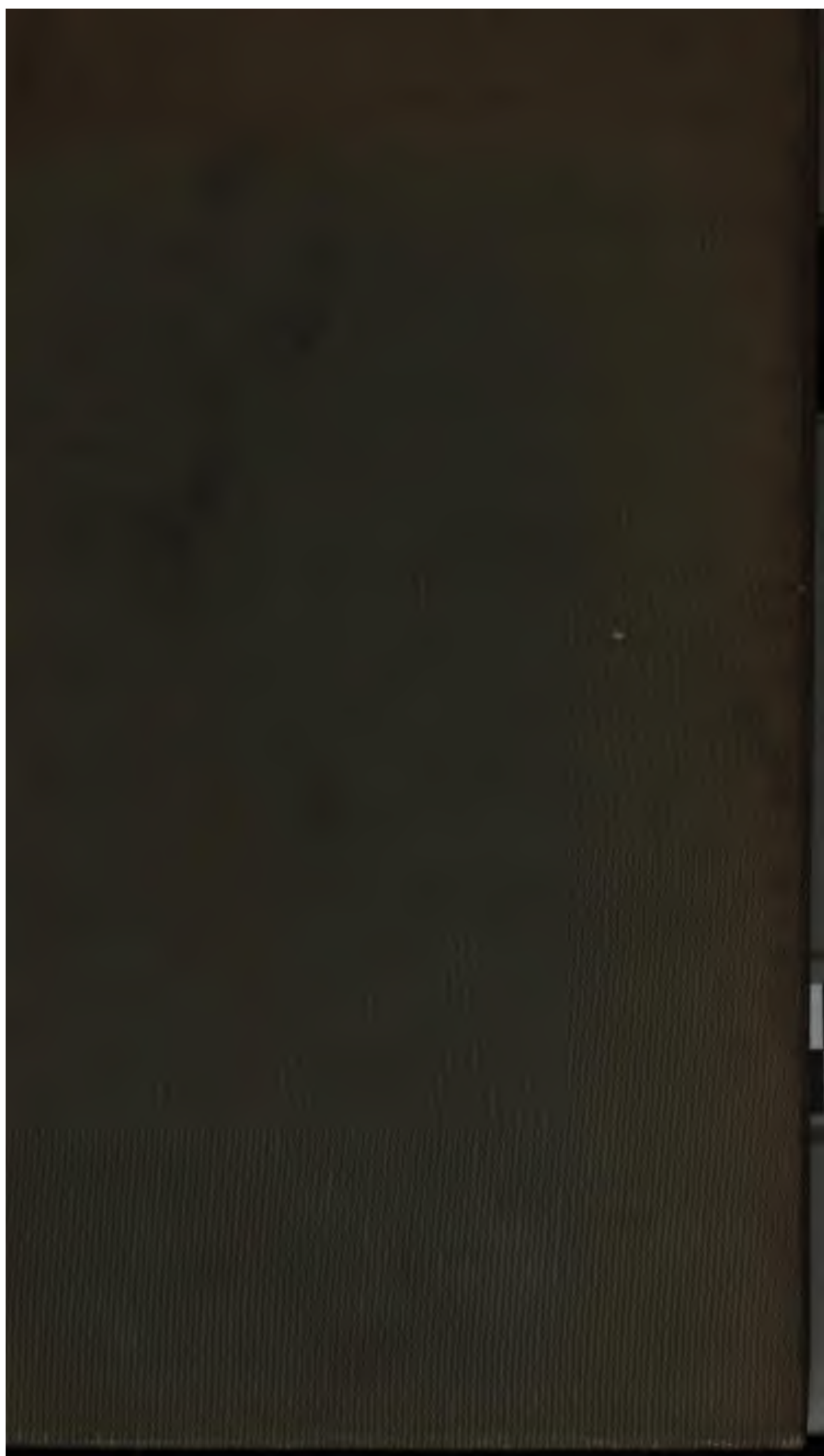
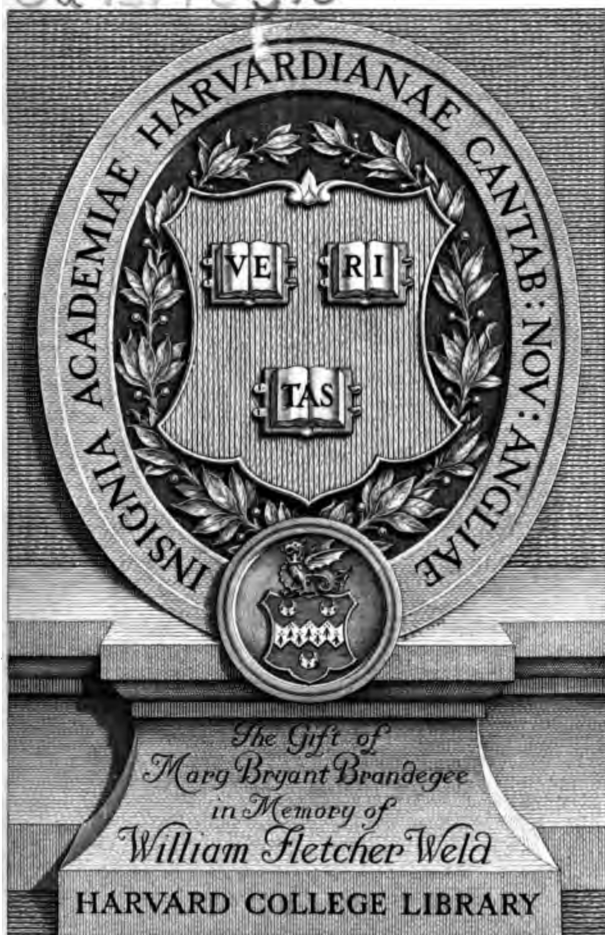



INSIGNIA ACADEMIAE HARVARDIANAE CANTAB: NOV: ANGLIAE
VE RI
TAS
The Gift of
Mary Bryant Brandegee
in Memory of
William Fletcher Weld
HARVARD COLLEGE LIBRARY



DEMOSTHENIS

PHILIPPICAE

EDIDIT

CAROLUS AUGUSTUS RUEDIGER.

PARS PRIOR.

LIPSIAE

LIBRARIA WEIDMANNIA

G. REIMER.

A. MDCCCXXIX.

DEMOSTHENIS

PHILIPPICA PRIMA

OLYNTHIACAE TRES

ET

DE PACE.

TEXTUM AD J. BEKKERI EDITIONES RECOGNOVIT, SELECTAS ALIORUM SUASQUE NOTAS SUBIECIT, COMMENTARIUM HISTORICUM SCRIPSIT, VARIETATEM LECTIONIS EX ALIQUOT CODICIBUS ENOTATAM ET INDICES ADIECIT

CAROLUS AUGUSTUS RUEDIGER

PHIL. DR. GYMNASII FRIBERG. RECTOR.

EDITIO ALTERA EMENDATIOR.

LIPSIAE

LIBRARIA WEIDMANNIA

G. REIMER.

A. MDCCCXXIX.

PRAEFATIO

EDITIONI ALTERI.

Ante hos fere decem annos easdem Demosthenis orationes, quas nunc, eo edidi consilio, ut addita verborum et rerum explicatione qualicunque aditum ad Oratoris summi lectionem iuvenibus munirem eorumque studiis inservirem. Quanquam probe intellexi, in quot locis vel a vero aberraverim vel minus subtiliter disputaverim, tamen mea cura non omni fructu caruisse videtur; contigit adeo, ut Viri quidam eximii libellum suis animadversionibus non indignum censerent, quas quidem in hac altera editione, de qua dicturus sum, in usum meum converti.

Etenim constabit ea duabus partibus, quarum prior has continet orationes: *Philippicam* I, *Olynthiacas* III ex ordine Dionysiaco, quem in Prolegomenis defendi, et *de Pace;* altera com-

plectetur *Philippicam* II, *de Chersoneso*, et *Philippicam* III. Textum graecum magis etiam quam olim ad editiones IMMAN. BEKKERI constitui et maxime ad codicem Σ *), quanquam, ut recte vidit Engelhardtus in nott. critt. p. 4. hic liber suis laborat vitiis, et, ni fallor, interdum manum sapit emendatricem (exemplo sit de Pac. c. VII, §. 1. ubi pro *δείξειν* habet *δεῖ ποιεῖν*), ut saepe anceps haereas, utrum codicis huius auctoritate ad lectionem aliquam recipiendam te adduci patiaris, praesertim quum ipse Bekkerus aliquot lectiones in edit. min. ai 1816 receptas in ed. maj. ai 1824 improbaverit, in ed. min. ai 1825 iterum receperit **). Meum igitur fuit, ratione singulorum locorum sedulo pervestigata, quae lectio et codicum auctoritate et ipso nexu firmata videatur, exquirere; sin minus, eam certe uncis, quamvis rarissime, inclusi. In qua re erunt, qui me inconstantiae cuiusdam arguant; sed singula quaeque sub examen vocare quam bona fide recipere malui. In interpunctione, quam

*) Animadverti codicem Σ apud Bekkerum eundem esse, quem Augerus *K* appellat et ad saec. XII. refert, *r* apud Bekk. ab Augero dici L, saeculi XIII, *u* apud Bekk. ab Aug. Rr, saec. XV, *v* apud Bekk. ab Aug. Ss, saec. XIII.

**) Has editiones ita in annotatione distinxi, ut per *olim* significarem ed. 1816, per *nuper* ed. 1824, per *nuperrime* ed. 1825.

dicunt, mediam inii viam: cumulo virgularum deleto, eas retinui, quibus opus videbatur. Bekkerus iusto parcior fuit. Vid. Poppo ad Thucyd. II, 1, 148. et Voemelii Praefat. ad Dem. Orr. V. p. XV.

Praesidia, quibus ipse hac in re usus sum, haec fuerunt. Primum dico duorum codicum lectiones, quas in margine editionis Parisinae descriptas FRIDERICVS THIERSCHIVS prae eximia sua liberalitate iam olim mecum communicaverat; nominavi α et β, quorum illum cum codice Σ plerumque consentire vidi. Deinde eodem THIERSCHIO, quae est eius humanitas, interveniente, Vir doctissimus, *Carolus Schaeferus* quinque codices, qui nunc Monachii asservantur, meo nomine contulit, et quidem Olynthiacas tres; dixi primum γ (est idem quem Reiskius nuncupavit Bavaricum), secundum δ (apud Reisk. Augustan. tertius), tertium ε (ap. Reisk. August. secundus), quartum ζ (apud Reisk. Aug. primi supplem.), quintum η, qui est codex P. Victorii. Ipse denique contuli duo codices, alterum *Dresdensem* *), quem Curator

*) Codex *Dresdensis* (D. 94. in bibl. Reg. vid. Eberti hist. bibl. Reg.) continet eas orationes, quae in Reisk. ed. T. I, p. I — 220. leguntur eodemque ordine. *Gothanus* comprehendit Gorgiae encomium Helenae, Aeschinis orationes in Ctesiph. et Timarch. Liban. vit. Demosthenis, Dem. Olynth. I. II. III.

Jll. bibl. Reg. utendum mihi concessit, alterum *Gothanum*, quem FRIDERICI JACOBSII singulari humanitate accepi. Neutrum magnae auctoritatis esse dixerim, sed Dresdensis praestat Gothano. Animadvertere licuit, plerosque horum codicum hiatum admisisse. Denique rationem capitum et paragraphorum, olim adhibitam, retinui, ita tamen, ut intervalla capitum contraherem et signa ad marginem scriberem pagina editionis Reiskianae apposita.

Textui ita recensito subieci annotationes, quibus et lectionum a me receptarum rationem redderem vel diversitates notabiles adiicerem, et loca intellectu difficiliora vel aliorum vel meis explanarem verbis, usus hanc in rem tum ULPIANI commentariis, tum notis H. WOLFII, RESKII, BREMII (Obss. in Dem. Phil.) et GOD. HENR. SCHAEFERI. Et *huius* quidem castigationibus ut plurimum me debere fateor, ita, si ei de H. Wolfio contentim loqui visus sum, et huius et Reiskii, virorum de Demosthene immortaliter meritorum memoriam tunc recolui et nunc recolo. Multa, quae in ed. pr. annotaveram, in hac vel omissa vel

Phil. I. de Pace, de Classib. et Phalaridis epistolas. — Uterque codex saeculi XV. esse videtur.

in brevius contracta vel emendata videbis, et novas explicationes hic illic propositas; quae omnia ne quis arrogantius dicta putet.

Quantum ad Oratoris mentem recte percipiendam cognitio illorum temporum, morum et rerum gestarum faciat, quis est, qui ignoret? Editoris igitur est, ut aetatem illam spissis saepe tenebris obductam illustret: id pro virium modulo feci historicos cum oratoribus graecis conferendo; neque minus consului LVCCHESINIVM, TOVRRELLVM, MOVNTENEIVM, REISKIVM, JACOBSIVM, BOECKHIVM, A. G. BECKERVM, B. G. WEISKIVM, VOEMELIVM et hunc quidem in Proluss. scholasticis. Suis autem hoc studium laborat difficultatibus, quas oratorum vel iactantia vel contentio magnam partem creavit: ita neutiquam omnia satis dilucide exponi poterunt. Sed ne omnia haec miscerentur, rem ita institui, ut de lectionibus et locutionibus — utraque enim disputatio me iudice coniungenda est — in notis dissererem, explicationes vero ex historia petendas seorsim in Commentario traderem: ita neque illis suum locum ademtum, neque has in angustum redactas esse spero.

Denique addidi *Varietatem Lectionis* ex aliquot codicibus, quos iam nominavi α. β γ. δ. ε. ζ.

Goth. et Dresd. enotatam. At quum Reiskius quatuor postremos, praeter Goth. et Dresd. iam communicasset, eadem repetere nolui, sed quae ab illo praetermissa videbam, notavi. Diversitatem codicis η, qui est Victorii, plane omisi, quippe quam a Voemelio nuperrime accurate descriptam intellexissem. Namque totus hic liber iam typis expressus erat, ipse in Varietate Lect. enucleanda versabar, quum editiones Bremii et Voemelii egregias, quas infra nominabo, ad me deferrentur; nihil prius egi, quam ut eas statim cum mea conferrem et quae ex iis vel emendanda vel notanda essent, pro exiguo temporis spatio in *Addendis* monerem. Ex qua comparatione etsi, quantum duumviris et acumine et doctrina cederem, bene perspexi, tamen meam operam oratori nostro lubentissime impensam aliquem certe fructum iis, qui ea uti voluerint, laturam spero. Faxit Deus, ut iuvenes litterarum bonarum studiosi e lectione harum orationum eam, quam volui, percipiant utilitatem.

Fribergae m. Febr. MDCCCXXIX.

EXPLICATIO NOTARUM,

QUIBUS LIBRI ET SCRIPTI ET EDITI IN HAC EDITIONE SIGNANTUR. ACCEDUNT SCRIPTA MINORA DE PHILIPPICIS.

A. LIBRI SCRIPTI.

PAR. 1. 2. etc. *Parisinae* Bibliothecae Codices, quorum lectiones in margine ed. Lutet. leguntur. Taylor apud Reisk. App. crit. II. p. 1194.

AUG. 1. 2. 3. *Augustani* Codices, quorum primo Reisk. magnam tribuit auctoritatem. T. I. p. LX. sq.

BAV. *Bavaricus*, qui refertus est varietate lectionum super versus et in marginibus scripta; primus eum contulit Reisk. T. I. p. LXX.

MEERM. *Meermannianus*, cuius copiam Reiskio Gerardus Meermannus e bibliotheca sua fecerat. Reisk. T. I. p. LXXII.

WEIMAR. *Weimaranus*. Lectiones variae a duobus diversis adscriptae in exemplo Aldino, quod in bibliothecam Vimariensem illatum fuit. Reisk. T. I. p. LXXIII.

OBSOP. *Codex Obsopoei*. Vincent. Obsopoeus e Codice Pannonico lectiones diversas attulit in suis Castigationibus. Reisk. T. I. p. XXX.

HARL. *Harlejanus*, in bibl. Edu. Comitis Oxoniensis, orationes publicas continens. Taylor apud Reisk. App. Crit. II. p. 1197.

APP. FRANCF. *Appendix Francofurtana* est accessio quaedam varr. lectt. in ed. Francf. 1604. Reisk. T. I. p. XXXXII.

ALD. TAYL. *Aldina Taylori*, i. e. Lectt. Varr. in margine Ald. e cod. Veneto bibl. S. Marci petitae. Reisk. Praef. ad sua Demosthenica T. II. p. 12.

GONVILL. Argumenta orationum cum cod. *Gonvillano* contulerat Taylorus.

LOCKER. Codex *Lockeri*, Londinensis, bonae frugis plenus. Tayl. apud Reisk. App. Crit. II. p. 1197.

VOSS. *Vossianus*. Tayl. apud Reisk. T. II. p. 1197.

HARRIS. Codex *Jacobi Harris Sarisberiensis*. Tayl. apud Reisk. II. p. 1197.

PITHOE. *liber Pithoeanus*.

BODL. Lectiones in margine Codicis Oratt. Dem. Venet. 1504., qui in *Bodleiana* bibliotheca asservatur; has ego in edit. *Wolf.* (1604) adscriptas inveni: plerumque conspirant cum Ald. Tayl.

DRESD. Cod. *Dresdensis*.

GOTH. Codex *Gothanus*. De utroque exposui in Prafat.

Σ F Ω Y v ν. Codices ab *J. Bekkero* collati. vid. eius edit. maj. P. I. p. 3 et 4.

α et *β*. Lectiones e duobus codd. Paris. in marg. ed. Lut. enotatae. Vid. Praef.

γ. δ. ε. ζ. η. Codices Monacenses. Vid. Praef.

Codices, qui litteris maiusculis (M. N. L. etc.) apud A. signati sunt, contulit *Augerus*, et lectt. var. in ed. sua dedit.

B. LIBRI EDITI.

ALD. Aldina, Venet. 1504. fol., eaque duplex, quam, singulari Curatoris Bibl. Reg. Dresd. benevolentia concessam, ipse contuli: priori posterior praestare videtur. Reisk. T. I. p. IV—XI. et LXXXV. In vita Dem. a Libanio conscripta differunt versuum et foliorum initia. In ipso Dem. p. 1—16. utraque Ald. omnino consentit, sed a. p. 17. differunt foliorum initia et fines. Vid. *Eberti* Lexic. bibliograph. T. I. p. 461.

Ex Ald. poster. expressa est haec editio:

Demosthenis Orr. per *J. Hervagium.* Basil. 1532. fol.

Felic. ed *Bern. Feliciani*, Venet. 1543. Vol. III. 8. Reisk. T. I. p. LXXXIX. Huius vestigia vide in Demosth. Orr. per *Jo. Hervagium.* Basil. 1547. II. 8.

P. Man. ed. *Pauli Manutii*, Venet. 1554. Vol. III. 8. Omnia hausta ex Feliciani edit.

Lut. ed. *Parisina* 1570. fol., quam *Gu. Morellus* 1558. inchoaverat et *Benenatus* per *Lambinum* absolvi iussit. Est editio in priore parte limatissima: nos eam *Vulgatam* dicimus.

W. ed. *Hier. Wolfii*, quae et Aeschinem complectitur. Bas. 1549. 1572. Francf. 1604. Col. Allobr. 1607. fol. Editio praeclarissima.

Lucches. ed. *Vincent. Lucchesinii*, quae Oratt. XII de Republ. continet. Rom. 1712. 4. Commendatur haec ed. quam maxime a *notis historicis*, quae pro more illius aetatis latius patent. Cum hac ed. conferas: Demosth. Orr. de Rep. XII cum *Wolf.* interpret. denuo castigata et notis historicis *Lucchesinii* ed. *Guilielm. Allen*, A. M. Lond. 1755. Vol. II. 8. Editionem satis raram, quantum scio; accepi ex Bibl. Reg. Dresd.

Mount. Demosthenis Select. Orr. (Phil. I. Olynthiacae III.) rec. Scholiasten et Versionem castigavit, notis insuper illustravit *Ricard. Mounteney.* ed. 3. Eton. 1755. 8. Sequitur ed. Lutet. ai 1570. Orationes sunt in sua capita digestae et notae ex *Tourrello* et *Wolfio* maximam partem haustae. — Utrique huic editioni Tabula antiquae Graeciae est addita, in illa melior.

R. ed. *J. J. Reiskii*, Lips. 1770 sq. Vol. XII. 8. quae Oratores Graecos praeter Isocratem continet et Apparatum Criticum ad Demosthenem locupletissimum.

Demosthenis Orationes e rec. J. J. Reiskii ed. *Godofr. Henr. Schaefer.* Lond. 1822—25. T. I—III.

Apparatus criticus et exegeticus ad Domosthenem, Obsopoei, H. Wolfii, Taylori et Reiskii annotationes

tenens. Commodum in ordinem digestum aliorumque et suis annotationibus auctum edidit *G. H. Schaefer.* Lond. 1824—27. T. I—V.

Oratores Attici. Ex rec. *J. Bekkeri.* T. IV et V. Demosthenes. Berol. 1824. Hanc editionem plerumque sequitur: Demosthenis Orr. ed. *Guil. Dindorfius.* Lips. 1825. Vol. I—III.

A. ed. *Ath. Augeri,* Paris. 1790. 4. quae, splendidissime excusa, Tomo I. universas, quae ad Philippum pertinent, conciones continet. Paucissima hic editor explicuit, neque critico eius ratio probabitur.

B. Demosthenis Philippicae. Ad Codd. cum a Reiskio et Augerio tum a se collatos recogn. *Imman. Bekkerus.* Apposita est lectio Reisk. Berol. 1816. 8. Iterum edid. 1825.

Beck. Demosthenis Oratio de Pace. Accedunt Notae, Scholia et Andreae Dounaei Praelectiones. Curavit *Christ. Dan. Beckius.* Lips. 1799. 8. — Eandem orationem *Fr. Jacobs* in Chrestomathia, cui est titulus: Attica p. 293—308 explicuit; etiam partem orationis Olynth. I. (vulg. III.) ibid. p. 315—322.

Accesserunt nuperrime:

Demosthenis Oratt. selectae comment. in usum schol. instructae ab *I. H. Bremi* Sect. I. Goth. 1829. Continet haec ed. oratt. in Aphobum, in Onetorem, Phil. I. Olynth. I—III. (ex ordine Dion.) Phil. II. d. Chers. et Phil. III.

Demosth. Philippicae oratt. V ex rec. Bekk. ed. Proleg. et annotatione perpet. illustravit *I. Th. Voemel.* Francf. 1829. Continet Olynth. I—III. (ex ord. vulg.) Phil. I. et de Pace.

Adde:

Demosthenes Staatsreden. Uebersetzt u. mit erläuternden Anmerkungen versehen von *Fr. Iacobs.* Leipz. 1805.

Des Demosthenes Philippische Reden. Uebersetzt, erläutert und mit einigen Abhandlungen begleitet von

A. G. Becker. I. Th. Halle 1824. II. Th. 1826. — De utraque vers. vid. Seebode bibl. crit. 1827. Nr. 40. In altera parte Becker accurate de editoribus, intérpretibus domesticis et peregrinis p. 547 — 574. egit.

C. SCRIPTA MINORA.

De orationum Olynthiarum ordine scripsit *R. Rauchenstein.* Accedit Fascic. Observatt. phill. et critt. in Dem. Phil. auctore *I. H. Bremio.* Lips. 1821. 8. Priorem libelli partem repetitam vides in Schaeferi App. crit. T. I. p. 150 — 173. et in Bremii editione Sect. I. init. Alteram partem spectavi in mea annotatione provocans ad Bremium.

Animadversiones ad loca quaedam Demosthenis scripsit *Th. S. Forbiger.* Lips. 1822. 4.

Prolegom. in Dem. orr. de republ. scrips. *F. Goeller.* Colon. 1822. 4.

Annotationum in Dem. Phil. I. Specimen scr. *C. G. Krüger.* Bernb. 1826. 8. Seebod. crit. bibl. N. 73. a. 1828.

Annotationes criticae in Dem. Oratt. Olynth. Philipp. de Pac. de rebus Chers. de Symm. de Rhod. lib. pro Megap. scr. *F. G. Engelhardt.* Berol. 1828. 4. Cfr. Bremi in Jahn's Jahrb. f. Phil. u. Paed. IX, 2. p. 168 sqq.

INDEX.

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΣΟΦΙΣΤΟΥ
ΠΡΟΣ
ΑΝΘΥΠΑΤΟΝ ΜΟΝΤΙΟΝ
ΑΞΙΩΣΑΝΤΑ ΑΥΤΟΝ ΓΡΑΨΑΙ ΟΙ ΤΟΝ ΤΕ ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΒΙΟΝ ΚΑΙ ΤΑΣ ΑΠΑΝΤΩΝ ΤΩΝ ΛΟΓΩΝ ΑΥΤΟΥ ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ.

Pag. Reisk.

1 Ἐπειδή, κράτιστε ἀνθυπάτων Μόντιε, κατὰ τὸν Ὁμηρικὸν Ἀστεροπαῖον περιδέξιος τὰ εἰς λόγους ὤν, πρωτεύεις μὲν ἐν τῇ Ῥωμαίων φωνῇ καὶ τῆς παρ' ἐκείνοις παιδείας ὁμολογουμένως τὸ πρεσβεῖον ἀνῄρησαι, ἀμελεῖς δὲ οὐδὲ τῆς Ἑλληνικῆς, ἅτε καὶ ἐν αὐτῇ διὰ τὸ τῆς φύσεως μέγεθος ὑπερ- I. 1

Libanius, Antiochiae 314. p. Ch. natus, celeber suae aetatis rhetor, Constantinopoli et in Nicomedia artem dicendi professus, Proconsuli Montio roganti, ut vitam Demosthenis et argumenta orationum eiusdem conscriberet, non defuit. Pro antiquo more, quo editores orationibus Demosthenis illa scripta etiamnum praefigunt, eadem nostra quoque editio continet, animadvertimus vero, dicendi genus in Libanio perspicuum quidem, sed non elegans esse: saepe enim et verba et structuras, minus usitatas, adhibet. Quare in eius textu recensendo hanc legem nobis scripsimus, ut si qua lectio, Codicum, et maxime Bavar. et Aug. auctoritate emendari posset, hanc aeque ac Im. Bekkeri recensionem sequeremur. Vita Dem. a Libanio scripta *μνημονεύματα* continet, hinc saepe dicit, *μνημονευτέον*. De aliis vit. Dem. Scriptoribus vid. commentar. histor.

§. 1. *Asteropaeus*, utraque manu exercitatus, (cf. Hom. Il. XXI, 163.) in proverbii locum abierat. vid. Athenae. I, 1. C. Eust. ad Hom. l. l. explicat *περιδέξιος* per *ἀμφιδέξιος*, unde fortasse hoc in marg. Lut. fluxit. — *τὰ εἰς λόγους*, *quae pertinent ad litterarum studia*; de usu praepos. εἰς est Herodot. V, 49. Xen. Cyr. VI, 4, 5. τὰ εἰς πόλεμον. — ἀντιποιεῖσθαι πρεσβεῖον τῆς παι- I.

ἔχειν δυνάμενος, ἀλλὰ περί τε τοὺς ἄλλους διατρίβεις καὶ περὶ
τὸν τελεώτατον τῶν Ἑλληνικῶν ῥητόρων τὸν Δημοσθένην,
καὶ δὴ καὶ ἐβουλήθης τὰς ὑποθέσεις τῶν τούτου λόγων ἀνα-
γράψασθαί σοι, δεχόμεθα μὲν ἄσμενοι τὸ πρόσταγμα, ἴσμεν
2 γὰρ ὅτι πλείω τὴν τιμὴν ἢ πόνον ἔχει· ἀρξόμεθα δὲ τοῦ
συντάγματος ἀπὸ τοῦ βίου τοῦ ῥήτορος, οὐχ ὅλον αὐτὸν
διεξιόντες, — περιττὸν γὰρ τοῦτο —, ἀλλὰ τοσούτων μνη- 2
μονεύοντες, ὅσα δοκεῖ καὶ πρὸς κατάληψιν ἀκριβεστέραν
τῶν λόγων συντελεῖν.

II. Δημοσθένει τοίνυν τῷ ῥήτορι πατὴρ ἦν Δημοσθένης
1 ἀνεπίληπτος τῷ γένει δοκῶν, ὡς καὶ Αἰσχίνης, ἐχθρὸς ὤν,

δείας, palmam obtinere doctrinae; ἡ παιδεία complectitur omne studiorum et disciplinae genus; hinc *ἐγκυκλοπαιδεία*. — *περί τε τοὺς ἄλλους. περί* innuit notionem *versandi* in aliqua re, ut in hac vit. IV, 3. et Arg. orat. de Chers. §. 3. Plut. Aristid. I. *ἡ περὶ τὸν οἶκον εὐπορία*. — *ἅτε — δυνάμενος*, quippe qui possis propter ingenii praestantiam in litteris graecis excellere. — *καὶ δὴ καί*, secundum *καὶ* signific. *adeo*, cfr. Viger. p. 524. Hoogov. de partic. gr. p. 394 sq. — *ἐβουλήθης*. Quamquam Schaeferus monuit, Libanium videri eam formam praetulisse, quam Grammatici Atticis vindicarunt, tamen Codicibus cum B. parui; eadem de causa 3, 2 *ἠδυνήθη* et 4, 4 *ἐδυνήθη* dedi. Vid. Thom. M. p. 258 et Buttm. Gram. gr. maj. I, p. 324. — *πόνον ἔχει. ἔχειν in se habere*, cf. Dem. Olynth. I, 2, 1. Herm. ad Vig. 753. Schaef. et Bast. ad Greg. Cor. p. 985. Orvill. ad Char. p. 485.

§. 2. *σύνταγμα*, liber, in quo omnia suo describuntur ordine. *ἐκ λόγων τάγμα*. Hesych. cf. III, 3. *συντετάχθαι*. — *τοσούτων μνημονεύοντες*. Lect. vulg. *τοσοῦτον*. Sed Codd. M. U. Y. Nn. apud A. et marg. Lut. *τοσούτων*, quod recepi, quum sequatur *ὅσα*. Idem R. A. B., sed W. vulg. Porro cum novissimo editore probavi *μνημονεύοντες*, qui nullam librorum discrepantiam notavit. Codd. Bav. et Aug. eandem lectionem habent. Schaeferi conjectura *μνημονεύσοντες* propterea non probabilis videtur, quod *ἀρξόμεθα* praecedit. — *συντελεῖν* dicitur de iis, qui conferunt vectigalia, tum de rebus, quae utilitatem praebent.

II. §. 1. Demosthenes natus Ol. 98, 4 (385 a. Ch.), mort. Ol. 114, 3, aetat. 63. Vid. Comm. hist. *πατὴρ ἦν*. A. ex Aug. post *πατήρ* inseruit *μὲν*, quod non legitur in cett. edd., et fortasse fluxit ex Plut. Dem. 4. init. Schaeferus mavult inseri: „nam aptius nectit narrationem cum sequentibus." — *Aeschinis* verba leguntur p. 561. Reisk. in or. c. Ctesiph. — *ταύτῃ. πατὴρ ἦν*. R. et B. post *πατὴρ* scripserunt *μὲν*. Sed ed. Ald. Lut. W. et A. non habent, ita

μαρτυρεῖ· (εἴρηται γοῦν οὕτως αὐτοῖς ῥήμασι· „τούτῳ πατὴρ
ἦν Δημοσθένης ὁ Παιανεύς, ἀνὴρ ἐλεύθερος· οὐ γὰρ δεῖ
ψεύσασθαι·“) ἐργαστήριον δὲ οἰκετῶν μαχαιροποιῶν κεκτη-
μένος, ἐντεῦθεν τὴν τοῦ μαχαιροποιοῦ *κλῆσιν ἔλαβε.*
Τὸ μέντοι μητρῷον γένος τοῦ ῥήτορος οὐκ ἦν, ὥς φασι, 2
καθαρῶς Ἀττικόν, Γύλωνος, τοῦ πάππου τοῦ Δημοσθένους,
φυγόντος μὲν ἐξ Ἀθηνῶν ἐπὶ προδοσίας ἐγκλήματι, οἰκή-
σαντος δὲ περὶ τὸν Πόντον κἀκεῖ γυναῖκα ἀγαγομένου Σκύ-
θιν τὸ γένος, ἐξ ἧς ἦν τοῦ Δημοσθένους ἡ μήτηρ Κλεο-
βούλη. εἰς τοῦτο γοῦν ἄλλοι τε λελοιδορήκασι καὶ Αἰσχίνης,
εἰπὼν ὡς ἄρα εἴη Σκύθης, βάρβαρος ἑλληνίζων τῇ φωνῇ.
Περὶ μὲν οὖν τοῦ γένους αὐτοῦ τοσαῦτα εἰρήσθω· ὀρφα- 3

---

ut nesciam, unde illi hauserint, nisi ex ipso Aeschine, apud quem haec vox reperitur. Sed quum in eodem Aeschinis loco sit *ψεύδεσθαι* et Liban. scripserit *ψεύσασθαι*, utroque in loco lectionem libror. a Nostro profectam esse existimo. Omnino cfr. Plut. c. 4. Schaef. idem statuit.

§. 2. Quae de matre refert Lib., mutuatus est ex Aeschin. l. c., qui narrat, Gylonem prodidisse Nymphaeum [urbem Tauricam] et fugisse in Bosporum, ibique Scythissam in matrimonium duxisse. Sed Plut. l. l. dubitat, an hoc verum sit. Matrem in aedes patris 50 minas intulisse dicit Dem. in Aphob. I. p. 814, 11. — ἐπὶ — ἐγκλήματι, *propter* accusationem. cfr. IV, 1. ἐπὶ τοῖς λόγοις. Matth. Gr. gr. p. 859., et quae notata sunt ad Phil. I, 16. 4. Πόντον. Ex Aeschin. l. c. patet, intelligendum Cimmerium Bosporum. vid. Steph. Byz. s. *Πόντος* p. 559. — ἀγαγομένου dedi praeeunte Wolfio et Bekk. pro vulg. *ἀγομένου*, quod omnes libri praebent. Cfr. Buttm. Gram. gr. maj. I, 331 et 559. — εἰς τοῦτο. Praepos. εἰς utuntur Graeci, *si qua res alicui vitio vertitur*, ita ut obtrectetur. Noster §. 3. *ἐσκώπτετο εἰς μαλακίαν*. Plut. Dem. 4. *εἰς τὸ σῶμα λέγεται σκωπτόμενος*. Thuc. VIII, 88. *βουλόμενος αὐτὸν εἰς Ἀθηναίων φιλίαν διαβάλλειν*. Cfr. Duk. ad h. l. Aeschin. hanc rem commemorat p. 563.

§. 3. περὶ μὲν τοῦ. Post *μὲν* Cod. Bav. Aug. οὖν, quod cum R. A. et B. inserui; „in talibus librarii multo saepius omittendo quam addendo peccant“ *Schaef.* — κομιδῇ νέος. egit enim annum septimum, quum pater decederet. — ἀσθενής. cfr. Plut. Dem. 4. ubi haec: ἦν ἐξ ἀρχῆς κάτισχνος καὶ νοσώδης. — ἀνδρωθείς. Suid. ἠνδρωμένος explicat per ηὐξημένος adultus. Est haec vox potissimum seriorum scriptorum. — *Βάταλος*, ante Reisk. legebatur *Βάτταλος*, mutavit ille ex Codd. Bav. et Aug. Sequutus sum cum A. et B. Aeschin. in Timarch. p. 139. 142 et Plut. l. l.

νὸς δὲ καταλειφθεὶς ὑπὸ τοῦ πατρὸς κομιδῇ νέος, ἦν μέν, ὥς φασιν, ἀσθενὴς τῷ σώματι καὶ νοσώδης, ὥστε μηδὲ εἰς παλαίστραν φοιτῆσαι, καθάπερ πάντες οἱ τῶν Ἀθηναίων παῖδες εἰώθεσαν· ὅθεν καὶ ἀνδρωθεὶς ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν εἰς μαλακίαν ἐσκώπτετο καὶ Βάταλος ἐπωνυμίαν
4 ἔσχεν. Ἱστόρηται γάρ, τινα Βάταλον Ἐφέσιον αὐλητὴν γενέσθαι, ὃς πρῶτος ὑποδήμασι γυναικείοις ἐπὶ τῆς σκηνῆς ἐχρήσατο καὶ μέλεσι κατεαγόσι, καὶ ὅλως τὴν τέχνην ἐμάλθαξεν· ὑπὸ τούτου δὲ τοὺς ἐκλύτους καὶ ἀνάνδρους Βατάλους ἐκάλουν.

III.
1 Λέγεται δὲ τὸν Δημοσθένην τὴν πολλὴν καὶ σφοδρὰν ἐπὶ λόγους ὁρμὴν ἐντεῦθεν σχεῖν. Καλλίστρατος ἦν Ἀθηναῖος ῥήτωρ ἔνδοξος· οὗτος ἔμελλε δημοσίαν τινὰ δίκην 3
ἀγωνίζεσθαι, φασίν, οἶμαι, τὴν περὶ Ὠρωποῦ. ὁ τοίνυν

---

exhibens per τ: Sed Suidas s. βάταλος et βατταλίζεσθαι utroque modo. Demosthenes etiam vocatus est *Argas* ob morosam et amaram indolem, teste Plut. l. l. et Suida.

§. 4. Suidas, cui assentitur Barton. ad Plut. 4, dicit, Demosthenem fuisse nominatum Batalum ob vestitum molliorem; sed Aeschin. in Timarch. p. 142. hoc nomen illum tulisse monet ἐξ ἀνανδρίας τινός. — μέλεσι κατεαγ. carmine fracta i. e. *carminum modi enervati*. Suidas: κεκλασμένα et addit: αὕτη ἡ προθυμία ἐνίοις τῶν τὰ ὦτα κατεαγότων καὶ διεφθαρμένων τὰς διανοίας εἰς κωμῳδίαν ἐτράπη καὶ γέλωτα πολύν. Cfr. Hesych. s. v. Ἰωνικόν.

III. §. 1. Λέγεται — σχεῖν. A. dicit: „omnes Codd„ quos inspexi, ita ordinant: λέγεται δὲ τὸν Δημοσθ." Eod. modo in Bav. et B; hinc collocationem verborum eandem recepi. — ὁρμὴν ἐπὶ λόγ. Plut. c. 5. ὁρμὴ πρὸς λόγ. Schaef. post ἐπί legi vult τούς ex Cod. Bav. cfr. finem hujus paragr. Sed B. vulg. retinuit — *Callistratus*, Callicratis filius, Aphidnaeus, celeberrimus suae memoriae orator, in accusando praecipue acerbus. Cfr. Demosth. d. fals. leg. 301, 18. 436, 13. Aeschin. d. f. leg. 294. *Ruhnken.* hist. crit. gr. or. in Reisk. Orr. VIII. p. 140. Hanc de Oropo causam egit Ol. 103, 3. quum Dem. ageret annum 19, ex Liban. computatione 16; vide, ut de hac re, ita de Oropo com. hist. ad h. l. — δίκην ἀγωνίζεσθαι Plut. c. 5. ἀγωνίζεσθαι κρίσιν i. e. *litem agere*. — τὴν περὶ Ὠρωποῦ. Haec urbs inter Tanagriam et Atticam, in ditione Attica sita, (Thuc. II, 23.) saepe in controversiam est vocata, quae non prius cessavit, quam Philippus illam, Thebanis ademtam, Atheniensibus redderet. Cf. Pausan. I, 34, 1. Hoc tempore Themiso et Theodorus, Eretrienses, collecta manu Oropum occupa-

Δημοσθένης, παῖς ὢν, ἐδεῖτο τοῦ ἐφεστῶτος αὐτῶν συγχωρῆσαι παραβαλεῖν αὐτῷ τῇ δίκῃ· καὶ ὃς ἐπέτρεψεν. ἀκούσας δὲ οὕτω διετέθη, ὥστε ἀπ' ἐκείνης τῆς ὥρας πάντα πάρεργα πρὸς τοὺς λόγους θέσθαι. Διδασκάλῳ δὲ χρησά- 2
μενος Ἰσαίῳ μάλα δεινῷ ῥήτορι, εἰς ἄνδρας ἐγγραφεὶς εὐθὺς ἀγῶνα κατὰ τῶν ἐπιτρόπων ἐνεστήσατο, κακῶς διῳκηκότων τὴν οὐσίαν αὐτοῦ. καὶ εἷλε μὲν αὐτούς· οὐ μὴν ἠδυ-

---

runt, Chabria res male gerente; quare hunc Callistratus accusavit. Xen. H. G. VII, 4, 1. dicit, Oropum fuisse ab exsulibus captam. cfr. Dem. de cor. p. 259. Nunc haec urbs *Ropo* vocatur. — ἐδεῖτο. etenim audiverat, inter magistros convenisse, ut propter oratoris facultatem et causae celebritatem judicio interessent. v. Plut. c. 5. — παραβαλεῖν αὐτῷ. In marg. Lut. est προσεισβαλεῖν, quod quidem interpretamentum sapit. παραβάλλειν neutrali sensu est *se admovere*. Philipp. in Epist. (apud Reisk. p. 163, 3.) scribit: βουλόμενος ταῖς ναυσὶν εἰς τὸν Ἑλλήσποντον παραβαλεῖν. Quare non est, quod vel transpositio verborum admittatur, quam Schaef. suadet, vel pro αὐτῷ recipiatur αὐτὸν, quod est in Aug., et M. apud A. Recte R. et B. vulg. tuiti sunt. — καὶ ὅς. *tum ille*. vid. Arg. or. de Cherson. §. 2. καὶ ὃς ἐπιστέλλει cf. Vig. p. 24. et Herm. ad Vig. p. 706 sq. — διετέθη. διατιθέναι, *aliquem aliquo modo afficere*. Cf. Wolf. ad Lept. p. 240. et Zeun. ad Vig. p. 300. Plut. l. l. tradit, Demosthenem tanta Callistrati, quem summis honoribus excipi videbat, admiratione esse adfectum, ut, omnibus aliis rebus missis, se totum ad artem dicendi conferret.

§. 2. Ἰσαίῳ. Isaeus floruit 400 — 356. a. Chr. Restant decem ejus orationes in Reisk. Orr. Vol. III. Vid. Dionys. Hal. „de Isaeo" (Opp. I. V. ed. R.), qui c. 3 dicit: „ἡ Ἰσαίου λέξις καθαρὰ μὲν καὶ ἀκριβὴς καὶ σαφής, κυρία τε καὶ ἐναργὴς καὶ σύντομος· πρὸς δὲ τούτοις πιθανή τε καὶ πρέπουσα τοῖς ὑποκειμένοις." Paullo infra: „πηγή τις ὄντως ἐστὶ τῆς Δημοσθένους δυνάμεως." De ceteris praeceptoribus Demosthenis vid. Suid. s. Δημοσθ. et Plut. 5. — εἰς ἄνδρας ἐγγραφείς. W. et A. post ἄνδρας inserunt partic. δὲ, sed, quantum scio, nulla libror. auctoritate. Jam quum Noster non ubique justa utatur enunciationum junctura, cum R. et B. vulg. retinui, colo post ῥήτορι expuncto. Togam virilem sumsit Dem. (εἰς ἄνδρ. ἐγγρ.), quum ageret annum XVIII. Ol. 103, 2. archonte Polyzelo; vid. de Cor. 419, 25. Hac enim aetate ipsi licuit rem familiarem administrare. — ἀγῶνα — ἐνεστήσατο. ἀγ. ἐνιστ. *litem instituere*. Dem. p. 227, 3. dicit: ὁ τοιοῦτον ἀγῶνα ἐνστησάμενος. Tutores a patre praescripti erant Aphobus, Demophon, Therippides; qui quum XIV. talenta tractassent, post decennem curam LXX. mi-

3 νήθη πάντα ἀπολαβεῖν, ὅσα ἀπολωλέκει. Τοὺς δὲ λόγους
τοὺς ἐπιτροπικοὺς εἰσὶν οἵ φασιν Ἰσαίου καὶ οὐ Δημοσθέ-
νους εἶναι, διὰ τὴν ἡλικίαν τοῦ ῥήτορος ἀπιστοῦντες, (ὀκτω-
καίδεκα γὰρ ἐτῶν ἦν, ὅτε πρὸς τούτους ἠγωνίζετο), καὶ ὅτι
δοκοῦσιν οἱ λόγοι τὸ τοῦ Ἰσαίου πως ἐπιφαίνειν εἶδος. ἕτε-
ροι δὲ νομίζουσι συντετάχθαι μὲν ὑπὸ Δημοσθένους, διωρ-
4 θῶσθαι δὲ ὑπὸ τοῦ Ἰσαίου. Οὐδὲν δὲ θαυμαστόν, εἰ ὁ
Δημοσθένης ἠδύνατο μὲν ἀπ᾽ ἐκείνης τῆς ἡλικίας συγγρά-
φειν τοιούτους λόγους· (ἡ γὰρ ὕστερον ὑπεροχὴ καὶ τοῦτο
πιστοῦται·) ἀπὸ δὲ νεαρᾶς ἔτι τῆς ἀσκήσεως τῆς ὑπὸ τῷ
διδασκάλῳ τὸν ἐκείνου χαρακτῆρα πολλαχῇ μεμίμηται.
5 Μετὰ μέντοι τούτους τοὺς ἀγῶνας βραχὺ τῇ ἡλικίᾳ προ-
ελθών, σοφιστεύειν ἐνεχείρησεν· εἶτα ἀπαλλαγεὶς τούτου,

---

nas Demostheni reddiderunt; quare hic actionem X talent. iis scripsit. Cfr. Dem. or. in Aphob. I. — *ἑλε. αἱρεῖν*, convincere. cf. Aeschin. p. 544, 3. — *οὐ μὴν — ἀπολωλέκει.* Aphobus damnatus quum nihil aequi facere posset, Demosthenes in possessionem bonorum ejus venit; sed amissa non recuperavit. Lectionem omnium librorum *ἀπολώλεκε* Bekk. olim mutaverat in *ἀπολωλέκει*, nuper (in ed. 1824) vero restituit vulgatam, quam, verborum nexu jubente, cum Schaef. improbandam censui. Nuperrime, i. e. in ed. 1825. video *ἀπολωλέκει* a Bekk. scriptum.

§. 3. *τοὺς δὲ λόγους.* Tutoriae orationes exstant tres in Aphobum et duae in Onetorem: hic enim, cui Aphobi soror nupta fuerat, Demosthenem e fundo vi ejecit. — *ὀκτωκαίδεκα*, in com. hist. monuimus, Demosthenem, quum has orationes haberet, egisse annum vicesimum primum. — *διωρθῶσθαι* vulg. et in Codd. F, Ω u apud B. legitur *διορθοῦσθαι*: quam lectionem propter *συντετάχθαι* rejiciendum existimo. Ed. Lut. nobis favet et W. R. A. B. consentiunt.

§. 4. *θαυμαστόν, εἰ.* Non solum *θαυμάζω* construitur sequenti εἰ (Matth. §. 608.), sed omnino ea verba, quae cum animi affectum exprimunt, ex quo aliquid fiat aut factum sit, quod non exspectaveris aut optaveris, ut *ἀγανακτέω*. Plat. Crit. 1. *πλημμελὲς εἴη ἀγανακτεῖν, εἰ δεῖ τελευτᾷν.* — *ἡ ὕστερον ὑπεροχή*, *excellentia, qua postea floruit.* cfr. Vig. p. 576. a. — *μεμίμηται.* Passivum ponitur pro activo, ut *πεπολίτευμαι*, *ἐψήφισμαι*, multaque alia. Matth. §. 496, 6. cfr. verba Dionysii supra allata de Isaeo.

§. 5. *σοφιστεύειν*, artem dicendi docere. cfr. Plut. Dem. c. 24. fin. Suidas dicit, Demosthenem ab instituto recessisse propter calumniam de Moschi filio, nobili adolescente, ortam. Cete-

συνηγόρησεν ἐν δικαστηρίῳ. τούτοις δὲ, ὥσπερ γυμνασίοις, χρησάμενος ἐπὶ τὸ δημαγωγεῖν καὶ τὰ τῆς πόλεως πράττειν ἦλθεν.

Ἔτι κἀκείνων μνημονευτέον, ὅτι τραυλὸς μὲν ἦν τὴν IV.
γλῶτταν ἐκ φύσεως, τὸ δὲ πνεῦμα ἀτονώτερος· ἐξ ὧν ἀμ- 1
φοτέρων συνέβαινε, φαυλοτάτην αὐτὸν τὴν ὑπόκρισιν παρε-
χόμενον οὐκ εὐδοκιμεῖν τὸ κατ' ἀρχὰς ἐπὶ τοῖς λόγοις. διὸ
καὶ πρὸς τὸν ἐρωτήσαντα, τί ἐστὶ ῥητορική, ἀπεκρίνατο
4 ὅτι ὑπόκρισις, δυσχεραίνων ὅτι διὰ ταύτην τῶν χειρόνων
ἥττων ἐφαίνετο. Ἀλλὰ καὶ ταῦτα μελέτῃ κατώρθωσε καὶ 2
ὅσα ἄλλα αὐτῷ πρὸς δημαγωγίαν ὑπῆν ἐλαττώματα· καὶ

---

rum intelligo annum aetatis vicesimum tertium. B. pro ἐνεχείρησεν dedit ex Ω u ἐνεχείρισεν, sed saepius Codd. η et ι commutant; ut de Cherson. 1, 3. Vulgatam retinui, eandem B. nuperrime. — συνηγορεῖν, causas agere. ut Dem. p. 1233, 18. — γυμνασίοις: γυμνάσιον, ipsa ratio qua vires exercentur. Xen. Oecon. 10, 11. dicit: ἀγαθὸν γυμνάσιον καὶ τὸ δεῦσαι καὶ τὸ μάξαι.

§. 1. τραυλὸς μὲν ἦν τὴν γλῶτταν, *balbutiebat lingua*. IV.
cfr. Plut. v. Dem. c. 6 et 11. Ceterum cavendum, ne putent tirones, Graecos hic aliquid supplevisse, etsi ex nostrae linguae indole addendum est, quod explicationi inserviat: eaque videtur mens eorum fuisse, qui κατὰ supplerent. Nam accusat. absolutum ponunt Graeci, si rem, qualis sit, describunt. Cf. Herm. ad Vig. p. 882 sq. Matth. Gr. Gr. §. 423. — ἀτονώτερος. Quod in Aug. legitur ἀτονώτερον, debetur interpreti. Ad rem cfr. Cicer. Brut. 91. „erat eo tempore in nobis summa gracilitas et infirmitas corporis, procerum et tenue collum: qui habitus et quae figura non procul abesse videtur a vitae periculo". — ὑπόκρισις non solum significat *gestum histrionis*, sed etiam *actionem oratoris*, vid. Ernest. lexic. rhet. s. h. v. — ἐπὶ τοῖς λόγοις, male audiebat *ob dicendum*. ἐπὶ, ut ἐπὶ προδοσίας ἐγκλήματι. c. II, 2. Plut. c. 7. refert, Demosthenem iniquo concionum suarum successu vehementer dolentem ab histrione quodam Satyro erectum et maxime *actionem* edoctum fuisse. Hinc dicit Dionys. d. adm. vi Dem. c. 53: „ταύτης δή φημι τῆς ἀρετῆς (τῆς ὑποκρίσεως) πάνυ δεῖν τοῖς ἐναγωνίοις λόγοις, εἰ μέλλουσιν ἕξειν πολὺ τὸ ἀληθινὸν καὶ ἔμψυχον, ἧς πλείστην, ὥσπερ καὶ τῶν ἄλλων, πρόνοιαν ἔσχεν οὗτος ὁ ἀνήρ. Cicer. Orat. c. 17." non sine caussa Demosthenes tribuit et primas et secundas et tertias *actioni*. — ἥττων ἐφαίνετο, nam Plut. c. 6. refert: κατεγέλατο δι' ἀήθειαν τοῦ λόγου.

§. 2. Summo cum studio elaboravit in vitiis emendandis: Plut. c. 8. narrat eum, si qua res in sermonem incidisset, subtiliori hanc

γὰρ δειλὸς ἦν τὸ πρῶτον πρὸς τοὺς τοῦ δήμου θορύβους καὶ εὐκατάπληκτος, ὥστε εὐθὺς ἐξίστασθαι. διὰ δὲ τοῦτό φασιν αὐτὸν ἄνεμον ῥαγδαῖον τηροῦντα καὶ κενουμένην σφοδρῶς τὴν θάλατταν, παρὰ τοὺς αἰγιαλοὺς βαδίζοντα λέγειν, καὶ τῷ τῆς θαλάττης ἤχῳ συνεθίζεσθαι φέρειν τὰς τοῦ δήμου καταβοάς. Μνημονεύονται δὲ αὐτοῦ καὶ οἰκήσεις κατάγειοι καὶ ξυρήσεις ἀπρεπεῖς, ἵνα δι' αἰσχύνην μὴ προΐοι τοῦ τῆς οἰκίας δωματίου· καὶ ὡς οὐδὲ τὰς νύκτας ἐκάθευδεν, ἀλλὰ διεπονεῖτο πρὸς φῶς περὶ λόγους, ὅθεν καὶ Πυθέας σκώπτων ἔφη τοὺς λόγους τοῦ Δημοσθένους λύχνων ἀπόζειν. πρὸς ὃν ὁ Δημοσθένης ἀστείως ἅμα καὶ

---

subjecisse examini et secum utrinque tractasse. Ipse orator in Mid. p. 576, 15: ἐσκεμμένα καὶ παρεσκευασμένα πάντα λέγω. Per ἐλαττώματα intelliguntur incommoda ex defectu aliquo orta. Plut. c. 11. similiter haec: τοῖς δὲ σωματικοῖς ἐλαττώμασι τοιαύτην ἐπῆγεν ἄσκησιν. — δειλὸς πρὸς τοὺς — θορύβους vocatur, qui veretur, ut plebis tumultus sustineat. Demosth. de fals. leg. p. 405, 18. dicit: τίνα δ' ἄτολμον καὶ δειλὸν πρὸς τοὺς ὄχλους φασὶν εἶναι; — ἐξίστασθαι perculsum discedere. Hesych. καταπλήττεσθαι. — τηροῦντα, τηρεῖ, qui cavet, ne qua res ipsum fugiat. Demosth. p. 317. ult. φυλάττειν ἐμὲ καὶ τηρεῖν ἐκέλευεν. Id. p. 836, 5. τηρήσας τὴν τελευταίαν ἡμέραν. — βαδίζοντα. Haec vox differt a τρέχειν, quum illa de lento, haec de veloci incessu dicatur. Xen. Cyrop. II, 3, 14. ἡμεῖς καὶ τρέχειν καὶ βαδίζειν ἠναγκαζόμεθα. — καταβοάς „vox a Thuc. usurpata, sed a Dion. Hal. (VI, 794.) inter γλωσσηματικὰς καὶ ἀπηρχαιωμένας relata. Haec glossematica tantopere placuerunt posteriorum Sophistis temporum, ut iis tanquam gemmis orationem suam distinguerent." *Schaef.*

§. 3. Quae de subterraneo habitaculo et tonsione dicit, ea narrat Plut. c. 7. Quinctil. X, 3. — ἵνα — δωματίου. Optativus (προΐοι) ponitur, quoniam in enunciatione praecedente inest ratio temporis praeteriti: dicitur sub terra *habitasse*. Herm. ad Vig. 850. Herodi. I, 17. ἵνα δὴ παίζειν ἔχοι, προΐοι τοῦ οἴκου: quo quidem loco etiam usus genit. cum προϊέναι confirmatur. — πρὸς φῶς. *ad lucernam.* πρὸς de tempore. Xen. Hell. V, 1, 9. ναυμαχίας δὲ πρὸς σελήνην γενομένης. — περὶ λόγους. περί. vid. I, 1. ibique not.; non est quod hanc praeposit., ut W. conjicit, deleamus. — Πυθέας. Hic Pytheas, popularitatis simulator, homo impurae et libidinosae vitae fuit. Demosth. in ep. III. p. 1481, 14. eum vocat τὸν μέχρι τῆν παρόδου δημοτικόν, μετὰ ταῦτα δ' ἕτοιμον εἰς τὰ καθ' ὑμῶν πάντα. Plut. Phoc. c. 21. Πυθέας λάλος καὶ θρασύς. Cfr. Ruhnk. ad Rutil. L. p. 40. Omnino Libanius h. l. duas narrationes

πικρῶς· „οἶδα,“ εἶπεν, „ὅτι σε λυπῶ λύχνον καίων.“ διεβέ-
βλητο γὰρ ὡς λωποδυτῶν νύκτωρ ὁ Πυθέας. Καὶ μὴν ὅτι 4
γε ὕδωρ ἐπετήδευε πίνειν, ἵνα ἐγρηγορυῖαν μᾶλλον παρέχη-
ται τὴν διάνοιαν, ἅπασιν ὡμολόγηται· παρειλήφαμεν δὲ κἀ-
κεῖνο, ὡς καὶ ξίφος ποτὲ ἐκ τῆς ὀροφῆς ἀπήρτησε, καὶ
ἑστάμενος ὑπὸ τοῦτο ἔλεγεν· ἐποίει δὲ τοῦτο δι᾽ αἰτίαν τοι-
αύτην· ἐν τῷ λέγειν ἀπρεπῶς τὸν ὦμον εἰώθει κινεῖν· ὑπερε-
κρέμασεν οὖν τοῦ ὤμου τὸ ξίφος ἐν χρῷ, καὶ οὕτω τῷ
δέει τῆς πληγῆς ἐδυνήθη κατασχεῖν ἑαυτὸν ἐπὶ τοῦ πρέ-
ποντος σχήματος.

Ἀναγκαῖον δὲ διηγήσασθαι καὶ ὅπως εἶχε τά τε τῶν V.
Ἑλλήνων καὶ τὰ τῶν Ἀθηναίων πράγματα, ὅτε ἐπὶ τὸ δη- 1
μαγωγεῖν ἦλθε Δημοσθένης. Θηβαῖοι Λακεδαιμονίους ἄρ-

---

confudit, quas habet Plut. Dem. c. 8 et 11. Illo in loco refert; Pytheam dixisse: ἐλλυχνίων ὄζειν αὐτοῦ (Δημοσθ.) τὰ ἐνθυμήματα. Sed altero loco Chalco cuidam furi lucubrationes Demosthenis aegre ferenti respondet hic: „οἶδα ὅτι σε λυπῶ λύχνον καίων.“ — ὡς λωποδυτῶν. ὡς adjunctum participiis indicat, rem illam, quae describitur, ita ab aliis fuisse mente conceptam, ut ex participio intelligitur. Plat. Crit. c. 4. οἱ συκοφάνται ἡμῖν πράγματα παρέχουσιν, ὡς σε ἐνθένδε ἐκκλέψασιν. adde Demosth. Phil. I. 4, 4. ὡς ἐγνωκότων etc. Viger p. 559.; et Herm. p. 852. λωποδυτῶν quid sit, fusius expositum ad Phil. I, 14, 5.

§. 4. Καὶ μὴν ὅτι γε ὕδωρ scripsi monente Schaefero; quum lect. vulg. τε nullum sensum fundat. Add. Phil. II, 2, 2. οὐκ εἶων προΐεσθαι Πύλας οὐδὲ Φωκέας, λέγοντας, ὡς ἐγὼ ὕδωρ πίνων δύσκολος καὶ δύστροπός εἰμί τις ἄνθρωπος. In hanc rem narrat Lucian. Demadem dixisse: ὡς οἱ μὲν ἄλλοι πρὸς ὕδωρ λέγοιεν, τὸν Δημοσθένην δὲ πρὸς ὕδωρ γράφειν. — ἵνα — παρέχηται. Conjunct. post tempus praeteritum ponitur, si res non talis describitur, quae fieri possit, sed quae vere fiat. cf. Matth. Gr. gr. §. 518., nisi quis nostrum scriptorem minus accuratum dicat in temporum ordine sese excipientium servando. — ἐκ τῆς ὀροφῆς. ὀροφή tectum intra parietes inclusum. Poll. I, 80. τὸ ὑπὲρ τὴν κεφαλὴν ὀροφὴ καλεῖται. — ὑπὸ τοῦτο. Marg. Lut. τούτῳ, ex correctione. Xenoph. Anab. I, 10, 14. haec: ὑπὸ αὐτὸν (λόφον) στήσας τὸ στράτευμα. — ἐν χρῷ, ut extremam cutem attingeret.

§. 1. Τά τε τῶν Ἑλλήνων καί. Haec verba neque apud V. W. neque apud A. leguntur; neuter omissionis rationem reddidit: a Codd. et cett. edd. non absunt. — ὅτε ἐπὶ τὸ δημ.. Accessit Demosth. ad rempubl. quum ageret annum aet. XXX; huius anni est oratio in Androt. et Lept. Olympiad. CVI, 2. vid. Plutarch.

χοντας τῶν Ἑλλήνων καὶ μεγίστην δύναμιν ἔχοντας ἐν Λεύκτροις τῆς Βοιωτίας μάχῃ νικήσαντες, αὐτοὶ παρῆλθον εἰς ἰσχύν, καὶ μετ' ὀλίγον πρὸς Φωκέας πόλεμον ἐξήνεγκαν. ἦσαν δὲ οἱ Φωκεῖς ἔθνος ὅμορον τῇ Εὐβοίᾳ [Βοιωτίᾳ], πόλεις ἔχον δύο καὶ εἴκοσιν. οὗτοι [δὲ] καταλαβόντες τὸν τοῦ Πυθίου ναόν, πλησίον ὄντα, ἐσύλησαν· ἀνθ' ὅτου
2 καὶ οἱ Θηβαῖοι πόλεμον ἐξήνεγκαν πρὸς αὐτούς. Ἐπολέμουν δὲ καὶ Ἀθηναῖοι τὸν συμμαχικὸν κληθέντα πόλεμον. Χῖοι γὰρ καὶ Ῥόδιοι καὶ Βυζάντιοι πάλαι ποτὲ ὄντες ὑπήκοοι Ἀθηναίων, τότε μετ' ἀλλήλων συστάντες καὶ συμμαχίαν ποιησάμενοι πρὸς αὐτοὺς ἐπολέμουν. καὶ αὕτω μὲν ἡ Ἑλλὰς εἰς πολλὰ μέρη διῄρητο, Ἀθηναίων πολεμούντων πρὸς τοὺς προειρημένους, καὶ Θηβαίων πρὸς Φωκέας, καὶ Λα-
3 κεδαιμονίων πρὸς Πελοποννησίους. Κατὰ δὲ τοῦτον τὸν

---

c. 14. — ἐν Λεύκτροις. Pugna Leuctrica pugnata a. 372. a. C. — αὐτοί, hanc lectionem nunc recepi, ex ed. Felic. desumtam; nexus eam requirit. Ceteri libri αὐτούς, Bav. αὐτοῖς. Unde conjeceris, omnino hanc vocem tollendam esse, nisi vetustum hoc vitium esse statuas. Hoc certe patet, αὐτοί recte opponi verbis Λακεδ. usq. ad ἔχοντας. παρῆλθον. Marg. Lut. προῆλθον. Non negari potest, hunc scriptorem, quum velit exprimere notionem potentiae, quam quis nactus sit, uti voce προέρχεσθαι. cfr. Argum. in Olynth. I. c. 1, 1. et Arg. Orat. Megapol. p. 201, 12. μηδὲ εἰς ἰσχὺν προελθόντας Λακεδαιμονίους. Sed ex his ipsis locis fortassis lectio marginalis fluxit: et quum §. 3. Noster dicat εἰς βασιλείαν παρῆλθεν, non ausus sum vulgatam mutare, quae tamen Schaefero displicet. τῇ Εὐβοίᾳ. Ead. marg. habet Βοιωτίᾳ: quam lectionem quis non lubenter amplectatur, quum sensus eum postulet? Recepissem, si majorem illi fonti haberem fidem. Ipse auctor videtur haec nomina confudisse. — οὗτοι [δὲ] καταλαβ. δὲ, monente Bekk., est in Fu, ut concludas a ceteris abesse libris; hinc uncis inclusi; Bek. ejecit. In § seq. οἱ ante Ἀθηναῖοι, quod vulg. legebatur, expunxi Auger. et Bek. praeeuntibus. De bello Phoc. vid. comment. histor.

§. 2. De bello sociali vid. Com. hist. ad hunc locum. — Λακεδαιμονίων. Lacedaemonii Arcadas et Messenios devicerant: hi quum res adflictas restituere auderent, continua bella gesserunt contra illos. Post Λακεδ. R. de suo dedit δὲ; Codd. Aug. et Bav. habent ante hanc vocem καὶ, quod A. et B., jure receperunt. Auger. ita: „repperi καί in Codicibus, quos mihi adire licuit.“ Apud Bekk. in Ω u. Fel. et Herv. sec. habent καί, non item Hervag. pr.

§. 3. Amyntas rex Macedoniae fuit ab anno 390. a. C. — εἰς

καιρὸν Φίλιππος, ὁ Ἀμύντου παῖς, εἰς τὴν Μακεδόνων
βασιλείαν παρῆλθεν. Ἀμύντᾳ γὰρ τῷ Μακεδονίας βασιλεῖ
τρεῖς ἐγένοντο παῖδες ἐξ Εὐρυδίκης τῆς Ἰλλυρίδος, Ἀλέξαν-
δρος, Περδίκκας, Φίλιππος. τούτων ὁ μὲν πρεσβύτερος
Ἀλέξανδρος δολοφονηθεὶς ἐτελεύτησεν, ὁ δὲ Περδίκκας
πρὸς Ἰλλυριοὺς μαχόμενος. Φίλιππος δὲ ὁ νεώτατος ἐτύγ-
χανε μὲν ἐν Θήβαις ὁμηρεύων· ὡς δὲ ἐπύθετο τὸν Περ-
δίκκου θάνατον, ὑπεξελθὼν λάθρα καὶ ὀξέως εἰς Μακεδο-
νίαν ἀφικόμενος, κατέσχε τὴν ἀρχήν. Ἀθηναῖοι δ' ἄρ' 4
ἕτερόν τινα, γένους μὲν ὄντα βασιλικοῦ, φυγάδα δὲ ἐκ Μα-
κεδονίας, ἐπὶ βασιλείαν κατῆγον μετὰ πολλοῦ πλήθους
στρατιωτῶν. τούτοις ὁ Φίλιππος ἐπιθέμενος, ἐνίκησε μάχῃ·
καὶ ὅσους συνέλαβεν αἰχμαλώτους τῶν Ἀθηναίων, ἀφῆκεν
ἄνευ λύτρων, οὐ κατ' εὔνοιαν τῆς πόλεως, οὐδὲ δι' ἐπιεί-
κειαν τρόπου.

βασιλ. παρῆλθ. *rex factus est.* cfr. §. 1. et Demosth. Phil. III. p. 117. 4. *Λακεδαιμονίοις παρελθοῦσιν εἰς τὴν δυναστείαν τὴν αὐτὴν — ἅπαντες εἰς πόλεμον κατέστησαν.* Philippus regnum obtinuit a. 359. a. C. — τούτων ὁ μὲν. Alexander necatus a Ptolemaeo Aloritae. vid. Diod. Sic. XVI. c. 2., qui dicit: τοῦτον ὁ *Πτολεμαῖος* ὁ *Ἀλωρίτου δολοφονήσας παρέλαβε τὴν βασιλείαν.* Aesch. d. f. leg. p. 213 haec: ὃς (*Πτολεμ.*) ἦν ἐπίτροπος καθεστηκὼς τῶν πραγμάτων. Hunc Perdiccas matre Eurydice adjuvante e medio sustulit, qui in proelio apud Illyrios cecidit. cfr. Diod. Sic. l. l. Ceterum Schaef. pro πρεσβύτερος legi vult πρεσβύτατος; Codd. non addicunt. — De rebus Philippi exposui in Comm. hist. ad h. l.

§. 4. Ἀθηναῖοι δέ. Post has voces R., A. et B. bene inseruerunt ἄρα ex Codd. Aug. Bav. Auger. dicit: „ἄρ' addunt omnes, quos inspexi, libri. — ἕτερον. Hic fuit Argaeus quidam, cui Athenienses favebant. — ἐπιθέμενος. i. e. *aggressus ex insidiis.* Herodot. VIII, 27. νυκτὸς ἐπεθήκατο (ὁ *Τελλίης*) τοῖς *Θεσσαλοῖσι.* Cf. I, 27. et Plat. Lach. §. 14. Jac. Phavor. explicat per ἐνεδρεύσας. vid. Diod. Sic. XVI. c. 3. ibique Wessel. Qui quanquam nullarum faciat insidiarum mentionem, tamen Justin. VII, 6. dicit: Primum illi cum Atheniensibus certamen fuit: quibus *per insidias* victis, incolumes sine pretio dimisit. Quod quidem Diod. l. l. ita expressit: ὑποσπόνδους ἀφῆκεν. — ἐπιείκεια τρόπου, *morum facilitas.* Una Phil. misit litteras, quibus se veteris amicitiae studiosum significabat. — In fine W. et A. aliquid deesse putant: idem videtur Schaefero.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ

ΚΑΤΑ ΦΙΛΙΠΠΟΥ Α.

PROLEGOMENA.

Qualis fuerit rerum conditio eo, quo haec oratio est habita, tempore, exposui in com. hist. ad Lib. Vit. Dem. V, 3. Demosthenes Ol. CVII, 1., archonte Aristodemo, anno aetat. XXXIII. in medium prodiit [1]) ostensurus, quantum patriae periculum immineat, quid Atheniensibus, ut hoc propulsent, agendum sit: revocat eos a segnitie et desidia, arma scilicet sumturos et ita se paraturos, ut in tempore molimina Macedonis evertere et suam civitatem servare possint. Legentes ipsi videbunt, quam recte et subtiliter Noster in argumento proposito versatus sit.

De quo priusquam verba faciam, mentionem faciam quaestionis, nostra aetate magis quam olim agitatae; hujus dico: utrum haec oratio in duas dispesci debeat partes (c. I. — VIII. et c. IX. — XV.); quod Lelandus, Jacobsius p. 109 — 125. et ipse olim contendi, an in unum sit conferenda. Etenim Dionys. Halic. ad Am. VI, p. 736. haec habet: *ἔπειτα Θεμιστοκλῆς ἄρχων ἐστίν, ἐφ' οὗ τὴν ἕκτην τῶν κατὰ Φιλίππου δημηγοριῶν ἀπήγγειλε Δημοσθένης, περὶ τῆς φυλακῆς τῶν νησιατῶν καὶ*

1) Esse enim hanc orationem ante Olynthiacas habitam, temporum ratio ipsa evincit, et Dion. Halic. VI, p. 725. confirmat. Gin in vers. gall. p. 20. haec: „la maladie de Philippe, dont il y (Olynth. I.) est faite mention, donne lieu de conjecturer, qu'elle est posterieure à la première Philippique.

τῶν ἐν Ἑλλησπόντῳ πόλεων, ἧς ἐστὶν ἀρχή· Ἃ μὲν ἡμεῖς, ὦ, ἄ. Ἀθ., δεδυνήμεθα εὑρεῖν, ταῦτ' ἔστιν[1].) In hoc loco princeps et paene sola fuit causa posita, cur nostram orationem in duas partes dissecandam censerent. Nam quae argumenta ex ipsa orationis indole repetenda videbantur, ea argutiora quam veriora dixerim. Quamquam enim negari nequit, primam partem ad exercitum comparandum et stipendia persolvenda pertinere, alterum vero ad belli ipsius pericula et hostis insidias (c. 13, 2), tamen orator hanc rem de sonsulto ita instituisse videtur, ut post πόρου ἀπόδειξιν animos audientium, apud quos antea de belli apparatu egerat, nunc ad arma capienda inflammaret. Accedit, quod quibus rebus Dionysius sextam Philippicam — lege quintam — contineri dicit, eas frustra in altera orationis parte (inde a cap. IX.) quaeras. Hujus vero scriptoris auctoritatem iam olim in dubium vocatam fuisse patet ex his Scholiastae verbis: ἐντεῦθέν (c. IX,) φησι Διονύσιος ἑτέρου λόγου εἶναι ἀρχήν, προοίμιον δέ, φησίν, οὐκ ἔχει· ἐπειδὴ δευτερολογία ἐστίν, ἐν αἷς ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον οὐκ ἔσει προοίμια· οὐ λέγει δὲ ἀληθῆ· ἐπειδὴ γὰρ ἄνωθεν ὑπέσχετο περὶ τοῦ πόρου χρημάτων εἰπεῖν, νῦν τοῦτο δεικνύει· καὶ ἔσειν ὥσπερ ἐπίλογος, ὥσπερ ἐποίησε καὶ Ἰσο-

---

1) Auger. analysi orat. Phil. 1. observationem criticam subjungit, in qua haec de Dionysii loco: „Ego existimaverim, hic corruptum fuisse Dion. Hal. textum et ab aliqua imperita manu emendatum ad nos pervenisse. Plura me inducunt ad ita sentiendum (?) 1., Summa peritia et excellens Dion. Hal. judicium, qui in tanta rei evidentia ita turpiter errare non potuit. 2., Textus, ut se habet, evidenter peccat, quod Wolf. et alii animadverterunt. Nam ista Philippica ita incipiens ἃ μὲν ἡμεῖς exhibetur, ut sexta, quae tamen ex ipsa rei inspectione, ex ipsa ratione numerorum debet esse quinta 3., Denique et hoc mihi invictum argumentum videtur: Dion. Hal. liquido dicit sextam, imo quintam, Philippicam haberi de custodia insularium et civitatum in Hellesponto, περὶ τῆς φυλακῆς etc.; de his autem silet ista Philippica, quam textus ait incipere, ἃ μὲν ἡμεῖς. Verisimillimum est igitur, amissam fuisse aliquam Demosthenis Philippicam, de hac re habitam, quae Dionysii aetate superérat."

νὸς δὲ καταλειφθεὶς ὑπὸ τοῦ πατρὸς κομιδῇ νέος, ἦν μέν, ὥς φασιν, ἀσθενὴς τῷ σώματι καὶ νοσώδης, ὥστε μηδὲ εἰς παλαίστραν φοιτῆσαι, καθάπερ πάντες οἱ τῶν Ἀθηναίων παῖδες εἰώθεσαν· ὅθεν καὶ ἀνδρωθεὶς ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν εἰς μαλακίαν ἐσκώπτετο καὶ Βάταλος ἐπωνυμίαν
4 ἔσχεν. Ἱστόρηται γάρ, τινα Βάταλον Ἐφέσιον αὐλητὴν γενέσθαι, ὃς πρῶτος ὑποδήμασι γυναικείοις ἐπὶ τῆς σκηνῆς ἐχρήσατο καὶ μέλεσι κατεαγόσι, καὶ ὅλως τὴν τέχνην ἐμάλθαξεν· ὑπὸ τούτου δὲ τοὺς ἐκλύτους καὶ ἀνάνδρους Βατάλους ἐκάλουν.

III. Λέγεται δὲ τὸν Δημοσθένην τὴν πολλὴν καὶ σφοδρὰν
1 ἐπὶ λόγους ὁρμὴν ἐντεῦθεν σχεῖν. Καλλίστρατος ἦν Ἀθηναῖος ῥήτωρ ἔνδοξος· οὗτος ἔμελλε δημοσίαν τινὰ δίκην 3
ἀγωνίζεσθαι, φασίν, οἶμαι, τὴν περὶ Ὠρωποῦ. ὁ τοίνυν

---

exhibent per τ: Sed Suidas s. βάταλος et βατταλίζεσθαι utroque modo. Demosthenes etiam vocatus est *Argas* ob morosam et amaram indolem, teste Plut. l. l. et Suida.

§. 4. Suidas, cui assentitur Barton. ad Plut. 4, dicit, Demosthenem fuisse nominatum Batalum ob vestitum molliorem; sed Aeschin. in Timarch. p. 142. hoc nomen illum tulisse monet ἐξ ἀνανδρίας τινός. — μέλεσι κατεαγ. carmina fracta i. e. *carminum modi enervati.* Suidas: κεκλασμένα et addit: αὕτη ἡ προθυμία ἐνίοις τῶν τὰ ὦτα κατεαγότων καὶ διεφθαρμένων τὰς διανοίας εἰς κωμῳδίαν ἐτράπη καὶ γέλωτα πολύν. Cfr. Hesych. s. v. Ἰωνικόν.

III. §. 1. Λέγεται — σχεῖν. A. dicit: „omnes Codd„ quos inspexi, ita ordinant: λέγεται δὲ τὸν Δημοσθ.“ Eod. modo in Bav. et B; hinc collocationem verborum eandem recepi. — ὁρμὴν ἐπὶ λόγ. Plut. c. 5. ὁρμὴ πρὸς λόγ. Schaef. post ἐπὶ legi vult τούς ex Cod. Bav. cfr. finem hujus paragr. Sed B. vulg. retinuit — *Callistratus*, Callicratis filius, Aphidnaeus, celeberrimus suae memoriae orator, in accusando praecipue acerbus. Cfr. Demosth. d. fals. leg. 301, 18. 436, 13. Aeschin. d. f. leg. 294. *Ruhnken.* hist. crit. gr. or. in Reisk. Orr. VIII. p. 140. Hanc de Oropo causam egit Ol. 103, 3. quum Dem. ageret annum 19, ex Liban. computatione 16; vide, ut de hac re, ita de Oropo com. hist. ad h. l. — δίκην ἀγωνίζεσθαι Plut. c. 5. ἀγωνίζεσθαι κρίσιν i. e. *litem agere.* — τὴν περὶ Ὠρωποῦ. Haec urbs inter Tanagriam et Atticam, in ditione Attica sita, (Thuc. II, 23.) saepe in controversiam est vocata, quae non prius cessavit, quam Philippus illam, Thebanis ademtam, Atheniensibus redderet. Cf. Pausan. I, 34, 1. Hoc tempore Themiso et Theodorus, Eretrienses, collecta manu Oropum occupa-

Δημοσθένης, παῖς ὤν, ἐδεῖτο τοῦ ἐφεστῶτος οἰκείου συγ-
χωρῆσαι παραβαλεῖν αὐτῷ τῇ δίκῃ· καὶ ὃς ἐπέτρεψεν. ἀκού-
σας δὲ οὕτω διετέθη, ὥστε ἀπ' ἐκείνης τῆς ὥρας πάντα
πάρεργα πρὸς τοὺς λόγους θέσθαι. Διδασκάλῳ δὲ χρησά- 2
μενος Ἰσαίῳ μάλα δεινῷ ῥήτορι, εἰς ἄνδρας ἐγγραφεὶς εὐ-
θὺς ἀγῶνα κατὰ τῶν ἐπιτρόπων ἐνεστήσατο, κακῶς διῳκη-
κότων τὴν οὐσίαν αὐτοῦ. καὶ εἷλε μὲν αὐτούς· οὐ μὴν ἠδυ-

---

runt, Chabria res male gerente; quare hunc Callistratus accusavit. Xen. H. G. VII, 4, 1. dicit, Oropum fuisse ab exsulibus captam. cfr. Dem. de cor. p. 259. Nunc haec urbs *Ropo* vocatur. — ἐδεῖτο. etenim audiverat, inter magistros convenisse, ut, propter oratoris facultatem et causae celebritatem judicio interessent. v. Plut. c. 5. — παραβαλεῖν αὐτῷ. In marg. Lut. est προσεισβαλεῖν, quod quidem interpretamentum sapit. παραβάλλειν neutrali sensu est *se admovere*. Philipp. in Epist. (apud Reisk. p. 163, 3.) scribit: βουλόμενος ταῖς ναυσὶν εἰς τὸν Ἑλλήσποντον παραβαλεῖν. Quare non est, quod vel transpositio verborum admittatur, quam Schaef. suadet, vel pro αὐτῷ recipiatur αὐτὸν, quod est in Aug., et M. apud A. Recte R. et B. vulg. tuiti sunt. — καὶ ὅς. *tum ille*. vid. Arg. or. de Cherson. §. 2. καὶ ὃς ἐπιστέλλει cf. Vig. p. 24. et Herm. ad Vig. p. 706 sq. — διετέθη. διατιθέναι, *aliquem aliquo modo afficere*. Cf. Wolf. ad Lept. p. 240. et Zeun. ad Vig. p. 300. Plut. l. l. tradit, Demosthenem tanta Callistrati, quem summis honoribus excipi videbat, admiratione esse adfectum, ut, omnibus aliis rebus missis, se totum ad artem dicendi conferret.

§. 2. Ἰσαίῳ. Isaeus floruit 400—356. a. Chr. Restant decem ejus orationes in Reisk. Orr. Vol. III. Vid. Dionys. Hal. „de Isaeo" (Opp. I. V. ed. R.), qui c. 3 dicit: „ἡ Ἰσαίου λέξις καθαρὰ μὲν καὶ ἀκριβὴς καὶ σαφής, κυρία τε καὶ ἐναργὴς καὶ σύντομος· πρὸς δὲ τούτοις πιθανή τε καὶ πρέπουσα τοῖς ὑποκειμένοις." Paullo infra: „ψυχή τις ὄντως ἐστὶ τῆς Δημοσθένους δυνάμεως." De ceteris praeceptoribus Demosthenis vid. Suid. s. Δημοσθ. et Plut. 5. — εἰς ἄνδρας ἐγγραφείς. W. et A. post ἄνδρας inserunt partic. δὲ, sed, quantum scio, nulla libror. auctoritate. Jam quum Noster non ubique justa utatur enunciationum junctura, cum R. et B. vulg. retinui, colo post ῥήτορι expuncto. Togam virilem sumsit Dem. (εἰς ἄνδρ. ἐγγρ.), quum ageret annum XVIII. Ol. 103, 2. archonte Polyzelo; vid. de Cor. 419, 25. Hac enim aetate ipsi licuit rem familiarem administrare. — ἀγῶνα — ἐνεστήσατο. ἀγ. ἐνίστ. *litem instituere*. Dem. p. 227, 3. dicit: ὁ τοιοῦτον ἀγῶνα ἐνστησάμενος. Tutores a patre praescripti erant Aphobus, Demophon, Therippides; qui quum XIV. talenta tractassent, post decennem curam LXX. mi-

3 νήθη πάντα ἀπολαβεῖν, ὅσα ἀπολωλέκει. Τοὺς δὲ λόγους
τοὺς ἐπιτροπικοὺς εἰσὶν οἵ φασιν Ἰσαίου καὶ οὐ Δημοσθέ-
νους εἶναι, διὰ τὴν ἡλικίαν τοῦ ῥήτορος ἀπιστοῦντες, (ὀκτω-
καίδεκα γὰρ ἐτῶν ἦν, ὅτε πρὸς τούτους ἠγωνίζετο), καὶ ὅτι
δοκοῦσιν οἱ λόγοι τὸ τοῦ Ἰσαίου πως ἐπιφαίνειν εἶδος. ἕτε-
ροι δὲ νομίζουσι συντετάχθαι μὲν ὑπὸ Δημοσθένους, διωρ-
4 θῶσθαι δὲ ὑπὸ τοῦ Ἰσαίου. Οὐδὲν δὲ θαυμαστὸν, εἰ ὁ
Δημοσθένης ἠδύνατο μὲν ἀπ᾽ ἐκείνης τῆς ἡλικίας συγγρά-
φειν τοιούτους λόγους· (ἡ γὰρ ὕστερον ὑπεροχὴ καὶ τοῦτο
πιστοῦται·) ἀπὸ δὲ νεαρᾶς ἔτι τῆς ἀσκήσεως τῆς ὑπὸ τῷ
διδασκάλῳ τὸν ἐκείνου χαρακτῆρα πολλαχῇ μεμίμηται.
5 Μετὰ μέντοι τούτους τοὺς ἀγῶνας βραχὺ τῇ ἡλικίᾳ προ-
ελθὼν, σοφιστεύειν ἐνεχείρησεν· εἶτα ἀπαλλαγεὶς τούτου,

---

nas Demostheni reddiderunt; quare hic actionem X talent. iis scripsit. Cfr. Dem. or. in Aphob. I. — ἑλε. αἱρεῖν, convincere. cf. Aeschin. p. 644, 3. — οὐ μὴν — ἀπολωλέκει. Aphobus damnatus quum nihil aequi facere posset, Demosthenes in possessionem bonorum ejus venit; sed amissa non recuperavit. Lectionem omnium librorum ἀπολώλεκε Bekk. olim mutaverat in ὑπολωλέκει, nuper (in ed. 1824) vero restituit vulgatam, quam, verborum nexu jubente, cum Schaef. improbandam censui. Nuperrime, i. e. in ed. 1825. video ἀπολωλέκει a Bekk. scriptum.

§. 3. τοὺς δὲ λόγους. Tutoriae orationes exstant tres in Aphobum et duae in Onetorem: hic enim, cui Aphobi soror nupta fuerat, Demosthenem e fundo vi ejecit. — ὀκτωκαίδεκα, in com. hist. monuimus, Demosthenem, quum has orationes haberet, egisse annum vicesimum primum. — διωρθῶσθαι vulg. et in Codd. F, Ω u apud B. legitur διορθοῦσθαι: quam lectionem propter συντετάχθαι rejiciendum existimo. Ed. Lut. nobis favet et W. R. A. B. consentiunt.

§. 4. θαυμαστόν, εἰ. Non solum θαυμάζω construitur sequenti εἰ (Matth. §. 608.), sed omnino ea verba, quae eum animi affectum exprimunt, ex quo aliquid fiat aut factum sit, quod non exspectaveris aut optaveris, ut ἀγανακτέω. Plat. Crit. 1. πλημμελὲς εἴη ἀγανακτεῖν, εἰ δεῖ τελευτᾶν. — ἡ ὕστερον ὑπεροχὴ, *excellentia, qua postea floruit.* cfr. Vig. p. 376. a. — μεμίμηται. Passivum ponitur pro activo, ut πεπολίτευμαι, ἐψήφισμαι, multaque alia. Matth. §. 496, 6. cfr. verba Dionysii supra allata de Isaeo.

§. 5. σοφιστεύειν, artem dicendi docere. cfr. Plut. Dem. c. 24. fin. Suidas dicit, Demosthenem ab instituto recessisse propter calumniam de Moschi filio, nobili adolescente, ortam. Cete-

συνηγόρησεν ἐν δικαστηρίῳ, τούτοις δὲ, ὥσπερ γυμνασίοις,
χρησάμενος ἐπὶ τὸ δημαγωγεῖν καὶ τὰ τῆς πόλεως πράττειν
ἦλθεν.

Ἔτι κἀκείνων μνημονευτέον, ὅτι τραυλὸς μὲν ἦν τὴν IV.
γλῶτταν ἐκ φύσεως, τὸ δὲ πνεῦμα ἀτονώτερος· ἐξ ὧν ἀμ- 1
φοτέρων συνέβαινε, φαυλοτάτην αὐτὸν τὴν ὑπόκρισιν παρε-
χόμενον οὐκ εὐδοκιμεῖν τὸ κατ' ἀρχὰς ἐπὶ τοῖς λόγοις. διὸ
καὶ πρὸς τὸν ἐρωτήσαντα, τί ἐστι ῥητορική, ἀπεκρίνατο
4 ὅτι ὑπόκρισις, δυσχεραίνων ὅτι διὰ ταύτην τῶν χειρόνων
ἥττων ἐφαίνετο. Ἀλλὰ καὶ ταῦτα μελέτῃ κατώρθωσε καὶ 2
ὅσα ἄλλα αὐτῷ πρὸς δημαγωγίαν ὑπῆν ἐλαττώματα· καὶ

---

rum intelligo annum aetatis vicesimum tertium. B. pro ἐνεχείρησεν dedit ex Ω u ἐνεχείρισεν, sed saepius Codd. η et ι commutant; ut de Cherson. 1, 3. Vulgatam retinui, eandem B. nuperrime. — συνηγορεῖν, causas agere. ut Dem. p. 1233, 18. — γυμνασίοις: γυμνάσιον, ipsa ratio qua vires exercentur. Xen. Oecon. 10, 11. dicit: ἀγαθὸν γυμνάσιον καὶ τὸ δεῦσαι καὶ τὸ μάξαι.

§. 1. τραυλὸς μὲν ἦν τὴν γλῶτταν, *balbutiebat lingua.* IV.
cfr. Plut. v. Dem. c. 6 et 11. Ceterum cavendum, ne putent tirones, Graecos hic aliquid supplevisse, etsi ex nostrae linguae indole addendum est, quod explicationi inserviat: eaque videtur mens eorum fuisse, qui κατά supplerent. Nam accusat. absolutum ponunt Graeci, si rem, qualis sit, describunt. Cf. Herm. ad Vig. p. 882 sq. Matth. Gr. Gr. §. 423. — ἀτονώτερος. Quod in Aug. legitur ἀτονώτερον, debetur interpreti. Ad rem cfr. Cicer. Brut. 91. „erat eo tempore in nobis summa gracilitas et infirmitas corporis, procerum et tenue collum: qui habitus et quae figura non procul abesse videtur a vitae periculo". — ὑπόκρισις non solum significat *gestum histrionis*, sed etiam *actionem oratoris*, vid. Ernest. lexic. rhet. s. h. v. — ἐπὶ τοῖς λόγοις, male audiebat *ob dicendum*. ἐπὶ, ut ἐπὶ προδοσίας ἐγκλήματι. c. II, 2. Plut. c. 7. refert, Demosthenem iniquo concionum suarum successu vehementer dolentem ab histrione quodam Satyro erectum et maxime *actionem* edoctum fuisse. Hinc dicit Dionys. d. adm. vi Dem. c. 53: „ταύτης δή φημι τῆς ἀρετῆς (τῆς ὑποκρίσεως) πάνυ δεῖν τοῖς ἐναγωνίοις λόγοις, εἰ μέλλουσιν ἕξειν πολὺ τὸ ἀληθινὸν καὶ ἔμψυχον, ἧς πλείστην, ὥσπερ καὶ τῶν ἄλλων, πρόνοιαν ἔσχεν οὗτος ὁ ἀνήρ. Cicer. Orat. c. 17." non sine caussa Demosthenes tribuit et primas et secundas et tertias *actioni*. — ἥττων ἐφαίνετο, nam Plut. c. 6. refert: κατεγέλατο δι' ἀήθειαν τοῦ λόγου.

§. 2. Summo cum studio elaboravit in vitiis emendandis: Plut. c. 8. narrat eum, si qua res in sermonem incidisset, subtiliori hanc

Ἀθήνησι μένειν, μηδὲ ἐκ τῆς πόλεως ποιεῖσθαι τὰς βοηθείας, ἀλλὰ περὶ τὴν Μακεδονίαν ἀναστρέφεσθαι, πολεμοῦσαν ἀδιαλείπτως, ἵνα μὴ τοὺς ἐτησίας πνέοντας ἐπιτηρήσας ὁ Φίλιππος ἢ καὶ τὸν χειμῶνα, ἡνίκα Ἀθήνηθεν εἰς Μακεδονίαν πλεῖν οὐ δυνατόν, ἐπιχειρῇ τοῖς πράγμασι καὶ παρὰ τὴν ἀπουσίαν τὴν τῶν Ἀθηναίων ἁπάντων κρατῇ, ἀλλ' ἐγγὺς ἡ πρὸς αὐτὸν ἀντιταξομένη δύναμις ὑπάρχῃ.

---

bus libris refragantibus, non ausim quicquam inserere, praesertim quum locum, ubi τὴν videtur pro ταύτην dictum esse, habeas in Argum. Olynth. III. (I.) c. II. §. 3. καὶ τὸ ἔθος οὐ πρόδηλον ὂν pro τοῦτο ἔθος. — τοὺς ἐτησίας. ἐτησίαι sunt venti anniversarii, qui permixti erant, Aristotele auctore, Aquilonibus et Favoniis et post biduum exortus caniculae XL diebus perflabant, Plin. H. N. II, 11. Quum a septentrione flarent, navigationi Macedonum favebant. Bav. ἐτησίως. W. dedit ἐτησίᾳ. Schaef. ἐτησίως non improbat propter πνέοντας. — ἐπιτηρήσας, ut τηροῦντα Vit. Demosth. IV. §. 2. — ἐπιχειρῇ τοῖς πράγμασι. Par. 5. Ald. Tayl. Ee. ἐπιχειρήσῃ et pro sequ. κρατῇ, κρατήσῃ. Bodl. ἐπιχείρησι et κρατήσι. Sed vulg. praestat. „τὰ πράγματα, id omne, de quo agitur et super quo certatur, ut opes et majestas reipubl. salvae maneant, sive copiae militares, sive naves, sive arma. Das Interesse des Staates.“ R. in Annotatt. ad Olynth. I. p. 32. Latini: summae res. Caes. B. G. VI, 5. — παρὰ τὴν ἀπουσίαν, dum abessent Athenienses. Demosth. in Mid. p. 514, 8. παρὰ πᾶσαν τὴν χορηγίαν. — ἡ πρὸς αὐτὸν ἀντιταξομένη. Ald. Tayl. αὐτοῦ et Gonvill. ἀντιπραξομένη. — δύναμις ὑπάρχῃ, inter has voces vulgo legitur πρὸς αὐτόν. Quae verba quamquam apud Bekk. in ΓΥΩυν leguntur, tamen Aug. ex KLUΥ recte, praeeunte Reiskio, delevit. Idem statuunt Schaef. et Bekk.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ

ΚΑΤΑ ΦΙΛΙΠΠΟΥ Α.

40 Εἰ μὲν περὶ καινοῦ τινος πράγματος προὐτίθετο, I.
ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, λέγειν, ἐπισχὼν ἄν, ἕως οἱ 1
πλεῖστοι τῶν εἰωθότων γνώμην ἀπεφήναντο, εἰ μὲν ἤρεσκέ τί μοι τῶν ὑπὸ τούτων ῥηθέντων, ἡσυχίαν

---

§. 1. Hanc orationem habuit Demosth. Olymp. CVII, 1. aet. 33. I.
Scholiast. ejus argumentum ita describit: *τὰ τοῦ λόγου ἐνθυμηματικὰ κεφάλαια τρία εἰσί, τὸ ἐῤῥωμένως ἀντιλαμβάνεσθαι τῶν πραγμάτων, τὸ αὐτοὺς στρατεύεσθαι, τὸ πόρους χρημάτων ἐπινοεῖν, ὅθεν τὸ σιτηρέσιον τοῖς στρατευομένοις γενήσεται.* *εἰ μέν.* εἰ cum imperfect. vel aoristo in protasi, sequentibus iisdem temporibus cum partic. ἂν in apodosi indicat *conditionem*, *qua id*, *quod in apodosi proponitur*, *fiat aut non fiat*. Sed hoc tenendum discrimen, quod *imperf.* refertur ad rem aliquam continuam vel saepius repetitam, *aoristus* ad rem vel uno momento comprehensam. Ex hac amussi si nostrum judicas locum, *προὐτίθετο* te offendit: hinc factum videtur, ut *Krügerus* (Spec. Annot. in Phil. I. p. 5.) lectionem paucorum librorum *προὔκειτο*, quae ex interpretamento fluxisse videtur, probaret. At nostri loci ratio eo defendi poterit, quod haec res non nunc demum proposita est, sed saepius in disceptationem vocata. Accedit, quod vocem solennem *προτιθέναι*, eamque ab Hermog. et Scholiasta confirmatam, neutiquam explodendam censemus. Ceterum eadem de causa paullo post *συνεβούλευον* edidi. Cfr. Matth. Gr. §. 508 et 509. *Bremi*, Vir graece eruditissimus, in Obss. ad Phil. I. p. 87. dicit: „si adhibetur imperfectum, res in id tempus revocatur, quo fiebat." Non omnino adsentior. — *καινοῦ πράγ.* Non enim licuit juveni primo de re nova dicere, secundum praeconium illud: *τίς ἀγορεύειν βούλεται τῶν ὑπὲρ πεντήκοντα ἔτη γεγονότων;* vid. Aeschin. in Ctesiph. p. 386. Legem hanc a W. laudatam Tourellus abrogatam fuisse dicit Olymp. XCII, 3., rationis tamen et decori auctoritate adhuc viguisse. *προὐτίθετο.* A Prytanibus concio convocabatur et in tabulis res, de qua agebatur proponi solebat (*προὐτίθετο*). Cfr. or. Olynth. II. c. VI. §. 1. *ὅταν περὶ πραγμάτων προτεθῇ σκοπεῖν.* Vid. Poll. VIII. §. 94. Sigon. de Rep. Ath. II, 4. Plura exempla attulit *Schömann* de Comit. Athen.

χοντας τῶν Ἑλλήνων καὶ μεγίστην δύναμιν ἔχοντας ἐν
Λεύκτροις τῆς Βοιωτίας μάχῃ νικήσαντες, αὐτοὶ παρῆλθον
εἰς ἰσχύν, καὶ μετ' ὀλίγον πρὸς Φωκέας πόλεμον ἐξήνεγκαν.
ἦσαν δὲ οἱ Φωκεῖς ἔθνος ὅμορον τῇ Εὐβοίᾳ [Βοιωτίᾳ],
πόλεις ἔχον δύο καὶ εἴκοσιν. οὗτοι [δὲ] καταλαβόντες τὸν
τοῦ Πυθίου ναὸν, πλησίον ὄντα, ἐσύλησαν· ἀνθ' ὅτου
2 καὶ οἱ Θηβαῖοι πόλεμον ἐξήνεγκαν πρὸς αὐτούς. Ἐπολέμουν
δὲ καὶ Ἀθηναῖοι τὸν συμμαχικὸν κληθέντα πόλεμον. Χῖοι
γὰρ καὶ Ῥόδιοι καὶ Βυζάντιοι πάλαι ποτὲ ὄντες ὑπήκοοι
Ἀθηναίων, τότε μετ' ἀλλήλων συστάντες καὶ συμμαχίαν
ποιησάμενοι πρὸς αὐτοὺς ἐπολέμουν. καὶ αὕτω μὲν ἡ Ἑλλὰς
εἰς πολλὰ μέρη διῄρητο, Ἀθηναίων πολεμούντων πρὸς
τοὺς προειρημένους, καὶ Θηβαίων πρὸς Φωκέας, καὶ Λα-
3 κεδαιμονίων πρὸς Πελοποννησίους. Κατὰ δὲ τοῦτον τὸν

---

c. 14. — ἐν Λεύκτροις. Pugna Leuctrica pugnata a. 372. a. C. — αὐτοί, hanc lectionem nunc recepi, ex ed. Felic. desumtam; nexus eam requirit. Ceteri libri αὐτούς, Bav. αὐτοῖς. Unde conjeceris, omnino hanc vocem tollendam esse, nisi vetustum hoc vitium esse statuas. Hoc certe patet, αὐτοί recte opponi verbis Λακεδ. usq. ad ἔχοντας. παρῆλθον. Marg. Lut. προῆλθον. Non negari potest, hunc scriptorem, quum velit exprimere notionem potentiae, quam quis nactus sit, uti voce προέρχεσθαι. cfr. Argum. in Olynth. I. c. 1, 1. et Arg. Orat. Megapol. p. 201, 12. μηδὲ εἰς ἰσχὺν προελθόντας Λακεδαιμονίους. Sed ex his ipsis locis fortassis lectio marginalis fluxit: et quum §. 3. Noster dicat εἰς βασιλείαν παρῆλθεν, non ausus sum vulgatam mutare, quae tamen Schaefero displicet. τῇ Εὐβοίᾳ. Ead. marg. habet Βοιωτίᾳ: quam lectionem quis non lubenter amplectatur, quum sensus eum postulet? Recepissem, si majorem illi fonti haberem fidem. Ipse auctor videtur haec nomina confudisse. — οὗτοι [δὲ] καταλαβ. δὲ, monente Bekk., est in Fu, ut concludas a ceteris abesse libris; hinc uncis inclusi; Bek. ejecit. In § seq. οἱ ante Ἀθηναῖοι, quod vulg. legebatur, expnnxi Auger. et Bek. praeeuntibus. De bello Phoc. vid. comment. histor.

§. 2. De bello sociali vid. Com. hist. ad hunc locum. — Λακεδαιμονίων. Lacedaemonii Arcadas et Messenios devicerant: hi quum res adflictas restituere auderent, continua bella gesserunt contra illos. Post Λακεδ. R. de suo dedit δὲ; Codd. Aug. et Bav. habent ante hanc vocem καὶ, quod A. et B., jure receperunt. Auger. ita: „repperi καί in Codicibus, quos mihi adire licuit.“ Apud Bekk. in Ω u. Fel. et Herv. sec. habent καί, non item Hervag. pr.

§. 3. Amyntas rex Macedoniae fuit ab anno 390. a. C. — εἰς

καιρὸν Φίλιππος, ὁ Ἀμύντου παῖς, εἰς τὴν Μακεδόνων
βασιλείαν παρῆλθεν. Ἀμύντᾳ γὰρ τῷ Μακεδονίας βασιλεῖ
τρεῖς ἐγένοντο παῖδες ἐξ Εὐρυδίκης τῆς Ἰλλυρίδος, Ἀλέξαν-
δρος, Περδίκκας, Φίλιππος. τούτων ὁ μὲν πρεσβύτερος
Ἀλέξανδρος δολοφονηθεὶς ἐτελεύτησεν, ὁ δὲ Περδίκκας
πρὸς Ἰλλυριοὺς μαχόμενος. Φίλιππος δὲ ὁ νεώτατος ἐτύγ-
χανε μὲν ἐν Θήβαις ὁμηρεύων· ὡς δὲ ἐπύθετο τὸν Περ-
δίκκου θάνατον, ὑπεξελθὼν λάθρα καὶ ὀξέως εἰς Μακεδο-
νίαν ἀφικόμενος, κατέσχε τὴν ἀρχήν. Ἀθηναῖοι δ' ἄρ' 4
ἕτερόν τινα, γένους μὲν ὄντα βασιλικοῦ, φυγάδα δὲ ἐκ Μα-
κεδονίας, ἐπὶ βασιλείαν κατῆγον μετὰ πολλοῦ πλήθους
στρατιωτῶν. τούτοις ὁ Φίλιππος ἐπιθέμενος, ἐνίκησε μάχῃ·
καὶ ὅσους συνέλαβεν αἰχμαλώτους τῶν Ἀθηναίων, ἀφῆκεν
ἄνευ λύτρων, οὐ κατ' εὔνοιαν τῆς πόλεως, οὐδὲ δι' ἐπιεί-
κειαν τρόπου.

βασιλ. παρῆλθ. rex factus est. cfr. §. 1. et Demosth. Phil. III. p. 117. 4. *Λακεδαιμονίοις παρελθοῦσιν εἰς τὴν δυναστείαν τὴν αὐτὴν — ἅπαντες εἰς πόλεμον κατέστησαν.* Philippus regnum obtinuit a. 359. a. C. — *τούτων ὁ μὲν.* Alexander necatus a Ptolemaeo Aloritae. vid. Diod. Sic. XVI. c. 2., qui dicit: *τοῦτον ὁ Πτολεμαῖος ὁ Ἀλωρίτου δολοφονήσας παρέλαβε τὴν βασιλείαν.* Aesch. d. f. leg. p. 213 haec: *ὃς (Πτολεμ.) ἦν ἐπίτροπος καθεστηκὼς τῶν πραγμάτων.* Hunc Perdiccas matre Eurydice adjuvante e medio sustulit, qui in proelio apud Illyrios cecidit. cfr. Diod. Sic. l. l. Ceterum Schaef. pro *πρεσβύτερος* legi vult *πρεσβύτατος*; Codd. non addicunt. — De rebus Philippi exposui in Comm. hist. ad h. l.

§. 4. *Ἀθηναῖοι δέ.* Post has voces R., A. et B. bene inseruerunt *ἄρα* ex Codd. Aug. Bav. Auger. dicit: „*ἄρ'*" addunt omnes, quos inspexi, libri. — *ἕτερον.* Hic fuit Argaeus quidam, cui Athenienses favebant. — *ἐπιθέμενος.* i. e. *aggressus ex insidiis.* Herodot. VIII, 27. *νυκτὸς ἐπεθήκατο (ὁ Τελλίης) τοῖς Θεσσαλοῖσι.* Cf. I, 27. et Plat. Lach. §. 14. Jac. Phavor. explicat per *ἐνεδρεύσας.* vid. Diod. Sic. XVI. c. 3. ibique Wessel. Qui quanquam nullarum faciat insidiarum mentionem, tamen Justin. VII, 6. dicit: Primum illi cum Atheniensibus certamen fuit: quibus *per insidias* victis, incolumes sine pretio dimisit. Quod quidem Diod. l. l. ita expressit: *ὑποσπόνδους ἀφῆκεν.* — *ἐπιείκεια τρόπου, morum facilitas.* Una Phil. misit litteras, quibus se veteris amicitiae studiosum significabat. — In fine W. et A. aliquid deesse putant: idem videtur Schaefero.

τοῖς εἰδόσιν αὐτοῖς ἀναμιμνησκομένοις, ἡλίκην ποτ' ἐχόντων δύναμιν Λακεδαιμονίων, ἐξ οὗ χρόνος οὐ πολύς, ὡς καλῶς καὶ προσηκόντως οὐδὲν ἀνάξιον ὑμεῖς ἐπράξατε τῆς πόλεως, ἀλλ' ὑπεμείνατε ὑπὲρ τῶν [Ἑλληνικῶν] δικαίων τὸν πρὸς ἐκείνους πόλεμον.

II. Τίνος οὖν ἕνεκα ταῦτα λέγω; ἵν' εἰδῆτε, ὦ 41

1 ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ θεάσησθε, ὅτι οὐδὲν οὔτε φυλαττομένοις ὑμῖν ἐστι φοβερόν, οὔτ', ἂν ὀλιγωρῆτε, τοιοῦτον, οἷον ἂν ὑμεῖς βούλησθε, πα-

---

ἀκούειν et εἰδέναι sibi opponuntur. — ἡλίκην — ὡς. Graeci ut majorem vim addant interrogationibus vel rectis vel obliquis, binas adhibent voces. Ita h. l.: *cogitate, quam praeclare, quum tantam haberent potestatem Lacedaemonii, vos egeritis.* Vid. Seidler ad Soph. Antig. v. 2. Ibid. v. 1321. οὐ δ' ἔχω, ὅπα πρὸς πότερον ἴδω. Dem. Lept. p. 485, 9. (§. 75 ed. Wolf.): συνίετε, ὃν (vulg. καθ' ὃν) τρόπον ὁ Σόλων τοὺς νόμους ὡς καλῶς κελεύει τιθέναι. Cf. Wolf. p. 311. et Krüger. ad h. l., qui laudat Liv. 30, 42: (commemorabunt) ex *quantis* opibus *quo* recidissent Carthaginiensium res. Adde Cic. d. fin. II, 1. Primus est ausus Leontinus Gorgias jubere dicere, *qua* de re *quis* vellet audire. — προσηκόντως. ut qui principes Graeciae ab antiquissimis temporibus fuerint, et urbem suam calamitosis tanquam asylum patere voluerint. W. — τῶν [Ἑλληνικῶν] δικαίων. Vocem Ἑλληνικῶν non habent Par. 1. 2. 3. Aug. 2. 3. Bav. Meerm. Rehdig. Ald. Fel. et α. Hinc jam olim uncis incluseram, quamquam Bekk. retinuerat. Bremi in Obss. p. 59., Forbiger (in progr. Lips. 1827. p. 5 sq.) et Schaefer hanc vocem restitui voluerant. Sed Bekk. nuper omnino ejecit; Krüger. adsentitur. Quo magis in sententia mansi, ad quam confirmandam locus ex Phil. II, 6, 5. (p. 74, 13.) plurimum facit: (Φίλιππος) πεποίηχ' ὑμῖν, μηκέτι περὶ τῶν δικαίων, μήθ' ὑπὲρ τῶν ἔξω πραγμάτων εἶναι βούλην. Accedit, quod illam vocem facilius aliquis adscripserit, quam omiserit. Τὰ δίκαια sunt omnino jura, ut nos: *die Gerechtsame.* In nostrum locum videtur illud additamentum ex Olynth. I, 9, 1. irrepsisse, ubi vide. Ceterum de ipsa re cfr. Comm. hist. ad h. l.

II. §. 1. εἰδῆτε καὶ θεάσησθε. Haec sine sensus discrimine dicuntur. Nam qui, ut res aliqua mentibus infixa haereat, volunt, vel binis verbis eam exprimere solent. Hom. Od. VIII, 94. ἐπεφράσατ' ἠδὲ νόησεν. 154. οἶδε καὶ δεδάηκε. vid. Eust. ad h. l. Soph. Oed. T. 58. γνωτὰ κοὐκ ἄγνωτα. Eur. Suppl. v. 115. Electr. 772. Demosth. Olynth. III. c. VI. §. 2. καθιδεῖται καὶ προσεδρεύσει. Vid. Hermann. ad Hom. h. in Cer. 362., et ad Vig. p. 887. Vere haec

ῥᾳθυμίᾳ χρώμενοι, τῇ τότε ῥώμῃ τῶν Λακεδαι-
μονίων, ἧς ἐκρατεῖτε ἐκ τοῦ προσέχειν τοῖς πράγμασι
τὸν νοῦν, καὶ τῇ νῦν ὕβρει τούτου, δι' ἣν ταραττ-
τόμεθα ἐκ τοῦ μηδὲν φροντίζειν ὧν ἐχρῆν. Εἰ δέ 2
τις ὑμῶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δυσπολέμητον οἴεται
τὸν Φίλιππον εἶναι, σκοπῶν τό τε πλῆθος τῆς νῦν
ὑπαρχούσης αὐτῷ δυνάμεως καὶ τὸ τὰ χωρία πάντα
ἀπολωλέναι τῇ πόλει, ὀρθῶς μὲν οἴεται· λογισάσθω
μέντοι τοῦθ', ὅτι εἴχομέν ποτε ἡμεῖς, ὦ ἄνδρες Ἀθη-
ναῖοι, Πύδναν καὶ Ποτίδαιαν καὶ Μεθώνην καὶ
πάντα τὸν τόπον τοῦτον οἰκεῖον κύκλῳ, καὶ πολλὰ

---

dicta esse monuerunt Viri docti ad h. l., ex quibus inprimis Bremi magnam addit locorum copiam; item Krüger, ut εἰδὼς καὶ ἑωρακώς, σκέψασθε καὶ θεωρήσασθε Cfr. Cic. d. Or. I, 5. §. 10: scientia et pervestigatione. Addo, distinguenda esse synonyma positiva, quae pari ratione continentur, et synonyma negativa, in quorum altero membro negatio est adjecta: quale est, quod attuli ex Soph. Oed. R. 58., adde Antig. v. 491. εἶδον ἀρτίως λυσσῶσαν αὐτὴν οὐδ' ἐπήβολον φρενῶν. — Quod A. pro βούλησθε habet βούλεσθε, ex vitio ortum videtur; neque etiam interpunctio plenior post hanc vocem ferenda. Schäf. et Krüg. requirunt Optativum; Bekk. recte retinuit Conjunctivum. — χρώμενοι. Voss. χρωμένοις, idem Schol., cui tamen lect. vulg. non ignota fuit, quam, ad εἰδῆτε refero. — τῇ τότε. Reisk. post τῇ vult inseri τε; at libris invitis, nihil h. l. mutandum. — ἐκ τοῦ προσέχειν — τὸν νοῦν. Praep. ἐκ causam efficientem indicat. cfr. c. XIV. §. 3. τὰ δὲ πράγματα ἐκ τούτων ἀπόλωλεν. Olynth. II, 2, 2. ἐκ τοῦ πρὸς χάριν δημηγορεῖν Matth. Gr. gr. §. 574. πράγματα quae sint, vid. ad Liban. Arg. §. 3. — τῇ νῦν ὕβρει τούτου. Per οὗτος saepe is significatur, quem omnes norunt, vel nomine celato. Plat. Phaedon. p. 69. C. οἱ τὰς τελετὰς ἡμῖν οὗτοι καταστήσαντες. Meno. p. 85. C. ἐνῆσαν αὐτῷ αὗται αἱ δόξαι. Auger. οὗτος de eo dici vult, quem petimus. Olynth. I, 6, 2. Similiter οὗτω, h. or. IV, 3. Haec insolentia Philippi qualis fuerit, exponit §. 2. adde c. III. §. 3. Aliis etiam modis quantopere contemtui habeat Philippum, Noster dicit, c. IV, §. 2. Μακεδὼν ἀνήρ. Phil. III. p. 118, 8. πλεονεξίαν τἀνθρώπου perstringit et p. 119, 9. *barbaris* eum adnumerat. Cfr. Weiske de hyperb. I, p. 17.

§. 2. Εἰ δέ τις etc. Similem conclusionem fingit Olynth. I. c. VIII. §. 1. cum quo loco cfr. in Phil. ep. p. 156, 10. — τὸ πλῆθος. De Philippi copiis vid. Diod. Sic. XVI, 35., qui haec: Φίλιππος συνήγαγε τοὺς πάντας, πεζοὺς μὲν ὑπὲρ τοὺς δισμυρίους, ἱππεῖς δὲ

τῶν μετ' ἐκείνου νῦν ὄντων ἐθνῶν αὐτονομούμενα καὶ ἐλεύθερα ὑπῆρχε, καὶ μᾶλλον ἡμῖν ἐβούλετ' ἔχειν οἰκείως ἢ 'κείνῳ. Εἰ τοίνυν ὁ Φίλιππος τότε ταύτην ἔσχε τὴν γνώμην, ὡς χαλεπὸν πολεμεῖν ἐστιν Ἀθηναίοις ἔχουσι τοσαῦτα ἐπιτειχίσματα τῆς ἑαυτοῦ χώρας ἔρημον ὄντα συμμάχων, οὐδὲν ἂν ὧν

τρισχιλίους. — *τῆς νῦν ὑπαρχούσης.* In Bav. *νῦν* superscriptum est, in *α.* non legitur, habent vero *ΤΩυν* apud Bekk. qui delevit; possit hoc adverbium superfluum videri; sed minime est: accuratius enim notio ejus rei definitur, cui tale accedit verbum: ut *συνελόντι ἁπλῶς* c. III. §. 1. *παντὶ σθένει κατὰ δύναμιν* Olynth. II. c. III. §. 1. quae exempla diversa esse monens Krüger, dicit tamen non perspici, unde hoc adverbium in tot libros irrepserit. Cfr. ad c. 3. §. 3. — *χωρία πάντα.* Quum in Aug. 2. pro *πάντα* sit *ταῦτα*, R. utrumque copulavit, male; nam et hac voce hic carere possumus et saepius eadem cum *πάντα* permutatur, ut Olynth. I. c. VII. §. 4. et de Pac. c. VI, 6., neque etiam B. recepit. Aeschin. d. f. leg. p. 247. quinquaginta urbes dicit amissas fuisse. — *λογισ. μέντοι.* Hesych. *λογίζεσθαι* explicat per *ἐνθυμεῖσθαι.* Partic. *μέντοι* spectat ad rem, quae tractata est, altera ex parte considerandam: *verum tamen.* Cfr. Soph. Antig. 495. Xen. Hier. I, 25. De urbibus, quas Noster deinceps commemorat, vid. Coment. hist. ad h. l. Ceterum Polysyndeton hoc in loco inesse facile animadvertes. Vid. ad Olynth. II, 3. 1. — *κύκλῳ.* Voss. *κύκλον*; sed cfr. l. l. — *ἐθνῶν.* Illyrios, Paeonas ac Thraces intelligit. *Lucch.* Minus recte Jacobs. ad Olynthum et urbes Chalcidicas refert. Vid. locum ex Olynth. III. mox laudandum. — *αὐτονομ. καὶ ἐλεύθ.* Vid. Thuc. VIII, 91., cujus Schol. explicat *αὐτονομεῖσθαι, τοῖς ἰδίοις νόμοις χρῆσθαι.* Ceterum Noster solet *αὐτόνομος* conjungere cum *ἐλεύθερος*, ut Olynth. III. c. VII. §. 4. et de Coron. 327, 8. — *οἰκείως.* Thuc. VI, 57. *εἶδόν τινα διαλεγόμενον οἰκείως τῷ Ἱππίᾳ.* Schol. ad hunc loc. explic. *φιλικῶς.* cfr. c. III. §. 2. Pro *ἐκείνῳ* Bekk. edit *'κείνῳ* ex *Σ.* monens perpetuam esse hanc hujus pronominis vel crasin vel elisionem. Post monophthongos et diphthongos *κεῖνος* saepe legitur. Sic *τὰ κεῖνου* in Dem. or. de Symm. p. 187, 28. Cf. Lobeck. ad Phryn. p. 7.

§. 3. *ἐστιν Ἀθηναίοις*, haec ita restitui, quum R. ex Aug. 1. et Harl. *Ἀθηναίοις* ante *ἐστιν* scripsisset: idem B. — *τοσαῦτα — συμμάχων.* Vulg. *τοιαῦτα*, sed illud in Pith., Ald. Tayl. et *Σ*; Bekk. recepit, idemque probat Schaef. his verbis: „compara superiora, ubi docetur, quot, non qualia Athenienses *ἐπιτειχίσματα τῆς Μακεδονίας* olim habuerint.“ — Pro *τῆς ἑαυτοῦ χώρας* lect. vulg.

γυνὶ πεποίηκεν ἔπραξεν, οὐδὲ τοσαύτην ἐκτήσατο δύναμιν· ἀλλ' εἶδεν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦτο καλῶς ἐκεῖνος, ὅτι ταῦτα μέν ἐστιν ἅπαντα τά χωρία ἆθλα τοῦ πολέμου κείμενα ἐν μέσῳ, φύσει δ' ὑπάρχει τοῖς παροῦσι τὰ τῶν ἀπόντων, καὶ τοῖς ἐθέλουσι πονεῖν καὶ κινδυνεύειν τὰ τῶν ἀμελούντων. Καὶ γάρ τοι ταύτῃ χρησάμενος τῇ γνώ- 4
μῃ πάντα κατέστραπται καὶ ἔχει, τὰ μὲν ὡς ἂν

αὑτοῦ est in edd. W. R. A. αὐτῶν in Par. 5. 7. 8. Aug. 2. 3. Harris. Harley. Res pendet a voce ἐπιτειχίσματα, quam Sch. explicat: τόπος ὑψηλὸς, ὃν ἂν προκαταλαβόντες πολέμιοι τειχίσειαν διὰ τὸ ἐντεῦθεν αὐτοὺς ὁρμωμένους ἐπιτίθεσθαι τοῖς ἐχθροῖς. Suid. et Phavor. ὅθεν ἦν τοὺς ἐπιτειχισθέντας κακῶς ποιεῖν. Hinc patet, esse munitionem *oppugnantium*. Or. d. Chers. p. 106, 3. Φιλίππου κατασκευάζοντος ὑμῖν ἐπιτείχισμα τὴν Εὔβοιαν. Quare αὐτῶν ferri nequit, sed ἑαυτοῦ; quod Ald. et Laud. praebent, recipiendum videtur. B. αὑτοῦ. Neque etiam in verbis ἔρημον ὄντα libri consentiunt: hanc tenent Par. 1. 2. 3. Aug. 1. 2. 3. Bav. Ald. Felic., ceteri ἔρημος ὤν. Haec lectio, quacum χρώμενοι II. §. 1. conferri potest, interpreti debetur, qui accusativum quo referret, nesciit: hoc vel inde patet, quod in libris illis scribitur ὢν τότε. Frustra A. G. Becker in not. advers. lectionem vulgatam defendit Accusat. in hoc nexu Olynth. I. c. II. §. 3. vid. Matth. Gr. §. 536. — ἐκτήσατο. Haec est lect. vulg., R. ex Par. 5. 7. 8. Pithoean. Ald. Tayl. Harl. Aug. 1. dedit ἐκτήσατ' ἄν. Sed ex praecedd. ἂν facile subauditur: Bekk. qui olim partic. istam addiderat, nunc omisit. Ceterum est ea in *Υ* et apud Auger. in L. M. N. D d. E e. Q q. Bremi, Schaef. Krüg. ἂν addi malunt; sed in plerisque Codd. omissum est. Ad verba πεποίηκεν ἔπραξεν Schaef. ita: „notabilis copulatio verborum non vere synonymorum, sed hic pro synonymis positorum.“ — ἆθλα τοῦ πολέμου metaphora a palaestra desumta. Mount. adfert locum similem e Xenoph. Cyr. II. [3. 2.] τὰ τῶν ἡττωμένων ἀγαθὰ πάντα τοῖς νικῶσιν ἀεὶ ἆθλα πρόκειται. Illae enim urbes, Pydna, Potidaea, Methone, in confinio Macedoniae sitae, eorum erant, qui has occuparent: simul erigit orator animos Atheniensium, et monet, ut ne officio desint.

§. 4. Κατέστραπται. Sunt multa perfecta Passiv., quae significationem Mediam innuunt. πεπολιτευμένοις Olynth. I. c. II. §. 2. ἐψηφισμένοι c. V. §. 1. alia exempla dabit Matth. Gr. §. 493. — τις ἔχοι πολέμῳ, priores duas voces frigescere et ex interpretamento ortas Krüger. dicit. Secus mihi videtur: nam respondent sequ. ἐθέλουσιν] ἅπαντες. Pro πολέμῳ R. [et olim Bekk. dederunt

ἑλών τις ἔχοι πολέμῳ, τὰ δὲ σύμμαχα καὶ φίλα ποιησάμενος· καὶ γὰρ συμμαχεῖν καὶ προσέχειν τὸν 41 νοῦν τούτοις ἐθέλουσιν ἅπαντες, οὓς ἂν ὁρῶσι παρεσκευασμένους καὶ πράττειν ἐθέλοντας ἃ χρή.

III. 1 Ἂν τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ ὑμεῖς ἐπὶ τῆς τοιαύτης ἐθελήσητε γενέσθαι γνώμης νῦν, ἐπειδήπερ οὐ πρότερον, καὶ ἕκαστος ὑμῶν, οὗ δεῖ καὶ δύναιτ' ἂν χρήσιμον τῇ πόλει παρασχεῖν αὑτόν, πᾶσαν ἀφεὶς τὴν εἰρωνείαν ἕτοιμος πράττειν ὑπάρξῃ, ὁ

πολέμου νόμῳ, quod in marg. Bav. Pith. et Ald. Tayl. legitur. Schäf. probat; at nuper Bekk. πολέμῳ restituit, quod iam in pr. ed. scripseram. Confirmat hanc lect. Schol., qui diserte ipsa oratoris verba laudat. — φίλα. Pith. Ald. Tayl. φίλια, quod recep. Mount., monens φίλιον opponi πολεμίῳ. Sed ut φίλιος passivam habet significationem, — φιλία ἄλοχος —, ita φίλος activam, ut h. l. *sibi obligavit alios*. conf. *Seidler*. ad Euripid. Troad. 240. Schol. nostrum locum respiciens dicit συμμάχους καὶ φίλους. Intelligit Thessalos et Olynthios, quos Ol. 105, 4. Phil. foedere sibi conciliaverat. v. Olynth. I. c. III. — ἐθέλουσιν ἅπαντες. Irrepsisse hic illic versus senarios, ut h. l., plura docent exempla script. vett. Cic. Or. 56. dicit; „versus saepe in oratione per imprudentiam dicimus.“ Coll. d. Or. III, 50. Quint. IX, 4, 61. — οὓς ἂν ὁρῶσι. *si quos videant*, *qui*. Graeci enim conjunctivo utuntur post relativ. cum partic. ἄν, si „de re incerta sermo est, ita ut possit etiam dici: si quis“ Herm. ad Vig. p. 819. Cfr. c. 6. §. 4: ἐξ ἧς ἂν — et ἀλλ' ὅσον ἂν — Plat. Phaedr. §. 92. (259. E.)

III. §. 1. Ἐπὶ τῆς γνώμ. γενέσθαι, aliqua sententia esse, eam tueri. vid. de Chers. 4, 2. (p. 93, 15.) μένειν ἐπὶ τῆς αὐτῆς ἀνοίας et paullo post §. 3. ibique dicta. — ἐπειδήπερ est concedentis aliquid ad voluntatem alius; *quandoquidem*. Certissimum enim est, nos hanc sententiam antea non habuisse; nos: *weil nämlich*. Aeschin. Socrat. Dial. II, 12. ἐπειδήπερ οἵ γ' ἔμπροσθεν λόγοι οὐ περὶ τούτου δοκοῦσί σοι εἰρῆσθαι. — οὗ δεῖ. ἐν ᾧ καιρῷ καὶ τόπῳ. W. — εἰρωνεία ex Schol. interpret.: τὸ λέγειν ἐλάττονα δύνασθαι ποιεῖν ἢ ἄν τις δεδύνηται. Similiter in Lex. Seg. apud Bekk. Anecd. I, p. 243. Reisk. in Ind. Dem. p. 275. nostrum locum ita explicat: „omissa omni cavillatione, salsa quidem et sannae plena, frigida tamen et absurda tergiversatione partium suarum, ob nescio quos futiles praetextus, cum contentione in alios eas transferendi.“ Ceterum Dem. τήν addidit, ut significaret, rem notam esse et saepe exerceri. — ἕτοιμος. Lect. vulg. ἑτοίμως. Sed illam tenent Par. 1. Aug. 1. Ald., neque, ut R. dicit, in hac est vulg., ed. Venet. et β. At infinitivi

μὲν χρήματ' ἔχων, εἰσφέρειν, ὁ δ' ἐν ἡλικίᾳ, στρατεύεσθαι· συνελόντι δ' ἁπλῶς εἰπεῖν, ἢν ὑμῶν αὐτῶν ἐθελήσητε γενέσθαι καὶ παύσησθε αὐτὸς μὲν οὐδὲν ἕκαστος ποιήσειν ἐλπίζων, τὸν δὲ πλησίον πάνθ' ὑπὲρ αὐτοῦ πράξειν, καὶ τὰ ὑμέτερ' αὐτῶν κομιεῖσθε, ἂν θεὸς θέλῃ, καὶ τὰ κατεῤῥαθυμημένα πάλιν ἀναλήψεσθε, κἀκεῖνον τιμωρήσεσθε. Μὴ γὰρ ὡς θεῷ νο- 2

πράττειν, εἰσφέρειν, non pendent ab ὑπάρξῃ, monente etiam W., sed ab ἕτοιμος, ut Xenoph. Hell. IV, 2. 11. ἕτοιμος — μήτ' ἀδικεῖν μήτ' ἀδικεῖσθαι. Quare hanc lectionem cum W. R. A. B. tuiti sumus; πράττειν, quod a Laud. et Venet. abest, in dubium vocaveris. — *ὁ μὲν χρήματα.* cfr. Olynth. III. c. IX. De ratione pecuniae conferendae agit Dem. in Or. de Classibus. vid. ad Olynth. I. c. XI. §. 1. Justa aetas pertinet ab anno XVIII. usque ad XL. — *συνελόντι δ' ἁπλῶς.* illud Hesych. explic. συντόμως, hoc R., quum non legatur in Paris. 8. Aug. 1., uncis inclusit, quibus B. recte liberavit, qui tamen nuper εἰπεῖν delevit: sed, si quam vocem, malim cum Krüg. ἁπλῶς omittere; at lect. vulg. bene habet, quam Schaef. ita explicat: ut breviter et simpliciter dicam. W. ita: ἵνα δὲ συνελὼν τὸν λόγον ἁπλῶς εἴπω. — *ὑμῶν αὐτῶν γενέσθαι,* sui juris fieri. Olynth. I. c. XI. §. 2. Cfr. Matth. Gr. §. 315, Schaef. ita: e vobismet ipsis, non ex aliis pendere. — *αὐτὸς μέν.* cf. Or. d. Class. 182, 9. ἀπεβλέψατε πρὸς ἀλλήλους, ὡς αὐτὸς μὲν ἕκαστος οὐ ποιήσων, τὸν δὲ πλησίον πράξοντα. — *κομιεῖσθε, recuperabitis.* cfr. Olynth. I. c. X. §. 3. Saepe haec vox eo sensu legitur in Or. p. Megapol.. ut 2.,6, 5. 207, 26. Similis futuri attici forma est ὑστεριοῦμεν c. IX. §. 3. Vid. Buttm. Gr. ampl. I, p. 402 et Monk ad Eurip. Hippol. v. 1458. — *θέλῃ.* R. ex uno Bav. dedit ἐθέλῃ, idem B.; sed saepissime hae formae inter se permutantur. vid. Sturz. Lex. Xenoph. II. p. 519. Bremi in Obss. ad h. l. contendit, ἐθέλειν Demostheni quidem proprium esse, sed in formula nostra Codicibus cedendum. Lobeck. ad Phryn. p. 7. monet, Atticos promiscue usurpasse θέλειν et ἐθέλειν, sed hoc illi, si libera sit optio, praeferendum. Cfr. Olynth. I, 7, 5. ἂν οἱ θεοὶ θέλωσι. Cum Schol. retinui vulgatam. De Cor. p. 258, 21. haec: φέρειν, ὅ τι ἂν ὁ θεὸς διδῷ, γενναίως. Cfr. init. Olynth. I. — *τὰ κατεῤῥαθ.* i. e. διὰ ῥαθυμίας προειμένα ὑφ' ὑμῶν καὶ ἀπολωλότα. W. In Timoc. p. 765, 13. dicit: εἰ καταῤῥαθυμήσειε, eod. sensu. Cfr. Xen. Hell. VI, 2, 27. — *πάλιν ἀναλήψεσθε,* eod. modo ut πάλιν ἀνατίθεσθαι Xenoph. Mem. II, 4, 4., et πάλιν αὖθις.

§. 2. *Πεπηγέναι.* Proprie γάλα et αἷμα dicitur πεπηγός, omnino quae *fixa* sunt, ut l. in Arist. 797, 10. ταῦτα οὕτω πεπη-

μίζετ᾽ ἐκείνῳ τὰ παρόντα πεπηγέναι πράγματα ἀθά-
νατα, ἀλλὰ καὶ μισεῖ τις ἐκεῖνον καὶ δέδιεν, ὦ ἄν-
δρες Ἀθηναῖοι, καὶ φθονεῖ, καὶ τῶν πάνυ νῦν δο-
κούντων οἰκείως ἔχειν αὐτῷ· καὶ ἅπανθ᾽ ὅσα περ καὶ
ἐν ἄλλοις τισὶν ἀνθρώποις ἔνι, ταῦτα κἀν τοῖς
3 μετ᾽ ἐκείνου χρὴ νομίζειν ἐνεῖναι. Κατέπτηχε μέν-
τοι ταῦτα πάντα νῦν, οὐκ ἔχοντ᾽ ἀποστροφὴν διὰ
τὴν ὑμετέραν βραδυτῆτα καὶ ῥᾳθυμίαν, ἣν ἀπο-
θέσθαι φημὶ δεῖν ἤδη· ὁρᾶτε γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθη-
ναῖοι, τὸ πρᾶγμα, οἷ προελήλυθεν ἀσελγείας ἄν-

γότα τῇ φύσει. Eadem de Philippo vid. Olynth. I. c. VI. Aesch. Ag. 1209. ὅρκου πῆγμα παγέν. Mox in voce ἀθάνατα prolepticum usum animadvertit Schaef. Praeter loca a Seidlero ad Eurip. Electr. 442. laudata vid. Soph. Antig. 441: κομίζοις ἂν σεαυτὸν ἔξω βαρείας αἰτίας ἐλεύθερον. Noster in Phil. III, 5, 1. (p. 116, 7.) μέγας ἐκ μικροῦ ὁ Φίλιππος ηὐξήθη: quem locum apte affert Krüger. — καὶ μισεῖ τις ἐκεῖνον. Haec verba H. Wolf. ad proceres aulicos, Olympiadem uxorem et ad Alexandrum filium refert: Lucches. duas statuit classes populorum, unam eorum, quibus Phil. familiariter uteretur, alteram huic oppositam, quos acerbo in se odio esse reputavit; sed in dubium voces, utrum D. certam classem intellexerit et non potius eos omnes, qui vel in societatem vel in familiaritatem Regis venerant. Cfr. Olynth. I, 4, 1. 7, 1. III. 7, 2. Quod dicit μισεῖ τις ἐκεῖνον, hoc pronom. τις innuit, *non paucos* esse, qui hac sint mente. Hom. Il. VII, 202. Thuc. III, 111. haec: καί τινας αὐτῶν στρατηγῶν — ἠκόντισέ τις. Schol. ad h. l. dicit, de *multitudine* τὶς esse accipiendum. Duker. ibid. loca Eustath. ad Hom. laudat. — ἄλλοις τισίν, quippe qui nolint se subjicere Philippo. Carpit Dem. ipsos Athenienses, qui quum cognovissent, illum ad Thermopylas accedere, summo perculsi sunt metu. Nam per τὶς tangit, quos non nominare vult. Pro Megapol. 202, 20. — ἐνεῖναι. Aug. 1. Harl. Ald. Tayl. et β. εἶναι; sed ἔνι postulat vulgatam. Phil. III. p. 119, 1. eadem est lectionis varietas.

§. 3. Κατέπτηχε. Schol. ταπεινοῦται. Hesych. ἐφοβήθησαν. Cfr. Hom. Il. XXII, 191. Odyss. VIII, 190. ibique Eust. Herodi. II, 5. 8. — ταῦτα πάντα. Res pro personis. Schaef. laudat Xen. Oec. VI, 13., ubi τὰ ἄλλα τὰ τοιαῦτα ad τέκτονας, χαλκέας aliosque pertinet. — ἀποστροφήν. Harpocr. s. h. v. et Phavor. per καταφυγήν explicant. Xen. Mem. II, 9, 5. — οἷ προελήλυθεν — Quemadmodum adverbia *loci*, ut ποῦ, οὐδαμοῦ, Matth. Gr. §. 324., ita adverbia *gradus* struuntur cum genit. Soph. Oed. R. 367. ὁρᾶν,

θρωπος, ὃς οὐδ' αἵρεσιν ὑμῖν δίδωσι τοῦ πράττειν ἢ ἄγειν ἡσυχίαν, ἀλλ' ἀπειλεῖ καὶ λόγους ὑπερηφάνους, ὥς φασι, λέγει· καὶ οὐχ οἷός τ' ἐστιν, ἔχων ἃ κατέστραπται, μένειν ἐπὶ τούτων, ἀλλ' ἀεί τι

ἐν' εἶ κακοῦ Eurip. Ion. 1271. Krüger. laudat Dem. Mid. p. 520. [15]: οὐδ' ἐνταῦθ' ἔσται τῆς ὕβρεως. Similiter τοῦτο c. XI. §. 4. et τῶν Olynth. II. c. 2. §. 2. Latini: *quo* dementiae est progressus? Vox ἀσέλγεια, Schol. interprete, est πᾶσα ὕβρις, Etym. M. ἀκολασία. Orationis in Mid. hoc est initium: τὴν ἀσέλγειαν καὶ ὕβριν — οὐδένα — ἀγνοεῖν ἡγοῦμαι, ad quem locum Schol. monet ab urbe Pamphyliae, Σέλγη, cujus cives probi fuerint, improbos homines dictos esse ἀσελγεῖς: idem statuit Etym., sed alii censent, cives illius urbis fuisse injustos et α esse intensiv. praepositum. Vid. Suid. et Bekk. Anecd. I, 451. Quo in loco quum ἀσελγὲς sit per σφοδρὸν, βίαιον explicatum, missis Grammaticorum commentis, quae et ipsa diversa sunt, hanc vocem a θέλγειν, mulcere, descendere censemus, ut ἀσελγὴς sit, qui domari nequit, insolens. Vid. Aesch. in Ctes. p. 509. §. 117: ἀσελγέστατος καὶ οὐδεμίας παιδείας μετεσχηκώς. — Dedi ἄνθρωπος ex conjectura, sequens verba Phil. III. 6, 1. (p. 118, 8.): οὐθ' ἡ βάρβαρος τὴν πλεονεξίαν χωρεῖ τἀνθρώπου. et Olynth. I, 7, 1: τὴν φιλοτιμίαν τἀνδρός. Eodem spectare videtur Plut. in vit. Dem. 16.: Δημοσθένους — τοὺς Ἀθηναίους — διακαίοντος ἐπὶ τὸν ἄνθρωπον; vid. ad II. §. 1. Addo de Cherson. 8, 1. (p. 98, 20.) φυλάττεσθαι δεῖ τὸν ἄνθρωπον. F. A. *Wolf* Lit. Anal. II, 458., articulo in hujusmodi vocabulis opus esse negat. *Bremius* adsentitur: loca ab hoc allata *Schäfer.* ad rem non pertinere contendit et spiritui aspero favere videtur. Nuper Bekk. ad Olynth. I. §. 13. dixit, se ex Σ hanc lectionem (ἄνθρ.) tum in illo, tum in multis aliis recepisse locis. Jam usus docet, articulum in hujusmodi locutionibus et legi et omitti. Plat. Phaed. c. 65. bis ὁ ἄνθρωπος simili modo habet. Idem vero Lacch. §. 32. ad πράγματος omisit τοῦ, quod vix videtur deesse posse. Hinc recte monuit Schaef. usum Demosthenicum esse respiciendum: ex hoc vero ἄνθρωπος dici probabile est. — οἷός τ' ἐστίν, Bekk. οἷος sine τὲ, sed lect. vulg. est in ¦ΤΩuv. Quod discrimen statuunt Grammatici (Harpocr. et Suid. S. h. v.) οἷος sine τε significare *velle* et hac partic. adjecta *posse*, id certo caret fundamento. In plerisque vero locis τὲ additur. Olynth. I, 6, 4. Mid. p. 542, 5. (§. 24): οἷός τ' ἦν πείθειν αὐτόν, ad quem locum Buttmann. haec: fortius est οἷός τε ἦν h. e. δυνατὸς ἦν, nos: er konnte es über sich bringen. Dem. in Spud. p. 1032, 8.: οὐχ οἷός τ' ἦν, ἐμμένειν, οἷς ἐκεῖνοι γνοῖεν. In h. l. Bekk. vulg. retinuit. Or. T. V. p. 284. Adde Lys. 608, 4. 681, 5. Matth. Gr. §. 479. not. 2. — μένειν ἐπὶ τούτων.

προςπεριβάλλεται καὶ κύκλῳ πανταχῇ μέλλοντας ἡμᾶς καὶ καθημένους περιστοιχίζεται.

IV. Πότ' οὖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πότε, ἃ χρὴ 41
1 πράξετε; ἐπειδὰν τί γένηται; ἐπειδὰν νὴ Δί' ἀνάγκη τις ᾖ. νῦν δὲ τί χρὴ τὰ γιγνόμενα ἡγεῖσθαι; ἐγὼ μὲν γὰρ οἴομαι τοῖς ἐλευθέροις μεγίστην ἀνάγκην

Paris. 5. 7. 8. Harl. Laud. Aug. 1. Ald. τούτοις: sed μέν. ἐπί τινι est *insistere* alicui, ut c. X. §. 1., verum ἐπί τινος, *contentum* esse aliqua re, cf. in Leoch. p. 1087. 11. οὐδὲν τῶν πραγμάτων ἐκινοῦμεν, ἀλλ' ἐμένομεν ἐπὶ τῶν αὐτῶν. Xen. Ages. I, 37.: ὅσον χρόνον ἐπὶ τῆς ἀρχῆς ἔμεινε. Noster d. f. leg. 327, 27.: μένειν ἐπὶ τούτων. — καὶ κύκλῳ. Par. 1. 7. 8. Aug. 1. app. Francf. Harl. β. κύκλῳ, καί: ita ded. A. ex L. M. N. Q. R. Dd. Qq. Sed quum dixisset τὸ προςπ., non conveniebat addi κύκλῳ. Quare cum B. retinui vulgatam collocationem, in qua κύκλῳ apte adspergitur ad πανταχῇ, ut Hom. Od. I, 68. ἀσκελὲς αἰεί. VIII, 278. κύκλῳ ἁπάντῃ. IX, 74. συνεχὲς αἰεί. Herodot. I, 67. συνεχέως αἰεί. Xenoph. Anab. III, 1, 2. Eodem refer εὐθὺς παραχρῆμα et vid. Wolf. ad Lept. p. 235. Ex latinis scriptoribus Liv. 2, 45: *retro* revocare. 21, 37.: *prius* praecepta fama res. 30, 33: *utrinque* anceps. — περιστοιχίζεται. Schol. Etym. M. et Harpocrat. testibus, haec metaphora desumta a venatoribus, qui circa ἐκδρομὰς ferarum recta ligna (στοίχους) figunt, hisque sua extendunt retia, ut, si ferae elabantur, in haec incidant. Schol. et Harpocr. περισχοινίζεται aliam dicunt lectionem extare. Sed cfr. Phil. II, 5, 7 (72, 14.): ὡς ἐπιβουλεύεσθε, ὡς περιστοιχίζεσθε.

IV. §. 1. Ἐπειδὰν τί γένηται; Haec verba ita explico: ἐπειδὰν γένηταί τι· τί δὲ τοῦτ' ἐστιν; has duas enuntiationes in unam conglutinavit orator; haud dissimilis est locus c. I, 4: ἡλίκην — ὡς καλῶς, ubi vide. Krüger. affert Plat. Alcib. I, 8.: ὅταν οὖν περὶ τίνος βουλεύωνται; Ceterum post ᾖ cum Schaef. et Bekk. plenius interpunxi; vulg. signum interrog., quod et ipsum tollendum est in loco gemello de Chers. 10, 3. (p. 102, 13.): πότε τὰ δέοντα ποιεῖν ἐθελήσομεν; ὅταν νὴ Δί' ἀνάγκη τις ᾖ. — ἐγὼ μὲν γὰρ οἴομαι. In nonnullis libris est ἡγοῦμαι, quod Schaef. non improbat, in Bav. οἶμαι, quod R. A. B. rec. Thom. M. grammaticorum sententiam monet hanc esse, οἶμαι dici de rebus compertis, οἴομαι de rebus dubiis: hanc refutavit Sallier. ad l. l. Etiamsi aliud statuam discrimen, οἶμαι adhiberi in parenthesi, Olynth. III. 4, 2. 6, 4. in ipsa vero structura verborum οἴομαι c. 6, 1., tamen non desunt loca, ubi οἶμαι cum infin. struitur, de Class. 181. ult. et Phil. II, 6, 3. (p. 73, 21.), ubi Bekk. οἶμαι retinuit, nec minus in huj. cap. §. 5.

τὴν ὑπὲρ τῶν πραγμάτων αἰσχύνην εἶναι. Ἢ βού- 2
λεσθε, εἰπέ μοι, περιϊόντες αὐτῶν πυνθάνεσθαι κατὰ τὴν ἀγοράν· „λέγεταί τι καινόν;“ γένοιτο γὰρ ἄν τι καινότερον ἢ Μακεδὼν ἀνὴρ Ἀθηναίους καταπολεμῶν, καὶ τὰ τῶν Ἑλλήνων διοικῶν; „τε–

---

et saepe alibi. Nostro loco, quum eodem monente, pauci libri οἶμαι praebeant, formam pleniorem praetuli. — ὑπὲρ τ. πραγ. ὑπέρ caussam indicat, ex qua ortum sit dedecus, ut de Chers. 10, 4. (p. 102, 18.) ἡ ὑπὲρ τῶν γιγνομένων αἰσχύνη. Praepositio omittitur Olynth. III, 8, 5.

§. 2. εἰπέ μοι. Schol. monet, Ἀττικῶς dici pro εἴπατε, W. μιμητικῶς haec proferri: illud verum videtur. cf. d. Cherson. 16, 2. (p. 108, 13.) εἰπέ μοι, βουλεύεσθε. Nam εἰπέ μοι in formulam quandam abiisse videtur, ut de hac idem valeat, quod Thom. M. p. 891. de aliis ejusmodi vocibus dicit: τίθενται δὲ ἔστιν ὅτε τὸ ἄγε καὶ τὸ φέρε, ἀσύντακτα ἐπιφερομένων ἐρωτήσεων. — αὐτῶν. ita dedi, quum lect. vulg. sit αὐτῶν, illud vero in Felic. et P. Manut. edd. legatur. Idem ded. B. At R. ex Aug. 2. αὐτοῦ (ibi) in textum recepit, in notis eum poenitet hujus facti et αὐτῶν mavult legi. Quod ex Longin. Sect. XVIII. Auger. recepit ἀλλήλων, videtur ex interpretatione vocis αὐτῶν i. e. ὑμῶν αὐτῶν ortum esse. Idem statuit Bremius ad h. l. Cfr. de ἑαυτῶν pro ἀλλήλων Poppo Thucyd. I, 1. p. 175. — κατὰ τὴν ἀγοράν. haec verba etsi absint a Bav, et interpretamenti speciem prae se ferant, non abjicienda puto, Bekk. vero uncis inclusit; eandem locutionem vid. in orat. ad Phil. ep. p. 156. ult. — καινόν. Hanc rerum novarum cupiditatem ipsi Oratores suis saepe exprobrant, atque etiam Luc. Act. XVII, 21. Dem. intelligit λογοποιοῦντας, de quibus vid. c. 15. §. 1. 2. ibique dicta. Cfr. quem Schaef. laudat, Theophr. Charact. VIII. (VII. ed. Schn.), et Hotting. in vers. vern. p. 124 sqq. Adde Aristoph. Equ. 1260, ubi τοὺς κεχηναίους nominat Athenienses. — γένοιτο. — Harl. Ald. Tayl. app. Francf. Par. 8. Voss. Pith. et β. τί δ' ἂν γένοιτο, idem fere in Or. ad Phil. ep. p. 157, 1. „Hoc alterum, fortassis genuinum, tuearis simillimo p. 157, 2.“ *Schaef.* At illud γένοιτο γάρ elegantius videtur. In sequentibus, quae leges in Bekk. Anecd. I, 149., Μακεδὼν ἀνήρ et τὰ τῶν Ἑλλ. sibi opponi, patet. *Lucches.* ad h. l. haec: „magna huic sententiae vis inest, atque ad animos excitandos potentissima. Macedones enim paucis annis ante, Ol. 105, 1., quum Phil. regni habenas moderandas suscepit, pavidi, timidi, sordidati; Athenienses imperio, dignitate, viribus florentes; adeo ut 5 aut 6 annorum intervallo tantam fortunae commutationem nemo sibi persuadere potuisset.“—

θνηκε Φίλιππος;“ οὐ μὰ Δί᾽, ἀλλ᾽ ἀσθενεῖ· τί δ᾽ ὑμῖν διαφέρει; καὶ γὰρ ἂν οὗτός τι πάθῃ, ταχέως ὑμεῖς ἕτερον Φίλιππον ποιήσετε, ἄνπερ οὕτω προςέχητε τοῖς πράγμασι τὸν νοῦν· οὐδὲ γὰρ οὗτος παρὰ τὴν αὑτοῦ ῥώμην τοσοῦτον ἐπηύξηται, ὅσον
5 παρὰ τὴν ἡμετέραν ἀμέλειαν. Καίτοι καὶ τοῦτο· εἴ τι πάθοι καὶ τὰ τῆς τύχης ἡμῖν ὑπάρξαι, ἥπερ αἰεὶ

τέθνηκε — ἀσθενεῖ· ita inducit homines illos, alterum quaerentem τέθνηκε, alterum respondentem, non, sed aegrotat. Recte enim monuit Bremi, signum interrogandi, quod vulg. et apud B. post ἀσθενεῖ legitur, esse tollendum. Cfr. Olynth. III, 5, 2., unde noster locus explanari poterit. De reipsa vid. com. hist. ad Lib. Vit. Dem. V, 3, sub 106, 4. — οὕτω προσέχ. W. ita interpr. ἐὰν οὕτως ἀμελήσητε τῶν πραγμάτων. — παρὰ τὴν αὑτοῦ ῥώμην. *per suum robur.* In or. Phil. III, 1, 2. (p. 110, 15.) οὐ παρ᾽ ἓν οὐδὲ δύο τὰ πράγματα εἰς τοῦτο ἀφῖκται, μάλιστα εὑρήσετε διὰ τοὺς χαρίζεσθαι προαιρουμένους. Nostrum locum adfert Matth. Gr. §. 588., alia exempla habet Buttmann. in Ind. ed. Mid. p. 181., ubi dicit, παρὰ non tam simpliciter caussam indicare, sed rei momentum (was den Ausschlag gibt). Idem significavi vertendo *per.* Vid. Wolf. ad Lept. 361. et Bremi ad Aesch. in Ctes. p. 385. Ad rem ipsam cfr. Olynth. III, 3, 3. — ἡμετέραν ἀμέλ. Pro ἡμετέρ. in Par. 1. 2. 8. 7. Aug. 2. 3. Ald. Felic. Bav. ὑμετέραν, quod sane praecedentibus convenit et a Schaef. probatur. Sed orator solet prima uti persona, quando rem ad omnes pertinere declarat: quod Schol. ad Olynth. I. c. III. §. 1. ita exprimit: διὰ τὸ ἐπαχθὲς καὶ ἑαυτὸν συνάπτων τῷ ἐγκλήματι. Hinc fit, ut saepe a secunda ad primam ascendat personam. cfr. c. II. §. 1. δι᾽ ἣν ταραττόμεθα: adde Olynth. III. 3, 1. Illud ipsum quum in nostro loco fiat, vulgatam defendendam puto; retinuit etiam Bekk. Quod nonnulli libri pro ἀμέλειαν habent ῥᾳθυμίαν aut juxta καὶ ῥᾳθυμίαν, nisi ex Schol. interpretatione, videtur ex Phil. III. p. 112, 3. fluxisse.

§. 5. Καὶ τοῦτο. R. ex Pith. Ald. Tayl. rec. τούτων: quod quis non videat ortum esse ab illis, qui genit. a τι regi vellent? Sed τοῦτο cum Aug. et Bekk. restituendum, hoc sensu: *verumtamen et hoc afferendum, tenendum est. Fritzsch.* Quaest. Lucian. p. 52. ita: ut hoc etiam inculcem. Apte hic laudat de Cor. p. 268, 15. (§. 123. Bek.): καίτοι καὶ τοῦτο· ἐγὼ λοιδορίαν κατηγορίας τούτῳ διαφέρειν ἡγοῦμαι. Utroque loco post τοῦτο colo interpunxi, nam sequitur explicatio. — τὰ τῆς τύχης, *fortunae favor.* cfr. c. IX. §. 4. τὸ τῶν πνευμάτων. c. XIV. §. 1. Olynth. II. c. IX. §. 3. Matth. Gr. gr. §. 285. — ὑπάρξαι. ita dedi ex Par. 1. et mg. Σ

βέλτιον ἢ ἡμεῖς ἡμῶν αὐτῶν ἐπιμελούμεθα, καὶ τοῦτ'
ἐξεργάσαιτο, ἴσθ' ὅτι πλησίον μὲν ὄντες, ἅπασιν
ἂν τοῖς πράγμασι τεταραγμένοις ἐπιστάντες, ὅπως
βούλεσθε διοικήσαισθε· ὡς δὲ νῦν ἔχετε, οὐδέ, δι-
δόντων ὑμῖν τῶν καιρῶν Ἀμφίπολιν, δέξασθαι δύ-
ναισθ' ἄν, ἀπηρτημένοι καὶ ταῖς παρασκευαῖς καὶ
ταῖς γνώμαις. Ὡς μὲν οὖν δεῖ τὰ προσήκοντα 4

---

quum Ald. Felic. Mannt. W. habeant ὑπάρξοι; in Bav. Aug. 2. ὑπάρξῃ, quod rec. R. Eandem, quam nos, Mount. A. et B. tuentur lectionem; nisi ex ὑπάρξει, quae est vulg., conjeceris ὑπάρξειεν. — ἥπερ-ἐξεργάσαιτο. Reisk. ἐπιμελούμεθα mutaverat in ἐπιμελουμένη et post τοῦτ' dederat ἄν; neutrum probabile est: nam ἐπιμελούμεθα refertur ad ἡμεῖς et opt. ἐξεργάσαιτο pendet ab εἰ. — ἴσθ' ὅτι, Schol. ita ad haec verba: τοῦ τε βασιλέως νεωστὶ τετελευκότος καὶ τῶν ὑπηκόων διχονοούντων, αὐτοὶ προςτιθέμενοι ἐνίοις ἐξ αὐτῶν ἠδύναντο τῶν ἑτέρων περιγενέσθαι καὶ οἰκεῖον βασιλέα καταστῆναι. — ἅπασιν — ἐπιστάντες. Participium τεταραγ. cum partic. ἄν ita explica: ἃ ἂν τεταραγμένα εἴη. Matth. Gr. §. 598. b. Sensus: rebus turbatis *superveniendo*. Aesch. in Tim. p. 131.: ἐπιστῆναι τῇ κατηγορίᾳ — Pro βούλεσθε Par. 1. 5. 7. Harl. Felic. ἂν βούλησθε, quod Schaefero verum videtur. At non de *consilio capto*, sed de *re praesente* agitur. διδόντων ὑμῖν τῶν καιρῶν. Bekk. ὑμῖν nuper omiserat, tamen nuperrime, codicum auctoritate, ni fallor, permotus bene revocavit. Καιροὶ opportunitates rei bene gerendae, ut d. f. leg. 327, 25.: τοὺς ὑπὲρ τῶν ἐχθρῶν καιροὺς ἀντὶ τῶν ὑπὲρ τῆς πατρίδος θεραπεύειν. Dem. videtur innuere legationem istam, cujus mentio fit Olynth. III, 3, 1. cfr. in Aristocr. 669, 10. — ἀπηρτημένοι. Schol. κεχωρισμένοι. Thom. M. p. 327. ἀποδιΐσταμαι: quo quidem auctore illa vox proprie de mari dicitur; h. l. *prohibiti* et apparatus et consiliorum inopia. Quod Par. 5. 7. addunt πραγμάτων, sapit interpretamentum.

§. 4. Ἑτοίμως in Par. 1. 2. Ald. Tayl. Aug. 1. 2. Pithoe., quum vulgo legatur ἑτοίμους; alii libri utramque exhibent scripturam, quae facillime confundi poterat. Usus Dem. suadet adverbium. Phil. III, 8, 1. (p. 120, 13.). Bekk. idem. — ὡς ἐγνωκ. κ. πεπ. de hoc usu partic. ὡς vid. ad Vit. Dem. IV, 3. *quippe quum hoc sentiatis et persuasum habeatis.* Ad πεπεισμ. Schol. haec: ἀντὶ τοῦ πεισθέντων· τοιοῦτος δὲ ὁ Δημοσθένης τὰ ἀμφιβαλλόμενα λαμβάνων ὡς ὁμολογούμενα; idem referri potest ad δεδόχθαι c. V. §. 1. — ἀπαλλάξαι ἂν τῶν τοιούτων πραγμ. Partic. ἄν Infinitivo juncta *vim potentialem* habet, mox ἂν παρασκευασθῆναι. Vid. Stallbaum. ad Plat. Phileb. p. 204. Ceterum hunc rerum sta-

ποιεῖν ἐθέλοντας ὑπάρχειν ἅπαντας ἑτοίμως, ὡς ἐγνωκότων ὑμῶν καὶ πεπεισμένων, παύομαι λέγων· τὸν δὲ τρόπον τῆς παρασκευῆς, ἣν ἀπαλλάξαι ἂν τῶν τοιούτων πραγμάτων ὑμᾶς ἡγοῦμαι, καὶ τὸ πλῆθος ὅσον, καὶ πόρους οὕστινας χρημάτων, καὶ τἄλλα ὡς ἄν μοι βέλτιστα καὶ τάχιστα δοκεῖ παρασκευασθῆναι, καὶ δὴ πειράσομαι λέγειν, δεηθεὶς ὑμῶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοσοῦτον. Ἐπειδὰν

---

tum Noster saepe civibus exprobrat: Olynth. III, 3, 1. Paullo post τἄλλα scripsi libris jubentibus, vid. Buttmann. Gr. ampl. I, 116., dissentit Poppo Thucyd. II, 1. p. 151., qui laudat Wolf. Lit. Anal. II, 432. *δοκεῖ.* Ita Aug. 1. 2. Bav. Meerm. et Codd. apud Bekk.: nisi quod Σ. δοκῃ legit. Verissimam esse lectionem receptam docet Schaefer., similiter de Class. 178. 13. δοκεῖτε corrigendum est. *Καὶ ἤδη* i. q. ἤδη, vid. Herm. ad Vig. 829.

§. 5. *Καὶ πρότερ. προλαμβ.* Vocem *καί* Bekk. nuper omisit, quae tamen est in *FΩTuv*; non magis expuli quam supra ὑμῖν, nam videtur ad vim orationis pertinere. *Προλαμβάνειν* per se dicitur de iis, qui re vera alicui quid praecipiunt, sed h. l. de judicio et decreto, quo quis praevenire possit, ut Xen. Cyr. I, 2. 3.: *προλαβόντες οἱ Περσικοὶ νόμοι ἐπιμέλονται ὅπως μὴ* etc. De *πρότερον*, quod praefixum est, vid. ad c. 3, 3. — *καινήν.* Index Lamb. *κενήν*, quod neque Schol. explicatione probatur, quae est sententia Mount., et verbo *ἀναβάλλεσθαι* repudiatur. Ipsum novum apparatum describit c. V., quo quidem instituendo multum videbatur temporis consumi. Pro *ἀναβάλλεσθαι*, quod est in *TΩuv* dedit Bekk. *ἀναβάλλειν*, sed medium usu Demosthenis confirmatur; h. or. c. 12, 1.: *ἅπαντ᾿ ἀναβαλλομένους.* Olynth. II, 3. 4.: *εἰς τοῦτο ἀναβάλλεσθαι.* In utroq. loco Bekk. consentit vulgatae; Cfr. Aesch. in Tim. 148. et in Ctesiph. 552. Thom. M. p. 64. s. v. *ἀνεβαλόμην* ibiq. interpp. — *ταχὺ καὶ τήμ.* alii dicunt *celeriter*, alii *hodie* rem esse perficiendam. Thom. M. p. 845. monet, *τὸ τήμερον εἶναι κρεῖττον ἢ τὸ νῦν εἶναι.* vid. Init. Rh. 1432, 25. R. Mer. *εἰς δέον*, *opportune.* *εἰς δέον νῦν αὐτῷ γέγονε τὸ παρ᾿ ὑμῶν λαβεῖν τὴν ἀτέλειαν* Lept. p. 469, 15. Similiter *εἰς ὑπερβολήν*: excellenter. Vig. p. 596, adde Plat. Men. p. 89. E. *εἰς καλὸν ἡμῖν Ἄνυτος ὅδε παρεκαθέζετο.* et Herodot. I, 32, 15. — *τίς πορισθ. παρασκ.* Artic. ἡ, qui vulgo post *τίς* inseritur, abest ab Aug. 1. 2. 3. Bav. Par. a Meerm. Ald. Felic. P. Manut. W. R. B.; etsi §. 4. dicat Noster *τὸ πλῆθος ὅσον*, c. VI. §. 2. *ἔσται τίς ἡ δύναμις*, et in Phil. III, 122, 5. *τίς ἦν ποτὲ ἡ διάνοια*, his in locis *τίς* praedicati obtinet locum, quem, ut in Or. d. Class. p. 178, 18. *εἰ... εἰς... δύναιτο*

ἅπαντα ἀκούσητε, κρίνατε, καὶ μὴ πρότερον προλαμβάνετε· μηδ᾽ ἂν ἐξ ἀρχῆς δοκῶ τινι καινὴν παρασκευὴν λέγειν, ἀναβάλλεσθαί με τὰ πράγματα ἡγείσθω. οὐ γὰρ οἱ *ταχὺ* καὶ *τήμερον* εἰπόντες μάλιστα εἰς δέον λέγουσιν, — οὐ γὰρ ἂν τά γε ἤδη γεγενημένα τῇ νυνὶ βοηθείᾳ κωλῦσαι δυνηθεῖημεν —, ἀλλ᾽ ὃς ἂν δείξῃ, τίς πορισθεῖσα παρασκευή, καὶ πόση, καὶ πόθεν διαμεῖναι δυνήσεται, ἕως ἂν ἢ διαλυσώμεθα πεισθέντες τὸν πόλεμον ἢ περιγενώμεθα τῶν ἐχθρῶν· οὕτω γὰρ οὐκέτι τοῦ λοιποῦ πάσχοιμεν ἂν κακῶς. οἶμαι τοίνυν ἐγὼ ταῦτα λέγειν ἔχειν, μὴ κωλύων εἴ τις ἄλλος ἐπαγγέλλεταί τι. ἡ μὲν οὖν ὑπόσχεσις οὕτω μεγάλη, τὸ δὲ πρᾶγμα ἤδη τὸν ἔλεγχον δώσει· κριταὶ δ᾽ ὑμεῖς ἔσεσθε.

δεῖξαι, τίς παρασκευὴ . . . . χρήσιμος ἔσται τῇ πόλει, ita h. l. non obtinet; sensus: *quae copiae exstructae esse debeant*. Cfr. Init. rhet. p. 1432. ult.: *ἀλλ᾽ ὃς ἂν δείξῃ, τίς πορισθεῖσα παρασκευὴ νυνὶ διαμεῖναι δυνήσεται*. — *ἕως ἂν* Bav. *τέως*, quod, ut Olynth. I. c. VII. §. 5., ita h. l. R. male in textum recepit. Nam in enunciatione relativa, cui *ἂν* additur, non utuntur particula demonstrativa. Or. in Timocr. p. 721, 1.: *δεδέσθω τέως, ἕως ἂν ἐκτίσῃ ὅ τι ἂ αὐτοῦ καταγνωσθῇ*. Cfr. Hoogev. de Part. p. 310. — *οὕτω*. Schol. *φυλάττοντες τὴν τῶν πολεμίων ἔφοδον*. Genit. *τοῦ λοιποῦ* (i. q. *ἐς τὸ λοιπόν*) temporis notionem exprimit. Herodi. VIII, 4, 6.: *μίας ἡμέρας ἀναπαυσάμενοι, τοῦ λοιποῦ εἴχοντο τῆς πολιορκίας*. Matth. Gr. §. 377, 2. — *ἐπαγγέλλεται*. Distinguenda est notio activi et medii; *ἐπαγγέλλειν* est, oratori, cui per leges in comitiis verba facere non licet, accusationem denuntiare. Harpocr. s. h. v. et Etym. M. 353,43. Schoemann. de Comit. Ath. p. 240. *Ἐπαγγέλλεσθαι*, fidem dare, se obstringere ad aliquid: differt ab *ὑπισχνεῖσθαι* monente Thom. M. p. 871.: *ὑπισχνεῖται κυρίως τὶς τὸ ἀξιωθὲν διδόναι· ἐπαγγέλλεται δὲ ὁ δίχα ἀξιώσεως παρέχειν βουλόμενος*. Vid. d. f. leg. 356, 10. Aliud discrimen statuit Bremi ad h. l. Jam etsi cum Schaef. explicationem Thomae praefero, tamen notionem jactationis huic voci subesse existimaverim. Subtilissime de hoc vocabulo egit Taylor ad or. de f. leg. 310, 12. (Schaef. App. II, 411.) — *τὸ δὲ πρᾶγμα*. manet in metaphora a re forensi desumta, in qua *πρᾶγμα* ipsa est causa, de qua agitur, *ἔλεγχος* convictio causae. Sensus est: res ipsa se ostendet. Cfr. de Coron. p. 303, 14. *τοὺς παρ᾽ αὐτὰ τὰ πράγματα ἐλέγχους φυγών*. Aesch. in Ctes. 490.: *φοβούμενοι τὸν ἔλεγχον*.

V. Πρῶτον μὲν τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τρι-
1 ήρεις πεντήκοντα παρασκευάσασθαι φημὶ δεῖν, εἶτ' αὐτοὺς οὕτω τὰς γνώμας ἔχειν, ὡς, ἐάν τι δέῃ, πλευστέον εἰς ταύτας αὐτοῖς ἐμβᾶσι. πρὸς δὲ τούτοις, τοῖς ἡμίσεσι τῶν ἱππέων ἱππαγωγοὺς τριήρεις
2 καὶ πλοῖα ἱκανὰ εὐτρεπίσαι κελεύω. Ταῦτα μὲν

V. §. 1. Πεντήκοντα. In or. de Class. Ol. 106, 3. habita contenderat, ccc naves esse parandas. Triremium optimus videtur in bello usus fuisse: hinc Hesych. illas πλοῖα πολεμικά et Schol. Aristoph. πολεμίας vocat. — οὕτω τὰς γν. de Class. p. 182, 3. οὕτω διακεῖσθαι τὰς γνώμας ὑμᾶς. — αὐτοῖς. Abhorrebant Athenienses a militia, mercenariis sua officia demandantes; illi quum rem pessime gererent, suos Noster adhortatur, ut ipsi stipendia faciant. vid. Olynth. II. c. II, 3. — ἡμίσεσι τῶν ἱπ. dimidiae equitum parti. Xen. Cyr. II, 3, 17. ἡμίσεις τῶν ἀνδρῶν. Thuc. VII, 3.: ἄγων τὴν πλείστην τῆς στρατιᾶς. vid. Wolf. ad Lept. p. 223. Hoogev. ad Vig p. 99. — ἱππαγ. τρ. naves, quibus utebantur in transvehendis equitibus, et quarum singulae xxx equites continebant. Thuc. II, 56. IV, 42. VI, 43., ad quem locum vid. Duker. Offendit nonnullos, quod Dem. addidit τριήρεις, quum alias, ut c. 6, 4, hanc vocem omittat. Videntur hae naves opponi illis quinquaginta, quas modo nominaverat. „Nisi forte αἱ ἱππαγωγοὶ τριήρεις oppositae fuerant ταῖς ταχείαις, de quibus p. 46, 6." *Schaef.* Nam quod Tayloro (Or. XII, 23. R.) visum est, ἱππαγωγοὺς a τριήρεις sejungere, id vel propter verba πρὸς τούτοις admitti nequit. — πλοῖα Schol. τὰ φέροντα τὰ ἐπιτήδεια. Thuc. II, 84. Xen. Anab. I, 7, 15. πλοῖα σιταγωγά. — κελεύω, *hortor*; saepe cum φημί et οἴομαι permutatur, apud Xen. Cyr. V, 2, 15. cum δοκεῖ. Suid. s. h. v. Wessel. ad Herod. III, 36.

§. 2. Cfr. XII, 4., ubi decretorum fit mentio a nostro loco aliena. ταύτας: de usu huj. pron. ad c. 2, 2. diximus. Lept. p. 480, 7. εἶλε τῶν νήσων τούτων τὰς πολλάς. Phil. istas excursiones modo fecerat. — Πύλας. Phocenses hoc munimentum, quod Leonidae audacia memorabile est, contra Thessalos exstruxerant, quod Phil. clavem Graeciae nominabat et hoc ipso anno aggressus erat. Diod. Sic. XVI, 38. — Χεῤῥόν. hanc peninsulam Ol. 106, 4. Cersobleptes donaverat Atheniensibus, excepta Cardianorum urbe, qui rebus novis studebant: Or. in Aristocr. 621, 2. 656, 11. Diod. Sic. XVI, 34. — Ὄλυνθ. eodem tempore videtur Phil. impetum in Thraciam et Olynthum fecisse. Olynth. III. 5, 2. — Εὔβοιαν. Ol. 105, 3. discordiis in hac insula ortis, alii Thebanos, alii Athenienses in auxilium vocant: illi ab his, quos Timotheus verbis gravis-

οἶμαι δεῖν ὑπάρχειν ἐπὶ τὰς ἐξαίφνης ταύτας ἀπὸ τῆς οἰκείας χώρας αὐτοῦ στρατείας εἰς Πύλας καὶ Χεῤῥόνησον καὶ Ὄλυνθον καὶ ὅποι βούλεται· δεῖ γὰρ ἐκείνῳ τοῦτο ἐν τῇ γνώμῃ παραστῆναι, ὡς ὑμεῖς ἐκ τῆς ἀμελείας ταύτης τῆς ἄγαν, ὥσπερ εἰς Εὔβοιαν καὶ πρότερόν ποτέ φασιν εἰς Ἁλίαρτον καὶ τὰ τελευταῖα πρώην εἰς Πύλας ἴσως ἂν ὁρμήσαιτε. 3
Οὔτοι παντελῶς οὐδ᾽ εἰ μὴ ποιήσαιτ᾽ ἂν τοῦτο, ὡς ἔγωγέ φημι δεῖν, εὐκαταφρόνητόν ἐστιν, ἵν᾽ ἢ διὰ

---

simis instigaverat, vincuntur et Euboeensium res restituuntur. Diod. Sic. XVI, 7. Dem. Cherson. 108, 12. Megapol. 205, 25. Olynth. III. 3, 1. — Aeschin. c. Ctes. p. 479. R. magnis hanc rem laudibus effert. — Ἁλίαρτος urbs Boeotiae, quam Pausanias, Lysandro ibidem occiso, oppugnaverat et Athenienses Ol. 96, 3. liberaverant. Xen. Gr. Hist. III, 5, 16 — 25. Dem. Cor. p. 258, 10. — ἴσως ἄν, quod R. post haec verba voluit inseri: καὶ ἐπ᾽ αὐτόν, id ipsum jam significatur per ταύτης τῆς ἄγαν. Eadem est Schaeferi sententia.

§. 3. Οὔτοι. In aliis libris οὔ τι, in aliis οὐ δή. Schaef. non damnat τι, „quod hujusmodi particulis fortissime negantibus recte additur." Praefero οὔτοι hoc sensu: non sane omnino, etiamsi forte non faciatis, quod faciendum suadeo, id aspernandum est. Intelligit enim apparatum bellicum, de quo modo dixerat. Hinc τοῦτο rectius videtur post παντελῶς collocari, nisi quis ex omni verborum nexu hoc suppleat — εὐτρεπεῖς ὑμᾶς, inter has voces W. de suo inseruit ὄντας, quod confirmat Voss.. Sequutus A., Schaef. quoque requirit; Bekk. nullam lectionis varietatem enotavit. Omisi, quum ipsum adjectivum participii notionem innuat. — εἰσί, hanc vocem orator ἐμφατικῶς repetit, quo certius animos commoveat. cf. IV. init. XIV, 2. Olynth. I, 4, 3. III, 6, 5. Cicer. Cat. I, 1. fin. Ceterum hujusmodi homines, qui Philippi rebus faveant, saepius tangit. Olynth. I. 2, 2. Tourell. putat hic designari Aristodemum et Neoptolemum; qui uterque historio fuit et pacis cum Philippo contrahendae auctor. Dem. d. fals. leg. 344, 21. — ἐξαγγέλλοντες: Hesych. ἐξάγγελος explicat ὁ τὰ ἔσω γεγονότα τοῖς ἔξω ἀγγέλλων, qui clandestina consilia enunciat. Sturz. Lex. Xen. II, 202. — ἀφύλακτος, qui semet ipsum non custodit itaque incautus est; Xen. Cyr. I. 6, 19.: τοὺς πολεμίους ἀφυλάκτους λαμβάνειν. — ἐν δῷ καιρόν, recepi καιρόν, cum vulg. sit καιρός; illud et B. habet, ex cod. Σ. et ipse in Cod. α. inveni. Nam ἐνδιδόναι neutral. est *cedere*, et activ. cum acc. πρόφασιν, ἀρχήν similibusque denotat *suppeditare*. Eodem modo h. l.: *si Philippus occasionem fecerit.*

τὸν φόβον, εἰδὼς εὐτρεπεῖς ὑμᾶς, (εἴσεται γὰρ ἀκριβῶς· εἰσὶ γάρ, εἰσὶν οἱ πάντ᾽ ἐξαγγέλλοντες ἐκείνῳ παρ᾽ ἡμῶν αὐτῶν πλείους τοῦ δέοντος) ἡσυχίαν ἔχῃ, ἢ παριδὼν ταῦτα ἀφύλακτος ληφθῇ, μηδενὸς ὄντος ἐμποδὼν πλεῖν ἐπὶ τὴν ἐκείνου χώραν ὑμῖν, ἂν ἐνδῷ καιρόν.

VI. Ταῦτα μέν ἐστιν, ἃ πᾶσι δεδόχθαι φημὶ δεῖν,
1 καὶ παρεσκευάσθαι προσήκειν οἴμαι· πρὸς δὲ τούτοις δύναμίν τινα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, φημὶ προχειρίσασθαι δεῖν ὑμᾶς, ἣ συνεχῶς πολεμήσει καὶ κακῶς ἐκεῖνον ποιήσει. μή μοι μυρίους μηδὲ δισμυρίους ξένους, μηδὲ τὰς ἐπιστολιμαίους ταύτας δυνάμεις, ἀλλ᾽ ἣ τῆς πόλεως ἔσται, κἂν ὑμεῖς ἕνα

VI. §. 1. *Δεδόχθαι*; ut *πεπεισμένων* IV. §. 4. et paulo post *παρεσκευάσθαι*, quod ex Par. 2. 8. Obs. Fel. Man. et Σ cum Bekk. recepi; probat Schaef. et Bremi, qui ex or. de Symm. p. 182, 23. adfert: *καὶ τὰ μὲν σώματα οὕτω φημὶ δεῖν συντετάχθαι*. Lectio, quam pro *πρὸς τούτοις* Pith. Ald. Tayl. Aug. 3. *α*. *F* Σ u v ind. Ald. et Manut. praebent *πρὸ τούτων* (prae his) sensum contorquet. — *κακῶς ποιήσει*: bello petet. vid. Olynth. III, 6, 2. Xen. Anab. I, 4, 22. *εἴ τις βούλοιτο βασιλέα κακῶς ποιεῖν*. Matth. Gr. §. 409. Tempore futuro, ut hic, ita alibi Noster utitur, ut, *quae fieri velit*, significet; idem exprimit per *κελεύω*, quod paullo post sequitur. Olynth. III, 1, 3. *πρεσβεία, ἥτις ταῦτ᾽ ἐρεῖ*. Matth. Gr. §. 498. b. Similiter paullo infra *ἔσται* — *μυρίους* sc. *λεγέτω*; est ferventis, ut verbum omittat, quod ex toto nexu facile suppletur. Brunck. ad Soph. Ant. 441. Adde ejusd. fab. v. 577: *μὴ τριβὰς ἔτ᾽* sc. *ποιεῖτε*. Musgr. ad Eurip. Hel. 555. et L. Bos. Ellips. p. 636. Ceterum vid. com. hist. ad h. l. — *ἐπιστολιμαίους* explicat. Schol. *οἱ Ἀθηναῖοι πολλάκις ἐμάχοντο δι᾽ ἐπιστολῶν πρὸς Φίλιππον*, cfr. c. 9. Rectius Grammat. in Bekk. Anecd. I, p. 253.: *τὰς ἐν ἐπιστολαῖς γραφομένας μόνον δυνάμεις, ἔργῳ δὲ ἐν πολέμῳ μὴ θεωρουμένας*. Similiter Reisk. in Ind. copias intelligit litteris consignatas, non in acie stantes. — *ἀλλ᾽ ἥ*: ita dedi ex Aug. 2. Francf. cum R. A. B. vulg. *ἀλλ᾽ ἡ*, quod defendit Weisk. de hyperb. III, 8. At genit. *τῆς πόλ.* aptius videtur pendere ab *ἔσται*, quod pro vulg. *ἔστω* e Par. 2. 7. 8. Aug. 1. 2. Bav. Pith. Voss. *α*. cum R. A. B. scripsi respiciens *πείσεται*; haec mens scriptoris est: ne alias enumeretis copias quam domesticas. Hoogev. Part. Gr. p. 26. — *τροφήν*. i. q. *σιτηρέσιον, ἐφόδιον*. Jubet mercedem solvi, ut ne singuli sua gerant bella. Olynth. I, 10, 2.

κἂν πλείους κἂν τὸν δεῖνα κἂν ὁντινοῦν χειροτονήσητε στρατηγόν, τούτῳ πείσεται καὶ ἀκολουθήσει, καὶ τροφὴν ταύτῃ πορίσαι κελεύω. Ἔσται δ' 2 αὕτη τίς ἡ δύναμις καὶ πόση καὶ πόθεν τὴν τροφὴν ἕξει, καὶ πῶς ταῦτ' ἐθελήσετε ποιεῖν; ἐγὼ φράσω 3 καθ' ἕκαστον τούτων διεξιὼν χωρίς. Ξένους μὲν

---

§. 2. Ἐθελήσετε: poteritis; nam θέλειν dicitur pro δύνασθαι, si facultas pendet a consilio. Vid. Eust. ad Il. XIII, 106. Suid. s. ἐθελήσει. Viger. p. 204. Orv. ad Char. 461. Lips. Gregor. Cor. p. 135. ibique Koen. Nos: *wie wollt ihr dieses thuen?* Schaef. hanc confusionem notionum non admittit et expunctis καὶ πῶς scribi vult εἰ ταῦτ'. Non adsentior et praefero lectionem, quam Bekk. in Σ et ipse in α inveni: ἐθελήσει. Ceterum oratores saepe ad res explicandas animisque auditorum infigendas interrogandi et respondendi forma utuntur. Aesch. in Ctes. p. 561. §. 12.: τὰ δὲ ἀπὸ τῆς μητρὸς πῶς ἔχει αὐτῷ; ἐγὼ φράσω. — καθ' ἕκαστον: κατά indicat aliquid fieri *singulatim*. cfr. Olynth. I, 9, 2. III, 5, 5.: quibus adde Phil. III. p. 116, 18. 120, 11.

§. 3. Ξένους: neque haec vox significat στρατιώτας, quod W. placuit, neque cum Mounat. πεζοὺς substituendum: sed, nisi quis eum R. putet, scriptorem occoepti sermonis oblitum esse, quum paullo post dicat στρατιώτας, de industria ξένους videtur in principio posuisse, ne peregrinos excludere existimetur, quin his solis exercitum constare velit. Recte A. G. Becker in not. ad h. l. adfert Longinum XXII, 4. p. 135. Mor. subtiliter de hyperbato disserentem. — ποιήσητε: B. dedit ποιήσετε, nullo, quantum scio, libro addicente. Retinui vulgatam lect., quum canon ille Dawesianus, quem B. hic et multis aliis in locis sequutus esse videtur, non ubique adhiberi possit. Herm. ad Soph. Aj. 557. Brem. Obss. p. 74. Vid. ad Olynth. I, 1, 2. — ἅπαντ' ἐλάττω: Fuit hoc Atheniensium, ut maxima decernerent, minima perficerent: quam rem illis saepe et Noster et aliioratores exprobrant. Olynth. II, 5. 1. *Lucches.* existimat, cladem Syracusanam et naufragium duce Charete acceptam oratoris mentiobversata fuisse. — ἐπὶ τῷ πράττειν: ἐπὶ c. dat. significat, aliquid *juxta* fieri aut esse. Si res eo devenerit, ut eam *perficiatis*, nihil *agitis*. Olynth. II, 5, 2.: καὶ πρᾶξαι δὲ δυνήσεσθε νῦν, ἐὰν ὀρθῶς ποιῆτε. — λέγω δή: Part. δή utuntur Graeci ad rem aliquam, quae descripta est, repetendam et amplificandam. Olynth. I, 8, 4. οὐ δὴ θαυμάζω τοῦτ' ἐγώ, paullo ante οὐ δὴ θαυμαστόν. III, 6, 2. δεῖ δὴ πολλήν, antea dixerat φημὶ δή. cf. Hoogev. Part. Gr. 197. Innuit enim haec partic. ratiocinationem cum conclusione. Stallb. ad Plat. Phileb. p. 105.

λέγω, — καὶ ὅπως μὴ ποιήσητε τοῦθ', ὃ πολλάκις ὑμᾶς ἔβλαψεν· ἅπαντ' ἐλάττω νομίζοντες εἶναι τοῦ δέοντος καὶ τὰ μέγιστ' ἐν τοῖς ψηφίσμασιν αἱρούμενοι, ἐπὶ τῷ πράττειν οὐδὲ τὰ μικρὰ ποιεῖτε· ἀλλὰ τὰ μικρὰ ποιήσαντες καὶ πορίσαντες, τούτοις προστίθετε, ἂν ἐλάττω φαίνηται· λέγω δὴ τοὺς πάντας στρατιώτας δισχιλίους· τούτων δὲ Ἀθηναίους φημὶ
4 δεῖν εἶναι πεντακοσίους, ἐξ ἧς ἄν τινος ὑμῖν ἡλικίας καλῶς ἔχειν δοκῇ, χρόνον τακτὸν στρατευομένους, μὴ 46
μακρὸν τοῦτον, ἀλλ' ὅσον ἂν δοκῇ καλῶς ἔχειν, ἐκ διαδοχῆς ἀλλήλοις· τοὺς δ' ἄλλους ξένους εἶναι κελεύω. καὶ μετὰ τούτων ἱππέας διακοσίους· καὶ τούτων πεντήκοντα Ἀθηναίους τοὐλάχιστον, ὥσπερ τοὺς πεζούς, τὸν αὐτὸν τρόπον στρατευομένους· καὶ ἱπ-
5 παγωγοὺς τούτοις. Εἶεν· τί πρὸς τούτοις ἔτι; τα-

§. 4. Ἐξ ἧς ἄν τινος: de conjunctiv. cum ἂν vid. 2, 4. οὓς ἂν ὁρῶσι et not. Juvenes Athen. anno XVIII. ex ephebis excedebant et per biennium περίπολοι erant i. e. terram Atticam perlustrabant et in castellis versabantur. Vid. Harpocr. s. v. περίπολος Aesch. d. f. leg. 50, 33. (p. 329.). Hoc tempore peracto justam militiam per XL annos subibant. Ulpian. ad Olynth. I. init. Ad verba μὴ μακρὸν τοῦτον Schaef. haec: „vide quam leni passu oratori incedendum sit, ut Atheniensibus, τοῖς πάλαι ποτ' ἀλκίμοις, rem longe invisissimam probet." — ἐκ διαδοχῆς ἀλλήλ.: ita, ut alteri alteros excipiant. Aesch. d. f. leg. 50, 36. (p. 331.) τὰς ἐκ διαδοχῆς ἐξόδους (exitus in castra, qui per vices obtingebant) ἐξῆλθον. De usu dat. cum substantivis vid. Matth. Gr. §. 389, 3. Schaef. mel. cr. p. 17. Accedit, quod ipsa vox διαδέχεσθαι, ut ἕπεσθαι, dativum sibi adjunctum habet. Similiter Latini. Caes. b. c. I, 5.: Caesar Ravennae exspectabat *suis lenissimis postulatis responsa.* — ξένους, in militia Atheniensi, monente Tourrell., omnes extra Atticam nati pro peregrinis habebantur. Opponuntur τοῖς πολίταις: illorum maxime erat, naves conscendere. — Inter τούτων et πεντήκοντα R. ex Bav. Aug. 2. scripserat εἶναι, quod recte jam delevit B; saepe Noster verbum auxiliare omittit. Olynth. I, 10. init. II, 8, 2. — ἱππαγ. vid. ad 5, 1.

§. 5. Εἶεν: Schol. dicit: λῆξις τῶν πρώτων, ἀρχὴ δὲ τῶν μελλόντων. *Haec de his.* Dem. d. f. leg. 342, 2j. Lept. 463, 22. Xen. Cyr. III, 1, 8. — ταχειῶν τριήρ. Schol. ad Thucyd. VIII, 43. explic.: πρὸς τὴν ναυμαχίαν ἐπιτήδειοι, quam interpret. seqq. comprobant. Perpetua est accentus varietas: praestat τριήρων pro τριη-

χείας τριήρεις δέκα· δεῖ γάρ, ἔχοντος ἐκείνου ναυτι-
κόν, καὶ ταχειῶν τριήρων ἡμῖν, ὅπως ἀσφαλῶς ἡ δύ-
ναμις πλέῃ. πόθεν δὴ τούτοις ἡ τροφὴ γενήσεται; ἐγὼ
καὶ τοῦτο φράσω καὶ δείξω, ἐπειδάν, διότι τηλι-
καύτην ἀπυχρῆν οἴομαι τὴν δύναμιν καὶ πολίτας
τοὺς στρατευομένους εἶναι κελεύω, διδάξω.

Τοσαύτην μέν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, διὰ ταῦ- VII.
τα, ὅτι οὐκ ἔνι νῦν ἡμῖν πορίσασθαι δύναμιν τὴν 1
ἐκείνῳ παραταξομένην, ἀλλὰ ληστεύειν ἀνάγκη καὶ
τούτῳ τῷ τρόπῳ τοῦ πολέμου χρῆσθαι τὴν πρώ-
την. οὐ τοίνυν ὑπέρογκον αὐτήν — οὐ γάρ ἐστι
μισθὸς οὐδὲ τροφή —, οὐδὲ παντελῶς ταπεινὴν εἶ-
ναι δεῖ. Πολίτας δὲ παρεῖναι καὶ συμπλεῖν διὰ 2

ρων; vid., quem laudat Schaef., Buttm. in Add. ad p. 185. Gr. ampl. De Philippi rebus maritimis or. d. Halon. 80, 18. Ceterum hoc addidit, quum mirum videri posset, quod, cum in or. d. Class. magnam imperasset militum et navium copiam, in tantulo numero acquiescendum putaret.

§. 1. *Τοσαύτην* habet h. l. vim diminuendi, nonnisi has, VII.
tantulas. Xen. Cyr. I, 4, 12.: ἦν δὲ *τοσοῦτον* ἐπιδιδῷ. Anab. I, 3, 15. — *ἡμῖν*, libri nonnulli habent ὑμῖν, sed illud praetuli, quum VI, 5. dixisset orator δεῖ τριήρων ἡμῖν. — *παραταξομ.* Hesych. ad παρατάξεται habet ἐν πολέμῳ ἀνθίσταται. In multis locis Xenoph. (Cyr. 6, 4, 5. Anab. 4, 8, 7.) haec vox de re militari dicitur: *in acie stare.* — *ληστεύειν*, non positis castris, sed per insidias adgredi hostem, ut nos: *den kleinen Krieg führen.* — *τὴν πρώτην*, ab initio. Olynth. III, 1, 3. τὴν ταχίστην. Viger. p. 11. et Schaef. Ind. Lam. B. p. 914. — *οὐδὲ* dedi cum Bekk. ex Cod. Σ. et meo α; in neutro οὐθ' ante ὑπέρογκον legitur, quod vulg. in edd. est.

§. 2. *Πρότερον.* Quum Ol. 96, 2., Agesilao in Asiam profecto, Thebani, Corinthii et Athenienses foedus contra Spartanos iniissent, Corinthus κοινὸν συνέδριον fuit, quo socii copias colligerent. *ξενικόν*, ut §. 3., miles mercenarius vel conductitius. Adject. in — ικος substantivorum locum saepissime obtinent, ut τὸ πολιτικόν, τὸ βαρβαρικόν. Olynth. I, 5, 5. Matth. Gr. §. 445. Xen. h. Gr. VI, 5, 11. Cfr. Aristoph. Plut. 173.: τὸ δ' ἐν Κορίνθῳ ξενικὸν οὐχ οὗτος τρέφει; In τρέφειν vides praes. pro perfect. ut Plat. Men. 93 C. οἴει αὐτὸν φθονεῖν αὐτῷ i. e. *invidisse.* Vid. com. hist. ad h. l. — *Πολύστρατος* — *τινές.* *Polystrati* etiam mentio fit Lept. 482, 26., quare non est, quod hoc nomen cum

ταῦτα κελεύω, ὅτι καὶ πρότερόν ποτ' ἀκούω ξενικὸν
τρέφειν ἐν Κορίνθῳ τὴν πόλιν, οὗ Πολύστρατος
ἡγεῖτο καὶ Ἰφικράτης καὶ Χαβρίας καὶ ἄλλοι τινές,
καὶ αὐτοὺς ὑμᾶς συστρατεύεσθαι. καὶ οἶδα ἀκούων,
ὅτι Λακεδαιμονίους παραταττόμενοι μεθ' ὑμῶν ἐνί-
3 *κων οὗτοι οἱ ξένοι καὶ ὑμεῖς μετ' ἐκείνων. Ἐξ οὗ δ' |*
αὐτὰ καθ' αὐτὰ τὰ ξενικὰ ὑμῖν στρατεύεται, τοὺς
φίλους νικᾷ καὶ τοὺς συμμάχους, — οἱ δ' ἐχθροὶ
μείζους τοῦ δέοντος γεγόνασι —, καὶ παρακύψαντα
ἐπὶ τὸν τῆς πόλεως πόλεμον, πρὸς Ἀρτάβαζον καὶ
πανταχοῖ μᾶλλον οἴχεται πλέοντα· ὁ δὲ στρατηγὸς
ἀκολουθεῖ, εἰκότως· οὐ γάρ ἐστιν ἄρχειν μὴ δι- 46
4 *δόντα μισθόν. Τί οὖν κελεύω; τὰς προφάσεις ἀφε-*

Didymo et Tourrello mutetur. v. Wolf. ad Lept. 202. *αὐτοὺς ὑμᾶς* dedi cum Bekk. ex Codd. *ΣΥ*; nam quae Bremi ad h. l. de verbis recte collocandis („*αὐτοὺς* praeponitur, ut *ipsi* militiae operam dedisse intelligantur, in eigner Person") disserit, ea satis incerta esse videntur, Schaefero vere monente, cui hic et paullo post *ἡμᾶς* et *ἡμῶν* praeferenti non adsentior, quod non de rebus, quae nunc fiant, sed quae factae sint, agitur: vid. ad 4, 2.

§. 3. *Ἐξ οὗ.* Diod. S. XV, 95. narrat, Charetem, qui metuisset hostes et sociis injurias intulisset, Ol. 104, 4. in Corcyram navigasse ibique turbas excitavisse; alii etiam videntur sua gessisse bella. Olynth. I, 10. — *ὑμῖν.* Saepe Graeci dativ. *μοί, σοί, ἡμῖν* et *ὑμῖν* abundanter addunt, ut significent, illius, ad quem haec pronomina referantur, interesse quae fiant, cfr. §. 5. et 10, 2. Eurip. Suppl. 36. 45. Barnes. ad Eurip. Iph. Aul. 613. Wessel. ad Herodot. 8, 68. Dicunt Dativum ethicum. — *οἱ δ' ἐχθροί*: innuit Alexandrum, Pheraeorum ducem, qui classem Atheniensium vicerat. Diod. Sic. XV, 95. — *παρακύψαντα* dicuntur mercenarii, qui leviter et tumultuarie rebus defuncti erant. V. Orvill. ad Char. p. 307. L., qui nostrum locum explicat. De ipsa expedit. vid. com. hist. ad VI, 1. Chares Ol. 106, 1. jussus, ut Byzantinos, Coos aliosque ad officium reduceret, se conjunxerat cum Artabazo, satrapa Persico. — *πανταχοῖ* dedi cum B. ex Ald. Tayl. et *β*. Vulgo *πανταχοῦ*. Has formas saepe confundi docet Schaefer. ad p. 109, 2. Quae innuat loca, disce ex Olynth. I, 10. ubi quae ad §. 2. dicta sunt, conferas. — *μισθόν.* Diod. S. XVI, 22. refert, pergratum fuisse Atheniensibus, quod Artabazus ipsorum mercenariis stipendia erogaverit.

§. 4. *Προφάσεις* sunt causae vanae, quibus duces, ut se de-

λεῖν καὶ τοῦ στρατηγοῦ καὶ τῶν στρατιωτῶν, μισθὸν πορίσαντας καὶ στρατιώτας οἰκείους, ὥςπερ ἐπόπτας τῶν στρατηγουμένων παρακαταστήσαντας, ἐπεὶ νῦν γε γέλως ἔσθ' ὡς χρώμεθα τοῖς πράγμασιν· εἰ γάρ ἔροιτό τις ὑμᾶς, „εἰρήνην ἄγετε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι;" „μὰ Δί' οὐχ ἡμεῖς γε, εἴποιτ' ἄν, ἀλλὰ Φιλίππῳ πολεμοῦμεν." Οὐκ ἐχειροτονεῖτε δὲ ἐξ ὑμῶν αὐτῶν δέκα ταξιάρχους καὶ στρατηγοὺς

---

fenderent, usi sunt. Olynth. I, 10. eas Noster vocat ἀνάγκας, quas illi praetexentes absolvebantur; vid. ejusd. cap. §. 1. et in Con. p. 1262, 17. — ἡμεῖς γε, male abest γε ab Aug. 1. et β., nam habet vim confirmandi, quam in responsionibus habere solet. — πολεμοῦμεν: ut significaret, Athenienses ipsos nescire, quid agerctur, eos dicentes facit, se gerere, quae non gerant, aut certe non magnopere curent. Vid. Jacobs. ad h. l.

§. 5. Ἐχειροτονεῖτε. Athenienses rogati sententiam *manus sursum tendendo* eam significabant; altera suffragiorum ratio erat, ut calculos in amphoram conjicerent (ψηφίζεσθαι), sed χειροτονία frequentior. Vid. Schoemann de Comit. Ath. p. 122. sqq. Schaef. pro οὐκ ἐχειροτονεῖτε legi mavult καὶ χειροτονεῖτε, quum imperfecto hic non locus s sed dissentio a Viro egregio, quod Dem. respicit rem factam, quae adhuc durat; hinc §. 6. dicit οὐκ ἐχρῆν etc. Neque A. G. Becker debebat haec verba, dialogismo comprehensa, interpretari. — ταξιάρχους — δύο. Decem electi erant ταξίαρχοι (τάξις continebat 128 viros; centuriones) qui imperatoribus in delectu habendo adessent (Lys. p. 565, 4.), tribulibus suis praeessent, ordines instruerent, copias in proelium ducerent; totidem στρατηγοί (duces), qui copiis pedestribus praeessent. Decem φύλαρχοι (tribuni equitum) equitibus singularum tribuum, duo ἵππαρχοι (magistri equitum) toti equitatui praefecti erant. Vid. Pollux I, 128. Sigon. Rep. Ath. IV, 5. — Schoemann l. l. p. 313 — 315. Bekk. Anecd. I, 266 et 313. Ceterum hipparchia continebat 512 equites. τὰς πομπὰς — ἱεροποιῶν. ἱεροποιοί, sacrificuli, numero decem, qui sacris faciendis praeerant, cum haruspicibus hostiarum signa explorabant, ne quid hi mala fide agerent, et sacra quinquennalia administrabant praeter Panathenaica. vid. Etym. M., s. h. v. apud quem lectio prava λογοποιοί in λοιποί est mutanda. Ulpian. ad Mid. p. 367. Pollux VIII, 107. Ab sacrificulis πομπαί i. e. ornatae virorum et mulierum turbae ad mysteria Eleusinia et Dionysiaca deducebantur. Schaef. laudat Bekk. Anecd. I, 265. — οἱ πλάττοντες τοὺς πηλίν. qui e luto dolia fictilia et pupas seu imagunculas efficiunt (ὀργάζειν τὸν

καὶ φυλάρχους καὶ ἱππάρχους δύο; τί οὖν οὗτοι ποιοῦσι; πλὴν ἑνὸς ἀνδρὸς, ὃν ἂν ἐκπέμψητε ἐπὶ τὸν πόλεμον, οἱ λοιποὶ τὰς πομπὰς πέμπουσιν ὑμῖν μετὰ τῶν ἱεροποιῶν· ὥςπερ γὰρ οἱ πλάττοντες τοὺς πηλίνους, εἰς τὴν ἀγορὰν χειροτονεῖτε τοὺς ταξιάρχους καὶ τοὺς φυλάρχους, οὐκ ἐπὶ τὸν πόλεμον.
6 Οὐ γὰρ ἐχρῆν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ταξιάρχους παρ' ὑμῶν, ἱππάρχους παρ' ὑμῶν ἄρχον-

---

πηλόν). Nam οἱ πήλινοι sunt *imagunculae*, cf. Pollux VII, 164. ibique interpp. Schol. ita: οἳ τὰ πήλινα προτίθενται; bene *Jacobs*: Puppenmacher. Hi vocabantur κοροπλάθοι. Poll. X, 189. et interpp.

§. 6. Nexus: elegistis centuriones neque ad pompas deducendas, neque ut domi maneant. — ὑμῶν: ita bis scripsi ex Par. 2. 3. 7. Laud. Aug. 1. 2. 3. Bav. Ald. cum W. A. B., sed R. ἡμῶν — οἰκείους, qui ad ipsam rempubl. pertinent, ita ut ejus bona defendant. Noster p. 1233, 9.: τοὺς ναύτας φασὶ δεῖν οἰκείους εἶναι τῆς τριήρους τῆς ληψομένης τὸν στέφανον — ἵν' ἦν — δύναμις. dedi ἦν ex iisdem, quos modo laudavi, Codd., quibus accedunt α. et β., et cum iisd. edd. atque R., qui monet hoc dictum esse loco optativ. vel conjunctivi; minus recte. Nam ἵνα cum imperfecto aut plusquamperf. aut aor. indicat. struitur, si qua res non talis facta est, qualem, conditione proposita, fieri exspectaveras. Plat. Men. 89. B. οὓς (ἀγαθοὺς) ἐφυλάττομεν ἂν ἐν ἀκροπόλει, ἵνα μηδεὶς αὐτοὺς διέφθειρεν. Dem. Init. Rhet. p. 1434, 4. οὐδὲν ἔδει κοινῇ ποιεῖν ...., ἵνα μὴ συνέβαινεν, ὅπερ νυνὶ γίνεται. Herm. ad Vig. 850. et Schaef. ad h. l. Mount. ᾖ dedit, quod vulgo legitur. Voces ἦ δύναμις ex Aug. 1. 2. 3. Bav. Meerm. Ald. P. Manut. Felic. fluxerunt, in cett. libris non leguntur, unde in Progr. (Friberg. 1817.) p. VII. in suspicionem vocavi, sed deesse nequeunt. — Λῆμνον. In sociali enim bello Ol. 106, 2. haec insula, Atheniensibus addicta, quum ab hostibus oppugnarètur, illorum imploravit auxilium. Diod. S. XVI, 21. — τῶν δ' ὑπὲρ — ἱππαρχεῖν. Vulg. τὸν — ἀγωνιζόμενον. Sed quum unus vix dici possit pugnare pro urbe, genit. plur. ex Aug. 1. 3. Bav. Meerm. Ald. P. Manut. Felic. cum cett. edd. recepi. De *Menelao* vid. com. hist. ad h. l. — ὑφ' ὑμῶν. publica enim auctoritate (ἐν τῇ πνυκί) debuit is electus esse, qui rebus gerendis praeesset. R. mavult ἀφ' ὑμῶν, e vestro numero, quod recepit A., sed hoc sensu dixisset ut §. 5. ἐξ ὑμῶν. „Vulgatam ne mutes: quippe ipse per se significat, quod illi significatum voluerunt. Ab Atheniensibus enim non poterat χειροτονεῖσθαι, nisi qui ipse esset Atheniensis.“ *Schaef.*

τας οἰκείους εἶναι, ἵν' ἦν ὡς ἀληθῶς τῆς πόλεως ἡ δύναμις, ἀλλ' εἰς μὲν Λῆμνον τὸν παρ' ὑμῶν ἵππαρχον δεῖ πλεῖν, τῶν δ' ὑπὲρ τῶν τῆς πόλεως κτημάτων ἀγωνιζομένων Μενέλαον ἱππαρχεῖν; καὶ οὐ τὸν ἄνδρα μεμφόμενος ταῦτα λέγω, ἀλλ' ὑφ' ὑμῶν ἔδει κεχειροτονημένον εἶναι τοῦτον, ὅστις ἂν ᾖ.

Ἴσως δὲ ταῦτα μὲν ὀρθῶς ἡγεῖσθε λέγεσθαι, VIII.
τὸ δὲ τῶν χρημάτων, πόσα, καὶ πόθεν ἔσται, μά- 1
λιστα ποθεῖτε ἀκοῦσαι· τοῦτο δὴ καὶ περανῶ. χρή-
ματα τοίνυν, ἔστι μὲν ἡ τροφή, σιτηρέσιον τοῖς
στρατευομένοις μόνον, τῇ δυνάμει ταύτῃ τάλαντα
ἐνενήκοντα καὶ μικρόν τι πρός· δέκα μὲν ναυσὶ
18 ταχείαις τετταράκοντα τάλαντα, εἴκοσιν εἰς τὴν ναῦν
μναῖ τοῦ μηνὸς ἑκάστου, στρατιώταις δὲ δισχιλίοις
τοσαῦθ' ἕτερα, ἵνα δέκα τοῦ μηνὸς ὁ στρατιώτης
δραχμὰς σιτηρέσιον λαμβάνῃ· τοῖς δ' ἱππεῦσι δια-
κοσίοις οὖσιν, ἐὰν τριάκοντα δραχμὰς ἕκαστος λαμ-
βάνῃ τοῦ μηνός, δώδεκα τάλαντα. Εἰ δέ τις οἴ-
εται μικρὰν ἀφορμὴν σιτηρέσιον τοῖς στρατευομέ- 2

---

§. 1. *Περανῶ*, Bekk. nuper ex Σ dedit *περαίνω*, nuperrime VIII. vulgatam reduxit; recte: nam Dem. centies *λέξω*, *διδάξω* et alia. — De accus. *χρήματα* vid. Matth. Gr. §. 427. — Verba *σιτηρέσιον τ. σ. μόνον*, per epexegesin addita, commate distinxi, hoc signum delens post *ταύτῃ*. Schaef. probavit. Bekk. distinxit post *ταύτῃ*, delens *στρατευομένοις*. Ad hanc vocem cfr. VI, 3 et 4. Suid. *σιτηρέσιον* interpr. *τὸ διδόμενον εἰς τροφήν*. — *καὶ μικρόν*. „duo puta talenta: nam 40 tal. pro navibus, alia 40 pro pedite, denique 12 pro equite, conficiunt 92 tal." R. — *μναῖ*. 60 Min. = tal., 20 min. × 12 (mens.) × 10 (nav.) = 2400. min. i. e. 40 tal. — *ἕτερα*, diversa a prioribus. In Aristocr. p. 644, 17. *τρίτον δ' ἕτερον πρὸς τούτοις δικαστήριον*. — *δέκα*. R. post hanc vocem posuit *ἕκαστος* ex Ald. P. Man. Felic., it. W., sed jure B. ejecit, nam etsi paullo post haec vox legatur, tamen in illa enunciatione substantivum deest. — *δραχμάς*. 100 drachm. = min. jam 10 (dr.) × 2000 (milit.) = 20,000 (dr.) × 12 (mens.) = 240,000 (dr.): 100 = 2400 min. i. e. 40 tal. *τριάκοντα*. 30 (dr.) × 200 (equit.) × 12 (mens.) = 12000 (dr.): 100 = 720 (min.) i. e. 12 tal. Cfr. Tayl. Ann. p. 117.

§. 2. Ante *σιτηρέσιον* in Harris. artic. *τό* legitur, quem Schaef. probat, at Dem. non de eo *σιτηρεσίῳ*, quod modo descripserat, sed in universum loquitur. — *προσποριεῖται* dedi pro vulg. *προς-*

νοις ὑπάρχειν, οὐκ ὀρθῶς ἔγνωκεν· ἐγὼ γὰρ οἶδα σαφῶς ὅτι, τοῦτ' ἂν γένηται, προσποριεῖται τὰ λοιπὰ αὐτὸ τὸ στράτευμα ἀπὸ τοῦ πολέμου, οὐδένα τῶν Ἑλλήνων ἀδικοῦν οὐδὲ τῶν συμμάχων,
3 ὥστ' ἔχειν μισθὸν ἐντελῆ. Ἐγὼ συμπλέων ἐθελοντὴς πάσχειν ὁτιοῦν ἕτοιμος, ἐὰν μὴ ταῦθ' οὕτως ἔχῃ. πόθεν οὖν ὁ πόρος τῶν χρημάτων, ἃ παρ' ὑμῶν κελεύω γενέσθαι; τοῦτ' ἤδη λέξω.

ΠΟΡΟΥ ΑΠΟΔΕΙΞΙΣ.

IX. 1 Ἃ μὲν ἡμεῖς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δεδυνήμεθα εὑρεῖν, ταῦτά ἐστιν. ἐπειδὰν δ' ἐπιχειροτονῆτε

πορισεῖ, ex M. R. S. apud A., cum eod. et B., quum ob sequens τά ultima syllaba facile delitescere posset: ipse Bekk., qui nuper vulgatam exhibuerat, nuperrime προςποριεῖται restituit: exercitus reliqua *sibi comparabit.* Kuster. de verb. med. I, 30. Schaef. dicit, nisi codd. auctoritas accederet, se vulgatam non sollicitare. Vid. Ol. I, 6, 3. πορίσωσιν. — ἀπὸ τοῦ πολέμου: praepos. ἀπό fontem et originem rerum indicat. c. X, 2. πολεμεῖ ἀπὸ τῶν ὑμετέρων συμμάχων. coll. Olynth. III, 7, 3. Plat. Men. 90. A. πλούσιος ἐγένετο οὐκ ἀπὸ τοῦ αὐτομάτου. — ἐντελῆ: nam alioquin qui terra militabant quaternos et classiarios ternos in diem accepisse obolos docet Meurs. Lectt. Att. II, 8. Sed Noster jubet, ut binos accipiat miles in diem obolos, quum in mensem constituat decem drachmas. Cfr. Thuc. III, 17. ibique Duk. et VIII, 45.

§. 3. Ἐγώ. Plerique libri ita habent, alii addunt δέ. Aug. 2. Ald. Fel. P. Manut. κἀγώ, his accedit Hermog. p. 347. Quum καί et δέ aliunde manasse videatur, rec. cum Bekk. ἐγώ. Schaefero ἀσύνδετον parum probatur. Ad ἕτοιμος supple εἰμί, quod et ipsum omittitur Phil. III, 2, 2. (p. 111, 20 R.): εἰ ἃ συμφέρει τοῖς πράγμασι ἐθελήσετε ἀκούειν, ἕτοιμος λέγειν. γενέσθαι. vulg. γενήσεται; sed lectionem illam, quam B. habet, inveni in cod. α., qui bonae notae esse videtur. Etenim ad πόθεν facile suppleas ἔσται, (nam saepe Noster ita proponit quaestiones, ut uerbum omittat); sed locutio παρ' ὑμῶν κελεύω requirit, quo referatur: quid aptius nexui, quam γενέσθαι?

IX. §. 1. ΠΟΡΟΥ ΑΠΟΔ. „Talentis 92 opus fore dixit: quae, uti probabile est, populus conquiri jussit a quaestoribus, qui ratione inita exposuerunt, unde ea pecunia petenda esset. Catalogus autem de scripto hic recitatus praetermissus est, ut et leges et decreta et

οἶμαι δεῖν ὑπάρχειν ἐπὶ τὰς ἐξαίφνης ταύτας ἀπὸ
τῆς οἰκείας χώρας αὐτοῦ στρατείας εἰς Πύλας καὶ
Χεῤῥόνησον καὶ Ὄλυνθον καὶ ὅποι βούλεται· δεῖ γὰρ
ἐκείνῳ τοῦτο ἐν τῇ γνώμῃ παραστῆναι, ὡς ὑμεῖς
ἐκ τῆς ἀμελείας ταύτης τῆς ἄγαν, ὥσπερ εἰς Εὔ-
βοιαν καὶ πρότερόν ποτέ φασιν εἰς Ἁλίαρτον καὶ τὰ
τελευταῖα πρώην εἰς Πύλας ἴσως ἂν ὁρμήσαιτε. Οὔ- 3
τοι παντελῶς οὐδ' εἰ μὴ ποιήσαιτ' ἂν τοῦτο, ὡς
ἔγωγέ φημι δεῖν, εὐκαταφρόνητόν ἐστιν, ἵν' ἢ διὰ

---

simis instigaverat, vincuntur et Euboeensium res restituuntur. Diod. Sic. XVI, 7. Dem. Cherson. 108, 12. Megapol. 205, 25. Olynth. III. 3, 1. — Aeschin. c. Ctes. p. 479. R. magnis hanc rem laudibus effert. — Ἁλίαρτος urbs Boeotiae, quam Pausanias, Lysandro ibidem occiso, oppugnaverat et Athenienses Ol. 96, 3. liberaverant. Xen. Gr. Hist. III, 5, 16—25. Dem. Cor. p. 258, 10. — ἴσως ἄν, quod R. post haec verba voluit inseri: καὶ ἐπ' αὐτόν, id ipsum jam significatur per ταύτης τῆς ἄγαν. Eadem est Schaeferi sententia.

§. 3. *Οὔτοι.* In aliis libris οὔ τι, in aliis οὐ δή. Schaef. non damnat τι, „quod hujusmodi particulis fortissime negantibus recte additur.“ Praefero οὔτοι hoc sensu: non sane omnino, etiamsi forte non faciatis, quod faciendum suadeo, id aspernandum est. Intelligit enim apparatum bellicum, de quo modo dixerat. Hinc τοῦτο rectius videtur post παντελῶς collocari, nisi quis ex omni verborum nexu hoc suppleat — εὐτρεπεῖς ὑμᾶς, inter has voces W. de suo inseruit ὄντας, quod confirmat Voss.. Sequutus A., Schaef. quoque requirit; Bekk. nullam lectionis varietatem enotavit. Omisi, quum ipsum adjectivum participii notionem innuat. — εἰσί, hanc vocem orator ἐμφατικῶς repetit, quo certius animos commoveat. cf. IV. init. XIV, 2. Olynth. I, 4, 3. III, 6, 5. Cicer. Cat. I, 1. fin. Ceterum hujusmodi homines, qui Philippi rebus faveant, saepius tangit. Olynth. I. 2, 2. Tourell. putat hic designari Aristodemum et Neoptolemum; qui uterque histrio fuit et pacis cum Philippo contrahendae auctor. Dem. d. fals. leg. 344, 21. — ἐξαγγέλλοντες: Hesych. ἐξάγγελος explicat ὁ τὰ ἔσω γεγονότα τοῖς ἔξω ἀγγέλλων, qui clandestina consilia enunciat. *Sturz.* Lex. Xen. II, 202. — ἀφύλακτος, qui semet ipsum non custodit itaque incautus est; Xen. Cyr. I. 6, 19.: τοὺς πολεμίους ἀφυλάκτους λαμβάνειν. — ἐνδῷ καιρόν, recepi καιρόν, cum vulg. sit καιρός; illud et B. habet, ex cod. Σ. et ipse in Cod. α. inveni. Nam ἐνδιδόναι neutral. est *cedere*, et activ. cum acc. πρόφασιν, ἀρχήν similibusque denotat *suppeditare*. Eodem modo h. l.: *si Philippus occasionem fecerit.*

τὸν χειμῶνα ἐπιχειρεῖ, ἡνίκ' ἂν ἡμεῖς μὴ δυναίμεθά
5 ἐκεῖσε ἀφικέσθαι. Δεῖ τοίνυν [ἡμᾶς] ταῦτ' ἐνθυ-
μουμένους μὴ βοηθείαις πολεμεῖν — ὑστεριοῦμεν
γὰρ ἁπάντων —, ἀλλὰ παρασκευῇ συνεχεῖ καὶ δυ- 4
νάμει. ὑπάρχει δ' ὑμῖν χειμαδίῳ μὲν χρῆσθαι τῇ
δυνάμει Λήμνῳ καὶ Θάσῳ καὶ Σκιάθῳ καὶ ταῖς ἐν
τούτῳ τῷ τόπῳ νήσοις, ἐν αἷς καὶ λιμένες καὶ σῖ-
τος καὶ ἃ χρὴ στρατεύματι, πάνθ' ὑπάρχει. τὴν δ'
ὥραν τοῦ ἔτους, ὅτε καὶ πρὸς τῇ γῇ γενέσθαι ῥᾴ-
διον καὶ τὸ τῶν πνευμάτων ἀσφαλές, πρὸς αὐτῇ

Hom. Od. II, 58. Vig. p. 22. *διαπράττεται* is, qui magna rerum gerendarum cupiditate ductus, quidquid potest vel fallaci modo in suam redigit potestatem. Olynth. I, 6, 3. Thuc. I, 31. ubi Schol. explicat χρήμασι καὶ λόγοις; in utramque partem dicitur. — *ἐτησ. ἢ χειμ.* vid. Arg. Lib. §. 3. ibique dicta. Orator monet, et aestate et hieme — in qua ipsa venti septentrionales plerumque regnant — navigationem esse periculosam. — *ἡνίκ' ἂν — δυναίμεθα.* Vulgo δυνώμεθα. Sed ἡνίκ' ἂν c. conj. est: *si quando.* Olynth. III, 1, 4. ἡνίκ' ἂν τύχῃ. Quare ex Ald. Tayl. Bav. et α. cum B. dedi δυναίμεθα, *eo tempore, quo.* Xen. Oec. XI, 14. ἀνίστασθαι εἴθισμαι, ἡνίκ' ἂν ἔτι ἔνδον καταλαμβάνοιμι. Bremi monet, optativum egregium esse ad irridendos Athenienses. At irrisio ab hoc loco aliena est; Dem. metuit et cavet.

§. 3. *Ἡμᾶς.* Vulg. ὑμᾶς; in Par. 3. Meerm. est ἡμᾶς Aug. 3. ταῦτα ὑμᾶς, in Codd. α et β deest, in Harris. et Harl. una cum ταῦτα. Bekk., qui nuper omisit, nuperrime ded. ἡμᾶς, quod ὑστεριοῦμεν requirit. Alia ratio est loci de Cherson. 11, 4 (101, 12 R.). *Βοήθειαι*, copiae, quae, si quando usus est, coguntur, postea dimittuntur; in Bekk. Anecd. p. 222. βοηθεῖν ita explicatur: τὸ ἅμα τῷ πυθέσθαι τὴν ἔφοδον τῶν πολεμίων ἐκδραμεῖν κατ' αὐτῶν. — *ἁπάντων* i. e. negligemus omnes occasiones. XI, 1. XIII, 1. Olynth. I, 1, 2. — *ὑπάρχει — τῇ δυνάμει*, licet vobis uti Lemno, quo vestrae copiae hiement; quas nominat insulas maris Aegaei, Atheniensibus subditae erant. Paullo post ante ταῖς vulg. ταῖς ἄλλαις. Quae voces quum non legantur in Par. 5. 7. 8. Ald. Tayl. Harl. Aug. 1. 2. Bav., in cujus margine adscripta erant, neque in Dresd. α. et β. apud Bekk. tantum in *Ω* u v cum hoc editore ejeci; propter ἐν τούτῳ τῷ τόπῳ superfluae videntur. In iisdem codd. στρατεύμασι, in ceteris στρατεύματι, hinc praetuli, it. Forbiger p. 13. *Χρή* cum dat. ut δεῖ VI, 5. Matth. Gr. §. 391, 2. Schaef. ὑπάρχειν supplere jubet. Ad *τὸ τῶν πνευμ.* cfr. ad IV, 3. — *πρὸς*

κἂν πλείους κἂν τὸν δεῖνα κἂν ὁντινοῦν χειροτονήσητε στρατηγόν, τούτῳ πείσεται καὶ ἀκολουθήσει, καὶ τροφὴν ταύτῃ πορίσαι κελεύω. Ἔσται δ' 2 αὕτη τίς ἡ δύναμις καὶ πόση καὶ πόθεν τὴν τροφὴν ἕξει, καὶ πῶς ταῦτ' ἐθελήσετε ποιεῖν; ἐγὼ φράσω καθ' ἕκαστον τούτων διεξιὼν χωρίς. Ξένους μὲν 3

---

§. 2. Ἐθελήσετε: *poteritis*; nam θέλειν dicitur pro δύνασθαι, si facultas pendet a consilio. Vid. Eust. ad Il. XIII, 106. Suid. s. ἐθελήσει. Viger. p. 204. Orv. ad Char. 461. Lips. Gregor. Cor. p. 135. ibique Koen. Nos: *wie wollt ihr dieses thuen?* Schaef. hanc confusionem notionum non admittit et expunctis καὶ πῶς scribi vult εἰ ταῦτ'. Non adsentior et praefero lectionem, quam Bekk. in Σ et ipse in α inveni: ἐθελήσει. Ceterum oratores saepe ad res explicandas animisque auditorum infigendas interrogandi et respondendi forma utuntur. Aesch. in Ctes. p. 561. §. 12.: τὰ δὲ ἀπὸ τῆς μητρὸς πῶς ἔχει αὐτῷ; ἐγὼ φράσω. — καθ' ἕκαστον: κατά indicat aliquid fieri *singulatim*. cfr. Olynth. I, 9, 2. III, 5, 3.: quibus adde Phil. III. p. 116, 18. 120, 11.

§. 3. Ξένους: neque haec vox significat στρατιώτας, quod W. placuit, neque cum Mount. πεζοὺς substituendum: sed, nisi quis eum R. putet, scriptorem occoepti sermonis oblitum esse, quum paullo post dicat στρατιώτας, de industria ξένους videtur in principio posuisse, ne peregrinos excludere existimetur, quin his solis exercitum constare velit. Recte A. G. Becker in not. ad h. l. adfert Longinum XXII, 4. p. 135. Mor. subtiliter de hyperbato disserentem. — ποιήσητε: B. dedit ποιήσετε, nullo, quantum scio, libro addicente. Retinui vulgatam lect., quum canon ille Dawesianus, quem B. hic et multis aliis in locis sequutus esse videtur, non ubique adhiberi possit. Herm. ad Soph. Aj. 557. Brem. Obss. p. 74. Vid. ad Olynth. I, 1, 2. — ἅπαντ' ἐλάττω: Fuit hoc Atheniensium, ut maxima decernerent, minima perficerent: quam rem illis saepe et Noster et aliioratores exprobrant. Olynth. II, 5. 1. *Lucches.* existimat, cladem Syracusanam et naufragium duce Charete acceptam oratoris mentiobversata fuisse. — ἐπὶ τῷ πράττειν: ἐπί c. dat. significat, aliquid *juxta* fieri aut esse. Si res eo devenerit, ut eam *perficiatis*, nihil *agitis*. Olynth. II, 5, 2.: καὶ πρᾶξαι δὲ δυνήσεσθε νῦν, ἐὰν ὀρθῶς ποιῆτε. — λέγω δή: Part. δή utuntur Graeci ad rem aliquam, quae descripta est, repetendam et amplificandam. Olynth. I, 8, 4. οὐ δὴ θαυμάζω τοῦτ' ἐγώ, paullo ante οὐ δὴ θαυμαστόν. III, 6, 2. δεῖ δὴ πολλήν, antea dixerat φημὶ δή. cf. Hoogev. Part. Gr. 197. Innuit enim haec partic. ratiocinationem cum conclusione. Stallb. ad Plat. Phileb. p. 105.

παρὰ τοῦ στρατηγοῦ τὸν λόγον ζητοῦντες, παύσεσθ'
ἀεὶ περὶ τῶν αὐτῶν βουλευόμενοι καὶ πλέον οὐδὲν
2 ποιοῦντες. Καὶ ἔτι πρὸς τούτοις πρῶτον μὲν, ὦ
ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸν μέγιστον τῶν ἐκείνου πόρων
ἀφαιρήσεσθε. ἔστι δ' οὗτος τίς; ἀπὸ τῶν ὑμετέρων
ὑμῖν πολεμεῖ συμμάχων, ἄγων καὶ φέρων τοὺς πλέον-
3 τας τὴν θάλατταν. Ἔπειτα τί πρὸς τούτῳ; τοῦ
πάσχειν αὐτοὶ κακῶς ἔξω γενήσεσθε· οὐχ ὥσπερ τὸν
παρελθόντα χρόνον εἰς Λῆμνον καὶ Ἴμβρον ἐμβαλὼν
αἰχμαλώτους πολίτας ὑμετέρους ᾤχετ' ἄγων, πρὸς
τῷ Γεραιστῷ τὰ πλοῖα συλλαβὼν ἀμύθητα χρήματ'

τοὶ — γιγνόμ. ut ipsi Athenienses sint ταμίαι, quaestores, qui, numero decem, sacram et publicam pecuniam custodiebant (vid. Harpocrat.), propterea suadet, quod, monente Tourr., imperatores militaris pecuniae et conquirendae et distribuendae munus nacti fuerant. Pro γιγνόμενοι R. γενόμενοι ex Par. 1. 5. 8. Aug. 1. app. Francf. Ald. Tayl., idem in β. Sed omnes codd. Bekkeri praeter T habent γιγνόμενοι, quod vel propter ζητοῦντες praeferendum; XIII, 1. τοῖς γιγνομένοις ὑπὲρ τῆς πόλεως.

§. 2. Πρὸς τούτοις, Bekk. e cod. Σ τούτῳ dedit; quod reciperem, nisi §. seq. recurreret, unde in nostrum locum venisse videtur: accedit, quod pluralem nexus requirit. Per συμμάχους videtur ipsos insularum IX, 3. dictarum incolas intelligere. — ἄγων καὶ φέρων dicitur et de regionibus, quae vastantur, et de incolis, qui spoliantur. vid. Hom. Il. V, 483. Herod. I, 88. Ammonio auctore ἄγεται μὲν τὰ ἔμψυχα, φέρεται δὲ τὰ ἄψυχα. Hesych. λῃστεύειν καὶ ἁρπάζειν Cfr. Suid. s. ἀγομένων. In Ammonii subtili discrimine non haerendum.

§. 3. ἔξω γίγνεσθαι dicitur de iis, qui extra hostium aciem et jactum venerunt. „De οὐχ ὥσπερ vid. Heind. ad Plat. Gorg. p. 259 et Protag. p. 574.“ *Schaef.* Hic ipse pro ὑμετέρους legi vult ἡμετέρους, quod est in Par. 5. 8. Harl. Harr., sed ὑμεῖς, quod sequitur, tuetur vulgatam, quam Bekk., nulla codd. discrepantia notata, retinuit. Vide com. hist. ad h. l. — ᾤχετ' ἄγων. Par. 1. 5. 8. Aug. 1. Obsop. Pithoe. app. Francf. Ald. Tayl. Harris. α. ΣΥ habent ἔχων, quod e seqq. enatum videtur: ἄγων rectius ad πολίτας refertur. Bekk., qui nuper ἔχων dederat, illud reduxit: cum eodem καί ante πρός, et δ' ante εἰς Μαραθῶνα, quae voces vulg. leguntur, delevi. — Γεραιστῷ. Geraestus, promontorium Euboeae, ubi templum Neptuni celebre erat. Vulg. scrib. Γεραστῷ, sed illa scriptura obtinet Hom. Od. III, 177. Steph. Byz. s. h. v.; apud Etym.

χείας τριήρεις δέκα· δεῖ γάρ, ἔχοντος ἐκείνου ναυτι-
κὸν, καὶ ταχειῶν τριήρων ἡμῖν, ὅπως ἀσφαλῶς ἡ δύ-
ναμις πλέῃ. πόθεν δὴ τούτοις ἡ τροφὴ γενήσεται; ἐγὼ
καὶ τοῦτο φράσω καὶ δείξω, ἐπειδὰν, διότι τηλι-
καύτην ἀποχρῆν οἴομαι τὴν δύναμιν καὶ πολίτας
τοὺς στρατευομένους εἶναι κελεύω, διδάξω.

Τοσαύτην μέν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, διὰ ταῦ- VII.
τα, ὅτι οὐκ ἔνι νῦν ἡμῖν πορίσασθαι δύναμιν τὴν 1
ἐκείνῳ παραταξομένην, ἀλλὰ λῃστεύειν ἀνάγκη καὶ
τούτῳ τῷ τρόπῳ τοῦ πολέμου χρῆσθαι τὴν πρώ-
την. οὐ τοίνυν ὑπέρογκον αὐτήν — οὐ γάρ ἐστι
μισθὸς οὐδὲ τροφή —, οὐδὲ παντελῶς ταπεινὴν εἶ-
ναι δεῖ. Πολίτας δὲ παρεῖναι καὶ συμπλεῖν διὰ 2

ρῶν; vid., quem laudat Schaef., Buttm. in Add. ad p. 185. Gr. ampl. De Philippi rebus maritimis or. d. Halon. 80, 18. Ceterum hoc addidit, quum mirum videri posset, quod, cum in or. d. Class. magnam imperasset militum et navium copiam, in tantulo numero acquiescendum putaret.

§. 1. *Τοσαύτην* habet h. l. vim diminuendi, nonnisi has, VII.
tantulas. Xen. Cyr. I, 4, 12.: ἦν δὲ *τοσοῦτον* ἐπιδιδῷ. Anab. I, 3, 15. — *ἡμῖν*, libri nonnulli habent ὑμῖν, sed illud praetuli, quum VI, 5. dixisset orator δεῖ τριήρων ἡμῖν. — *παραταξομ.* Hesych. ad παρατάξεται habet ἐν πολέμῳ ἀνθίσταται. In multis locis Xenoph. (Cyr. 6, 4, 5. Anab. 4, 8, 7.) haec vox de re militari dicitur: *in acie stare.* — *λῃστεύειν*, non positis castris, sed per insidias adgredi hostem, ut nos: *den kleinen Krieg führen.* — *τὴν πρώτην*, ab initio. Olynth. III, 1, 3. τὴν ταχίστην. Viger. p. 11. et Schaef. Ind. Lam. B. p. 914. — *οὐδὲ* dedi cum Bekk. ex Cod. Σ. et meo α; in neutro οὔθ' ante ὑπέρογκον legitur, quod vulg. in edd. est.

§. 2. *Πρότερον.* Quum Ol. 96, 2., Agesilao in Asiam profecto, Thebani, Corinthii et Athenienses foedus contra Spartanos iniissent, Corinthus κοινὸν συνέδριον fuit, quo socii copias colligerent. *ξενικόν*, ut §. 3., miles mercenarius vel conductitius. Adject. in — ικος substantivorum locum saepissime obtinent, ut τὸ πολιτικόν, τὸ βαρβαρικόν. Olynth. I, 5, 5. Matth. Gr. §. 445. Xen. h. Gr. VI, 5, 11. Cfr. Aristoph. Plut. 173.: τὸ δ' ἐν Κορίνθῳ ξενικὸν οὐχ οὗτος τρέφει; In τρέφειν vides praes. pro perfect. ut Plat. Men. 93 C. οἴει αὐτὸν φθονεῖν αὐτῷ i. e. *invidisse.* Vid. com. hist. ad h. l. — *Πολύστρατος — τινές.* *Polystrati* etiam mentio fit Lept. 482, 26., quare non est, quod hoc nomen cum

ταῦτα κελεύω, ὅτι καὶ πρότερόν ποτ' ἀκούω ξενικὸν
τρέφειν ἐν Κορίνθῳ τὴν πόλιν, οὗ Πολύστρατος
ἡγεῖτο καὶ Ἰφικράτης καὶ Χαβρίας καὶ ἄλλοι τινές,
καὶ αὐτοὺς ὑμᾶς συστρατεύεσθαι. καὶ οἶδα ἀκούων,
ὅτι Λακεδαιμονίους παραταττόμενοι μεθ' ὑμῶν ἐνί-
5 κων οὗτοι οἱ ξένοι καὶ ὑμεῖς μετ' ἐκείνων. Ἐξ οὗ δ'
αὐτὰ καθ' αὑτὰ τὰ ξενικὰ ὑμῖν στρατεύεται, τοὺς
φίλους νικᾷ καὶ τοὺς συμμάχους, — οἱ δ' ἐχθροὶ
μείζους τοῦ δέοντος γεγόνασι —, καὶ παρακύψαντα
ἐπὶ τὸν τῆς πόλεως πόλεμον, πρὸς Ἀρτάβαζον καὶ
πανταχοῖ μᾶλλον οἴχεται πλέοντα· ὁ δὲ στρατηγὸς
ἀκολουθεῖ, εἰκότως· οὐ γάρ ἐστιν ἄρχειν μὴ δι- 46
4 δόντα μισθόν. Τί οὖν κελεύω; τὰς προφάσεις ἀφε-

Didymo et Tourrello mutetur. v. Wolf. ad Lept. 202. αὐτοὺς ὑμᾶς dedi cum Bekk. ex Codd. ΣΥ; nam quae Bremi ad h. l. de verbis recte collocandis („αὐτοὺς praeponitur, ut *ipsi* militiae operam dedisse intelligantur, in eigner Person") disserit, ea satis incerta esse videntur, Schaefero vere monente, cui hic et paullo post ἡμᾶς et ἡμῶν praeferenti non adsentior, quod non de rebus, quae nunc fiant, sed quae factae sint, agitur: vid. ad 4, 2.

§. 5. Ἐξ οὗ. Diod. S. XV, 95. narrat, Charetem, qui metuisset hostes et sociis injurias intulisset, Ol. 104, 4. in Corcyram navigasse ibique turbas excitavisse; alii etiam videntur sua gessisse bella. Olynth. I, 10. — ὑμῖν. Saepe Graeci dativ. μοί, σοί, ἡμῖν et ὑμῖν abundanter addunt, ut significent, illius, ad quem haec pronomina referantur, interesse quae fiant, cfr. §. 5. et 10, 2. Eurip. Suppl. 56. 45. Barnes. ad Eurip. Iph. Aul. 613. Wessel. ad Herodot. 8, 68. Dicunt Dativum ethicum. — οἱ δ' ἐχθροί: innuit Alexandrum, Pheraeorum ducem, qui classem Atheniensium vicerat. Diod. Sic. XV, 95. — παρακύψαντα dicuntur mercenarii, qui leviter et tumultuarie rebus defuncti erant. V. Orvill. ad Char. p. 307. L., qui nostrum locum explicat. De ipsa expedit. vid. com. hist. ad VI, 1. Chares Ol. 106, 1. jussus, ut Byzantinos, Coos aliosque ad officium reduceret, se conjunxerat cum Artabazo, satrapa Persico. — πανταχοῖ dedi cum B. ex Ald. Tayl. et β. Vulgo πανταχοῦ. Has formas saepe confundi docet Schaefer. ad p. 109, 2. Quae innuat loca, disce ex Olynth. I, 10. ubi quae ad §. 2. dicta sunt, conferas. — μισθόν. Diod. S. XVI, 22. refert, pergratum fuisse Atheniensibus, quod Artabazus ipsorum mercenariis stipendia erogaverit.

§. 4. Προφάσεις sunt causae vanae, quibus duces, ut se de-

λεῖν καὶ τοῦ στρατηγοῦ καὶ τῶν στρατιωτῶν, μισθὸν πορίσαντας καὶ στρατιώτας οἰκείους, ὥσπερ ἐπόπτας τῶν στρατηγουμένων παρακαταστήσαντας, ἐπεὶ νῦν γε γέλως ἔσθ' ὡς χρώμεθα τοῖς πράγμασιν· εἰ γάρ ἔροιτό τις ὑμᾶς, „εἰρήνην ἄγετε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι;" „μὰ Δί' οὐχ ἡμεῖς γε, εἴποιτ' ἄν, ἀλλὰ Φιλίππῳ πολεμοῦμεν." Οὐκ ἐχειροτονεῖτε δὲ ἐξ ὑμῶν αὐτῶν δέκα ταξιάρχους καὶ στρατηγοὺς

---

fenderent, usi sunt. Olynth. I, 10. eas Noster vocat ἀνάγκας, quas illi praetexentes absolvebantur; vid. ejusd. cap. §. 1. et in Con. p. 1262, 17. — ἡμεῖς γε, male abest γε ab Aug. 1. et β., nam habet vim confirmandi, quam in responsionibus habere solet. — πολεμοῦμεν: ut significaret, Athenienses ipsos nescire, quid agerctur, eos dicentes facit, se gerere, quae non gerant, aut certe non magnopere curent. Vid. Jacobs. ad h. l.

§. 5. Ἐχειροτονεῖτε. Athenienses rogati sententiam *manus sursum tendendo* eam significabant; altera suffragiorum ratio erat, ut calculos in amphoram conjicerent (ψηφίζεσθαι), sed χειροτονία frequentior. Vid. Schoemann de Comit. Ath. p. 122. sqq. Schaef. pro οὐκ ἐχειροτονεῖτε legi mavult καὶ χειροτονεῖτε, quum imperfecto hic non locus s' sed dissentio a Viro egregio, quod Dem. respicit rem factam, quae adhuc durat; hinc §. 6. dicit οὐκ ἐχρῆν etc. Neque A. G. Becker debebat haec verba, dialogismo comprehensa, interpretari. — ταξιάρχους — δύο. Decem electi erant ταξίαρχοι (τάξις continebat 128 viros; centuriones) qui imperatoribus in delectu habendo adessent (Lys. p. 565, 4.), tribulibus suis praeessent, ordines instruerent, copias in proelium ducerent; totidem στρατηγοί (duces), qui copiis pedestribus praeessent. Decem φύλαρχοι (tribuni equitum) equitibus singularum tribuum, duo ἵππαρχοι (magistri equitum) toti equitatui praefecti erant. Vid. Pollux I, 128. Sigon. Rep. Ath. IV, 5. — Schoemann l. l. p. 313 — 315. Bekk. Anecd. I, 266 et 313. Ceterum hipparchia continebat 512 equites. τὰς πομπὰς — ἱεροποιῶν. ἱεροποιοί, sacrificuli, numero decem, qui sacris faciendis praeerant, cum haruspicibus hostiarum signa explorabant, ne quid hi mala fide agerent, et sacra quinquennalia administrabant praeter Panathenaica. vid. Etym. M., s. h. v. apud quem lectio prava λογοποιοί in λοιποί est mutanda. Ulpian. ad Mid. p. 367. Pollux VIII, 107. Ab sacrificulis πομπαί i. e. ornatae virorum et mulierum turbae ad mysteria Eleusinia et Dionysiaca deducebantur. Schaef. laudat Bekk. Anecd. I, 265. — οἱ πλάττοντες τοὺς πηλίν. qui e luto dolia fictilia et pupas seu imagunculas efficiunt (ὀργάζειν τὸν

τὸν μεταξὺ χρόνον δυνάμεις οἰόμεθ' ἡμῖν ὑπάρχειν, οὐδὲν οἷαί τ' οὖσαι ποιεῖν ἐπ' αὐτῶν τῶν καιρῶν ἐξελέγχονται. ὁ δ' εἰς τοῦθ' ὕβρεως ἐλήλυθεν, ὥστ' 51
ἐπιστέλλειν Εὐβοεῦσιν ἤδη τοιαύτας ἐπιστολάς.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

XII. Τούτων, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῶν ἀνεγνωσμέ-
1 νων ἀληθῆ μέν ἐστι τὰ πολλά, ὡς οὐκ ἔδει, οὐ μὴν ἀλλ' ἴσως οὐχ ἡδέα ἀκούειν. ἀλλ' εἰ μέν, ὅσα

των καὶ μεγάλων καιρὸν ἐν βραχεῖ χρόνῳ γίγνεσθαι. — ἀναμένουσι, hoc, quod non pauci libri habent, praetuli vulgatae *μένουσι*, cfr. Aesch. Ctes. p. 551. ῥητορικὴν δειλίαν καιρὸς οὐκ ἀναμένει. et huj. or. XIII, 3. It. Rehd. Consent. Schaef. — βραδυτ. καὶ εἰρωνείαν dedi ex plerisque et opt. codd. vid. ad III, 3. Vulg. ῥᾳθυμίαν. ἃς δὲ τόν, vulg. ante *τόν* legitur *εἰς*, quod α et Σ. omittunt; it. Bekk. Sensus: quas *interjecto tempore* copias habere putamus.

Ἐπιστολή. Haec lect. vulg., nam quod nonnulli libri praebent *ἐπιστολαί* ex ultimo cap. XI. verbo enatum videtur, nisi hanc vocem ab aliena manu profectam putes, quum Cod. α. habeat *ἐπιστολῆς ἀνάγνωσις*. R. B. *ἐπιστολαί*. Sed lect. vulg., quam Schaef. etiam tuetur, defenditur his Schol. verbis: ὁ σκοπὸς τῆς ἐπιστολῆς· — μὴ δεῖν ἐλπίζειν (Euboeenses) εἰς τὴν Ἀθηναίων συμμαχίαν, ὅτι αὐτοὺς (l. αὑτοὺς) οὐ δύνανται σώζειν; quae quidem sententia etiam nexu confirmatur. De rebus Euboeensium turbatis, quibus Phil. abusus esse videtur, cfr. de Pace II, 2. ibique not.

XII. §. 1. Οὖν. Hanc vocem omittunt Par. 5. A. 1. 2. Bav. in quo superscripta; sequutus B. Quamquam ob antecedentem syllabam haec vox facile delitescere potuerit, et in principio continuatae orationis locum suum bene teneat, tamen, ut IX, 1., eam abjiciendam putavi. — εἰ μὲν .... ὑπερβήσεται male A. G. Becker vertit: *mögte, was mancher in der Rede übergeht, auch in der That verschwinden, dann wäre man verbunden* etc. Immo: *wenn das, was man übergeht, überhingehen soll*; *so muſs man* etc. Cfr. Phil. III, 111, 14. sq. — ζημία, ex orationis suavitate capitur detrimentum, quum res difficiles, quae reticentur, fructum ferant pestiferum. — [ὦ ἄνδ. Ἀθην.] haec addidi signa, nam illa verba neque in Cod. α. Dresd. et Harris., neque Initt. Rhet. p. 1419. leguntur. — ἀκολουθεῖν τοῖς πράγμασ., rebus gestis inservire, facere, quod illae ferant; in Aristog. p. 805, 25.: τοῖς λογισμοῖς καὶ τοῖς πράγμασιν καὶ τοῖς ὑπάρχουσι καιροῖς ἀκολουθεῖν. cfr. §. 4. Mount. adfert Liv. IX, 18.: at Hercule reges non liberi solum im-

ἄν τις ὑπερβῇ τῷ λόγῳ, ἵνα μὴ λυπήσῃ, καὶ τὰ πράγματα ὑπερβήσεταί, δεῖ πρὸς ἡδονὴν δημηγορεῖν· εἰ δ' ἡ τῶν λόγων χάρις, ἂν ᾖ μὴ προσήκουσα, ἔργῳ ζημία γίγνεται, αἰσχρόν ἐστιν, [ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι,] φενακίζειν ἑαυτοὺς καὶ ἅπαντ' ἀναβαλλομένους, ὅσα ἂν ᾖ δυσχερῆ, πάντων ὑστερίζειν τῶν ἔργων, καὶ μηδὲ τοῦτο δύνασθαι μαθεῖν, ὅτι δεῖ τοὺς ὀρθῶς πολέμῳ χρωμένους οὐκ ἀκολουθεῖν τοῖς πράγμασιν, ἀλλ' αὐτοὺς ἔμπροσθεν εἶναι τῶν πραγμάτων· καὶ τὸν αὐτὸν τρόπον, ὥςπερ τῶν στρατευμάτων ἀξιώσειεν ἄν τις τὸν στρατηγὸν ἡγεῖσθαι, οὕτω καὶ τῶν πραγμάτων τοὺς εὖ βουλευομένους, ἵν' ἃ ἂν ἐκείνοις δοκῇ, ταῦτα πράττηται καὶ μὴ τὰ συμβάντα ἀναγκάζωνται διώκειν. Ὑμεῖς δὲ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πλείστην δύναμιν 2

---

pedimentis omnibus, sed domini rerum temporumque. — τρόπον, ὥσπερ. idem VI, 4. Olynth. III, 5, 5., conjectura H. Wolfii ὅνπερ non admittenda. — οὕτω. Solet Noster pronom. demonstr. et οὕτω conjungere ad rem ipsam, quae describitur, accuratius adumbrandam. Olynth. I, 3, 1. τῷ — φάσκειν, τούτῳ προσαγ. coll. 6, 3. ὅσ' ἂν πορίσωσιν, οὕτως etc. — Post τοὺς βουλευομένους vulg. ἡγεῖσθαι χρή, quae verba quoniam in cod. α. et χρὴ apud Stob. p. 365. non leguntur, apud Bekk. in FΥΩuκ, nunc, utpote ex interpretamento nata, prorsus ejeci; it. Bekk. Iidem paene codd. paullo post habent συμβαίνοντα, quae est lect. vulg., sed meliores cum Stob. praebent συμβάντα. Haec vox ad res et adversas et secundas refertur.

§. 2. Τριήρεις. Athenienses init. belli Pelopon. Ol. 87. *trecentas* dicuntur naves instruere posse. Thuc. II, 13. Idem de sua aetate Dem. d. Class. 181, 18. 186, 8. de fals. leg. 369, 13. Aesch. d. f. leg. 337. Isocrat. Panegyr. c. III. haec: οὐδεὶς ἂν ἑτέραν πόλιν ἐπιδείξειε τοσοῦτον ἐν τῷ πολέμῳ τῷ κατὰ γῆν ὑπερέχουσαν, ὅσον τὴν ἡμετέραν ἐν τοῖς κινδύνοις τοῖς κατὰ θάλατταν διαφέρουσαν. Boeckh I, 279., qui monet, hac aetate ab Athen. ad summum potuisse CCC naves exstrui. Verum orator c. VI, 5. huj. or. decem tantum naves postulat. — ὁπλίτας. Thuc. II, 13. Periclem dicentem facit: ὁπλίτας τρισχιλίους καὶ μυρίους εἶναι, ἄνευ τῶν ἐν τοῖς φρουρίοις καὶ τῶν παρ' ἔπαλξιν ἑξακισχιλίων καὶ μυρίων. cfr. Dem. Class. 181, 18., qui dicit, ὅσους ἂν ἐθέλῃ τις. Boeckh. I, 290. — ἱππέας. Thuc. l. l. equites mille et ducentos cum equestribus

ἁπάντων ἔχοντες, τριήρεις, ὁπλίτας, ἱππέας, χρη-
μάτων πρόσοδον, τούτων μὲν μέχρι τῆς τήμε-
ρον ἡμέρας οὐδενὶ πώποτε εἰς δέον τι κέχρη-
3 σθε, οὐδενὸς δ' ἀπολείπεσθε. Ὥσπερ δὲ οἱ βάρ-
βαροι πυκτεύουσιν, οὕτω πολεμεῖτε Φιλίππῳ·
καὶ γὰρ ἐκείνων ὁ πληγεὶς ἀεὶ τῆς πληγῆς ἔχεται, κἂν
ἑτέρωσε πατάξῃ τις, ἐκεῖσέ εἰσιν αἱ χεῖρες· προβάλ-
λεσθαι δ' ἢ βλέπειν ἐναντίον οὔτ' οἶδεν οὔτ' ἐθέ-
λει. καὶ ὑμεῖς, ἐὰν ἐν Χεῤῥονήσῳ πύθησθε Φίλιπ-
πον, ἐκεῖσε βοηθεῖν ψηφίζεσθε· ἐὰν ἐν Πύλαις, 5
ἐκεῖσε· ἐὰν ἄλλοθί που, συμπαραθεῖτε ἄνω [καὶ]

---

sagittariis fuisse dicit. cfr. Aesch. d. f. leg. 336. Ex Dem. l. l. mille equites. Aristoph. Eq. 225. Boeckh. I, 283. Ad equos alendos Atticam minus factam fuisse, auctor est Herodot. 9, 13. — *χρημάτ. πρόσοδ.* Dem. Class. 183, 5. censum totius terrae Atticae 6000 talent. fuisse monet et Aeschin. d. f. leg. 337. reditus annuos numerat 1200 tal. Sed in hoc numero insunt tributa sociorum: quibus demtis, fere quadringenta vel quinquaginta tal. ad ipsam pertinent Atticam. Boeckh. I, 465., qui p. 273. totum nostrum locum respicit. Cfr. Olynth. III, 6, 3. — *εἰς δέον τι*, vulg. *ἐν δέοντι*, illud γρ. Par. 1. Bav. Aug. 2. Ald. Tayl. *FΣ* et *α*. Bekk. *ἐν δέοντι*, quod vulg., sed illa lectio bonorum librorum auctoritate quum nitatur, praetuli. Cfr. Olynth. II, 9, 1. *εἰς οὐδὲν δέον*. — *οὐδενὸς δ' ἀπολ.*, *nihil non adsequi vultis.* Schaef. *assectamini.* *οὐδενός* ut IX, 3. *ἁπάντων* absolute positum. W. *πολεμίου*, R. *καιροῦ* suppleri vult; *ἀπολείπ.* cedere, ita ut non adsequaris. cf. in Aphob. l. p. 813, 19. *ἀπολειφθῆναι πραγμάτων.*

§. 3. *Βάρβαροι.* Hesych. *ἀπαίδευτοι.* W. locum laudat Aristotel.: *οἷον ἐν ταῖς μάχαις οἱ ἀγύμναστοι ποιοῦσι.* — *τῆς πληγ. ἔχ.*, *inhaeret plagae vestigiis.* de Cor. 251. ult. *τούτων γὰρ εἰχόμην ἐγὼ καὶ τούτοις ἠναντιούμην.* vid. Viger. p. 255, ubi hic locus illustratur. — *προβάλλ.*, Harpocrat., qui h. l. laudat p. 298., explicat per *προτείνειν τὰς χεῖρας ὡς εἰς μάχην.* vid. Orvill. ad Char. 568. — *ἄνω [καὶ] κάτω*, mediam vocem uncis inclusi, Bekk. omisit, quum neque in hujus melioribus libris neque in *α* exstet. Sed in aliis locis: Phil. III, 120, 19. (§. 36. Bekk.), de fals. leg. 424, 27. (§. 261.), in Aristocr. 680, 16. (§. 178), in Aristog. 792, 25. (§. 75.) ipse Bekk. *καὶ* scripsit; quare haud scio, an huic loco relinquendum. At Schaefero omissio non displicet, quia orator vulgi sermonem expressisse videtur. Cfr. Aristoph. Av. 3. et Ol. I, 6, 3.

τὰς γνώμας, ἃ ἂν ὑμῖν ἀρέσκῃ χειροτονήσατε, ἵνα
μὴ μόνον τοῖς ψηφίσμασι καὶ ταῖς ἐπιστολαῖς πο-
λεμῆτε Φιλίππῳ, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἔργοις. Δοκεῖτε δέ 2
μοι πολὺ βέλτιον ἂν περὶ τοῦ πολέμου καὶ ὅλης τῆς
παρασκευῆς βουλεύσασθαι, εἰ τὸν τόπον, ὦ ἄνδρες
Ἀθηναῖοι, τῆς χώρας, πρὸς ἣν πολεμεῖτε, ἐνθυ-
μηθείητε, καὶ λογίσαισθε ὅτι τοῖς πνεύμασι καὶ
ταῖς ὥραις τοῦ ἔτους τὰ πολλὰ προλαμβάνων δια-
πράττεται Φίλιππος, καὶ φυλάξας τοὺς ἐτησίας ἢ

---

testimonia complura" *H. Wolf.* Recte A. G. Becker refutat Angerium, qui τὴν ἀπόδειξιν ab alio quodam recitari putaverat. De hac orationis nostrae parte vid. Prolegg. p. 12. sqq.; Forbiger in Prolus. p. 13. eam Phil. I^mae^ appendicem, quae ex alia oratione sumta videatur, dicit; sed argumenta nulla addidit. — ἃ μὲν ἡμεῖς, post μὲν Pith. app. Frankf. Ald. Tayl. β. habent οὖν.' Voss. οὖν μὲν. Animadvertisse mihi videor, Demosthenem concisa quadam dicendi ratione uti; scribae vero nexum, quem hic illic desiderabant, restituturi particc. καί, δέ, οὖν inseruerunt. De Isaeo, Dem. praeceptore, cfr. ad Lib. Vit. Dem. III, 2. Hinc paullo ante ἐγὼ dedi, c. X, 3. καί et δέ omisi. Itaque et nostro loco, Schaef. et A. G. Beckero licet renuentibus, et c. XII, 1. οὖν omisi. Si eadem partic. c. IV. in. et §. 5., c. VIII, 3. et huj. cap. §. 4. admittitur, horum locorum alia ratio est: neque etiam Lib. Vit. Dem. II, 3. confundi debet. — ἐπιχειροτον. τ. γν., si suffragio vestro sententias ratas habeatis. d. Cor. 309, 27. τὰς ἐμὰς γνώμας ἐχειροτόνει. — χειροτονήσατε in Aug. 1. 2. 3. Meerm. Ald. Felic. P. Manut. et β. χειροτονήσατε, sed α. FΣ χειροτονήσετε., A. e conjectur. ded. χειροτονήσαντες ποιήσατε, quod per se corruit. R. conjecit ποιεῖτε χειροτονήσαντες. Sed praefero lect. Codd., quam R et B. recc. „Mihi quidem admodum probabile est, Demosthenem sic scripsisse: ἐπειδὰν δ' ἐπιχειροτονήσητε τὰς γνώμας, ἃ ἂν ὑμῖν ἀρέσκῃ ποιήσατε." *Schaef.* — μόνον τοῖς, praep. ἐν ante τοῖς abest a Par. 5. 8. Aug. 1. 2. Ald. Felic. W. et Bekk., qui quamquam nuper hanc vocem uncis cum R. incluserat, tamen nuperrime expulit.

§. 2. Τόπον i. e. τοποθεσίαν τῆς χώρας, *situm*; in Aristocr. 681, 18. ὥσπερ γὰρ Χαλκὶς τῷ τόπῳ τῆς Βοιωτίας κεῖται; sed §. 3. intellig. *tractus* regionis. cf. Lept. 475, 2. ὁ περὶ Θρᾴκην τόπος. — πολεμεῖτε Aristid.. τέχν. p. 118. Aug. 2. Bav. FΣ et α. B. rec. Vulg. autem πολεμήσετε. Idem Arist. pro πρὸς ἣν habet ᾗ. — τὰ πολλὰ προλ. διαπρ., praeripit (vid. IV, 5. et de Chers. 97, 21.) multa i. e. fere omnia. Noster p. 886, 28. τί ἂν τὰ πολλὰ λέγοι τις;

τὸν χειμῶνα ἐπιχειρεῖ, ἡνίκ' ἂν ἡμεῖς μὴ δυναίμεθα
ἐκεῖσε ἀφικέσθαι. Δεῖ τοίνυν [ἡμᾶς] ταῦτ' ἐνθυ-
μουμένους μὴ βοηθείαις πολεμεῖν — ὑστεριοῦμεν
γὰρ ἁπάντων —, ἀλλὰ παρασκευῇ συνεχεῖ καὶ δυ- 4
νάμει. ὑπάρχει δ' ὑμῖν χειμαδίῳ μὲν χρῆσθαι τῇ
δυνάμει Λήμνῳ καὶ Θάσῳ καὶ Σκιάθῳ καὶ ταῖς ἐν
τούτῳ τῷ τόπῳ νήσοις, ἐν αἷς καὶ λιμένες καὶ σῖ-
τος καὶ ἃ χρὴ στρατεύματι, πάνθ' ὑπάρχει. τὴν δ'
ὥραν τοῦ ἔτους, ὅτε καὶ πρὸς τῇ γῇ γενέσθαι ῥᾴ-
διον καὶ τὸ τῶν πνευμάτων ἀσφαλές, πρὸς αὐτῇ

Hom. Od. II, 58. Vig. p. 22. *διαπράττεται* is, qui magna rerum gerendarum cupiditate ductus, quidquid potest vel fallaci modo in suam redigit potestatem. Olynth. I, 6, 3. Thuc. I, 31. ubi Schol. explicat *χρήμασι καὶ λόγοις*; in utramque partem dicitur. — *ἐτησ. ἢ χειμ.* vid. Arg. Lib. §. 3. ibique dicta. Orator monet, et aestate et hieme — in qua ipsa venti septentrionales plerumque regnant — navigationem esse periculosam. — *ἡνίκ' ἂν — δυναίμεθα.* Vulgo *δυνώμεθα.* Sed *ἡνίκ' ἂν* c. conj. est: *si quando.* Olynth. III, 1, 4. *ἡνίκ' ἂν τύχῃ.* Quare ex Ald. Tayl. Bav. et α. cum B. dedi *δυναίμεθα*, *eo tempore, quo.* Xen. Oec. XI, 14. *ἀνίστασθαι εἴθισμαι, ἡνίκ' ἂν ἔτι ἔνδον καταλαμβάνοιμι.* Bremi monet, optativum egregium esse ad irridendos Athenienses. At irrisio ab hoc loco aliena est; Dem. metuit et cavet.

§. 3. *Ἡμᾶς.* Vulg. *ὑμᾶς*; in Par. 3. Meerm. est *ἡμᾶς* Aug. 3. *ταῦτα ὑμᾶς*, in Codd. α et β deest, in Harris. et Harl. una cum *ταῦτα.* Bekk., qui nuper omisit, nuperrime ded. *ἡμᾶς*, quod *ὑστεριοῦμεν* requirit. Alia ratio est loci de Cherson. 11, 4 (101, 12 R.). *Βοήθειαι*, copiae, quae, si quando usus est, coguntur, postea dimittuntur; in Bekk. Anecd. p. 222. *βοηθεῖν* ita explicatur: *τὸ ἅμα τῷ πυθέσθαι τὴν ἔφοδον τῶν πολεμίων ἐκδραμεῖν κατ' αὐτῶν.* — *ἁπάντων* i. e. negligemus omnes occasiones. XI, 1. XIII, 1. Olynth. I, 1, 2. — *ὑπάρχει — τῇ δυνάμει*, licet vobis uti Lemno, quo vestrae copiae hiement; quas nominat insulas maris Aegaei, Atheniensibus subditae erant. Paullo post ante *ταῖς* vulg. *ταῖς ἄλλαις.* Quae voces quum non legantur in Par. 5. 7. 8. Ald. Tayl. Harl. Aug. 1. 2. Bav., in cujus margine adscripta erant, neque in Dresd. α. et β. apud Bekk. tantum in Ω u ν cum hoc editore ejeci; propter *ἐν τούτῳ τῷ τόπῳ* superfluae videntur. In iisdem codd. *στρατεύμασι*, in ceteris *στρατεύματι*, hinc praetuli, it. Forbiger p. 13. *Χρή* cum dat. ut *δεῖ* VI, 5. Matth. Gr. §. 391, 2. Schaef. *ὑπάρχειν* supplere jubet. Ad *τὸ τῶν πνευμ.* cfr. ad IV, 3. — *πρὸς*

τῇ χώρᾳ καὶ πρὸς τοῖς τῶν ἐμπορίων στόμασι ῥᾳ-
διίως ἔσται. Ἃ μὲν οὖν χρήσεται καὶ πότε τῇ δυ- 4
νάμει, παρὰ τὸν καιρὸν ὁ τούτων κύριος καταστὰς ὑφ' ὑμῶν βουλεύσεται· ἃ δ' ὑπάρξαι δεῖ παρ' ὑμῶν, ταῦτ' ἐστὶν, ἃ ἐγὼ γέγραφα.

Ἂν ταῦτα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πορίσητε τὰ X.
χρήματα, πρῶτον ἃ λέγω, εἶτα καὶ τἄλλα παρα- 1
σκευάσαντες, τοὺς στρατιώτας, τὰς τριήρεις, τοὺς ἱππέας, ἐντελῆ πᾶσαν τὴν δύναμιν νόμῳ κατακλείσητε ἐπὶ τῷ πολέμῳ μένειν, τῶν μὲν χρημάτων αὐτοὶ ταμίαι καὶ πορισταὶ γιγνόμενοι, τῶν δὲ πράξεων

αὐτῇ — ἔσται. W. et R. hunc locum corruptum existimarunt: itaque ille aut pro ἔσται legi vult εἴσεσθε, „haud difficulter intelligetis" aut γνῶναι suppleri, hic deesse διαγνῶναι, „facile erit, ut tempestatem anni observetis." Hoc supplem. in textum rec. A., vulgat. exhibet B. Bremi locum corruptum esse censet, Forbiger p. 14 et 15. post ῥᾳδίως ἔσται suspicatur excidisse ἀναμένειν, *tempus navigationi opportunum prope ad terram* et *ad emporia maritima facile licebit exspectare.* Bekk.: „ἔσται. Immo εἴσεσθε" Locus hic ita fortassis expedietur: ad ἔσται intell. ἡ δύναμις, ut VI. §. 1. quae vox ex omni nexu repetenda est. Schol. ἅπαντα supplet. Jam quum πρὸς c. dat. summam exprimat vicinitatem, Olynth. III, 8, 1. de Cherson. 3, 2. (92, 22.) πρότερος πρὸς τοῖς πράγμασι γίγνεσθαι, sensus h. l. erit: classis facile erit in ipsa illa regione et emporiis. Nam haec ut clauderentur, plurimum interfuit. cfr. Olynth. I, 6, 3. Ratio nostra Schaefero placet.

§. 4. *Ἃ μὲν οὖν.* Graeci dicunt: τί χρήσομαι αὐτῷ, quid ea re faciam. Vig. 323. Thuc. VII, 85.: ἑαυτῷ χρῆσθαί ἐκέλευεν (Nicias) ἐκεῖνόν τε καὶ Λακεδαιμονίους ὅτι βούλονται. Vid. Duck. ad h. l.; ad χρήσεται cogitando addas ὁ τούτων κύριος. De *futuro* supra ad VI, 1. Sensus h. l.: quemadmodum et quando utatur copiis. —

§. 1. *Ἂν* Haec lect. vulg. W. ἂν δέ R. κἂν. B. vulgat. retinuit. X.
Schaef. mavult: ἂν δὲ ταῦτα — ἃ λέγω, videtur ad πόρου ἀπόδειξιν referendum esse. Mox post τἄλλα vulg. πάντα, quod non legitur in Par. 1. 8. Aug. 1. 3. Harl. Harris., apud Bekk. tantum in *FΩuv.* Omisi, quum ex seq. ἐντελῆ πᾶσαν (ad quae verba cfr. III. fin.) ortum videatur. Ceterum Bremi et A. G. Becker in not. p. 79. hoc loco in suam rem usi sunt, demonstrantes, hanc orationis partem cum priore cohaerere, in cujus cap. VII. copias illas enumeraverat. Equidem nullus dubito, quin recte statuerint. — αὐ-

νου πραγμάτων, αὐτὸς ὁ πόλεμος, ἂν ἐπιχειρῶμεν· ἂν μέντοι καθώμεθα οἴκοι, λοιδορουμένων ἀκούοντες καὶ αἰτιωμένων ἀλλήλους τῶν λεγόντων, οὐδέποτ' οὐδὲν ἡμῖν οὐ μὴ γένηται τῶν δεόντων. ὅποι μὲν γὰρ ἄν, οἶμαι, μέρος τι τῆς πόλεως συναποσταλῇ, κἂν μὴ πᾶσα παρῇ, καὶ τὸ τῶν θεῶν εὐμενὲς καὶ τὸ τῆς τύχης ἡμῖν συναγωνίζεται· ὅποι δ' ἂν στρατηγὸν καὶ ψήφισμα κενὸν καὶ τὰς ἀπὸ τοῦ βήματος ἐλπίδας ἐκπέμψητε, οὐδὲν ὑμῖν τῶν δεόντων γίγνεται· ἀλλ' οἱ μὲν ἐχθροὶ καταγελῶσιν, οἱ δὲ σύμμαχοι τεθνᾶσι τῷ δέει τοὺς τοιούτους

ἁπάντων ἄνευ κρίσεως πρὸς ἀλλήλους λοιδορίαι. Tourr. adfert Aristot. Rhet. III, 17., qui Isocratis hoc maxime fuisse monet, ut in alios inveheretur. — οὐ μὴ γένηται. οὐ abest a nonnullis libris et sane carere hac voce possimus, nisi ob praeced. negationes eam omissam putemus. Per οὐ μή sequente aor. conjunct. notionem *futuri* exprimi, satis constat, ita ut in altero membro futurum partes suas vindicat. Soph. El. 42.: οὐ γάρ σε μὴ γήρᾳ τε καὶ χρόνῳ μακρῷ γνῶσ' οὐδ' ὑποπτεύσουσιν ὧδ' ἠνθισμένον. De illo usu graecae linguae cfr. Plat. Hipp. maj. p. 173. Hdf. Phileb. c. 32. ed. Stallb.: οὐδέτερος ὁ βίος ἔμοιγε τούτων αἱρετὸς, οὐδ' ἄλλῳ μήποτε φανῇ, ibiq. edit. — οὐδὲν ὑμῖν dedi ex Par. 5. 7. Aug. 1. 2. *F T*, nexu verborum suadente; vulg. ἡμῖν. — τοιούτους ἀποστόλους, hic accus. vexavit interpretes. W., commate post δέει posito, hunc accus. pendere vult a καταγελῶσιν, nisi legendum sit ἀποστόλων: neutra ratio satis arridet. R. quod Voss. et Aug. 3. (sed hic a nova manu) praebent διὰ ante τούς in textum recipit. Mount. lectionem Morell. ὁρῶντες germanam censet. Verum lect. vulgatam verissimam existimamus, cujus sensus hic est: moriuntur timore i. e. timentes ejusmodi expeditiones. Matth. in Gr. §. 423. not. explicans οὕτω δεδίασιν, ὥστε τεθνάναι magis τῷ δέει quam τοὺς ἀποστόλους spectavit. Locum simillimum vide de f. leg. p. 366, 25. §. 8. Bekk., ubi orator miserum Phocensium statum ita describit: debere illos δουλεύειν καὶ τεθνάναι τῷ φόβῳ Θηβαίους καὶ τοὺς Φιλίππου ξένους. R. conjicit Θηβαίοις ut pendeat dativ. a δουλεύειν, sed nihil mutandum, nam huius loci eadem est ratio, quae nostri. Gravis testis vulg. lectionis, quam etiam B. tuetur, est Thom. M. p. 104., qui nostrum locum integrum laudat. Adde Plat. Men. 91. B. ταύτην οὖν τὴν ἀρετὴν σκόπει παρὰ τίνας ἂν πέμποντες αὐτὸν ὀρθῶς πέμποιμεν.

ἐξέλεξε, τὰ τελευταῖα εἰς Μαραθῶνα ἀπέβη καὶ τὴν ἱερὰν ἀπὸ τῆς χώρας ᾤχετ' ἔχων τριήρη· ὑμεῖς δ' οὔτε ταῦτα ἠδύνασθε κωλύειν οὔτ' εἰς τοὺς χρόνους, οὓς ἂν προθῆσθε, βοηθεῖν.

XI. 1 Καί τοι τί δή ποτε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, νομίζετε τὴν μὲν τῶν Παναθηναίων ἑορτὴν καὶ τὴν τῶν Διονυσίων ἀεὶ τοῦ καθήκοντος χρόνου γίγνεσθαι, ἄν τε δεινοὶ λάχωσιν ἄν τε ἰδιῶται οἱ τού-

---

M. p. 722. utramque videbis. — τριήρη, duae triremes sacrae (numerus sensim auctus est. Bekk. Anecd. p. 267. Suid. s. v. παραλ.) apud Athenienses, Delia et Paralus, ad munera publica celeriter obeunda adhibebantur: hanc a nostro oratore intelligi et Suidas censet et Harpocrat. s. ἱερ. τριήρ., Philochori et Androtionis ductus auctoritate. Cfr. Boeckh Staatsh. d. Ath. I, p. 258. De origine vocis πάραλος dissentiunt, alii a Paralo quodam, alii a Paralia i. e. littus Atticum derivant. — προθῆσθε. R. ex ed. Lut. dedit προέλησθε. In Ald. P. Manut. W. et A. προέλοισθε, in Par. 1. 5. 7. Aug. 2. α. β. et Σ προθῆσθε, quod cum Bekk. recepi: *tempore a vobis constituto* i. e. quod constitueritis. Schaef. lect. app. Francf. πρόθοισθε praefert.

XI. §. 1. Καί τοι τί δή ποτε. *Jam vero quid tandem.* — Παναθην. Panathenaea (majora) ab Erichthonio instituta (Athenaea), a Theseo amplificata quinto quoque anno maxima cum celebritate agebantur inde a. d. XXVIII. mens. Hecatomb. (Jul.) Arg. in or. Mid. Corsin. Fast. Att. II, 357. Harpocr. s. h. v. Pausan. Arcad. 2. — Διονυσ. Dionysiaca (majora) initio mens. Elaphebolionis (Mart.) tertio quoque anno celebrabantur. Sicut Panathenaeis Rex cum curatoribus (ἐπιμεληταί) qui ex unaquaque tribu eligebantur, praeerat, ita his Archon cum aliis curatoribus. Dem. Mid. 5:9, 17. Poll. VIII, 89. 93. Vales. Not. in Harpocr. p. 30. Buttmann Exc. I. ad orat. Mid. Barthelemy Reise des jungen Anachars. II, 363 et 367. — ἐπιμελούμενοι, dedi ex Par. 1. 5. Aug. 1. Obs. Pithoe. app. Francf. Harris. Harl. Ald. Tayl. et codd. Bekk., apud quem Γ.Ω.μν habent vulg. ἐπιμελησόμενοι; quod qui scripsere, ἐπιμελούμενοι fut. Att. esse existimarunt. — ὄχλον sc. ποιοῦντες, quod in ἀναλίσκεται latet, ut de Pace III, 3. ubi vide. Subtiliter de hac figura disputat, quem laudat Schaef., Orvill. ad Char. p. 440. L. Inter ipsos dies festos primum certamen taedarum, in quo et pedites et equites cursu contendebant, deinde certamen athletarum et musicum agebatur; solemni obambulatione velum Minervae (πέπλος) a lectissimis virginibus (ἐργαστῖναι) circumferebatur: ad quae omnia quis neget magna multitudine et apparatu opus fuisse? Cfr. Plat. Alcib. II.

των ἑκατέρων ἐπιμελούμενοι, εἰς ἃ τοσαῦτ' ἀναλίσκετε χρήματα, ὅσα οὐδ' εἰς ἕνα τῶν ἀποστόλων, καὶ τοσοῦτον ὄχλον καὶ [τοσαύτην] παρασκευήν, ὅσην οὐκ οἶδ' εἴ τι τῶν ἁπάντων ἔχει· τοὺς δ' ἀποστόλους πάντας ὑμῖν ὑστερίζειν τῶν καιρῶν, τὸν εἰς Μεθώνην, τὸν εἰς
2 Παγασάς, τὸν εἰς Ποτίδαιαν; Ὅτι ἐκεῖνα μὲν ἅπαντα νόμῳ τέτακται, καὶ πρόοιδεν ἕκαστος ὑμῶν ἐκ πολλοῦ, τίς χορηγὸς ἢ γυμνασίαρχος τῆς φυλῆς, πότε καὶ παρὰ τοῦ καὶ τί λαβόντα τί δεῖ ποιεῖν, οὐδὲν ἀνεξέταστον οὐδ' ἀόριστον ἐν τούτοις ἠμέληται· ἐν δὲ τοῖς περὶ τοῦ πολέμου καὶ τῇ τούτου παρασκευῇ, ἄτακτα, ἀδιόρθωτα, ἀόριστα ἅπαντα. Τοι-
3 γαροῦν ἅμα ἀκηκόαμέν τι καὶ τριηράρχους καθίστα-

---

p. 148. C. (c. 19.): *πομπὰς πολυτελεστάτας καὶ σεμνοτάτας ἐδωρούμεθα θεοῖς ἀν' ἕκαστον ἔτος.* Quum *τοσαύτην* in Aug. 1. Ald. Tayl. app. Francf. α. et β. non legatur, cum B. uncis inclusi. „Sed non videtur abesse posse, cum statim sequatur *ὅσην*.“ *Schaef.* — *εἴ τι τῶν ἀπ. ἔχει*, vulg. *εἴ τις*, quod alii referunt ad Graecos, alii rectius ad classem, sed quum dixisset *ἕνα τῶν ἀποστ.* languet *εἴτις ἀποστ.*, hinc non dubitavi lect. Aug. 1. app. Francf. Harris. α. et β. *εἴ τι* recipere, eand. B.; sensus: *an quid omnino habeat, efficiat;* nam artic. *τῶν* indicat nihil reliquum esse, ut *τὰ πολλά*, IX, 2. — *τὸν εἰς Μεθώνην*, vid. com. hist. ad II, 2. et ad h. locum.

§. 2. *Χορηγός*, qui in Dionys. et Panathen. e suis quisque tribubus electi choris instruendis et adornandis praebebat sumtum, eos ducebat, et providebat, ne quid immodestiae chori admitterent. Suid. s. *ἐπιμεληταί*. Aeschin. in Tim. p. 35. hanc fuisse legem Solonis ait; coll. Arg. in Mid. p. 509, 1. Sigon. Rep. Ath. IV, 4. Wolf. ad Lept. p. LXXXIX. Schoemann de comit. Att. p. 370. Boeckh Staatsh. I, 484. — *γυμνασίαρχ.* ludos gymnicos instruebat et, auctore Ulp. ad Mid., oleum iis, qui palaestrae se exercere vellent, ministrabat. Hinc Isaeus p. 154, 7. de Chaerestrato dicit: *κεχορήγηκε τραγῳδοῖς, γεγυμνασιάρχηκε δὲ λαμπάδι* i. e. ludis taedarum. vid. Sigon. l. l. Wolf. Lept. p. XCII sqq. adde, quos modo laudavi, viros doctos. — *τί λαβόντα τί δεῖ*, vid. ad I. 3. de interrogativo repetito. Ceterum ex h. l. patet, choragos et gymnasiarchos aliunde etiam accepisse sumtus, quos impenderent. — *τῇ τούτου παρασκευῇ*, ita ex Par. 1. 5. 8. Aug. 1. 5. Obs. Pith. Ald. Tayl. Voss. Σ et Υ. Ex iisdem, quos postremo dixi, libris et Dresd. *ἀδιόρθ.* ante *ἀόρ.* cum Bekk. collocavi.

§. 3. *Τριήραρχος*, qui armamenta et victum remigibus de

μεν καὶ τούτοις ἀντιδόσεις ποιούμεθα καὶ περὶ χρη-
μάτων πόρου σκοπῶμεν· καὶ μετὰ ταῦτα ἐμβαίνειν
τοὺς μετοίκους ἔδοξε καὶ τοὺς χωρὶς οἰκοῦντας, εἶτ'
αὐτοὺς πάλιν ἀντεμβιβάζειν. Εἶτ' ἐν ὅσῳ ταῦτα 4
μέλλεται, προαπόλωλεν ἐφ' ἃ ἂν ἐκπλέωμεν· τὸν γὰρ
τοῦ πράττειν χρόνον εἰς τὸ παρασκευάζεσθαι ἀνα-
λίσκομεν, οἱ δὲ τῶν πραγμάτων καιροὶ οὐκ ἀναμέ-
νουσι τὴν ἡμετέραν βραδυτῆτα καὶ εἰρωνείαν. ἃς δὲ

---

suo dabat: sed a trierarchia excepti fuerunt, qui in solis εἰςφοραῖς conferebant, quum ad illam opulentiores pertinerent; omnino non eadem semper trierarchorum ratio obtinuit. Ulpian. in Mid. p. 681. G. ita: πολλαὶ περὶ τὰς τριηραρχίας ἐγίγνοντο μεταβολαὶ διὰ τὸ μέγεθος τοῦ ἀναλώματος· καὶ ὅτὲ μὲν σύνδυο ἦσαν, ὅτὲ δὲ σύντρεις καὶ ὅτὲ δὲ καὶ δέκα τριηράρχοι, ὅτὲ δὲ χίλιοι. ὁ Δημοσθένης δυοῖν τριήρων ἕνα τριήραρχον ἐποίησε· καὶ ὅτὲ μὲν ἡ πόλις τὴν κατασκευὴν καὶ τοὺς ναύτας, μόνον δὲ τὴν ναῦν ὁ τριήραρχος παρεῖχε· ὅτὲ δὲ σύμπαντα οἴκοθεν οἱ τριήραρχοι παρεῖχον. Subtilissime de hac re disputat Wolf. Prol. in Lept. p. C sqq. Boekh II, 80. — ἀντιδόσεις, ex lege, quam ad Solonem referunt auctorem, is, qui designatus erat ad trierarchiam, poterat, si quem ditiorem existimabat, ab hoc petere, ut suum susciperet munus aut secum *facultates permutaret* (ἀντιδόσεις ποιεῖσθαι). Suid. s. h. v. Wolf. L. p. CXXIII. Bekk. Anecd. p. 197, 13. Boeckh II, 122.; ex quo instituto quis non intelligat magnam rebus gerendis imponi moram? — μετοίκους. Harpocr. p. 243.: μέτοικος, ὁ ἐξ ἑτέρας πόλεως μετοικῶν ἐν ἑτέρᾳ καὶ.... τὴν οἴκησιν αὐτόθι κατακτησάμενος, et paullo infra: ἐνεβίβαζον δὲ καὶ εἰς τὰς ναῦς τοὺς μετοίκους; solvebant μέτοικοι XII drachmas quotannis. Fuit hoc genus civitati utilissimum: exercebant opificia, artes et mercaturam, et faciebant stipendia; 10,000. ejusmodi homines Athenis erant. Wolf. Lept. p. LXVII. — χωρὶς οἰκοῦντας, Harpocr. explicat de libertinis, qui, relicta patroni familia, suum agunt negotium. Alii, Hesych. et Dionys. praeeuntib., interpretantur χωρίτας; sed illa explicatio confirmatur usu linguae Dem. p. 1149, 23. 1161, 15. Bekk. Anecd. p. 316. οἱ ἀπελεύθεροι χωρὶς οἰκοῦσι τῶν ἀπελευθερωσάντων. Boeckh I, 281. De εἶτα cfr. ad Olynth. III, 8, 1.

§. 4. Μέλλεται. Dedi cum B. ex cod. Σ et α., nam vulg. μέλλετε cum ταῦτα commode construi nequit; sensus: dum haec ad finem perducuntur. Thuc. V, 111. ὑμῶν τὰ ἰσχυρότατα ἐλπιζόμενα μέλλεται. Bekk. quum nuper μέλλετε scripsisset, nuperrime μέλλεται restituit, quod etiam Schaefero probatur. — πραγμάτων καιροί. vid. d. f. leg. p. 343, 1. πολλάκις συμβαίνει πολλῶν πραγμά-

τὸν μεταξὺ χρόνον δυνάμεις οἰόμεθ' ἡμῖν ὑπάρχειν, οὐδὲν οἷαί τ' οὖσαι ποιεῖν ἐπ' αὐτῶν τῶν καιρῶν ἐξελέγχονται. ὁ δ' εἰς τοῦθ' ὕβρεως ἐλήλυθεν, ὥστ' 51
ἐπιστέλλειν Εὐβοεῦσιν ἤδη τοιαύτας ἐπιστολάς.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

XII. Τούτων, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῶν ἀνεγνωσμέ-
1 νων ἀληθῆ μέν ἐστι τὰ πολλά, ὡς οὐκ ἔδει, οὐ
μὴν ἀλλ' ἴσως οὐχ ἡδέα ἀκούειν. ἀλλ' εἰ μέν, ὅσα

των καὶ μεγάλων καιρὸν ἐν βραχεῖ χρόνῳ γίγνεσθαι. — *ἀναμένουσι*, hoc, quod non pauci libri habent, praetuli vulgatae *μένουσι*, cfr. Aesch. Ctes. p. 551. *ῥητορικὴν δειλίαν καιρὸς οὐκ ἀναμένει.* et huj. or. XIII, 3. It. Rehd. Consent. Schaef. — *βραδυτ. καὶ εἰρωνείαν* dedi ex plerisque et opt. codd. vid. ad III, 3. Vulg. *ῥᾳθυμίαν.* *ἃς δὲ τόν*, vulg. ante *τόν* legitur *εἰς*, quod α et Σ. omittunt; it. Bekk. Sensus: quas *interjecto tempore* copias habere putamus.

Ἐπιστολή. Haec lect. vulg., nam quod nonnulli libri praebent *ἐπιστολαί* ex ultimo cap. XI. verbo enatum videtur, nisi hanc vocem ab aliena manu profectam putes, quum Cod. α. habeat *ἐπιστολῆς ἀνάγνωσις.* R. B. *ἐπιστολαί.* Sed lect. vulg., quam Schaef. etiam tuetur, defenditur his Schol. verbis: *ὁ σκοπὸς τῆς ἐπιστολῆς· — μὴ δεῖν ἐλπίζειν* (Euboeenses) *εἰς τὴν Ἀθηναίων συμμαχίαν, ὅτι αὐτοὺς* (l. *αὑτοὺς*) *οὐ δύνανται σώζειν*; quae quidem sententia etiam nexu confirmatur. De rebus Euboeensium turbatis, quibus Phil. abusus esse videtur, cfr. de Pace II, 2. ibique not.

XII. §. 1. *Οὖν.* Hanc vocem omittunt Par. 5. A. 1. 2. Bav. in quo superscripta; sequutus B. Quamquam ob antecedentem syllabam haec vox facile delitescere potuerit, et in principio continuatae orationis locum suum bene teneat, tamen, ut IX, 1., eam abjiciendam putavi. — *εἰ μὲν .... ὑπερβήσεται* male A. G. Becker vertit: *mögte, was mancher in der Rede übergeht, auch in der That verschwinden, dann wäre man verbunden* etc. Immo: *wenn das, was man übergeht, überhingehen soll; so muſs man* etc. Cfr. Phil. III, 111, 14. sq. — *ζημία*, ex orationis suavitate capitur detrimentum, quum res difficiles, quae reticentur, fructum ferant pestiferum. — [*ὦ ἄνδ. Ἀθην.*] haec addidi signa, nam illa verba neque in Cod. α. Dresd. et Harris., neque Initt. Rhet. p. 1419. leguntur. — *ἀκολουθεῖν τοῖς πράγμασ.*, rebus gestis inservire, facere, quod illae ferant; in Aristog. p. 805, 25.: *τοῖς λογισμοῖς καὶ τοῖς πράγμασιν καὶ τοῖς ὑπάρχουσι καιροῖς ἀκολουθεῖν.* cfr. §. 4. Mount. adfert Liv. IX, 18.: at Hercule reges non liberi solum im-

ἄν τις ὑπερβῇ τῷ λόγῳ, ἵνα μὴ λυπήσῃ, καὶ τὰ πράγματα ὑπερβήσεται, δεῖ πρὸς ἡδονὴν δημηγορεῖν· εἰ δ' ἡ τῶν λόγων χάρις, ἂν ᾖ μὴ προσήκουσα, ἔργῳ ζημία γίγνεται, αἰσχρόν ἐστιν, [ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι,] φενακίζειν ἑαυτοὺς καὶ ἅπαντ' ἀναβαλλομένους, ὅσα ἂν ᾖ δυσχερῆ, πάντων ὑστερίζειν τῶν ἔργων, καὶ μηδὲ τοῦτο δύνασθαι μαθεῖν, ὅτι δεῖ τοὺς ὀρθῶς πολέμῳ χρωμένους οὐκ ἀκολουθεῖν τοῖς πράγμασιν, ἀλλ' αὐτοὺς ἔμπροσθεν εἶναι τῶν πραγμάτων· καὶ τὸν αὐτὸν τρόπον, ὥσπερ τῶν στρατευμάτων ἀξιώσειεν ἄν τις τὸν στρατηγὸν ἡγεῖσθαι, οὕτω καὶ τῶν πραγμάτων τοὺς εὖ βουλευομένους, ἵν' ἃ ἂν ἐκείνοις δοκῇ, ταῦτα πράττηται καὶ μὴ τὰ συμβάντα ἀναγκάζωνται διώκειν.
Ὑμεῖς δὲ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πλείστην δύναμιν 2

---

pedimentis omnibus, sed domini rerum temporumque. — τρόπον, ὥσπερ. idem VI, 4. Olynth. III, 5, 5., conjectura H. Wolfii ὅνπερ non admittenda. — οὕτω. Solet Noster pronom. demonstr. et οὕτω conjungere ad rem ipsam, quae describitur, accuratius adumbrandam. Olynth. I, 3, 1. τῷ — φάσκειν, τούτῳ προσαγ. coll. 6, 3. ὅσ' ἂν πορίσωσιν, οὕτως etc. — Post τοὺς βουλευομένους vulg. ἡγεῖσθαι χρή, quae verba quoniam in cod. α. et χρὴ apud Stob. p. 365. non leguntur, apud Bekk. in FΥΩuκ, nunc, utpote ex interpretamento nata, prorsus ejeci; it. Bekk. Iidem paene codd. paullo post habent συμβαίνοντα, quae est lect. vulg., sed meliores cum Stob. praebent συμβάντα. Haec vox ad res et adversas et secundas refertur.

§. 2. Τριήρεις. Athenienses init. belli Pelopon. Ol. 87. *trecentas* dicuntur naves instruere posse. Thuc. II, 13. Idem de sua aetate Dem. d. Class. 181, 18. 186, 8. de fals. leg. 369, 13. Aesch. d. f. leg. 337. Isocrat. Panegyr. c. III. haec: οὐδεὶς ἂν ἑτέραν πόλιν ἐπιδείξειε τοσοῦτον ἐν τῷ πολέμῳ τῷ κατὰ γῆν ὑπερέχουσαν, ὅσον τὴν ἡμετέραν ἐν τοῖς κινδύνοις τοῖς κατὰ θάλατταν διαφέρουσαν. Boeckh I, 279., qui monet, hac aetate ab Athen. ad summum potuisse CCC naves exstrui. Verum orator c. VI, 5. huj. or. decem tantum naves postulat. — ὁπλίτας. Thuc. II, 13. Periclem dicentem facit: ὁπλίτας τρισχιλίους καὶ μυρίους εἶναι, ἄνευ τῶν ἐν τοῖς φρουρίοις καὶ τῶν παρ' ἔπαλξιν ἑξακισχιλίων καὶ μυρίων. cfr. Dem. Class. 181, 18., qui dicit, ὅσους ἂν ἐθέλῃ τις. Boeckh. I, 290. — ἱππέας. Thuc. l. l. equites mille et ducentos cum equestribus

ἁπάντων ἔχοντες, τριήρεις, ὁπλίτας, ἱππέας, χρημάτων πρόσοδον, τούτων μὲν μέχρι τῆς τήμερον ἡμέρας οὐδενὶ πώποτε εἰς δέον τι κέχρησθε, οὐδενὸς δ᾽ ἀπολείπεσθε.
3 Ὥσπερ δὲ οἱ βάρβαροι πυκτεύουσιν, οὕτω πολεμεῖτε Φιλίππῳ· καὶ γὰρ ἐκείνων ὁ πληγεὶς ἀεὶ τῆς πληγῆς ἔχεται, κἂν ἑτέρωσε πατάξῃ τις, ἐκεῖσέ εἰσιν αἱ χεῖρες· προβάλλεσθαι δ᾽ ἢ βλέπειν ἐναντίον οὔτ᾽ οἶδεν οὔτ᾽ ἐθέλει. καὶ ὑμεῖς, ἐὰν ἐν Χεῤῥονήσῳ πύθησθε Φίλιππον, ἐκεῖσε βοηθεῖν ψηφίζεσθε· ἐὰν ἐν Πύλαις, 52
ἐκεῖσε· ἐὰν ἄλλοθί που, συμπαραθεῖτε ἄνω [καὶ]

---

sagittariis fuisse dicit. cfr. Aesch. d. f. leg. 336. Ex Dem. l. l. mille equites. Aristoph. Eq. 225. Boeckh. I, 283. Ad equos alendos Atticam minus factam fuisse, auctor est Herodot. 9, 13. — *χρημάτ. πρόσοδ.* Dem. Class. 183, 5. censum totius terrae Atticae 6000 talent. fuisse monet et Aeschin. d. f. leg. 337. reditus annuos numerat 1200 tal. Sed in hoc numero insunt tributa sociorum: quibus demtis, fere quadringenta vel quinquaginta tal. ad ipsam pertinent Atticam. Boeckh. I, 465., qui p. 273. totum nostrum locum respicit. Cfr. Olynth. III, 6, 3. — *εἰς δέον τι*, vulg. *ἐν δέοντι*, illud γρ. Par. 1. Bav. Aug. 2. Ald. Tayl. *FΣ* et *α*. Bekk. *ἐν δέοντι*, quod vulg., sed illa lectio bonorum librorum auctoritate quum nitatur, praetuli. Cfr. Olynth. II, 9, 1. *εἰς οὐδὲν δέον.* — *οὐδενὸς δ᾽ ἀπολ.*, *nihil non adsequi vultis.* Schaef. *assectamini.* *οὐδενός* ut IX, 3. *ἁπάντων* absolute positum. W. *πολεμίου*, R. *καιροῦ* suppleri vult; *ἀπολείπ.* cedere, ita ut non adsequaris. cf. in Aphob. I. p. 813, 19. *ἀπολειφθῆναι πραγμάτων.*

§. 3. *Βάρβαροι.* Hesych. *ἀπαίδευτοι.* W. locum laudat Aristotel.: *οἷον ἐν ταῖς μάχαις οἱ ἀγύμναστοι ποιοῦσι.* — *τῆς πληγ. ἔχ.*, *inhaeret plagae vestigiis.* de Cor. 251. ult. *τούτων γὰρ εἰχόμην ἐγὼ καὶ τούτοις ἠναντιούμην.* vid. Viger. p. 255, ubi hic locus illustratur. — *προβάλλ.*, Harpocrat., qui h. l. laudat p. 298., explicat per *προτείνειν τὰς χεῖρας ὡς εἰς μάχην.* vid. Orvill. ad Char. 568. — *ἄνω [καὶ] κάτω*, mediam vocem uncis inclusi, Bekk. omisit, quum neque in hujus melioribus libris neque in *α* exstet. Sed in aliis locis: Phil. III, 120, 19. (§. 36. Bekk.), de fals. leg. 424, 27. (§. 261.), in Aristocr. 680, 16. (§. 178), in Aristog. 792, 25. (§. 75.) ipse Bekk. *καὶ* scripsit; quare haud scio, an huic loco relinquendum. At Schaefero omissio non displicet, quia orator vulgi sermonem expressisse videtur. Cfr. Aristoph. Av. 3. et Ol. I, 6, 3.

κάτω. *Καὶ στρατηγεῖσθε μὲν ὑπ' ἐκείνου, βεβού-* 4
λευσθε δ' οὐδὲν αὐτοὶ συμφέρον περὶ τοῦ πολέμου· οὐδὲ περὶ τῶν πραγμάτων προορᾶτε οὐδέν, πρὶν ἂν ἢ γεγενημένον ἢ γιγνόμενόν τι πύθησθε. ταῦτα δ' ἴσως πρότερον μὲν ἐνῆν· νῦν δὲ ἐπ' αὐτὴν ἥκει τὴν ἀκμήν, ὥστ' οὐκέτ' ἐγχωρεῖ.

Δοκεῖ δέ μοι θεῶν τις, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, XIII.
τοῖς γιγνομένοις ὑπὲρ τῆς πόλεως αἰσχυνόμενος, τὴν 1
φιλοπραγμοσύνην ταύτην ἐμβαλεῖν Φιλίππῳ. εἰ γὰρ

---

§. 4. *Αὐτοί.* Lect. vulg. *αὐτοῖς*, Par. 1. *αὐτοῖς*: jam quum σ prima sit sequentis vocis littera, vix ex librorum auctoritate verum definiveris; verba autem praecedd. *στρατηγ. ὑπ' ἐκείνου*, quibus sequentia opponuntur, hanc lectionem, quam R. et B. ex plurib. Codd. recc., satis confirmare videntur. — *πρὸ τῶν πραγμάτων*, ita Par. 2. 7. Bav. Aug. 1. 2. 3. Obs. Fel. Mannt., plerique codd. Auger. et Bekk. Vulg. *περὶ τῶν χρημάτων* interpretamentum sapit. „Reprehendit Ath. incuriam, quod nullam rerum agendarum curam suscipiant, nisi ubi aliquid factum esse audierint." *Obsop.* Cf. de Pace I, 2. Verborum *πρὶν ἂν ἢ γεγενημένον ἢ γιγνόμενον* ordinem, praeeuntibus paucis codd., Schaef. inverti vult, ut aliquanto graviorem. Sed vulgatam tueor: Dem. id, quod majoris momenti esset, praeposuit. — *πρότερον*, constat, Demosthenem lubenter in antiquorum temporum memoria versari, ut I, 3. et alibi. Jam h. l. tempus illud distinguit, quo de rebus gerendis consultare fas erat, ab eo, quo res ad manus venit; de altero XIII, 2. *τὴν ἀρχὴν τοῦ πολέμου γεγεν.* Ceterum post *ἐνῆν* vulg. *ποιεῖν*, quod quum ab Aug. 1. Dresd. et α absit, in *ΤΩ*uv legatur, cum Bekk. expungendum censui.

§. 1. *Θεῶν τις* — Saepius singularem dei alicujus favorem XIII.
monet Noster repetendum essem ex ea, quam ille obtulerit, patriae liberandae occasione. cfr. init. Olynth. 1. — *φιλοπραγμ.* hunc summum rerum gerendarum ardorem Philippi Noster saepe commemorat, ut III, 3. Olynth. III, 2, 1. 5, 3. Omnem locum vide apud Bekk. Anecd. I, 119. s. *αἰσχύνομαι.* — *προείληφεν*, IX, 2. Olynth. II, 5, 3. — *ἀποχρῆν*, vestrum quidam videntur in iis rebus acquiescere, quae reipubl. dedecus attulissent. Infinitivum sine jota scripsi cum Wolf. Lit. Anal. II, 425. Matth. §. 255. Sed Bekk. *ἀποχρῆν*, cfr. Buttm. gr. ampl. II, 258. — *αἰσχύνην ὀφλισκάνειν*, dedecus debere i. e. efficere, ut pro improbo habearis, nomen contrahere. Olynth. I, 2, 1. III, 8, 3. Soph. Antig. 470. *μωρίαν ὀφλισκάνω.* Add. Eurip. Andr. 188. ibique Koer-

ἔχων ἃ κατέστραπται καὶ προείληφεν ἡσυχίαν ἔχειν ἤθελε καὶ μηδὲν ἔπραττεν ἔτι, ἀποχρῆν ἐνίοις ὑμῶν ἄν μοι δοκεῖ, ἐξ ὧν αἰσχύνην καὶ ἀνανδρίαν καὶ πάντα τὰ αἴσχιστα ὠφληκότες ἂν ἦμεν δημοσίᾳ· νῦν δ' ἐπιχειρῶν ἀεί τινι καὶ τοῦ πλείονος ὀρεγόμενος ἴσως ἂν ἐκκαλέσαιθ' ὑμᾶς, εἴπερ μὴ παντάπασιν ἀπεγνώκατε. Θαυμάζω δ' ἔγωγε, εἰ μηδεὶς ὑμῶν
2 *μήτ' ἐνθυμεῖται μήτ' ὀργίζεται, ὁρῶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὴν μὲν ἀρχὴν τοῦ πολέμου γεγενημέ-*

---

ner. Similiter Latini *debere* e. g. risum. Mitscherlich ad Hor. Od. I, 14, 19. — *ἐκκαλέσαιτο*, Hesych. *προκαλεῖται*. Aesch. de fals. leg. 189, 11. *ὀργὴν ἐκκαλέσασθαι*; recte Reisk. in Ind. ita: ad indignationem vos concitet. — Ante *ἀπεγνώκατε*, vulg. *ἑαυτῶν*, in Par. 5. *ὑμῶν αὐτῶν*, Aug. 2. et *β*. *αὐτῶν*, plane haec vox deest in Harl. et *α*. Similis discrepantia in codd. Bekk. Quamquam hic ipse *ἑαυτῶν* olim retinuerat, tamen ejiciendum putabam. Non probat Bremi in Obss. ad h. l. Sed exempla a viro egregio allata nihil valere existimo, si *ἀπογιγνώσκειν* explicatur, *nihil faciundum statuere*. At ut interpreteris *desperare*, tamen genitiv. ex praecedd. facile repeti potest. In Bekk. Anecd. I, 119. *αὐτῶν* legitur. Bekk. vero ipse nuper hanc vocem in nostro l. delevit.

§. 2. *Ὀργίζεται* in Par. 1. 2. 5. Aug. 1. Fel. Obs. *α*. *β*. *ΣΥ*. Lect. vulg. *λογίζεται*, quam olim tuitus eram, provocans ad Olynth. III, 7, 1. *ἐνθυμηθῆναι καὶ λογίσασθαι* coll. huj. or. II, 1. Probat Schaef. haec addens: „totius loci tenor hoc agit, ut incredibilis Atheniensium socordia expugnetur, non ut affectus concitentur.“ Sed codd. optimorum auctoritas me movit, ut *ὀργίζεται* praeferrem, quippe quae lectio difficilius ab interprete orta esset, quam altera. — *γεγενημένην περὶ τοῦ*, bellum Amphipolitanum ab Ol. 105, 3. gestum erat, Aesch. Ctes. 442. *χρόνον, ἐν ᾧ πρὸς Φίλιππον ὑπὲρ Ἀμφιπόλεως ἐπολεμοῦμεν*; jam res eo devenerat, ut injurias Philippi, Atheniensibus illatas, ipsi propulsarent, vid. III, 1. *Περὶ* olim contra Bekk., qui e paucis libris *ὑπὲρ* receperat, defendi: laetor, quod nunc lect. vulgatam reduxerit; vel hic locus docet, justo subtiliorem esse Bremii disputationem (Obss. p. 79.) de discrimine utriusq. praepositionis; dicetur de hac re ad Olynth. III, 2, 2. — *παθεῖν*. Post hanc vocem vulgo legitur *αὐτούς*; sed pro hoc alii libri *αὐτοί* habent, alii *αὐτόν*, alii omittunt, hos sequutus delevi; id. B. Neque minus cum eod. edit. *τοῦ* ante *Φιλ*. expunxi, et *αὐτόν*, quod Bekk. omisit, uncis inclusi. Nam hae voces in aliquot libris non leguntur et aperte interpretamentum sapiunt. Miror vero, quod Bekk. nuperrime *ὑπὲρ* et *αὐτὸν* rursus dederit.

νην περὶ τοῦ τιμωρήσασθαι Φίλιππον, τὴν δὲ τελευτὴν οὖσαν ἤδη ὑπὲρ τοῦ μὴ παθεῖν κακῶς ὑπὸ Φιλίππου. ἀλλὰ μὴν ὅτι γε οὐ στήσεται, δῆλον, εἰ μή τις [αὐτὸν] κωλύσει. Εἶτα τοῦτ' ἀναμενοῦμεν, καὶ τριήρεις κενὰς καὶ τὰς παρὰ τοῦ δεῖνος ἐλπίδας ἐὰν ἀποστείλητε, πάντ' ἔχειν οἴεσθε καλῶς; οὐκ ἐμβησόμεθα; οὐκ ἔξιμεν αὐτοὶ μέρει γέ τινι στρατιωτῶν οἰκείων νῦν, εἰ καὶ μὴ πρότερον; οὐκ ἐπὶ τὴν ἐκείνου πλευσούμεθα;

„Ποῖ δὴ προσορμιούμεθα;" ἤρετό τις. XIV
εὑρήσει τὰ σαθρά, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῶν ἐκεί- 1

§. 3. Τριήρεις. Post hanc vocem R. ex Aug. 3. add. πολιτικῆς δυνάμεως; at quis dubitet, haec verba inserta esse ab interprete, praesertim quum Schol. eodem modo sensum expleat? recte A. et B. ejecerunt. — δεῖνος, cfr. Olynth. III, 11, 4. Herm. ad Vig. 704. Innuit Orator demagogos et duces, quos de Cherson. p. 98, 12. ita describit: οὕτω διατεθείκασιν (ὑμᾶς), ὥστ' ἐν μὲν ταῖς ἐκκλησίαις τρυφᾶν καὶ κολακεύεσθαι πάντα πρὸς ἡδονὴν ἀκούοντας, ἐν δὲ τοῖς πράγμασι περὶ τῶν ἐσχάτων ἤδη κινδυνεύειν. cfr. XIV, 1. — ἐμβησόμεθα. dedi cum noviss. edd. ex Par. 1. 5. Aug. 1. Laud. Pithoe. Ald. Tayl. nam vulg. ἐκβησόμεθα nescio an ferri possit, quum sequatur ἔξιμεν. XI, 3. ἐμβαίνειν ut h. l. dicitur. „Possis etiam εἰσβησόμεθα, unde natum illud ἐκβησόμεθα. Bast. Com. Palaeogr. p. 720." *Schaef.* — πλευσούμεθα, haec forma dorica recurrit Dem. 1222, 2. Thuc. VII, 64. πλευσουμένους; Matth. Gr. §. 184. Codd. ΣΓ πλευσόμεθα. De his quaestionibus vid. Longin. sect. XVIII. p. 77. §. 1. ed. Weisk.

§. 1. Ποῖ δὴ — ἤρετο, Bekk. nuper pro δὴ scripsit οὖν ex XIV. Σ, nuperrime illud restituit, nam δή est ejus, qui diu cunctatus, jam dubitanter quaerit. Hoogev. p. 195. Pro ἤρετό τις Ind. Lamb. ἔροιτό τις, cui sane convenit, quod legimus Olynth. II, 4, 1. εἴποι τις ἄν. Hinc Pearc. in Emend. ad Long. et Mount. ad h. l. has voces delendas censent, non memores illi Hom. Il. III, 201. ὧδε δέ τις εἴπεσκεν. Hesych. ἐπύθετο. „Res in colloquiis et orationibus multum disceptabatur, istaque quaestio saepe ut difficilis proponebatur, ad quam responderi vix posset." *Bremi.* — τὰ σαθρά, Hesych. ἀσθενῆ, κεκλασμένα. Olynth. I, 7, 5. coll. d. Cor. 303, 25. σαθρὸν ἐστι φύσει πᾶν ὅ τι ἂν μὴ δικαίως ᾖ πεπραγμένον. — ἀκούοντες. Init. Rhet. p. 1459. haec: εἰ περὶ κοινῶν πραγμάτων καὶ μεγάλων συνειλεγμένοι, τὰς ἰδίας λοιδορίας ἀκροώμενοι κάθησθε καὶ οὐ δύνασθε πρὸς ὑμᾶς αὐτοὺς λογίσασθαι τοῦθ', ὅτι αἱ τῶν ῥητόρων

νου πραγμάτων, αὐτὸς ὁ πόλεμος, ἂν ἐπιχειρῶμεν· ἂν μέντοι καθώμεθα οἴκοι, λοιδορουμένων ἀκούοντες καὶ αἰτιωμένων ἀλλήλους τῶν λεγόντων, οὐδέποτ' οὐδὲν ἡμῖν οὐ μὴ γένηται τῶν δεόντων. ὅποι μὲν γὰρ ἄν, οἶμαι, μέρος τι τῆς πόλεως συναποσταλῇ, κἂν μὴ πᾶσα παρῇ, καὶ τὸ τῶν θεῶν εὐμενὲς καὶ τὸ τῆς τύχης ἡμῖν συναγωνίζεται· ὅποι δ' ἂν στρατηγὸν καὶ ψήφισμα κενὸν καὶ τὰς ἀπὸ τοῦ βήματος ἐλπίδας ἐκπέμψητε, οὐδὲν ὑμῖν τῶν δεόντων γίγνεται· ἀλλ' οἱ μὲν ἐχθροὶ καταγελῶσιν, οἱ δὲ σύμμαχοι τεθνᾶσι τῷ δέει τοὺς τοιούτους

ἁπάντων ἄνευ κρίσεως πρὸς ἀλλήλους λοιδορίαι. Tourr. adfert Aristot. Rhet. III, 17., qui Isocratis hoc maxime fuisse monet, ut in alios inveheretur. — *οὐ μὴ γένηται.* οὐ abest a nonnullis libris et sane carere hac voce possimus, nisi ob praeced. negationes eam omissam putemus. Per οὐ μή sequente aor. conjunct. notionem *futuri* exprimi, satis constat, ita ut in altero membro futurum partes suas vindicat. Soph. El. 42.: οὐ γάρ σε μὴ γήρᾳ τε καὶ χρόνῳ μακρῷ γνῶσ' οὐδ' *ὑποπτεύσουσιν* ὧδ' ἠνθισμένον. De illo usu graecae linguae cfr. Plat. Hipp. maj. p. 173. Hdf. Phileb. c. 32. ed. Stallb.: οὐδέτερος ὁ βίος ἔμοιγε τούτων αἱρετὸς, οὐδ' ἄλλῳ μήποτε *φανῇ*, ibiq. edit. — *οὐδὲν ὑμῖν* dedi ex Par. 5. 7. Aug. 1. 2. *FT*, nexu verborum suadente; vulg. ἡμῖν. — *τοιούτους ἀποστόλους*, hic accus. vexavit interpretes. W., commate post δέει posito, hunc accus. pendere vult a καταγελῶσιν, nisi legendum sit ἀποστόλων: neutra ratio satis arridet. R. quod Voss. et Aug. 3. (sed hic a nova manu) praebent *διὰ* ante τοὺς in textum recipit. Mount. lectionem Morell. ὁρῶντες germanam censet. Verum lect. vulgatam verissimam existimamus, cujus sensus hic est: moriuntur timore i. e. timentes ejusmodi expeditiones. Matth. in Gr. §. 423. not. explicans οὕτω δεδίασιν, ὥστε τεθνάναι magis τῷ δέει quam τοὺς ἀποστόλους spectavit. Locum simillimum vide de f. leg. p. 366, 25. §. 8. Bekk., ubi orator miserum Phocensium statum ita describit: debere illos δουλεύειν καὶ τεθνάναι τῷ φόβῳ *Θηβαίους* καὶ τοὺς Φιλίππου ξένους. R. conjicit Θηβαίοις ut pendeat dativ. a δουλεύειν, sed nihil mutandum, nam huius loci eadem est ratio, quae nostri. Gravis testis vulg. lectionis, quam etiam B. tuetur, est Thom. M. p. 104., qui nostrum locum integrum laudat. Adde Plat. Men. 91. B. *ταύτην* οὖν τὴν *ἀρετὴν* σκόπει παρὰ τίνας ἂν πέμποντες αὐτὸν ὀρθῶς πέμποιμεν.

ἀποστόλους. Οὐ γάρ ἐστιν, οὐκ ἔστιν ἕνα ἄνδρα ἂν 2
δυνηθῆναί ποτε ταῦθ' ὑμῖν πρᾶξαι ἅπανθ', ὅσα
βούλεσθε· ὑποσχέσθαι μέντοι καὶ φῆσαι, καὶ τὸν
δεῖνα αἰτιάσασθαι καὶ τὸν δεῖνα ἔστι. Τὰ δὲ πράγ- 3
ματα ἐκ τούτων ἀπόλωλεν· ὅταν γὰρ ἡγῆται μὲν
ὁ στρατηγὸς ἀθλίων ἀπομίσθων ξένων, οἱ δ' ὑπὲρ
ὧν ἂν ἐκεῖνος ἐκεῖ πράξῃ, πρὸς ὑμᾶς ψευδόμενοι
ῥᾳδίως ἐνθάδ' ὦσιν, ὑμεῖς δ' ἐξ ὧν ἂν ἀκούσητε,

---

§. 2. *Ἕνα ἄνδρα*, Diod. Sic. XVI, 21. narrat, Iphicratem et Timotheum, qui cum Charete adversus Socios Ol. 106, 1. missi erant, quum ob ventorum impetum a proelio ad Hellespontum committendo abstitissent, ab hoc accusatos (τὸν δεῖνα) esse, (Ael. V. H. 3, 47.) ita ut illi imperio se abdicare cogerentur, et in hunc summa rerum deferretur, qui mollitiei et luxuriae erat deditus. Aeschin. d. f. leg. p. 249. Theopomp. apud Athen. XII, 532. B. Quae iste Chares solus fecit, vid. com. hist. ad VI, 1. Paullo post Bekk. dedit *πάνθ'* ex cod. Σ, vulg. *ἅπανθ'*. Eustath. ita: *ἅλφα σημαίνει ἄθροισιν ὡς ἐν τῷ ἅπας*. Plat. Phileb. c. 94.: *ἥδιστον πάντων ἐστὶν ἀλύπως διατελεῖν τὸν βίον ἅπαντα;* hinc discrimen facile vides. Nostro loco, ut c. XV, 3. *ἅπανθ' ὅσα*, vulgatam retinui. — *ὑποσχέσθαι*. Suid. (s. *Χάρητος ὑποσχέσεις*) dicit Charetis pollicitationes in proverbium abiisse de iis, qui temere pollicerentur.

§. 3. *Ἡγῆται*, alii libri *ἡττῆται*, alii hoc in textu illud superscriptum habent; litterarum similitudo codicum auctoritatem frangit. Sensus vero postulat, ni fallor, *ἡγῆται*, quoniam *ἀθλίων* additum est: *imperator praeest miseris militibus.* Nam *ἡττῆται* si legitur, omni epitheto carere possumus, ut VII, 3. *ὁ στρατηγὸς ἀκολουθεῖ*. Bekk. et Schaef. consentiunt. Reisk. *ἡττῆται* praefert ita: imperator ille, qui in potestate militum est, qui militibus negare quicquam nequit, quamvis insolens et indignum. — *ἀπομίσθων*, Schol. et Harpocrat. *οἱ μισθὸν μὴ λαμβάνοντες*, alter Schol. addit *οἱ δι' ἀδικίαν καὶ δειλίαν μὴ ἀξιούμενοι μισθοῦ*, similiter Bekk. Anecd. p. 215. Intellige mercenarios, quibus Artabazus stipendia erogavit, Ael. 3, 47. Diod. Sic. XVI, 22 — *οἱ δ' ὑπὲρ ὧν*, haud dubie huc spectant Schol. verba, quae vulgo ad *ξένων* referuntur: *διὰ τὸ μὴ παρεῖναι ὑμᾶς, τῶν συκοφαντῶν ἀνέχεσθε· ταῦτα δ' εἰς Κηφισόδοτον αἰνίττεται;* fortasse est ille ipse, qui commemoratur in Aristocrat. p. 676, 8. — *ὅ τι ἂν τύχῃτε*, hanc lect. e. Cod. α et Σ. repetivi, eand. B., vulg. *τύχῃ*. Sed *τυγχάνειν* solet ad eam ipsam referri personam, cui aliquid accidit. Olynth. I, 4, 3. III, 1, 4.

ὅ τι ἂν τύχητε ψηφίζησθε, τί καὶ χρὴ προςδοκᾶν;
4 Πῶς οὖν ταῦτα παύσεται; ὅταν ὑμεῖς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοὺς αὐτοὺς ἀποδείξητε στρατιώτας καὶ μάρτυρας τῶν στρατηγουμένων καὶ δικαστὰς, οἴκαδ' ἐλθόντας, τῶν εὐθυνῶν, ὥστε μὴ ἀκούειν μόνον ὑμᾶς τὰ ὑμέτερ' αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ παρόντας
5 ὁρᾶν. Νῦν δ' εἰς τοῦθ' ἥκει τὰ πράγματα αἰσχύνης, ὥστε τῶν στρατηγῶν ἕκαστος δὶς καὶ τρὶς κρίνεται παρ' ὑμῖν περὶ θανάτου· πρὸς δὲ τοὺς

Plat. Crit, 3. ποιοῦσι τοῦτο ὅ τι ἂν τύχωσι. de Rep. VI, 563. C. οἱ τοιοῦτοι ὑπ' ὀξύτητος φέρονται, ὅποι ἂν τύχωσι. De ipsa sententia vid. Olynth. I, 10, 4. Ῥᾳδίως, quod vulg. post τύχητε legitur, omisi, et φηφίζησθε pro vulg. ψηφίσησθε, meliorum codd. auctoritate fretus scripsi; utrumque cum Bekk. — τί καί, *quid tandem?* Herm. an Vig. p. 837. et, quem laudat Schaef., Porson. ad Eur. Phoen. 1373.

§. 4. Τῶν εὐθυνῶν. Moer. Att. εὐθύνα expl.: τρόπος κρίσεως τῶν ἀρξάντων ἢ πρεσβευσάντων, Hesych. τὸ δοῦναι λόγον ἐφ' ἑκάστῳ ἁμαρτήματι; omnino ad eos refertur, qui aliquid publice administrarunt; cfr. Olynth. III, 9.; qui judicabant (δικάζειν) dicebantur εὔθυνοι, λογισταί, qui decem erant, et in judicium vocati ὑπεύθυνοι. vid. Harpocrat. Etym. M. Meier's u. Schoemann's Att. Process p. 214. sqq. Boeckh l. l. I, p. 204. — ὥστε μή. pro his verbis in aliis libris οὐ γὰρ μὴ ἀκ. in aliis οὐ γὰρ ἀκ., in utriusque post ὁρᾶν legitur δεῖ. Lect. vulg. in Ald. prior. cum aster., sed in Ald. poster. altera lect. item cum aster.; unam harum lectt. ab interprete ortam esse patet: et secundam quidem vel propterea statuo, quod in app. Francf. legitur οὐ γὰρ ὥστε μή, et δεῖ in aliis ante ὁρᾶν, in aliis post hanc vocem ponitur; δεῖ etiam saepe inseritur, vid. Sturz. Lex. Xenoph. I, 632.

§. 5. Δὶς καὶ τρίς. videtur Iphicratem et Timotheum in mente habere; vid. ad XIV, 2. cfr. Olynth. I, 10. A. G. Becker in not. p. 86. dubitat, quoniam hi imperatores se fortissimos gesseriut, sed hac ipsa de causa, opinor, eos non nominat — ἐχθροὶ quanquam ab iis, qui πολέμιοι dicuntur, differunt, vid. Thom. M. sub h. v., tamen scriptores hoc discrimen non ubique observant. Quum vero Dem. rem forensem, ad quam ἐχθροί et ἀγωνίζεσθαι pertinet, opponat rei bellicae, videtur consulto his vocibus usus esse. Reisk. Ind. f. ἀγωνίζεσθαι. — ἀνδραποδιστὴς, „οὐ μόνον ὁ τούς ἐλευθέρους ἀπάγων εἰς δουλείαν, ἀλλὰ καὶ ὁ τοὺς δούλους ἀπὸ τῶν δεσποτῶν ἀποσπῶν εἰς ἑαυτόν.“ Etym. 102, 7. Harpocr. s. h. v. λωπο-

ἐχθροὺς οὐδεὶς οὐδ' ἅπαξ αὐτῶν ἀγωνίσασθαι περὶ
θανάτου τολμᾷ, ἀλλὰ τὸν τῶν ἀνδραποδιστῶν καὶ
64 λωποδυτῶν θάνατον μᾶλλον αἱροῦνται τοῦ προσ-
ήκοντος· κακούργου μὲν γάρ ἐστι κριθέντ' ἀποθα-
νεῖν, στρατηγοῦ δὲ μαχόμενον τοῖς πολεμίοις.
Ὑμῶν δ' οἱ μὲν περιϊόντες μετὰ Λακεδαιμο- XV.
νίων φασὶ Φίλιππον πράττειν τὴν Θηβαίων κατά- 1
λυσιν, καὶ τὰς πολιτείας διασπᾶν· οἱ δ', ὡς πρέσ-
βεις πέπομφεν ὡς βασιλέα, οἱ δ', ἐν Ἰλλυριοῖς πό-
λεις τειχίζειν, οἱ δὲ λόγους πλάττοντες ἕκαστος πε-
ριερχόμεθα. Ἐγὼ δ' οἶμαι μέν, ὦ ἄνδρες Ἀθη- 2

δυτῶν, i. e. λῃστῶν, οἳ ἀποδύουσι τοὺς παριόντας τὰς ἐσθῆτας. Pollux VIII, 102. monet, fuisse τῶν ἕνδεκα, ut utriusque generis homines, ubi confessi essent, morte mulctarent. Cfr. Suid. Hesych. Postell. de republ. Ath. c. X. Meier et Schoemann l. l. p. 229 et 560. — κακούργ. „κακοῦργοι sunt in numero eorum, quos statim, indicta causa, licet in carcerem inducere." R. Cfr. Andocid. c. Alcib. 120. antep. τοὺς κακούργους ἀσφαλὲς εἰς τὸ δεσμωτήριον ἀπάγειν. Hinc ἀπαγωγὴ τῶν κακούργων, de qua Harpocr. s. ἄπαγε, Suid. et Hesych. s. ἀπαγωγή.

§. 1. Περιϊόντες sunt, qui in foro obambulant halucinantes XV. Philippum longe aliis curis distentum abhorrere bello cum Atheniensibus, vid. IV, 2. Quum Noster dicit, homines istos commentos esse, quae dicerent, quaeritur de causis, quibus commenta sua probabilia redderent. Thebani, Lacedaemoniis devictis, etiam vicinitatem vexabant et Byzantium naves mittebant tanquam terra marique dominaturi, hinc Athenienses (Dem. d. Cor. 231, 2.) Θηβαίοις οὐδ' ἀλόγως, οὐδ' ἀδίκως ὀργιζόμενοι nihil magis optabant, quam ut horum vires frangerentur. Thessalorum vero civitatem Phil. jam in potestatem redegerat (πολιτ. διασπ.); quamobrem non defuerunt, qui sperarent, regem talia porro moliri. Ad regem Persarum a Philippo legatos esse missos, unde conjecerint, nescimus, nam Isocratis Philippica, in qua ejus rei mentio fit, ad Ol. 108, 1. pertinet. Illyrii vero semper novis rebus studebant; vid. ad Olynth. III, 5. 2. Diod. S. XVI, 4. — De praepos. ὡς post Herm. ad Vig. p. 853. egit Doederlein Phil. Beytr. a. d. Schw. I, 304. — ἕκαστος, in nonnullis libris ἕκαστοι, sed singularis usitatior, vid. Hom. Il. χ, 215. et Eust. ad h. l. Arist. Plut. 785. ἐνδεικνύμενος ἕκαστος εὔνοιάν τινα Brunck. ad h. l. et Matth. Gr. §. 302. a.

§. 2. Οἶμαι, hanc lect. vulg. revocavi, vid. ad IV, 1. R. ex Aug. 1. οἴομαι dedit, idem B., nuper οἶμαι, nuperrime οἴομαι — με-

ναῖοι, νὴ τοὺς θεοὺς ἐκεῖνον μεθύειν τῷ μεγέθει τῶν πεπραγμένων καὶ πολλὰ τοιαῦτα ὀνειροπολεῖν ἐν τῇ γνώμῃ, τήν τ' ἐρημίαν τῶν κωλυσόντων ὁρῶντα καὶ τοῖς πεπραγμένοις ἐπηρμένον, οὐ μέντοιγε μὰ Δί' οὕτω προαιρεῖσθαι πράττειν, ὥστε τοὺς ἀνοητοτάτους τῶν παρ' ἡμῖν εἰδέναι, τί μέλλει ποιεῖν ἐκεῖνος· ἀνοητότατοι γάρ εἰσιν οἱ λογοποιοῦντες.
3 Ἀλλ' ἐὰν ἀφέντες ταῦτ' ἐκεῖνο εἰδῶμεν, ὅτι ἐχθρὸς ἄνθρωπος καὶ τὰ ἡμέτερα ἡμᾶς ἀποστερεῖ καὶ χρόνον πολὺν ὕβρικε καὶ ἅπανθ' ὅσα πώποτ' ἠλπίσαμέν τινα πράξειν ὑπὲρ ἡμῶν, καθ' ἡμῶν εὕρηται, καὶ τὰ λοιπὰ ἐν αὐτοῖς ἡμῖν ἐστι, κἂν μὴ νῦν ἐθέ-

---

θύειν, Thom. M., qui p. 603. nostrum locum laudat, haec habet: οὐ μόνον ἐπὶ οἴνου τὸ μεθύω λέγουσιν, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τοῦ ἁπλῶς ὑβρίζειν καὶ μὴ ἐθέλειν σωφρονεῖν ὑπό τινος τυχὸν ἐξουσίας. — ἐπηρμένους, ἐπαίρεσθαι dicuntur, qui aliqua re ad magnam spem sunt excitati. Thuc. II, 11. ἡ γὰρ Ἑλλὰς πᾶσα τῇδε τῇ ὁρμῇ ἐπῆρται Plat. Rep. IV. p. 716 A. ἐπαιρόμενος ἢ τιμαῖς ἢ καὶ σώματος εὐμορφίᾳ. Matth. Gr. §. 398. — οὐ μέντοιγε μὰ Δί'. Ante μὰ R. ex Bav. et Aug. 2. inseruit οὐ, quod non magis hic praefigi quam de Cherson. 97, 1. οὐ μὰ Δί'..... φυλάττειν δεῖ. Phil. III, 124. 22. οὐ μὰ τὸν Δία ..... δύνασθε, post Δία scribi debebat. Vid. Schaef. ad p. 97, 2. 124, 22. 172, 17. Saepe μὰ Δία simpliciter dicitur. Thom. M. p. 590.: ὅταν τεθῇ τὸ μὰ, ἢ προκειμένην ἔχει τὴν ἄρνησιν ἢ νοουμένην. Stallb. ad Plat. Phil. p. 104. Reisig Conj. in Arist. p. 106. — προαιρεῖσθαι, consilium agitare, moliri. Olynth. I, 6, 3. II, 7, 1. — λογοποιοῦντες, Suid. et Hesych. πλάττοντες λόγους ψευδεῖς. Phil. II, 69, 17. λογοποιοῦσί τινες περιιόντες, ὡς Ἐλάτειαν τειχιεῖ. coll. Mid. 578. 15. Sunt vero hi distinguendi ab iis, qui dicuntur λογοποιοὶ, vid. Harpocrat. ejusque interpp.

§. 3. Ἐκεῖνο scriptum vides, quum R. habeat ἐκεῖνα, quod ex Aug. 1. desumserat, monens ταῦτα, quod sequatur, hanc scripturam requirere, sed ἐκεῖνο ad quodvis eorum, quae enumerantur, per se pertinet: idem B., „utrum orator voluerit, nemo facile definiat; dedit enim ille ἐκεῖν'. Suspicor tamen, voluisse ἐκεῖνα" Schaef. De scriptura ἄνθρωπος vid. ad c. III, 3. Καὶ iteratum explicatur Olynth. III, 2, 1. — ἠλπίσαμεν, Athenienses speraverant, suas opes, Philippo intercedente, auctum iri. Paullo post αὐτοῖς ἡμῖν praeeunte Bekk. ex Σ, vid. ad VII, 2. vulg. ἡμῖν αὐτοῖς. — ἄττα i. e. ἅτινα, sed ἄττα, ut in ὁποῖ' ἄττα, (Olynth. III, 9, 2.) est τινά, cfr. Etym. M. 167, 40. Buttm. Gr. ampl. I, 507.

ἄν τις ὑπερβῇ τῷ λόγῳ, ἵνα μὴ λυπήσῃ, καὶ τὰ πράγματα ὑπερβήσεται, δεῖ πρὸς ἡδονὴν δημηγορεῖν· εἰ δ' ἡ τῶν λόγων χάρις, ἂν ᾖ μὴ προσήκουσα, ἔργῳ ζημία γίγνεται, αἰσχρόν ἐστιν, [ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι,] φενακίζειν ἑαυτοὺς καὶ ἅπαντ' ἀναβαλλομένους, ὅσα ἂν ᾖ δυσχερῆ, πάντων ὑστερίζειν τῶν ἔργων, καὶ μηδὲ τοῦτο δύνασθαι μαθεῖν, ὅτι δεῖ τοὺς ὀρθῶς πολέμῳ χρωμένους οὐκ ἀκολουθεῖν τοῖς πράγμασιν, ἀλλ' αὐτοὺς ἔμπροσθεν εἶναι τῶν πραγμάτων· καὶ τὸν αὐτὸν τρόπον, ὥσπερ τῶν στρατευμ..των ἀξιώσειεν ἄν τις τὸν στρατηγὸν ἡγεῖσθαι, οὕτω καὶ τῶν πραγμάτων τοὺς εὖ βουλευομένους, ἵν' ἃ ἂν ἐκείνοις δοκῇ, ταῦτα πράττηται καὶ μὴ τὰ συμβάντα ἀναγκάζωνται διώκειν. Ὑμεῖς δὲ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πλείστην δύναμιν 2

---

pedimentis omnibus, sed domini rerum temporumque. — τρόπον, ὥσπερ. idem VI, 4. Olynth. III, 5, 5., conjectura H. Wolfii ὅνπερ non admittenda. — οὕτω. Solet Noster pronom. demonstr. et οὕτω conjungere ad rem ipsam, quae describitur, accuratius adumbrandam. Olynth. I, 3, 1. τῷ — φάσκειν, τούτῳ προσαγ. coll. 6, 3. ὅσ' ἂν πορίσωσιν, οὕτως etc. — Post τοὺς βουλευομένους vulg. ἡγεῖσθαι χρή, quae verba quoniam in cod. α. et χρὴ apud Stob. p. 365. non leguntur, apud Bekk. in FΥΩuκ, nunc, utpote ex interpretamento nata, prorsus ejeci; it. Bekk. Iidem paene codd. paullo post habent συμβαίνοντα, quae est lect. vulg., sed meliores cum Stob. praebent συμβάντα. Haec vox ad res et adversas et secundas refertur.

§. 2. Τριήρεις. Athenienses init. belli Pelopon. Ol. 87. *trecentas* dicuntur naves instruere posse. Thuc. II, 13. Idem de sua aetate Dem. d. Class. 181, 18. 186, 8. de fals. leg. 369, 13. Aesch. d. f. leg. 337. Isocrat. Panegyr. c. III. haec: οὐδεὶς ἂν ἑτέραν πόλιν ἐπιδείξειε τοσοῦτον ἐν τῷ πολέμῳ τῷ κατὰ γῆν ὑπερέχουσαν, ὅσον τὴν ἡμετέραν ἐν τοῖς κινδύνοις τοῖς κατὰ θάλατταν διαφέρουσαν. Boeckh I, 279., qui monet, hac aetate ab Athen. ad summum potuisse CCC naves exstrui. Verum orator c. VI, 5. huj. or. decem tantum naves postulat. — ὁπλίτας. Thuc. II, 13. Periclem dicentem facit: ὁπλίτας τρισχιλίους καὶ μυρίους εἶναι, ἄνευ τῶν ἐν τοῖς φρουρίοις καὶ τῶν παρ' ἔπαλξιν ἑξακισχιλίων καὶ μυρίων. cfr. Dem. Class. 181, 18., qui dicit, ὅσους ἂν ἐθέλῃ τις. Boeckh. I, 290. — ἱππέας. Thuc. l. l. equites mille et ducentos cum equestribus

ORATIONES

OLYNTHIACAE TRES.

PROLEGOMENA.

In orationibus, quae dicuntur *Olynthiacae*, Demosthenes animos civium commovere studet, ut Olynthum ab impetu Philippi defendant: nam metum esse, ne Macedo, illa urbe capta, in ipsum Atheniensium agrum invadat. Etenim Olynthus*) (hod. Olyntho) sita ad sinum Toronaeum LX ferme stadia ab Potidaea in edito loco, (Thuc. 1, 63. dicit ἔστι καταφανὲς, Schol. addit: ὑψηλὸν γὰρ τὸ χωρίον ἡ Ὄλυνθος,) auctore Steph. Byz. ab Olyntho, filio Herculis, condita est, narrante vero Conon. Narr. 4. ab Olyntho, Strymonis, regis Thraciae, filio, qui venans a leone laceratus illo loco sepultus erat, nomen accepit. Hujus Olynthi frater Rhessus quum dicatur ἐπὶ Τροίαν Πριάμῳ συστρατεύσας, probabile est, paullo post Trojae excidium urbem illam esse conditam. Graecae originis eam fuisse dicit Herodot. VII, 122., et antiquitus auctoritate et potestate floruisse, vel hinc concluseris, quod, quum Olymp. 87, 4. (429 a. Ch.) Athenienses bellum Chalcidensibus intulissent, et hi Olynthiorum qui ceteris urbibus praefuisse videntur, implorarent auxilium, (ἐπῆρχεν Lib. Arg. Ol. III. (I.) I, 1.), Athenienses fuga se Poti-

*) Vid. *Lucches*. Arg. in Olynth. I. 13. p. 200. *Vogel* Biogr. II, p. 89. sqq. *Mannert* Geogr. VII, 456. *Jacobs*. vers. vern. p. 209. sqq. A. G. *Becker* vers. vern. I, p. 91. J. Th. *Voemel* de Olynthi situ, civitate, potentia et eversione. Francf. 1827. 4.

daeam receperunt. Narrat haec Thuc. II, 79. Idem auctor est, (IV, 123.) Brasidam, Mendaeum, quum bellum contra Athenienses gereret, Olymp. 89, 1. suorum liberos subduxisse Olynthum, cujus incolae ipsi (Thuc. V, 39.) Mecybernam, quam Atheniensium praesidium obsessam tenebat, adorti esse traduntur. Sed quemadmodum hoc, quo diximus, tempore Olynthii cum Atheniensibus confligebant, ita videmus illis Ol. 99, 2. 3. a Lacedaemoniis bellum inferri: cujus rei haec fuit causa. Amyntas, rex Macedonum, ab Illyriis victus et pressus ab Olynthiis, his magnum vicini agri tractum permisit. Diod. Sic. XIV, 92. XV, 19 Quem ille quum, viribus instauratis, repeteret et Olynthii se reddituros negarent, opem Lacedaemoniorum imploravit: Olynthii vero urbes Chalcidicas in belli societatem arcessiverunt; quod illae aegre tulisse videntur. Nam legati ex Acantho et Apollonia, urbibus Chalcidicis, venerunt Spartam auxilium petituri. Apud Xenoph. H. G. V, 2, 12. legati inter alia haec: ὅτι μὲν γὰρ τῶν ἐπὶ Θρᾴκης μεγίστη πόλις Ὄλυνθος, σχεδὸν πάντες ἐπίστασθε*). Quum auxilia a Spartanis, duce Eudamida, missa Thebis, dissidio ibi orto, retinerentur, mittunt illi Teleutiam, Agesilai fratrem, qui in pugna cum Olynthiis pugnata cadit; copiae ejus dispelluntur. Diod. Sic. XV, 19, 21. Xen. l. l. V, 3, 6. Cfr. Dem. d. f. leg. p. 425, 24. (Ὀλύνθιοι) μάχας πολλὰς ἐκράτησαν καὶ τρεῖς τῶν πολεμάρχων ἀπέκτειναν. Sed Agesipoli, qui succedebat, mortuo, Polybidas (Diod. Sic. XV, 23.), quem Xenoph. V, 3, 26. Polybiaden vocat, a Lacedaemoniis dux electus, Olynthios ita obsidione pressit, ut hi in fidem Lacedaemoniorum Ol. 100, 1. sese reciperent.

Bello hoc finito, opes Olynthiorum, mercatura florentium, sensim sensimque restitutae sunt, ut Phi-

---

*) Idem refert §. 15—19, Olynthios populari usos esse imperio et liberalibus legibus. Cfr. Dem. Phil. III. p. 125, 6. sq.

lippi, patrium obtinentis regnum, plurimum interesset, hac potiri urbe. Ita factum, ut Ol. 105, 3. Olynthii legatos Athenas mitterent, de foedere pangendo acturos, nam Dem. Olynth. I, 3, 1. (p. 19. R.) dicit: *Ὀλυνθίους ἀπήλαυνόν τινες ἐνθένδε βουλομένους ἡμῖν διαλεχθῆναι.* Unde patet, illos repulsam tulisse: nam Athenienses spe de Amphipoli recipienda inducti oblatam occasionem Graeciae liberandae e manibus dimiserunt; immo bellum exortum est Olynthiorum cum Atheniensibus, et quidem teste Dem. in Aristocr. 656, 18. *δι' ἐκεῖνον ἡμῖν ἐπολέμουν.* Sed eo ipso anno, quo bellum illud exarsit Ol. 105, 3, Philippus foedus iniit cum Olynthiis et his Anthemuntem et Potidaeam tradidit. Dem. l. l. Diod. Sic. XVI, 8. Liban. Arg. Ol. III, (I,) c. I. §. 2. 3. At vero pace et societate Atheniensium cum Olynthiis facta, Ol. 106, 3. Olynth. II, 3, 2. Aristocr. 656, 25., Philippus, cujus fratres ex noverca genitos Olynthii receperant (Justin. 8, 3.)*), bellum huic urbi parare instituit, quam et Polyb. IX, 22. principem urbium Thraciarum esse tradit, et Diod. Sic. XVI, 8. et 53. opibus et potentia florentem, propter civium multitudinem ad bellum plurimum habuisse scribit momenti. Jam vero Philippus Ol. 107, 4. Olynthum oppugnaturus Chalcidicas urbes adortus Zeiram castellum diruit et nonnullas urbes in fidem recipit (Diod. Sic. XVI, 52.); has vero socias Olynthiorum fuisse conjeceris ex Demosth. d. f. leg. 426, 9.: *πάντας δὲ περιχώρους ἔχοντες (Ὀλύνθιοι) συμμάχους.* Idem Phil. III. p. 113, 12. de Philippo narrat: *τετταράκοντ' ἀπέχων τῆς πόλεως στάδια εἶπεν (Ὀλυνθίοις), ὅτι δεῖ δυοῖν θάτερον, ἢ ἐκείνους ἐν Ὀλύνθῳ μὴ οἰκεῖν, ἢ αὐτὸν ἐν Μακεδονίᾳ.* et 117, 20. *δύο καὶ τριάκοντα πόλεις ἐπὶ Θρᾴκης ἐῶ, ἃς ἁπάσας οὕτως ὠμῶς ἀνῄρηκεν;* ex or. d. f. leg. I. l. patet, proditorum ope Macedonem maxime usum fuisse in istis urbibus expugnan-

---

*) *Vogel* l. l. p. 275. haec fabulose narrari contendit.

dis: quae res a multis scriptoribus memoriae prodita est. Vid. Horat. Carmin. III, 16, 13. Val. Max. VII, 2. Jam periculum ipsis imminuit Olynthiis, qui mille equitibus et decem millibus peditum collectis bis a Macedone in fugam conjecti ad obsidionem tolerandam adigebantur. Priusquam vero haec gesta erant, Olynthii legatos Athenas miserunt, qui auxilium peterent: Demosthenes, ut mittantur copiae auxiliares, suadet, dissentiente Demade, de quo cfr. Suid., qui hoc: *κτήματα ἐν Βοιωτίᾳ παρὰ Φιλίππου δωρεὰν ἔλαβεν. οὗτος Δημοσθένει λέγοντι ὑπὲρ Ὀλυνθίων ἀντέλεγεν.* cfr. *Philochorum* in Attic. rer. lib. VI. ap. Dion. Halicarn. in ep. ad Amm. p. 735. R.

Hic enim narrat, Athenienses, societate cum Olynthiis juncta; bis mille pedites et triginta triremes misisse, quibus Charetem praeficerent. Postea vero, iterum missis Athenas legatis, Athenienses Charidemum octodecim triremes et militum quatuor millia, equites vero centum et quinquaginta ducere jussisse. Tertio denique quum Olynthii peterent, ut auxilium praeter eas copias, quas haberent, non ex peregrinis, sed e civibus Atheniensibus ferretur, populum alias triremes septendecim, civium vero armatorum millia duo equitesque trecentos, navibus impositos, Charete duce, misisse. Hinc patet, cur Demosthenes *ter* exstiterit et auxilium Olynthiis mitti voluerit. Accedit auctoritas Libanii, ex cujus prooemiis idem, quod Philochorus dicit, elucet, maxime ex init. arg. Ol. II. (III.): *ἔπεμψαν βοήθειαν τοῖς Ὀλυνθίοις οἱ Ἀθηναῖοι καί τι κατορθοῦν ἔδοξαν δι' αὐτῆς*, ita ut quibus argumentis olim mihi demonstrare videbar, orationes Olynthiacas tres uno tenore esse habitas, ea nunc facile corruere patiar; id quod p. 117. ed. pr. jam significavi. Nam Demosthenem ipsum videtur rerum male ab Atheniensibus gestarum poenituisse, ut earum mentionem opprimeret ut potius ad auxilia strenue ferenda

cives cohortaretur*). Atqui ab eo numero militum et navium, quem Philochor. habet, non multum discrepat orator noster de f. leg. p. 426, 10. §. 266. B.: μυρίοις δὲ ξένοις καὶ τριήρεσι πεντήκοντα ὑμῶν βοηθησάντων αὐτοῖς καὶ ἔτι τῶν πολιτῶν τετρακιςχιλίοις, οὐδὲν αὐτοὺς (sc. Ὀλυνθίους) τούτων ἠδυνήθη σῶσαι; (cfr. Voemel de Olynthi situ p. 17.). Ex quibus ipsis verbis intelligitur, opem Atheniensium omni caruisse fructu. Nam posteaquam Philippus urbibus Chalcidicis expugnatis Olynthum capere instituisset summamque expertus esset ipsorum Olynthiorum virtutem, perfidia eorum, ad quos summa rerum delata erat, hac urbe est potitus: quod quidem ex ipso Diod. Sic. (XVI, 53. ubi vid. Wessel.) cognoscere licet: τὸ δὲ τελευταῖον φθείρας χρήμασι τοὺς προεστηκότας τῶν Ὀλυνθίων Εὐθυκράτην τὲ καὶ Λασθένην, διὰ τούτων προδοθεῖσαν τὴν Ὄλυνθον εἷλε. διαρπάσας δ' αὐτὴν, καὶ τοὺς ἐκνοικοῦντας ἐξανδραποδισάμενος, ἐλαφυροπώλησε. Cfr. Dem. Phil. III, 125. 6. sqq., unde patet, *Apollonidem*, qui improbaret consilia proditorum, a populo ejectum esse. Idem legitur p. 128, 8. Urbe Olyntho capta (Ol. 108, 1.), Philippus Olympicos diis ludos instituit (Ὀλύμπια ἐποίει). Dem. d. f. leg. 401, 13. Diod. S. XVI, 55. Ipsorum vero proditorum etsi alter Lasthenes aedes suas contexisset lignis dono allatis e Macedonia, et Euthycrates boves multos aluisset, pretio nemini numerato (Dem. d. f. leg. 426, 1. sq.), tamen misere a Philippo interemti sunt, Dem. d. Chers. p. 99, 23.: ἐπειδὴ τὴν πόλιν προὔδοσαν, πάντων κάκιστ' ἀπολώλασιν. coll. de Cor. 241, 25. —

Jam oritur quaestio subdifficilis de **ordine harum orationum**, quae Ol. 107, 4. (349. a. Chr.) archonte Callimacho sunt habitae. Nam Dionys. Hal. in ep. ad Amm. c. 4. Tom. VI. p. 725. R. eam, quae vulgo

*) Hanc rationem si sequamur, suspicio, quam de Philochori auctoritate Becker vers. vern. p. 97. sq. movit, evanescet. Vid. Rauchenstein in libello mox laudando p. 16—24.

secunda est, facit primam, quae vulgo tertia, secundam, et quae vulgo prima, tertiam; neque hac certe in re de fide et auctoritate hujus scriptoris derogaverit, qui perpendat, eodem duce Philippicam primam, quae vulgo post Olynthiacas ponitur, ante has collocari: quae quidem res et ipsa oratione et historia comprobatur. Jam quidni credamus, illum etiam has orationes recte disposuisse? Consentit *Tourrellus*, cujus verba adscribam: „Has ego orationes eodem ordine, „quo Dion. Halicarn. colloco; eique ipsa ratio suffra-„gatur. Namque initio ejus Olynthiacae, quam ego „primam facio, Orator Atheniensibus instat de foedere „cito cum Olynthiis ineundo; in duabus autem reliquis „id foedus initum supponit, inque id solum incumbit, „ut ostendat, quam necesse sit, quae ex eo tenebantur „facere, ut faciant. Consequentia cuivis facile pate-„bit*)." *Lucchesinius* vero vulgatam sequens rationem, ita disserit (Vol. II. p. 199. ed. Allen.): „Quae „prima nobis et alteri (Dionys. Hal.) tertia est, quam-„vis parum differat a secunda eique propemodum ge-„mina videatur, attamen non levia praefert indicia, „quibus natalis sui praerogativam ostendit. In ista enim „Demosthenes non solum cives inflammat ad ferendum „Olynthiis auxilium, sed monet, ut illuc legatos mit-„tant, qui hujus spe confirment animos metu fractos. „Quod consilium si Orator providus ac solertissimus „in tertiam concionem distulisset, ejus profecto pru-„dentia desideraretur. Deinde in hac ipsa oratione Phi-„lippi sordidos mores, illatasque tot tantisque gentibus „injurias singillatim recenset. At quam longe alienum „esset a clarissimi Oratoris sagacitate, si haec dicere „in prima concione praetermisisset, quae omnium ma-„xime ad causam faciunt? In secunda vero quid sibi „vult exordium calliditatis atque artis plenum, quo „ostendere conatur, plures adhuc virium nervos super-

---

*) Merito haec argumentatio displicet Rauchensteinio p. 7. sq.

„esse reipubl., nisi commotos priori sermone cives „fuisse ad opem ferendam, sed timere, ne, quum minus potentia valeant, id fieri possit? Tertia denique „suo loco dimoveri nequit; quippe parum isthic Orator „commoratur in suadenda opitulandi necessitate.“ Possint sane vera videri, quae Luc. adfert ad vulgatam harum oratt. collocationem defendendam; at si noster omni dicendi vi et argumentorum gravitate usus esset in oratione prima, num sperare potuit, fore, ut, si in secunda et tertia minus acriter disputaret, animi, quo vellet, perducerentur? Hinc jure videtur haec oratio postremum obtinere locum. Ex initio vero ejus orationis, quae secundum tenet locum, Luc. concludit, priori sermone jam commotos fuisse animos; at quum de singulari divino beneficio, de imbecillitate opum Philippi, de mente sociorum a principe alienata et ipsorum civium desidia exponat, inprimis animos audientium ad rem ipsam convertere vult. Illud Lucchesinio concedam, in orat. III. vulg. inesse, quae sumere nos jubeant, omnem hanc rem civibus non prorsus ignotam fuisse, sed quidni secundo loco ponamus cum Dionysio?

Jam vero nuper hanc rem, quam dudum sopitam in ed. pr. suscitaveram, tractavit *Rauchenstein* in libello acute scripto: de orationum Olynth. ordine. Lips. 1821., qui Dionysium sequitur, tamen hic illic cupidius disputans. Adversarium Vir doctus et ego nacti sumus A. G. *Beckerum* in vers. vern. I. p. 103—131. qui ordini vulgari patrocinans, tum auctoritate veterum Grammaticorum, tum argumentis ex ipsa indole orationum diligentissime conquisitis nititur. Quanquam statueram meum qualecunque judicium in his Prolegg. addere, tamen angustis hujus editionis finibus pressus summam rei attingam. Et hoc quidem apertum est, in singulis his orationibus multa consentire, quae ad Philippi mores, ad Olynthiorum conditionem et ad necessitatem rerum gerendarum spectant, ita ut certa or-

dinis vestigia inde vix repeti possint. Quamobrem videndum est, an sint probabilia, quibus rationem Dionysii, quem sequor, defendere liceat. Jam de ea oratione, quae vulgo tertio ponunt loco, non est, quod disputemus, nam sive hunc, sive tertium obtinet, certe non prima dicenda est; cfr. dicta ad argum. or. Olynth. secundae. Ceterum eo differt a reliquis duabus, quod in hac Dem. legem de pecunia theatrali abrogari vult (c. IV. p. 31. R.), exempla majorum fusius commendat (c. VII. p. 34.); et dicendi rationem habet aequabiliorem.

Sed inprimis quaeritur, utrum ea oratio, quae vulgo primam tenet sedem, tertia dici, et quae vulgo secundam, in primam ascendere possit. Etenim hanc propterea primam dixeris, quod c. I. §. 1. Dem. dicit: *τὸ πολεμήσοντας τῷ Φιλίππῳ γεγενῆσθαι*, deinde quod omnino res Philippi accuratius describuntur et perpenduntur (c. II. III. p. 19. 20. c. VII. p. 22.), quam in ea, quam nos tertiam dicimus c. IX. p. 15.; illud enim mihi magis primo quam tertio loco congruere videtur. Denique vero orationem vulgo primam his de causis in tertium locum rejiciendam censemus; primo: majus instat periculum, c. IV. fin. p. 12 R.: *εἰ Ὄλυνθον ἐκεῖνος καταστρέψεται, φρασάτω τις ἐμοὶ, τί τὸ κωλύον ἔτ' αὐτὸν ἔσται βαδίζειν ὅποι βούλεται.* c. V. §. 4. p. 13.: *τίς οὕτως εὐήθης ἐστὶν ὑμῶν, ὅστις ἀγνοεῖ τὸν ἐκεῖθεν πόλεμον δεῦρο ἥξοντα, ἂν ἀμελήσωμεν;* Hinc dupplex auxilium mitti vult c. VI. §. 2. p. 14., quo et Olynthiorum urbes serventur, et Philippi fines occupentur. Secundo: multum valere videntur verba cap. VII. §. 1. p. 15. haec: *οὔτ' ἂν ἐξήνεγκε τὸν πόλεμόν ποτε τοῦτον ἐκεῖνος, εἰ πολεμεῖν ᾠήθη δεήσειν αὐτὸν, ἀλλ', ὡς ἐπιὼν, ἅπαντα τότε ἤλπιζε τὰ πράγματα αναιρήσεσθαι, κᾆτα διέψευσται.* Nonne hinc vides, bellum jam geri et non demum suscipi? hoc ipsum sensit A. G. Becker l. l. p. 128. Sed putat, intelligendas esse urbes Chalcidicas: at nexus dissuadet, ex quo tantum Olynthus spectatur. Accedit, quod, quanquam

verba Olynth. III, 6, 4. *τί οὖν, ἄν τις εἴποι, σὺ γράφεις ταῦτ' εἶναι στρατιωτικά;* referantur ad ea, quae praecedunt, *ἔστιν χρήματα ὑμῖν*, tamen orator respiciat pecuniam theatralem, de qua egerat in or. II. (vulg. III.) c. IV. Jam non probabile est, hanc rem tangi in orat. prima, latius vero exponi in tertia. Vid. Rauchenstein p. 38. sq.*).

---

*) Haec scripseram, quum *Westermannus* meus, Lips., juvenis eximius, qui hac de re litteris mecum egerat, hoc modo ordinem vulg. defenderet: „Huc primum spectat locus Or. I. (aliis III.) c. 6, 2. p. 14. R. *φημὶ δὴ διχῇ βοηθητέον εἶναι κ. τ. λ.* Sermo est ibi de ultione a Philippo exigenda; jam quisque videt, ultionem nisi eum, qui integris adhuc utatur viribus, neminem petere posse. At si esset or. III. Philippus certe jam in eo fuisset, ut Olynthum expugnaret. Non igitur conveniret, Athenienses ut ulciscerentur, jubere, multo minus, ut qui crebris legationibus et expeditionibus exhausti jam et afflicti erant, duplicem rursus exercitum pararent. [Sed primo non de ultione, verum de impetu in Philippi fines agitur; dein, Atheniensium vires exhaustas fuisse, unde scimus? *Rüd.*] Porro or. I (III.) c. 2, 1. p. 10. *πρὸς τὰς καταλλαγάς, ἃς ἂν ἐκεῖνος ποιήσαιτο ἄσμενος πρὸς Ὀλυνθίους, ἐναντίως ἔχει.* Quod quamvis Wolfio fictum videatur, tamen eo tantummodo tempore hujus rei mentionem injicere potuit orator, quo foedus cum Olynthiis Philippo fieri posse credibile erat, i. e. in procinctu sive belli initio, non autem rebus jam in discrimen adductis, quod or. III. denotat (?). Jacobsius quoque, Vir Cel., nostri ordinis adversarius paullum in illo loco haerebat p. 295. Eodem modo intelligenda sunt, quae leguntur or. I. (III.) c. I. fin. p. 10. *τὰ δ' ἡμᾶς διαβάλλων καὶ τὴν ἡμετέραν ἀπουσίαν.* [Sed quid, si orator haec omnia tertio posuit loco; quo magis cives instigaret? *Rüd.*] Denique quae in or. I. et II. (III et I.) de Thessalis narrantur, pariter nostro ordini suffragantur. Legitur enim I, c. 7, 2. p. 15. *καὶ γὰρ Παγασὰς ἀπαιτεῖν αὐτόν εἰσιν ἐψηφισμένοι καὶ Μαγνησίαν κεκωλύκασι τειχίζειν:* coll. II, 5, 1. p. 21. *καὶ γὰρ νῦν εἰσιν ἐψηφισμένοι Παγασὰς ἀπαιτεῖν καὶ περὶ Μαγνησίας λόγους ποιεῖσθαι.* Nimirum Thessalorum, qui lucri causa fere semper in bello stabant a potentioris parte, cum Olynthiis societas inita non alio tempore cogitari poterat, nisi quo magnam illi spem haberent, prosperum sibi, foedere praesertim cum Atheniensibus junctis, non defore successum. Qua spe elati, initio statim belli decreverunt, repetere Pagasas ac munire Magnesiam. Quum vero Philippi res prospere cederent, paullum perterriti non quidem statim incepto destitere, sed minus audacter περὶ

Haec pauca nunc habui, quae de hac re, iterum iterumque sub examen vocata, proponerem. Consentit Weiske de hyperb. III, p. 31—33; calami errores in hoc loco jam notavit Rauchenstein p. 52. — Ordinem vulgatum sequuti sunt *H. Wolf.*, *Lucches.*, *Auger.*, *Becker*, Dionysiacum *Mounten.*, *Jacobs.*, *J. Bekker* in min. ed. (nam in ed. maj. vulg.), *Rauchenstein.* Cfr. omnino A. G. Becker l. l. p. 109—111, qui enumerat editores, qui vel hanc vel illam tenent rationem.

Μαγνησίας λόγους ποιεῖσθαι satis habebant. [At res, me judice, haec est. Thessali ante periculum majus λόγους ἐποιήσαντο, illo vero instante et Philippo longius progrediente — intra hoc tempus oratio, quam dico, secunda habetur — adeo κεκωλύκασι τειχίζειν. Ita illud prius factum putandum est, quam hoc. *Rüd.*] Rem summatim repetam. Libri et editiones tuentur ordinem vulgarem, Dionysius novum praecipit. Externorum argumentorum auctoritas, quae sane magna est, labefactatur internis, si quidem his ostendi potest, idoneas esse causas, cur orationem, quae vulgo prima dicitur, tertio ponamus loco. Qua in re cavendum, ne opinione praejudicata irretitus aliena in usum tuum convertas.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΟΛΥΝΘΙΑΚΟΙ.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΟΛΥΝΘΙΑΚΟΥ Γ (Α).

I. Ὄλυνθος ἦν πόλις ἐπὶ Θρᾴκης· Ἑλληνικὸν δὲ ταύτῃ τῶν 6
1 ἐνοικούντων, τὸ γένος ἀπὸ Χαλκίδος τῆς ἐν Εὐβοίᾳ· ἡ δὲ
Χαλκὶς Ἀθηναίων ἄποικος. πολλοὶ δὲ πόλεμοι καὶ ἔνδοξοι 7
τῆς Ὀλύνθου. Ἀθηναίοις τε γὰρ ἐπολέμησεν ἄρχουσι τῶν
Ἑλλήνων τὸ παλαιὸν, καὶ αὖθις Λακεδαιμονίοις. χρόνῳ τε
εἰς δύναμιν προῆλθε μεγάλην καὶ τῶν συγγενῶν πόλεων
ἐπῆρχεν· ἦν γὰρ ἐπὶ Θρᾴκης πολύ τι γένος Χαλκιδικόν.
2 Φιλίππῳ δὲ τῷ Μακεδόνων βασιλεῖ συμμαχίαν οἱ Ὀλύν-
θιοι ποιησάμενοι καὶ πολεμοῦντες μετ' αὐτοῦ πρὸς Ἀθη-
ναίους τὸ κατ' ἀρχὰς, καὶ τοῦτο μὲν Ἀνθεμοῦντα παρὰ

I. §. 1. Θρᾴκης. Vid. Xen. H. G. V, 2, 12. Plin. IV, 11. Mel. II, 2. — ταύτῃ τῶν, R. τῶν ante ταύτῃ collocavit, quin ejus rei rationem redderet: ed. Ald. et cett. eam, quam dedi, exhibent collocationem. — Ἀθηναίων ἄποικ. Strab. X, p. 430. ed. Bas. (T. IV. p. 23. Tzsch.) haec habet: ἡ Χαλκὶς μητρόπολις τῆς νήσου, τρόπον τινὰ ἐπ' αὐτῷ τῷ Εὐρίπῳ ἱδρυμένη, ἀμφότεραι δὲ (Eretriam intelligit) πρὸ τῶν Τρωϊκῶν ὑπ' Ἀθηναίων ἐκτίσθαι λέγονται. Cfr. Mannert Geogr. Graec. et Rom. VIII, p. 254. — πολλοὶ δὲ πόλεμοι, de his dictum in Prolegg., in quibus, ut hoc semel moneam, ea, quae ad hoc argumentum illustrandum pertinent, partim sunt exposita. — προῆλθε, vid. ad Lib. Vit. Dem. V, 1. et huj. argum. II, 3. — ἐπῆρχεν cum Bekk. dedi ex cod. Bav., vulg. ὑπερεῖχεν. Sed Olynthus non solum superior fuit ceteris civitatibus, quibuscum eandem habebat originem, sed omnia fere illius regionis loca in fidem et societatem receperat. De potentia hujus urbis vid. Prolegg. — Χαλκιδικόν. Strab. l. l. haec: ἡ δὲ Χαλκὶς τὰς ὑπὸ Ὀλύνθῳ (πόλεις συνῴκισε), ἃς Φίλιππος διελυμήνατο.

§. 2. Τὸ κατ' ἀρχάς. Illud significatur tempus, quo Phil., Illyriis victis, Olynthiorum animos sibi conciliare studebat. Ol. 105, 3. — Ἀνθεμοῦντα, Steph Byz. s. h. v. et Plin. IV, 16. hanc

τοῦ Μακεδόνος εἰληφότες, πόλιν ἀμφισβητήσιμον Μακε-
δόσι καὶ Ὀλυνθίοις, τοῦτο δὲ Ποτίδαιαν, ἣν Ἀθηναίων
ἐχόντων ἐκπολιορκήσας ὁ Φίλιππος Ὀλυνθίοις παρέδωκεν,
ὕστερον ὑποπτεύειν ἤρξαντο τὸν βασιλέα, ὁρῶντες αὐτοῦ
ταχεῖαν καὶ πολλὴν τὴν αὔξησιν, οὐ πιστὴν δὲ τὴν γνώ-
μην. Ἀποδημοῦντα δὲ τηρήσαντες αὐτὸν, πέμψαντες πρέσ- 3
βεις πρὸς Ἀθηναίους κατελύσαντο τὸν πρὸς αὐτοὺς πόλε-
μον, ποιοῦντες τοῦτο παρὰ τὰς συνθήκας τὰς πρὸς Φίλιπ-
πον. συνετέθειντο γὰρ καὶ κοινῇ πολεμεῖν πρὸς Ἀθηναί-
ους, κἂν ἄλλό τι δόξῃ, κοινῇ σπείσασθαι. ὁ δὲ Φίλιππος,
πάλαι μὲν προφάσεως ἐπ' αὐτοὺς δεόμενος, τότε δὲ ταύ-
την λαβὼν, ὡς τὰς συνθήκας παραβεβηκόσι καὶ πρὸς τοὺς
ἐχθροὺς τοὺς ἑαυτοῦ φιλίαν ἐσπεισμένοις πόλεμον ἐπήνεγ-
κεν. Οἱ δὲ πεπόμφασι πρέσβεις εἰς Ἀθήνας περὶ βοη- 4

Macedoniae fuisse urbem dicant; Dem. Phil. II. p. 70, 27. §. 20. Bekk.: Ἀνθεμοῦντα μὲν αὐτοῖς (Ὀλυνθίοις) ἠφίει, οὗ πάντες οἱ πρότερον Μακεδονίας βασιλεῖς ἀντεποιοῦντο: unde patet, regum Macedoniae plurimum interfuisse, hanc tenere urbem, quae in confinio Macedoniae et Chalcidices sita erat. — Ποτίδαιαν, de hac urbe dictum est com. hist. ad Phil. I, 2, 2.; eandem rem Noster tangit, Olynth. I, 3, 1. et Phil. II. p. 70. ult. — ἐχόντων. Bodl. ἑλόντων. — πολλὴν τὴν αὔξησιν, nam eodem tempore Phil. potitus est Amphipoli, Pydna aliisque urbibus. — οὐ πιστήν, perfidiae Philipp. saepe ab ipso Demosthene incusatur. cfr. Olynth. I, 3, 2. vid. Valcken. orat. de Phil. p. 237. Weiske de hyperb. I, p. 47.

§. 3. Πρέσβεις. Hoc refero ad Ol. 106, 4. quo Philippus bello Thessalorum implicitus erat. Vid. com. hist. ad Lib. Vit. Dem. V, 3. Neque enim haec legatio cum ea, quae Ol. 105, 3. missa erat, confundi debet. — συνετέθειντο, lect. vulg. συνετέθειτο, Ald. utraq. συνετέθητο, sed Par. 5. 7. Aug. Bav. Obsop. edd. Fel. W. R. A. B. illam tuentur lectionem, quae ipsi nexui magis convenit. — σπείσασθαι, et de inductis intelligitur (cfr. Ammon. in σπονδαί) et de ipsa pace. Xenoph. H. G. II, 2, 12. περὶ εἰρήνης — ἀντέλεγον μὴ σπένδεσθαι Ἀθηναίοις. —

§. 4. Εἰς Ἀθήνας. Bodl. et Goth. πρὸς Ἀθηναίους. — συναγορεύει, idem legitur Vit. Dem. III, 5. cfr. de voce συνήγοροι ad init. Phil. I. — κελεύων. cfr. Olynth. III, 5, 4. 8, 2. — καί φησι. in Bodl. et Goth. ita collocata sunt verba: καὶ φ. τὴν σωτηρ. τῶν Ὀλ. ἀσφαλ. εἶναι τῶν Ἀθην. B. etiam εἶναι ante Ἀθ. collocat, notans, ita in T legi, in cett. vulg., sed vulgatam in-

θείας· οἷς ὁ Δημοσθένης συναγορεύει, βοηθεῖν κελεύων τοῖς Ὀλυνθίοις. καί φησι τὴν Ὀλυνθίων σωτηρίαν ἀσφάλειαν τῶν Ἀθηναίων εἶναι· σωζομένων γὰρ τῶν Ὀλυνθίων, οὐδέποτε ἥξειν εἰς τὴν Ἀττικὴν Φίλιππον, ἀλλὰ τοῖς Ἀθηναίοις ἐξουσίαν ἔσεσθαι πλεῖν ἐπὶ τὴν Μακεδονίαν, κἀκεῖ 8
ποιεῖσθαι τὸν πόλεμον· εἰ δὲ ὑπὸ Φιλίππῳ γένοιτο ἡ πόλις αὕτη, ἀνεῖσθαι τὴν ἐπὶ τοὺς Ἀθηναίους ὁδὸν τῷ βασιλεῖ. φησὶ δὲ δυσμάχητον εἶναι τὸν Φίλιππον οὐχ, ὡς ὑπείληπται, θαρσύνων ἐπ' αὐτὸν τοὺς Ἀθηναίους.

II. 1 Διείλεκται δὲ καὶ περὶ τῶν δημοσίων χρημάτων, συμ-

---

veni in Ald. utraque, Lut., ceterisque edd. — *γένοιτο* scripsi nunc cum Bekk., qui subjicit, in *Ω*u*v* legi *γένηται*. Quae scriptura quanquam in Ald. utraque, in Par. 2. 3. 5. 7. legatur, et, Hermanno monente ad Vig. p, 831., recentiores et deterioris notae scriptores *εἰ* cum conjunctivo jungant, tamen soloecismum a Libanio, plerumque alias Atticismo adhaerente, alienum putavi. Matth. Gr. §. 525. b. ed. 2. *Schaefer*i difficilis electio. — *φησὶ δὲ δυσμάχητον — ὑπείληπται*, R. legit *δύσμαχον*, quod, monente A., nonnulli Codd. adjiciunt, sed illam formam ex utraque Ald. petitam ipse R. fatetur in Annott. recipiendam fuisse, quod fecerunt nov. edd. „Noster si oratorem pressius sequutus est, dedit *δύσμαχον*. Dem. p. 10, 9.“ [Olynth. III. 2, 1.] *Schaef.* Bekk. nuper idem, sed nuperrime *δυσμάχητον* revocavit. At pro *οὐχ, ὡς ὑπείληπται* lectio librorum *οὕτως*. Gonvill. *οὐχ ὡς οὕτως ὑπείλ.* Ald. Lessing. *ὡς ὑπείλ.* Cod. Y. addit *ὡς* ad *οὕτως*. U. *οὕτως γὰρ ὑπείλ.* Fel. *οὐχ ὡς*, idem W. et B., sed R. vulg. A. vero ita: *φησὶ δὲ μὴ δυσμάχητον εἶναι τὸν Φίλιππον οὕτως, ὡς ὑπείληπται*, quod se ait emendasse partim de suo, partim ex libris fere universis, qui dent *οὕτως*. W. monet, eam quam A. dat, in exemplo Romano sive Florentino fuisse lectionem. At quum nullus Cod. *μὴ* offerat, hanc particulam ab iis profectam existimo, quibus negatio a Libanio non recte omissa videretur. Quod ipsum non male illi viderunt, si quidem lect. *οὕτως* retinetur, sed, hoc si fit, quorsum *οὕτως ὑπείληπται* spectat? Quid vero? si *δυσμάχητον* vocat orator Philippum, num *θαρσύνει ἐπ' αὐτὸν Ἀθην.*? Quae quum ita sint, lectionem Felic. — non enim est haec Wolfii conjectura, ut Bekk. existimare videtur — veram duco, hoc sensu: dicit sane, Philippum difficile vinci posse, sed non ita, ut putatum est, i. e. ut devinci plane non possit. Cfr. Olynth. III, 2, 1. coll. I, 8, 1.

II. §. 1. *Διείλεκται*, involvit notionem agendi apud populum. — *ποιῆσαι αὐτά*, ita haec collocavi cum Ald. utraque et W.,

βουλεύων ποιῆσαι αὐτὰ στρατιωτικὰ ἀντὶ θεωρικῶν. καὶ
τὸ ἔθος οὐ πρόδηλόν ὄν, ᾧ ἐχρῶντο οἱ Ἀθηναῖοι, ἀνάγκη
σαφηνίσαι. Οὐκ ὄντος τὸ παλαιὸν θεάτρου λιθίνου παρ' 2
αὐτοῖς, ἀλλὰ ξυλίνων συμπηγνυμένων ἰκρίων, καὶ πάντων
καταλαμβάνειν τόπον σπευδόντων, πληγαί τε ἐγίνοντο καί
που καὶ τραύματα. τοῦτο κωλῦσαι βουληθέντες οἱ προεστῶ-
τες τῶν Ἀθηναίων ὠνητοὺς ἐποιήσαντο τοὺς τόπους, καὶ
ἕκαστον ἔδει διδόναι δύο ὀβολοὺς, καὶ καταβαλόντα θέαν 3
ἔχειν. Ἵνα δὲ μὴ δοκῶσιν οἱ πένητες τῷ ἀναλώματι λυ-
πεῖσθαι, ἐκ τοῦ δημοσίου λαμβάνειν ἕκαστον ἐτάχθη τοὺς
δύο ὀβολούς. ἐντεῦθεν μὲν οὖν τὸ ἔθος ἤρξατο· προῆλθε

Bodl. αὐτὰ ποιῆσαι, quod *R.* et B. recc. hic nuper mecum consentit. — *θεωρικῶν* „Haec pars in tertia (prima) Olynthiaca tractatur maxime. Sed vides, hanc hypothesin non ad primam duntaxat, sed in universum ad omnes pertinere Olynthiacas.“ Wolf. Cf. ad Olynth. II, 4, 1. coll. III, 6, 4.

§. 2. *Ἰκρίων*. Hesych. haec s. h. v.: *καὶ τὰ ξύλινα οὕτως ἐλέγοντο Ἀθήνησιν, ἐφ' ὧν ἐθεον πρὸ τοῦ τὸ ἐν Διονύσῳ θέατρον γενέσθαι.* Phot. *ἀφ' ὧν ἐθεῶντο τοὺς Διονυσιακοὺς ἀγῶνας.* cfr. Hesych. v. *ἀγών* et *ἐπὶ Ληναίῳ*. — *τόπον*, ante hanc vocem multi Codd., monente Augerio, addunt *τόν*, sed abest a Par. 2. 3. Bav. Aug. edd. Ald. Fel. W. R. A. B. Verumtamen non magis eo opus est, quam in Schol. ad Aristoph. Pac. 876. T. I. p. 691. Dind. *οἱ γὰρ θέλοντες θεωρεῖν προκαταλαμβάνουσιν ἑαυτοῖς τόπους*, quem locum adfert Schaef. Causam mutati theatri Suidas s *Πρατίνας* hanc fuisse refert: quum fabula ab Pratina composita ageretur (Ol. 70.), theatrum ligneum (*ἴκρια*) corruisse ideoque saxeum (*θέατρον*) esse aedificatum. — *που* inclinatum denotat rem vagam et incertam. Zeun. ad Vig. 416. Hoogev. p. 711. Cfr. Arg. Ol. II. (III.) §. 2. — *δύο ὀβολούς*. vide, quae de hac re dicentur ad Olynth. II, 4, 2. — *καταβαλ.*, persolvere, Dem. p. 712. ult. *ἐὰν δὲ μὴ καταβάλῃ τὸ ἀργύριον.* Ald. utraque cum nonnullis Codd. *βαλόντα*, sed praepos. *κατά* quum eodem, quo *καί*, ductu in libris exaretur, apparet, qui potuerit excidere.

§. 3. *Δοκῶσιν οἱ πένητες*. De conjunctivo post tempus praeteritum vid. ad Lib. Vit. Dem. IV, 4. Hesych. s. *θεωρικόν* theatrales pecunias suppeditatas fuisse dicit: *τοῦ καὶ τοὺς πένητας μετέχειν τῶν θεωριῶν.* — *λυπεῖσθαι*, incommodis premi. Dem. 1, 3, 23. *ἄν τι λυπῆσθε τῷ πολέμῳ.* Bekk., qui olim hanc vocem ante *τῷ ἀναλώματι* posuerat, vulgatam collocationem nunc restituit. — *τοσοῦτον*, pro hac voce in Par. 2. 3. 5. Bav. Aug. Obs. Bodl.

δὲ εἰς τοσοῦτον, ὥστε οὐκ εἰς τοῦτο μόνον ἐλάμβανον,
4 ἀλλὰ ἁπλῶς πάντα τὰ δημόσια χρήματα διενέμοντο. Ὅθεν καὶ περὶ τὰς στρατείας ὀκνηροὶ κατέστησαν· πάλαι μὲν γὰρ στρατευόμενοι μισθὸν παρὰ τῆς πόλεως ἐλάμβανον, τότε δὲ ἐν ταῖς θεωρίαις καὶ ταῖς ἑορταῖς οἴκοι μένοντες διενέμοντο τὰ χρήματα· οὐκέτι οὖν ἤθελον ἐξιέναι καὶ κινδυνεύειν, ἀλλὰ καὶ νόμον ἔθεντο περὶ τῶν θεωρικῶν τούτων χρημάτων, θάνατον ἀπειλοῦντα τῷ γράψαντι μετατεθῆναί τε αὐτὰ εἰς τὴν ἀρχαίαν τάξιν καὶ γενέσθαι στρατιωτικά.
5 Διὸ ὁ Δημοσθένης εὐλαβῶς ἅπτεται τῆς περὶ τούτου συμ-

τούτο legitur, quod B. rec.; sed, quum paulo post sequatur εἰς τοῦτο, ex confusione harum locutionum illa lectio orta videtur. — *εἰς τοῦτο*, Bekk. ex 𝔓 scripsit εἰς τοὺς τόπους, quod etiam in Bodl., sed sine τούς. A. vere notat: in multis Codd. post τοῦτο extare εἰς τοὺς τόπους. U. οὐχ ἕνεκα τούτου μόνον; hinc illud additamentum interpreti existimo deberi et omittendum esse.

§. 4. *Κατέστησαν.* Inservit καταστῆναι conditioni, in qua quis est, describendae. Xen. H. G. II, 3, 17. ὅπως αὐτὸς ἐν τῷ ἀσφαλεῖ καταστῇ. De praepos. περί vid. ad Lib. Vit. Dem. I, 1. — *μισθόν*, vid. ad. Phil. I, 8, 2. — *ἑορταῖς*, Olynth. III, 6, 4. ὑμεῖς δὲ οὕτω πως ἄνευ πραγμάτων ταῦτα λαμβάνετε εἰς τὰς ἑορτάς. — *νόμον ἔθεντο*, hinc jubet Dem. Olynth. II, 4, 1. ut legislatores eligantur iidem, qui legem de pecunia theatrali latam abrogent. „θεῖναι νόμον est legem ferre, θέσθαι νόμον, sancire. Hoc populus fecit, illud legislator Eubulus. τῷ θέσθαι contrarium est τὸ λῦσαι καὶ καταψηφίσασθαι, abrogare legem." *Wolf.* — *ἀπειλοῦντα*, Par. 5. 7. ἐπαπειλοῦντα. Bodl. et Goth. ἐπαπειλοῦντες: utrumque ex interpretamento natum videtur, etsi hoc, si plures addicerent libri, non spreverim. Plut. Sol. 8. legem commemorat, qua ei, qui de Salamine recuperanda verba faceret, *poena capitalis* proposita fuit. — *τε αὐτά*, dedi pro ταῦτα ex Codd. D. L. M. Y. Dd. et Ee. apud. A. et Bodl., in aliis τέ ταῦτα. Illud etiam A. et B. recc. Bekk. qui olim τε αὐτὰ dederat, nuper revocavit ταῦτα; non probo. Nam facilius hoc ex τε αὐτὰ quam τε αὐτὰ ex ταῦτα fluere potuit. Ceterum verba εἰς τὴν ἀρχαίαν τάξιν desunt in Goth.

§. 5. *Εὐλαβῶς.* Hesych. εὐλάβεια expl. σεμνότης. Cautionem hanc intelliges ex ipsa or. Olynth. III, 6, 4. Vid. infra Arg. Ol. II. (III.) §. 2. — *ὑπερωτήσας.* A. ex Cod. U. ἐπερωτήσας, sed, Schaefero monente, est illud *prius interrogare*, vid. Eundem ad Schol. Ap. Rhod. p. 163. — *ὅτι*, hac partic. utuntur saepe Graeci in oratione directa, ad verba aliorum afferenda. Plat. Crit.

βουλῆς, καὶ ὑπερωτήσας ἑαυτὸν, ὅτι „σὺ γράφεις ταῦτα εἶναι στρατιωτικά;“ ἐπιφέρει, „μὰ Δί' οὐκ ἔγωγε.“ τοσαῦτα μὲν περὶ τῶν θεωρικῶν. διείλεκται δὲ ὁ ῥήτωρ καὶ περὶ πολιτικῆς δυνάμεως, ἀξιῶν αὐτοὺς στρατεύεσθαι καὶ μὴ διὰ ξένων, ὥσπερ εἰώθεσαν, ποιεῖσθαι τὴν βοήθειαν· τοῦτο γὰρ αἴτιον εἶναί φησι τοῦ τὰ πράγματα ἀπόλλυσθαι.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΟΛΥΝΘΙΑΚΟΥ Α. (Β).

Προσήκαντο μὲν τὴν πρεσβείαν τῶν Ὀλυνθίων οἱ Ἀθηναῖοι, καὶ βοηθεῖν αὐτοῖς κεκρίκασι· μέλλουσι δὲ περὶ τὴν ἔξοδον καὶ δεδιόσιν, ὡς δυσπολεμήτου τοῦ Φιλίππου, παρελθὼν ὁ Δημοσθένης πειρᾶται θαρσύνειν τὸν δῆμον, ἐπι-

c. 12. Men. 74. C. bis. Orat. de Halones. 81, 20. Buttm. Gram. §. 136. p. 567. — τοσαῦτα recepi, sed in Ald. utraque, Par. 2. 3. Bav. Aug. ταῦτα; illud vel propterea verum puto, quod Noster Vit. Dem. II, 3. eadem utitur voce. — ξένων, et in orr. Phil. et Olynth. saepe hanc rem tangit. — φησί, in Ald. utraque, Fel. Bav. Aug. ἔφη legitur. Noster epitomator videtur verba Phil. I. c. 14, 2. τὰ δὲ πράγματα ἐκ τούτων ἀπόλωλεν in mente habuisse.

Προσήκαντο, Aoristum pr. med. hunc in pedestri oratione legi docet Buttm. Gr. ampl. I, p. 542. — μέλλειν περὶ τὴν ἔξοδ. dicuntur, qui *differunt expeditionem.* — δεδιόσιν, W. dedit δεδιόσιν, sed dativ. particip. concinnitati inserviens pertinet ad παρελθών: illis, qui metuunt, demit metum et confirmat populum. Post δυσπολεμήτου vulg. ὄντος addunt, sed haec vox deest Bav. Aug. 2. app. Frcf. Gonvill. Phil. I, 5, 3. similiter ὄντας interpositum vidimus: hinc eam tanquam spuriam expunxi. Quod Locker. habet δυσπολέμητον τὸν Φιλ. interpretamentum sapit; cf. Vig. 569. — παρελθών, W. post hanc vocem δὲ interseruit ad rationem eorum, qui δεδίασιν legunt. — ἀσθενῆ, vid. Olynth. I, 4, 3. - ὑποπτον, cf. ejusd. orat. 6, 1. — ἰδίαν, haec est lect. vulg., sed οἰκείαν, quod Codd. L. M. Dd. Ee. apud Auger. et Obsop. habent, receperat olim Bekk., nuper ἰδίαν scripsit, nuperrime vero οἰκείαν, quod ipsum videtur ex Olynth. I, 5, 3., quem locum Noster innuit, fluxisse. „Sane hae opes fuerunt Philippi ἴδιαι, sed ille πάντα τὰ ὑπὸ χεῖρα σφετερισάμενος habuit ἰδίας etiam alias, quae οἰκεῖαι ejus dici

δεικνὺς ὡς ἀσθενῆ τὰ τοῦ Μακεδόνος πράγματα. καὶ γὰρ τοῖς συμμάχοις ὕποπτον αὐτὸν εἶναί φησι, καὶ κατὰ τὴν ἰδίαν δύναμιν οὐκ ἰσχυρόν· τοὺς γὰρ Μακεδόνας ἀσθενεῖς εἶναι καθ' ἑαυτούς.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΟΛΥΝΘΙΑΚΟΥ Β. (Γ).

1 *Ἔπεμψαν βοήθειαν τοῖς Ὀλυνθίοις οἱ Ἀθηναῖοι, καί τι κατορθοῦν ἔδοξαν δι' αὐτῆς· καὶ ταῦτα αὐτοῖς ἀπηγγέλλετο. ὁ δὲ δῆμος περιχαρής, οἵ τε ῥήτορες παρακαλοῦντες ἐπὶ τιμωρίαν Φιλίππου· ὁ δὲ Δημοσθένης δεδοικώς, μὴ θαρσήσαντες, ὡς τὰ πάντα νενικηκότες καὶ ἱκανὴν βοήθειαν πεποιημένοι τοῖς Ὀλυνθίοις, τῶν λοιπῶν ὀλιγωρήσω-* 21
2 *σι. Διὰ τοῦτο παρελθὼν ἐπισκόπτει τὴν ἀλαζονείαν αὐτῶν,*

---

non possent; de solis autem *οἰκείαις* h. l. agi, ostendunt quae sequuntur, *τοὺς γὰρ Μακεδόνας ἀσθενεῖς εἶναι καθ' ἑαυτούς*" *Schaef.* — *καθ' ἑαυτούς*, vid. Olynth. I, 6, 3.

§. 1. *Κατορθοῦν*, pro *κατορθῶσαι*, dicunt de re feliciter gesta. Thom. M.: *ἐπὶ πολέμου καὶ τῶν τοιούτων*. Pro *καί τι* in Ald. Tayl. *καί τι καὶ*, quod Schaef. verum putat, sed alterum *καί* videtur ex *κατορθοῦν* ortum esse. Ceterum vid. Proll. — *ὁ δὲ δῆμος*, Obsop. *τε*, quod A. recep. ex L. M. Dd. et Ee, Schaefero non improbante, sed sapit correctoris manum. Ald. Tayl. *ὅ τε δῆμος καὶ οἱ ῥήτ.* — *παρακαλοῦντες*, A. ex iisd. Codd. *παρακαλοῦσιν* scripsit, idem in Par. 5. Aug. 1., habet etiam Bekk. ex *Υ*, sed Noster amat participia; Vit. Dem. III, 2. Arg. Olynth. III (I), 1, 2. hinc cum R. vulgatam servavi. In iisdem Codd. et *Υ* apud Bekk. legitur mox: *δέδοικε τοίνυν ὁ Δημοσθένης* pro vulg. *ὁ δὲ Δ. δεδοικώς*. Illud Auger. et Bekk., probante Schaefero, receperunt. Sed Libanius videtur haec: *περιχαρής* — *παρακαλοῦντες* — *δεδοικὼς* de consulto scripsisse; hinc vulgatam tuitus sum. — *ὀλιγωρήσωσι*, iidem Codd. apud A. et *FΥ* apud Bekk. cum Bav. Obsop. Ald. Tayl. *ὀλιγωρήσουσι*; jam etsi post verba *timendi μὴ* cum futur. struatur, (Dem. de Class. 186, 23.), tamen hanc lectionem recipere dubitavi. —

§. 2. *Ἐπισκόπτει*, *praescindit*, cum Bav. Aug. I. Obs. Fel. W. R. B. scripsi, quanquam, teste Augerio, multi et opt. libri

καὶ πρὸς εὐλάβειαν σώφρονα τὴν γνώμην μεθίστησι, λέγων, οὐ περὶ τῆς Φιλίππου τιμωρίας νῦν αὐτοῖς εἶναι τὸν λόγον, ἀλλὰ περὶ τῆς τῶν συμμάχων σωτηρίας· οἶδε γάρ,
18 ὅτι καὶ Ἀθηναῖοι καὶ ἄλλοι πού τινες τοῦ μὲν μὴ τὰ οἰκεῖα προίεσθαι ποιοῦνται φροντίδα, περὶ δὲ τὸ τιμωρήσασθαι τοὺς ἐναντίους ἧττον σπουδάζουσιν. Ἐν δὲ τούτῳ τῷ λόγῳ 3
καὶ τῆς περὶ τῶν θεωρικῶν χρημάτων συμβουλῆς φανερώτερον ἅπτεται, καὶ ἀξιοῖ λυθῆναι τοὺς νόμους, τοὺς ἐπιθέντας ζημίαν τοῖς γράψασιν αὐτὰ γενέσθαι στρατιωτικά,

---

ἐπισκώπτει, quae est lect. vulg., exhibeant. Sed jam Obsop. monuit, ἐπισκέπτει magis quadrare sententiae; accedit, quod init. Olynth. II. (vulg. III.) *ridendi* vestigia frustra quaesiveris et, Schaefero auctore, haec verba passim confunduntur. *Jactantiam* (ἀλαζονείαν) perstringit Theophr. Charact. 23. — Ἀθηναῖοι καὶ ἄλλοι, nam Athenienses, ut Amphipolin, et Thessali, si hos in mente habuit scriptor, ut libertatem a tyranno recuperarent, summo enitebantur studio. Quod paullo post pro περὶ τὸ — σπουδάζουσιν nonnulli libri habent: περὶ τοῦ — φροντίζουσιν, ex interpretamento enatum est. Phavor. σπουδάζω περί σε, ὅταν ἐπιμελοῦμαι περί σε πραγμάτων. Per τοὺς ἐναντίους eos intelligendos puto, qui invadant in jura sociorum. Versio enim Beckeri p. 167: „denn er war überzeugt, dass die Athenaeer so gut als andre Menschen, wenn sie einmal sorglos sich das Ihrige rauben lassen, weit weniger noch sich beeifern würden den Feind zu züchtigen" neque sensui verborum neque nexui congruit.

§. 3. Ἐν δὲ — λόγῳ, partic. δέ edd. Fel. et W. omittunt, sed sine idonea causa. Vid. Olynth. II, 4, 1. ubi agitur de pecunia theatrali. — φανερώτερον, sc. quam hoc factum erat in ea oratione, quam vulgo dicunt primam, Olynth. III. 6, 4.; sed de hac re dict. in Proleg. — γράψασιν, A. ex Codd. M. U. dedit γράψουσιν, quod ipsum in Aug. 1. Ald. Tayl., sed vulgatam retinuimus: „puniebatur, non qui scripturus esset, sed qui scripsisset" Schaef. — ἀδεὲς ᾖ, vulg. δειχθῇ nullum praebet sensum; in Bav. δείσῃ, hinc R. scripsit: ἵν' ἄδεια ᾖ τοῦ συμβ, quod A. recep., sed optime hunc locum sanavit Bekk. sive ex Codd., sive de suo: ἵν' ἀδεὲς ᾖ, quod recepimus: quae quidem lectio vel inde commendatur, quod τό non cum R. in τοῦ est mutandum. Probat Schaeferus. Bekk., qui nuper ἄδεια ᾖ τοῦ cum Reiskio dederat, nuperrime lectionem olim receptam recte restituit.

4 ἵν' ἀδεὲς ᾖ τὸ συμβουλεύειν τὰ βέλτιστα. Παραινεῖ δὲ καὶ ὅλως πρὸς τὸν τῶν προγόνων ζῆλον ἀναστῆναι καὶ στρατεύεσθαι σώμασιν οἰκείοις, καὶ ἐπιτιμήσει πολλῇ κέχρηται κατὰ τοῦ δήμου τε ὡς ἐκλελυμένου, καὶ τῶν δημαγωγῶν, ὡς οὐκ ὀρθῶς προϊσταμένων τῆς πόλεως.

---

§. 4. *Παραινεῖ δὲ καί*, cfr. Olynth. II, 8, 1. *καί* ante *ὅλως* abest ab Ald. utraque et Wolf., sed Auger. monet, addi a multis Codd., ipse vero omisit. Quum Bekk. nullam lectionis varietatem enotaverit, vocem illam retinui, cfr. init. §. 3. — *ἀναστῆναι*, ed. W. *ἀναστῆσαι*, sed, Augerio monente, omnes Codd. consentiunt in lect. vulgata. — *τε ὡς*, ita dedi cum Bekk. pro vulg. *τέως*; cfr. Arg. Olynth. III(I), 2, 4. ubi *τε αὐτά* pro *ταῦτα* scriptum est. — *ἐκλελυμ.*, cfr. Olynth. II, 10, 2. — *ὀρθῶς προϊσταμ.*, vid. ejusd. orat. 9, 3.

ARGUMENTUM*)

OLYNTHIACAE PRIMAE (vulg. II.).

Haec oratio *tribus* constat partibus:

Postquam *exorsus* est a singulari beneficio divino, quo occasio cum Philippo confligendi sit data (I.)

I. *Exponit* non de Philippi opibus, quas magis Atheniensium segnitie, quam sua opera sibi paraverit, sed de perfidia, qua in iis augendis sit versatus (II.): Athenienses, Olynthios, Thessalos aliosqus esse deceptos, ita ut, a quibus sint auctae illius vires, ab iisdem debeant infringi (III.); nam quae teneat, ea, quum injusto modo sibi arrogaverit, vel leni motu corruere (IV.). Interposita *adhortatione*, ut Athenienses Olynthiis opem ferant ac strenue suis rebus praesint, pergit *exponere*, Philippum neque sociis uti fidis neque opibus sat validis (V.), easque, nisi augeantur aliorum auxiliis, imbecilles esse. Studia enim ipsius et Macedonum diversissima esse, quippe qui ob illius summam honoris cupidinem commercio prohibeantur (VI.); eos autem, qui Philippi utantur consuetudine, vel rerum bellicarum peritos vel probitate ornatos amoveri, ceteros esse homines libidinosos; his regis opes niti fundamentis, ut facile corruant (VII.).

*) Hoc argumentum post hypotheses Libanii posuimus, ne harum series interrumperetur.

II. *Cavet*, ne deorum favore, quo gaudeant, abusi inferiores fiant Philippo (VIII.), quum tamen olim aliis praesidio fuerint, nec cunctando vel accusando tempus terant nec sperent fore, ut, quemadmodum res ipsorum delapsae sint, ita facile crescant (IX.).

III. *Rogat*, ut pecuniam conferant, ipsi stipendia faciant, nec quemquam in judicium vocent, nisi suis satisfecerint officiis; hinc enim fieri, ut res privatorum bene, res publicae male cedant (X.); ut ne privatis civitatem committant gubernandam, sed suum ius sibi vindicent.

Peroratio. Ergo quisque pro viribus saluti publicae consulat (XI.).

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ

ΟΛΥΝΘΙΑΚΟΣ Α. (Β).

18 Ἐπὶ πολλῶν μὲν ἄν τις ἰδεῖν, ὦ ἄνδρες Ἀθη- I.
ναῖοι, δοκεῖ μοι τὴν παρὰ τῶν θεῶν εὔνοιαν φανε- 1
ρὰν γιγνομένην τῇ πόλει, οὐχ ἥκιστα δὲ ἐν τοῖς παροῦσι πράγμασι· τὸ γὰρ τοὺς πολεμήσοντας Φιλίππῳ γεγενῆσθαι καὶ χώραν ὅμορον καὶ δύναμίν

I. §. 1. Schol. vulgatum orr. Olynth. ordinem defendens monet: ἐν μὲν πρώτῳ ζητεῖται, εἰ χρὴ βοηθεῖν τοῖς Ὀλυνθίοις, ἐν δὲ τούτῳ τὸ μὲν βοηθεῖν ἤδη δέδεικται· ἐν τῷ πρώτῳ περὶ τῆς τῶν θεῶν εὐνοίας ἀποδείξεις παρασχών, ἐνταῦθα ὡς ὁμολογούμενον ἔλαβεν· κεφαλαῖον δὲ ἐν μὲν τῷ πρώτῳ ἐπὶ πολὺ τὸ συμφέρον, ἐπ᾽ ὀλίγον δὲ τὸ δυνατόν, ἐνταῦθα δὲ τὸ ἐναντίον. Qui vel non legerit has orationes, videbit, haec argutius esse disputata. In Aug. 2. haec oratio vocatur tertia. — ἐπὶ πολλῶν, Schol. dicit, hunc secundum locum esse exordiorum, quae ex subdivisione ducantur, orationis autem figuram sumtam esse ex indefinitae rei adjunctione (ἐξ ἀορίστου προςλήψεως). — θεῶν εὔνοιαν, deorum benevolentiam laudat c. 8, 2. Phil. I, 14, 1. Cicero saepe effert *fortunam* reip. Romanae, cfr. Catil. II, 13. III, 8. 9. — γιγνομένην dedi cum Bekk. et Schaef. ex Bav. Aug. 2., app. Frcfr. FΣ. Monac. γ. ε. et Dresd., „nam orator hoc praedicat ut rem fieri solitam, quae et antea facta sit, et nunc fiat, et post futura sit“ *Schaef.* Vid. Phil. I, 10, 1. 13, 1. Olynth. II, 2, 3. ibique dicta — τὸ γὰρ τοὺς πολεμήσοντας, similem infinitivi usum vid. Olynth. III, 2, 1. Cfr. Herm. ad Soph. Aj. 114. Pro πολεμήσοντας W. ex Fel. dedit πολεμήσαντας: sed, Auger. teste, libri dant futurum, idem in Hervag. 1., nam secunda facit cum Wolfio. *Exstitisse, qui bellare velint.* Minus recte nostrum locum Pinzger. intellexit apud Rauchenst. p. 54. Sed hunc ipsum vid. p. 25 sq. Ceterum vel ex hoc loco concludas, hanc orationem primum tenere locum; dissentit A. G. Becker in notis p. 195. — δύναμίν τινα, Schol. σύμμετρον καὶ μεγάλην: male Mount. pro καὶ scripsit οὐ, existimans per σύμμετρον significari modicum aliquid. Cfr. Olynth. II, 3, 2. De hac Olynthorum potentia dictum in Prolegg.

τινα κεκτημένους, καὶ τὸ μέγιστον ἁπάντων, τὴν ὑπὲρ τοῦ πολέμου γνώμην τοιαύτην ἔχοντας, ὥστε τὰς πρὸς ἐκεῖνον διαλλαγὰς πρῶτον μὲν ἀπίστους, εἶτα τῆς ἑαυτῶν πατρίδος νομίζειν ἀνάστασιν εἶναι, δαιμονίᾳ τινὶ καὶ θείᾳ παντάπασιν ἔοικεν εὐεργε-
2 σίᾳ. Δεῖ τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦτ' ἤδη σκοπεῖν αὐτούς, ὅπως μὴ χείρους περὶ ἡμᾶς αὐτοὺς εἶναι δόξομεν τῶν ὑπαρχόντων· ὡς ἔστι τῶν αἰσχρῶν, μᾶλλον δὲ τῶν αἰσχίστων, μὴ μόνον πόλεων καὶ τόπων, ὧν ἦμέν ποτε κύριοι, φαίνεσθαι προϊεμένους, ἀλλὰ καὶ τῶν ὑπὸ τῆς τύχης παρασκευασθέντων συμμάχων τε καὶ καιρῶν.

II. 1 Τὸ μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὴν Φιλιπ-

— διαλλαγάς, Hemsterh. ad Thom. M. p. 236. monet, διαλλ. proprie dici de pactis ineundis, quibus pax reconcilietur, καταλλαγάς, quod vide Olynth. III, 2, 1., de bello ponendo; ἀπίστους dicit eas, quoniam paullo ante Olynthii pacem fecerant cum Atheniensibus. — ἀνάστασιν, cfr. Olynth. III, 2, 2. ibique not.; substant. loco adjectivi, ut 8, 1. μεγάλη ῥοπὴ ἡ τύχη. Cfr. Soph. Antig. 529. ἀναστάσεις θρόνων. —

§. 2. Δόξομεν scripsi cum Bekk., qui nullam lectionis habet varietatem. Vulg. δόξωμεν. Jam liquet, post ὅπως μή et conjunctivum aor. 1. act. et med., et futurum strui posse, sed, ni fallor, hoc discrimine, ut conjunctivus *finem* et *consilium*, futurum vero *eventum* significet; nam in ὅπως inest vis relativa. Quae quum nostro loco valeat, δόξομεν verum puto, quod, nisi quid aliud, locus evincit c. V, §. 2. σκοπεῖσθε, ὅπως μὴ λόγους μόνον ἐροῦσι οἱ παρ' ἡμῶν πρέσβεις. Bene de hac re disputat Engelhardt in Nott. critt. ad Dem. Olynth. Berol. 1828. p. 12 sqq., qui tamen ὅπως et ὅπως μή non satis distinxit. — αἰσχρῶν, i. q. αἰσχρόν τι. Olynth. III, 8, 3. τῶν ἀτοπωτάτων μέντ' ἂν εἴη. de Pac. II, 1. p. 57, 24. vid. Wolf. ad Lept. p. 217. — τόπων — προϊεμένους, particip. obtinet substantivi locum, hinc cum genit. struitur; vid. Hemsterh. ad Thom. M. 183. Hanc explicandi rationem, a Reiskio jam prolatam, solam probandam censet Schaef., Matthiam Gr. §. 332. ed. 2. Genitivos a verbo προΐεσθαι struentem refutat. Neque magis adsentior Grammatico Cl. §. 474., ubi dicit, substantivum τόπων eundem adsciscere casum, quem relativum (ὧν) habet. Mox τε post συμμάχων Bekk. nuperrime restituit.

II. §. 1. Προτρέπειν, Hesych. παρακαλεῖν. — οὐχὶ καλῶς, Schol. monet, veram causam, cur non de opibus exponat orator,

τοῦ Μακεδόνος εἰληφότες, πόλιν ἀμφισβητήσιμον Μακε-
δόσι καὶ Ὀλυνθίοις, τοῦτο δὲ Ποτίδαιαν, ἣν Ἀθηναίων
ἐχόντων ἐκπολιορκήσας ὁ Φίλιππος Ὀλυνθίοις παρέδωκεν,
ὕστερον ὑποπτεύειν ἤρξαντο τὸν βασιλέα, ὁρῶντες αὐτοῦ
ταχεῖαν καὶ πολλὴν τὴν αὔξησιν, οὐ πιστὴν δὲ τὴν γνώ-
μην. Ἀποδημοῦντα δὲ τηρήσαντες αὐτὸν, πέμψαντες πρέσ- 3
βεις πρὸς Ἀθηναίους κατελύσαντο τὸν πρὸς αὐτοὺς πόλε-
μον, ποιοῦντες τοῦτο παρὰ τὰς συνθήκας τὰς πρὸς Φίλιπ-
πον. συνετέθειντο γὰρ καὶ κοινῇ πολεμεῖν πρὸς Ἀθηναί-
ους, κἂν ἄλλό τι δόξῃ, κοινῇ σπείσασθαι. ὁ δὲ Φίλιππος,
πάλαι μὲν προφάσεως ἐπ' αὐτοὺς δεόμενος, τότε δὲ ταύ-
την λαβὼν, ὡς τὰς συνθήκας παραβεβηκόσι καὶ πρὸς τοὺς
ἐχθροὺς τοὺς ἑαυτοῦ φιλίαν ἐσπεισμένοις πόλεμον ἐπήνεγ-
κεν. Οἱ δὲ πεπόμφασι πρέσβεις εἰς Ἀθήνας περὶ βοη- 4

Macedoniae fuisse urbem dicunt; Dem. Phil. II. p. 70, 27. §. 20. Bekk.: Ἀνθεμοῦντα μὲν αὐτοῖς (Ὀλυνθίοις) ἠφίει, οὗ πάντες οἱ πρότερον Μακεδονίας βασιλεῖς ἀντεποιοῦντο: unde patet, regum Macedoniae plurimum interfuisse, hanc tenere urbem, quae in confinio Macedoniae et Chalcidices sita erat. — Ποτίδαιαν, de hac urbe dictum est com. hist. ad Phil. I, 2, 2.; eandem rem Noster tangit, Olynth. I, 3, 1. et Phil. II. p. 70. ult. — ἐχόντων. Bodl. ἑλόντων. — πολλὴν τὴν αὔξησιν, nam eodem tempore Phil. potitus est Amphipoli, Pydna aliisque urbibus. — οὐ πιστήν, perfidiae Philipp. saepe ab ipso Demosthene incusatur. cfr. Olynth. I, 5, 2. vid. Valcken. orat. de Phil. p. 237. Weiske de hyperb. I, p. 47.

§. 3. Πρέσβεις. Hoc refero ad Ol. 106, 4. quo Philippus bello Thessalorum implicitus erat. Vid. com. hist. ad Lib. Vit. Dem. V, 3. Neque enim haec legatio cum ea, quae Ol. 105, 3. missa erat, confundi debet. — συνετέθειντο, lect. vulg. συνετέθειτο, Ald. utraq. συνετέθητο, sed Par. 5. 7. Aug. Bav. Obsop. edd. Fel. W. R. A. B. illam tuentur lectionem, quae ipsi nexui magis convenit. — σπείσασθαι, et de induciis intelligitur (cfr. Ammon. in σπονδαί) et de ipsa pace. Xenoph. H. G. II, 2, 12. περὶ εἰρήνης — ἀντέλεγον μὴ σπένδεσθαι Ἀθηναίοις. —

§. 4. Εἰς Ἀθήνας. Bodl. et Goth. πρὸς Ἀθηναίους. — συναγορεύσει, idem legitur Vit. Dem. III, 5. cfr. de voce συνήγοροι ad init. Phil. I. — κελεύων. cfr. Olynth. III, 5, 4. 8, 2. — καὶ φησι. in Bodl. et Goth. ita collocata sunt verba: καὶ φ. τὴν σωτηρ. τῶν Ὀλ. ἀσφαλ. εἶναι τῶν Ἀθην. B. etiam εἶναι ante Ἀθ. collocat, notans, ita in T legi, in cett. vulg., sed vulgatam in-

θείας· οἷς ὁ Δημοσθένης συναγορεύει, βοηθεῖν κελεύων
τοῖς Ὀλυνθίοις. καί φησι τὴν Ὀλυνθίων σωτηρίαν ἀσφά-
λειαν τῶν Ἀθηναίων εἶναι· σωζομένων γὰρ τῶν Ὀλυνθίων,
οὐδέποτε ἥξειν εἰς τὴν Ἀττικὴν Φίλιππον, ἀλλὰ τοῖς Ἀθη-
ναίοις ἐξουσίαν ἔσεσθαι πλεῖν ἐπὶ τὴν Μακεδονίαν, κἀκεῖ 8
ποιεῖσθαι τὸν πόλεμον· εἰ δὲ ὑπὸ Φιλίππῳ γένοιτο ἡ πόλις
αὕτη, ἀνεῖσθαι τὴν ἐπὶ τοὺς Ἀθηναίους ὁδὸν τῷ βασιλεῖ.
φησὶ δὲ δυσμάχητον εἶναι τὸν Φίλιππον οὐχ, ὡς ὑπείλη-
πται, θαρσύνων ἐπ' αὐτὸν τοὺς Ἀθηναίους.

II. 1 Διείλεκται δὲ καὶ περὶ τῶν δημοσίων χρημάτων, συμ-

---

veni in Ald. utraque, Lut., ceterisque edd. — *γένοιτο* scripsi nunc cum Bekk., qui subjicit, in *Ωυν* legi *γένηται*. Quae scriptura quanquam in Ald. utraque, in Par. 2. 3. 5. 7. legatur, et, Hermanno monente ad Vig. p, 831., recentiores et deterioris notae scriptores *εἰ* cum conjunctivo jungant, tamen soloecismum a Libanio, plerumque alias Atticismo adhaerente, alienum putavi. Matth. Gr. §. 525. b. ed. 2. *Schaeferi* difficilis electio. — *φησὶ δὲ δυςμάχητον — ὑπείληπται*, R. legit *δύσμαχον*, quod, monente A., nonnulli Codd. adjiciunt, sed illam formam ex utraque Ald. petitam ipse R. fatetur in Annott. recipiendam fuisse, quod fecerunt nov. edd. „Noster si oratorem pressius sequutus est, dedit *δύσμαχον*. Dem. p. 10, 9.“ [Olynth. III. 2, 1.] *Schaef.* Bekk. nuper idem, sed nuperrime *δυσμάχητον* revocavit. At pro *οὐχ, ὡς ὑπείληπται* lectio librorum *οὕτως*. Gonvill. *οὐχ ὡς οὕτως ὑπείλ.* Ald. Lessing. *ὡς ὑπείλ.* Cod. Y. addit *ὡς* ad *οὕτως*. U. *οὕτως γὰρ ὑπείλ.* Fel. *οὐχ ὡς*, idem W. et B., sed R. vulg. A. vero ita: *φησὶ δὲ μὴ δυσμάχητον εἶναι τὸν Φίλιππον οὕτως, ὡς ὑπείληπται*, quod se ait emendasse partim de suo, partim ex libris fere universis, qui dent *οὕτως*. W. monet, eam quam A. dat, in exemplo Romano sive Florentino fuisse lectionem. At quum nullus Cod. *μὴ* offerat, hanc particulam ab iis profectam existimo, quibus negatio a Libanio non recte omissa videretur. Quod ipsum non male illi viderunt, si quidem lect. *οὕτως* retinetur, sed, hoc si fit, quorsum *οὕτως ὑπείληπται* spectat? Quid vero? si *δυσμάχητον* vocat orator Philippum, num *θαρσύνει ἐπ' αὐτὸν Ἀθην.*? Quae quum ita sint, lectionem Felic. — non enim est haec Wolfii conjectura, ut Bekk. existimare videtur — veram duco, hoc sensu: dicit sane, Philippum difficile vinci posse, sed non ita, ut putatum est, i. e. ut devinci plane non possit. Cfr. Olynth. III, 2, 1. coll. I, 8, 1.

II. §. 1. *Διείλεκται*, involvit notionem agendi apud populum. — *ποιῆσαι αὐτά*, ita haec collocavi cum Ald. utraque et W.,

βουλεύων ποιῆσαι αὐτὰ στρατιωτικὰ ἀντὶ θεωρικῶν. καὶ
τὸ ἔθος οὐ πρόδηλον ὄν, ᾧ ἐχρῶντο οἱ Ἀθηναῖοι, ἀνάγκη
σαφηνίσαι. Οὐκ ὄντος τὸ παλαιὸν θεάτρου λιθίνου παρ' 2
αὐτοῖς, ἀλλὰ ξυλίνων συμπηγνυμένων ἰκρίων, καὶ πάντων
καταλαμβάνειν τόπον σπευδόντων, πληγαί τε ἐγίνοντο καί
που καὶ τραύματα. τοῦτο κωλῦσαι βουληθέντες οἱ προεστῶ-
τες τῶν Ἀθηναίων ὠνητοὺς ἐποιήσαντο τοὺς τόπους, καὶ
ἕκαστον ἔδει διδόναι δύο ὀβολούς, καὶ καταβαλόντα θέαν 3
ἔχειν. Ἵνα δὲ μὴ δοκῶσιν οἱ πένητες τῷ ἀναλώματι λυ-
πεῖσθαι, ἐκ τοῦ δημοσίου λαμβάνειν ἕκαστον ἐτάχθη τοὺς
δύο ὀβολούς. ἐντεῦθεν μὲν οὖν τὸ ἔθος ἤρξατο· προῆλθε

Bodl. αὐτὰ ποιῆσαι, quod R. et B. recc. hic nuper mecum consentit. — θεωρικῶν „Haec pars in tertia (prima) Olynthiaca tractatur maxime. Sed vides, hanc hypothesin non ad primam duntaxat, sed in universum ad omnes pertinere Olynthiacas." Wolf. Cf. ad Olynth. II, 4, 1. coll. III, 6, 4.

§. 2. Ἰκρίων. Hesych. haec s. h. v.: καὶ τὰ ξύλινα οὕτως ἐλέγοντο Ἀθήνησιν, ἐφ' ὧν ἐθεον πρὸ τοῦ τὸ ἐν Διονύσῳ θέατρον γενέσθαι. Phot. ἀφ' ὧν ἐθεῶντο τοὺς Διονυσιακοὺς ἀγῶνας. cfr. Hesych. v. ἀγών et ἐπὶ Ληναίῳ. — τόπον, ante hanc vocem multi Codd., monente Augerio, addunt τόν, sed abest a Par. 2. 3. Bav. Aug. edd. Ald. Fel. W. R. A. B. Verumtamen non magis eo opus est, quam in Schol. ad Aristoph. Pac. 876. T. I. p. 691. Dind. οἱ γὰρ θέλοντες θεωρεῖν προκαταλαμβάνουσιν ἑαυτοῖς τόπους, quem locum adfert Schaef. Causam mutati theatri Suidas s Πρατίνας hanc fuisse refert: quum fabula ab Pratina composita ageretur (Ol. 70.), theatrum ligneum (ἴκρια) corruisse ideoque saxeum (θέατρον) esse aedificatum. — που inclinatum denotat rem vagam et incertam. Zeun. ad Vig. 416. Hoogev. p. 711. Cfr. Arg. Ol. II. (III.) §. 2. — δύο ὀβολούς. vide, quae de hac re dicentur ad Olynth. II, 4, 2. — καταβαλ., persolvere, Dem. p. 712. ult. ἐὰν δὲ μὴ καταβάλῃ τὸ ἀργύριον. Ald. utraque cum nonnullis Codd. βαλόντα, sed praepos. κατά quum eodem, quo καί, ductu in libris exaretur, apparet, qui potuerit excidere.

§. 3. Δοκῶσιν οἱ πένητες. De conjunctivo post tempus praeteritum vid. ad Lib. Vit. Dem. IV, 4. Hesych. s. θεωρικόν theatrales pecunias suppeditatas fuisse dicit: τοῦ καὶ τοὺς πένητας μετέχειν τῶν θεωριῶν. — λυπεῖσθαι, incommodis premi. Dem. 113, 23, ἄν τι λυπῆσθε τῷ πολέμῳ. Bekk., qui olim hanc vocem ante τῷ ἀναλώματι posuerat, vulgatam collocationem nunc restituit. — τοσοῦτον, pro hac voce in Par. 2. 3. 5. Bav. Aug. Obs. Bodl.

δὲ εἰς τοσοῦτον, ὥστε οὐκ εἰς τοῦτο μόνον ἐλάμβανον,
4 ἀλλὰ ἁπλῶς πάντα τὰ δημόσια χρήματα διενέμοντο. Ὅθεν καὶ περὶ τὰς στρατείας ὀκνηροὶ κατέστησαν· πάλαι μὲν γὰρ στρατευόμενοι μισθὸν παρὰ τῆς πόλεως ἐλάμβανον, τότε δὲ ἐν ταῖς θεωρίαις καὶ ταῖς ἑορταῖς οἴκοι μένοντες διενέμοντο τὰ χρήματα· οὐκέτι οὖν ἤθελον ἐξιέναι καὶ κινδυνεύειν, ἀλλὰ καὶ νόμον ἔθεντο περὶ τῶν θεωρικῶν τούτων χρημάτων, θάνατον ἀπειλοῦντα τῷ γράψαντι μετατεθῆναί τε αὐτὰ εἰς τὴν ἀρχαίαν τάξιν καὶ γενέσθαι στρατιωτικά.
5 Διὸ ὁ Δημοσθένης εὐλαβῶς ἅπτεται τῆς περὶ τούτου συμ-

τούτο legitur, quod B. rec.; sed, quum paulo post sequatur εἰς τοῦτο, ex confusione harum locutionum illa lectio orta videtur. — εἰς τοῦτο, Bekk. ex 𝔓 scripsit εἰς τοὺς τόπους, quod etiam in Bodl., sed sine τούς. A. vere notat: in multis Codd. post τοῦτο extare εἰς τοὺς τόπους. U. οὐχ ἕνεκα τούτου μόνον; hinc illud additamentum interpreti existimo deberi et omittendum esse.

§. 4. *Κατέστησαν.* Inservit καταστῆναι conditioni, in qua quis est, describendae. Xen. H. G. II, 3, 17. ὅπως αὐτὸς ἐν τῷ ἀσφαλεῖ καταστῇ. De praepos. περί vid. ad Lib. Vit. Dem. I, 1. — *μισθόν*, vid. ad. Phil. I, 8, 2. — *ἑορταῖς*, Olynth. III, 6, 4. ὑμεῖς δὲ οὕτω πως ἄνευ πραγμάτων ταῦτα λαμβάνετε εἰς τὰς ἑορτάς. — *νόμον ἔθεντο*, hinc jubet Dem. Olynth. II, 4, 1. ut legislatores eligantur iidem, qui legem de pecunia theatrali latam abrogent. „θεῖναι νόμον est legem ferre, θέσθαι νόμον, sancire. Hoc populus fecit, illud legislator Eubulus. τῷ θέσθαι contrarium est τὸ λῦσαι καὶ καταψηφίσασθαι, abrogare legem." *Wolf.* — *ἀπειλοῦντα*, Par. 5. 7. ἐπαπειλοῦντα. Bodl. et Goth. ἐπαπειλοῦντες: utrumque ex interpretamento natum videtur, etsi hoc, si plures addicerent libri, non spreverim. Plut. Sol. 8. legem commemorat, qua ei, qui de Salamine recuperanda verba faceret, *poena capitalis* proposita fuit. — *τε αὐτά*, dedi pro ταῦτα ex Codd. D. L. M. Y. Dd. et Ee. apud. A. et Bodl., in aliis τέ ταῦτα. Illud etiam A. et B. recc. Bekk. qui olim τε αὐτὰ dederat, nuper revocavit ταῦτα; non probo. Nam facilius hoc ex τε αὐτὰ quam τε αὐτὰ ex ταῦτα fluere potuit. Ceterum verba εἰς τὴν ἀρχαίαν τάξιν desunt in Goth.

§. 5. *Εὐλαβῶς.* Hesych. εὐλάβεια expl. σεμνότης. Cautionem hanc intelliges ex ipsa or. Olynth. III, 6, 4. Vid. infra Arg. Ol. II. (III.) §. 2. — *ὑπερωτήσας.* A. ex Cod. U. ἐπερωτήσας, sed, Schaefero monente, est illud *prius interrogare*, vid. Eundem ad Schol. Ap. Rhod. p. 163. — *ὅτι*, hac partic. utuntur saepe Graeci in oratione directa, ad verba aliorum afferenda. Plat. Crit.

καὶ πρὸς εὐλάβειαν σώφρονα τὴν γνώμην μεθίστησι, λέγων,
οὐ περὶ τῆς Φιλίππου τιμωρίας νῦν αὐτοῖς εἶναι τὸν λό-
γον, ἀλλὰ περὶ τῆς τῶν συμμάχων σωτηρίας· οἶδε γάρ,
28 ὅτι καὶ Ἀθηναῖοι καὶ ἄλλοι πού τινες τοῦ μὲν μὴ τὰ οἰκεῖα
προΐεσθαι ποιοῦνται φροντίδα, περὶ δὲ τὸ τιμωρήσασθαι
τοὺς ἐναντίους ἧττον σπουδάζουσιν. Ἐν δὲ τούτῳ τῷ λόγῳ 3
καὶ τῆς περὶ τῶν θεωρικῶν χρημάτων συμβουλῆς φανερώ-
τερον ἅπτεται, καὶ ἀξιοῖ λυθῆναι τοὺς νόμους, τοὺς ἐπι-
θέντας ζημίαν τοῖς γράψασιν αὐτὰ γενέσθαι στρατιωτικά,

ἐπισκήπτει, quae est lect. vulg., exhibeant. Sed jam Obsop. monuit, ἐπισκόπτει magis quadrare sententiae; accedit, quod init. Olynth. II. (vulg. III.) *ridendi* vestigia frustra quaesiveris et, Schaefero auctore, haec verba passim confunduntur. *Jactantiam* (ἀλαζονείαν) perstringit Theophr. Charact. 23. — Ἀθηναῖοι καὶ ἄλλοι, nam Athenienses, ut Amphipolin, et Thessali, si hos in mente habuit scriptor, ut libertatem a tyranno recuperarent, summo nitebantur studio. Quod paullo post pro περὶ τὸ — σπουδάζουσιν nonnulli libri habent: περὶ τοῦ — φροντίζουσιν, ex interpretamento natum est. Phavor. σπουδάζω περί σε, ὅταν ἐπιμελοῦμαι περί σε πραγμάτων. Per τοὺς ἐναντίους eos intelligendos puto, qui invadant in jura sociorum. Versio enim Beckeri p. 167: „denn er war überzeugt, dass die Athenaeer so gut als andre Menschen, wenn sie einmal sorglos sich das Ihrige rauben lassen, weit weniger noch sich beeifern würden den Feind zu züchtigen" neque sensui verborum neque nexui congruit.

§. 3. Ἐν δὲ — λόγῳ, partic. δέ edd. Fel. et W. omittunt, sed sine idonea causa. Vid. Olynth. II, 4, 1. ubi agitur de pecunia theatrali. — φανερώτερον, sc. quam hoc factum erat in ea oratione, quam vulgo dicunt primam, Olynth. III. 6, 4.; sed de hac re dict. in Proleg. — γράψασιν, A. ex Codd. M. U. dedit γράψουσιν, quod ipsum in Aug. 1. Ald. Tayl., sed vulgatam retinuimus: „puniebatur, non qui scripturus esset, sed qui scripsisset" Schaef. — ἀδεὲς ᾖ, vulg. δειχθῇ nullum praebet sensum; in Bav. δειχθῇ, hinc R. scripsit: ἵν' ἄδεια ᾖ τοῦ συμβ, quod A. recep., sed optime hunc locum sanavit Bekk. sive ex Codd., sive de suo: ἵν' ἀδεὲς ᾖ, quod recepimus: quae quidem lectio vel inde commendatur, quod τό non cum R. in τοῦ est mutandum. Probat Schaeferus. Bekk., qui nuper ἄδεια ᾖ τοῦ cum Reiskio dederat, nuperrime lectionem olim receptam recte restituit.

τὸν ἐξαπατῶν καὶ προςλαμβάνων οὕτως ηὐξήθη. ὥσπερ οὖν διὰ τούτων ἤρθη μέγας, ἡνίκα ἕκαστοι συμφέρον αὐτὸν ἑαυτοῖς ᾤοντό τι πράξειν, οὕτως ὀφείλει διὰ τῶν αὐτῶν τούτων καὶ καθαιρεθῆναι πάλιν, ἐπειδὴ πάνθ' ἕνεκα ἑαυτοῦ ποιῶν ἐξελήλεγκται.

IV. *Καιροῦ μὲν δή, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πρὸς*
1 *τοῦτο πάρεστι Φιλίππῳ τὰ πράγματα· ἢ παρελθών*
τις ἐμοί, μᾶλλον δὲ ὑμῖν δειξάτω, ὡς οὐκ ἀληθῆ
ταῦτ' ἐγὼ λέγω, ἢ ὡς οἱ τὰ πρῶτα ἐξηπατημένοι τὰ
λοιπὰ πιστεύσουσιν αὐτῷ, ἢ ὡς οἱ παρὰ τὴν αὐτῶν
ἀξίαν δεδουλωμένοι Θετταλοὶ νῦν οὐκ ἂν ἐλεύθεροι
2 *γένοιντο ἄσμενοι. Καὶ μὴν εἴ τις ὑμῶν ταῦτα μὲν*

IV. §. 1. *Καιροῦ*, Gen. pendet a *πρὸς τοῦτο*: *in hunc statum*, ut Phil. I, 11, 4. *τοῦθ' ὕβρεως*. Isocr. d. pac. p. 165. C. *εἰς γὰρ τοῦτό τινες ἀνοίας ἐληλύθασιν*. cf. ad Phil. I, 3,3. Commemorat Noster *ἀκαιρίαν* Philippi Olynth. III, 8, 1. — *πάρεστι*, haec lect. vulg., sed R. ex Aug. 2. scripsit *παρέστη*, et in Indic. p. 579. minus probabiliter conjec. *περιέστη*. Sive legas *παρέστη*, sive *πάρεστι*, utraque vox innuit notionem *status*; in quo quid est ita, ut propter *πρὸς τοῦτο* notio *motus*, quo quod aliquo deducitur, cogitando addi debeat; nisi quod notio praesentiae magis per *πάρεστι* exprimatur, quae quum h. l. maximi sit momenti, hoc praetuli, praeeunte W. A. B. cfr. Dem. de Chers. 92, 25. *ἐξαίφνης ἐφ' οὓς ἂν αὐτῷ δόξῃ, πάρεστιν* et ep. p. 1473, 19. Post *δειξάτω* expunxi *ἢ* cum Bekk. meliorum Codd. auctoritate, ut mirer, virum eximium in novissima ed. illud restituisse. — *πιστεύσουσιν*, vulg. *πιστεύουσιν*, sed ipse nexus commendat lect. alteram, quam praeter alios libros etiam Cod. α. et β. praebent, atque Schol. in ed. Mount. confirmat: habent W. R. A. B. — *παρὰ τὴν αὐτῶν ἀξίαν*, W. interpr." contra dignitatem suam, indignis modis, contra quam exspectaverant." Cfr. Olynth. III, 7, 5. et huj. or. II, 1. De illa servitute vid. Lucches. in com. hist. ad h. l. Mount. adfert locum ex Polyaen. Strat. IV, 20., qui docet, Philippum Thessaliam Strategematis subegisse, non armis.

§. 2. „Postquam ostendit, socios ceterosque Graecos male velle Philippo, refutat opinionem de vi et potentia, sumto argumento a natura et ingeniis hominum." *Wolf.* — *Λιμένας*, R. ante hanc vocem *τούς* inseri vult, ut modo praecessit *τὰ χωρία*. — *ὑπ' εὐνοίας — συστῇ*, praepos. *ὑπό* notionem praesidii vel impedimenti alicujus

καὶ πρὸς εὐλάβειαν σώφρονα τὴν γνώμην μεθίστησι, λέγων, οὐ περὶ τῆς Φιλίππου τιμωρίας νῦν αὐτοῖς εἶναι τὸν λόγον, ἀλλὰ περὶ τῆς τῶν συμμάχων σωτηρίας· οἶδε γάρ, ὅτι καὶ Ἀθηναῖοι καὶ ἄλλοι πού τινες τοῦ μὲν μὴ τὰ οἰκεῖα προΐεσθαι ποιοῦνται φροντίδα, περὶ δὲ τὸ τιμωρήσασθαι τοὺς ἐναντίους ἧττον σπουδάζουσιν. Ἐν δὲ τούτῳ τῷ λόγῳ 3
καὶ τῆς περὶ τῶν θεωρικῶν χρημάτων συμβουλῆς φανερώτερον ἅπτεται, καὶ ἀξιοῖ λυθῆναι τοὺς νόμους, τοὺς ἐπιθέντας ζημίαν τοῖς γράψασιν αὐτὰ γενέσθαι στρατιωτικά,

---

ἐπισκώπτει, quae est lect. vulg., exhibeant. Sed jam Obsop. monuit, ἐπιεικόντει magis quadrare sententiae; accedit, quod init. Olynth. II. (vulg. III.) *ridendi* vestigia frustra quaesiveris et, Schaefero auctore, haec verba passim confunduntur. *Jactantiam* (ἀλαζονείαν) perstringit Theophr. Charact. 23. — Ἀθηναῖοι καὶ ἄλλοι, nam Athenienses, ut Amphipolin, et Thessali, si hos in mente habuit scriptor, ut libertatem a tyranno recuperarent, summo enitebantur studio. Quod paullo post pro περὶ τὸ — σπουδάζουσιν nonnulli libri habent: περὶ τοῦ — φροντίζουσιν, ex interpretamento enatum est. Phavor. σπουδάζω περί σε, ὅταν ἐπιμελοῦμαι περί σε πραγμάτων. Per τοὺς ἐναντίους eos intelligendos puto, qui invadant in jura sociorum. Versio enim Beckeri p. 167: „denn er war überzeugt, dass die Athenaeer so gut als andre Menschen, wenn sie einmal sorglos sich das Ihrige rauben lassen, weit weniger noch sich beeifern würden den Feind zu züchtigen" neque sensui verborum neque nexui congruit.

§. 3. Ἐν δὲ — λόγῳ, partic. δέ edd. Fel. et W. omittunt, sed sine idonea causa. Vid. Olynth. II, 4, 1. ubi agitur de pecunia theatrali. — φανερώτερον, sc. quam hoc factum erat in ea oratione, quam vulgo dicunt primam, Olynth. III. 6, 4.; sed de hac re dict. in Proleg. — γράψασιν, A. ex Codd. M. U. dedit γράφουσιν, quod ipsum in Aug. 1. Ald. Tayl., sed vulgatam retinuimus: „puniebatur, non qui scripturus esset, sed qui scripsisset" Schaef. — ἀδεὲς ᾖ, vulg. δειχθῇ nullum praebet sensum; in Bav. δείσῃ, hinc R. scripsit: ἵν' ἄδεια ᾖ τοῦ συμβ, quod A. recep., sed optime hunc locum sanavit Bekk. sive ex Codd., sive de suo: ἵν' ἀδεὲς ᾖ, quod recepimus: quae quidem lectio vel inde commendatur, quod τό non cum R. in τοῦ est mutandum. Probat Schaeferus. Bekk., qui nuper ἄδεια ᾖ τοῦ cum Reiskio dederat, nuperrime lectionem olim receptam recte restituit.

νῦν μὲν ἐπισκοτεῖ τούτοις τὸ κατορθοῦν· αἱ γὰρ εὐπραξίαι δειναὶ συγκρύψαι [καὶ συσκιάσαι] τὰ τοιαῦτα ὀνείδη· εἰ δέ τι πταίσει, τότ᾽ ἀκριβῶς ταῦτα πάντ᾽ ἐξετασθήσεται. Δοκεῖ δ᾽ ἔμοιγε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δείξειν οὐκ εἰς μακρὰν, ἂν οἵ τε θεοὶ θέλωσι καὶ ὑμεῖς βούλησθε· ὥσπερ γὰρ ἐν τοῖς σώμασιν ἡμῶν, ἕως μὲν ἂν ἐῤῥωμένος ᾖ τις, οὐδὲν ἐπαισθάνεται τῶν καθ᾽ ἕκαστα σαθρῶν, ἐπὰν δὲ ἀῤῥώστημά τι συμβῇ, πάντα κινεῖται, κἂν ῥῆγμα κἂν στρέμμα κἂν ἄλλο τι τῶν ὑπαρχόντων σαθρὸν ᾖ· οὕτω καὶ τῶν πόλεων καὶ τῶν τυράννων, ἕως μὲν ἂν ἔξω πολεμῶσιν, ἀφανῆ τὰ κακὰ τοῖς πολλοῖς ἐστίν, ἐπειδὰν δὲ ὅμορος πόλεμος συμπλακῇ, πάντα ἐποίησεν ἔκδηλα.

---

§. 5. *Δοκεῖ δ᾽ ἔμοιγε — εἰς μακράν.* „Videtur mihi (Philipp.) mox ostensurus esse." Ita *αὐτὸ δείξει*, res ipsa ostensura est. Heind. ad Plat. Hipp. maj. p. 141. De praepos. *εἰς* cum adverb. vid. ad 4, 3., et de *θέλωσι* ad Phil. I, 3, 1. — *ἕως.* R. ex Par. 1. 3. 7. Aug. 1. 3. dedit Ionico more *τέως*, idem B., sed quum paullo post *ἕως* legatur, idemque apud Stob. 540, 28., vulgata non erat mutanda, nisi conjicias *τέως, ἕως*, ut in Timocr. p. 721, 1. 726, 12. Similiter de Class. p. 188, 7. R. pro *ἕως* dedit *τέως*, idem Bekk. §. 36. ubi vulgata revocanda, nisi Codicis Bav., qui utrumque praebet, lectionem sequamur. Eadem est Schaeferi sententia, qui laudat Buttmannum in Ind. Mid. p. 187. ad meam conjecturam inclinantem. — *κινεῖται*, videtur haec vox ad motus periculosos referri, qui et corporis sunt et civitatis; mala enim, quae in utriusque quasi medulla recondita jacent, jam erumpunt, de Cor. p. 294, 21. *ὥσπερ τὰ ῥήγματα καὶ τὰ σπάσματα, ὅταν τι κακὸν τὸ σῶμα λάβῃ, τότε κινεῖται.* — *ῥῆγμα κἂν στρέμμα*, Schol. auctore medici *ῥῆγμα* vocant *vasis alicujus ruptionem*: quae quidem tecta fuit, nam Phot. et Anecd. Bekk. p. 300. ita: *ἡ κατὰ μῆκος τοῦ τραύματος οὐλή*; iidem illi dicunt *στρέμμα articuli elisionem* et *ossis emotionem*. Phot. et Bekk. Anecd. p. 302. *ἡ στρογγύλου ἕλκους οὐλή*. Vid. Foes. Oec. Hipp. — *συμπλακῇ*, haec vox *luctae* propria est, eaque Noster usus esse videtur, ut pugnae violentiam significaret. — *ἔκδηλα* dicuntur ea, quae quum antea quasi sub tecto latuerunt, nunc manifesta fiunt, ut, qualia sint, appareat: sensu bono apud Hom. Il. V, 2.

Εἰ δέ τις ὑμῶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸν Φί- VIII.
λιππον εὐτυχοῦντα ὁρῶν, ταύτῃ φοβερὸν προσπο- 1
λεμῆσαι νομίζει, σώφρονος μὲν ἀνθρώπου λογισμῷ
χρῆται· μεγάλη γὰρ ῥοπή, μᾶλλον δὲ τὸ ὅλον ἡ
τύχη παρὰ πάντ' ἐστὶ τὰ τῶν ἀνθρώπων πράγματα.
Οὐ μὴν ἀλλ' ἔγωγε, εἴ τις αἵρεσίν μοι δοίη, τὴν 2
τῆς ἡμετέρας πόλεως τύχην ἂν ἑλοίμην, ἐθελόντων

---

§. 1. *Εἰ δέ τις*, Schol. haec: *πληρώσας τὰ πρότερα μέρη τοῦ* VIII. *δυνατοῦ μεταβέβηκεν ἐπὶ τὸ τρίτον τὸ παρὰ τῆς τύχης.* — *φοβερὸν προςπολ. νομίζει*, cfr. Phil. I. 2, 2, ubi Noster Philippum dicit *δυςπολέμητον; νομίζει*, pro quo R. vulgatam esse dicit *νομίζῃ*, inveni in Ald. utraq. et apud Dionys. Halic., qui in libello: *de admir. vi dicendi in Demosth.* Tom. VI. p. 1089. R. hunc omnem locum adfert et pro *λογισμῷ*, quod sequitur, legit *προνοίᾳ*, quod ipsum reperitur in or. ad Phil. ep. p. 156, 10. — *χρῆται*, Schol. monet, Demosthenem hanc rem eo deducere, ut appareat, Philippi fortunam a communi hominum fortuna non differre, quoniam refutationem objectionis non in promptu habeat, cfr. locum ex Phil. I. laudat. *ταύτῃ*, quod praecedit, i. q. *τούτῳ*. Schaef. ad L. Bos. p. 43. — *ῥοπή* — *ἀνθρώπων*, Hesych. *ῥοπή· δύναμις*. Vulg. *ὅλον*. R. et B. *τὸ ὅλον* quod in Par. 5. 7. 8. Aug. I. Voss. *Y* et, Goth., idem p. 156., ubi *Y* articulum omittit; *ὅλον* h. l. est apud Dionys. et in ed. Auger. W. laudat Cic. d. Off. II. [6.]: *magnam vim esse in fortuna in utramque partem vel secundas ad res vel adversas, quis ignorat? nam quum et prospero flatu ejus utimur, ad exitus pervehimur optatos, et cum reflavit, affligimur.* et Plin. Ep. II, 7. Pro *παρὰ πάντα* in altero loco *πρὸς ἅπαντα*, sed *παρά* illud ipsum denotat tempus, quo homines aliquid peragunt, *fortuna est in rebus hominum.* Vid. dict. ad Phil. I, 4, 2. et Fritsch. Qu. Luc. p. 124.

§. 2. *Ἑλοίμην*, Vulgo supplent *μᾶλλον* (Zeun. ad Vig. 409.); at haec vox latet in hujusmodi vocabulis, si quidem *ἤ* sequitur. Lys. de affect. tyr. init. *ζητοῦσι κερδαίνειν ἢ ὑμᾶς πείθειν.* Rursus *μᾶλλον* pleonastice addi vides ad *προαιρεῖσθαι* Lycurg. in Leocr. c. 20. et ad *κρεῖττον* ibid. c. 30. — *ἢ τὴν ἐκείνου*, Dionys. l. l. monet, in his tribus periodis (inde ab *εἰ δέ τις*) omnia verba concinne et blande et eleganter composita esse, quia suaviter admodum et numerose digesta sint. — *ἀφορμάς*, quasi fortuna sequeretur hominum facta, ad quae peragenda Atheniensibus non deesse judicat occasionem. „*Ἴσως διὰ τὴν καλοκαγαθίαν καὶ εὐορκίαν, ἢ τοὺς καιροὺς καὶ συμμάχους ἀφορμὰς λέγει*“ W. Quod paullo post legitur *ὑμῶν*, retinui cum Bekkero, Schaef. mavult *ἡμῶν* et comparat

ἃ προσήκει ποιεῖν ὑμῶν αὐτῶν καὶ κατὰ μικρὸν, ἢ τὴν ἐκείνου· πολὺ γὰρ πλείους ἀφορμὰς εἰς τὸ τὴν παρὰ τῶν θεῶν εὔνοιαν ἔχειν ὁρῶ ἡμῖν ἐνούσας ἢ
3 ἐκείνῳ. Ἀλλ', οἶμαι, καθήμεθα οὐδὲν ποιοῦντες· οὐκ ἔνι δ' αὐτὸν ἀργοῦντα οὐδὲ τοῖς φίλοις ἐπιτάττειν ὑπὲρ αὑτοῦ τι ποιεῖν, μή τί γε δὴ τοῖς θεοῖς.
4 Οὐ δὴ θαυμαστόν ἐστιν εἰ στρατευόμενος καὶ πονῶν

---

finem hujus cap., sed est discrimen utriusque loci; cum nostro cfr. Phil. I, 1, 3. Mox ἡμῖν scripsi post ὁρῶ, ut Phil, I, 2, 2. Ex quo ipso loco malim et hic ἢ 'κείνῳ. Vid. Dindorf. Praef. ad Dem. p. III. Pro ἐνούσας Schaef. legendum putat οὔσας, quod Bekk. p. 69, 1. ex Σ. dedit, sed h. l. nulla codicum varietas est notata. Mirum est, quod, quum aperte nostrum locum in mente habuerit Dionys., *Sylburg* ubique comparat alterum ex eoque discrepantias affert.

§. 3. *Οἶμαι.* Aliquid *irrisionis* inest in hac voce, ut in *credo.* — καθήμεθα, καθῆσθαι et sedere in utraque lingua *socordiae* notionem habet: vid. a. 9, 2. Virg. Aen. 12, 15. Cic. Fam. 16, 2. *Bergler.* ad Alciphr. I, 26. p. 141. — αὐτὸν ἀργοῦντα, lect. vulg. αὖ τόν, utramque lect. agnoscit Schol., sed Dionys. *αὐτόν*, quod, monente A., dant plures et optt. libri. *Hermannus* ita ad me scripsit: „αὖ nullo modo ferri potest; non enim quid ex altera parte fieri debeat, hic dicit, sed concludit ex proxime praegressis. Atqui in ratiocinatione simplici solum *δέ*, non etiam *αὖ* admitti potest.“ Accedit, quod *φίλοι* et *θεοί* commendent *αὐτόν*, hinc recepi cum cett. edd. artic. τοῖς ante *φίλοις* et *θεοῖς* omittitur a Dionysio, sed meliores libri servant. — μή τί γε δή, Hesych. *μή τί γε· πόσῳ γε μᾶλλον: δή* vero, quod additur, *admirationem* etiam auget (cfr. supra IV, 3.), ut in hac quaestione: διὰ τί δή; cfr. Aristoph. Thesm. 889. Hogev. d. Part. Gr. p. 526., qui fusius de hujus loquutionis vi disputat. vid. de Chers. 96, 20. ὡς καὶ τοῦ μελλῆσαι δώσοντι δίκην, μή τι ποιήσαντί γε, et Schaef. ad h. l. Matth. Gr. §. 610.

§. 4. De Philippi virtutibus, quas hic exponit auctor, agit Olynth. III, 2, 1. — μηδένα καιρόν, Codd. α. β. et Bav. *μηδέ*, hujus margo, *μηδὲ καιρὸν μηδένα*, hinc fortassis *μηδένα* in textum fluxit. — ἡμῶν — συνθανομένων, ex Ald. Felic. edid. W. et A. ὑμῶν, minus recte, quum huic respondeat id, quod sequitur, *ἡμεῖς — περιῆμεν*, cfr. §. 2.; confirmat etiam Hermog. Hoc studium novas res percontandi exprobrat suis civibus orator Phil. I, 4, 2., quem locum conferas. — οὐ δὴ θαυμάζω, R. ex Par. 1. Aug. 2, *δέ* pro *δή*, sequutus B., qui notat, *δή* legi in Ωυ et γρ. Σ. Accedit Tiber. p. 37. *οὐ δὴ θαυμάζω τοῦτ' ἐγώ.* Vid. ad

ἐκεῖνος αὐτὸς καὶ παρὼν ἐφ' ἅπασι καὶ μηδένα καιρὸν μηδ' ὥραν παραλείπων ἡμῶν μελλόντων καὶ ψηφιζομένων καὶ πυνθανομένων περιγίνεται· οὐ δὴ θαυμάζω τοῦτ' ἐγώ· τοὐναντίον γὰρ ἂν ἦν θαυμαστόν, εἰ μηδὲν ποιοῦντες ἡμεῖς ὧν τοῖς πολεμοῦσι προσήκει, τοῦ πάντα ποιοῦντος ἃ δεῖ περιῆμεν.

Ἀλλ' ἐκεῖνο θαυμάζω, εἰ Λακεδαιμονίοις μέν IX.
ποτε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὑπὲρ τῶν Ἑλληνικῶν δι- 1
καίων ἀντήρατε, καὶ πολλὰ ἰδίᾳ πλεονεκτῆσαι πολλάκις ὑμῖν ἐξὸν οὐκ ἠθελήσατε, ἀλλ', ἵν' οἱ ἄλλοι τύχωσι τῶν δικαίων, τὰ ὑμέτερ' αὐτῶν ἀνηλίσκετε εἰσφέροντες καὶ προεκινδυνεύετε στρατευόμενοι· νυνὶ δ' ὀκνεῖτε ἐξιέναι καὶ μέλλετε εἰσφέρειν ὑπὲρ τῶν ὑμετέρων αὐτῶν κτημάτων. Καὶ τοὺς μὲν 2

Phil. I, 6, 3. Schaef. improbat. — *γὰρ ἂν ἦν*, media vox non legitur in Aug. 1. et una cum tertia deest Aug. 2., hinc W. et A. omiserunt: sed vitio ex illis libris excidisse videntur, quae ex more dicendi Graecorum desiderari vix possint.

§. 1. *Λακεδαιμονίοις.* Ejusdem rei Noster mentionem fa- IX.
cit Phil. I, 1, 4., ubi de hoc bello expositum est, quod vocabatur ὁ πόλ. ὑπὲρ τῶν Ἑλληνικῶν δικαίων, nam Lacedaemonii Graecos omnino crudelius vexabant. Bekk. vocem Ἑλληνικῶν uncis, quibus nuper cinxerat, nuperrime recte liberavit, nam vel propter *ἰδίᾳ* desiderari nequit, habet etiam Ulpianus. Alia est ratio loci Phil. I., in quem hinc irrepsisse illa vox videtur. — *ἀντήρατε*, sensu neutral. haec vox notionem propulsandi innuit. Phil. II, 66, 24.: *μέγεθος δυνάμεως, πρὸς ἣν οὐδ' ἀντᾶραι δυνησόμεθα.* Bekk. Anecd. I, 26. hunc locum innuens hoc verbum per *ἀντανίστασθαι* explicat. — *ἰδίᾳ*, Ald. Fel. *ἴδια*, quod W. et A. recc., sed vulg. in cett. libb. et edd. — *προεκινδυνεύετε*, Schol. *πρὸ αὐτῶν καὶ ὑπὲρ αὐτῶν τῶν Ἑλλήνων.* Dem. de Cor. 297, 11. Athenienses vocat *τοὺς ἐν Μαραθῶνι προκινδυνεύσαντας.* Thuc. I, 73. *φαμὲν γὰρ Μαραθῶνι μόνοι προκινδυνεῦσαι τῷ βαρβάρῳ*, ubi Schol. *μετὰ κινδύνου μαχέσασθαι.* Male Gottleb. „ante alios pugnare" Vid. Wass. ad h. l. Isocr. Paneg. c. 22. *πλείστων μὲν οὖν ἀγαθῶν αἰτίους καὶ μεγίστων ἐπαίνων ἀξίους ἡγούμεθα γεγενῆσθαι τοὺς τοῖς σώμασιν ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος προκινδυνεύσαντας.*

§. 2. *Πάντας*, intelliguntur bella Persica, in quibus communem Athenienses defendebant libertatem. — *καθ' ἕνα* — *ἐν μέρει.* Ne mireris, haec juxta scribi, vid. Phil. I. 3, 3. *κύκλῳ*

ἄλλους σεσώκατε πολλάκις πάντας καὶ καθ' ἕνα αὐτῶν ἕκαστον ἐν μέρει, τὰ δ' ὑμέτερ' αὐτῶν ἀπολωλεκότες κάθησθε. ταῦτα θαυμάζω· καὶ ἔτι πρὸς τούτοις εἰ μηδὲ εἷς ὑμῶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δύναται λογίσασθαι πόσον πολεμεῖτε χρόνον Φιλίππῳ, καὶ τί ποιούντων ὑμῶν ὁ χρόνος ἅπας διελήλυθεν οὗτος. Ἴστε γὰρ δήπου τοῦθ', ὅτι μελλόντων αὐτῶν, ἑτέρους τινὰς ἐλπιζόντων πράξειν, αἰτιωμένων ἀλλήλους, κρινόντων, πάλιν ἐπιζόντων,

---

πανταχῇ. Nam *ἕκαστον*, a quo *αὐτῶν* pendet, non conjungi debet cum *καθ' ἕνα*, quod adverbii locum tenet, ut in Aristog. I. 782, 22. *καθ' ἕνα ὑμῶν ἕκαστος πορεύσεται*. Mid. p. 560. extr. *καθ' ἕνα ἡμῶν ἕκαστον ἀποστερεῖν τοῦ δίκης τυχεῖν*. Buttm. Ind. Mid. p. 177. Alias *εἷς ἕκαστος* legitur, in Aristog. I. 777, 11. Latini singula opponunt universis. Liv. 37, 35. „Parari *singula* acquirendo facilius potuisse, quam *universa* teneri posse.“ Fortassis orator Euboeenses in mente habet, quorum res Ol. 105, 3. ab Atheniensibus restitutae erant. Per *τὰ ὑμέτερα* significat Amphipolin aliasque saepe laudatas urbes. — *δύναται*, eodem modo, quo Phil. I, 6, 2. *θέλειν* vidimus poni pro *δύνασθαι*, ita hic e contrario hoc verbum illius vices sustinet, nam excusat auctor quodam modo eos, qui, quod facere debent, non faciant. Hesych. *δύνασθαι· θέλειν*. Xen. Mem. II, 2, 6. *ἣν ἡ στρατηγία οὐδὲν ἄλλο δυναμένη*. cf. Fisch. ad Plat. Phaed. 49, 42. — *πόσον χρόνον*, *Jacobs* ab Ol. 107, 1., ubi Thermopylas urgebat Philippus, numerat; ni fallor, rectius numerabis ab Ol. 105, 3., quum Amphipolis caperetur, vid. Aeschin. in Ctes. p. 442. *ἐκεῖνον τὸν χρόνον, ἐν ᾧ πρὸς Φίλιππον ὑπὲρ Ἀμφιπόλεως ἐπολεμοῦμεν*. — *ὁ χρόνος ἅπας*, *tempus omne*, quod modo expresserat per *πόσον χρόνον*. Sed §. 3. *ἅπας ὁ χρόνος*, omne, quod cunctando, accusando contrivistis, tempus. Inest singularis temporis absumti perlustratio. Phil. I, 4, 3. *ἅπασιν τοῖς πράγμασιν ἐπιστάντες*. Matth. Gr. §. 277. Stallb. ad Plat. Phileb. p. 48. In utroque loco Demosthenis lectionem meliorum codicum cum Bekk. dedi, quum codices dissentiant in ordine verborum horum collocando. Cod. Monac. *ε*. et Dresd. nostrae rationi favet. Miror, quod B. nuperrime utroq. loco *ἅπας ὁ χρόνος* exhibuerit.

§. 3. *Δήπου*, *Videlicet*; Olynth. II, 3, 4. Vig. p. 499. — *μελλόντων αὐτῶν*, ita Bekk. dedit ex Σ, et ipse inveni in cod. *α*, cfr. c. X, 1. vulg. *ὑμῶν* — *τινὰς ἐλπιζόντων*, Schol. *οἷον τοὺς ξένους καὶ Χάρητα καὶ Χαρίδημον*: de illo cfr. comm. hist. ad Phil. I, 6, 1. — *αἰτιωμένων*, recte Schol. ad eundem Charetem refert, qui accusavit Timotheum et Iphicratem; ad Phil. I, 14, 2. — *πάλιν*

σχεδὸν ταὐτὰ ἅπερ νυνὶ ποιούντων ἅπας ὁ χρόνος διελήλυθεν. εἶθ' οὕτως ἀγνωμόνως ἔχετε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὥστε δι' ὧν ἐκ χρηστῶν φαῦλα τὰ πράγματα γέγονε τῆς πόλεως, διὰ τούτων ἐλπίζετε τῶν αὐτῶν πράξεων, ἐκ φαύλων αὐτὰ χρη-
στὰ γενήσεσθαι; Ἀλλ' οὔτ' εὔλογον οὔτ' ἔχον ἐστὶ 4
φύσιν τοῦτό γε· πολὺ γὰρ ῥᾷον ἔχοντας φυλάττειν ἢ κτήσασθαι πάντα πέφυκεν. νυνὶ δὲ ὅ,τι μὲν φυλάξομεν, οὐδέν ἐστιν ὑπὸ τοῦ πολέμου λοιπὸν τῶν πρότερον, κτήσασθαι δὲ δεῖ· αὐτῶν οὖν ἡμῶν ἔργον τοῦτ' ἤδη.

Φημὶ δὴ δεῖν εἰσφέρειν χρήματα, αὐτοὺς ἐξιέ- X.
ναι προθύμως, μηδέν' αἰτιᾶσθαι, πρὶν ἂν τῶν 1

ἐλπιζόντων, nam duces rei facti quum promitterent, se insulas esse expugnaturos, absolvebantur: nova de iis concepta est spes, cf. 10, 4. — ταὐτὰ ἅπερ νυνί, vulg. ταῦτα, sed ταὐτά, quod Mount. conjec., R. jure probavit: nexus ipse hanc mutationem commendat; confirmat Σ. apud B.; idem factum c. 4, 2. Schaef. ad Dionys. Hal. d. comp. verb. p. 111. Porro R. dedit ἅπερ καὶ νυνί, quum in uno libro esset ἅπερ καὶ νῦν, sed hoc interpretamentum est, quod recte rejecit B. — ἀγνωμόνως, Schol. ἀγνώμονας λέγει τοὺς ἀνοήτους κατὰ στέρησιν τῆς γνώμης, et Harpocrat., qui hunc l. respicit, per ἀλογίστως explicat. Bekk. Anecd p. 329. ἀνοήτως. — φαῦλα, Etym. M. p. 789, 45.: τάττεται δὲ καὶ ἐπὶ τοῦ μικροῦ καὶ εὐκαταφρονήτου, ὡς Δημοσθένης. — τῶν αὐτῶν, haec verba, quae vulgo post διὰ leguntur, ex nonnullis libris huc cum B. transposui: collocatio exquisitior videtur, et meliorum librorum auctoritate nititur.

§. 4. Ἔχον ἐστὶ φύσιν, hanc loqutionem adfert et explicat Vig. 254. vid. ibi Hog. — πέφυκεν, *naturae rei consentaneum est*, cfr. Olynth. II, 6, 3. et de Class. 186, 16. Addidi ν ἐφελκυστ. ex Stob. 328, 36. Hermann. de em. rat. gr. gr. p. 23. Idem nunc edidit Bekk., olim omiserat. — φυλάξομεν, W. et A. deder. φυλάξωμεν. — ἡμῶν opt. libri praebent et nexus suadet; vid. ad Phil. I, 4. 2. et Schol. ad Ol. III. 1, 5, τὸ ἐπαχθὲς βουλόμενος φεύγειν καὶ ἑαυτὸν κατέμιξεν τῷ ἐγκλήματι ἡμεῖς εἰπὼν καὶ οὐχ ὑμεῖς. Vid. huj. or. c. V, 2. — ἔργον τοῦτ' ἤδη, W. τοῦτ' ἔργον ἤδη scripsit, quod in utraq. Ald. et Fel. Sed Auger. τοῦτ' ἔργον ἤδη.

§. 1. Φημὶ δὴ δεῖν, Schol. monet, Demosthenem ad *per-* X.
orationem transire: infinitivum δεῖν ut c. 5, 1. cum ὑμᾶς structum

ἀκρασίαν τοῦ βίου καὶ μέθην καὶ κορδακισμοὺς οὐ δυνάμενος φέρειν, παρεῶσθαι καὶ ἐν οὐδενὸς εἶναι μέρει τὸν τοιοῦτον. λοιποὺς δὴ περὶ αὐτὸν εἶναι λῃστὰς καὶ κόλακας και τοιούτους ἀνθρώπους, οἵους μεθυσθέντας ὀρχεῖσθαι τοιαῦτα, οἷα ἐγὼ νῦν ὀκνῶ
3 πρὸς ὑμᾶς ὀνομάσαι. Δῆλον δ' ὅτι ταῦτ' ἐστὶν

---

idem κορδακισμοί expl. τὰ τῶν μίμων γελοῖα καὶ παίγνια. Suid. et Ammon. s. v. Vid. *Jacobs*. ad nostrum loc. — παρεῶσθαι, lect. vulg. παρεωρᾶσθαι, sed illud in Paris. 1. 2. Harl. Bav. Aug. 1. 2. 3. α. et β. aliisque libris reperitur. Schol. haec: ἐπὶ μὲν τῶν ἀνδρείων τὸ ἐκβάλλειν, ἐπὶ δὲ τούτων τὸ παρεωρᾶσθαι εἶπεν, οἱονεὶ καταφρονεῖσθαι; sed in Bav. παρεῶσθαι, in cujus textu superscriptum est καταφρονεῖσθαι. Jam ex ipsa voce Schol. οἱονεὶ et ex ἀπωθεῖν (§. 1.), cui orator παρωθεῖν videtur adjunxisse, conclusi, lectionem nostram, quam et B. ex FΣΥ praetulit, a Demosthene esse profectam. „Prioris homines generis Philippus, ut laudis aemulos ἀπεώθει, a se amovebat, posterioris, quippe sibi non timendos, παρεώρα, despicatui habebat, quo factum, ut ἐν οὐδενὸς μέρει essent" *Schaef.* Sed Vir egregius non satis distinxit ἀπωθεῖν et παρωθεῖν, illud enim hoc fortius est. — λῃστάς, haec lect. in omnibus libris est et a Schol. confirmatur, qui interpret. οἱονεὶ ἅρπαγάς τινας στρατιώτας. R. conjec. δικελιστάς, Valcken. γελοιαστάς, quod placuit Jacobsio, Hermann. ex Athen. X, 435. C. legi vult αὐλητάς, ipse in Progr. proposui λήρους. Sed vulgata bene habet, sunt enim λῃσταί, homines rapinarum cupidi, quos opponit τοῖς ἐμπείροις πολέμου. Vid. A. G. Becker in not. ad vers. p. 200., Forbiger. in progr. p. 8 sqq., et Schaef. ad h. l. — οἵους, sunt duo h. l. tenenda, primo quod relativi idem est casus, quam demonstrativi ex attractionis lege, dein quod post οἵους infinit. sequitur; nempe latet in hac voce ὥστε, cfr. de Class. 170, 20. εἰ δέ τις καὶ τοιοῦτός ἐστιν, οἷος ἐγχειρεῖν ἔργῳ τῷ. et Plat. Men. 87. A. εἰ μέν ἐστι τοῦτο τὸ χωρίον τοιοῦτον, οἷον παρὰ τὴν δοθεῖσαν αὐτοῦ γραμμὴν παρατείναντα (non probo Stallbaumii conject. παρατείνασαν) ἐλλείπειν. Vid. Matth. Gr. §. 473, 2. De ipsa re cfr. Vogel Biogr. Phil. p. 71. et Polyb. III. p. 19. Ern.

§. 3. Θαυματοποιοί dicuntur, qui summo vitae periculo stupenda in vulgus patrant risumque movent. *Buleng*. de Theatr. I, 76. et interpp. ad Poll. VII, 189. Qui sint ἀσελγεῖς, vid. ex notione ἀσελγείας ad Phil. I, 5, 3. explicata. — Καλλίαν δημόσιον, δημόσιοι erant servi publici, quales lictores, viatores, scribae; cfr. de Chers. 101, 14. in Androt. 615, 13. Vid. Ulpian. ad h. l. Harpocr. s. v. et Mauss. not. Etym. M. Böckh. I, 122. Horum qui litteras edocti erant, monente

φεύγειν τὸν πόλεμον πάντας ὅσους ἂν ἐκπέμψητε
στρατηγούς, ἰδίους δ' εὑρίσκειν πολέμους, εἰ δεῖ τι
τῶν ὄντων καὶ περὶ τῶν στρατηγῶν εἰπεῖν; ὅτι ἐν-
ταῦθα μέν ἐστι τὰ ἆθλα, ὑπὲρ ὧν ἐστὶν ὁ πόλεμος,
ὑμέτερα — Ἀμφίπολις κἂν ληφθῇ, παραχρῆμα αὐ-
τὴν ὑμεῖς κομιεῖσθε —, οἱ δὲ κίνδυνοι τῶν ἐφεστη-
κότων ἴδιοι, μισθὸς δ' οὐκ ἔστιν· ἐκεῖ δὲ κίνδυνοι
μὲν ἐλάττους, τὰ δὲ λήμματα τῶν ἐφεστηκότων καὶ
τῶν στρατιωτῶν, Λάμψακος, Σίγειον, τὰ πλοῖα
ἃ συλῶσιν. Ἐπὶ οὖν τὸ λυσιτελοῦν αὐτοῖς ἕκαστοι 3

---

167. Mox Schaef. interpunxit post ὑμέτερα et post Ἀμφίπολις commate, Bekk. nuper ἂν dedit, probante Engelh., nuperrime vero κἂν ex codicibus recte revocavit. — κίνδ. ἐλάττ., nam aliorum, a quibus sollicitantur imperatores, auxilio sustinentur. — λήμματα, i. e. δῶρα ἢ λαμβανόμενα, d. Chers. 96, 11. Olynth. II, 10, 5. de Pace 4, 1. hac voce largitiones comprehenduntur, quibus quis corrumpitur. Vid. Orvill. ad Char. 252. Opponitur haec τοῖς ἄθλοις, quae ex honestiore certamine exorta, majoris sunt contentionis; postremam notionem injuria omisit Schaef. Vid. Phil. I, 2, 3. — Λάμψακος — συλῶσιν, *Lampsacus*, urbs Asiae minoris juxta Propontidem ob vini abundantiam celeberrima, inde ab Ol. 9°, 2. Persarum fuit. cf. Steph. Byz. s. h. v. *Sigeum*, promontorium in Phrygia; uterque locus in Artabazi, Satrapae Persici, provincia situs, qui ut Charetem ad suas partes pertraheret, Ol. 106, 1. haec ei loca concessisse videtur, nam monente Diod. Sic. XV, 95. οὗτος (Χάρης) τοὺς μὲν πολεμίους εὐλαβούμενος, τοὺς δὲ συμμάχους ἀδικῶν διετέλει. Coll. XVI, 22 et 34. Hinc intelligitur, cur Chares ob invidiam et odia Atheniensium, quae post expertus est, Sigeum se contulerit. Athen. XII. p. 532. B.

§. 3. Αὐτοῖς, vulg. αὐτοῖς, sed editores omnes nunc αὑτοῖς, quod sensus requirit, nam subjectum non tam remotum est, ut demonstrativo locus sit. Vid. Buttm. Exc. X. ad or. Mid. et quae dicentur ad Olynth. III, 2, 2. — δόντες λόγον sunt ii, qui aliis facultatem dant causam suam dicendi. cfr. c. 11, 3. et Lept. 508, 16. Male Becker: sie legen dann Rechenschaft ab. — τὰς ἀνάγκ. ἀκουσ. ταύτας, judices audiunt necessitates, i. e. conditiones, quibus quis inservire debebat ob naturam rerum. Pro ταύτας in ed. Lut. est τούτους, ita, ut hoc cum ἀφίετε conjungatur, sed multi Codd. Par. Voss. Aug. 2. Bav. habent ταύτας, in Lessing. et Weimar. τούτους adscriptum est, unde suspicio oritur interpretamenti; utraque Ald., qua ego utor, praebet

νῦν μὲν ἐπισκοτεῖ τούτοις τὸ κατορθοῦν· αἱ γὰρ
εὐπραξίαι δειναὶ συγκρύψαι [καὶ συσκιάσαι] τὰ τοι-
αῦτα ὀνείδη· εἰ δέ τι πταίσει, τότ' ἀκριβῶς ταῦτα
πάντ' ἐξετασθήσεται. Δοκεῖ δ' ἔμοιγε, ὦ ἄνδρες 24
Ἀθηναῖοι, δείξειν οὐκ εἰς μακρὰν, ἂν οἵ τε θεοὶ
θέλωσι καὶ ὑμεῖς βούλησθε· ὥσπερ γὰρ ἐν τοῖς σώ-
μασιν ἡμῶν, ἕως μὲν ἂν ἐῤῥωμένος ᾖ τις, οὐδὲν
ἐπαισθάνεται τῶν καθ' ἕκαστα σαθρῶν, ἐπὰν δὲ
ἀῤῥώστημά τι συμβῇ, πάντα κινεῖται, κἂν ῥῆγμα
κἂν στρέμμα κἂν ἄλλο τι τῶν ὑπαρχόντων σαθρὸν
ᾖ· οὕτω καὶ τῶν πόλεων καὶ τῶν τυράννων, ἕως
μὲν ἂν ἔξω πολεμῶσιν, ἀφανῆ τὰ κακὰ τοῖς πολλοῖς
ἐστίν, ἐπειδὰν δὲ ὅμορος πόλεμος συμπλακῇ, πάντ'
ἐποίησεν ἔκδηλα.

---

§. 5. *Δοκεῖ δ' ἔμοιγε — εἰς μακράν.* „Videtur mihi (Philipp.) mox ostensurus esse." Ita *αὐτὸ δείξει*, res ipsa ostensura est. Heind. ad Plat. Hipp. maj. p. 141. De praepos. *εἰς* cum adverb. vid. ad 4, 3., et de *θέλωσι* ad Phil. I, 3, 1. — *ἕως*. R. ex Par. 1. 3. 7. Aug. 1. 3. dedit Jonico more *τέως*, idem B., sed quum paullo post *ἕως* legatur, idemque apud Stob. 540, 28., vulgata non erat mutanda, nisi conjicias *τέως*, *ἕως*, ut in Timocr. p. 721, 1. 726, 12. Similiter de Class. p. 188, 7. R. pro *ἕως* dedit *τέως*, idem Bekk. §. 36. ubi vulgata revocanda, nisi Codicis Bav., qui utrumque praebet, lectionem sequamur. Eadem est Schaeferi sententia, qui laudat Buttmannum in Ind. Mid. p. 187. ad meam conjecturam inclinantem. — *κινεῖται*, videtur haec vox ad motus periculosos referri, qui et corporis sunt et civitatis; mala enim, quae in utriusque quasi medulla recondita jacent, jam erumpunt, de Cor. p. 294, 21. *ὥσπερ τὰ ῥήγματα καὶ τὰ σπάσματα, ὅταν τι κακὸν τὸ σῶμα λάβῃ, τότε κινεῖται.* — *ῥῆγμα κἂν στρέμμα*, Schol. auctore medici *ῥῆγμα* vocant *vasis alicujus ruptionem*: quae quidem tecta fuit, nam Phot. et Anecd. Bekk. p. 300. ita: *ἡ κατὰ μῆκος τοῦ τραύματος οὐλή*; iidem illi dicunt *στρέμμα articuli elisionem et ossis emotionem*. Phot. et Bekk. Anecd. p. 302. *ἡ στρογγύλου ἕλκους οὐλή*. Vid. Foes. Oec. Hipp. — *συμπλακῇ*, haec vox *luctae* propria est, eaque Noster usus esse videtur, ut pugnas violentiam significaret. — *ἔκδηλα* dicuntur ea, quae quum antea quasi sub tecto latuerunt, nunc manifesta fiunt, ut, qualia sint, appareat: sensu bono apud Hom. Il. V, 2.

Εἰ δέ τις ὑμῶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸν Φί- VIII.
λιππον εὐτυχοῦντα ὁρῶν, ταύτῃ φοβερὸν προσπο- 1
λεμῆσαι νομίζει, σώφρονος μὲν ἀνθρώπου λογισμῷ
χρῆται· μεγάλη γὰρ ῥοπή, μᾶλλον δὲ τὸ ὅλον ἡ
τύχη παρὰ πάντ' ἐστὶ τὰ τῶν ἀνθρώπων πράγματα.
Οὐ μὴν ἀλλ' ἔγωγε, εἴ τις αἵρεσίν μοι δοίη, τὴν 2
τῆς ἡμετέρας πόλεως τύχην ἂν ἑλοίμην, ἐθελόντων

---

§. 1. *Εἰ δέ τις*, Schol. haec: *πληρώσας τὰ πρότερα μέρη τοῦ* VIII.
δυνατοῦ μεταβέβηκεν ἐπὶ τὸ τρίτον τὸ παρὰ τῆς τύχης. — *φοβερὸν προσπολ. νομίζει*, cfr. Phil. I. 2, 2., ubi Noster Philippum dicit *δυςπολέμητον*; *νομίζει*, pro quo R. vulgatam esse dicit *νομίζῃ*, inveni in Ald. utraq. et apud Dionys. Halic., qui in libello: *de admir. vi dicendi in Demosth.* Tom. VI. p. 1089. R. hunc omnem locum adfert et pro *λογισμῷ*, quod sequitur, legit *προνοίᾳ*, quod ipsum reperitur in or. ad Phil. ep. p. 156, 10. — *χρῆται*, Schol. monet, Demosthenem hanc rem eo deducere, ut appareat, Philippi fortunam a communi hominum fortuna non differre, quoniam refutationem objectionis non in promptu habeat, cfr. locum ex Phil. I. laudat. *ταύτῃ*, quod praecedit, i. q. *τούτῳ*. Schaef. ad L. Bos. p. 43. — *ῥοπή — ἀνθρώπων*, Hesych. *ῥοπή· δύναμις*. Vulg. *ὅλον*. R. et B. *τὸ ὅλον* quod in Par. 5. 7. 8. Aug. I. Voss. T et, Goth., idem p. 156., ubi T articulum omittit; *ὅλον* h. l. est apud Dionys. et in ed. Auger. W. laudat Cic. d. Off. II. [6.]: *magnam vim esse in fortuna in utramque partem vel secundas ad res vel adversas, quis ignorat? nam quum et prospero flatu ejus utimur, ad exitus pervehimur optatos, et cum reflavit, affligimur.* et Plin. Ep. II, 7. Pro *παρὰ πάντα* in altero loco *πρὸς ἅπαντα*, sed *παρά* illud ipsum denotat tempus, quo homines aliquid peragunt, *fortuna est in rebus hominum.* Vid. dict. ad Phil. I, 4, 2. et Fritsch. Qu. Luc. p. 124.

§. 2. *Ἑλοίμην*, Vulgo supplent *μᾶλλον* (Zeun. ad Vig. 409.); at haec vox latet in hujusmodi vocabulis, si quidem *ἤ* sequitur. Lys. de affect. tyr. init. *ζητοῦσι κερδαίνειν ἢ ὑμᾶς πείθειν.* Rursus *μᾶλλον* pleonastice addi vides ad *προαιρεῖσθαι* Lycurg. in Leocr. c. 20. et ad *κρεῖττον* ibid. c. 30. — *ἢ τὴν ἐκείνου*, Dionys. l. l. monet, in his tribus periodis (inde ab *εἰ δέ τις*) omnia verba concinne et blande et eleganter composita esse, quia suaviter admodum et numerose digesta sint. — *ἀφορμάς*, quasi fortuna sequeretur hominum facta, ad quae peragenda Atheniensibus non deesse judicat occasionem. „*Ἴσως διὰ τὴν καλοκαγαθίαν καὶ εὐορκίαν, ἢ τοὺς καιροὺς καὶ συμμάχους ἀφορμὰς λέγει*“ W. Quod paullo post legitur *ὑμῶν*, retinui cum Bekkero, Schaef. mavult *ἡμῶν* et comparat

ἃ προσήκει ποιεῖν ὑμῶν αὐτῶν καὶ κατὰ μικρὸν, ἢ τὴν ἐκείνου· πολὺ γὰρ πλείους ἀφορμὰς εἰς τὸ τὴν παρὰ τῶν θεῶν εὔνοιαν ἔχειν ὁρῶ ἡμῖν ἐνούσας ἢ
3 ἐκείνῳ. Ἀλλ', οἶμαι, καθήμεθα οὐδὲν ποιοῦντες· οὐκ ἔνι δ' αὐτὸν ἀργοῦντα οὐδὲ τοῖς φίλοις ἐπιτάττειν ὑπὲρ αὐτοῦ τι ποιεῖν, μή τί γε δὴ τοῖς θεοῖς.
4 Οὐ δὴ θαυμαστόν ἐστιν εἰ στρατευόμενος καὶ πονῶν

---

finem hujus cap., sed est discrimen utriusque loci; cum nostro cfr. Phil. I, 1, 3. Mox ἡμῖν scripsi post ὁρῶ, ut Phil, I, 2, 2. Ex quo ipso loco malim et hic ἢ 'κείνῳ. Vid. Dindorf. Praef. ad Dem. p. III. Pro ἐνούσας Schaef. legendum putat οὔσας, quod Bekk. p. 69, 1. ex Σ. dedit, sed h. l. nulla codicum varietas est notata. Mirum est, quod, quum aperte nostrum locum in mente habuerit Dionys., *Sylburg* ubique comparat alterum ex eoque discrepantias affert.

§. 3. *Οἶμαι.* Aliquid *irrisionis* inest in hac voce, ut in *credo.* — *καθήμεθα, καθῆσθαι* et sedere in utraque lingua *socordiae* notionem habet: vid. c. 9, 2. Virg. Aen. 12, 15. Cic. Fam. 16, 2. *Bergler.* ad Alciphr. I, 26. p. 141. — *αὐτὸν ἀργοῦντα*, lect. vulg. *αὖ τόν*, utramque lect. agnoscit Schol., sed Dionys. *αὐτόν*, quod, monente A., dant plures et optt. libri. *Hermannus* ita ad me scripsit: „*αὖ* nullo modo ferri potest; non enim quid ex altera parte fieri debeat, hic dicit, sed concludit ex proxime praegressis. Atqui in ratiocinatione simplici solum *δέ*, non etiam *αὖ* admitti potest.“ Accedit, quod *φίλοι* et *θεοί* commendent *αὐτόν*, hinc recepi cum cett. edd. artic. τοῖς ante *φίλοις* et *θεοῖς* omittitur a Dionysio, sed meliores libri servant. — *μή τί γε δή*, Hesych. *μή τί γε· πόσῳ γε μᾶλλον*: *δή* vero, quod additur, *admirationem* etiam auget (cfr. supra IV, 3.), ut in hac quaestione: *διὰ τί δή;* cfr. Aristoph. Thesm. 889. Hogev. d. Part. Gr. p. 526., qui fusius de hujus loquutionis vi disputat. vid. de Chers. 96, 20. *ὡς καὶ τοῦ μελλῆσαι δώσοντι δίκην, μή τι ποιήσαντί γε*, et Schaef. ad h. l. Matth. Gr. §. 610.

§. 4. De Philippi virtutibus, quas hic exponit auctor, agit Olynth. III, 2, 1. — *μηδένα καιρόν*, Codd. α. β. et Bav. *μηδέ*, hujus margo, *μηδὲ καιρὸν μηδένα*, hinc fortassis *μηδένα* in textum fluxit. — *ἡμῶν — πυνθανομένων*, ex Ald. Felic. edid. W. et A. *ὑμῶν*, minus recte, quum huic respondeat id, quod sequitur, *ἡμεῖς — περιῆμεν*, cfr. §. 2.; confirmat etiam Hermog. Hoc studium novas res percontandi exprobrat suis civibus orator Phil. I, 4, 2., quem locum conferas. — *οὐ δὴ θαυμάζω*, R. ex Par. 1. Aug. 2, *δέ* pro *δή*, sequutus B., qui notat, *δή* legi in Ωuv et γρ. Σ. Accedit Tiber. p. 37. *οὐ δὴ θαυμάζω τοῦτ' ἐγώ.* Vid. ad

ἐκεῖνος αὐτὸς καὶ παρὼν ἐφ' ἅπασι καὶ μηδένα καιρὸν μηδ' ὥραν παραλείπων ἡμῶν μελλόντων καὶ ψηφιζομένων καὶ πυνθανομένων περιγίνεται· οὐ δὴ θαυμάζω τοῦτ' ἐγώ· τοὐναντίον γὰρ ἂν ἦν θαυμαστόν, εἰ μηδὲν ποιοῦντες ἡμεῖς ὧν τοῖς πολεμοῦσι προσήκει, τοῦ πάντα ποιοῦντος ἃ δεῖ περιῆμεν. Ἀλλ' ἐκεῖνο θαυμάζω, εἰ Λακεδαιμονίοις μέν IX.
ποτε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὑπὲρ τῶν Ἑλληνικῶν δι- 1
καίων ἀντήρατε, καὶ πολλὰ ἰδίᾳ πλεονεκτῆσαι πολλάκις ὑμῖν ἐξὸν οὐκ ἠθελήσατε, ἀλλ', ἵν' οἱ ἄλλοι τύχωσι τῶν δικαίων, τὰ ὑμέτερ' αὐτῶν ἀνηλίσκετε εἰσφέροντες καὶ προεκινδυνεύετε στρατευόμενοι· νυνὶ δ' ὀκνεῖτε ἐξιέναι καὶ μέλλετε εἰσφέρειν ὑπὲρ τῶν ὑμετέρων αὐτῶν κτημάτων. Καὶ τοὺς μὲν 2

Phil. I, 6, 3. Schaef. improbat. — *γὰρ ἂν ἦν*, media vox non legitur in Aug. 1. et una cum tertia deest Aug. 2., hinc W. et A. omiserunt: sed vitio ex illis libris excidisse videntur, quae ex more dicendi Graecorum desiderari vix possint.

§. 1. *Λακεδαιμονίοις.* Ejusdem rei Noster mentionem fa- IX.
cit Phil. I, 1, 4., ubi de hoc bello expositum est, quod vocabatur ὁ πόλ. ὑπὲρ τῶν Ἑλληνικῶν δικαίων, nam Lacedaemonii Graecos omnino crudelius vexabant. Bekk. vocem Ἑλληνικῶν uncis, quibus nuper cinxerat, nuperrime recte liberavit, nam vel propter ἰδίᾳ desiderari nequit, habet etiam Ulpianus. Alia est ratio loci Phil. I., in quem hinc irrepsisse illa vox videtur. — *ἀντήρατε*, sensu neutral. haec vox notionem propulsandi innuit. Phil. II, 66, 24.: μέγεθος δυνάμεως, πρὸς ἣν οὐδ' ἀντᾶραι δυνησόμεθα. Bekk. Anecd. I, 26. hunc locum innuens hoc verbum per ἀντανίστασθαι explicat. — *ἰδίᾳ*, Ald. Fel. ἴδια, quod W. et A. recc., sed vulg. in cett. libb. et edd. — *προεκινδυνεύετε*, Schol. πρὸ αὐτῶν καὶ ὑπὲρ αὐτῶν τῶν Ἑλλήνων. Dem. de Cor. 297, 11. Athenienses vocat τοὺς ἐν Μαραθῶνι *προκινδυνεύσαντας*. Thuc. I, 73. φαμὲν γὰρ Μαραθῶνι μόνοι *προκινδυνεῦσαι* τῷ βαρβάρῳ, ubi Schol. μετὰ κινδύνου μαχέσασθαι. Male Gottleb. „ante alios pugnare“ Vid. Wass. ad h. l. Isocr. Paneg. c. 22. πλείστων μὲν οὖν ἀγαθῶν αἰτίους καὶ μεγίστων ἐπαίνων ἀξίους ἡγούμεθα γεγενῆσθαι τοὺς τοῖς σώμασιν ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος *προκινδυνεύσαντας*.

§. 2. *Πάντας*, intelliguntur bella Persica, in quibus communem Athenienses defendebant libertatem. — *καθ' ἕνα* — *ἐν μέρει.* Ne mireris, haec juxta scribi, vid. Phil. I. 3, 3. κύκλῳ

ἄλλους σεσώκατε πολλάκις πάντας καὶ καθ' ἕνα αὐτῶν ἕκαστον ἐν μέρει, τὰ δ' ὑμέτερ' αὐτῶν ἀπολωλεκότες κάθησθε. ταῦτα θαυμάζω· καὶ ἔτι πρὸς τούτοις εἰ μηδὲ εἷς ὑμῶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δύναται λογίσασθαι πόσον πολεμεῖτε χρόνον Φιλίππῳ, καὶ τί ποιούντων ὑμῶν ὁ χρόνος ἅπας διελήλυθεν οὗτος. Ἴστε γὰρ δήπου τοῦθ', ὅτι μελλόντων αὐτῶν, ἑτέρους τινὰς ἐλπιζόντων πράξειν, αἰτιωμένων ἀλλήλους, κρινόντων, πάλιν ἐπιζόντων,

---

πανταχῇ. Nam ἕκαστον, a quo αὐτῶν pendet, non conjungi debet cum καθ' ἕνα, quod adverbii locum tenet, ut in Aristog. I. 782, 22. καθ' ἕνα ὑμῶν ἕκαστος πορεύσεται. Mid. p. 560. extr. καθ' ἕνα ἡμῶν ἕκαστον ἀποστερεῖν τοῦ δίκης τυχεῖν. Buttm. Ind. Mid. p. 177. Alias εἷς ἕκαστος legitur, in Aristog. I. 777, 11. Latini singula opponunt universis. Liv. 37, 35. „Parari *singula* acquirendo facilius potuisse, quam *universa* teneri posse.“ Fortassis orator Euboeenses in mente habet, quorum res Ol. 105, 3. ab Atheniensibus restitutae erant. Per τὰ ὑμέτερα significat Amphipolin aliasque saepe laudatas urbes. — δύναται, eodem modo, quo Phil. I, 6, 2. θέλειν vidimus poni pro δύνασθαι, ita hic e contrario hoc verbum illius vices sustinet, nam excusat auctor quodam modo eos, qui, quod facere debent, non faciant. Hesych. δύνασθαι· θέλειν. Xen. Mem. II, 2, 6. ἦν ἡ στρατηγία οὐδὲν ἄλλο δυναμένη. cf. Fisch. ad Plat. Phaed. 49, 42. — πόσον χρόνον, *Jacobs* ab Ol. 107, 1., ubi Thermopylas urgebat Philippus, numerat; ni fallor, rectius numerabis ab Ol. 105, 3., quum Amphipolis caperetur, vid. Aeschin. in Ctes. p. 442. ἐκεῖνον τὸν χρόνον, ἐν ᾧ πρὸς Φίλιππον ὑπὲρ Ἀμφιπόλεως ἐπολεμοῦμεν. — ὁ χρόνος ἅπας, *tempus omne*, quod modo expresserat per πόσον χρόνον. Sed §. 3. ἅπας ὁ χρόνος, omne, quod cunctando, accusando contrivistis, tempus. Inest singularis temporis absumti perlustratio. Phil. I, 4, 3. ἅπασιν τοῖς πράγμασιν ἐπιστάντες. Matth. Gr. §. 277. Stallb. ad Plat. Phileb. p. 48. In utroque loco Demosthenis lectionem meliorum codicum cum Bekk. dedi, quum codices dissentiant in ordine verborum horum collocando. Cod. Monac. ε. et Dresd. nostrae rationi favet. Miror, quod B. nuperrime utroq. loco ἅπας ὁ χρόνος exhibuerit.

§. 3. Δήπου, *Videlicet*; Olynth. II, 3, 4. Vig. p. 499. — μελλόντων αὐτῶν, ita Bekk. dedit ex Σ, et ipse inveni in cod. α, cfr. c. X, 1. vulg. ὑμῶν — τινὰς ἐλπιζόντων, Schol. οἷον τοὺς ξένους καὶ Χάρητα καὶ Χαρίδημον: de illo cfr. comm. hist. ad Phil. I, 6, 1. — αἰτιωμένων, recte Schol. ad eundem Charetem refert, qui accusavit Timotheum et Iphicratem; ad Phil. I, 14, 2. — πάλιν

σχεδὸν ταὐτὰ ἅπερ νυνὶ ποιούντων ἅπας ὁ χρόνος διελήλυθεν. εἶθ᾽ οὕτως ἀγνωμόνως ἔχετε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὥστε διὰ ὧν ἐκ χρηστῶν φαῦλα τὰ πράγματα γέγονε τῆς πόλεως, διὰ τούτων ἐλπίζετε τῶν αὐτῶν πράξεων, ἐκ φαύλων αὐτὰ χρηστὰ γενήσεσθαι; Ἀλλ᾽ οὔτ᾽ εὔλογον οὔτ᾽ ἔχον ἐστὶ 4
φύσιν τοῦτό γε· πολὺ γὰρ ῥᾷον ἔχοντας φυλάττειν ἢ κτήσασθαι πάντα πέφυκεν. νυνὶ δὲ ὅ,τι μὲν φυλάξομεν, οὐδέν ἐστιν ὑπὸ τοῦ πολέμου λοιπὸν τῶν πρότερον, κτήσασθαι δὲ δεῖ· αὐτῶν οὖν ἡμῶν ἔργον τοῦτ᾽ ἤδη.

Φημὶ δὴ δεῖν εἰσφέρειν χρήματα, αὐτοὺς ἐξιέ- X.
ναι προθύμως, μηδέν᾽ αἰτιᾶσθαι, πρὶν ἂν τῶν 1

ἐλπιζόντων; nam duces rei facti quum promitterent, se insulas esse expugnaturos, absolvebantur: nova de iis concepta est spes, cf. 10, 4. — *ταὐτὰ ἅπερ νυνί*, vulg. *ταῦτα*, sed *ταὐτά*, quod Mount. conjec., R. jure probavit: nexus ipse hanc mutationem commendat; confirmat Σ. apud B.; idem factum c. 4, 2. Schaef. ad Dionys. Hal. d. comp. verb. p. 111. Porro R. dedit *ἅπερ καὶ νυνί*, quum in uno libro esset *ἅπερ καὶ νῦν*, sed hoc interpretamentum est, quod recte rejecit B. — *ἀγνωμόνως*, Schol. *ἀγνώμονας λέγει τοὺς ἀνοήτους κατὰ στέρησιν τῆς γνώμης*, et Harpocrat., qui hunc l. respicit, per *ἀλογίστως* explicat. Bekk. Anecd p. 329. *ἀνοήτως*. — *φαῦλα*, Etym. M. p. 789, 45.: *τάττεται δὲ καὶ ἐπὶ τοῦ μικροῦ καὶ εὐκαταφρονήτου, ὡς Δημοσθένης*. — *τῶν αὐτῶν*, haec verba, quae vulgo post *διὰ* leguntur, ex nonnullis libris huc cum B. transposui: collocatio exquisitior videtur, et meliorum librorum auctoritate nititur.

§. 4. *Ἔχον ἐστὶ φύσιν*, hanc loqutionem adfert et explicat Vig. 254. vid. ibi Hog. — *πέφυκεν*, *naturae rei consentaneum est*, cfr. Olynth. II, 6, 3. et de Class. 186, 16. Addidi *ν ἐφελκυστ.* ex Stob. 328, 36. Hermann. de em. rat. gr. gr. p. 23. Idem nunc edidit Bekk., olim omiserat. — *φυλάξομεν*, W. et A. deder. *φυλάξωμεν*. — *ἡμῶν* opt. libri praebent et nexus suadet; vid. ad Phil. I, 4. 2. et Schol. ad Ol. III. 1, 5, *τὸ ἐπαχθὲς βουλόμενος φεύγειν καὶ ἑαυτὸν κατέμιξεν τῷ ἐγκλήματι ἡμεῖς εἰπὼν καὶ οὐχ ὑμεῖς*. Vid. huj. or. c. V, 2. — *ἔργον τοῦτ᾽ ἤδη*, W. *τοῦτ᾽ ἔργον ἤδη* scripsit, quod in utraq. Ald. et Fel. Sed Auger. *τοῦτ᾽ ἔργον ἤδη*.

§. 1. *Φημὶ δὴ δεῖν*, Schol. monet, Demosthenem ad *perorationem* transire: infinitivum *δεῖν* ut c. 5, 1. cum *ὑμᾶς* structum X.

πραγμάτων κρατήσητε· τηνικαῦτα δὲ ἀπ' αὐτῶν τῶν ἔργων κρίναντας τοὺς μὲν ἀξίους ἐπαίνου τιμᾶν, τοὺς δ' ἀδικοῦντας κολάζειν, τὰς προφάσεις δ' ἀφελεῖν καὶ τὰ καθ' ὑμᾶς ἐλλείμματα· οὐ γάρ ἐστι πικρῶς ἐξετάσαι τί πέπρακται τοῖς ἄλλοις, ἂν μὴ παρ'
2 ὑμῶν αὐτῶν πρῶτον ὑπάρξῃ τὰ δέοντα. Τίνος γὰρ ἕνεκα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, νομίζετε, τοῦτον μὲν

---

vides, ita Phil. I, 3, 3. sine illo, Vig. 206. — κρατήσητε, *rebus potiri*, i. e. incepta ad finem perducere; eam ipsam expeditionem, de qua ad c. 9, 3. monuimus, videtur in mente habere. — ἔργων, Diod. S. XV, 95. exemplum Leosthenis adfert, qui temere condemnabatur. ἀπὸ, quod praecedit, eodem modo habes Olynth. III, 7, 3. Phil. I, 8, 2. — προφάσεις — ἐλλείμματα, causis, quas praetexebant duces, sua vanitas quodammodo adimitur eo, quod ipsi Athenienses suis deerant officiis; ἐλλείμ. Schol. ὑστερήματα. Stipendia, quae militibus pendere debebant, insumebant in spectacula. — πέπρακτ. τοῖς ἄλλοις, ad c. 2, 1. de hac locutione exposuimus, qua quidem scriptor utitur, ut culpam a reis avertat. — ὑμῶν αὐτῶν πρῶτον, R. dedit ἡμῶν — πρώτων, sed utramque mutationem ipse nexus dissuadet, nam ὑμῶν respondet τοῖς ἄλλοις et πρῶτον ad omnem pertinet enunciationem; hinc recte B. vulgatam restituit. In vocabb. πικρῶς, πέπρακται, ὑπάρξῃ aliquid momenti inesse existimo: nam perstringit Atheniensium socordiam.

§. 2. Notandum est, Demosthenem ubique *Charetem*, cujus saepius mentio est facta, ab incusationibus Aeschinis aliorumque defendere. Hic enim d. f. leg. p. 247. quum monuisset, bello Amphipolitano ducem amisisse LXXV urbes socias et CXXX naves, addit: καὶ ταῦτα ὑμῖν ἐν τοῖς ἀγῶσιν ἀεὶ τοῦ Χάρητος οἱ κατήγοροι δεικνύουσι. Contra Dem. d. f. leg. p. 447, 21.: Χάρης εὑρεθήσεται πιστῶς καὶ εὐνοϊκῶς — πράττων ὑπὲρ ὑμῶν. Multa quoque eorum, quae hic dicit, eodem spectare videntur. Adde Corn. Nep. Chabr. 3. „Dissimilis quidem Chares eorum (Iphicrat. Timoth.) et factis et moribus, sed tamen Athenis et honoratus et potens." — ἐκπέμψητε, intelligit bellum Amphipolitanum ab Ol. 105, 3. usque ad Ol. 108, 2. gestum. Vide com. hist. ad h. l. — Pro ἰδίους in Par. 3. 8. Meerm. Ald. W. A. ἰδίᾳ, sed a Schol., qui haec: ἰδίους λέγει, οὓς αὐτοὶ ποιοῦνται ἐκτὸς τῆς πόλεως, lect. vulg. confirmatur, quam B. retinuit. In εὑρίσκειν inest notio studii ejusque callidi, quod speciem fortis oblatae prae se fert: ita saepe Noster λόγον εὑρεῖν, de Symm. p. 181, 27. de Cor. p. 292, 9. Ex eodem genere Phil. II, 69, 1. εὑρηκέναι ἀρχήν, de qua locutione vid. Buttm. Ind. Mid. p.

φεύγειν τὸν πόλεμον πάντας ὅσους ἂν ἐκπέμψητε στρατηγούς, ἰδίους δ' εὑρίσκειν πολέμους, εἰ δεῖ τι τῶν ὄντων καὶ περὶ τῶν στρατηγῶν εἰπεῖν; ὅτι ἐνταῦθα μέν ἐστι τὰ ἆθλα, ὑπὲρ ὧν ἐστιν ὁ πόλεμος, ὑμέτερα — Ἀμφίπολις κἂν ληφθῇ, παραχρῆμα αὐτὴν ὑμεῖς κομιεῖσθε —, οἱ δὲ κίνδυνοι τῶν ἐφεστηκότων ἴδιοι, μισθὸς δ' οὐκ ἔστιν· ἐκεῖ δὲ κίνδυνοι μὲν ἐλάττους, τὰ δὲ λήμματα τῶν ἐφεστηκότων καὶ τῶν στρατιωτῶν, Λάμψακος, Σίγειον, τὰ πλοῖα ἃ συλῶσιν. Ἐπὶ οὖν τὸ λυσιτελοῦν αὐτοῖς ἕκαστοι

---

167. Mox Schaef. interpunxit post ὑμέτερα et post Ἀμφίπολις commate, Bekk. nuper ἂν dedit, probante Engelh., nuperrime vero κἂν ex codicibus recte revocavit. — κινδ. ἐλάττ., nam aliorum, a quibus sollicitantur imperatores, auxilio sustinentur. — λήμματα, i. e. δῶρα ἢ λαμβανόμενα, d. Chers. 96, 11. Olynth. II, 10, 5. de Pace 4, 1. hac voce largitiones comprehenduntur, quibus quis corrumpitur. Vid. Orvill. ad Char. 252. Opponitur haec τοῖς ἄθλοις, quae ex honestiore certamine exorta, majoris sunt contentionis; postremam notionem injuria omisit Schaef. Vid. Phil. 1, 2, 3. — Λάμψακος — συλῶσιν, *Lampsacus*, urbs Asiae minoris juxta Propontidem ob vini abundantiam celeberrima, inde ab Ol. 9°, 2. Persarum fuit. cf. Steph. Byz. s. h. v. *Sigeum*, promontorium in Phrygia; uterque locus in Artabazi, Satrapae Persici, provincia situs, qui ut Charetem ad suas partes pertraheret, Ol. 106, 1. haec ei loca concessisse videtur, nam monente Diod. Sic. XV, 95. οὗτος (Χάρης) τοὺς μὲν πολεμίους εὐλαβούμενος, τοὺς δὲ συμμάχους ἀδικῶν διετέλει. Coll. XVI, 22 et 34. Hinc intelligitur, cur Chares ob invidiam et odia Atheniensium, quae post expertus est, Sigeum se contulerit. Athen. XII. p. 532. B.

§. 3. Αὐτοῖς, vulg. αὐτοῖς, sed editores omnes nunc αὑτοῖς, quod sensus requirit, nam subjectum non tam remotum est, ut demonstrativo locus sit. Vid. Buttm. Exc. X. ad or. Mid. et quae dicentur ad Olynth. III, 2, 2. — δόντες λόγον sunt ii, qui aliis facultatem dant causam suam dicendi. cfr. c. 11, 3. et Lept. 508, 16. Male Becker: sie legen dann Rechenschaft ab. — τὰς ἀνάγκ. ἀκουσ. ταύτας, judices audiunt necessitates, i. e. conditiones, quibus quis inservire debebat ob naturam rerum. Pro ταύτας in ed. Lut. est τούτους, ita, ut hoc cum ἀφίετε conjungatur, sed multi Codd. Par. Voss. Aug. 2. Bav. habent ταύτας, in Lessing. et Weimar. τούτους adscriptum est, unde suspicio oritur interpretamenti; utraque Ald., qua ego utor, praebet

χωροῦσιν· ὑμεῖς δὲ, ὅταν μὲν εἰς τὰ πράγματα ἀποβλέψητε φαύλως ἔχοντα, τοὺς ἐφεστηκότας κρίνετε· ὅταν δὲ δόντες λόγον τὰς ἀνάγκας ἀκούσητε ταύτας, ἀφίετε. περίεστι τοίνυν ὑμῖν ἀλλήλοις ἐρίζειν καὶ διεστάναι, τοῖς μὲν ταῦτα πεπεισμένοις, τοῖς δὲ ταῦτα, τὰ κοινὰ δ' ἔχειν φαύλως.

XI. 1 Πρότερον μὲν γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εἰσεφέρετε κατὰ συμμορίας, νυνὶ δὲ πολιτεύεσθε κατὰ συμμορίας· ῥήτωρ ἡγεμὼν ἑκατέρων, καὶ στρατηγὸς ὑπὸ τούτῳ, καὶ οἱ βοησόμενοι τριακόσιοι· οἱ δ' ἀλ-

---

ταύτας, nec, quod R. dicit, prior ταῦτα. W. et A. recc. τούτους, B. ταύτας. Hanc lectionem ipsa sententia commendat: nam per ἀνάγκ. ταύτας innuuntur causae necessariae, quibus illi se purgabant, quasque omnes noverant. Phil. I, 6, 1. ἐπιστ. ταῦτ. δυνάμεις. Quod paullo post legitur ὑμῖν, praetuli vulgatae ἡμῖν, nam concludit orator ex praecedentibus. — διεστάναι, Schol. διακεχωρίσθαι καὶ διχονοεῖν.

XI. §. 1. Συμμορίας, Liban. in arg. or. de Class. συμμορίαν vocat τὸ τῶν λειτουργούντων σύνταγμα, i. e. classis eorum, qui sumtum in rempubl. faciunt. *Nausinico* archonte Ol. 100, 3. institutum fuit, ut totus Atheniensium coetus in XX Classes, συμμορίας, divideretur, quarum singulae sexagenis capitibus constabant. Hi mille ducenti in duas partes dividebantur, et rursus hae in binas, ut essent quatuor, unaquaeque trecentorum, qui re familiari antecellerent, et quibus onus conferendae in bellum aliosque publicos usus pecuniae demandatum erat. Hae ipsae summa potestate ornatae habebant suos oratores et duces, quibus oratores et duces secundarum partium cedere debebant: hinc Dem. dicit ῥήτωρ ἡγεμὼν ἑκατέρων. Hanc Ulpiani sententiam (cfr. Harpocr. et Suid. s. v.) illustrant *Lucches*. T. II. p. 25. ed. Allen. *Wolf*. ad Lept. XCVI. In dubium vocavit Boeckh. II, 62 sqq., sed rem non expedivit; hinc in sententia acquiescere malui. Si Dem. dicit πρότερον, illa ratio nondum quidem expulsa fuit, sed in abusum ire coepit; hinc jam in or. de Class. novam proposuerat legem, et h. l. antiquam illam irridet. — νυνὶ δὲ πολιτ., nunc in classes dividimini ad remp. administrandam et factiones parandas. Laudat h. l. Thom. M. p. 728. — βοησόμενοι, in Par. 1. 2. 5. 7. 8. Harl. Bav. Aug. α. β. Codd. Bekk. Dresd. Ald. utraq. est βοησόμενοι, idem in or. de Contribut. p. 172, 4. (de qua vid. Wolf. ad Lept. p. LXXIV.) Βοᾶν refer ad clamorem concionalem, qua vel huic vel illi parti adhaerebant cives. Lect. vulg. βοηθησόμενοι grammaticae repugnat, ex qua fut.

λοι προσνενέμησθε, οἱ μὲν ὡς τούτους, οἱ δὲ ὡς
ἐκείνους. Δεῖ δὴ ταῦτα ἐπανέντας καὶ ὑμῶν αὐτῶν 2
ἔτι καὶ νῦν γενομένους, κοινὸν καὶ τὸ λέγειν καὶ τὸ
βουλεύεσθαι καὶ τὸ πράττειν ποιῆσαι. εἰ δὲ τοῖς
27 μὲν ὥσπερ ἐκ τυραννίδος ὑμῶν ἐπιτάττειν ἀποδώ-
σετε, τοῖς δ' ἀναγκάζεσθαι τριηραρχεῖν, εἰσφέρειν,
στρατεύεσθαι, τοῖς δὲ ψηφίζεσθαι κατὰ τούτων
μόνον, ἄλλο δὲ μηδ' ὁτιοῦν συμπονεῖν, οὐχὶ γενήσε-
ται τῶν δεόντων ὑμῖν οὐδὲν ἐν καιρῷ· τὸ γὰρ ἠδι-
κημένον ἀεὶ μέρος ἐλλείψει, εἶθ' ὑμῖν τούτους κολά-
ζειν ἀντὶ τῶν ἐχθρῶν περιέσται. Λέγω δὴ κεφά- 3

---

est βοηθήσω. Habet illam Scholiasta dicens: βοηθησόμενοι εἰσὶν οἱ πρῶτοι τριακόσιοι ἐπαινοῦντες τὰ ὑπὸ τῶν ἰδίων ῥητόρων λεγόμενα. Sed hinc illa vox in textum irrepsisse videtur. Dorvill. ad Char. p. 624. Paullo post οἱ ante τριακόσιοι, quod in multis libris deest, delevi cum Schaefero, nam facile ex antecedd. oriri poterat, neque etiam in loco gemello legitur. Bekk. retinuit. — οἱ δ' ἄλλοι, sc. bis trecenti alteri, nam alteri erant οἱ πρῶτοι. — ὡς τούτους, ὡς pro εἰς de re animata dicunt Attici, rarissime de inanimata. Thom. M. p. 933. Vid. ad Phil. I, 15, 1.

§. 2. Ἐπανέντας, Schol. ἐάσαντας, ἐγχαλάσαντας. Locutionem γενέσθη ὑμ. αὐτ. habes Phil. I, 3, 1. — ἐκ τυραννίδος ὑμῶν ἐπιτάττειν, Wolf. Reisk. et Aug. referunt ὑμῶν ad τοῖς μέν. Lambin., quem Schaef. sequitur, legi vult ὑμῖν. Hoc probo, nisi genitivum a notione *imperandi*, quae in ἐκ τυρ. ἐπιτάττ. j. q. τυραννεύειν inest, pendere censemus. Sic ἐπιστατεῖν, quod cum dativo struitur, genitivum regit Xen. Mem. II, 8, 3. — ἀποδώσετε, ἀποδιδ. non solum *reddere*, sed omnino *mandare*, *adjudicare* significat. Vid. de Contrib. p. 167, 6 et 8. „Eubulus, Aristophon, Hyperides et Lycurgus omnia summo cum imperio administrabant. Imperatorium munus vicissim inter se sortiebantur Diopithes, Menestheus, Leosthenes, Chares, ita ut respubl. in oligarchiam transiret." Tourr. — τριηραρχεῖν, erat hoc onus molestissimum, de quo ad Phil. I, 11, 3. expositum est. — ἐλλείψει, ii, qui neglecti sunt, non praestabunt, quae sunt praestanda, suis deerunt officiis; simil. ἐλλείμματα c. 10, 1. R. dederat αἰεὶ. sed vulgatam ἀεὶ restitui. Videndus, quem laudat Tourr., Cic. d. Off. I, 25. — εἶτα significat id, quod, aliis rebus praegressis, consequens sit. Olynth. II, 4, 2. Sed de interrogatione non idem statuendum, cfr. ad Olynth. III, 8, 1.

§. 3. Λέγω δή. Summatim repetens, quae suaserat, iterum haec inculcat. — ἀφ' ὅσων, ita edidi ex Par. 8. Aug. 1. Harl.

λαιον, πάντας εἰσφέρειν ἀφ᾽ ὅσων ἕκαστος ἔχει, τὸ ἴσον· πάντας ἐξιέναι κατὰ μέρος, ἕως ἂν ἅπαντες στρατεύσησθε· πᾶσι τοῖς παριοῦσι λόγον διδόναι, καὶ τὰ βέλτιστα ὧν ἂν ἀκούσητε, αἱρεῖσθαι, μὴ ἃ ἂν ὁ δεῖνα ἢ ὁ δεῖνα εἴπῃ. κἂν ταῦτα ποιῆτε, οὐ τὸν εἰπόντα μόνον παραχρῆμα ἐπαινέσεσθε, ἀλλὰ καὶ ὑμᾶς αὐτοὺς ὕστερον, πολλῷ βέλτιον τῶν ὅλων πραγμάτων ὑμῖν ἐχόντων.

Bav. Σ et α., idem B. Vulg. ἀφ᾽ ὧν. Ad τὸ ἴσον Wolf. haec: ὁ μὲν πένης ἀπ᾽ ὀλίγων ὀλίγα, ὁ δὲ πλούσιος ἀπὸ τῶν πολλῶν πολλά. — παριοῦσι λόγ. διδόναι, ut ne oratoribus singulis faveant, omnes vult audiantur; hic non sermo est de ratione, quam quis redditurus est, sed quam quis suasurus ad salutem reipubl. servandam. Vid. c. 10, 3. — ὁ δεῖνα „simul utrumque et certam personam et incertam significat.“ Herm. Phil. I, 13, 5. Wolf. ad or. de Contrib. 167, 24.: „loco nominis proprii ponitur, quod exprimere aut non possumus aut nolumus.“ Schaef. ad nostrum locum recte assentitur. In Olynth. III, 1, 2. singulare hoc beneficium praedicat, quod civibus liceat facere ἐξ ἁπάντων ῥᾳδίαν τὴν τοῦ συμφέροντος αἵρεσιν. — παραχρῆμα — ὕστερον, solebant Athenienses eos, qui dixeraut, si res arridebat, *statim* laudare, non quaerentes, an recte probarent: *deinceps* semet ipsos debebant reprehendere, quod justo celerius sententiam oratoris comprobassent. At, re omni perpensa, in neutrum vitium incidere poterant. — τῶν ὅλ. πραγμάτ. Olynth. III, 1, 4. haec: ἔστι δέος, — μὴ — παρασπάσηταί (Φίλιππ.) τι τῶν ὅλων πραγμάτων. Cfr. de Cor. p. 231, 6. Bekk. ex FΣ πολλῷ ante βέλτιον omisit, sed quum nullam video causam, cur quis addiderit, retinui.

ARGUMENTUM

OLYNTHIACAE SECUNDAE*) (III.).

Haec oratio his continetur partibus:

I. *Contendit* Demosthenes opem esse ferendam sociis nec prius de Philippo ulciscendo cogitandum, quam illi sint servati (I.) Sed dubius, quam in dicendo teteneat rationem, libere se verum dicturum esse profitetur. Jam quum suis in memoriam revocasset, quantum damni ex desidia illa pristina esset profectum (II.), novam monet occasionem offerri ab ipsis Olynthiis, a quibus Athenienses, pace cum iis facta, bellum Macedonibus inferri voluissent. His igitur auxilium implorantibus Atheniensium eo promptius hoc ipsum esse ferendum, quo majus dedecus et detrimentum, sociis derelictis, ipsos maneat (III).

*) Hanc orationem, quam vulgo *tertiam* vocant, cum Dionys. Hal. *secundo* loco possimus, quem quidem Cod. August. ?. confirmat, nam in hoc nostra oratio inscribitur Ὀλυνθιακὸς δεύτερος, in qua insunt quaedam certe vestigia, ex quibus auxilium Olynthiis fuisse missum concluseris. Ex quo quidem genere est notio τῆς τιμωρίας, ad quam explicandam haec habet Ulpianus: ἐπηρμένον τὸν δῆμον καὶ μέγα φρονοῦντα ἐπὶ τῇ νίκῃ συστέλλει καὶ πρὸς φόβον καθίστησιν. Neque minus huc retuleris verba Nostri c. I. §. 3.: ἐὰν γὰρ τοῦτο βεβαίως ὑπάρξῃ, et paullo post: πρὶν δὲ τὴν ἀρχὴν ὀρθῶς ὑποθέσθαι: ad illa monet Ulpian.: τὸ μὴ λέγειν, ὡς οὐκ ἔσωσαν Ὀλυνθίους, ἀναίσχυντον. His addam verba *Philochori*: (apud Dion. Hal. T. VI. p. 734.) Ὀλυνθίοις, πολεμουμένοις ὑπὸ Φιλίππου καὶ πρέσβεις Ἀθήναζε πέμψασιν οἱ Ἀθηναῖοι συμμαχίαν τε ἐποιήσαντο καὶ βοήθειαν ἔπεμψαν, πελταστὰς δισχιλίους, τριήρεις δὲ τριάκοντα τὰς μετὰ Χάρητος, ἃς καὶ συνεπλήρωσαν. Cfr. Proleg. p. 73 et Rauchenstein l. l. p. 20 et 45. ed. Lips.

II. *Suadet*,

a) ut leges de pecunia theatrali et nonnullas militares abrogent eamque rem iis ipsis demandent, qui illas tulerint: alios enim eam prae metu non in se suscepturos esse (IV).

b) ut res ipsas cives strenue gerant neque in decretis acquiescant: summo enim illas in discrimine versari et metuendum, ne, quum ipsi calamitatum, quas experturi sint, exsistant auctores, alios accusent. (V).

c) neque unum audiant, sed plures, et utiles praeferant rebus jucundis; neque patiantur, ut propter inopiam pecuniae et commeatus urbes Graecae servitutem subeant (VI).

III. *Confirmat* rogationem ipsius rei veritate pro more majorum: ex quo enim popularem auram captassent oratores, res esse perditas. Illorum enim memoria civitatem Atheniensem ceteris, ipsosque dicentes invidia fuisse superiores: res et publicas et privatas diligentia, temperantia ac fide fuisse administratas (VII. VIII).

IV. *Exprobrat* civibus, quod eo tempore, quo minimum par sit, suis se bonis privari sinant: neque enim res domesticas civitatis auctas et ornatas esse; sed potius res familiares dicentium. Ejus rei causam et potentia horum et ab infirmitate populi esse repetendam, quem illi suis sibi deliciis devinctum fecerint quas quidem irritas fore dicit orator, si ipse populus quid vires valerent, experiretur. (IX. X).

V. *Concludit*, dicens, omnibus militiam subeundam esse, nec quaerendum, cujus ducis milites mercenarii victoriam reportaverint, sed hos sustinendos esse et gloriam majorum servandam. (XI).

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ

ΟΛΥΝΘΙΑΚΟΥΣ Β. (Γ).

8 Οὐχὶ ταὐτὰ παρίσταταί μοι γιγνώσκειν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅταν τε εἰς τὰ πράγματα ἀποβλέψω καὶ ὅταν πρὸς τοὺς λόγους, οὓς ἀκούω· τοὺς μὲν γὰρ λόγους περὶ τοῦ τιμωρήσασθαι Φίλιππον ὁρῶ γιγνομένους, τὰ δὲ πράγματα εἰς τοῦτο προήκοντα, ὥστε ὅπως μὴ πεισόμεθα αὐτοὶ πρότερον κακῶς, I. 1.

---

§. 1. Schol. *tripartitam* hanc monet esse orationem; primum et praecipuum, utrum copiae in Macedoniam sint traducendae (I—III.), alterum, an leges theatrales abrogandae (IV.), postrema parte contineri reprehensionem eorum, qui illo tempore populum gubernaverint. (V—XI.). — *Παρίσταται* eodem modo, ut παρέστη, de ea dicitur sententia, *quae alicui placet*. Orvill. ad Charit. p. 438. — εἰς τὰ πράγμ. ἀποβλέπ. κ. πρὸς τοὺς λόγ., in aliis libris bis εἰς, in aliis πρός legitur, sed vulgatam, quam R. retinuit, vel propterea veram duco, quod si olim eadem praepositio eundem locum obtinuisset, non facile lectionis diversitas orta esset; accedit quod Bekkeri libri consentiunt. Diversa vero praepositione orator diversum locum, ad quem auditorum animos advertit, denotat. Schaefer. alterutrum probat. Quod olim statueram, εἰς accuratiorem et πρός leviorem rei intuitum innuere, id mihi nunc argutius esse videtur. Nam Olynth. I, 4, 1. et II, 3, 4. hae praepositiones permutantur. W. comparat ex *Sallust.* Catilin. (c. 48.) verba Catonis: *Longe mihi alia mens est*, *quum res et pericula nostra considero et quum sententias nonnullorum mecum ipso reputo.* — ὁρῶ γιγνομένους, verba *sentiendi* inter se permutantur, quod maxime de voce ὁρῶ et cognatis valet, quippe quae vices aliarum notionum sustineant: Phil. I, 13, 2. Eurip. Suppl. 94. καινὰς εἰςβολὰς ὁρῶ λόγων, coll. Hecub. 1280. Hom. Il. XVI, 127. λεύσσω δὴ παρὰ νηυσὶ πυρὸς δηΐοιο ἰωήν. XIV, 37. coll. Od. IX, 167. Plat. Lacch. §. 20. Στησίλεων ἐθεάσασθε ἐπιδεικνύμενον. Soph. El. 1 8 τοὺς ἐμὸς ἴδε πατὴρ θανάτους αἰκεῖς. Pind. Nem. II. ἐν Τροίᾳ μὲν Ἕκτωρ Αἴαντος ἄκουσεν. Dedi γιγνομέ- I.

σκέψασθαι δέον. Οὐδὲν οὖν ἄλλο μοι δοκοῦσιν τ τὰ τοιαῦτα λέγοντες ἢ τὴν ὑπόθεσιν, περὶ ἧς βου λεύεσθε, οὐχὶ τὴν οὖσαν παριστάντες ὑμῖν, ἁμαρ τάνειν. ἐγὼ δ' ὅτι μέν ποτ' ἐξῆν τῇ πόλει, καὶ τ αὑτῆς ἔχειν ἀσφαλῶς καὶ Φίλιππον τιμωρήσασθα καὶ μάλ' ἀκριβῶς οἶδα· ἐπ' ἐμοῦ γάρ, οὐχὶ πάλα
3 γέγονε ταῦτα ἀμφότερα. Νῦν μέντοι πέπεισμ

νους ex Bav., Ald. Mon. γ. et Cod. α., in quo ipso γιγνώσκει Vulgo utraque vox littera γ caret, quam B. interposuit. — πεισ μεθα dedi ex ΤΩu et Monac. δ. ε. ut c. I, 2. δόξομεν, ad que locum vide; nam ἐπεισάμην non legitur apud Graecos. Schaef. la dat Lobeck ad Phryn. p. 720. — Notandum δέον post ὥστε; hat analogiam inde, quod saepe haec vox absolute dicitur ut Ἐξ Olynth. I, 9, 1. Vig. p. 330.

§. 2. Οὐδὲν ἄλλο δοκοῦσι sc. ποιεῖν, quod ex ἁμαρτάν eliciendum. Plat. Euthyd. 277. D. τούτω οὐδὲν ἄλλο ἢ χορεύετ περὶ σέ. De hoc dicendi more vid. Amersfordt ap. Schaef. App. p. 751. Matth. Gr. §. 635. Oratores deliberandi caussam. ut Oly thii juventur, pervertunt. — ποτ' ἐξῆν, innuit Dem. illud te pus, quo Athenienses Amphipolin, Potidaeam et Thraciae imp rium tenebant. — τιμωρήσασθαι. Schol. putat, hoc non de vere facta, sed de facultate ulciscendi Macedonem esse intellige dum; at paullo post sequitur γέγονε (quod Becker male vertit: konnte geschehen) et Phil. I, 13, 2. haec leguntur: ὁρῶν τὴν ἀρχ τοῦ πολέμου γεγενημένην περὶ τοῦ τιμωρήσασθαι τὸν Φίλιππον. ἐπ' ἐμοῦ, „Demosthenes duos annos post Philippum natus, sci cet Ol. 99, 4. [imo Ol. 98, 4. a. Chr. 385.] eum principio infirmi viderat, magisque idoneum, qui reciperet leges, quam qui pr scriberet.“ Tourr. Non probo; sed innuit tempus ante bellum A phipolitanum et ante impetum Philippi, quem Athenienses a Th mopylis arcebant.

§. 3. Προλαβεῖν. De hac voce vid. ad Phil. I, 4, 3. Sch ad nostrum locum ita interpret.: προαρπάσαι τὸ ἆθλον κείμενον μέσῳ, τὸν Ὄλυνθον. Collocationem sequentium ἡμῖν εἶναι ΣΤ Mon. γζ et Ald. dedi cum B., sed R. εἶναι ἡμῖν. — σώσ μεν servavi quum consilium significetur; probant Bremi, Rauchen Schaef., sed Bekk. σώσομεν, quod in FT Monac. γ et ε. — περὶ τ τίνα. τρόπον, vox τρόπον in aliquot libris post ἐκεῖνον scribi et, quod pro ἐκεῖνον Bav. habet καὶ ὅν, ex vitio scribendi ortum Vulgata praestat. Schol. haec: αἰνίττεται δέ, ὅτι κατὰ θάλατταν ἐπ θεῖν χρὴ τῷ Φιλίππῳ καὶ κλεῖσαι τὰ ἐμπόρια. De notione finis fut. τιμωρ. ad Olynth. I, 5, 3. dictum est.

29 τοῦθ' ἱκανὸν προλαβεῖν ἡμῖν εἶναι τὴν πρώτην,
ὅπως τοὺς συμμάχους σώσωμεν. ἐὰν γὰρ τοῦτο βε-
βαίως ὑπάρξῃ, τότε καὶ περὶ τοῦ τίνα τρόπον τι-
μωρήσεταί τις ἐκεῖνον ἐξέσται σκοπεῖν· πρὶν δὲ τὴν
ἀρχὴν ὀρθῶς ὑποθέσθαι, μάταιον ἡγοῦμαι περὶ
τῆς τελευτῆς ὁντινοῦν ποιεῖσθαι λόγον.

Ὁ μὲν οὖν παρὼν καιρός, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, II. 1
εἴπερ ποτε, πολλῆς φροντίδος καὶ βουλῆς δεῖται.
ἐγὼ δὲ, οὐχ ὅ τι χρὴ περὶ τῶν παρόντων συμβου-
λεῦσαι, χαλεπώτατον ἡγοῦμαι, ἀλλ' ἐκεῖνο ἀπορῶ,
τίνα χρὴ τρόπον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πρὸς ὑμᾶς
περὶ αὐτῶν εἰπεῖν· πέπεισμαι γὰρ ἐξ ὧν παρὼν καὶ
ἀκούων σύνοιδα, τὰ πλείω τῶν πραγμάτων ὑμᾶς
ἐκπεφευγέναι τῷ μὴ βούλεσθαι τὰ δέοντα ποιεῖν,
οὐ τῷ μὴ συνιέναι. Ἀξιῶ δὲ ὑμᾶς, ἂν μετὰ παρ- 2

---

§. 1. *Ὁ μὲν οὖν παρὼν καιρός.* „Perseverat in loco attentionis, et insinuatione quadam benevolentiam captat, commemoranda sollicitudine, et studio bene consulendi, et acumine Atheniensium laudando et cessatione molliter castiganda." *Wolf.* cfr. Olynth. III, 1, 3. Mox ante *πολλῆς* vulg. addunt *καὶ νῦν*, sed quum in Bav. Aug. 2. *α Σ F.* hae voces non legantur et sensum impeditionem reddant, eas cum Bekk. delendas censui; In Olynth. III, 2, 3. quem locum aliquis cum nostro contulerit, ὁ *παρὼν καιρὸς* non praecedit. Ex codd. Monacc. dedi *ἐκεῖνο* sine apostropho. — *τίνα χρὴ τρόπον*, ita haesitans attentos reddit animos audientium ad rem difficilem, quam est propositurus, ad legum theatralium abrogationem. *ἀκούων*, quod sequitur, modesti est, ne ceteros despicere videatur. — *τὰ πλείω* et *πεφευγέναι* inserviunt memoriae calamitatum molliendae: nam comparativus nec positivi, nec superlativi, sed suum tenet locum, *non paucas res*. Plat. Phileb. p. 42. *ἡδονὰς μεμιμημένας τὰς ἀληθεῖς ἐπὶ τὰ γελοιότερα.* coll. Sympos. p. 101 et infra c. 4, 1. Ipso verbo *φεύγειν* saepius Noster de rebus male gestis utitur (de Class. 182, 7. de Cor. 236, 22.), ut cives sane videantur rebus studuisse, sed minus prospero successu; similiter *πεπρᾶχθαι* Olynth. I, 2, 1. — *τῷ μὴ βούλεσθαι*, ob *socordiam* res Atheniensibus male cessisse, etiam alibi ostendit Olynth. III, 2, 3. coll. in Aristocr. 668, 8. *πολλὰ γιγνώσκοντες ὀρθῶς, ὑμεῖς οὐ διὰ τέλους χρῆσθε αὐτοῖς.* II.

§. 2. *Ἀξιῶ*, Schol. per *ἄξιον νομίζω* explicat, ne quis notionem τοῦ *παρακαλεῖν* innui putet. — *πρὸς χάριν δημηγορεῖν*,

ρησίας ποιῶμαι τοὺς λόγους, ὑπομένειν, τοῦτο
ροῦντας εἰ τἀληθῆ λέγω, καὶ διὰ τοῦτο, ἵ
λοιπὰ βελτίω γένηται· ὁρᾶτε γὰρ, ὡς ἐκ τοῦ
χάριν δημηγορεῖν ἐνίους εἰς πᾶν προελήλυθε μ
ρίας τὰ παρόντα [πράγματα]. Ἀναγκαῖον δὲ
λαμβάνω, μικρὰ τῶν γεγενημένων πρῶτον
ὑπομνῆσαι. Μέμνησθε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι
ἀπηγγέλθη Φίλιππος ὑμῖν ἐν Θράκῃ, τρίτον
ταρτον ἔτος τουτὶ, Ἡραῖον τεῖχος πολιορκῶν
τοίνυν μὴν μὲν ἦν Μαιμακτηριών· πολλῶν δὲ
καὶ θορύβου γιγνομένου παρ' ὑμῖν, ἐψηφί

---

cfr. initium or. de Chers. et Schoemann de Com. Ath. p
— *εἰς πᾶν προελ.*, notio *rei summae* inest in *πᾶν*: cfr
mocr. p. 763, 27. *εἰ δέ τις εἰσφέρει νόμον, ἐξ οὗ τοῖς βο*
ὑμᾶς ἀδικεῖν ἡ πᾶσα ἐξουσία καὶ ἄδεια γενήσεται, οὗτος ὅλ
τὴν πόλιν καὶ καταισχύνει πάντας. De structura genitiv. *μ*
dictum est ad Phil. I, 5, 3. Lectio aliquot librorum *πό*
πᾶν non omnino spernenda videtur; ea probata, duo relat
cta vides ut Phil. I, 1, 3. *Πράγματα*, quod sequitur,
clusi, quum absit a Bav. *FΣ*. Bekk. delevit.

§. 3 *Ὑπομνῆσαι*, Schaef. laudat p. 704, 21. *ἀνάγκη*
τὸν ὑπομνῆσαι τοὺς χρόνους ὑμᾶς καὶ τὸν καιρόν. — *τρίτ*
ταρτ. ἔτος, ante hos tres quatuorve annos. Matth. Gr. §
De Chers. 90, 12. *ἐνδέκατον μῆνα* est per hos undecim a
Ἡραῖον τεῖχος, *Murus Junonius*, nam Samii, a qu
promontorium conditum erat, Junone utebantur numine
Virg. Aen. I, 15. Hoc ipso (Ol. 107, 1. init.) oppugnanc
viam sibi parabat ad Byzantium occupandum, cui Heraeu
mum erat: hinc patet, cur, hoc nuntio accepto, Atheni
modum fuerint perturbati. Harpocr., Suid., Steph. Byz.
Μαιμακτηριών, hic mensis ita dictus a sacris, quae
Μαιμάκτῃ (vid. Suid. in *μαιμάσσει*) fiebant; fuit hiberr
Harpocrat. *quintus* vocatur. Quum *Julius* (extrem. *Jun.*
esset, *Μαιμακτ.* nostro *Novembri* fere respondet. Post ha
colo interpunxi, Bekk. commate. — *γιγνομένου*, in A
et *β. γενομένου*, quod B. rec., sed vulgatam praeferend
ut Olynth. I, 1, 1. ubi vide, cfr. Schweigh. ad Herodt.
— *πέντε κ. τετταρ. ἐτῶν*, magnum studium belli sig
nam lex jubebat, Athenienses auspicatos ab anno XVIII.
usque ad XL. Vid. Petit. Leg. Att. VIII, 1. (p. 549.), et ac
6, 4. De navium numero expositum ad Phil. I, 12, 2.

τετταράκοντα τριήρεις καθέλκειν καὶ τοὺς μέχρι
πέντε καὶ τετταράκοντα ἐτῶν αὐτοὺς ἐμβαίνειν καὶ
τάλαντα ἑξήκοντα εἰσφέρειν. Καὶ μετὰ ταῦτα διελ- 4
θόντος τοῦ ἐνιαυτοῦ τούτου Ἑκατομβαιών, Μετα-
γειτνιών, Βοηδρομιών· τούτου τοῦ μηνὸς μόγις
μετὰ τὰ μυστήρια δέκα ναῦς ἀπεστείλατε ἔχοντα
κενὰς Χαρίδημον καὶ πέντε τάλαντα ἀργυρίου· ὡς

---

§. 4. *Ἑκατομβ. — Βοηδρ.*, Athenienses annum a *solstitio aestivo* (*extrem. Jun.*) incipientes lunarem cursum sequebantur in anno dividendo, et menses a sacris solemnibus inter ipsos celebratis nominabant. *Ἑκατόμβαια* in honorem Junonis (Jul.), *Μεταγείτνια* in honorem Apollinis Matageitnii, qui Melitenses in Atticam commigrantes deduxerat (Aug.), *Βοηδρόμια* (Plut. de exil. c. 7.) in honorem Jovis et Apollinis, quod Ion, Xuthi filius, Erechtheo contra Eumolpum auxilium tulisset, celebrabantur. (Sept.) Cfr. *Graff* Geschichte Griechenlands, Mainz 1828. p. 203. De genitivo temporis (*μηνός*) vid. Matth. Gr. §. 377. 2. — *μυστήρια*, intelliguntur Mysteria Eleusinia, quae omnium apud Graecos festorum celeberrima, Cereri, deae frugiferae, sacra, per novem dies usque ad XXI. m. Boedr. fiebant. *Meursius* de Eleusiniis (Thes. Antiqu. T. VII.). et Lucches. ad h. l. — *Χαρίδημον*, est hic Charidemus Orita, quem hominem turpem Dem. in or. advers. Aristocrat. p. 670. sqq. describit, et cujus res gestas accuratissime digessit *Rumpf*, Prof. Giss., in Progr. 1815. edito. — *κενάς*, „*Ἀθηναίων, ξένους ἀντὶ Ἀθηναίων ἐχούσας*“ *Ulpian.* Hanc vocem post *ἔχοντα* collocavi ex *FΣ* Bav. Aug. 2. 3., vulg. post *Χαρίδημον*. — *ἢ τεθνεώς*, in Ald. Felic. W. et A. pro *ἢ* legitur *καί*. Utraque vox eodem exaratur compendio scribendi: hinc saepe permutantur, cfr. c. 8, 4. *ὁμοίως ἢ παραπλησίως*; ibique dicta. Sed quum notio diversi nuntii, quae inest in *ἤ*, sit exprimenda, hanc lect. praetuli. Occasione oblata utar locum Platonis emendandi in Men. p. 94. C. Ubi, quum Socrates praeclarorum aliquot virorum exempla enumerasset, pergit: *ἵνα δὲ μὴ ὀλίγους οἴῃ καὶ τοὺς φαυλοτάτους Ἀθηναίων ἀδυνάτους γεγονέναι.* Ut alios mittam, Stallbaum legi vult: *καίτοι οὐ τοὺς φαυλ.*, equidem *ἢ καὶ τοὺς φαυλ.* hoc sensu: ne paucos, aut etiam (his missis) vilissimos putes. Ita, opinor, omnis difficultas tollitur. — *ἀφεῖτε* ex *Υ* Aug. 1 et *β*, ut exquisitiorem lectionem cum Bekk. dedi. Vulg. *ἀφήκατε*. Etenim Attici singularem et tertiam personam plur. aor. I. usurparunt, sed pro *ἀφήκατε* ubique legitur *ἀφεῖτε*. Vid. Buttm. Gr. ampl. I, p. 529. *Ἀπόστολος* a Zonara c. 236. explicatur *ἡ νεῶν ἐκπομπή*. — *ὁ καιρὸς αὐτός*, Schol. *τότε μάλιστα ἐπιτήδειος καιρὸς ἦν, ἐν ᾧ κακῶς*

χωροῦσιν· ὑμεῖς δὲ, ὅταν μὲν εἰς τὰ πράγματα ἀποβλέψητε φαύλως ἔχοντα, τοὺς ἐφεστηκότας κρίνετε· ὅταν δὲ δόντες λόγον τὰς ἀνάγκας ἀκούσητε ταύτας, ἀφίετε. περίεστι τοίνυν ὑμῖν ἀλλήλοις ἐρίζειν καὶ διεστάναι, τοῖς μὲν ταῦτα πεπεισμένοις, τοῖς δὲ ταῦτα, τὰ κοινὰ δ' ἔχειν φαύλως.

XI. Πρότερον μὲν γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εἰσε-
1 φέρετε κατὰ συμμορίας, νυνὶ δὲ πολιτεύεσθε κατὰ συμμορίας· ῥήτωρ ἡγεμὼν ἑκατέρων, καὶ στρατηγὸς ὑπὸ τούτῳ, καὶ οἱ βοησόμενοι τριακόσιοι· οἱ δ' ἀλ-

---

ταύτας, nec, quod R. dicit, prior ταῦτα. W. et A. recc. τούτους, B. ταύτας. Hanc lectionem ipsa sententia commendat: nam per ἀνάγκ. ταύτας innuuntur causae necessariae, quibus illi se purgabant, quasque omnes noverant. Phil. I, 6, 1. ἐπιστ. ταῦτ. δυνάμεις. Quod paullo post legitur ὑμῖν, praetuli vulgatae ἡμῖν, nam concludit orator ex praecedentibus. — διεστάναι, Schol. διακεχωρίσθαι καὶ διχονοεῖν.

XI. §. 1. Συμμορίας, Liban. in arg. or. de Class. συμμορίαν vocat τὸ τῶν λειτουργούντων σύνταγμα, i. e. classis eorum, qui sumtum in rempubl. faciunt. *Nausinico* archonte Ol. 100, 3. institutum fuit, ut totus Atheniensium coetus in XX Classes, συμμορίας, divideretur, quarum singulae sexagenis capitibus constabant. Hi mille ducenti in duas partes dividebantur, et rursus hae in binas, ut essent quatuor, unaquaeque trecentorum, qui re familiari antecellerent, et quibus onus conferendae in bellum aliosque publicos usus pecuniae demandatum erat. Hae ipsae summa potestate ornatae habebant suos oratores et duces, quibus oratores et duces secundarum partium cedere debebant: hinc Dem. dicit ῥήτωρ ἡγεμὼν ἑκατέρων. Hanc Ulpiani sententiam (cfr. Harpocr. et Suid. s. v.) illustrant *Lucches*. T. II. p. 25. ed. Allen. *Wolf*. ad Lept. XCVI. In dubium vocavit Boeckh. II, 62 sqq., sed rem non expedivit; hinc in sententia acquiescere malui. Si Dem. dicit πρότερον, illa ratio nondum quidem expulsa fuit, sed in abusum ire coepit; hinc jam in or. de Class. novam proposuerat legem, et h. l. antiquam illam irridet. — νυνὶ δὲ πολιτ., nunc in classes dividimini ad remp. administrandam et factiones parandas. Laudat h. l. Thom. M. p. 728. — βοησόμενοι, in Par. 1. 2. 5. 7. 8. Harl. Bav. Aug. α. β. Codd. Bekk. Dresd. Ald. utraq. est βοησόμενοι, idem in or. de Contribut. p. 172, 4. (de qua vid. Wolf. ad Lept. p. LXXIV.) Βοᾶν refer ad clamorem concionalem, qua vel huic vel illi parti adhaerebant cives. Lect. vulg. βοηθησόμενοι grammaticae repugnat, ex qua fut.

λοι προσνενέμησθε, οἱ μὲν ὡς τούτους, οἱ δὲ ὡς ἐκείνους. Δεῖ δὴ ταῦτα ἐπανέντας καὶ ὑμῶν αὐτῶν 2 ἔτι καὶ νῦν γενομένους, κοινὸν καὶ τὸ λέγειν καὶ τὸ βουλεύεσθαι καὶ τὸ πράττειν ποιῆσαι. εἰ δὲ τοῖς μὲν ὥσπερ ἐκ τυραννίδος ὑμῶν ἐπιτάττειν ἀποδώσετε, τοῖς δ᾽ ἀναγκάζεσθαι τριηραρχεῖν, εἰσφέρειν, στρατεύεσθαι, τοῖς δὲ ψηφίζεσθαι κατὰ τούτων μόνον, ἄλλο δὲ μηδ᾽ ὁτιοῦν συμπονεῖν, οὐχὶ γενήσεται τῶν δεόντων ὑμῖν οὐδὲν ἐν καιρῷ· τὸ γὰρ ἠδικημένον ἀεὶ μέρος ἐλλείψει, εἶθ᾽ ὑμῖν τούτους κολάζειν ἀντὶ τῶν ἐχθρῶν περιέσται. Λέγω δὴ κεφά- 3

est βοηθήσω. Habet illam Scholiasta dicens: βοηθησόμενοι εἰσὶν οἱ πρῶτοι τριακόσιοι ἐπαινοῦντες τὰ ὑπὸ τῶν ἰδίων ῥητόρων λεγόμενα. Sed hinc illa vox in textum irrepsisse videtur. Dorvill. ad Char. p. 624. Paullo post οἱ ante τριακόσιοι, quod in multis libris deest, delevi cum Schaefero, nam facile ex antecedd. oriri poterat, neque etiam in loco gemello legitur. Bekk. retinuit. — οἱ δ᾽ ἄλλοι, sc. bis trecenti alteri, nam alteri erant οἱ πρῶτοι. — ὡς τούτους, ὡς pro εἰς de re animata dicunt Attici, rarissime de inanimata. Thom. M. p. 933. Vid. ad Phil. I, 15, 1.

§. 2. Ἐπανέντας, Schol. ἐάσαντας, ἐγχαλάσαντας. Locutionem γενέσθαι ὑμ. αὐτ. habes Phil. I, 3, 1. — ἐκ τυραννίδος ὑμῶν ἐπιτάττειν, Wolf. Reisk. et Aug. referunt ὑμῶν ad τοῖς μὲν. Lambin., quem Schaef. sequitur, legi vult ὑμῖν. Hoc probo, nisi genitivum a notione imperandi, quae in ἐκ τυρ. ἐπιτάττ. j. q. τυραννεύειν inest, pendere censemus. Sic ἐπιστατεῖν, quod cum dativo struitur, genitivum regit Xen. Mem. II, 8, 3. — ἀποδώσετε, ἀποδιδ. non solum reddere, sed omnino mandare, adjudicare significat. Vid. de Contrib. p. 167, 6 et 8. „Eubulus, Aristophon, Hyperides et Lycurgus omnia summo cum imperio administrabant. Imperatorium munus vicissim inter se sortiebantur Diopithes, Menestheus, Leosthenes, Chares, ita ut respubl. in oligarchiam transiret." Tourr. — τριηραρχεῖν, erat hoc onus molestissimum, de quo ad Phil. I, 11, 3. expositum est. — ἐλλείψει, ii, qui neglecti sunt, non praestabunt, quae sunt praestanda, suis deerunt officiis; simil. ἐλλείμματα c. 10, 1. R. dederat αἰεὶ. sed vulgatam ἀεὶ restitui. Videndus, quem laudat Tourr., Cic. d. Off. I, 25. — εἶτα significat id, quod, aliis rebus praegressis, consequens sit. Olynth. II, 4, 2. Sed de interrogatione non idem statuendum, cfr. ad Olynth. III, 8, 1.

§. 3. Λέγω δή. Summatim repetens, quae suaserat, iterum haec inculcat. — ἀφ᾽ ὅσων, ita edidi ex Par. 8. Aug. 1. Harl.

λαιον, πάντας εἰσφέρειν ἀφ' ὅσων ἕκαστος ἔχει, τὸ ἴσον· πάντας ἐξιέναι κατὰ μέρος, ἕως ἂν ἅπαντες στρατεύσησθε· πᾶσι τοῖς παριοῦσι λόγον διδόναι, καὶ τὰ βέλτιστα ὧν ἂν ἀκούσητε, αἱρεῖσθαι, μὴ ἃ ἂν ὁ δεῖνα ἢ ὁ δεῖνα εἴπῃ. κἂν ταῦτα ποιῆτε, οὐ τὸν εἰπόντα μόνον παραχρῆμα ἐπαινέσεσθε, ἀλλὰ καὶ ὑμᾶς αὐτοὺς ὕστερον, πολλῷ βέλτιον τῶν ὅλων πραγμάτων ὑμῖν ἐχόντων.

Bav. Σ et *a.*, idem B. Vulg. *ἀφ' ὧν.* Ad *τὸ ἴσον* Wolf. haec: *ὁ μὲν πένης ἀπ' ὀλίγων ὀλίγα, ὁ δὲ πλούσιος ἀπὸ τῶν πολλῶν πολλά.* — *παριοῦσι λόγ. διδόναι,* ut ne oratoribus singulis faveant, omnes vult audiantur; hic non sermo est de ratione, quam quis redditurus est, sed quam quis suasurus ad salutem reipubl. servandam. Vid. c. 10, 3. — *ὁ δεῖνα* „simul utrumque et certam personam et incertam significat." Herm. Phil. I, 13, 5. Wolf. ad or. de Contrib. 167, 24.: „loco nominis proprii ponitur, quod exprimere aut non possumus aut nolumus." Schaef. ad nostrum locum recte assentitur. In Olynth. III, 1, 2. singulare hoc beneficium praedicat, quod civibus liceat facere ἐξ *ἁπάντων ῥᾳδίαν τὴν τοῦ συμφέροντος αἵρεσιν.* — *παραχρῆμα* — *ὕστερον,* solebant Athenienses eos, qui dixerant, si res arridebat, *statim* laudare, non quaerentes, an recte probarent: *deinceps* semet ipsos debebant reprehendere, quod justo celerius sententiam oratoris comprobassent. At, re omni perpensa, in neutrum vitium incidere poterant. — *τῶν ὅλ. πραγμάτ.* Olynth. III, 1, 4. haec: *ἔστι δέος,* — *μὴ* — *παρασπάσηται* (*Φίλιππ.*) *τι τῶν ὅλων πραγμάτων.* Cfr. de Cor. p. 231, 16. Bekk. ex FΣ *πολλῷ* ante *βέλτιον* omisit, sed quum nullam video causam, cur quis addiderit, retinui.

ARGUMENTUM

OLYNTHIACAE SECUNDAE*) (III.).

Haec oratio his continetur partibus:

I. *Contendit* Demosthenes opem esse ferendam sociis nec prius de Philippo ulciscendo cogitandum, quam illi sint servati (I.) Sed dubius, quam in dicendo teteneat rationem, libere se verum dicturum esse profitetur. Jam quum suis in memoriam revocasset, quantum damni ex desidia illa pristina esset profectum (II.), novam monet occasionem offerri ab ipsis Olynthiis, a quibus Athenienses, pace cum iis facta, bellum Macedonibus inferri voluissent. His igitur auxilium implorantibus Atheniensium eo promptius hoc ipsum esse ferendum, quo majus dedecus et detrimentum, sociis derelictis, ipsos maneat (III).

---

*) Hanc orationem, quam vulgo *tertiam* vocant, cum Dionys. Hal. *secundo* loco possimus, quem quidem Cod. August. 2. confirmat, nam in hoc nostra oratio inscribitur Ὀλυνθιακὸς δεύτερος, in qua insunt quaedam certe vestigia, ex quibus auxilium Olynthiis fuisse missum concluseris. Ex quo quidem genere est notio τῆς τιμωρίας, ad quam explicandam haec habet Ulpianus: ἐπηρμένον τὸν δῆμον καὶ μέγα φρονοῦντα ἐπὶ τῇ νίκῃ συστέλλει καὶ πρὸς φόβον καθίστησιν. Neque minus huc retuleris verba Nostri c. 1. §. 3.: ἐὰν γὰρ τοῦτο βεβαίως ὑπάρξῃ, et paullo post: πρὶν δὲ τὴν ἀρχὴν ὀρθῶς ὑποθέσθαι: ad illa monet Ulpian.: τὸ μὴ λέγειν, ὡς οὐκ ἔσωσαν Ὀλυνθίους, ἀναίσχυντον. His addam verba *Philochori*: (apud Dion. Hal. T. VI. p. 734.) Ὀλυνθίοις, πολεμουμένοις ὑπὸ Φιλίππου καὶ πρέσβεις Ἀθήναζε πέμψασιν οἱ Ἀθηναῖοι συμμαχίαν τε ἐποιήσαντο καὶ βοήθειαν ἔπεμψαν, πελταστὰς δισχιλίους, τριήρεις δὲ τριάκοντα τὰς μετὰ Χάρητος, ἃς καὶ συνεπλήρωσαν. Cfr. Proleg. p. 73 et Rauchenstein l. l. p. 20 et 45. ed. Lips.

λομένους ἀθυμοτέρους ποιοῦσιν. Ἐπειδὰν δὲ ταῦτα λύσητε καὶ τὴν τοῦ τὰ βέλτιστα λέγειν ὁδὸν παράσχητε ἀσφαλῆ, τηνικαῦτα τὸν γράψοντα, ἃ πάντες ἴστε ὅτι συμφέρει, ζητεῖτε. πρὶν δὲ ταῦτα πρᾶξαι, μὴ σκοπεῖτε, τίς εἰπὼν τὰ βέλτιστα ὑπὲρ ὑμῶν, ὑφ' ὑμῶν ἀπολέσθαι βουλήσεται· οὐ γὰρ εὑρήσετε, ἄλλως τε καὶ τούτου μόνου περιγίγνεσθαι μέλλοντος τοῦ παθεῖν ἀδίκως τι κακὸν τὸν ταῦτ' εἰπόντα καὶ γράψαντα, μηδὲν δὲ ὠφελῆσαι τὰ πράγματα, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ λοιπὸν μᾶλλον ἔτι ἢ νῦν τὸ τὰ βέλτιστα

---

coll. Hesych. s. δραχμή, ex Philoch. tradit, *drachmam* spectandi causa impensam fuisse, hoc ad ditiores videtur pertinuisse. Sigon. de Rep. Ath. IV, 3. Poll. VIII, 113. Boeckh. I. p. 196 et 232. — σαφῶς οὑτωσὶ „sic ut nunc aperte dico“ *Schaef.* Cfr. Phil. III. p. 122, 11. οὐχ ἣν ἂν οὑτωσί τις φήσειεν ἀτιμίαν. — στρατευομένων, fuerunt, qui ob desidiam ius immunitatis a stipendio militari (quae iis, qui pompam Bacchanalibus adornabant, concessa erat) sibi vindicarent. Jam Aediles (χορηγοί) natu minimos, quibus illud munus demandarent, eligebant; hos maxime Noster impugnat. Per ἐνίους leges de re militari accuratius definiuntur. Structura haec ne te offendat, vid. Olynth. I, 2, 2 et, quem Fritsche Qu. Luc. p. 110. laudat, Lucian. Philopseud. c. I. ἃ τοὺς ἀνθρώπους ἐνίους ἀναγκάζει. Quod post διανέμουσι Aug. 1. Ald. Tayl. *Υ* et Goth. addunt ὡς, interpretamentum sapit; non abjicerem, si codicum prae se ferret consensum. — ἀτακτοῦντες, qui, quamvis inscripti, expeditionibus, quibus debent, non intersunt: ita Ulpian., cfr. Suid. s. ἄτακτοι. „quisquis autem ordinem suum deseruerat, ad Heliastarum tribunal sistebatur, quibus poenam etiam aggravandi animus non deerat.“ *Tourr.* — ἀθυμοτέρους, alii ῥᾳθυμοτέρους, quod Schaef. praefert. „Multo enim, inquit, pejores sunt leges, quae bonorum animum corrumpunt, quam quae tantum frangunt.“ Sed *franguntur* boni, *corrumpuntur* improbi homines; illos vero tangit orator. Ceterum A. G. Becker in vers. vern. haec verba omisit.

§. 3. Ἐπειδὰν δὲ ταῦτα. „Demosthenes multae istis legibus sancitae caput suum subduxit cautissime, quippe quod earum abrogationem solum verbo tenus postularet, absque formults ad id praescriptis.“ *Tourr.* — Pro γράψοντα Par. 3. 5. 7. 8. *Ω* exhibent γράψαντα. — μὴ σκοπεῖτε, vid. Schaef. ad Greg. Cor. p. 1005. Verba ὑπὲρ ὑμῶν et ὑφ' ὑμῶν commate distinxi. Mox non deleam cum Bekk. τοῦ ante παθόντος ex cod. *Σ*, nam articulo illud

λέγειν φοβερώτερον ποιῆσαι. Καὶ λύειν γε, ὦ ἄν- 4
δρες Ἀθηναῖοι, τοὺς νόμους δεῖ τούτους τοὺς αὐ-
τοὺς ἀξιοῦν, οἵπερ καὶ τεθείκασιν· οὐ γάρ ἐστι δί-
32 καιον, τὴν μὲν χάριν, ἣ πᾶσαν ἔβλαψε τὴν πόλιν,
τοῖς τότε θεῖσιν ὑπάρχειν, τὴν δ' ἀπέχθειαν, δι'
ἧς ἂν ἅπαντες ἄμεινον πράξαιμεν, τῷ νῦν τὰ βέλ-
τιστα εἰπόντι ζημίαν γενέσθαι. πρὶν δὲ ταῦτα εὐ-
τρεπίσαι, μηδαμῶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μηδέν'
ἀξιοῦτε τηλικοῦτον εἶναι παρ' ὑμῖν, ὥστε τοὺς νό-
μους τούτους παραβάντα μὴ δοῦναι δίκην, μηδ'
οὕτως ἀνόητον, ὥστε εἰς προῦπτον κακὸν αὑτὸν
ἐμβαλεῖν.

Οὐ μὴν οὐδ' ἐκεῖνό γ' ὑμᾶς ἀγνοεῖν δεῖ, ὦ V.
ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅτι ψήφισμα οὐδενὸς ἄξιόν ἐστιν, 1

τούτου μέλλοντος distinctius profertur. Dicit enim: hoc unum superest, ut qui legem scribat, iniuria afficiatur, rebus nullam adferat utilitatem, meliora vero suadentibus metum. — *μᾶλλον — φοβερώτερον*, notio comparativi etiam augetur addito *μᾶλλον*, in Timoth. d. 1185, 16. *οὐ περὶ πλείονος ἐποιήσατο ὁ πατὴρ περιουσίαν χρημάτων μᾶλλον ἢ οὐ Τιμοθέῳ ὑπηρετῆσαι.* Hom. Il. XXIV, 242. Herodt. VII, 143. Aristoph. Equit. 1123. Thom. M. p. 596. ibiq. interpp. Duk. ad Thuc. VII, 29. Herm. ad Vig. p. 719.

§. 4. *Καὶ - γε*, ut Latini, *et — quidem* i. q. adeo. cfr. c. 11. init. — *τούτους τοὺς αὐτούς*. Intermedia vox *τοὺς* vulg. non legitur, est in Codd. α. Σ et F; *τοὺς αὐτοὺς τούτους* in Aug. 1. app. Francfr. et β.; illam lectionem vulgatae finitimam cum B. rec. Nequaquam aliis vult hoc negotium legis abrogandae tradi; in Mid. p. 526. pen. Innuitur *Eubulus*, quem vidimus auctorem hujus legis fuisse. — *ἄμεινον πράξαιμεν*, Thom. M. haec: *πράττω, πέπραχα, μετὰ τῆς τοῦ εὖ ἢ κακῶς προσθήκης, ἢ τοῦ βέλτιον, ἢ τοῦ χεῖρον πάθος δηλοῦσι.* Xen. de rep. Ath. I, 1. *τοὺς πονηροὺς ἄμεινον πράττειν ἢ τοὺς χρηστούς.* Partic. *ἂν* in aliquot libris post *ἅπαντες* legitur, in Goth. omittitur, sed servanda est. Quod sequitur *ζημίαν γενέσθαι*, de eo vid. Phil. I, 12, 1. Videant Athenienses, ne, qui bene suadent, periculum invidiae subeant. — *μηδέν' ἀξιοῦτε* „qui legem hanc abrogare sine vestra auctoritate instituerit, aut tyrannus sit oportet, aut amens, si exitium ultro sibi accessierit." *Wolf.* — *τηλικοῦτον*, tantum, i. e. tantam nactum esse auctoritatem. *προῦπτον*, Hesych. *πρόδηλον, φανερόν.* Idem Schol.

§. 1. Ulpiano monente, orator jam objectionem corrigit V. ejus, qui contendit: *ψήφισμα ποιοῦμεν, ὥστε λυθῆναι.* Res strenue

ἂν μὴ προσγένηται τὸ ποιεῖν ἐθέλειν τά γε δόξαντα προθύμως ὑμᾶς. εἰ γὰρ αὐτάρκη τὰ ψηφίσματα ἦν, ἢ ὑμᾶς ἀναγκάζειν ἃ προσήκει πράττειν, ἢ περὶ ὧν ἂν γράφει διαπράξασθαι, οὔτ' ἂν ὑμεῖς πολλὰ ψηφιζόμενοι, μικρά, μᾶλλον δ' οὐδέν, ἐπράττετε τούτων, οὔτε Φίλιππος τοσοῦτον ὑβρίκει χρόνον· πάλαι γὰρ ἂν ἕνεκά γε ψηφισμάτων ἐδεδώκει δίκην.
2 Ἀλλ' οὐχ οὕτω ταῦτ' ἔχει· τὸ γὰρ πράττειν τοῦ λέ-

---

gerenda est. Vid. Olynth. I, 5, 2. II, 2, 1. Noli praetermittere vim particulae γε sententiam confirmantis. — περὶ ὧν ἂν γράφει, ita vulg. et Codd. α β, sed in Par. 5. 7. 8. Aug. 1. Y et corr. Σ. γραφῇ, F γράφει supra η, in Harl. γράφη, quod ipsum Auger. recepit, Bekk. γράφῃ. Equidem non dubito, quin lectionis discrepantiae ex partic. ἂν, quam librarii conjunctivo jungendam putarent, sint exortae, ita ut vulgatam verissimam judicem. Ad γράφει ex praecedd. ψηφίσματα esse supplendum, facile patet. Ceterum ἂν γράφῃ rem incertam relinquit, ἂν γράφει decreta quaedam innuit, Schaefero vere monente. Quamquam ipsum ἂν mihi satis dubium videtur, quum neq. in text. Bav. neq. in Mon. δ legatur: posse hanc particulam indicativo cuiusvis temporis conjungi contendit Herm. ad Vig. p. 820., de praesenti dubitat Matth. Gr. §. 599. e. — διαπράξασθαι, *perficere*; Olynth. I, 6, 3. vid. ad Phil. I, 9. 2. — ψηφιζόμενοι, *quamvis* multa decernentes. Schol. addit: ἐξήρκει γὰρ ἓν ψήφισμα καταγωνίσασθαι τὸν Φίλιππον. — ἕνεκά γε ψηφισμάτων „si summa rei versaretur in hoc, ut essent decreta scripta." *Reisk.*

§. 2. Ὑπάρχει, vulg. ὑπάρχειν, sed illam lect., quam R. et B. habent, et hic quidem ex plerisque suorum codicum praeter α. et β., ipse nexus confirmat. — ὀξύτατοι, quanto ipsi sunt Athenienses acutiores in excellentissimis consiliis judicandis, eo majus est dedecus, si ipsa re desunt. — καὶ πρᾶξαι δὲ fortius opponitur praecedenti καὶ γὰρ εἰπεῖν. De verborum πράττειν et ποιεῖν usu cfr. Phil. I, 6, 3. ἐπὶ τῷ πράττειν οὐδὲ τὰ μικρὰ ποιεῖτε. Olynth. I, 11, 2. δεῖ κοινὸν καὶ τὸ λέγειν καὶ τὸ βουλεύεσθαι καὶ τὸ πράττειν ποιῆσαι. Ex his locis patet, πράττειν opponi τῷ λέγειν et εἰπεῖν, et ad virium pertinere contentionem, ad rem strenue gerendam, ποιεῖν vero efficiendi et agendi innuere notionem. Interdum copulantur haec verba, in quam rem Schaef. adfert. p. 246, 27. τί προσῆκον ἦν ἑλέσθαι πράττειν καὶ ποιεῖν τὴν πόλιν; Non concedo Viro egregio dicenti, se non agnoscere nisi oratoriam variationem loquendi, ipse jam recte ad Phil. I, 2, 3. (p. 41, 21.) monuerat, haec verba non esse synonyma.

γειν καὶ χειροτονεῖν ὕστερον ὂν τῇ τάξει, πρότερον
τῇ δυνάμει καὶ κρεῖττόν ἐστι. τοῦτ' οὖν δεῖ προσ-
εῖναι, τὰ δ' ἄλλα ὑπάρχει· καὶ γὰρ εἰπεῖν τὰ δέον-
τα παρ' ὑμῖν εἰσὶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δυνάμε-
νοι, καὶ γνῶναι πάντων ὑμεῖς ὀξύτατοι τὰ ῥηθέντα,
καὶ πρᾶξαι δὲ δυνήσεσθε νῦν, ἐὰν ὀρθῶς ποιῆτε.
Τίνα γὰρ χρόνον ἢ τίνα καιρὸν, ὦ ἄνδρες Ἀθη- 3
ναῖοι, τοῦ παρόντος βελτίω ζητεῖτε; ἢ πότε ἃ δεῖ
πράξετε, εἰ μὴ νῦν; οὐχ ἅπαντα μὲν ἡμῶν προεί-
ληφε τὰ χωρία ἄνθρωπος; εἰ δὲ καὶ ταύτης κύριος
τῆς χώρας γενήσεται, πάντων αἴσχιστα πεισόμεθα.
Οὐχ οὓς, εἰ πολεμηθεῖεν, ἑτοίμως σώσειν ὑπισχνού- 4

---

§. 3. *Εἰ μὴ νῦν.* Quod pro εἰ nonnulli libri habent ἄν, correctori debetur. Aeschyl. S. ad Theb. 102. *πέπλων καὶ στεφέων πότ', εἰ μὴ νῦν, ἀμφὶ λιτὰν ἕξομεν;* Aristoph. Vesp. 401. *πότε δ', εἰ μὴ νῦν, ἐπαρήξετέ μοι;* — *ἅπαντα* — *ἄνθρωπος*, saepius orator hanc rem tangit: vid. Phil. I, 13, 1. Wolf. dedit *ὑμῶν* et §. seq. *ὑμέτερα*, sed *πεισόμεθα* primam personam utroque in loco requirit. *ἄνθρωπος* scripsi ut Phil. I, 3, 3. 15, 3. cfr. in Aristocr. 670. ult. *δεῖ ὑμᾶς — θεωρῆσαι τὸν τρόπον τἀνθρώπου* (Charidemi). Aeschin. d. f. leg. p. 237. pro *ἀναισχυντίαν ἀνθρώπου*. Markl. conjicit *τἀνθρώπου*. Vid. Engelhardt. Not. crit. p. 16 sq. Buttm. Gr. ampl. I. p. 119. Matth. Gr. p. 544. ed. sec. — *ταύτης* „Chalcidicam regionem intelligit, in qua Phil. jam antequam Olynthum obsedisset, duo et triginta urbes ceperat.“ *Tourr.*

§. 4. *Πολεμηθεῖεν*, lect. vulg. *πολεμήσαιεν*, quam B. cum codd. retinuit; sed et *σώσειν* et *πολεμοῦνται* requirunt notionem *invasionis*. In multis libris apud R. et A. („major codicum numerus“) legitur: *εἰ πολεμήσειεν ἐκεῖνος*, quod hic recepit, monens, in Codd. L. M. legi *ἐκείνῳ*. Quis non videat, utrumque et *ἐκείνῳ*, ad *πολεμήσαιεν*, et *ἐκεῖνος*, ad *πολεμήσειεν* additum, ab interpp. esse profectum? hinc conjecturam Reiskii, *πολεμηθεῖεν*, quam valde probavit Cel. Hermannus, in textum recepi: bene enim congruit cum *σώσειν*, et *πολεμοῦνται*; *θ* et *σ* a librariis saepissime confunduntur. Re iterum iterumque pensitata, sententiam non mutari. Schaef. dicit: „cur utamur conjectura, ubi libri dant, quod sit satis superque:“ sed ostendisse mihi videor, librorum auctoritatem h. l. valde suspectam esse. — *ἐχθρός, βάρβαρος;* illud jam dixerat Phil. I, 15, 3. hoc vide Phil. III. p. 119, 5 sqq. adde Weisk. de hyperb. I. p. 17. — *ἅπαντα ταῦτα* retinui, Bekk. ex ΣF dedit solum *πάντα*, quod ex confusione cum *ταῦτα* ortum esse vide-

μεθα, οὗτοι νῦν πολεμοῦνται; οὐκ ἐχθρός; οὐκ ἔχων τὰ ἡμέτερα; οὐ βάρβαρος; οὐχ ὅ τι ἂν εἴποι τις; ἀλλὰ πρὸς θεῶν, ἅπαντα ταῦτα ἐάσαντες καὶ μονονουχὶ συγκατασκευάσαντες αὐτῷ, τότε τοὺς αἰτίους, οἵτινές εἰσι, τούτων ζητήσομεν; οὐ γὰρ αὐτοί γ' αἴτιοι φήσομεν εἶναι, σαφῶς οἶδα τοῦτ' ἐγώ.
5 Οὐδὲ γὰρ ἐν τοῖς τοῦ πολέμου κινδύνοις τῶν φυγόντων οὐδεὶς ἑαυτοῦ κατηγορεῖ, ἀλλὰ τοῦ στρατηγοῦ καὶ τῶν πλησίον καὶ πάντων μᾶλλον, ἥττηνται δ' ὅμως διὰ πάντας τοὺς φυγόντας δήπου· μένειν γὰρ ἐξῆν τῷ κατηγοροῦντι τῶν ἄλλων· εἰ δὲ τοῦτ' ἐποίει ἕκαστος, ἐνίκων ἄν.

VI. 1 Καὶ νῦν οὐ λέγει τις τὰ βέλτιστα; ἀναστὰς ἄλλος εἰπάτω, μὴ τοῦτον αἰτιάσθω. ἕτερος λέγει τις

---

tur, nam pronomen aegre desidero; vid. Olynth. I, 7, 4. Ad *συγκατασκευάσ.* cfr. c. 3, 1. Paullo post cum Bekkero distinxi post *εἰσι*.

§. 5. *Τῶν φυγόντων*, vulg. *φευγόντων*, paullo post *φυγόντας* est in Ald. Felic.; utroque in loco habet α. aoristum, quem cum B. recepi, apud quem loco priore Σ habet *φυγόντων*, posteriore omnes ejus libri consentiunt in aoristo, quem quidem propterea praetuli, quod fugientes non inter ipsam fugam (*φεύγοντες*) se excusant, sed post fugam capessitam (*φυγόντες*). Engelhard. ad h. l. praesens de exsulibus, aoristum, quem scribi vult, de iis, qui ex acie fugerunt, dici vult. Schaefer. utroque locó praesens praefert. *Καί*, quod vulg. ante *στρατηγοῦ* legebatur, codices bonae notae recte omittunt. — *ἥττηνται*, sc. *πάντες*, quod ex *πάντων* repetendum; hinc non est, quod quis cum R. malit legi *πάντες* pro *διὰ πάντας*. Schaefer: omnes tamen culpam cladis sustinent. — *κατηγοροῦντι*, hic locus laudatur in *Bekk.* Anecd. I. p. 149. — *εἰ δὲ τοῦτ' ἐποίει*, „*quod si facerent singuli, universi vincerent.* Loquitur orator de re et saepius facta et nunc fieri solita." *Schaef.* Cfr. dicta ad init. Phil. I.

VI. §. 1. *Καὶ νῦν.* Quemadmodum qui fugiunt, aliis culpam tribuunt, ita vos dicentibus: hos jam si minus probetis, alios audiatis. Orator, in mentem audientium se insinuans, horum simul refutat objectiones, et quum dicat *οὐχ ἡδέα ταῦτα;* videtur rogationem de pecunia theatrali spectare. — *εὔξασθαι*, Dem., ni fallor, eos tangit oratores, qui satis habebant vota facere pro salute populi, qui quidem his ita adsuetus erat, ut aegre ea desideraret (*δέον εὔξασθαι*). Cfr. verba Catonis in Sallust. Catil. 48.: *Non votis ne-*

βελτίω; ταῦτα ποιεῖτε ἀγαθῇ τύχῃ. ἀλλ' οὐχ ἡδέα
ταῦτα; οὐκέτι τοῦθ' ὁ λέγων ἀδικεῖ, πλὴν εἰ, δέον
εὔξασθαι, παραλείπει. εὔξασθαι μὲν γάρ, ὦ ἄνδρες
Ἀθηναῖοι, ῥᾴδιον, εἰς ταὐτὸ πάνθ' ὅσα βούλεταί
τις ἀθροίσαντα ἐν ὀλίγῳ· ἑλέσθαι δέ, ὅταν περὶ
πραγμάτων προτεθῇ σκοπεῖν, οὐκέθ' ὁμοίως εὔπο-
ρον, ἀλλὰ δεῖ τὰ βέλτιστα ἀντὶ τῶν ἡδέων, ἂν μὴ
συναμφότερα ἐξῇ, λαμβάνειν. Εἰ δέ τις ἡμῖν ἔχει 2
καὶ τὰ θεωρικὰ ἐᾶν καὶ πόρους ἑτέρους λέγειν στρα-
τιωτικούς, οὐχ οὗτος κρείττων; εἴποι τις ἄν. φήμ'
ἔγωγε, εἴπερ ἔστιν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι· ἀλλὰ θαυ-
μάζω εἴ τῳ ποτε ἀνθρώπων ἢ γέγονεν ἢ γενήσεται,
ἂν τὰ παρόντα ἀναλώσῃ πρὸς ἃ μὴ δεῖ, τῶν ἀπόν-
των εὐπορῆσαι πρὸς ἃ δεῖ. Ἀλλ', οἶμαι, μέγα τοῖς 3

---

quae suppliciis muliebribus auxilia deorum parantur, vigilando, agendo, bene consulendo prospere omnia cedunt. — εἰς ταὐτό, B. dederat olim ταὐτόν, quod in uno Cod. β. repperi: etiamsi ante consonantem liceat ν addere (Thom. M. p. 835. Buttm. Gr. ampl. I. p. 300.), tamen Codd. non addicentibus nihil mutare ausim. Bekk. ipse nunc formam vulgatam revocavit — ἑλέσθαι, ubi copia deligendi et constituendi, quid faciundum sit, facta est, diversa solent ab oratoribus proponi; quod ipsum dicit (Olynth. III, 1, 2.) bene contigisse, ut facere liceret. Mox Schaefero lectio Ald. Tayl. περὶ τῶν πραγμάτων melior videtur. De voce προτεθῇ vid. dicta ad Phil. I. init. — συναμφότερα, W. et A. ex Par. 5. Ald. Felic. dederunt ἀμφότερα. Vid. Olynth. I, 6, 1. Cfr. Hor. art. poet. 343.: omne tulit punctum, qui miscuit utile dulci.

§. 2. Ἡμῖν ἔχει. Ald. ὑμῖν ἔχοι, sed quum sequatur εἴποι τις ἄν (cfr. Olynth. III, 5, 3.), ἡμῖν verum puto. Apud Bekk. est in FTΩυν ὑμῖν. Neque ἔχοι, quod W. et A. servant, probandum ob verba εἴπερ ἔστιν: hic indicativus nostro ἔχει respondet. Vid. Olynth. III, 2, 1. — πόρους στρατιωτικούς, rationes comparandi pecuniam militarem. cfr. Olynth. III, 6, 5. — κρείττων, haec est lect. vulg., ut mirum sit, Reiskio κρεῖττον, quod ex uno cod. hausit, placuisse. — εἰ — γέγονεν, *si cui contigit, aut continget.* c. 10, 4. γένοιτο βλάβη.

§. 3 Τοιούτοις — λόγοις. Hae rationes, ut quis putet, fieri posse, quod non congruat sanae rationi, quibus simul aliquid vanitatis subest (c. 5, 1. 2.), oriuntur, aluntur cujusque voluntate. — μέγα ὑπάρχει, magnam vim habet voluntas, magnum ad hu-

τοιούτοις ὑπάρχει λόγοις ἢ παρ' ἑκάστου βούλησις, 3
διόπερ ῥᾷστον ἁπάντων ἐστὶν αὑτὸν ἐξαπατῆσαι·
ὃ γὰρ βούλεται, τοῦθ' ἕκαστος καὶ οἴεται, τὰ δὲ
πράγματα πολλάκις οὐχ οὕτω πέφυκεν. ὁρᾶτε οὖν,
ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ταῦθ' οὕτως, ὅπως καὶ τὰ
πράγματα ἐνδέχεται, καὶ δυνήσεσθε ἐξιέναι καὶ μι-
4 σθὸν ἕξετε. Οὔ τοι σωφρόνων οὐδὲ γενναίων ἐστὶν
ἀνθρώπων, ἐλλείποντάς τι, δι' ἔνδειαν χρημάτων,
τῶν τοῦ πολέμου εὐχερῶς τὰ τοιαῦτα ὀνείδη φέρειν,
οὐδ' ἐπὶ μὲν Κορινθίους καὶ Μεγαρέας ἁρπάσαντας
τὰ ὅπλα πορεύεσθαι, Φίλιππον δ' ἐᾶν πόλεις Ἑλλη-
νίδας ἀνδραποδίζεσθαι δι' ἀπορίαν ἐφοδίων τοῖς
στρατευομένοις.

---

jusmodi λόγους in ea est praesidium. — οὐχ οὕτω πέφυκεν, non haec est rerum natura (Olynth. I, 9, 4.), ut, quae quis velit, ea sponte ipsi eveniant. „Imitatus est Dionys. Halic. de Thuc. Iudic. T. VI. p. 898. R. ἃ γὰρ ἕκαστος εἶναι βούλεται περὶ τὸ φιλούμενόν τε καὶ θαυμαζόμενον ὑφ' ἑαυτοῦ, ταῦτα οἴεται." *Schaef.* — ἐνδέχεται, ut res in se suscipiunt, ut *ferunt*, vid. Thom. M. p. 326. Ex hoc loco explica impersonalem hujus vocis usum: *licet*. Reiskius post hanc vocem putat εἰ deesse, at Noster non interrogatione utitur, imo non dubitat, quin, rebus diligenter consideratis, et stipendia cives sint facturi et mercedem daturi.

§. 4. *Τῶν τοῦ πολέμου.* τῶν, quod vulgo deest, ex Aug. 1. Bav. Harl. rec. R., etiam in α. et β. legitur et bene habet, eodem modo, ut τὸ τῶν πνευμάτων, τὸ τῆς τύχης et similia. Neminem vero fugit, hic facile hanc vocem excidere potuisse. — εὐχερῶς refer ad tranquillitatem animi, qua illi talia sustinent. Hesych. τὴν εὐμάρειαν explicat per εὐχέρειαν, ἡσυχίαν. Schaefer: *socorditer.* — τοιαῦτα ὀνείδη, „ut dicamini propter penuriam pecuniarum bello justo et necessario deesse atque culpa vestra committere, ut socii vestri pereant." *Reisk.* — ἐπὶ Κορινθίους καὶ Μεγαρέας, vid. comm. hist. ad h. l. — ἁρπάζειν pertinere ad rem celeriter gestam vel gerendam constat. vid. Orvill. ad Char. p. 263 sq. ed. Lips. Opponitur sequenti ἐᾶν. Similiter Latini *rapere* usurpant. — πορεύεσθαι, „Ex oratione Demosthenis credideris, bella de quibus loquitur ab auditoribus suis fuisse gesta. Hujusmodi Anachronismis uti eloquentiae conceditur, quae hoc modo ad posteros transfert majorum suorum gloriam." *Tourr.* Conf. Phil. I, 7, 2. et hujus or. 8, 2.

Καὶ ταῦτ' οὐχ ἵν' ἀπέχθωμαί τισιν ὑμῶν, τηνάλλως προῄρημαι λέγειν· οὐ γάρ οὕτως ἄφρων οὐδ' ἀτυχής εἰμι ἐγώ, ὥστε ἀπεχθάνεσθαι βούλεσθαι μηδὲν ὠφελεῖν νομίζων, ἀλλὰ δικαίου πολίτου κρίνω τὴν τῶν πραγμάτων σωτηρίαν ἀντὶ τῆς ἐν τῷ λέγειν χάριτος αἱρεῖσθαι. Καὶ γὰρ τοὺς ἐπὶ τῶν 2 *προγόνων ἡμῶν λέγοντας ἀκούω, ὥσπερ ἴσως καὶ ὑμεῖς, οὓς ἐπαινοῦσι μὲν οἱ παριόντες ἅπαντες, μι-* V

---

§. 1. *Καὶ ταῦτ' οὐχ ἵνα.* „Ἐπιδιόρθωσις, qua excusat asperitatem orationis fine et exemplo majorum cum reprehensione adversariorum." *Wolf.* De conjunctivo post praeteritum vid. ad Lib. Vit. Dem. IV, 4. — *τηνάλλως*, *frustra* i. e. ut nihil sit causae, cur illos mihi invisos faciam, d. f. leg. p. 449, 15. *οὐχ ἕξει τί λέγῃ, ἀλλὰ τηνάλλως ἐνταῦθα ἐπαρεῖ τὴν φωνήν*, coll Phil. II, 73, 21. *Bergl.* ad Alciphr. p. 102. s. — *ἀτυχής εἰμι*, Reisk. ex Aug. 1. suppl. et Harl. interposuerat *τις*, quae vox etsi bene suum tueatur locum (Matth. Gr. gr. §. 487, 5.), tamen a codicibus Bekkeri abest, neque eam cum Schaefero addendam puto; idem sentit Engelh. ad h. l. *ἀτυχής* i. q. *ἠλίθιος*, „neque tam sum diis natus iratis et astris infaustis" *Reisk.* — *ὠφελεῖν νομίζων*, nominativus ex usitata linguae graecae structura. Bremius merito me reprehendit, quod in ed. pr. dixeram, accusativum exspectari; eundem errorem admiserat Jecobs. in Attic. p. 315. qui comparat Xen. Hell. VI, 1, 9. *οἱ Ἀθηναῖοι πάντα ποιήσαιντο ἄν, ὥστε σύμμαχοι ὑμῖν γενέσθαι.* — *ἀλλὰ — αἱρεῖσθαι*, haec sententia laudatur a Stob. 147, 26.; in Bekk. Anecd. I. p. 119. pro *κρίνω* legitur *κρίνων*. Schol. haec habet: *ἐντεῦθεν μεταβέβηκεν ἐπὶ τὸ τρίτον τοῦ λόγου μέρος, ἐπιλογικὸν μὲν εἶναι δοκοῦν, ἔχον δὲ καταδρομὴν τοῦ νόμου τοῦ περὶ τῶν θεωρικῶν.* De pleonasmo in *ἔθει* et *τρόπῳ* dixi ad Phil. I, 2, 1. VII.

§. 2. *Οἱ παριόντες.* Vulg. *παρόντες*, sed illud, haud paucis libris praeeuntibus, in his *F* et *Σ.*, jure edd. praetulerunt, i. q. *δημηγοροῦντες.* — *τὸν Ἀριστείδην — Περικλέα*, de Aristide, quem honestatem utilitati longe praetulisse constat, liceat adferre Platonis judicium in Gorg. T. IV. ed. Bip. p. 170. *εἷς δὲ καὶ πάνυ ἐλλόγιμος γέγονεν εἰς τοὺς ἄλλους Ἕλληνας Ἀριστείδης.* Nicias et Demosthenes, Alcisthenis filius (*τὸν ὁμών.*), bello Syracusano praefecti erant, Thuc. VII, 42.; uterque militiae domique peritissimus. De Pericle Isocrat. de Bigis p. 754.: *ὃν πάντες ἂν ὡμολόγησαν ὡς σωφρονέστατον καὶ δικαιότατον καὶ σοφώτατον γεγενῆσθαι πολίτην*, coll. Plat. Gorg. IV. p. 149. Multus est de his viris, pro more suo, Lucches. ad h. l.

μοῦνται δ' οὐ πάνυ, τούτῳ τῷ ἔθει καὶ τῷ τρό[...]
τῆς πολιτείας χρῆσθαι, τὸν Ἀριστείδην ἐκεῖνον, τ[...]ν
3 Νικίαν, τὸν ὁμώνυμον ἐμαυτῷ, τὸν Περικλέα. Ἐ[...]ξ
οὗ δ' οἱ διερωτῶντες ὑμᾶς οὗτοι πεφήνασι ῥήτορ[...]ς,
τί βούλεσθε; τί γράψω; τί ὑμῖν χαρίσωμαι; προπ[...]έ-
ποται τῆς παραυτίκα [ἡδονῆς καὶ] χάριτος τὰ τ[...]ς
πόλεως πράγματα καὶ τοιαυτὶ συμβαίνει, καὶ τὰ μ[...]ὲν
τούτων πάντα καλῶς ἔχει, τὰ δ' ὑμέτερα αἰσχρ[...]ς.
4 Καίτοι σκέψασθε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἅ τις [...]ν
κεφάλαια εἰπεῖν ἔχοι τῶν τ' ἐπὶ τῶν προγόνων ἔργ[...]ν,
καὶ τῶν ἐφ' ἡμῶν. ἔσται δὲ βραχὺς καὶ γνώριμ[...]ς
ὑμῖν ὁ λόγος· οὐ γὰρ ἀλλοτρίοις ὑμῖν χρωμένοις π[...]

---

§. 3. *Τί ὑμῖν χαρίσωμαι.* Vulg. *χαρίσομαι*, sed intere[...] utrum utaris conjunct. aor., an futuro (quod est *χαριοῦμαι*), i[...] enim est quaerentis, quid alii velint ut fiat, hoc, an alii conceda[...] (quod fere concedere debent) ut fiat: hac de re conjunctivum ao[...] quem Cod. α. et plerique apud Bekk. praebent cum hoc edito[...] praetuli. Hujusmodi oratores perstringit Aristoph. Equit. 50. 215. *τὸν δῆμον αἰεὶ προσποιοῦ, ὑπογλυκαίνων ῥηματίοις μαγειρικοῖ[ς]* — *προπέποται — πράγματα*, Schol. Pind. Olymp. 7. in. hae[c] *προπίνειν ἐστὶ κυρίως τὸ ἅμα τῷ κράματι* (i. e. *οἴνῳ*) *τὸ ἀγγεῖο[ν] χαρίζεσθαι*, omnino propinantem aliquid (libertatem Dem. de Co[...] p. 324, 23.) prodere. Hermog. et Harpocrat. (*προπεπωκότες*) explicant per *προδιδόναι.* Mauss. ad Harpocr. et Val. ad Mauss., vid[e] Weisk. de hyperb. II, 32. — [*ἡδονῆς καὶ*] uncis inclusi, quu[m] neque Par. 8. Aug. 1. Bav. α. et β. neque in *FΣ* apud Bekk. legatur. Schaeferus haec verba ut congrua ubertati Demostheneae no[n] condemnat. Recte, sed codicum bonorum auctoritas obstat. Genitivo orator usus est, quoniam in *προπέπ.* inest notio *venditionis* Phil. II. p. 68, 3. *κέκρισθε γὰρ ἐκ τούτων τῶν ἔργων μόνοι τῶ[ν] ἁπάντων μηδενὸς ἂν κέρδους τὰ κοινὰ δίκαια τῶν Ἑλλήνων προέσθαι, μηδ' ἀνταλλάξασθαι μηδεμίας χάριτος τὴν εἰς τοὺς Ἕλληνα[ς] εὔνοιαν.* Non enim cum W. *ἕνεκα* supplendum est, neque cum Jacobsio *ἀντί.*

§. 4. *Καίτοι σκέψασθε*, Isocr. de pace p. 307. (T. II, 196.) confert majores cum suis hominibus, illos summa pro reipubl. salute pericula subiisse, hos illa cum maxime effugere. Dionys. Halicarn. de admir. vi dic. in Dem. (T. VI. p. 1015.) omnem hunc locum laudans monet, oratorem non omnia minuta comparatione consectari, sed in genere totam materiam. Idem *ἔργων* omisit et pro *ἐφ' ὑμῶν* ded. *ἡμῶν*, id. Aug. 1., quod verum videtur, quum

ραδείγμασιν, ἀλλ' οἰκείοις, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εὐδαίμοσιν ἔξεστι γενέσθαι.

Ἐκεῖνοι τοίνυν, οἷς οὐκ ἐχαρίζονθ' οἱ λέγοντες VIII.
οὐδ' ἐφίλουν αὐτοὺς, ὥσπερ ὑμᾶς οὗτοι νῦν, πέντε 1
μὲν καὶ τετταράκοντα ἔτη τῶν Ἑλλήνων ἦρξαν ἑκόντων, πλείω δ' ἢ μύρια τάλαντα εἰς τὴν ἀκρόπολιν ἀνήγαγον· ὑπήκουσε δὲ ὁ ταύτην τὴν χώραν ἔχων αὐτοῖς βασιλεὺς, ὥσπερ ἐστὶ προσῆκον βάρβαρον

---

opponantur πρόγονοι; recc. W. et A. Probat Schaeferus, Bekk. ὑμῶν retinuit. — *εὐδαίμοσιν ἔξεστι*, usitata Graecis constructio dativi cum ἔξεστι et ἔστι, de Rhod. lib. p. 199, 25. οὐδὲν ἐμποδὼν αὐτοῖς ἔσται κυρίοις τῶν ἀγαθῶν εἶναι. Exempla vide ap. Matth. Gr. gr. §. 536.

§. 1. *Πέντε καὶ τετταράκ.*, H. Wolf. de suo dedit πέντε καὶ ἑξήκοντα contra libros. Sed vulgatae ipse favet nexus. Noster aetatem Aristidis et Periclis animo tenens, hujus fines descripsit ab Ol. 75, 4. (477. a. Chr.) usque ad Ol. 86, 4. (432.) i. e. tempus ab initio belli Persici secundi usque ad init. belli Pelop. Vulgat. lectio etiam defenditur Dionys. et de Contrib, 174, 2. Si Dem. Phil. III, 116. 20. numerat 73 annos (coll. Isocr. Paneg. c. 30. ibiq. Spohn.), addidit 27 vel 28 annos belli Pelop. i. e. ad a. 405. „Facile haec discrepantia componitur distinguendo tempore, quo Graeci volentes [ἑκόντων] quoque inviti Atheniensibus paruerint.“ *Tourr.* Consentiunt Auger., A. G. Becker et Weisk. d. hyperb. I. p. 16. — *πλείω δ' ἢ μύρια*, consentit fere Thuc. II, 13. τὰ γὰρ πλεῖστα τριακοσίων ἀποδέοντα μύρια ἐγένετο (9700 sc. τάλαντα). — *ἀνήγαγον* ex optimis libris Augerii, Bekk. *FΣ* et meis α β δ ε η cum his ipsis edd. recepi. Solemnis erat dictio ἀνάγειν, ἀναφέρειν de pecunia in Acropolin (quam describunt Barthelem. It. Anachars. II, 179. Braun Wanderung durch das alte Athen. p. 117.) deferenda. Paullo infra ἀναθήματα. Lect. vulg. et Dionys. est συνήγαγον. De contrib. p. 174, 4. Bekk. (§. 26.) nuper ἀνήγαγον e melioribus libris restituit. — *ὑπήκουσε*, vulg. ὑπήκουε: sed quoniam loci natura (ἦρξαν, κατέστησαν, κατέλιπον) aoristum requirit, hunc cum Schaefero ex Bekk. Anecd. p. 176, 17. genuinum duxi. — *ὁ ταύτην τὴν χώραν ἔχων*, Rex Macedoniae *Perdiccas*, Schol. monente, intelligendus, patruelis Amyntae, patris Philippi, quem Thuc. V, 83. narrat ab Atheniensibus usu maris in Macedonia Ol. 90, 4. interclusum fuisse. Eodem refer de Halon. p. 79, 17. ἐφ' ἡμῖν γὰρ ἦν ἡ Μακεδονία καὶ φόρους ἡμῖν ἔφερε. vid. Weisk. l. l. p. 18. sqq., qui recte vidit haec hyperbolice dicta esse, et Lucches-

Ἕλλησι· πολλὰ δὲ καὶ καλὰ καὶ πεζῇ καὶ ναυμαχοῦν-
τες ἔστησαν τρόπαια αὐτοὶ στρατευόμενοι, μόνοι
ἀνθρώπων κρείττω τὴν ἐπὶ τοῖς ἔργοις δόξαν τ
2 φθονούντων κατέλιπον. Ἐπὶ μὲν δὴ τῶν Ἑλλην-
κῶν ἦσαν τοιοῦτοι· ἐν δὲ τοῖς κατὰ τὴν πόλιν α
τὴν θεάσασθε ὁποῖοι, ἔν τε τοῖς κοινοῖς καὶ ἐν το
ἰδίοις. δημοσίᾳ μὲν τοίνυν οἰκοδομήματα καὶ καλ
τοιαῦτα καὶ τοσαῦτα κατεσκεύασαν ἡμῖν ἱερῶν κ
τῶν ἐν τούτοις ἀναθημάτων, ὥστε μηδενὶ τῶν ἐπ
γιγνομένων ὑπερβολὴν λελεῖφθαι· ἰδίᾳ δ᾽ οὕτω σ
φρονες ἦσαν καὶ σφόδρα ἐν τῷ τῆς πολιτείας ἤθ
μένοντες, ὥστε τὴν Ἀριστείδου καὶ τὴν Μιλτιάδο
καὶ τῶν τότε λαμπρῶν οἰκίαν εἴ τις ἄρα οἶδεν ὑμ
ὁποία ποτ᾽ ἐστὶν, ὁρᾷ τῆς τοῦ γείτονος οὐδὲν σεμν
τέραν οὖσαν· οὐ γὰρ εἰς περιουσίαν ἐπράττετο α

---

in nostro comm. hist. ad h. l. Jam Reisk. pro ταύτην mavult το αὐτὴν, Auger. τὴν ἐκεῖ, sed nihil mutandum: intellige Macedonia — Ἕλλησι, cfr. Eurip. Iph. Aul. 1410. βαρβάρων Ἕλληνας εἰ ἄρχειν, ἀλλ᾽ οὐ βαρβάρους Ἑλλήνων. — πεζῇ, nonnulli libri c Dion. πεζοί, quod ex interpretamento enatum est, Schaef. ut m lius respondens sequenti ναυμαχοῦντες praefert, Bekk. recte retin φθονούντων sc. φθόνου, similia vid. ad c. 10, 4.

§. 2. *Καὶ ἐν τοῖς ἰδίοις.* Quod ante τοῖς legitur ἐν, Par. 1. 2. 3. Obsop. Bav. Aug. 2. 3. α. et Dion. cum B. recepim Probant Schaef. et Engelh. ad h. l. — οἰκοδομήματα, aedifi amplissima, qualia enumerat Noster in Androt. 617, 18. προπύλ ταῦτα, ὁ παρθενὼν, στοαί, νεώσοικοι, coll. Aeschin. d. f. leg. 253. 278. R. — *Templa* magnificentissime exstructa fuere, vid. Aristo Av. 613 sqq. *Beckii*, Viri ill., Grundriss d. Archaeol. d. Kunst p. 72. Barthel. It. Anach. II, 186. — ἀναθήματα (κοσμήμα ἀγάλματα) dicuntur dona, quae ad gratum animum diis significa dum *suspenduntur*, qualia sunt tripodes, aureae phialae et simil Salmas. ad Solin. p. 767. Paus. Att. c. 27. Nam Xerxis se Mardonii acinaces erant suspensa. — ἐν τ. τ. πολ. ἤθει μ „ἤγουν τῷ δημοκρατικῷ, ἐν ᾧ αἱ ἰσότητες εὐδαιμονοῦσιν." W. — δεν, vulg. εἶδεν. Sed illud confirmatur meliorum librorum auc ritate, et p. 175, 1. 699, 12., uterque locus cum nostro conferend — εἰς περιουσίαν, ad rem familiarem amplificandam, ut M 566, 2. ὅσα τῆς ἰδίας τρυφῆς ἕνεκα καὶ περιουσίας κτῶνται, cf. h or. 10, 5. Mox libris flagitantibus ἐπράττετο ante αὐτοῖς et ἕκασ ante αὔξειν posui.

τοῖς τὰ τῆς πόλεως, ἀλλὰ τὸ κοινὸν ἕκαστος αὔξειν ᾤετο δεῖν. Ἐκ δὲ τοῦ τὰ μὲν Ἑλληνικὰ πιστῶς, τὰ 3
δὲ πρὸς τοὺς θεοὺς εὐσεβῶς, τὰ δ' ἐν αὑτοῖς ἴσως διοικεῖν μεγάλην εἰκότως ἐκτήσαντο εὐδαιμονίαν. τότε μὲν δὴ τοῦτον τὸν τρόπον εἶχε τὰ πράγματα ἐκεί-
36 νοις, χρωμένοις οἷς εἶπον προστάταις· νυνὶ δὲ πῶς ὑμῖν ὑπὸ τῶν χρηστῶν τούτων τὰ πράγματα ἔχει; ἆρά γε ὁμοίως ἢ παραπλησίως;

Καὶ τὰ μὲν ἄλλα σιωπῶ πόλλ' ἂν ἔχων εἰπεῖν· IX.
ἀλλ' ὅσης ἅπαντες ὁρᾶτε ἐρημίας ἐπειλημμένοι, καὶ 1
Λακεδαιμονίων μὲν ἀπολωλότων, Θηβαίων δ' ἀσχό-

---

§. 3. *Ἐκτήσαντο εὐδαιμονίαν.* Mount. adfert Eurip. Phoen. [346.] *κεῖνο κάλλιον ἰσότητα τιμᾶν, ἣ φίλους ἀεὶ φίλοις, πόλεις τε πόλεσι, συμμάχους τε συμμάχοις ξυνδεῖ.* Laudat Noster Mid. 561, 3. *παλαιὰν ἐκείνην εὐδαιμονίαν*, aliis vero locis notat aequales *τοὺς οὐκ ἴσως τὴν πόλιν πολιτευομένους.* — *ἐκείνοις, χρωμένοις* dum illi rempubl. administrabant, bene habebant; dativ. ut Olynth. I, 2, 1. *ἡμῖν καλῶς πεπρᾶχθαι* et 2, 3. fin. et paullo ante *ἐπράττετο αὐτοῖς.* — *τῶν χρηστῶν τούτων*, *χρηστοὶ* vocantur oratores, qui in gratiam aliorum dicunt; eod. modo de Cor. 255, 13. *ἣν (εἰρήνην) κατὰ τῆς πατρίδος τηροῦσιν οἱ χρηστοί.* Dedi *τούτων* ex Par. 5. 7. 8. Aug. 1. Harl. α. β. Hermog. et Tiber.; nam vulg. *τῶν νῦν*, quod ab interprete profectum videtur. Schaef. utrumque copulat, Bekk., qui nuper *τῶν νῦν* e codicibus suis exhibuerat, nuperrime *τούτων* reposuit. — *ἆρά γε* innuit ironiam ut Lyc. in Leocr. c. 30, 9. *ἆρά γε ὁμοίως ὑμῖν περὶ τῶν ἀδικούντων γιγνώσκειν δοκοῦσι.* — *ἢ παραπλησίως*, vulg. pro *ἢ* leg. *καί*, quod W. et R. habent, sed has voces confundi vidimus ad c. 2, 4. cfr. p. 120, 22. 122, 21. Bekk. olim *ἤ*, nunc e codicibus suis *καὶ* scripsit, quamquam idem d. f. leg. 439, 20. *ἆρά γε ὅμοια ἢ παραπλήσια τούτοις* intactum reliquit. Utroque loco *ἢ* ipso sensu defenditur: *num pari an simili modo?* Vid. Schaef. ad Greg. Cor. p. 584. et Olynth. III, 5, 1.

§. 1. *Καὶ τά.* Quod in nonnullis libris pro *καὶ* legitur *οἷς*, IX.
est error ex scribendi compendio enatus. Schaef. e syllaba antegressa ortum esse putat. Bekk. nunc e codicibus suis recepit *οἷς*, quod Engelh., utpote difficilius, praefert explicans: *adversus quos* (oratores) quum multa habeam, quae dicere possim, cetera tamen tacebo; sed, ni fallor, satis contorte. Optime *καὶ* in enunciationis initio locum suum tenet. Dionys. neutram habet vocem. — *ἀλλ' ὅσης — ἐπειλημμένοι*, ita strue: *τόσης, ὅσην ὁρᾶτε, ἐπειλ.* — *ἀντιεστερήμεθα*: *ἐρημία* est absentia aemulorum. *ἐπιλαμβάνεσθαι*,

λων ὄντων, τῶν δ' ἄλλων οὐδενὸς ὄντος ἀξιόχρεω περὶ τῶν πρωτείων ἡμῖν ἀντιτάξασθαι, ἐξὸν δ' ἡμῖν καὶ τὰ ἡμέτερ' αὐτῶν ἀσφαλῶς ἔχειν καὶ τὰ τῶν ἄλλων δίκαια βραβεύειν, ἀπεστερήμεθα μὲν χώρας οἰκείας, πλείω δ' ἢ χίλια καὶ πεντακόσια τάλαντα ἀνηλώκαμεν εἰς οὐδὲν δέον· οὓς δ' ἐν τῷ πολέμῳ συμμάχους ἐκτησάμεθα, εἰρήνης οὔσης ἀπολωλέκασιν

---

aliquam rem *nancisci*, velut qui praedam aufert, hinc ἀτελείας, immunitatem, Lept. 464, 7. Apud Xen. Hell. IV, 2, 14. ἐπελάβοντο et ἐπέτυχον inter se permutantur. „Orator de solis commoditatibus loquitur, quibus Athenienses uti debuerint, sed per socordiam suam malamque fraudem demagogorum non sint usi.“ *Schaef.* Nostrum locum vid. in Bekk. Anecd. I. p. 136, 5. — Λακεδ. — ὄντων, *Lacedaemonii* pugna Leuctrica et Mantineensi devicti erant (Diod. Sic. XV, 55.) et *Thebani* hoc tempore bello Phocensi districti (ἄσχολοι). Isocrat. Phil. p. 239. Dem. d. Pac. 6, 5. — ἡμῖν ἀντιτάξασθαι, R. cum vulg. ὑμῖν dedit, sed W. A. B. rectius ἡμῖν, quod seqq. postulare videntur. Pro ἀντιτάξασθαι Dionys. ἀντᾶραι, quod Schaefero genuinum videtur, sed Dionysii menti obversata sunt loca Olynth. I, 9, 1. et quem ibi attuli ex Phil. II. Ab eodem Dionysio quum δὲ post ἐξὸν absit, Reisk. et Bekk. uncis hanc partic. incluserunt, Schaef. deleri vult. Sed hujus scriptoris non tanta est in textu constituendo fides, ut eum h. l. sequar. Orator enim haec verba praecedentibus jungi vult. — δίκαια βραβεύειν, quod cuique conveniat, disceptare. Hesych. ἐπικρίνειν. Orvill. ad Char. p. 445. monet, hanc metaphoram recentioribus Atticis frequentiorem esse quam vetustis. Quod sequitur οἰκείας W. ad Amphipolin vult referri. — χίλια καὶ πεντακόσ., Jacobs. laudat Aesch. d. f. leg. p. 249. χίλια δὲ καὶ πεντακόσια τάλαντα οὐκ εἰς στρατιώτας, ἀλλ' εἰς ἡγεμόνων ἀλαζονείας ἀνηλωκέναι, nam Chares aliique imperatores (Olynth. I, 10, 2.) hanc pecuniae summam dissipaverant. Pro ἀνηλώκαμεν Bekk. olim dederat ἀναλώκαμεν, quod in Bav. superscriptum, nunc lectioni a me receptae favet. Illam formam quamvis ament Attici (Thom. M. p. 55.), tamen non ubique legitur, ut in loco Aesch., cfr. Duk. ad Thuc. VI, 31. Vid. Olynth. III, 4, 2. Buttm. Gr. ampl. II. p. 77. et quos ibi laudat, Elms. et Herm. ad Soph. Aj. 1029. Bremi Obs. p. 90. quem miror in Lys. pro bon. Arist. p. 210. (§. 18.) ἀνάλωσεν dedisse. — τῷ πολέμῳ, vario modo hoc explicant bellum: videtur Dem. ipsum Amphipolitanum (quod ὁ πόλεμος vocatur, Lib. Arg. Phil. I. et ips. or. 13, 2.) in mente habere, in quo plures Thraci urbes in societatem venerant Atheniensium. (Ol. 105, 3 sqq.), quod quidem magis nomine quam re bellum erat;

βελτίω; ταῦτα ποιεῖτε ἀγαθῇ τύχῃ. ἀλλ' οὐχ ἡδέα
ταῦτα; οὐκέτι τοῦθ' ὁ λέγων ἀδικεῖ, πλὴν εἰ, δέον
εὔξασθαι, παραλείπει. εὔξασθαι μὲν γάρ, ὦ ἄνδρες
Ἀθηναῖοι, ῥᾴδιον, εἰς ταὐτὸ πάνθ' ὅσα βούλεταί
τις ἀθροίσαντα ἐν ὀλίγῳ· ἑλέσθαι δέ, ὅταν περὶ
πραγμάτων προτεθῇ σκοπεῖν, οὐκέθ' ὁμοίως εὔπο-
ρον, ἀλλὰ δεῖ τὰ βέλτιστα ἀντὶ τῶν ἡδέων, ἂν μὴ
συναμφότερα ἐξῇ, λαμβάνειν. Εἰ δέ τις ἡμῖν ἔχει 2
καὶ τὰ θεωρικὰ ἐᾶν καὶ πόρους ἑτέρους λέγειν στρα-
τιωτικούς, οὐχ οὗτος κρείττων; εἴποι τις ἄν. φήμ'
ἔγωγε, εἴπερ ἔστιν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι· ἀλλὰ θαυ-
μάζω εἴ τῳ ποτὲ ἀνθρώπων ἢ γέγονεν ἢ γενήσεται,
ἂν τὰ παρόντα ἀναλώσῃ πρὸς ἃ μὴ δεῖ, τῶν ἀπόν-
των εὐπορῆσαι πρὸς ἃ δεῖ. Ἀλλ', οἶμαι, μέγα τοῖς 3

---

que *suppliciis muliebribus auxilia deorum parantur, vigilando, agendo, bene consulendo prospere omnia cedunt.* — εἰς ταὐτό, R. dederat olim ταὐτόν, quod in uno Cod. β. repperi: etiamsi ante consonantem liceat ν addere (Thom. M. p. 835. Buttm. Gr. ampl. I. p. 300.), tamen Codd. non addicentibus nihil mutare ausim. Bekk. ipse nunc formam vulgatam revocavit — ἑλέσθαι, ubi copia deligendi et constituendi, quid faciundum sit, facta est, diversa solent ab oratoribus proponi; quod ipsum dicit (Olynth. III, 1, 2.) bene contigisse, ut facere liceret. Mox Schaefero lectio Ald. Tayl. περὶ τῶν πραγμάτων melior videtur. De voce προτεθῇ vid. dicta ad Phil. I. init. — συναμφότερα, W. et A. ex Par. 5. Ald. Felic. dederunt ἀμφότερα. Vid. Olynth. I, 6, 1. Cfr. Hor. art. poet. 343.: omne tulit punctum, qui miscuit utile dulci.

§. 2. Ἡμῖν ἔχει. Ald. ὑμῖν ἔχοι, sed quum sequatur εἴποι τις ἄν (cfr. Olynth. III, 5, 3.), ἡμῖν verum puto. Apud Bekk. est in FΣΩυ ὑμῖν. Neque ἔχοι, quod W. et A. servant, probandum ob verba εἴπερ ἔστιν: hic indicativus nostro ἔχει respondet. Vid. Olynth. III, 2, 1. — πόρους στρατιωτικούς, rationes comparandi pecuniam militarem. cfr. Olynth. III, 6, 5. — κρείττων, haec est lect. vulg., ut mirum sit, Reiskio κρεῖττον, quod ex uno cod. hausit, placuisse. — εἰ — γέγονεν, *si cui contigit, aut continget.* c. 10, 4. γένοιτο βλάβη.

§. 3 Τοιούτοις — λόγοις. Hae rationes, ut quis putet, fieri posse, quod non congruat sanae rationi, quibus simul aliquid vanitatis subest (c. 5, 1. 2.), oriuntur, aluntur cujusque voluntate. — μέγα ὑπάρχει, magnam vim habet voluntas, magnum ad hu-

δὲ τὰ τῆς πόλεως ἐλάττω γέγονε, τοσούτῳ τὰ τούτων ηὔξηται.

X. 1 Τί δὴ τὸ πάντων αἴτιον τούτων, καὶ τί δήποτε ἅπαντ' εἶχε καλῶς τότε καὶ νῦν οὐκ ὀρθῶς; ὅτι τὸ μὲν πρῶτον καὶ στρατεύεσθαι τολμῶν αὐτὸς ὁ δῆμος δεσπότης τῶν πολιτευομένων ἦν καὶ κύριος αὐτὸς ἁπάντων τῶν ἀγαθῶν, καὶ ἀγαπητὸν ἦν παρὰ τοῦ δήμου τῶν ἄλλων ἑκάστῳ καὶ τιμῆς καὶ
2 ἀρχῆς καὶ ἀγαθοῦ τινος μεταλαβεῖν. Νῦν δὲ τοὐναντίον, κύριοι μὲν τῶν ἀγαθῶν οἱ πολιτευόμενοι 37

X. §. 1. Καὶ ante στρατεύεσθαι Schaef. abesse mavult, sed omnes codd. cum Dionys. servant, recte, nam καὶ δεσπότης ἦν et καὶ ἀγαπητὸν ἦν sibi respondent. — δεσπότης τῶν πολιτ. καὶ κύριος. Olim gubernabat populus magistratum, penes illum erat, alios muneribus instar beneficiorum (ἀγαθῶν) ornare. Cfr. in Aristocr. 690, 10. τότε μὲν γὰρ ἦν ὁ δῆμος δεσπότης τῶν πολιτευομένων, νῦν δ' ὑπηρέτης. Thuc. I, 121. IV, 17. ἀγαθὸν similiter dixit. — τῶν ἄλλων ἑκάστῳ, (neque cum Jacobs. ἑκάστων conjiciendum) omnibus aliis exoptatum fuit (ἀγαπητόν, ut si magnam et insperatam prosperitatem adeptus sis), a vobis accipere honores: τιμὴ et ἀρχὴ saepe junguntur. Xen. Cyr. I, 2, 15. οὐδεὶς ἀπελήλαται τιμῶν καὶ ἀρχῶν.

§. 2. Τῶν ἀγαθ. οἱ πολιτ., Bav. Aug. 3. Meerm. ordinem invertunt: id. B., sed Dionys. cum vulg. — ἐκνενευρισμένοι — συμμάχους, Greg. Cor., qui p. 52. ed. Schaef. hunc locum affert, post ὁ δῆμος inserit καθῆσθε, vid. ibi interp. Nervos dicit pecuniam et socios, qui quasi exsecti sunt. Post χρήματα interponi καί, quod est apud Aristid. p. 264., in Par. 8. Aug. 1. Franc. et in 6. Codd. apud A. et ΣΥ apud Bekk., qui et ipse recepit. Asyndeta enim si admittuntur, gradatio quaedam subest, sed hic membra aequabilia sunt. — ἐν ὑπηρέτου κ. προσθ. μέρ. Vid. Olynth. I, 6, 1. coll. in Aristocr. 690, 20. ἡ πόλις εἰς ὑπηρέτου σχῆμα καὶ τάξιν προελήλυθε. Similiter Latini numero utuntur. Cic. Caecil. 19. — ἀγαπῶντες, acquiescentes, ita dicuntur ii, qui rem aliquam detestabilem nacti laetantur, quod hac neque deteriore utantur conditione. Olynth. III, 5, 3. Pro μεταδῶσι, quod ex Aug. 1. Dion. Harl. et β. cum B. dedi, vulg. μεταδιδῶσι. — βοΐδια, Reiskio interprete, boves macrae et annis confectae. Schol. auctore hoc referendum ad Charetem, qui Lampsacum et Sigeum nactus (Olynth. I, 10.) ἔπεμψε Ἀθηναίοις βοῦς, ἃς διείλοντο κατὰ φυλάς: alia lectio βοηδρόμια non sanum praebet sensum, et

Καὶ ταῦτ' οὐχ ἵν' ἀπέχθωμαί τισιν ὑμῶν, τηνV
άλλως προήρημαι λέγειν· οὐ γὰρ οὕτως ἄφρων οὐδ'
ἀτυχής εἰμι ἐγώ, ὥστε ἀπεχθάνεσθαι βούλεσθαι
μηδὲν ὠφελεῖν νομίζων, ἀλλὰ δικαίου πολίτου κρί-
νω τὴν τῶν πραγμάτων σωτηρίαν ἀντὶ τῆς ἐν τῷ
λέγειν χάριτος αἱρεῖσθαι. Καὶ γὰρ τοὺς ἐπὶ τῶν 2
προγόνων ἡμῶν λέγοντας ἀκούω, ὥσπερ ἴσως καὶ
ὑμεῖς, οὓς ἐπαινοῦσι μὲν οἱ παριόντες ἅπαντες, μι-

---

§. 1. *Καὶ ταῦτ' οὐχ ἵνα.* „Ἐπιδιόρθωσις, qua excusat aspe- VII. ritatem orationis fine et exemplo majorum cum reprehensione adversariorum.“ *Wolf.* De conjunctivo post praeteritum vid. ad Lib. Vit. Dem. IV, 4. — *τηνάλλως*, *frustra* i. e. ut nihil sit causae, cur illos mihi invisos faciam, d. f. leg. p. 449, 15. *οὐχ ἕξει τί λέγῃ, ἀλλὰ τηνάλλως ἐνταῦθα ἐπαρεῖ τὴν φωνήν*, coll Phil. II, 73, 21. *Bergl.* ad Alciphr. p. 102. s. — *ἀτυχής εἰμι*, Reisk. ex Aug. 1. suppl. et Harl. interposuerat *τις*, quae vox etsi bene suum tueatur locum (Matth. Gr. gr. §. 487, 5.), tamen a codicibus Bekkeri abest, neque eam cum Schaefero addendam puto; idem sentit Engelh. ad h. l. *ἀτυχής* i. q. *ἠλίθιος*, „neque tam sum diis natus iratis et astris infaustis“ *Reisk.* — *ὠφελεῖν νομίζων*, nominativus ex usitata linguae graecae structura. Bremius merito me reprehendit, quod in ed. pr. dixeram, accusativum exspectari; eundem errorem admiserat Jacobs. in Attic. p. 315. qui comparat Xen. Hell. VI, 1, 9. *οἱ Ἀθηναῖοι πάντα ποιήσαιντο ἄν, ὥστε σύμμαχοι ὑμῖν γενέσθαι.* — *ἀλλὰ — αἱρεῖσθαι*, haec sententia laudatur a Stob. 147, 26.; in Bekk. Anecd. I. p. 119. pro *κρίνω* legitur *κρίνων*. Schol. haec habet: *ἐντεῦθεν μεταβέβηκεν ἐπὶ τὸ τρίτον τοῦ λόγου μέρος, ἐπιλογικὸν μὲν εἶναι δοκοῦν, ἔχον δὲ καταδρομὴν τοῦ νόμου τοῦ περὶ τῶν θεωρικῶν.* De pleonasmo in *ἔθει* et *τρόπῳ* dixi ad Phil. I, 2, 1.

§. 2. *Οἱ παριόντες.* Vulg. *παρόντες*, sed illud, haud paucis libris praeeuntibus, in his *F* et *Σ.*, jure edd. praetulerunt, i. q. *δημηγοροῦντες.* — *τὸν Ἀριστείδην — Περικλέα*, de Aristide, quem honestatem utilitati longe praetulisse constat, liceat adferre Platonis judicium in Gorg. T. IV. ed. Bip. p. 170. *εἷς δὲ καὶ πάνυ ἐλλόγιμος γέγονεν εἰς τοὺς ἄλλους Ἕλληνας Ἀριστείδης.* Nicias et Demosthenes, Alcisthenis filius (*τὸν ὁμών.*), bello Syracusano praefecti erant, Thuc. VII, 42.; uterque militiae domique peritissimus. De Pericle Isocrat. de Bigis p. 754.: *ὃν πάντες ἂν ὡμολόγησαν ὡς σωφρονέστατον καὶ δικαιότατον καὶ σοφώτατον γεγενῆσθαι πολίτην*, coll. Plat. Gorg. IV. p. 149. Multus est de his viris, pro more suo, Lucches. ad h. l.

μείζων εἰπόντι ἐμοὶ γένοιτο παρ' ὑμῶν βλάβη τῶν πεποιηκότων αὐτὰ γενέσθαι· οὐδὲ γὰρ παῤῥησία περὶ πάντων ἀεὶ παρ' ὑμῖν ἐστίν, ἀλλ' ἔγωγε ὅτι
5 καὶ νῦν γέγονε θαυμάζω. Ἐὰν οὖν ἀλλὰ νῦν γ' ἔτι ἀπαλλαγέντες τούτων τῶν ἐθῶν, ἐθελήσητε στρατεύεσθαί τε καὶ πράττειν ἀξίως ὑμῶν αὐτῶν, καὶ ταῖς περιουσίαις ταῖς οἴκοι ταύταις ἀφορμαῖς ἐπὶ τὰ ἔξω τῶν ἀγαθῶν χρήσησθε, ἴσως ἄν, ἴσως, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τέλειόν τι καὶ μέγα κτήσαισθε ἀγαθὸν καὶ τῶν τοιούτων λημμάτων ἀπαλλαγείητε, ἃ τοῖς ἀσθενοῦσι παρὰ τῶν ἰατρῶν σιτίοις διδομένοις
6 ἔοικε. Καὶ γὰρ οὔτ' ἰσχὺν ἐκεῖνα ἐντίθησιν οὔτ' ἀποθνήσκειν ἐᾷ, καὶ ταῦτα, ἃ νέμεσθε νῦν ὑμεῖς,

---

12. οὔπω μείζων οὗτος ἔσθ' ὁ φόβος τῶν πρὸς ὑμᾶς διαφορῶν. Pind. Olymp. I, 11. μηδ' Ὀλυμπίας ἀγῶνα φέρτερον αὐδάσομεν, i. e. τοῦ ἀγῶνας Ὀλυμπίας. Eurip. Troad. 372. [357.] Ἑλένης γαμεῖ με δυστυχέστερον γάμον. Alia loca vid. apud Matth. Gr. §. 453. Cfr. ex Latinis Horat. Od. II, 14, 28: mero tinguet pavimentum potiore Pontificum coenis i. e. quam quod bibitur in coenis. Liv. X, 11: adeo, ut timor ipsorum obsidioni (i. e. timori obsidionis) similis esset. Schaef. cum Dionys. legi vult: ἢ τῶν πεποιηκότων αὐτὰ ἑκάστῳ. Bekk. retinuit vulgatam.

§. 5. Ἐὰν οὖν ἀλλά. Transit Dem. ad perorationem: si vel nunc, quamvis sero (ἀλλά), sententiam mutaveritis. In libris nonnullis ἀλλὰ non legitur, sed ἔτι καὶ νῦν: at lect. vulgata difficilior, quam ut interpretis manum referat. Vid. Lys. acc. Theom. p. 354. (§. 15.) ἄν πως. ἀλλὰ νῦν γ' ἐπὶ τοῦ βήματος παιδευθῇ. Heind. ad Plat. Soph. §. 44. Illud ἔτι καὶ νῦν e versu praeced. ὅτι καὶ νῦν huc fluxit. — ταύταις, sc. ταῖς θεωρικαῖς, vocat has pecunias περιουσίας, ut cives iis non opus habere videantur. — τὰ ἔξω τῶν ἀγαθῶν, i. e. ἐπὶ τὰ τῶν ἀγαθῶν τὰ ἔξω. In Gothano aliisque libris legitur χρῆσθαι, quod Schaef. non improbat. Per μέγα ἀγαθὸν intelligere videtur potestatem sui juris. — λημμάτων απαλλαγείητε, quae sint λήμματα, vid. ad Olynth. I, 10, 2. h. l. ad θεωρικὰ et βοΐδια (§. 2.) refer. Index Lamb. dat λημματίων, quod Reiskio et Schaefero placet. — ἀσθενοῦσι, amat Noster imagines a re medica desumtas. Olynth. I, 7, 5.

§. 6. Καὶ γὰρ οὔτ' ἰσχὺν ἐκεῖνα, Bekk. olim ἐκεῖνα posuerat post γάρ, nunc vulgatam collocationem restituit. Nostrum locum, cujus gravitatem nemo non sentit, citat Athen. VI. p. 270. B. T. II. p. 535. Schw. Philostr. Apoll. T. p. 36, 27. — οὔτ'

οὔτε τοσαῦτά ἐστιν ὥστε ὠφέλειαν ἔχειν τινὰ διαρκῆ, οὔτ' ἀπογνόντας ἄλλό τι πράττειν ἐᾷ, ἀλλ' ἔστι
B ταῦτα τὴν ἑκάστου ῥᾳθυμίαν ὑμῶν ἐπαυξάνοντα.

Οὐκοῦν σὺ μισθοφορὰν λέγεις; φήσει τις. καὶ XI.
παραχρῆμά γε τὴν αὐτὴν σύνταξιν ἁπάντων, ὦ ἄν- 1
δρες Ἀθηναῖοι, ἵνα τῶν κοινῶν ἕκαστος τὸ μέρος λαμβάνων, ὅτου δέοιτο ἡ πόλις, τοῦθ' ὑπάρχοι. ἔξεστιν ἄγειν ἡσυχίαν; οἴκοι μένων εἶ βελτίων, τοῦ δι'

ἀπογνόντας, haec pecunia, quam accipitis, neque vires vestras auget, neque, si hoc medicamen *contemnitis*, vos aliquid facere patitur, quo ipsi vestras probetis vires.

§. 1. *Μισθοφοράν*. Pro mercede stipendia facere erat servo- XI.
rum: „ex horum genere nos esse jubes?" imo statim (*καὶ παραχρῆμά γε*) in eundem orator vult omnes ordinem redigi. Particc. *καὶ — γε* frequenter in initio responsionum usurpantur. Eurip. Hec. 1269. Mid. 1358. Aristoph. Lys. 489. — *σύνταξιν*, Harpocrat. *συντεταγμένη οἴκησις* (l. *διοίκησις* ex Hesych.). — *τὸ μέρος*, ut quisque illud munus, quod ipsi convenit, in se suscipiat. Animadverte usum articuli, rem statutam et certam significantis; suum quisque officium subit. Matth. Gr. 267. — *τοῦθ' ὑπάρχοι*, vulg. *εἰς τοῦθ' ἑτοίμως χρήσιμον ἑαυτὸν παρέχοι*, in aliis libris *εἰς* deest, in aliis *χρήσιμον ἑαυτόν*, in aliis pro *παρέχοι* scribitur *ὑπάρχοι*. Sed ultimae voces quam facile confundi potuerint, adparet: jam quum *τοῦτο* ad *ὑπάρχοι* non quadrare videretur, additum *εἰς*, porro quum, si *εἰς τοῦτο* legeretur, *παρέχοι* non haberet quo referretur, accessit *χρήσιμον ἑαυτόν*. In Monac. *γ. δ. τοῦθ' ὑπάρχοι* in textu, suprascr. *εἰς τοῦτο ἔτι χρήσιμον ἑαυτὸν παρέχῃ*. Sed his, quae aliunde venerunt, recisis, lectio, quam dedimus, manebit. Dinys. in Isaeo T. V. p. 609 sqq. scribit: *τοῦτο παρέχῃ*. Sed optativ. vel ob *δέοιτο* suum locum hic obtinet. Schaeferus meam rationem improbat et lectionem, quam Bekkerus olim dederat: *εἰς τοῦθ' ἕτοιμος ὑπάρξῃ* praefert. Sed hic ipse optativum nunc recepit, quem Engelhardtus ita defendit, ut suppleat *εἶπον* ad *σύνταξιν*. Ego olim *ἕτοιμος παρέχοι*, nunc praetuli *τοῦθ' ὑπάρχοι*, quod *ΣFuv* praebent, hoc sensu: *ad id praesto sit* h. e. id in se suscipiat. Vid. Olynth. III, 4, 1. ibiq. dicta. Videtur orator nostrum locum respicere mox dicens: *στρατιώτης ὑπάρχων*. — *εἶ βελτίων*, quaerenti, an, si quisque se reipubl. daret, pacem agere liceret, respondet Orator, licere, et meliore etiam ratione, non enim esse, quod populus ab aliis largitiones (*τι αἰσχρὸν ποιεῖν*) acciperet, itaque his, qui darent, pareret. Assentitur mihi Schaeferus contra Weiskium de hyp. III. 34. ita explicantem: turpiter apud exteros mercede data militare.

ἔνδειαν ἀνάγκῃ τι ποιεῖν αἰσχρὸν ἀπηλλαγμένος.
2 Συμβαίνει τι τοιοῦτον, οἷον καὶ τὰ νῦν; στρατιώτης αὐτὸς ὑπάρχων ἀπὸ τῶν αὐτῶν τούτων λημμάτων, ὥσπερ ἐστὶ δίκαιον ὑπὲρ τῆς πατρίδος. ἔστι τις ἔξω τῆς ἡλικίας ὑμῶν; ὅσα οὗτος νῦν ἀτάκτως λαμβάνων οὐκ ὠφελεῖ, ταῦτ᾽ ἐν ἴσῃ τάξει λαμβανέτω πάντ᾽
4 ἐφορῶν καὶ διοικῶν ἃ χρὴ πράττεσθαι. Ὅλως δὲ οὔτ᾽ ἀφελὼν οὔτε προσθεὶς πλὴν μικρόν, τὴν ἀταξίαν ἀνελὼν εἰς τάξιν ἤγαγον τὴν πόλιν, τὴν αὐτὴν τοῦ λαβεῖν, τοῦ στρατεύεσθαι, τοῦ δικάζειν, τοῦ ποιεῖν τοῦθ᾽ ὅ τι καθ᾽ ἡλικίαν ἕκαστος ἔχοι καὶ
5 ὅτου καιρὸς εἴη, τάξιν ποιήσας. Οὐκ ἔστιν ὅπου

---

§. 2. *Καὶ τὰ νῦν.* Si quid tale evenerit, quale nunc, ut sit bellum gerendum? Dicunt Graeci τὰ νῦν et τανῦν, vid. Koen. et Schaef. ad Greg. Cor. p. 120. sq. — *στρατιώτης αὐτός*, meliore uteris conditione, si, bello exorto, stipendia facias et totidem (duos) obolos accipias, quam ut iis in pace fruaris. Petit. L. Att. p. 554. *ἀπὸ τῶν*, cfr. ad Phil. I, 8, 2. — *ἔξω τῆς ἡλικίας*, i. e. ὑπὲρ τὸν κατάλογον, de aetate militari dict. ad Phil. I, 6, 4. — *ἀτάκτως*, Schol. μὴ στρατευόμενος. — *ἐν ἴσῃ τάξει*, pariter ac illi, qui stipendia faciunt, auferant suam pensionem, qui res domesticas administrant. vid. huj. or. 4, 2. Ceterum Bekk. ex uno cod. *Τ* νῦν post ἀτάκτως collocavit; eodem modo Dionysius, in quo et in duobus libris *FΣ*, quod pro λαμβανέτω legitur, λαμβάνων, id ex praecedenti ortum videtur; lectio vulgata sana.

§. 3. *Πλὴν μικρόν.* Nonnulli libri μικρῶν, quod etiam Schol. agnoscit, si ejus lectio sana est, sed quum μικρὸν ad ipsum verbum (ἀφελὼν — προσθεὶς) pertineat, cum cett. edd., excepto H. Wolf., hanc praetuli. Dionysius dederat πλὴν εἰ μικρῷ. quod Reisk. in μικρὸν mutabat. Hic aliquid addendo, illic detrahendo aequalitas efficitur. — *ἀταξίαν*, ut alii essent immunes a militia, alii omne ferrent onus. — *ἤγαγον*, *in hunc ordinem res redactas esse volui.* Paullo post εἶπον. Vid. de hoc aoristi usu Herm. ad Vig. p. 746. et dicta ad Olynth. I, 4, 2. — *ἔχοι*, W. ex Ald. et paucis libris dedit ἔχει, quod nexus non admittit, illud optimi libri apud A. tuentur.

§. 4. *Οὐκ ἔστιν ὅπου.* Minime illud ego institui hac aequalitate, ut desides domi maneant et accipiant, quae strenuis sunt impertienda. Bekk. nuper τοῖς ante μηδὲν expunxerat cum *FΣ*, sed nuperrime recte restituit. Idem ποιούντων, pro quo nuper vulgatam ποιησόντων dederat, ex pluribus libris reposuit. — *ἀρ-*

τοῖς μηδὲν ποιοῦσιν ἐγὼ τὰ τῶν ποιούντων εἶπον ὡς δεῖ νέμειν, οὐδ᾽ αὐτοὺς μὲν ἀργεῖν καὶ σχολάζειν καὶ ἀπορεῖν, ὅτι δὲ οἱ τοῦ δεῖνος νικῶσι ξένοι, ταῦτα πυνθάνεσθαι· ταῦτα γὰρ νυνὶ γίγνεται. Καὶ οὐχὶ μέμφομαι τὸν ποιοῦντά τι τῶν δεόντων ὑπὲρ ὑμῶν, ἀλλὰ καὶ ὑμᾶς ὑπὲρ ὑμῶν αὐτῶν ἀξιῶ πράττειν ταῦτα, ἐφ᾽ οἷς ἑτέρους τιμᾶτε, καὶ μὴ παραχωρεῖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῆς τάξεως, ἣν ὑμῖν οἱ πρόγονοι τῆς ἀρετῆς μετὰ πολλῶν καὶ καλῶν κινδύνων κτησάμενοι κατέλιπον. σχεδὸν εἴρηκα ἃ νομίζω συμφέρειν· ὑμεῖς δ᾽ ἕλοισθε ὅ τι καὶ τῇ πόλει καὶ ἅπασι συνοίσειν ὑμῖν μέλλει.

γεῖν καὶ σχολάζειν, illud W. ad corpus, militiam, opificia pertinere censet, hoc ad animum, providentiam, sollicitudinem. ἀπορεῖν, Schol. interpr., καλεῖ τὸ λαμβάνειν τοὺς δύο ὀβολοὺς καὶ ἐξὸν πλουτεῖν ἐκ τοῦ πολέμου. — τοῦ δεῖνος, eos tangit, qui mercenariis praeerant, ut Chares, Charidemus, Diopithes aliique. Cfr. Phil. I, 14, 3.

§. 5. Καὶ οὐχὶ μέμφομαι. Hic locus laudatur in Bekk. Anecd. I, p. 156., ubi ὑπὲρ ἡμῶν legitur. Docet Orator, non odio mercenariorum se haec dicere, sed Atheniensium studio. — ὑμᾶς, post hanc vocem W. et R. ex Ald. P. Manut. addidere αὐτούς, verum quum a cett. absit, delevi, idem apud B. vidi deletum. — τῆς τάξεως, hac voce, a re militari repetita, utitur ad virtutis quasi ordinem significandum et commendandum, ex quo quidem majores Graeciae principatum tenebant. — καὶ καλῶν, in paucis libris additur καὶ μεγάλων, quod R. rec., sed B. omisit. W. neutrum habet, A. καὶ καλῶν. Vid. Orvill. ad Char. p. 620., qui docet, καλὰ et μεγάλα saepe confundi, monens in suo cod. legi καὶ μεγάλων. Alterutrum abjiciendum: vulgatam retinui. Probat Schaeferus addens, in his καλῶν καὶ μεγάλων locum habuisse διττογραφίαν. — καὶ ἅπασι, W. et A. ex Ald. P. Man. καὶ ἅπασιν ὑμῖν dederunt. Ceterum Demosth. et hic judicium de pecunia theatrali effugit, ita ut ipsis Atheniensibus relictum sit, saluti publicae prospicere.

ARGUMENTUM

OLYNTHIACAE TERTIAE (I.)*)

Haec oratio his continetur partibus:

I. *Cohortatur* Demosthenes Athenienses, ut, si ipsis sua salus sit cordi, quam celerrime auxilium ferant Olynthiis et legationem, quae hoc polliceatur, mittant, ne Philippus praeveniat, cui tamen, res quamvis strenue gerenti, sed homini perfido, Olynthios fidem habituros negat. Hac igitur occasione, quae sponte se offerat, Philippum opprimendi prompto animo utendum. (I. II).

II. *Exponit*, Atheniensium desidia, qua Amphipolin aliasque urbes Macedoni capiendas reliquissent, hunc crevisse (III); et, benevolentia deorum laudata, qui hanc occasionem praebeant, cavendum ne eam con-

*) Haec oratio vulgo collocatur primo loco, sed in Prolegg. ad oratt. Olynth. p. 70 sqq. monuimus, ordinem Dionysii Halic. nobis probari. Juvat addere verba Tourelli de argumento hujus orationis: „Olynthii, vehementer a Philippo pressi, quibusque ad „illud usque tempus, conductitiis militibus, male ab Atheniensibus „succursum fuerat, novas petebant copias, non ex mercenariis, si- „cuti antea, et peregrinis conflatas, verum ipsis Atheniensibus, qui „sincero cum suae gloriae, tum communis causae studio animati „sint. Ex hac occasione Demosthenes expendit, quanti iis momenti „sit, ut Olynthum incolumem servent, — ad eum vero modum, „ut intelligatur, prioribus ipsis admonitionibus non eum, quem par „erat, successum obtigisse. Athenienses, sub Charete duce, subsi- „dio misere septendecim triremes cum bis mille peditibus, equiti- „bus vero trecentis, iisque omnibus, sicuti Olynthii petierant, Athe- „niensibus." Cfr. Philoch. apud Dionys. Halic. T. VI. p. 735.

temnant (IV). Enumerat deinceps eas res gestas, quibus Philippi opes auctae sunt, ostenditque, hunc in Atticorum etiam fines invasurum. (V).

III. *Rogat* duplicem modum, quo subveniendum sit: opem ferendo Olynthiis, et Macedoniam adgrediendo, alterutro neglecto omne conamen irritum fore. Neque etiam deesse pecuniam, modo eam recte vel adhibeant vel colligant. (VI).

IV. *Confirmat* rogationem ita, ut demonstret, Philippi potentiam infirmam esse, neque Thessalos fidos neque sua vectigalia amplius concessuros, ceteros quoque populos, quos devicerit, libertati studere ita, ut hos aegre contineat. (VII). Esse hac occasione utendum, quam si Philippus nancisceretur, hunc non e manibus dimissurum esse: rem jam in discrimine versari, utrum Philippus in Atheniensium, an ipsi in illius terra bellum sint gesturi, nam, Olyntho capta, nihil esse impedimenti, quominus huc sit Macedo venturus, plurimum autem differre, utrum Athenis, an extrinsecus bellum fiat. (VIII.)

V. *Concludit*, cuique, et civibus et dicentibus, suum esse faciundum, ut res prosperum habeant eventum. (IX).

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ

ΟΛΥΝΘΙΑΚΟΣ Γ. (Α).

I. Ἀντὶ πολλῶν ἄν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, χρημάτων 9
1 ὑμᾶς ἑλέσθαι νομίζω, εἰ φανερὸν γένοιτο τὸ μέλλον
2 συνοίσειν τῇ πόλει, περὶ ὧν νυνὶ σκοπεῖτε. Ὅτε τοίνυν τοῦθ' οὕτως ἔχει, προσήκει προθύμως ἐθέ-

---

I. §. 1. Ulpian. de nostra oratione haec habet: *Πῇ μὲν νουθετικὸς καὶ ἐπιτιμητικός, πῇ δὲ ὑποθετικός, πῇ δὲ προτρεπτικός ἐστιν οὗτος ὁ λόγος, πρὸς τὰς Ὁμήρου καὶ Θουκυδίδου δημηγορίας μεμιμημένος.* Exemplis e Thucydide petitis rem illustrat. Sententia hujus orat. est, eodem auctore, haec: *ἔστιν ἀνωτάτω κεφάλαια τοῦ λόγου δύω· τὸ συμφέρον καὶ τὸ δυνατόν.* — *Χρημάτων*, Ulpian. ad pecuniam theatralem hoc refert, consentiente *Lucches.*, alii eo oratorem retulissse putant, ut confirmet civium animos ad illam molestiam (tributorum) contemnendam. Videtur Dem. utramque spectasse. Initium hoc laudatur in Bekk. Anecd. 127, 20. — *συνοίσειν*, cfr. finem orationis antegressae, quem haud scio an non forte casuque cum hoc initio conspirare dicam. Certe A. G. Bekker l. l. p. 186. fallitur, qui haec verba tertiae orationi praefigi posse negat, vulgatum scilicet ordinem defendens. De *futuro* vid. dicta ad Olynth. II, 3, 4.

§. 2. *Ἀκούειν*, cum genit. structum: *mente concipere*, cum acc.: *auribus percipere*. Eur. Suppl. 98. *τίνων γόων ἤκουσα καὶ στέρνων κτύπον;* Med. 1273. *ἀκούεις βοάν, ἀκούεις τέκνων;* vid. Olynth. II. init. Matth. Gr. §. 349, 3. et Buttm. gr. Gr. p. 487. — *ἥκει*, A. ex Par. 9. N. et Hermog. *ἥκοι* dedit. At sensus non est: si quis *veniret* (cfr. Phil. II, 70, 26.), sed si quis *venit*, (Olynth. II, 6, 2. *εἴ τις ἔχει*). Consentit Schaef. Cett. etiam edd. vulg. — *ὑμετέρας τύχης*, Noster, qui saepius Athenienses fortunatos esse dicit, alludit, monente Budaeo, ad horum *δυςβουλίαν*, ut et saepius Aristoph. in Vesp. Schaef. lectionem unius libri *ἡμετέρας* praefert, sed reliqui libri cum Bekk. vulgatam tenent et *λάβοιτε* eam requirit. — *ἐνίοις ἂν ἐπελθεῖν*, hoc verbum pertinet ad eos, qui, quae mentem subeant, dicunt, cf. de Megap. 206, 27.

λειν ἀκούειν τῶν βουλομένων συμβουλεύειν· οὐ γὰρ μόνον εἴ τι χρήσιμον ἐσκεμμένος ἥκει τις, τοῦτ' ἂν ἀκούσαντες λάβοιτε, ἀλλὰ καὶ τῆς ὑμετέρας τύχης ὑπολαμβάνω, πολλὰ τῶν δεόντων ἐκ τοῦ παραχρῆμα ἐνίοις ἂν ἐπελθεῖν εἰπεῖν, ὥστ' ἐξ ἁπάντων ῥᾳδίαν τὴν τοῦ συμφέροντος ὑμῖν αἵρεσιν γενέσθαι. Ὁ 3
μὲν οὖν παρὼν καιρός, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μόνον οὐχὶ λέγει φωνὴν ἀφιείς, ὅτι τῶν πραγμάτων ὑμῖν ἐκείνων αὐτοῖς ἀντιληπτέον ἐστίν, εἴπερ ὑπὲρ σωτηρίας αὐτῶν φροντίζετε· ἡμεῖς δ' οὐκ οἶδ' ὅντινά μοι δοκοῦμεν ἔχειν τρόπον πρὸς αὐτά. Ἔστι δὴ 4

ἀλλ' ἐάσω τό γ' ἐπελθεῖν εἰπεῖν μοι. Non probo Bremium dicentem: „ἂν hic significat *nonnunquam*, *haud raro*, aliis locis reddi potest *saepe*.“ Vid. quae monuimus ad Phil. I, 4, 4. „*Demadi* contigere iste ingenii impetus, ea in effingendis imaginibus felicitas easque promta atque repentina lumina, quae nonnunquam lentae diligentiae longe praestant.“ *Tourr.* Cfr. Plut. Vit. Dem. c. 8. De *Aeschine* Philostr. Sophist. c. 18. — ἁπάντων, Schol. καὶ ἐσκεμμένων καὶ παραχρῆμα λεχθέντων.

§. 3. *Παρὼν καιρός.* Est haec *prosopopoeia*, quod tempori oratio tribuitur. Citat hunc locum Apsines p. 707. et Alexander de figuris p. 32. Cf. Cic. Catil. III, 5. — ἐκείνων, referendum ad res Olynthiorum. Collocationem ὑμῖν ἐκείνων αὐτοῖς ne praetermitte. — αὐτῶν, vulg. αὑτῶν, quod ex Bav. edd. emendarunt; illud i. q. ὑμῶν αὐτῶν. Locum nostrum tractavit Bremi Obss. p. 71, qui confert de Cor. p. 252, 14. νομίζειν ὑμᾶς μὴ μόνον εὔνους αὑτοῖς, ἀλλὰ καὶ φρονίμους ἀνθρώπους καὶ μάντεις εἶναι; Vid. Schaef. App. cr. I. p. 371 sq. Matth. Gr. §. 489. Bekkerus, quum olim αὑτῶν dedisset, nunc αὐτῶν exhibuit, sed non dicam, utrum sit hoc operarum vitium, quia, ut assolet, discrepantiam hanc ab edit. Reiskii, qui αὑτῶν habet, non notavit. Mecum facit Engelhardt. ad h. l. Adde φροντίζειν ὑπὲρ σωτηρίας, ut Mid. p. 526, 3. μέλειν ὑπὲρ τοῦ βελτίστου, alias cum simplici genit. Matth. §. 348, 2. Cfr. Olynth. II, 3, 1. — οὐκ οἶδ' ὅντινα, est *hyposiopesis*, si quis quid additurus, evitandi periculi causa non dicere vult. Locum nostrum laudat Thom. M. s. δοκῶ, p. 246. Cfr. Rauchenstein p. 46.

§. 4. *Ἔστι δὴ τά γ' ἐμοί.* Quum illa ita sint, adducor ut dicam, quae sentiam; hinc δή, nam quod alii libri habent δέ, non quadrat, vides etiam δὲ in Lib. de Constr. verb. apud Herm. d. em. rat. gr. gr. p. 389., ubi et hoc mutandum et τά τ' in τά γ'. *Schaef.* haec: δὲ est simpliciter connectentis: δὴ ordientis quod in-

τά γ' ἐμοὶ δοκοῦντα, ψηφίσασθαι μὲν ἤδη τὴν βοήθειαν καὶ παρασκευάσασθαι τὴν ταχίστην, ὅπως ἐνθένδε βοηθήσητε καὶ μὴ πάθητε ταὐτὸν, ὅπερ καὶ πρότερον, πρεσβείαν δὲ πέμπειν, ἥτις ταῦτ' ἐρεῖ καὶ παρέσται τοῖς πράγμασιν· ὡς ἔστι μάλιστα τοῦτο δέος, μὴ πανοῦργος ὢν καὶ δεινὸς ἄνθρωπος πράγμασι χρῆσθαι, τὰ μὲν εἴκων, ἡνίκ' ἂν τύχῃ, τὰ δ' ἀπειλῶν — ἀξιόπιστος δ' ἂν εἰκότως φαίνοιτο, — τὰ δ' ἡμᾶς διαβάλλων καὶ τὴν ἀπουσίαν τὴν ἡμετέραν, τρέψηται καὶ παρασπάσηταί τι τῶν ὅλων πραγμάτων.

II.
1 Οὐ μὴν ἀλλ' ἐπιεικῶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦθ', ὃ δυσμαχώτατόν ἐστι τῶν Φιλίππου πραγμά-

---

primis attendi oporteat. — ἤδη, „ἐν ταύτῃ τῇ ἐκκλησίᾳ, μηδὲν ἀναβαλλομένους." W. Huic voci respondet τὴν ταχίστην, *quam celerrime.* Neminem enim fore puto, qui hinc concludat, nullas copias contra Philippum missas esse; immo instante periculo orator celeritatem commendat. Vid. Rauchenstein. p. 35. — ἐνθένδε βοηθήσητε, „hinc mittendis civibus, non mercenario milite." W. Sed scripsit B. βοηθήσετε, defendente Engelhardto, sed ex lege, quam mihi ad Olynth. I, 1, 2. scripsi, vulgatam cum Bremio Obs. p. 74. retinendam putavi. — παρέσται, intererit rebus ibi gerendis, ne eas turbet Philippus. De notione futuri cfr. ad Phil. I, 6, 1. — πανοῦργος, Schol. Hermogenis ita expl.: ὁ πᾶσιν ἔργοις ἐπιβάλλων (coll. Fragm. Lex. gr. apud Herm. d. em. rat. gr. gr. p. 543.), κατεχρήσαντο δὲ τῇ λέξει οἱ παλαιοὶ ἐπὶ τοῦ ἐν κακοῖς νοήμασι καὶ ἔργοις ἐπιβούλου Vid. Aristoph. Plut. 37. Ran. 554. et saepe (coll. Hesych. s. h. v.). — ἄνθρωπος dedi ut Phil. I, 13, 3. 15, 3. et alibi. Cfr. Fritzsche Quaest. Lucian. p. 78. — τύχῃ ad ipsum Phil. referendum, ita τύχητε Phil. I, 14, 3., ubi vid. dicta. — ἀξιόπιστος, „valet haec parenthesis ad conflandum Philippo odium et incutiendum terrorem Atheniensibus." W. De hac calliditate regis vid. Olynth. I, 3, 1. Iustin. IX, 8. — τρέψηται καὶ παρασπάσ., R. ex conjectura dedit δρέψηται, ita ut hoc referret ad ἀπουσίαν, sequutus est Jacobs. Sed illa metaphora *carpendi* scriptores prosaici, quoad scio, non utuntur; vulgata, quae a Schol. agnoscitur, optime habet „ne ad se vertat et rapiat." — τῶν ὅλων πραγμάτων, i. q. Cic. d. Or. II, 37. dicit *res maximae,* nos *das Interesse des Staates.*

II. §. 1. Οὐ μὴν ἀλλ'. „Terrori consolationem miscet ac Philippi calliditati prudentiam Olynthiorum opponit atque illas rationes

των, καὶ βέλτιστον ὑμῖν· τὸ γὰρ εἶναι πάντων ἐκεῖνον ἕνα ὄντα κύριον καὶ ῥητῶν καὶ ἀποῤῥήτων, καὶ ἅμα στρατηγὸν καὶ δεσπότην καὶ ταμίαν, καὶ πανταχοῦ αὐτὸν παρεῖναι τῷ στρατεύματι, πρὸς μὲν τὸ τὰ τοῦ πολέμου ταχὺ καὶ κατὰ καιρὸν πράττεσθαι πολλῷ προέχει, πρὸς δὲ τὰς καταλλαγάς, ἃς ἂν ἐκεῖνος ποιήσαιτο ἄσμενος πρὸς Ὀλυνθίους, ἐναντίως ἔχει. Δῆλον γάρ ἐστι τοῖς Ὀλυνθίοις, ὅτι νῦν 2

eis affingit, quas fortasse non considerarunt, sed considerare debuerunt." W. — δυσμαχώτατον, cf. Olynth. I, 8, 1. 4. Est hoc σχῆμα παρὰ προςδοκίαν, ut Phil. I, 1, 2. ὃ γὰρ χείριστον. — ῥητῶν καὶ ἀποῤῥήτων, quae sunt *dicenda* et *tacenda*. Si plures arcana reipubl. noverunt, facile res mistentur. In Aristog. II. p. 805. pen. ἐλέγχει τὰ ἀπόῤῥητα τῆς πολιτείας. — στρατεύματι, nihil eorum, quae Philippi consiliis perficiendis favebant, cadebat in duces Atheniensium, qui a decretis populi pendebant. Quemadmodum vero orator *asyndetis*, ut complures res animis audientium una infigat, utitur, ita partic. καὶ saepius repetita, quod nostro loco factum vides, novo novum additurus, rei gravitatem sensim adaugere vult. Soph. El. 1187. *Demetr.* de Elocut. §. 11, 12. haec vocat συνεσωρευμένα καὶ ἐπεῤῥιμμένα κῶλα. De Polysyndetis vid. Hermog. de vi orat. p. 533. Laur. — προέχει, hoc quum R. ad Philipp. referendum putaret, maluit antea scribi τῷ γὰρ εἶναι, at ipsum τὸ εἶναι est subjectum, ad quod προέχει pertinet, cui verbo πολλῷ additum vides, quoniam notio *comparationis* in eo inest. In Dionysod. p. 1283, 2. ὁ δανειζόμενος ἐν παντὶ προέχει ἡμῶν. — καταλλαγ. vid. ad Olynth. I, 1, 1. — ποιήσαιτο, vulg. ποιήσηται, quod R. retinuit, sed illud ex Weimar. jam Fel. W. A. et B. recte dederunt, nam auctor non dicit: foedus, quod lubens *fecerit*, sed quod *faceret* Philippus. Eandem vidi Schaeferi esse sententiam monentis: non orator dicit, quodcunque *inierit*, sed quod *iniret*.

§. 2. Περὶ δόξης οὐδ' ὑπέρ. De discrimine harum praepositionum Bremi ad h. l. ita scribit: „περὶ latius patet, ὑπὲρ artius est circumscriptum. περὶ significat aliquid fieri ratione habita ad rem, cujus vel studio et amore, vel odio et aversione tenemur, ὑπὲρ autem tum nonnisi ponitur, quum res in bonam partem magni nobis est momenti, quum eam vel acquirere nobis vel non amittere studeamus." Schaef. dicit, sibi significationem ambarum praepos. latissime patere videri, quippe in universum indicantium rationem respectumque rei. Saepe tamen in ὑπὲρ inest notio *curae*

οὐ περὶ δόξης οὐδ' ὑπὲρ μέρους χώρας πολεμοῦσιν, ἀλλ' ἀναστάσεως καὶ ἀνδραποδισμοῦ τῆς πατρίδος· καὶ ἴσασιν ἅ τ' Ἀμφιπολιτῶν ἐποίησε τοὺς παραδόντας αὐτῷ τὴν πόλιν καὶ Πυδναίων τοὺς ὑποδεξαμένους. καὶ ὅλως ἄπιστον, οἶμαι, ταῖς πολιτείαις ἡ
3 τυραννὶς, ἄλλως τε κἂν ὅμορον χώραν ἔχωσι. Ταῦτ' οὖν ἐγνωκότας ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ τἄλλ',

---

pro aliquo, vid. Phil. I, 15, 2. ὅσα ἐλπίσαιμέν τινα πρᾶξιν ὑπὲρ ἡμῶν, καθ' ἡμῶν εὕρηται. Cfr. Buttm. Ind. Mid. p. 188. — ἀναστάσ. καὶ ἀνδραποδισμ. vid. h. l. apud Herm. d. emrat. gr. gr. p. 343. De ἀνδραποδ. cf. ad Phil. I, 14, 5. — ἅ τ' Ἀμφιπολιτῶν ἐποίησε τοὺς παραδόντας αὐτῷ, de trajectione particulae τε, quam post Ἀμφιπολ. exspectaveris, egit Bremi ad h. l. Schaeferus ἅττ', quod in uno codice legitur, App. I, 308. probare videtur. Matth. Gr. §. 626. (p. 1277.) monet, post relativa interdum τε postponi, laudans Eur. Phoen. 96. ἅ τ' εἶδον εἰσήκουσά τε. Adde Plat. de legg. I. p. 634. B. βουλομένους ἰδεῖν τό τε ἀληθὲς ἅμα καὶ τὸ βέλτιστον. Lycurg. in Leocr. 14, 2. εἰ μὴ κατεγνώκει τε αὑτοῦ προδεδωκέναι τὴν πατρίδα καὶ μεγάλα πάντας ἠδικηκέναι. Ex his locis patet, praeceptum a Matthia propositum justo arctius esse. Cfr. Krüger. ad Xen. An. I, 2, 21. Porro quaeritur, utrum αὐτῷ an αὑτῷ sit scribendum, illud Bekk. nuper, hoc nuperrime dedit. Engelhardt. αὑτῷ defendit, mihi αὐτῷ placet, quoniam παραδόντας interjectum est, ita ut ipsum subjectum (ἐποίησε) remotius sit. Cfr. d. Pace VI, 5. Alia est ratio loci sequentis §. 4. et Olynth. I, 10, 3. quem vide. Cfr. Blume Praef. edit. Lyc. Leocr. p. XXIV. Ceterum haec vox deest in Harl. et Dresd. — De Amphipoli et Pydna monui in com. hist. ad Lib. Vit. Dem. V, 3. — ἄπιστον — ἡ τυραννίς, quando neutrum adjectivi substantivi sustinet vices, aliis substantivis adjunctum suum retinet genus, item in lingua Latina, cfr. Vig. p. 63. Hom. Il. II, 204. οὐκ ἀγαθὸν πολυκοιρανίη. Vid. Herodt. I, 62. Plat. Men. init. ἆρα διδακτὸν ἡ ἀρετή; Nostrum loc. laudat Stob. p. 314, 6?. Add. Phil. II. p. 71, 8. οὐ γὰρ ἀσφαλεῖς ταῖς πολιτείαις πρὸς τοὺς τυράννους αὗται λίαν ὁμιλίαι.

§. 3. Ἃ προσήκει, „Gloria majorum, Graeciae principatus, oppressis opitulandi consuetudo, grassationes et injuriae Philippi, periculi magnitudo." W. — ἐθρυλεῖτε, nonnulli libri ἐθρύλλουν, alii ἐθρύλλουν τέως, quod ex prava lectione loci Olynth. II, 3, 3. ortum dicas, nam ὑμῖν, quod sequitur, fere requirit secundam personam, quam edd. recc. Idem statuit Engelhardt. ad h. l., sed Schaeferus: „videndum ne Orator dederit ὃ πάντες ἐθρύλλουν τέως, Ὀλυνθίους ἐκπολεμῶσαι δεῖν Φιλίππῳ." De scriptura vocis θρυλεῖν

ἃ προσήκει, πάντα ἐνθυμουμένους φημὶ δεῖν ἐθελῆσαι καὶ παροξυνθῆναι καὶ τῷ πολέμῳ προσέχειν, εἴπερ ποτὲ, καὶ νῦν, χρήματα εἰσφέροντας προθύμως καὶ αὐτοὺς ἐξιόντας καὶ μηδὲν ἐλλείποντας· οὐδὲ γὰρ λόγος οὐδὲ σκῆψις ἔθ' ὑμῖν τοῦ μὴ τὰ δέοντα ποιεῖν ἐθέλειν ὑπολείπεται. νυνὶ γὰρ, ὃ πάντες ἐθρυλεῖτε, ὡς Ὀλυνθίους ἐκπολεμῶσαι δεῖ Φιλίππῳ, γέγονεν αὐτόματον, καὶ ταῦθ' ὡς ἂν ὑμῖν μάλιστα συμφέροι. Εἰ μὲν γὰρ ὑφ' ἡμῶν πει- 4
σθέντες ἀνείλοντο τὸν πόλεμον, σφαλεροὶ σύμμαχοι καὶ μέχρι του ταῦτ' ἂν ἐγνωκότες ἦσαν ἴσως· ἐπειδὴ δ' ἐκ τῶν πρὸς αὐτοὺς ἐγκλημάτων μισοῦσι, βεβαίαν εἰκὸς τὴν ἔχθραν αὐτοὺς, ὑπὲρ ὧν φοβοῦνται καὶ πεπόνθασιν, ἔχειν.

Οὐ δεῖ δὴ τοιοῦτον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πα- III. 1

---

vid. ad Olynth. I, 3, 1. Scholiast. haec: βοῇ καὶ θορύβῳ χρώμενοι τοὺς Ὀλυνθίους ἐσπουδάζομεν ἐχθροὺς καταστῆναι τῷ Φιλίππῳ. — ἐκπολεμῶσαι δεῖ, illam vocem explicuimus Olynth. II, 3, 3. cfr. Harpocrat. s. h. v. Pro δεῖ vulg. et in Σ υν scribitur δεῖν, sed hoc iis deberi videtur, qui dederant ἐθρύλλουν τέως. μάλιστα συμφέροι, nam et aliis opitulamini, qui vestrum imploravere auxilium, et ipsi, hac occasione utentes, injurias vobis illatas ulciscemini.

§. 4. Ὑφ' ἡμῶν, Cod. α. Σ. Aug. 2. W. ὑμῶν, quod B. rec.; etsi praecedat ὑμῖν, pro quo nolim cum Schaefero ex aliquot libris ἡμῖν scribi, tamen, ut paullo infra dicit ἥκομεν et παρειχόμεθα, praecedente πεπόνθατε, eodem modo hic ἡμῶν dixisse videtur. Probat ἡμῶν Schaef. — μέχρι του ταῦτ' ἄν, *aliquamdiu in hac sententia fuissent*, sc. bellum esse gerendum. Non probo Bremium, qui *mediocriter* vertit. Recte Schaef. monet, non modum sed tempus significari. Neque est, quod quis cum R. ταῦτα ἂν malit scribi. — πρὸς αὐτοὺς ἐγκλημάτων, quum ἐγκλ. dicatur de *offensa alicui illata*, αὐτούς quod A. et B. dederunt, verum existimamus, nam vulg. αὐτούς. — πεπόνθασι, de hac re nihil certi constat, sed quum, monente Lucches., Philippus Ol. 106, 1. et 107, 4. in Thraciam sit profectus, hac occasione fortassis usus est ad agrum Olynthiorum oppugnandum. Vid. c. V. §. 2. Exposuimus hanc rem in Prolegg. p. 68. Cfr. A. G. Becker. l. l. p. 189.

§. 1. Παραπεπτωκότα, Schol. monet, παραπίπτειν τῶν III.
τυχαίων ἐστὶ καὶ τῶν ἐξ ἀπροσδοκήτου συμβαινόντων. — οὐδὲ κα-

ραπεπτωκότα καιρὸν ἀφεῖναι, οὐδὲ παθεῖν ταὐτόν, ὅπερ ἤδη πολλάκις πρότερον πεπόνθατε. εἰ γάρ, ὅθ' ἥκομεν Εὐβοεῦσι βεβοηθηκότες καὶ παρῆσαν Ἀμφιπολιτῶν Ἱέραξ καὶ Στρατοκλῆς ἐπὶ τουτὶ τὸ βῆμα, κελεύοντες ἡμᾶς ἐκπλεῖν καὶ παραλαμβάνειν τὴν πόλιν, τὴν αὐτὴν παρειχόμεθ' ἡμεῖς [καὶ] ὑπὲρ ἡμῶν αὐτῶν προθυμίαν, ἥνπερ ὑπὲρ τῆς Εὐβοέων σωτηρίας, εἴχετ' ἂν Ἀμφίπολιν τότε καὶ πάντων τῶν μετὰ ταῦτα ἂν ἦτε ἀπηλλαγμένοι πραγμάτων.
2 *Καὶ πάλιν ἡνίκα Πύδνα, Ποτίδαια, Μεθώνη, Πα-*

θεῖν, non debebat R. ex Par. 8. partic. *δὴ* inter has voces ponere, bene cett. edd. deleverunt. — *Εὐβοεῦσι βεβοηθηκότες*, de expeditione Euboeensi, qua laudanda oratores Graeci delectantur, dictum est ad Phil. I, 5, 2. — *Ἱέραξ*, Harpocrat. s. h. v. refert, teste Theopompo in tertia Phil., Hieracem unum ex legatis Amphipolit. fuisse, qui Athenas essent missi, ut urbem agrosque in ditionem Atheniensium darent. — *ἐπὶ τουτί*, cfr. Olynth. I, 4, 1. *πρὸς τουτὸ πάρεστι*, ibique dicta. Schaef. laudat Xen. Cyr. VIII, 1, 5. *πυρῶμεν — ἐπὶ τόδε τὸ ἀρχεῖον*. Anab. VII, 4, 6. *παρῆσαν ἐπὶ τὰς κώμας*. — *ἡμᾶς ἐκπλεῖν*, vulg. *ὑμᾶς*, sed primam personam ex pluribus codd. cum B. scripsi, nam respondet *ἥκομεν*. Porro vulg. *πλεῖν* legitur; at in Ald. utraq.; Fel. W. et A. *ἐκπλεῖν*, quod quum Demosthen. saepius in simili locutione adhibeat, recipiendum putavi. Timoth. p. 1185, 11. *μέλλων ἐκπλεῖν τὸν ὕστερον ἔκπλουν Τιμόθεος οὑτοσί*; similiter c. 6, 3. *ἐκπέμπειν*. Auger. etiam *ἐκπλεῖν*, probante Schaefero. Bekk. dedit *πλεῖν*. In Goth. text. *πλεῖν*, sed supra *ἐκ*; sed animadverti, quas hic codex suprascriptas habeat lectiones, eas plerumque veras esse. — *παρειχόμεθ' ἡμεῖς [καί.]* Ammon. de diff. vocc., qui (p. 108. Valk.) nostrum locum memoriter laudat (*τὴν αὐτὴν παρεχόμεθα προθυμίαν*), dicit, *παρέχεσθαι λέγεται ἐπὶ τῶν τῆς ψυχῆς διαθέσεων*. Bekk. vocem *καί*, quae abest ab Aug. 1. Bav. Harl. *FΣ.* delevit, ego uncis inclusi. Paullo post insuavem sonum in *ἥνπερ ὑπὲρ* accentus tollit, ut c. 1. §. 3. *εἴπερ ὑπέρ*; item Mid. p. 576, 3., ubi vid. Buttm. Ante *Εὐβοέων* artic. *τῶν* ex Par. 8. Aug. 2. Ald. Fel. Schaef. inseri vult. Bekk. nihil enotavit discrepantiae. — *πραγμάτων*, Schol. *ἃ ὑπὸ Φιλίππου πεπόνθασιν*, pertinent haec ad Philippi pollicitationes (Olynth. I, 3, 1.), ad sumtus, bella aliaque ejusmodi. Collocationem vulg. retinui, B. olim scripserat: *καὶ πάντων ἂν ἦτε τῶν μετὰ ταῦτ' ἀπηλλ.*, uti in Harl. est; nunc vulgatam restituit.

§. 2. *Πολιορκ. ἀπήγγ.*, De participio cfr. Olynth. II, 2, 3. et Matth. Gr. p. 1092. — *ἐνὶ τῷ πρώτῳ*, Par. 9. *ἐνὶ τῷ πρ.* Cod.

τοῖς μηδὲν ποιοῦσιν ἐγὼ τὰ τῶν ποιούντων εἶπον ὡς δεῖ νέμειν, οὐδ' αὐτοὺς μὲν ἀργεῖν καὶ σχολάζειν καὶ ἀπορεῖν, ὅτι δὲ οἱ τοῦ δεῖνος νικῶσι ξένοι, ταῦτα πυνθάνεσθαι· ταῦτα γὰρ νυνὶ γίγνεται. Καὶ οὐχὶ μέμφομαι τὸν ποιοῦντά τι τῶν δεόντων ὑπὲρ ὑμῶν, ἀλλὰ καὶ ὑμᾶς ὑπὲρ ὑμῶν αὐτῶν ἀξιῶ πράττειν ταῦτα, ἐφ' οἷς ἑτέρους τιμᾶτε, καὶ μὴ παραχωρεῖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῆς τάξεως, ἣν ὑμῖν οἱ πρόγονοι τῆς ἀρετῆς μετὰ πολλῶν καὶ καλῶν κινδύνων κτησάμενοι κατέλιπον. σχεδὸν εἴρηκα ἃ νομίζω συμφέρειν· ὑμεῖς δ' ἕλοισθε ὅ τι καὶ τῇ πόλει καὶ ἅπασι συνοίσειν ὑμῖν μέλλει.

γεῖν καὶ σχολάζειν, illud W. ad corpus, militiam, opificia pertinere censet, hoc ad animum, providentiam, sollicitudinem. *ἀπορεῖν*, Schol. interpr., *καλεῖ τὸ λαμβάνειν τοὺς δύο ὀβολοὺς καὶ ἐξὸν πλουτεῖν ἐκ τοῦ πολέμου.* — *τοῦ δεῖνος*, eos tangit, qui mercenariis praeerant, ut Chares, Charidemus, Diopithes aliique. Cfr. Phil. I, 14, 3.

§. 5. *Καὶ οὐχὶ μέμφομαι.* Hic locus laudatur in Bekk. Anecd. I, p. 156., ubi *ὑπὲρ ἡμῶν* legitur. Docet Orator, non odio mercenariorum se haec dicere, sed Atheniensium studio. — *ὑμᾶς*, post hanc vocem W. et R. ex Ald. P. Manut. addidere *αὐτούς*, verum quum a cett. absit, delevi, idem apud B. vidi deletum. — *τῆς τάξεως*, hac voce, a re militari repetita, utitur ad virtutis quasi ordinem significandum et commendandum, ex quo quidem majores Graeciae principatum tenebant. — *καὶ καλῶν*, in paucis libris additur *καὶ μεγάλων*, quod R. rec., sed B. omisit. W. neutrum habet, A. *καὶ καλῶν*. Vid. Orvill. ad Char. p. 620., qui docet, *καλὰ* et *μεγάλα* saepe confundi, monens in suo cod. legi *καὶ μεγάλων*. Alterutrum abjiciendum: vulgatam retinui. Probat Schaeferus addens, in his *καλῶν καὶ μεγάλων* locum habuisse *διττογραφίαν*. — *καὶ ἅπασι*, W. et A. ex Ald. P. Man. *καὶ ἅπασιν ὑμῖν* dederunt. Ceterum Demosth. et hic judicium de pecunia theatrali effugit, ita ut ipsis Atheniensibus relictum sit, saluti publicae prospicere.

IV. 1 Καὶ ἔμοιγε δοκεῖ τις ἄν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, 12 δίκαιος λογιστὴς τῶν παρὰ τῶν θεῶν ἡμῖν ὑπηργμένων καταστάς, καίπερ οὐκ ἐχόντων ὡς δεῖ πολλῶν, ὅμως μεγάλην ἂν ἔχειν αὐτοῖς χάριν εἰκότως· τὸ μὲν γὰρ πολλὰ ἀπολωλεκέναι κατὰ τὸν πόλεμον, τῆς ἡμετέρας ἀμελείας ἄν τις θείη δικαίως, τὸ δὲ μήτε πάλαι τοῦτο πεπονθέναι, πεφηνέναι τέ τινα ἡμῖν συμμαχίαν τούτων ἀντίῤῥοπον, ἂν βουλώμεθα χρῆσθαι, τῆς παρ' ἐκείνων εὐνοίας εὐεργέτημ' ἂν
2 ἔγωγε θείην. Ἀλλ', οἶμαι, παρόμοιόν ἐστιν, ὅπερ καὶ περὶ τῆς τῶν χρημάτων κτήσεως· ἂν μὲν γάρ, ὅσα ἄν τις λάβῃ, καὶ σώσῃ, μεγάλην ἔχει τῇ τύχῃ τὴν χάριν, ἂν δ' ἀναλώσας λάθῃ, συνανάλωσε καὶ

---

fallor, scribendum fuisset τῶν ἐκείνων τῶν πρότερον. Reisk. et Bekk. προτέρων. Vid. Buttm. ad Plat. Men. 93. A. (c. 31.)

IV. §. 1. Τῶν ὑπηργμένων, nonnulli libri, in his FΣ, ὑπηρ[illegible]μένων, sed glossema sapit: ὑπάρχειν alicui praesto esse, que[illegible] favore nostro amplectimur. Schol. vulgatam, quam Moschop[illegible] συμβάντων explicat, confirmat. — τὸ μὲν γάρ, Schol. hoc σχῆ[illegible] vocat παρίσωσιν κατὰ κῶλον. — κατὰ τὸν πόλεμον, mediam v[illegible]cem omittunt multi libri, et Hoogev. ad Vig. p. 296. deleri v[illegible] sed non delenda videtur, quum illud innuatur bellum, in q[illegible] Phil. oppida ista ceperat; oppositum est πάλαι. Hermog. ejusq[illegible] Schol. articul. agnoscunt. Pinzger apud Rauchenstein p. 55. bel[illegible]lum Olynthiacum intelligi vult, A. G. Becker p. 189 sq. Amph[illegible]politanum. — ἀντίῤῥοπον, Hesych. ἰσόσταθμον, *quod ejusdem est ponderis*, itaque, quae sunt amissa, recuperare valet. Orv. a[illegible] Char. p. 637. Olynthios opibus valuisse constat. — θείην, ut θεῖ[illegible] est τοῦ λογιστοῦ. Schol. Hermog. scribit εὐεργέτημ' ἂν θείη.

§. 2 Παρόμοιόν ἐστι. „Apta similitudo. Nam et pecuni[illegible] facillime consumitur et rei bene gerendae occasio paullo moment[illegible] elabitur." W. — χρημάτων, Par. 8. et cod. Orvill. (ad Char. p. 370.) κτημάτων, sed jure illud Orv. praefert. „Graeci dixerunt χρημάτων κτῆσις, κτημάτων χρῆσις" *Schaef.* — συνανάλωσε — τὴν χάριν, in Cod. α. haec ita habes: συνανήλωσε τῷ μεμνῆσθαι τὴν χάριν. De augment. in prima voce vid. ad Olynth. II, 9, 1. Sensus est: *una cum illis rebus consumit memoriam gratiarum (fortunae) habendarum.* Voces τῇ τύχῃ in plerisque libris leguntur et γρ. FΣ. Bekk. delevit; quum superfluae videantur, uncis coercui. Similem vero dativi usum habes in verbis. τὰ τῆς τροφῆς τοῖς ξένοις.

τὸ μεμνῆσθαι [τῇ τύχῃ] τὴν χάριν. Καὶ περὶ τῶν 3
πραγμάτων οὕτως οἱ μὴ χρησάμενοι τοῖς καιροῖς ὀρθῶς, οὐδ' εἰ συνέβη τι παρὰ τῶν θεῶν χρηστόν, μνημονεύουσι· πρὸς γὰρ τὸ τελευταῖον ἐκβὰν ἕκαστον τῶν προϋπαρξάντων ὡς τὰ πολλὰ κρίνεται.
Διὸ καὶ σφόδρα δεῖ τῶν λοιπῶν ἡμᾶς, ὦ ἄνδρες 4
Ἀθηναῖοι, φροντίσαι, ἵνα ταῦτ' ἐπανορθωσάμενοι τὴν ἐπὶ τοῖς πεπραγμένοις ἀδοξίαν ἀποτριψώμεθα. εἰ δὲ προησόμεθα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ τούτους τοὺς ἀνθρώπους, εἶτ' Ὄλυνθον ἐκεῖνος καταστρέψεται, φρασάτω τις ἐμοί, τί τὸ κωλῦον ἔτ' αὐτὸν ἔσται βαδίζειν ὅποι βούλεται.

Ἆρά γε λογίζεταί τις ὑμῶν, ὦ ἄνδρες Ἀθη- V.
ναῖοι, καὶ θεωρεῖ τὸν τρόπον, δι' ὃν μέγας γέγονεν 1

---

§. 3. Οὕτως. Post hanc vocem Bekk. recte interpunctionem sustulit. — προϋπαρξάντων, in multis libris πρὶν ὑπαρξ. sed haec varietas ex compendio scripturae orta, quare malui vulgatam retinere. — ὡς τὰ πολλά, haec verba absunt a Cod. α. Σ. Lock. et Bav., in quo superscripta, neque apud Sopatr. ad Hermog. p. 315. sed genuina videntur ut Phil. II, 74, 4. ὁρῶ γάρ, ὡς τὰ πολλά, ἐνίους τὴν ὀργὴν ἀφιέντας.

§. 4. Ἡμᾶς, Wolf. et Auger. e multis libris ὑμᾶς, sed, Schaefero recte judicante, ἀποτριψώμεθα nostram requirit lectionem. — ἀποτριψώμεθα, Schol. ἐκκαθαρῶμεν καὶ ἀποπλύνωμεν: metaphora a vestibus desumta; de praepos. ἐπὶ dixi ad Phil. I, 15, 4. — κωλῦον, Bekk. κωλῦον, in re ancipiti vulgatam sequutus sum. Vid. Buttm. Gr. ampl. I, 37. not. — ὅποι βούλεται, innuit Athenas. Eadem sententia Rauchensteinii p. 32. Adde, quem Schaef. laudat, Tiber. p. 32.: ἐμφαίνει γάρ, ὅτι, κωλύειν αὐτὸν οὐδενὸς βουλομένου, τῆς Ἀττικῆς ἐπιβῆναι δυνήσεται.

§. 1. Ἆρά γε. „Narratio historica rerum Philippi, qua credibile facere studet, venturum esse Philippum in Atticam." W. de vi ironica particularum ἆρά γε vid. ad Olynth. II, 8. fin. — δι' ὃν μέγας, R. ex uno Cod. dedit δι' οὗ, sequutus A. Haec lectio etiamsi veri speciem prae se ferat, tamen eam non admittendam puto: nam διὰ cum *acc.* ad rationem, quae laudatur, pertinet, διὰ c. gen. ad ipsas res, quibus aliquid efficitur. Phil. II, 67, 4. βούλομαι τοὺς λογισμοὺς ἀκοῦσαι διὰ βραχέων, δι' οὓς τἀναντία μοι παρέστηκε προσδοκᾶν, καὶ δι' ὧν ἐχθρὸν ἡγοῦμαι Φίλιππον, ad δι' ὧν intellige πραγμάτων, quare R. non in δι' οὓς debebat mutare: coll. V.

ἀσθενὴς ὢν τὸ κατ᾽ ἀρχὰς Φίλιππος; τὸ πρῶτον Ἀμφίπολιν λαβών, μετὰ ταῦτα Πύδναν, πάλιν Ποτίδαιαν, Μεθώνην αὖθις, εἶτα Θετταλίας ἐπέβη· μετὰ ταῦτα Φεράς, Παγασάς, Μαγνησίαν, πάνθ᾽ ὃν ἐβούλετο εὐτρεπίσας τρόπον, ᾤχετ᾽ εἰς Θρᾴκην.
2 Εἶτ᾽ ἐκεῖ τοὺς μὲν ἐκβαλών, τοὺς δὲ καταστήσας 13 τῶν βασιλέων ἠσθένησε· πάλιν ῥαΐσας, οὐκ ἐπὶ τὸ ῥᾳθυμεῖν ἀπέκλινεν, ἀλλ᾽ εὐθὺς Ὀλυνθίοις ἐπεχείρησεν. τὰς δ᾽ ἐπ᾽ Ἰλλυριοὺς καὶ Παίονας αὐτοῦ καὶ πρὸς Ἀρύμβαν καὶ ὅποι τις ἂν εἴποι παραλείπω
3 στρατείας. Τί οὖν, τὶς ἂν εἴποι, ταῦτα λέγεις

---

de Cor. 230, 27. Hom. Il. I, 72. ὃς ἤδη τά τ᾽ ἐόντα — ἣν διὰ μαντοσύνην. Sic nostro loco *modus*, *propter quem*, i. e. qui in causa fuit, ut magnus fieret. Similiter Latini *propter* dicunt. Cic. pro Mil. c. 22. „quod enim praemium satis magnum est tam benevolis, tam fidelibus servis, *propter* quos vivit?“ i. e. quibus vitam debet. Coll. cap. 30. et p. Rosc. Am. c. 6. Mox aliquot libri, in his Goth. et Dresd. habent ὁ ante Φίλιππος, quod non spernam ut Olynth. II, 9, 2. — Ἀμφίπολιν — ἐπέβη, Amphipol. Pydn. et Potidaeam cepit Phil. Ol. 105, 3. Methonen et Thessaliam Ol. 106, 4. Struitur ἐπέβη cum gen. ut Orat. Funebr. p. 1394. ult. νομίζω τοίνυν καὶ τοῦ τῆς χώρας ἡμῶν μὴ ἐπιβῆναι τοὺς πολεμίους — Φεράς, cfr. Phil. III. p. 113, 21. καὶ μὴν καὶ Φεράς, πρώην ὡς φίλος καὶ σύμμαχος εἰς Θετταλίαν ἐλθών, ἔχει καταλαβών, coll. comm. hist. ad Olynth. I, 6, 1. Cepit hanc urbem, ut et *Pagasas* et *Magnesiam* Ol. 106, 4. — εἰς Θρᾴκην, in cod. α. et Σ ἐς, quod Bekk. olim recepit, nuper vero εἰς, nuperrime ἐς. Vid Schaef. ad Greg. Cor. p. 77. Haec invasio non ad Ol. 106. 1., quod Jacobs., Vir Cel. statuit, sed ad Ol. 106, 4. pertinet.

§. 2. Τοὺς μὲν ἐκβαλών, τοὺς δέ, Disserui de hac re in com hist. ad h. l. — ῥαΐσας, Philippus ex morbo, cuius mentio fit Phil. I, 4, 2. et Olynth. II, 2, 4. nondum convaluerat. Harpocr. s. v. ῥᾴως ἔχων. Ad ἐπεχείρησεν cfr. c. 2. fin., et de *Illyriis*, *Paeonibus* et *Arymba* com. hist. ad h. l. Pro ὅποι Wolf. et Aug. et Ald. P. Manut. dederunt ὅπῃ, sed vulgata sana est, ut c. 4. fin.

§. 3. Τί οὖν, τὶς ἂν εἴποι, Loco hoc usus est Rauchenstein p. 31., ut orationem hanc tertiam esse probaret: equidem facile caruerim. Ex Bekkeri Codd. cum ipso τὶς ἂν dedi, sed ita, ut pronomen accentu ornarem. Fritzsche Qu. Luc. p. 27. Vulg. ἄν τις. Schaef. coma post οὖν expungi vult. Mox de καθ᾽ ἕκαστον exposui ad Phil. I, 6, 2. — ᾖ χρῆται, inter has voces vulgo interseritur

ἡμῖν νῦν; ἵνα γνῶτε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ
αἴσθησθε ἀμφότερα, καὶ τὸ προΐεσθαι καθ' ἕκα-
στον ἀεί τι τῶν πραγμάτων ὡς ἀλυσιτελές, καὶ τὴν
φιλοπραγμοσύνην, ᾗ χρῆται καὶ συζῇ Φίλιππος,
ὑφ' ἧς οὐκ ἔστιν ὅπως ἀγαπήσας τοῖς πεπραγμένοις
ἡσυχίαν σχήσει. Εἰ δ' ὁ μὲν, ὡς ἀεί τι μεῖζον τῶν 4
ὑπαρχόντων δεῖ πράττειν, ἐγνωκὼς ἔσται, ὑμεῖς δὲ,
ὡς οὐδενὸς ἀντιληπτέον ἐῤῥωμένως τῶν πραγμάτων,
σκοπεῖσθε εἰς τί ποτ' ἐλπὶς ταῦτα τελευτῆσαι. πρὸς
θεῶν, τίς οὕτως εὐήθης ἐστὶν ὑμῶν, ὅστις ἀγνοεῖ
τὸν ἐκεῖθεν πόλεμον δεῦρο ἥξοντα, ἂν ἀμελήσωμεν;
Ἀλλὰ μὴν εἰ τοῦτο γενήσεται, δέδοικα, ὦ ἄνδρες 5

πρὸς ἅπαντας, quae verba quum absint a multis Parr. Codd., Bav. Aug. 1. 2. 3. et Bekk., ejicienda putavi, ita ejec. B., videntur ex initio orat. Mid. p. 514. orta esse: τὴν ὕβριν, ᾗ πρὸς ἅπαντας ἀεὶ χρῆται. — συζῇ, Wolfius haec: cum qua vivit, quae individua eius comes est, in qua omne suum studium consumsit. — ἀγαπήσας, explicuimus ad Olynth. II, 10, 2. Schol. ἀρκεσθεὶς. Cfr. Vig. p. 221. et Matth. Gr. §. 39..

§. 4. Ἐῤῥωμένως, prae desidia Athenienses non eas, quas par erat, copias instruebant, unde concludas, fuisse antea missas. — σκοπεῖσθε, ita dedi ex multis Codd. cum W. A. B. sed vulg. σκοπεῖτε. — τελευτῆσαι, occasione lectionis diversae τελευτήσειν oblata, Bremius haec monet: aoristus ponitur, res quamvis futura cum fiducia certi ponitur, ut, qui ita loquatur, significet, tam certo sibi de futurae hujus rei veritate persuasum esse, ut si vel hoc ipso tempore fiat vel facta jam sit. Vid. dicta ad Olynth. I, 1, 2. — τίς οὕτως εὐήθης, Bekk. olim τίς οὕτως ἐστὶν εὐήθης, nunc vulgatam revocavit. Pro ὑμῶν nolim cum Schaefero ἡμῶν, quia Orator magis σκοπεῖσθε quam ἀμελήσωμεν spectavit — τὸν ἐκεῖθεν πόλεμον, Graeci ut notiones *ubi* et *quo*, ita *ubi* et *unde* in unum contrahunt; nam h. l. exspectaveris τὸν ἐκεῖ πόλεμον ἐκεῖθεν ἥξοντα. Nostrum locum, ut attractionem illustraret, attulit Buttm. Gr. gr. p. 595. Cfr. etiam Prolegg. nostra p. 73.

§. 5. Ὥσπερ οἱ δανειζόμενοι — ἀπέστησαν, Ne mutes ὥσπερ in ὅνπερ, nam illud defenditur, Phil. I, 12, 1. cfr. Bremi Obss. p. 90. s. δανείζειν, mutuum *dare*, δανείζεσθαι, mutuum sumere, vid. d. fals. leg. 371, ult. δέδοικα μὴ λελήθαμεν ὥσπερ οἱ δανειζόμενοι ἐπὶ πολλῷ ἄγοντες. Hinc δανεισταὶ creditores et debitores, cfr. Lobeck ad Phryn. p. 468, ῥᾳδίως, *temere*, idem Weisk. de hyp. III. p. 4. qui comparat Liban. III, 411, 2.

Ἀθηναῖοι, μὴ τὸν αὐτὸν τρόπον, ὥσπερ οἱ δανειζόμενοι ῥᾳδίως ἐπὶ τοῖς μεγάλοις τόκοις, μικρὸν εὐπορήσαντες χρόνον, ὕστερον καὶ τῶν ἀρχαίων ἀπέστησαν, οὕτω καὶ ἡμεῖς, ἂν ἐπὶ πολλῷ φανῶμεν ἐρραθυμηκότες καὶ ἅπαντα πρὸς ἡδονὴν ζητοῦντες, πολλὰ καὶ χαλεπὰ ὧν οὐκ ἠβουλόμεθα ὕστερον εἰς ἀνάγκην ἔλθωμεν ποιεῖν, καὶ κινδυνεύσωμεν περὶ τῶν ἐν αὐτῇ τῇ χώρᾳ.

VI. 1 Τὸ μὲν οὖν ἐπιτιμᾶν, ἴσως φήσαι τις ἂν ῥᾴδιον καὶ παντὸς εἶναι, τὸ δ' ὑπὲρ τῶν παρόντων ὅ τι δεῖ πράττειν ἀποφαίνεσθαι, τοῦτ' εἶναι συμβούλου. ἐγὼ δὲ οὐκ ἀγνοῶ μέν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι,

---

τὰ ἀρχαῖα non solum ad caput, sed etiam ad pignora (Schol. ἐνέχυρα), quae illius locum sustinent et super quibus pecunia mutua sumitur, spectat. Suid. τὰ κεφαλαῖα τῶν τόκων. Nam qui caput, quod mutuo sumsit, impendit, is pignus perdidit. Hujus loci sensus est: a Philippo mutuo sumsimus pecunias, quibus laute fruimur; pignus est regio Attica, usurae consistunt in urbium possessione, quam concedimus Philippo. Sed ipso pignore, super quo pecunias (i. e. desidiam), mutuo sumsimus, decedemus. Neutiquam mihi Vir Doctus in Seebodii bibl. crit. IV. p. 850. persuasit δανείζεσθαι esse *mutuo dare*; accedit, quod qui mutuo dat, sorte non decedit. Neque etiam sequentia hanc interpretationem admittunt. Nostram rationem tuitus est A. G. Becker l. l. p. 192. — ἐπὶ πολλῷ sc. τόκῳ, nam dum Phil. illis oppidis potitur, nos segnes sumus. „brevis enim voluptas otii magnarum opum et sociorum jactura emitur." *Reisk*.

VI. §. 1. Τὸ μὲν οὖν ἐπιτιμᾶν, Schol. haec: τὸ ἐπιτιμᾶν, ὅπερ ἐστὶ νουθετοῦντος καὶ ἐπὶ τιμῇ τῶν ἀκουόντων λέγοντος, οὐ παντός ἐστιν, ἀλλὰ μόνου τοῦ σκοποῦντος τὸ λυσιτελὲς τῶν ἀκουόντων. Laudat hunc locum Pollux IX. §. 13). — ἴσως φήσαι τις ἄν, *fortasse aliquis dixerit*, ἴσως et ἄν bene locum suum tenent. — ἐν ὀργῇ ποιεῖσθε, i. q. ὀργίζεσθε, similiter ἐν αἰσχύνῃ ποιεῖσθαι; notio enim *aestimandi* vel *non aestimandi* vindicat sibi formam mediam. — οἴομαί [γε], formam pleniorem cum nuperrima Bekkeri editione praetuli, vid. ad Phil. I, 4, 1. et Engelhardt. ad h. l., γε vero, quod in Par. 1. 2. 3. 5. et plerisque Bekk. codd. non legitur, uncis inclusi, Bekk. omisit. Schaef. monet, librariis deberi vix probabile esse. — ὑποστείλασθαι, Hesych. ὑποκρύψασθαι, metaphora a velis contrahendis translata. Phil. I, 15, 4. de Chers. 97, 23.

τοῦθ', ὅτι πολλάκις ὑμεῖς οὐ τοὺς αἰτίους, ἀλλὰ τοὺς ὑστάτους περὶ τῶν πραγμάτων εἰπόντας ἐν ὀργῇ ποιεῖσθε, ἄν τι μὴ κατὰ γνώμην ἐκβῇ· οὐ μὴν οἴομαί [γε] δεῖν τὴν ἰδίαν ἀσφάλειαν σκοποῦνθ' ὑποστείλασθαι περὶ ὧν ὑμῖν συμφέρειν ἡγοῦμαι.
Φημὶ δὴ διχῇ βοηθητέον εἶναι τοῖς πράγμασιν ὑμῖν, 2
τῷ τε τὰς πόλεις τοῖς Ὀλυνθίοις σώζειν καὶ τοὺς τοῦτο ποιήσοντας στρατιώτας ἐκπέμπειν, καὶ τῷ τὴν ἐκείνου χώραν κακῶς ποιεῖν καὶ τριήρεσι καὶ στρατιώταις ἑτέροις· εἰ δὲ θατέρου τούτων ὀλιγωρήσετε, ὀκνῶ μὴ μάταιος ὑμῖν ἡ στρατεία γένηται. εἴτε γὰρ ὑμῶν τὴν ἐκείνου κακῶς ποιούντων ὑπομεί-

---

§. 2. *Φημὶ δὴ διχῇ*, *Ulpian.* in Proleg. ad Olynth. et Phil. Oratt. p. 7. ed. Wolf. monet, Demosthenem his verbis non duplicem apparatum spectare, sed ut cives magnitudine sumtuum perterriti theatralem pecuniam mitterent, idque p. 11. ita fieri docet, quod nec prolixe id orator agitet et celeriter ad pecuniae rationem transcurrat. Dubito, an hoc modo liceat verba nostri scriptoris interpretari. — *τὰς πόλεις*, fortassis innuit eas, quarum mentio fit d. f. leg. p. 426, 9., et quas alibi dicit *δύω καὶ τριάκοντα τοῦ Χαλκιδικοῦ γένους*. Adsentitur A. G. Becker, qui confert Phil. III, 117, 20. Verba *τῷ τὴν ἐκ. χώρ. κακ. π.* habent Bekk. Anecd. I, 149. — *ἑτέροις*, i. e. copiis pedestribus, aliis, quam quae ad urbes illas expugnandas mittuntur. — *ὀλιγωρήσετε*, Harpocr. s. h. v. *ἀντὶ τοῦ ἀμελήσετε*. Pro *θατέρου* paullo ante in Bekk. Anecd. I, 159. vitiose legitur *θατέρας*. — *μάταιος ὑμῖν*, ita dedi cum W. A. et B., nam R. ex vulg. *ἡμῖν*, sed illud vel ob *ὀλιγωρήσετε* verum. — *εἴτε γὰρ ὑμῶν*, ex hoc loco Rauchenstein p. 32. suspicatur, Olynthum obsidione tunc jam pressam fuisse. — *παραστήσεται*, Schol. *χειρώσεται*. Schol. Thuc. per *δουλοῦσθαι* exponit. Etym. M. *καταστρέψασθαι*. Vid. Xen. Hellen. VI, 1, 4. *ad deditionem compellere*. Cfr. Reisk. Ind. Gr. s. v. — *προσκαθεδεῖται καὶ προσεδρ.*, hae voces, ut *καθῆσθαι* pigritiae notionem innuit, ita designant industriam; de ubertate hac Demosthenea dict. ad Phil. I, 3, 3. — *περιέσται*, ante hanc vocem W. ex Par. 8. addidit *καί* (id. in Dresd.), sed quum *περιέσται* apodoseos locum teneat, *καὶ* ferri nequit et aperte interpreti debetur. In Bekk. Anecd. I, 161. hic locus laudatur et *περιέσται* per *κατισχύσει* explicatur. — *δεῖ δὴ πολλήν*, cfr. Olynth. I, 8, 4. ubi *οὐ δὴ θαυμάζω τοῦτ' ἐγώ* rem propositam denuo inculcat.

νας τοῦτο Ὄλυνθον παραστήσεται, ῥᾳδίως ἐπὶ τὴν οἰκείαν ἐλθὼν ἀμυνεῖται· εἴτε βοηθησάντων μόνον ὑμῶν εἰς Ὄλυνθον ἀκινδύνως ὁρῶν ἔχοντα τὰ οἴκοι προσκαθεδεῖται καὶ προσεδρεύσει τοῖς πράγμασι, περιέσται τῷ χρόνῳ τῶν πολιορκουμένων. δεῖ δὴ
3 πολλὴν καὶ διχῇ τὴν βοήθειαν εἶναι. Καὶ περὶ μὲν τῆς βοηθείας ταῦτα γιγνώσκω· περὶ δὲ χρημάτων πόρου, ἔστιν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, χρήματα ὑμῖν, ἔστιν ὅσα οὐδενὶ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων στρατιωτικά· ταῦτα δὲ ὑμεῖς οὕτως ὡς βούλεσθε λαμβάνετε. εἰ μὲν οὖν ταῦτα τοῖς στρατευομένοις ἀποδώσετε, οὐδενὸς ὑμῖν προσδεῖ πόρου, εἰ δὲ μή, προσδεῖ,
4 μᾶλλον δ' ἅπαντος ἐνδεῖ τοῦ πόρου. Τί οὖν, ἄν

---

§. 3. *Περὶ δὲ χρημάτων πόρου*, περὶ absolute dictum, p. 1140, 9. *περὶ τῆς μαρτυρίας, — αὐτοί μοι δοκοῦσιν ἔργῳ ἐξελέγχειν αὐτήν;* hinc non est, quod cum R. aut πῶς; addamus, aut εἰ δεῖ λέγειν suppleamus. Eod. modo Latini *de* usurpant, Cic. Fam. II, 17. III, 12. Vid. Bremi ad h. l. — *οὐδενὶ τῶν ἄλλων*, nisi ad solos Graecos haec referas, hyperbolice dicta sunt. Wolf. ad Lept. p. 259. Cfr. Phil. I, 12, 2. ibique dicta. — *ὡς βούλεσθε*, Schol. *εἰς τὰς θέας καὶ πανηγύρεις αὐτὰ λαμβάνετε*, cfr. ad Olynth. II, 4, 2. — *μᾶλλον δ' ἅπαντος ἐνδεῖ*, ita vulg. et in plerisque Bekk. libris, in aliis δὲ παντός, quod Obsopoeo mollius videtur, sed nostrum plenius. Vid. ad Phil. I, 14, 2. Schol. *ἐνδεῖν* expl. per *παντελῶς μὴ ἔχειν*; „cum prorsus nihil est in parato." *Reisk.* Ind. Gr.

§. 4. *Γράφεις.* Capitis periculum ei imminebat, qui hoc ipsum auderet facere; citat haec verba Libanius supra p. 81. — *κατασκευασθ. καὶ εἶναι*, vulg. *καὶ ταῦτ' εἶναι.* Bekk. recte vel sine libris ταῦτ' delevit, quae vox ex praecedentibus huc descendit. Nam sensus est: equidem non dico, theorica esse stratiotica, sed contendo esse nobis stratiotica, unde unde sumatis. Alioqnin Orator secum pugnaret. Neq. Mountenejus audiendus, qui ταῦτ' per *propterea* explicat, neq. Weiskius de hyperb. III. p. 35., qui legi vult *καὶ ταῦτ' εἶναι καὶ εἶναι.* Vid. Schaef. ad h. l. et Rauchenstein l. p. 55. — *σύνταξιν*, vid. ad Olynth. II, 11, 1 et 3. Harpocrat. h. v. αὐτὴν omittit. — *οὕτω πως*, nescio, quomodo, *so ohne Umstände*, Vig. p. 438. Vid. Buttm. Ind. Mid. p. 181. Post πραγμάτων R. ex Par. 5. 7., consentiente Auger., ταῦτα collocavit, quo pronomine quum hoc loco non opus sit, recte illud ejecit Bekkerus, nam neque in viri egregii libris, neq. in Monac. s. ζ. legitur.

τις εἴποι, σὺ γράφεις ταῦτ' εἶναι στρατιω-
τικά; μὰ Δί', οὐκ ἔγωγε. ἐγὼ μὲν γὰρ ἡγοῦμαι
στρατιώτας δεῖν κατασκευασθῆναι καὶ εἶναι στρα-
τιωτικὰ καὶ μίαν σύνταξιν εἶναι τὴν αὐτὴν τοῦ τε
λαμβάνειν καὶ τοῦ ποιεῖν τὰ δέοντα· ὑμεῖς δὲ οὕτω
πως ἄνευ πραγμάτων λαμβάνετε εἰς τὰς ἑορτάς.
15 Ἔστι δὴ λοιπόν, οἶμαι, πάντας εἰσφέρειν, ἂν πολ- 5
λῶν δέῃ, πολλά, ἂν ὀλίγων, ὀλίγα. δεῖ δὲ χρημά-
των, καὶ ἄνευ τούτων οὐδὲν ἔστι γενέσθαι τῶν δε-
όντων. λέγουσι δὲ καὶ ἄλλους τινὰς ἄλλοι πόρους,
ὧν ἕλεσθε ὅςτις ὑμῖν συμφέρειν δοκεῖ· καὶ ἕως ἐστὶ
καιρός, ἀντιλάβεσθε τῶν πραγμάτων.

Ἄξιον δὲ ἐνθυμηθῆναι καὶ λογίσασθαι τὰ πράγ- VII.
ματα, ἐν ᾧ καθέστηκε νυνὶ τὰ Φιλίππου· οὔτε 1

---

§. 5. Δεῖ δὲ Χρημάτων, hanc sententiam laudant Stob. p. 504, 3. Gesn. Theodor. Metoch. p. 555 et Schol. ad Eur. Phoen. 438. — ὅστις ὑμῖν συμφέρειν δοκεῖ, vulg. ὑμῖν ἂν σ. δοκῇ, sed meliorum librorum apud Reisk. et Bekk. auctoritate nostram dedi lectionem, quae a librariis in vulgatam mutata videtur interpretantibus: si qua ratio visa fuerit. Schaefero vulgata praestabilior videtur, quippe cum totius loci calore congrua; sed discrimen non tantum est, ut meliores libros spernam. — ἀντιλάβεσθε, vid. Bekk. Anecd. I. p. 119., ubi μὲν pro ἐστί, et de Constr. Verb. apud Herm. d. em. rat. gr. gr. p. 381. ubi ἀντιλαμβάνεσθε legitur.

§. 1. Τὰ πράγματα. Haec est structura: ἐν ᾧ καθέστηκε τὰ πράγμ. Φιλ. Ante Φιλίππου vulgo legitur τοῦ, sed quum a multis codd., in his Bekk. et Monacc., absit, nec in Ald. legatur, omiserunt W. A. R. B. cfr. Olynth. I, 4, 1. παρέστη Φιλ. τὰ πράγματα, coll. 5, 3.; alia loca adfert Engelhardt. ad h. l. Schaeferus, cur articulus displicuerit, parum se intelligere fatetur. Sed videntur librarii saepe eum inseruisse. Bekk. post νυνὶ virgula interpunxit. — οὔτε γάρ, conf. similem locum Phil. I, 3, 2. — εὐπρεπῶς, R. ex Par. 7., Bav., Aug. 1. dedit εὐτρεπῶς, idem B. ex FΣ, sed lect. vulgata, quam agnoscit Schol., adaptata est sequenti κάλλιστα; cfr. Xen. d. Vectig. I, 4. κάλλιστοι δὲ βωμοὶ γίγνονται, εὐπρεπέστατα δὲ θεοῖς ἀγάλματα. Quoties π et τ confundantur, docet Bast. comm. palaeogr. p. 731. — παρόντ' ἔχει, lect. vulg. ἔχῃ; Aug. 1., Harl. ἔχοι; Aug. 3 et Mon. η ἔχει. Reisk. conjunctivum, quem retinuit, sic accipi vult, ac si scriptum esset: ὅρα, μὴ ἔχῃ,

γάρ, ὡς δοκεῖ καὶ φήσειέ τις ἂν μὴ σκοπῶν ἀκρι-
βῶς, εὐπρεπῶς οὐδ' ὡς ἂν κάλλιστ' αὐτῷ τὰ παρ-
όντ' ἔχει· οὔτ' ἂν ἐξήνεγκε τὸν πόλεμόν ποτε τοῦ-
τον ἐκεῖνος, εἰ πολεμεῖν ᾠήθη δεήσειν αὐτὸν, ἀλλ'
ὡς ἐπιὼν ἅπαντα τότε ἤλπιζε τὰ πράγματα ἀναιρή-
2 σεσθαι, κᾆτα διέψευσται. Τοῦτο δὴ πρῶτον αὐ-
τὸν ταράττει παρὰ γνώμην γεγονὸς καὶ πολλὴν ἀθυ-
μίαν αὐτῷ παρέχει, εἶτα τὰ τῶν Θετταλῶν· ταῦτα
γὰρ ἄπιστα μὲν ἦν δήπου φύσει καὶ ἀεὶ πᾶσιν ἀν-
θρώποις, κομιδῇ δ', ὥσπερ ἦν, καὶ ἔστι νῦν τού-
τῳ· καὶ γὰρ Παγασὰς ἀπαιτεῖν αὐτόν εἰσιν ἐψηφισ-
3 μένοι καὶ Μαγνησίαν κεκωλύκασι τειχίζειν. Ἤκουον

---

sed quum ne μὴ quidem in textu legatur, haec ratio interpretandi contortior videtur. B. scrips. ἔχοι, cui lectioni tertiam ἔχει praetuli, quum non dubitanter haec proferantur. Haec olim scripseram. Schaefero unice ἔχοι placebat, sed retractavit sententiam App. crit. T. II. p. 268. ἔχει praeferens, idem Engelhardt. ad h. l. Vid. Matth. Gr. II. p. 858. — *ὡς ἐπιών*, ut primum invasit. Hoc loco usus sum in Prolegg. p. 73, item Rauchenstein p. 33.

§. 2. *Ταῦτα γὰρ ἄπιστα.* Cfr. Phil. I, 3, 3. ταῦτα πάντα. Thessalorum perfidia in proverbium abierat, hinc Θεσσαλὸν νόμισμα pro adulterina pecunia. Noster Aristocr. 657, 25. haec: ὑμεῖς οὐδένα προὐδώκατε πώποτε τῶν φίλων, Θετταλοὶ δὲ οὐδένα πώποθ' ὅντινα οὔ. coll. de Cor. p. 246, 2. Hemsterh. ad Comici Plut. p. 155. Weisk. de hyp. I. p. 24. et Lucches. ad h. l., qui causas infamiae exponit. De impetu Philippi in Thessaliam Dem. Phil. III, 117, 25. ita: οὐχὶ τὰς πόλεις καὶ τὰς πολιτείας αὐτῶν (Θετταλῶν) περιῄρηται καὶ τετραδαρχίας καθέστακε; — *Παγασὰς ἀπαιτεῖν αὐτόν*, cfr. Olynth. I, 5, 1. Harpocrat. s. Παγασ. Bekk. Anecd. I. p. 119. Weisk. l. l. I, p. 46. in his verbis hyperbolen contineri putat, quam non video. — *Μαγνησίαν τειχίζειν*, Schol. tradit, Philippum in urbe Magnetum castellum exstruxisse. Vid. Prolegg. p. 74 et 75.

§. 3. *Τοὺς λιμένας καὶ τὰς ἀγοράς.* Thessali a tyrannis liberati vectigalia e portibus et nundinis redeuntia Philippo concesserant, Olynth. I, 4, 2.; *ἀγορὰς* Orvill. ad Char. p. 307. explicat *fora, ubi commeatus veneunt.* Jam ὁ καρπὸς τῶν λιμένων καὶ τῶν ἀγορῶν erant *vectigalia.* Weisk. de hyp. II, 35 sq. articuli τοὺς et τὰς hanc vim esse putat, ut totum aliquid ejusque omnes partes significet, sed nulla alia est', ni fallor, quam portus et fora, *quae illi habent.* — *Τὰ Θετταλῶν*, Par. 5. 7. 8. Aug. 3. Ald. Manut

δ᾽ ἔγωγέ τινων ὡς οὐδὲ τοὺς λιμένας καὶ τὰς ἀγο-
ρὰς ἔτι δώσοιεν αὐτῷ καρποῦσθαι· τὰ γὰρ κοινὰ
τὰ Θετταλῶν ἀπὸ τούτων δέοι διοικεῖν, οὐ Φίλιπ-
πον λαμβάνειν. εἰ δὲ τούτων ἀποστερήσεται τῶν
χρημάτων, εἰς στενὸν κομιδῇ τὰ τῆς τροφῆς τοῖς
ξένοις αὐτῷ καταστήσεται. Ἀλλὰ μὴν τόν γε Παί- 4
ονα καὶ τὸν Ἰλλυριὸν καὶ ἁπλῶς τούτους ἅπαντας
ἡγεῖσθαι χρὴ αὐτονόμους ἥδιον ἂν καὶ ἐλευθέρους
ἢ δούλους εἶναι· καὶ γὰρ ἀήθεις τοῦ κατακούειν
τινός εἰσι, καὶ ἄνθρωπος ὑβριστής, ὥς φασιν. Καὶ
μὰ Δί᾽ οὐδὲν ἄπιστον ἴσως· τὸ γὰρ εὖ πράττειν
6 παρὰ τὴν ἀξίαν ἀφορμὴ τοῦ κακῶς φρονεῖν τοῖς
ἀνοήτοις γίγνεται· διόπερ πολλάκις δοκεῖ τὸ φυλά-
ξαι τἀγαθὰ τοῦ κτήσασθαι χαλεπώτερον εἶναι.

τῶν Θεττ., quod W. rec., sed τὰ Θεττ., quod R. A. et B. habent, veram lectionem existimamus, ut paullo ante τὰ πράγμ. τὰ Φιλ. Schaef. mavult τὰ τῶν Θεττ. — *ἀπὸ τούτων δέοι διοικεῖν*, sc. e vectigalibus. Phil. I, 8, 2. ἀπὸ τοῦ πολέμου. Optativi δέοι (sc. αὐτοὺς) causa sita est in *oratione obliqua*. Sophocl. Philoct. 615. ὑπέσχετο τὸν ἄνδρ᾽ Ἀχαιοῖς τόνδε δηλώσειν ἄγων· *οἴοιτο* μὲν μάλιστ᾽, ἑκούσιον λαβών. Schaef. mel. crit. p. 102. Matth. Gr. §. 529, 2 et 3. Ex Latinis cfr. Caes. d. bell. g. I, 20. quibus opibus ac nervis *uteretur*. — *εἰ δὲ τούτων ἀποστερήσεται*, ita multi Codd., in his FΣ apud Bekk., in cujus Anecd. I, 119. quod legitur εἰ servato aor. conjunctivo, nescio an praeferam. Idem statuit C. E. A. Schmidt ad Dinarch. p. 4. Vulg. ἂν ἀποστερηθῇ. — *εἰς στενὸν — καταστήσεται*, Par. 3. ἐς, quod B. olim receperat, nunc vulgatum; cfr. de Cherson. p. 92, 18. *καθιστᾶσι* τὴν πόλιν *εἰς* τὸν αὐτὸν τρόπον. Structurae dativi τοῖς ξένοις exempla habet Matth. Gr. §. 387. cfr. Olynth. II, 6. fin.

§. 4. *Παίονα καί*. De Paeonibus et Illyriis vid. comm. hist. ad c. 5, 2. — *αὐτονόμ. καὶ ἐλευθ.*, illud refertur ad leges, hoc ad vectigalia; vid. ad Phil. I, 2, 2. — *ἄνθρωπος*, vulg. ἄνθρωπος. Fritzsche Quaest. Luc. p. 78. hoc loco spiritum lenem praefert.

§. 5. *Τὸ γὰρ εὖ πράττειν*. Celebris sententia est, a multis laudata. — *παρὰ τὴν ἀξίαν*, *contra dignitatem*, ut Olynth. I, 4, 1. — *τὸ φυλάξαι*, Xen. Cyr. VII, 5, 76. haec: τὸ δὲ λαβόντα κατέχειν, οὐκέτι τοῦτο ἄνευ σωφροσύνης οὐδ᾽ ἄνευ ἐγκρατείας οὐδ᾽ ἄνευ πολλῆς ἐπιμελείας γίγνεται.

VIII. Δεῖ τοίνυν ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὴν
1 ἀκαιρίαν τὴν ἐκείνου καιρὸν ὑμέτερον νομίσαντας, ἑτοίμως συνάρασθαι τὰ πράγματα, καὶ πρεσβευομένους ἐφ' ἃ δεῖ καὶ στρατευομένους αὐτοὺς καὶ παροξύνοντας τοὺς ἄλλους ἅπαντας, λογιζομένους, εἰ Φίλιππος λάβοι καθ' ἡμῶν τοιοῦτον καιρὸν καὶ πόλεμος γένοιτο πρὸς τῇ χώρᾳ, πῶς ἂν αὐτὸν οἴεσθε ἑτοίμως ἐφ' ἡμᾶς ἐλθεῖν; εἶτ' οὐκ αἰσχύνεσθε, εἰ μηδ' ἃ πάθοιτ' ἄν, εἰ δύναιτ' ἐκεῖνος, ταῦτα
2 ποιῆσαι καιρὸν ἔχοντες οὐ τολμήσετε; Ἔτι τοίνυν,

VIII. §. 1. *Δεῖ τοίνυν*, „Oratio, quae per interrogationem indirectam finienda erat, desinit per directam: quod aptum est ad commotionem animi dicentis prodendam.“ *Bremi.* τὴν ἀκαιρίαν capite praegresso descriptam vides. — ὑμέτερον, ita ΣΤΩ apud Bekk., lect. vulg. ἡμέτερον non convenit ὑμᾶς, quod in eodem enunciato legitur, convenit vero καθ' ἡμῶν in altero enunciato, vid. ad Phil. I, 4, 4. — συνάρασθαι τὰ πράγματα, Hesych. ξυμπονῆσαι explicat per συνάρασθαι, *auxilium adferre rebus Olynthiorum.* Leguntur haec apud Herm. de em. rat. gr. gr. p. 359. et Bekk. Anecd I, 171. — ἐφ' ἃ δεῖ, „ad negotia curanda, quae curare oportet.“ *Schaef.* Scilicet ad eos, apud quos negotia curanda erant. Argutius de hoc loco disputat Rauchenst. p. 36. — λογιζομένους, vulg. ὡς post hanc vocem, sed abest a libris Bekk. et Monacc. in η subter scriptum, ut pateat librariis deberi. — πρὸς τῇ χώρᾳ, cfr. Phil. I, 9, 3. ibique dicta. — πῶς οἴεσθε ἑτοίμως ἐλθεῖν jungenda sunt, ut Phil. II, 70, 24. πῶς γὰρ οἴεσθ', ἔφην, δυσχερῶς ἀκούειν Ὀλυνθίους. Vid. Fritzsche Quaest. Luc. p. 80. Bene Wolfius: dicendum fuisset, λογιζομένους, πῶς ἂν ἑτοίμως ἐφ' ἡμᾶς ἔλθοι. Sed Dem. αὐτὸν οἴεσθε ex affectu interposuit. Dedi ἐφ' ἡμᾶς, quae est lect. vulg., ut hoc respondeat antecedd. καθ' ἡμῶν, idem W. et A. sed R. et B. ἐφ' ὑμᾶς. Schaef. adsentitur. — εἶτ' οὐκ αἰσχ., interrogat cum indignatione, ut Phil. I, 13, 3. Plut. Alcib. c. 7. Vig. p. 395. Buttm. Ind. Plat. dial. IV. p. 217.

§. 2. *Ἔτι τοίνυν.* Bellum in Macedonia expeditum esse docet, in Attica grave et formidabile. τοίνυν est ejus, qui rem inchoatam demonstrare pergit: *jam vero.* Hoogev. de partic. p. 754. Schaef. vertit: *praeterea*, simul iungens ἔτι et confert praeter alia loca Xen. Cyr. I, 1, 2. — πότερ' ὑμᾶς cum Bekkero dedi ex Harl. Aug. 2. Ald. Tayl. FΣ et Mon. ζ. vulg. πότερον ὑμᾶς. — ἀντέχειν cfr. ad Olynth. I, 4, 3. — τὴν ὑπάρχουσαν — ταύτην, terra, quae ei jam est, et quam a patribus accepit, significatur. R. monet,

ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μηδὲ τοῦθ' ὑμᾶς λανθανέτω,
ὅτι νῦν αἵρεσίς ἐστιν ὑμῖν, πότερ' ὑμᾶς ἐκεῖ χρὴ πο-
λεμεῖν ἢ παρ' ὑμῖν ἐκεῖνον. ἐὰν μὲν γὰρ ἀντέχῃ τὰ
τῶν Ὀλυνθίων, ὑμεῖς ἐκεῖ πολεμήσετε καὶ τὴν ἐκεί-
νου κακῶς ποιήσετε, τὴν ὑπάρχουσαν καὶ τὴν οἰ-
κείαν ταύτην ἀδεῶς καρπούμενοι, ἂν δ' ἐκεῖνα Φίλ-
ιππος λάβῃ, τίς αὐτὸν κωλύσει δεῦρο βαδίζειν;
Θηβαῖοι; μὴ λίαν πικρὸν εἰπεῖν ᾖ, καὶ συνεισβα- 3
λοῦσιν ἑτοίμως. ἀλλὰ Φωκεῖς, οἱ τὴν οἰκείαν οὐχ
οἷοί τε ὄντες φυλάττειν, ἐὰν μὴ βοηθήσηθ' ὑμεῖς;
ἢ ἄλλος τις; „ἀλλ' ὦ τᾶν οὐχὶ βουλήσεται." τῶν
ἀτοπωτάτων μέντ' ἂν εἴη, εἰ ἃ νῦν ἄνοιαν ὀφλισκά-
νων ὅμως ἐκλαλεῖ, ταῦτα δυνηθεὶς μὴ πράξει.

ταύτην vi carere, hinc mavult αὐτῷ, sed pronomine addito ipsam illam terram accuratius denotat et quasi monstrat, quam dixerat τὴν ἐκείνου. Mox post αὐτὸν vulg. ἔτι legebatur, sed quum ἔτι abest a Par. 1. 2. 5. 8. Ald. Tayl. Lock. Bav. Aug. 2. 3. α. et *Fv*, neque apud Syrian. ad Hermog. p. 308. legatur, olim uncis incluseram, nunc, Schaefero suadente, delevi; videtur enim ex c. 4, 4. huc translatum. Bekk. retinuit.

§. 3 *Θηβαῖοι*; Veteres capitalesque discordiae inter Thebanos et Athenienses intercedebant ob insitam finitimis gentibus aemulationem. de Cor. 231, 3. 324, 15. Hinc, auctore Aesch. d. f. leg. p. 278., Epaminondae dictum fuit: ὡς δεῖ τὰ τῆς Ἀθηναίων ἀκροπόλεως προπύλαια μετενεγκεῖν εἰς τὴν προστασίαν τῆς Καδμείας. Hoc tempore Thebani contra Phocenses belligerantes, quibus Athenienses auxiliabantur, saepe illos vicerant. Vid. Lib. Vit. Dem. c. 5. — *Φωκεῖς*; vid. ad Olynth. II, 3, 3. hi nisi Atheniensium et Lacedaemoniorum opibus sustentati fuissent, prorsus corruissent. de Cor. 230, 29. ὑμεῖς οὕτω διέκεισθε, ὥστε Φωκέας μὲν βούλεσθαι σωθῆναι, καίπερ οὐ δίκαια ποιοῦντας ὁρῶντες. Ceterum post Φωκεῖς commate et post ὑμεῖς signo interrogandi interpunxi, vulg. hoc post Φωκεῖς et post ὑμεῖς punctum. — *ἢ ἄλλος τις;* ad Phil. I, 3, 2. vidimus, hac locutione eum innui, quem quis nominare nolit: hic ad Thessalos pertinere videtur, qui, quippe homines infidi, ad Philippum, a quo alienos esse Noster dixerat, redire poterant. — *ἀλλ' ὦ τᾶν* „est blande loquentis" *Schaef.* Schol. ἀνθυποφορὰν στοχαστικὴν appellat. — *ἀτοπωτάτων*, ut αἰσχρῶν Olynth. I, 1, 2. adde Matth. Gr. §. 322, 2. μέντοι est serio dicentis, *vero*, *tamen*, vid. Phil. I, 1, 4. — *ἄνοιαν ὀφλισκ.*, stultitiae nomen sibi conflat (Phil. I, 13, 1. Olynth. I, 2, 1.), si dicit, se huc venturum esse.

4 Ἀλλὰ μὴν ἡλίκα γ' ἐστὶ τὰ διάφορα ἐνθάδε ἢ ἐκεῖ
πολεμεῖν, οὐδὲ λόγου προσδεῖν ἡγοῦμαι. εἰ γὰρ ὑμᾶς
δεήσειεν αὐτοὺς τριάκοντα ἡμέρας μόνας ἔξω γενέ-
σθαι, καὶ, ὅσα ἀνάγκη στρατοπέδῳ χρωμένους, τῶν 17
ἐκ τῆς χώρας λαμβάνειν, μηδενὸς ὄντος ἐν αὐτῇ
πολεμίου λέγω, πλέον ἂν οἶμαι ζημιωθῆναι τοὺς
γεωργοῦντας ὑμῶν, ἢ ὅσα εἰς ἅπαντα τὸν πρὸ τοῦ
5 πόλεμον δεδαπάνησθε. Εἰ δὲ δὴ πόλεμός τις ἥξει,
πόσα χρὴ νομίσαι ζημιώσεσθαι! καὶ προσέσθ' ἡ
ὕβρις καὶ ἔτι ἡ τῶν πραγμάτων αἰσχύνη, οὐδεμιᾶς
ἐλάττων ζημίας τοῖς γε σώφροσι.

---

§. 4. *Εἰ γὰρ ὑμᾶς.* Minucian. p. 160. figuram hanc appellat *enthymema a figmento* (ἀπ' ἀναπλασμοῦ). — *ἔξω γενέσθαι*, sc. τῆς πόλεως; saepe cum adverbb. δίχα, ἔγγυς, μεταξύ, ὅμου, χωρίς, ἔξω verbum γενέσθαι struitur. Xen. Cyr. I, 6, 1. ἔξω τῆς οἰκίας ἐγένοντο. Similem rationem vide Phil. I, 10, 3. — *τῶν ἐκ τῆς χώρας λαμβάνειν*, genit. pendet a λαμβάνειν, nam pars innuitur, *sumere ex proventibus terrae.* Xen. Cyr. I, 4, 20. λαβὼν τῶν ἐῤῥωμένων ἵππων τε καὶ ἀνδρῶν. Plut. Cim. 10. λαμβάνειν τῆς ὀπώρας. — *λέγω*, „notabilis hic usus verbi λέγω, quippe positi pro formula καὶ ταῦτα" *Schaef.* Cfr. Aeschin. in Ctes. p. 594. τρίτον δὲ, τὸ μέγιστον λέγω. Vid Valcken. ad Eur. Phoen. 994. — *οἶμαι*, haec vulg., quam R. non debebat mutare in οἴομαι, illam revocavit etiam B. — *τὸν πρὸ τοῦ*, Reizius de prosod. graec. acc. inclin. p. 15. vult προτοῦ scribi. Idem legitur apud *Herm.* d. enarrat. gr. gr. p. 346., ubi hic locus laudatur. Sed Etym. M. 756, πρὸ τοῦ, ὁ δὴ καὶ πρὶν λέγεται. Hinc divisim scripsi cum Bekk. vid. Lept. p. 496, 18. μαρτυρεῖ πᾶς ὁ πρὸ τοῦ χρόνος γεγονώς. Nos similiter: *vor dem.* Wolfius cum Scholiasta recte intelligit bellum Amphipolitanum, in quod MCC talenta impensa fuerant, immerito reprehensus a Schaefero.

§. 5. *Εἰ δὲ δὴ*, Reisk. ex app. Frcfr. καὶ post δὴ insertit; item olim Bekk. ex *Τ*, nuper ejecit, nuperrime revocavit, sed interpolamentum haec vox sapit. — *ζημιώσεσθαι* dedi cum Bekk. ex FΣ. Aug. 1. suppl. Ald. Tayl. Bav., nam constat, futurum tertium saepe passivam innuere notionem. Exempla ex Thuc. attulit Poppo Prol. in Thuc. I. 192. adde Eur. Phoen. 265. *βεβλήσεται* τις θεῶν βροτησία χερί; Buttm. Gr. ampl. II. p. 53 sq. — *προσέσθ'*, haec lectio, quam cum W. A. et B. recepi, praeferenda vulgatae πρόσεσθ', nam convenit ζημιώσεσθαι. „Probarem, si meminissem exemplorum elisae αι in Demosthenicis. Sed non video, cur praesens displicuerit: *huc accedit, adde.*" *Schaef.* — *ἡ ὕβρις*,

Πάντα δὴ ταῦτα δεῖ συνιδόντας ἅπαντας βοη- IX.
θεῖν καὶ ἀπωθεῖν ἐκεῖσε τὸν πόλεμον, τοὺς μὲν εὐπόρους, ἵν' ὑπὲρ τῶν πολλῶν ὧν καλῶς ποιοῦντες ἔχουσι μικρὰ ἀναλίσκοντες τὰ λοιπὰ καρπῶνται ἀδεῶς, τοὺς δ' ἐν ἡλικίᾳ, ἵνα τὴν τοῦ πολεμεῖν ἐμπειρίαν ἐν τῇ Φιλίππου χώρᾳ κτησάμενοι φοβεροὶ φύλακες τῆς οἰκείας ἀκεραίου γένωνται, τοὺς δὲ λέγοντας, ἵν' αἱ τῶν πεπολιτευμένων αὐτοῖς εὐθῦναι ῥᾴδιαι γένωνται· ὡς ὁποῖ' ἄττ' ἂν ὑμᾶς περιστῇ τὰ πράγματα, τοιοῦτοι κριταὶ καὶ τῶν πεπραγμένων αὐτοῖς ἔσεσθε. χρηστὰ δ' εἴη παντὸς εἵνεκα.

Schaeferus cum Augerio: „contumeliae hostibus illatae." Apte laudat de Cor. 296, 21. — οὐδ. ἐλάττων ζημίας, locum hunc explicuimus ad Olynth. I, 6, 4. ζημίας est in utraq. Ald., vulg. ζημία. De *coercendi* notione in partic. γε vid. Matth. Gr. §. 602.

IX. Καλῶς ποιοῦντες, W. et A. „deûm benignitate." uterque addit Schaefero probante, formulam esse, qua exprobrationis et invidentiae suspicionem orator deprecetur. Reisk. bene: quorum de possessione iis congratulor. Vid. de Cor. p. 304, 26. ὑμεῖς καλῶς ποιοῦντες τοὺς καρποὺς κεκόμισθε. Mid. 582, 20. εἰσὶ μὲν εἰς τὰ μάλιστα αὐτοὶ πλούσιοι καὶ καλῶς ποιοῦσι, quod Buttm. vertit, *und thuen wohl daran*. Vid. Herm. ad Vig. p. 779. — καρπῶνται, hunc locum habet *Bekk.* Anecd. I, 149. — ἐν τῇ Φιλίππου, post τῇ vulgo additur τοῦ, sed abest a Par. 1. 3. 5. 8. Harl., Aug. 1. 2. 3. Bav. Meerm. α. et β. Bene omisit B., quin hanc diversitatem notaret: idem fecimus c. 7, 1. Schaef. non probat. — ἀκεραίου, Schaefer: ἕως ἀκέραιός ἐστι, potius: ita ut incolumis sit, similiter ἠϋξήθη μέγας Olynth. I, 2. fin. Cfr. Fritzsche Quaest. Luc. p. 40. — εὐθῦναι, explicationem hujus vocis repet. ex not. ad Phil. I, 14, 4. — περιστῇ, cfr. d. f. leg. p. 450, 12. ὁρᾶτε, πηλίκα τῇ πόλει περιέστηκε τὰ πράγματα: add. Olynth. II, 3, 3. — κριταὶ καί, vox καὶ abest a Par. 1. 5. 7. 8. Aug. 1. Ald. Tayl. et β„ sed in plerisque Bekkeri libris legitur; Schaefero ex antegressa syllaba nata videtur: verûm hac ipsa de causa etiam omitti potuit. — παντὸς εἵνεκα, Thom. M. p. 307. εἵνεκα et Platonis esse et Demosthenis. Idem Bekk. dedit in Lycurg. in Leocr. p. 241, 2. R. Vid. Wolf. ad Lept. p. 338. Spalding. ad Mid. c. 44. Bremi Excurs. VI. ad Lys. p. 443. Schol. expl. διὰ πάντας. Wolf. πάντων συμπροθυμουμένων, *quantum in quoque est*. cfr. Olynth. II, 5, 1. ἕνεκά γε ψηφισμάτων. A. G. Bekker vertit: *um Aller willen*, rectius Jacobsius: *durch gemeinschaftliche Beywirkung*.

PROLEGOMENA

IN

ORATIONEM DE PACE*).

Olyntho expugnata**) Ol. 108, 1. (348 a. Ch.) et jam ante quum Philippi ad consiliorum suorum rationem persequendam plurimum interesset, pacem cum Atheniensibus iniisse (Aesch. d. f. leg. p. 196 et 201. Dem. de Cor. 231, 19. Liban. Arg. or. de pac. I, 2.), humanissimum se praebuit in eos, qui ut cives Olynthi ab ipso captos redimerent, in Macedoniam venerant. Quo factum est, ut Philocrate (ad Lib. Arg. II, 1.) auctore Ol. 108, 2 decem legati, in his Aeschines et Demosthenes, ab Atheniensibus, qui et ipsi bello diuturno defatigati, hoc ut primum componi volebant, Pellam mitterentur ad pacem cum Philippo jungendam. Dem. d. fals. leg. 392, 15. Lucches. ad or. de Pac. II, 2. (p. 304 — 7. ed. All.)

De rebus, quas ibi gesserint, nihil certi constat, nisi conjiciamus pacis deinde factae fundamenta esse posita; certe Atheniensibus legationem hanc valde probatam fuisse ex honoribus, quibus reduces ornabant, concluseris. At Philippus dum ipse pro solenni more Athenas mitteret, qui jurisjurandi fidem darent, Thra-

*) Vid. *Lucches.* II, p. 293. ed. All. *Vogel* vit. Phil. p. 102 — 131. coll. 277 sqq. *Jacobs* vers. or. publ. Dem. p. 301 sqq. *A. G. Becker* Dem. ut orat. et pol. p. 53 — 67. *Idem* introduct. ad vers. huj. or. I. p. 217. *Jo. Theod. Vömel* de pace inter Athenienses et Philippum composita. Francf. 1827. 4. Cfr. Seebode N. Archiv f. Phil. u. Paed. III, 3. p. 5 sqq.

**) Vid. Prolegg. in Orr. Olynth. p. 70.

ciam invasit. Dem. d. f. leg. 390, 2. *Δορίσκον, Θρᾴκην, τὰ ἐπὶ τῶν τειχῶν, Ἱερὸν ὄρος, πάντα τὰ πράγματα ἐν εἰρήνῃ καὶ σπονδαῖς ᾕρει.* coll. Phil. III, 114, 20. Interea mense Elaphebolione concio populi Athenis habita, pax inita et XXV^mo die Elaph. (Mart.) jusjurandum ab Atheniensibus et plerorumque sociorum legatis, nisi Phocenses et Cersobleptem excipias datum est*). Jam Demosthenes id nunc inprimis egit, ut quam celerrime legati ad Philippum proficiscerentur, quibus invicem jurisjurandi fidem rex daret. Decemviri electi sunt. Dem. d. Cor. 233, 21. *ἐγὼ μὲν τοίνυν ἔγραψα βουλεύων ἀποπλεῖν τὴν ταχίστην τοὺς πρέσβεις ἐπὶ τοὺς τόπους, ἐν οἷς ἂν ὄντα τὸν Φίλιππον πυνθάνωνται, καὶ τοὺς ὅρκους ἀπολαμβάνειν;* et paullo post: *Φιλίππῳ μὲν ἦν συμφέρον, ὡς πλεῖστον τὸν μεταξὺ χρόνον γενέσθαι τῶν ὅρκων, ὑμῖν δ' ὡς ἐλάχιστον.* Profecti in Macedoniam legati Atheniensium Pellae male desederunt, usque dum Philippus ex Thracia rediret. Tandem pacem jurejurando rex confirmavit legatisque redeuntibus epistolam dedit ad Athenienses, qua moram, quae ex ipsius commodo fuerat, excusaret; nam mense Scirrophorione — qui annum claudit et nostro Jun. respondet — tribus mensibus praeterlapsis revertebantur, hucusque blanda specie Philippi, instans bellum parantis, retenti. Dem. d. Cor. 236, 11.

Pace autem illa promiserant Athenienses, Amphipolin et Cardiam se concedere regi adeoque huic condidioni posteros ostrinxerant. Dem. d. f. leg. 358, 22. Quae Phil. promisisse dicebatur, ea vide de Pace III, 2. Philippus statim post sub finem Ol. 108, 2. et init. Ol. 108, 3. Phocidem aggressus est ejusque urbes vastavit. Dem. d. f. leg. 360, 8. Weisk. de hyperb. III. p. 18 et not. ad Lib. arg. or. d. pac. I, 3.

---

*) Sed eodem die hic Cersobleptes regnum amiserat, vid. Aesch. d. fals. leg. p. 267 sq. *ἐπέστειλε (Χάρης) τότε τῷ δήμῳ ὅτι Κερσοβλέπτης ἀπολώλεκε τὴν ἀρχὴν, καὶ Ἱερὸν ὄρος* (huc fugerat Cersobleptes) *κατείληφε Φίλιππος Ἐλαφηβολιῶνος μηνὸς ἕκτῃ φθίνοντος.*

Auctumni tempore Macedo concilium Amphictyonum, ad quod Athenienses rebus Phocensium perturbati et consternati nullos miserant legatos (Dem. d. f. leg. 380, 18.) convocavit; decernebatur, ut duo suffragia, quae hucusque Phocenses habuerant, Philippo deferrentur. Diod. Sic. XVI, 59. 60. ibique Wessel. Tittmann Amphictyon. p. 80. Athenas igitur legati venerunt, qui cives ad hoc decretum probandum invitarent. Dem. d. fals. leg. 371, 1. Tittmann l. l. p. 67. Ex eadem illa oratione p. 446, 12. patet, Atheniensibus hac occasione *προμαντείαν* ereptam esse. Magnus populi tumultus de Phocide vastata et Philippi licentia concitatus est, quem ut Demosthenes sedaret, hanc habuit Ol. 108, 3. orationem *de Pace*, in qua docet, temporibus cedendum esse, ut ne Athenienses ceterarum Graecarum gentium invidiam sibi conflarent. Sunt Dionys. Halic. in ep. ad Amm. T. VI. p. 737. verba haec: *Μετὰ δὲ Θεμιστοκλέα Ἀρχίας, ἐφ' οὗ παραινεῖ τοῖς Ἀθηναίοις, μὴ κωλύειν Φίλιππον τῆς Ἀμφικτυονίας μετέχειν, μηδ' ἀφορμὴν διδόναι πολέμου νεωστὶ πεποιημένοις τὴν πρὸς αὐτὸν εἰρήνην. ἀρχὴ δὲ ταύτης τῆς δημαγορίας ἐστὶν ἥδε· „Ὁρῶ μέν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὰ παρόντα πράγματα.“*

De sententia Libanii in Arg. c. 2., cui Photius adsentitur, orationem hanc scriptam quidem, sed non habitam fuisse suo dicetur loco.

ARGUMENTUM.

Oratio haec his continetur partibus:

Postquam in exordio professus erat, se, quanquam tempora sint iniquissima, tamen, quibus rebus amissa restitui possint, dicturum (I).

I. *Contendit* se utilia suadere, tum quod quae de expeditione Euboeensi praedixerat, evenissent, tum quod Neptolemus, cujus consilia ipse improbaverat, ad Philippum se contulisset; neque se iis, qui Philippi pollicitationes jactassent, ullam habuisse fidem (II. III).

II. *Rogat*, ut pacem, quam ipse non probat, cives servent, neque Amphictyonas ad bellum excitent (IV).

III. *Confirmat* rogationem eo, quod etsi non metuendum, ne, bello contra Philippum exorto, Graecae civitates adversus Athenienses arma ferant, tamen cavendum sit, ne tale bellum suscipiant, quod communes excitet inimicitias cum aliorum tum Thessalorum, Thebanorum et Philippi (V. VI).

IV. *Peroratio:* illud agendum, ut, salva sua auctoritate, bellum Athenienses evitent neque vana de causa subeant (VII).

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙ ΕΙΡΗΝΗΣ.

I. Μηκυνομένου τοῦ πολέμου τοῦ περὶ Ἀμφιπόλεως εἰρήνης 51
1 ἐπεθύμησαν ὅ τε Φίλιππος καὶ οἱ Ἀθηναῖοι· οἱ μὲν Ἀθη-
ναῖοι κακῶς ἐν τῷ πολέμῳ φερόμενοι, ὁ δὲ Φίλιππος βου-
λόμενος ἃ ὑπέσχετο Θετταλοῖς τε καὶ Θηβαίοις ἐπιτελέσαι.
ὑπέσχετο δὲ τοῖς μὲν Θηβαίοις, Ὀρχομενὸν παραδώσειν καὶ
Κορωνείαν, πόλεις Βοιωτίας, ἀμφοτέροις δέ, τὸν Φωκικὸν
2 καταλύσειν πόλεμον. Τοῦτο δὲ ἦν ἀδύνατον αὐτῷ πολεμίων
ὄντων Ἀθηναίων· καὶ γὰρ πρότερον βουληθεὶς εἰςβαλεῖν
εἰς τὴν Φωκίδα, τῶν Ἀθηναίων περιπλευσάντων ταῖς ναυ-

I. §. 1. *Κακῶς φερόμεν.*, idem habes init. Arg. Phil. I. — *Ὀρχομενὸν παραδώσ.* — *πόλεμον*, Diod. Sic XVI. 58. auctor est, Phocenses ex tribus oppidis in Boeotia, Orchomeno, Coronea et Corsiis, quae ipsi tenebant, copias in Boeotiam misisse; hinc Boeotos, missis ad Philippum legatis, subsidia petiisse (Ol. 108, 2.), regi vero, assumtis in societatem Thessalis, qui et ipsi ejus imploraverant opem (Olynth. I, 3, 1. ibique not.); Phocenses (Diod. S. XVI, 59.) Ol. 108, 3. se dedisse. Cfr. de Pace VI, 4. 5. Justin. VIII, 4.

§. 2. *Ἀθηναίων.* Ante hanc vocem Beckius ex Gonvill. addidit τῶν, sed abest a ceteris codd. Libanius ne aures offenderet, videtur omisisse. Neque Reisk., neque Bekk. recepp. — *καὶ γὰρ πρότερον — εἰς τὰς κ. λ. Πύλας*, Ol. 107, 1. Philippus Thermopylas occupaturus ab Atheniensibus impediebatur. Vid. de Cor. 236, 14. ἵνα μὴ — ἐξέλθοιτε ὑμεῖς καὶ περιπλεύσαντες ταῖς τριήρεσιν εἰς Πύλας, ὥσπερ πρότερον, κλείσαιτε τὸν πορθμόν. — *ἀπεκωλύθη*, Par. 5. 7. Obs., L. M. Ee apud Aug., *Υ* apud Bekk. habent ἀπεκρούσθη, quod Beckius et Bekk. probante Schaefero ediderunt. Sed quum in Y et Dd. apud Aug. haec lectio ad marginem sit scripta et in Bodl. legerim ἀποκροῦσθαι, vulgatam, etsi speciem interpretamenti prae se ferat, praetuli.

σὶν εἰς τὰς καλουμένας Πύλας, ὑπ' ἐνίων δὲ Θερμοπύλας, ἀπεκωλύθη τῆς εἰσόδου. Νῦν τοίνυν εἰρήνην ποιησάμενος 3
πρὸς τοὺς Ἀθηναίους, μηδενὸς κωλύσαντος παρελθὼν εἴσω Πυλῶν τό Φωκέων ἔθνος ἀνάστατον πεποίηκε, καὶ τὴν Φωκέων ἐν τοῖς Ἀμφικτύοσι χώραν καὶ τὰς ἐκείνων ἐν τῷ συνεδρίῳ ψήφους παρὰ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων εἴληφε. Πέ- 4
πομφε δὲ καὶ πρὸς Ἀθηναίους πρέσβεις ἀξιῶν καὶ αὐτοὺς ταῦτα συγχωρεῖν. καὶ ὁ Δημοσθένης παραινεῖ συγχωρεῖν, οὐ τῷ πράγματι συνιστάμενος ὡς ὀρθῶς ἔχοντι, οὐδὲ δίκαιον εἶναι λέγων μετέχειν Ἑλληνικοῦ συνεδρίου τὸν Μακεδόνα, ἀλλὰ δεδιέναι φάσκων μὴ καταναγκασθῶσι κοινὸν πόλεμον πρὸς ἅπαντας τοὺς Ἕλληνας ἔχειν. Προσκεκρου- 5
κέναι γὰρ λέγει τοῖς Ἀθηναίοις ἄλλους δι' ἄλλας τινὰς αἰτίας, τούτους δὲ κοινῇ πολεμήσειν αὐτοῖς· δώσομεν, φησί,

---

§. 3. *Κωλύσαντος*, Par. 5. app. Francf., Ald. Tayl. L. M. U. Ee. et *Υ* habent *κωλύοντος*. — *Φωκέων ἔθνος ἀνάστατον κτλ.*, hanc Phocensium *eversionem* describit Diod. S. XVI, 60., permissum fuisse Graecis, ut cunctas Phocensium urbes solo aequent, ipsasque in vicos transferant, quorum unusquisque plus L domunculas non habeat. Quum aliquot libri *τῶν Φωκ.* habeant, Schaefero placet *τὸ τῶν Φωκ.* — *καὶ τὴν Φωκ.* — *χώραν*, „habebant Phocenses praerogativam oraculi, *τὴν προμαντείαν*, et bina in Amphictyonum conventu suffragia.“ *Doun.* Erravit, nam, ut in Prolegg. dictum est, *ἡ προμαντεία* erat Atheniensium.

§. 4. *Συνίστασθαι* „conspirare, de factione sceleratorum in perniciem proborum congressa.“ *Reisk.* Ind. Gr. s. v. — *λέγων*, hoc quidem non diserte dicit, sed ex omni oratione intelligi potest; eandem Noster tenet rationem §. sq. in *δώσομεν* etc. — *κοινὸν πόλεμον*, quod in Gonvill. et Bodl. est *καινόν*, ex confusione litterarum ortum esse, cognoscis et ex seqq. et ex verbis ipsius or. c. 6, 2., quae Noster spectavit: *φοβοῦμαι μὴ πάντες κοινὸν ἐφ' ἡμᾶς ἀγάγωσι τὸν πόλεμον.*

§. 5. *Προσκεκρουκέναι*, Hesych. *προσκροῦσαι*, *προσοργίσαι*, et ad Dem. Timocr. p. 701, 24. *προσέκρουσ' ἀνθρώπῳ πονηρῷ* Ulpian. expon. *ἤχθρευσα.* — *ἄλλους* enumerat hos Orator c. 6, 2. — *τούτους δὲ κοινῇ πολεμ. αὐτοῖς*, B. pro *δὲ* ded. *δή;* legitur hoc in Obsop., et *Υ*; mihi vulgata placet. Pro *αὐτοῖς* vulg. *αὐτούς;* sed illud, quod Wolfius e conjectura dederat, in cod. *Σ.* apud Bekk. invenitur. Receperunt Reisk. Aug. Beckius et Bekk., convenit cum c. 6, 2. *πολεμῆσαι ἡμῖν.* Ceterum in cod. U neque *αὐτοῖς* neque *αὐ-*

κοινὴν αἰτίαν ταύτην καθ' ἡμῶν, ὅτι μόνοι τοῖς τῶν Ἀμφικτυόνων ἐνιστάμεθα δόγμασιν, ὥστε κάλλιον τὴν εἰρήνην τηρεῖν, καὶ ταῦτα Φιλίππου παρεληλυθότος εἴσω Πυλῶν καὶ ἐπελθεῖν δυναμένου τῇ Ἀττικῇ, ἢ περὶ μικροῦ τηλικοῦτον κίνδυνον ἄρασθαι.

II. Οὗτος δὲ ὁ λόγος παρεσκευάσθη μὲν, οὐ μὴν εἰρῆ-
1 σθαί μοι δοκεῖ· κατηγορῶν γὰρ ὁ ῥήτωρ Αἰσχίνου καὶ τοῦτο μετὰ τῶν ἄλλων αὐτοῦ διαβάλλει, ὅτι συνεβούλευε Φίλιππον Ἀμφικτύονα εἶναι ψηφίσασθαι, μηδενὸς ἄλλου τολμῶντος τοῦτο εἰσηγήσασθαι μηδὲ Φιλοκράτους τοῦ πάν-
2 των ἀναιδεστάτου. Οὐκ ἂν οὖν οὗτος περὶ τούτων συμβεβουλευκὼς τὸν Αἰσχίνην ἐπ' αὐτοῖς διέβαλλεν, ἀλλὰ δῆλον ὅτι τὴν ὑπόνοιαν ἔδεισε, μὴ δόξῃ φιλιππίζειν καὶ χρήμασιν

τοὺς legitur. Quod paullo post ante δώσομεν in Ald. Tayl. et M. legitur εἰ, ad nexum constituendum ab aliquo insertum videtur. — ἐνιστάμεθα, Schol. ad Sophocl. Aj. 104. ἐνστάτην expl. ἐχθρὸν καὶ ἀντίπαλον. Videtur Noster verba cap. 6, 2. φοβοῦμαι μὴ ἀγάγωσι τὸν πόλεμον — τὰ τῶν Ἀμφ. δόγματα προστησάμενοι in mente habuisse. — τηρεῖν, cfr. c. 4, 3.

II. §. 1. Παρεσκευάσθη, W. mavult παρεσκευάσθαι, sed Libanius ipsam, cui haec praefatus est, orationem manibus tenebat, vid. Schaef. ad h. l. — Ἀμφικτύονα εἶναι ψηφίσασθαι, respicit d. f. leg. p. 375., ubi Dem. dicit, venisse Thessalorum legatos Athenas, qui vellent Athenienses Φίλιππον Ἀμφικτύονα εἶναι ψηφίσασθαι, v. 16. haec addit: συνεῖπε μόνος (Αἰσχίνης) τῶν ἐν τῇ πόλει πάντων ἀνθρώπων· καίτοι τοῦτό γε οὐδὲ Φιλοκράτης ἐτόλμησε ποιῆσαι, ὁ μιαρός. De hoc *Philocrate* Beck. laudat d. f. leg. 405, [14.] et Plut. Dem. c. 16. Fuit hic in adversariis Demosthenis infestissimis. Cfr. de fals. leg. p. 310, 10. vid. Schmidt ad Dinarch. p. 28.

§. 2. Ἀποφῆνασθαι, Modo allatus est locus Dem. de f. leg., ex quo Libanius negat, hanc orationem vere *habitam* fuisse. *Augerius* (in Analys. or. de Pace, coll. Sommaire de la cinquième Phil. I, p. 68.) haec contra: „Equidem Libanio non adsentior. „Nam praeterquam quod non apparet, cur ille non dicendam scrip„sisset orationem, non idem est, imo valde diversum, alicui pe„tenti favere, ac suadere, ut non rejiciantur petita, temporis causa, „ne inde majus incommodum exsurgat.“ Cui adsentitur *Doun.*: „aliud est ferre si quid ferendum est, et probare, quod proban„dum non est; multa enim ferenda, quae non probanda.“ Recte, opinor. Nam quod *Jacobs* (Staatsr. p. 310.) monet, in loco d. f.

ὑπὸ τοῦ βασιλέως πεισθεὶς τοιαύτην γνώμην ἀποφήνασθαι· ἐπεὶ καὶ ἐν τῷ λόγῳ πρὸς τοιαύτην τινὰ ὑπόνοιαν ἱστάμενος φαίνεται, συνιστὰς ἑαυτὸν ὡς εὔνουν τῇ πόλει καὶ ἀδωροδόκητον.

---

leg. magis spectari haec verba, *legatos esse missos*, quam *consilium, quo sint missi*, id, fateor, paullo contortius videtur, nam cui rei συνεῖπε Αἰσχ. nisi mandato Thessalorum de Philippo recipiendo? Cfr. A. G. *Becker* vers. I. p. 224 sq. Aliam rationem conciliandi repugnantiam proponit *Weisk.* de hyp. II, 39. not., sed eam, fateor, perspectu difficillimam. — ἱστάμενος. *amovere* a se videtur suspicionem τοῦ Φιλιππίζειν. — συνιστάς, W. vertit *se commendat*, potius *se ostendit*. Jam quo magis illam dispellit suspicionem, eo certius suadet, ut ne cives improbent, quod evitari nequeat. Ceterum in Bodlejano meo adscriptum est: ἐν παλαιοῖς Φιλιππικὸς δεύτερος.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ

Ο ΠΕΡΙ ΕΙΡΗΝΗΣ.

I. 1 Ὁρῶ μὲν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὰ παρόντα πράγματα πολλὴν δυσκολίαν ἔχοντα καὶ ταραχὴν οὐ μόνον τῷ πολλὰ προεῖσθαι καὶ μηδὲν εἶναι προὖργου περὶ αὐτῶν εὖ λέγειν, ἀλλὰ καὶ τῷ περὶ τῶν ὑπολοίπων κατὰ ταὐτὰ μηδὲ καθ' ἓν τὸ συμφέρον πάντας ἡγεῖσθαι, ἀλλὰ τοῖς μὲν ὡδὶ, τοῖς δὲ ἑτέρως δοκεῖν· δυςκόλου δ' ὄντος φύσει καὶ χαλεποῦ τοῦ βουλεύεσθαι, ἔτι πολλῷ χαλεπώτερον ὑμεῖς αὐτὸ πε- 57

I. §. 1. Ὁρῶ μέν. „Solent oratores initio dicendi, quo majorem sibi favorem concilient, duras partes suas praedicare et causae, quam agunt, demonstrare difficultatem. Favent enim omnes et succurrunt laborantibus, gravi defatigatos onere sublevant." Doun. — δυσκολία est eorum, qui damnum sibi illatum esse aegre ferunt; cfr. ad Boeot. 997, 26. εἴημεν ἂν ὑπαρχουσῶν δυσκολιῶν ἀπαλλαττόμενοι. Jam quae illa πολλὰ sint, constat ex Prolegg.; et nondum omnia amissa videbantur. — κατὰ ταὐτά, vulg. ταῦτα, sed in utraq. Ald., plerisque Bekk. codd., in codd. Fel. Wolf. Reisk. nostra lectio. Hic ante κατὰ ταὐτὰ supplet μὴ e seq. μηδὲ, ut haec duo ennunciata sibi respondeant: idem statuit Jacobs. in Att. p. 295. Tametsi negatio in membrum prius, quod negatione caret, e sequenti retrahi potest (vid. Ducker. ad Thuc. VIII, 99.), tamen Schaeferi explicatio simplicior mihi videtur: eodem modo ne in una quidem re. — πάντας, Beckius ex Par. 5. 8. Harl. dedit ἅπαντας, idem vidi in α et Goth., at Bekk. codd. plerique vulgatam tuentur. — πεποιήκατε, „παῤῥησία, quam Hermog. [περὶ ἰδ. p. 82.] ταχύτητα, Cornificius [ad Herenn. IV, 36.] licentiam appellat. *Licentia est*, inquit, *quum apud eos, quos aut vereri aut metuere debemus, tamen aliquid pro jure nostro dicimus, quod eos minime offendat, aut quos ii diligunt, cum in aliquo errato vere reprehendi posse videantur.*" *Doun. et Beck.* cfr. Bremi ad Aesch. in Ctes. p. 281.

ποιήκατε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι. Οἱ μὲν γὰρ ἄλλοι 2
πάντες ἄνθρωποι πρὸ τῶν πραγμάτων εἰώθασι χρῆσθαι τῷ βουλεύεσθαι, ὑμεῖς δὲ μετὰ τὰ πράγματα. ἐκ δὲ τούτου συμβαίνει παρὰ πάντα τὸν χρόνον ὃν οἶδ' ἐγὼ, τὸν μὲν οἷς ἂν ἁμάρτητε ἐπιτιμῶντα εὐδοκιμεῖν καὶ δοκεῖν εὖ λέγειν, τὰ δὲ πράγματα καὶ περὶ ὧν βουλεύεσθε ἐκφεύγειν ὑμᾶς. Οὐ μὴν ἀλλὰ 3
καίπερ τούτων οὕτως ἐχόντων οἶμαι καὶ πεπεικὼς

---

§. 2. *Οἱ μὲν γὰρ ἄλλοι.* Eadem videbis verba Phil. IV. p. 139, 14. coll. Phil. I. c. 12, 4. — *παρὰ πάντα τὸν χρόνον*, *per* omne tempus; alia est hujus loci ratio, quam Phil. I, 4, 2. et Olynth. I, 8, 1. — *τὸν μὲν οἷς ἂν ἁμάρτ. ἐπιτιμ. εὐδοκιμεῖν*, his verbis, quibus is, qui populi peccata vituperat, laudem accepisse dicitur, et praeced. sententia mitigatur et cives admonentur, ne, si ipsius oratio probetur, rerum summam negligant.

§. 3. *Οὐ μὴν ἀλλά*, Ald. Tayl. *ἀλλὰ μήν* (in β. *ἀλλὰ μέν*), i. e. *aber doch*, illud, *nichts desto weniger aber*, utrum gravius, facile est judicatu; neque cum Hoogev. Part. Gr. p. 638. *οὐ μήν, ἀλλὰ* scripserim. — *οἶμαι*, R. hanc vulgatam mutavit in *οἴομαι*, sequutus olim Bekk., sed nunc *οἶμαι*, quod et ipse cum Beckio restitueram. — *θορυβεῖν καὶ φιλονεικεῖν*, Reiskii explicatio in Ind. Gr. p. 412. ut sit *θοροβεῖν* admurmurare cum significatione laudis et assensus in nostrum locum non convenit; videor enim mihi animadvertisse, *θορυβεῖν* et ad indignationem, et ad assensum referri. Ipse verborum nexus docet, quo sit sensu accipiendum et h. l., et d. f. leg. 375, 19. *θορυβούντων ὑμῶν καὶ οὐκ ἐθελόντων ἀκούειν αὐτοῦ*; altera ratio in Phil. II. 72, 5. *θορυβοῦντες ὡς ὀρθῶς λέγεται.* de Chers. 97, 15. *θορυβεῖτε ὡς ὀρθῶς λέγει.* Si vero *simpliciter* haec vox dicitur, ut in huj. or. 6, 1. de Contrib. 167, 4. *μὴ θορυβήσητε ἐφ' ᾧ μέλλει λέγειν.* Lycurg. in Leocr. p. 177. (c. 13, 1.) *καὶ μηδεὶς μὴ θορυβήσῃ* ad indignationem spectat. Vid. Wessel. ad Diod. Sic I, 72. (T. I. p. 431. ed. Bip.) Dem. d. f. leg. 383, 4. Atheniensium mores his adumbrat verbis: *ὁ δῆμός ἐστιν ὄχλος, ἀσταθμητότατον πρᾶγμα τῶν ἁπάντων καὶ ἀσυνθετώτατον, ὥσπερ ἐν θαλάττῃ πνεῦμα ἀκατάστατον, ὡς ἂν τύχοι, κινούμενον.* — *συμβουλεύειν δι' ὧν*, „his verbis erigit auditorum animos et spe meliore permulcet.“ *Doun.* Pro *δι' ὧν* in Aug. 1. Par. 5. 7. 8. Harl. Ald. Tayl. Goth. et Dresd. β. est *ἐξ ὧν*, quod Beckius et Jacobs. rec., at defenderim vulgatam ex Phil. II. p. 67, 6. *δι' ὧν* (ita enim legendum est; vid. Olynth. III, 9, 1.) *ἐχθρὸν ἡγοῦμαι Φίλιππον*; nam *ἐξ* ad *διὰ* explicandum additum puto. Etiam B. vulgatam retinuit. — *τὰ προειμένα σωθήσεται*, W. monet,

ἐμαυτὸν ἀνέστηκα, ἂν ἐθελήσητε τοῦ θορυβεῖν καὶ φιλονεικεῖν ἀποστάντες ἀκούειν, ὡς ὑπὲρ πόλεως βουλευομένοις καὶ τηλικούτων πραγμάτων προσήκει, ἕξειν καὶ λέγειν καὶ συμβουλεύειν, δι' ὧν καὶ τὰ παρόντα ἔσται βελτίω καὶ τὰ προειμένα σωθήσεται.

II. 1 Ἀκριβῶς δὲ εἰδώς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸ λέγειν περὶ ὧν αὐτὸς εἶπέ τις καὶ περὶ αὐτοῦ παρ' ὑμῖν ἀεὶ τῶν πάνυ λυσιτελούντων τοῖς τολμῶσιν ὄν, οὕτως ἡγοῦμαι φορτικὸν καὶ ἐπαχθές, ὥστε, ἀνάγκην οὖσαν ὁρῶν, ὅμως ἀποκνῶ· νομίζω δ' ἄμεινον 58 ἂν ὑμᾶς περὶ ὧν νῦν ἐρῶ κρῖναι, μικρὰ τῶν πρότερόν ποτε ῥηθέντων ὑπ' ἐμοῦ μνημονεύσαντας.

2 Ἐγὼ γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πρῶτον μέν, ἡνίκ'

Demosthenem plus polliceri, quam praestet, nam de recuperandis amissis nihil dicere. Sed utriusque membri idem est sensus, ut *status rerum emendetur;* eodem pertinent quae Noster c. 7, 3. dicit: *δῆλον ὅτι τὴν ἀπὸ τῆς εἰρήνης ἡσυχίαν πλειόνων ἀγαθῶν αἰτίαν εἶναι νομίζοντες, ἢ τὸ προσκρούειν καὶ φιλονεικεῖν περὶ τούτων.* Sentit mecum Schaeferus.

II. §. 1. *Εἰδώς* cum partic. *ὄν*, ut §. 3. et Phil. II. p. 77, 25. *Φίλιππος οὐκ ἀγνοεῖ ταῦτα οὐ δίκαια λέγων;* alia exempla [illegible]ide apud Matth. Gr. §. 548. De Genitivo *λυσιτελούντων* vid. Oly[illegible]th. I, 1, 2. III, 8, 3. *quam maxime expedire.* — *τοῖς τολμῶσιν*, notat et impudentiam dicentium et Atheniensium levitatem. — *ἀποκνεῖν* dicuntur, qui cunctanter aliquid faciunt. Thuc. III, 20. *ἀπώκνησάν πως, τὸν κίνδυνον μέγαν ἡγησάμενοι.* Dem. in Tim[illegible]cr. 702, 4. *ἃ καὶ λέγειν ἂν τις ὀκνήσειεν εὖ φρονῶν.*

§. 2. *Τῶν ἐν Εὐβοίᾳ πραγμ. ταραττ.* Hanc verbor[illegible]m collocationem ex Aug. 1. Harl. ΣΥ Goth. et Dresd. cum R. et B. adscivi, vulgatam *ταραττ. πραγμ.* Auger. et Beck. revocarunt. De ipsa hac expeditione Euboeensi vid. com. hist. ad. h. l. — *μόν*[illegible]*ος καὶ πρῶτος*, proverbialis dicendi ratio saepe apud Graecos ob[illegible]ia, *ego inprimis.* d. f. leg. 438, 6. *καὶ μόνος καὶ πρῶτος ἰδὼν ὅτι* [illegible]*οι-νὸς ἐχθρὸς ἐκεῖνός ἐστιν.* Vid. Fritzsche Quaest. Luc. p. 12. H[illegible]inc Weisk. d. hyp. II, 39. hanc locutionem in numero nimie dictór[illegible]um habet. Dem. manet in ardore dicens *διεσπάσθην*, ut in Aristog. II. p. 806, 2. *προαιρεῖται λοιδορεῖσθαι καὶ μέμφεσθαι καὶ διασπᾶσθ*[illegible]*αι.* Vid. Orvill. ad Char. p. 389. De *λήμμασι* vid. ad Olynth. I, 10, 2. — *προσόφλειν*, (Bekk. nescio utrum e codd., *προσοφλεῖν*) [illegible]c-cessit ad ignominiam, quam reportabant, pecuniae jactura. C[illegible]d. Obsop. *προσοφείλειν.* „Hoc vero apud Atticos proprie ad debit[illegible]m

ἐπειθόν τινες ὑμᾶς, τῶν ἐν Εὐβοίᾳ πραγμάτων ταραττομένων, βοηθεῖν Πλουτάρχῳ καὶ πόλεμον ἄδοξον καὶ δαπανηρὸν ἄρασθαι, πρῶτος καὶ μόνος παρελθὼν ἀντεῖπον, καὶ μονονοὺ διεσπάσθην ὑπὸ τῶν ἐπὶ μικροῖς λήμμασι πολλὰ καὶ μεγάλα ὑμᾶς ἁμαρτάνειν πεισάντων· καὶ χρόνου βραχέος διελθόντος μετὰ τοῦ προσόφλειν αἰσχύνην καὶ παθεῖν οἷα τῶν ὄντων ἀνθρώπων οὐδένες πώποτε πεπόνθασιν ὑπὸ τούτων, οἷς ἐβοήθησαν, πάντες ὑμεῖς ἔγνωτε τήν τε τῶν ταῦτα πεισάντων κακίαν καὶ τὸν τὰ βέλτιστα
εἰρηκότα ἐμέ. Πάλιν τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, 3
κατιδὼν Νεοπτόλεμον τὸν ὑποκριτὴν τῷ μὲν τῆς τέχνης προσχήματι τυγχάνοντ' ἀδείας, κακὰ δ' ἐργαζόμενον τὰ μέγιστα τὴν πόλιν καὶ τὰ παρ' ὑμῖν διοικοῦντα Φιλίππῳ καὶ πρυτανεύοντα, παρελθὼν εἶπον εἰς ὑμᾶς οὐδεμιᾶς ἕνεκα οὔτ' ἔχθρας οὔτε συκοφαντίας ἰδίας, ὡς ἐκ τῶν μετὰ ταῦτα ἔργων
γέγονε δῆλον. Καὶ οὐκέτ' ἐν τούτοις αἰτιάσομαι 4

---

pertinet, illud ad judicium et mulctam." *Beck.* cfr. c. 3, 1. — ὄντων emphasin habet et vim articuli amplificat. Bremi Obss. p. 89. laudat de Chers. 104, 5. *ἀνοήτατος πάντων ἂν εἴη τῶν ὄντων ἀνθρώπων* coll. Phil. II, 69, 23. — ἔγνωτε, Par. 5. 7. Aug. 1. app. Francf. Dresd. et *β.* *ἐγνώκατε.*

§. 3. *Νεοπτόλεμον*, Neoptolemus, quem Noster et alibi inter proditores numerat, celeber suae aetatis tragoedus *sub praetextu suae artis impune* in Macedoniam profectus erat: Athenienses vero commoti erant ad legatos mittendos (d. f. leg. 344, 21.) *ὑπ' Ἀριστοδήμου καὶ Νεοπτολέμου καὶ Κτησιφῶντος.* Vid. Diod. Sic. XVI, 92. ibiq. Wessel. — *τὰ παρ' ὑμῖν — πρυτανεύοντα*, W. mavult *παρ' ὑμῶν*, quod reperitur in Bav. et *α.*, sed nihil mutandum; nam *τὰ παρ' ὑμῖν* sunt *ea, quae apud vos geruntur.* Vox *πρυτανεύειν* favoris et curae notionem sibi adjunctam habet. Vid. Harpocr. et Hesych. s. v. Noster de Rhod. lib. p. 191, 15. *ὁ μὲν πρυτανεύσας ταῦτα καὶ πείσας Μαύσωλος.* — *ἕνεκα οὔτ' ἔχθρας*, Bekk. e *Σ* ita edidit: *οὔτ' ἔχθρας οὔτε συκοφαντίας ἕνεκεν.*

§. 4. *Οὐκέτι, Non aeque, non ita*, vid. hujus or. 4, 2. et Xen. Cyr. I, 5, 8. *ὅ τι μέντοι προσεκτήσαντο τοιοῦτοι ὄντες, ἢ τῷ τῶν Περσῶν κοινῷ ἀγαθὸν ἢ αὐτοῖς, τοῦτο οὐκέτι δύναμαι κατιδεῖν.* Discrimen inter hanc vocem et *οὔπω* vid. apud Thom. M. p. 664. *οὐκέτι ἀναιρεῖ τὸ μέλλον, οὔπω τὸ ἐνεστώς*; hinc illud plerumque

τοὺς ὑπὲρ Νεοπτολέμου λέγοντας — οὐδὲ εἷς γὰρ ἦν —, ἀλλ' αὐτοὺς ὑμᾶς· εἰ γὰρ ἐν Διονύσου τραγῳδοὺς ἐθεᾶσθε, ἀλλὰ μὴ περὶ σωτηρίας καὶ κοινῶν πραγμάτων ἦν ὁ λόγος, οὐκ ἂν οὕτως οὔτ' ἐκείνου πρὸς χάριν οὔτ' ἐμοῦ πρὸς ἀπέχθειαν ἠκούσατε.

III. Καίτοι τοῦτό γε ὑμᾶς οἶμαι νῦν ἅπαντας ᾐσθῆ-
1 σθαι, ὅτι τὴν τότ' ἄφιξιν εἰς τοὺς πολεμίους ἐποι-
ήσατο ὑπὲρ τοῦ τἀκεῖ χρήματ' ὀφειλόμενα, ὡς ἔφη, 59
κομίσας δεῦρο λειτουργεῖν, καὶ τούτῳ τῷ λόγῳ πλεῖ-

---

cum futuro, hoc cum praesenti struitur. — *οὐδὲ εἷς*, *ne unus quidem*, sed ipse pro se dicebat. Eandem locutionem vid. huj. or. 6, 3. Buttm. Gr. ampl. I, 281. Hiatum Graeci admiserunt, ut ne cum *οὐδεὶς* confunderetur, sed interdum evitarunt accedente particula vel praepositione, quam interponebant. Vid. ad c. 4, 1. et *οὐδενῶν* Olynth. I, 6, 4. — *αὐτοὺς ὑμᾶς*, haec collocatio vulg., quam omnes edd., excepto R., tuentur, qui ex paucis libris scripsit *ὑμᾶς αὐτούς*: illam etiam Schol. agnoscit, cfr. ad Phil. I, 7, 2. — *εἰ γὰρ ἐν Διονύσου τραγῳδοὺς ἐθεᾶσθε — ἠκούσατε*, ad *Διονύσου* vel *ἑορτῇ* vel *ἱερῷ* supplendum. De Dionysiis vid. a Phil. I, 1[illegible] 1. *ἐθεᾶσθε* dedi ex Par. 7. 8. Aug. 1. 2. app. Frcfr. FΣ [illegible] Reisk. Beckio et Bekk. *si vidissetis*; vid Schaeferi notam ad Oly[illegible] II, 5. fin. Vulg. *ἐθεάσασθε*. Cum iisdem edd. ex Par. 2. 5. 7 — 8. Aug. 1. app. Frcf. Harl. *α. β. ΣΤΩ ἠκούσατε* scriptum vi[illegible] Wolf. et Aug. vulgatam *ἠκούετε* tuiti sunt. Artic. *ὁ* ante *λόγος* [illegible] est ab Ald. Fel. Mau. W. A. et Beck., sed quum certa innu[illegible] oratio, cum Bekk. retinui. Sensus: si vidissetis fabulam ne[illegible] oratio fuisset habita de rebus maximis, eum non benevolent[illegible] me non infestius audissetis.

III. §. 1. *Οἶμαι νῦν ἅπαντας ᾐσθῆσθαι.* Cum Beckio d[illegible] *οἶμαι* pro lect. *οἴομαι* apud R. et B., sed hic ipse nunc *οἶμαι*. *λειτουργεῖν*, Ulp. *εἰς τὸ δημόσιον ἐργάζεσθαι*, munus aliqu[illegible] pro suis facultatibus obire (*λειτουργίαι ἐγκύκλιοι*). Olynth. I, 11[illegible] ibique dicta. Lex. Seg. p. 250. *Ammon.* d. diff. vocc. p. 89. Val *Wolf.* ad Lept. LXXXVII, *Boekh.* Staatshaush. d. Ath. I, 320. maxime p. 480 sqq. Nominativus *κομίσας* infinitivo adjectus [illegible] quia idem subjectum in eo latet, quod in *ἐποιήσατο*. Matth. §. 536. Recte Schaefer. commatis signum post *λειτουργεῖν* p[illegible] vult, ut quae sequuntur *καὶ τούτῳ τῷ λόγῳ* cum antecedentib[illegible] nectantur. Verum *καὶ* non verterim *etiam* sed *et hoc quidem s*[illegible] *mone usus.* Matth. Gr. §. 470, 6. — *ἐγκαλεῖ*, Lept. 468, 21. *ἔχοντες ἐγκαλέσαι καὶ τὶ μεμφόμενοι*; — *οὐσίαν φανεράν*, ha[illegible] terrenis possessionibus constabat. Harpocr. s. *ἀφανὴς οὐσία*. Scha[illegible]

τῷ χρησάμενος, ὡς δεινὸν, εἴ τις ἐγκαλεῖ τοῖς ἐκεῖ-
θεν ἐνθάδε τὰς εὐπορίας ἄγουσιν, ἐπειδὴ διὰ τὴν
ἰρήνην ἀδείας ἔτυχεν, ἣν ἐνθάδ' ἐκέκτητο οὐσίαν
φανερὰν, ταύτην ἐξαργυρίσας πρὸς ἐκεῖνον ἀπάγων
ᾤχετο. Δύο μὲν δὴ ταῦτα, ὧν προεῖπον ἐγὼ, μαρ- 2
τυρεῖ τοῖς τότε γεγενημένοις λόγοις, ὀρθῶς καὶ δι-
καίως, οἷά περ ἦν, ἀποφανθέντα ὑπ' ἐμοῦ· τρίτον
ἰ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, — καὶ μόνον ἓν τοῦτ' εἰ-
πὼν ἔτι καὶ δὴ περὶ ὧν παρελήλυθα ἐρῶ —, ἡνίκα
τοὺς ὅρκους τοὺς περὶ τῆς εἰρήνης ἀπειληφότες ἥκο-
μεν οἱ πρέσβεις, τότε Θεσπιάς τινῶν καὶ Πλαταιὰς
ὑπισχνουμένων οἰκισθήσεσθαι, καὶ τοὺς μὲν Φωκέας
τὸν Φίλιππον, ἂν γένηται κύριος, σώσειν, τὴν δὲ

---

udat Anecd. Bekk. 468, 23. ἀφανὴς οὐσία λέγεται ἡ ἐν χρήμασι
καὶ σώμασι καὶ σκεύεσι, φανερὰ δὲ ἡ ἔγγειος. — ἀπάγων i. e. se-
cum abduxit pecuniam quam ὑπὲρ τῆς οὐσίας φανερᾶς acceperat.

§. 2. *Τοῖς τότε γεγενημέν. λόγ.* Angerius ita explicat:
*haec duo ex his, quae ego dixi prius, recte et juste, qualia
erant, a me enunciata, testantur in gratiam orationum tunc
habitarum.* — καὶ μόνον — ἐρῶ, haec verba recte Reisk. et
Schaef. pro parenthesi habent, neque hujusmodi signa damnem
cum Buttm. Gr. ampl. I, 72. Bekk. pleno interpunxit post ἐρῶ,
...ndorf. commate. *Μόνος εἷς* saepe Graeci jungunt, exempla
...l. apud Schaef. mel. crit. p. 19. Aesch. in Ctes. p. 532. fin. πρὶν
...ὲ συμμαχίας μίαν μόνην συλλαβὴν γράψαι Δημοσθένην. Wolf.
Lept. 303. Porro καὶ δὴ dedi e melioribus Reiskii et Bekkeri
...ris, vulg. καὶ δὴ καί, sed illud idem quod ἤδη; vid. Phil. I, 4, 4.
ἥκομεν οἱ πρέσβεις, innuitur secunda legatio, de qua et ab
...schine et a Dem. orationes sunt habitae. Juraverat Phil., se
...m Atheniensibus et eorum sociis, exceptis Phocensibus et Allen-
...us, pacem facturum. Phil. II, 72, 28. ἐγὼ γεγονυίας ἤδη τῆς εἰ-
...ης ἀπὸ τῆς ὑστέρας ἥκων πρεσβείας τῆς ἐπὶ τοὺς ὅρκους,
...θόμενος φενακιζομένην τὴν πόλιν, προὔλεγον καὶ διεμαρτυρόμην,
... οὐκ εἴων προέσθαι Πύλας καὶ Φωκέας. — Θεσπιάς τινῶν καὶ
...λατ. ὑπισχν., tangit Aeschinem, qui conditiones, quas clam a
...ilippo acceperat, redux factus Atheniensibus aperuerat: horum
...um intererat, ut Thespiae et Plataeae, quas Thebani post pugnam
...uctricam destruxerant, restituerentur. Dem. d. f. leg. 375, 6.
...τος (Αἰσχίνης) μὲν γὰρ ἔφη Θεσπιὰς καὶ Πλαταιὰς αὐτὸν τειχιεῖν,
...l. de Megap. 208, 18. Bekk. edid. Θεσπιάς τινων, equidem reti-
...i scripturam vulgatam, quum τινῶν suam hoc loco vim habeat,

Θηβαίων πόλιν διοικιεῖν, καὶ τὸν Ὠρωπὸν ὑμῖν ὑπάρξειν, καὶ τὴν Εὔβοιαν ἀντ' Ἀμφιπόλεως ἀποδοθήσεσθαι, καὶ τοιαύτας ἐλπίδας καὶ φενακισμούς, οἷς ὑπαχθέντες ὑμεῖς οὔτε συμφερόντως οὔτ' ἴσως οὔτε καλῶς προεῖσθε Φωκέας, οὐδὲν τούτων οὔτ' ἐξαπατήσας οὔτε σιγήσας ἐγὼ φανήσομαι, ἀλλὰ προειπὼν ὑμῖν, ὡς εὖ οἶδ' ὅτι μνημονεύετε, ὅτι ταῦτα οὔτε οἶδα οὔτε προσδοκῶ, νομίζω δὲ τὸν λέγοντα ληρεῖν.

IV. Ταῦτα τοίνυν ἅπανθ', ὅσα φαίνομαι βέλτιον
1 τῶν ἄλλων προορῶν, οὐδ' εἰς μίαν, ὦ ἄνδρες Ἀθη-

---

quanquam non cum Hermanno d. em. rat. gr. gr. p. 72. contendam, τινῶν nunquam posse inclinari; vid. quae monuit Buttm. Gr. ampl. I, 65. not. — διοικιεῖν, haud dubie haec vera lectio est, quum Ald. P. Manut. W. διοικεῖν dederint; sed ι saepe omittitur, ut in πολεμίου et παριόντες. Harpocrat. nostram vocem ita expl. διαιρήσασθαι, ὥστε μὴ ἐν ταὐτῷ πάντας οἰκεῖν. — Ὠρωπόν, vid. de hac urbe ad c. 5, 2. — Εὔβοιαν; pace cum Atheniensibus facta, Philipp. imposuerat tyrannos: de Cherson. 99, 1. coll. d. f. leg. 445, 25. ὁρμητήρια ἐφ' ἡμᾶς ἐν Εὐβοίᾳ Φίλιππος προσκατασκευάζεται, cujus rei et alias mentio fit. — φενακισμούς, quid sit φενάκη, vid. ad Olynth. I, 3, 2. hic accusativus pendet a ποιούντων, quod ex ὑπισχν. eruendum, nec, quod R. proponit, προτεινόντων addendum. — ὑπαχθέντες — οὔτε καλῶς, Bekk. e Σ edid. ἐπαχθέντες: has voces inter se permutari vidimus Olynth. II, 10, 3. Discrimen hoc mihi esse videtur: ἐπάγειν, aperte aliquem quo deducere stimulando, impellendo, ὑπάγειν, aliquem inscium vel invitum, non sine dolo. Orvill. ad Char. p. 226. Jam quum haec notio huic loco sit accommodata, lectionem vulgatam praetuli; cfr. in Phorm. 955, 15. ὑπὸ τῶν τούτου ὑποσχέσεων ὑπάγεσθαι φῇ, ubi nulla est lectionis varietas. Porro ex eodem cod. Bekkerus dedit συμφόρως, quod etiam in Cod. α. inveni; sensu non differt; vid. Thom. M. p. 820. Pro οὔτε R. dedit de suo οὐδέ, monens ἴσως esse *fortassis*, (imo i. q. δικαίως Olynth. II, 8, 3.) sed nec Beck. neque B. illius conjecturam approbarunt. — ὡς εὖ οἶδ' ὅτι, non assentior Bekkero, qui ex cod. Σ εὖ omisit: omitti quidem potest, ut Phil. II, 72, 25. (vid. ad h. l. Bremi Obss. p. 89.) 73, 11. sed nostro l. codicum auctoritate servatur; idem statuit Engelh. ad h. l. Vid. Amersfoordt ad or. de Symm. in Schaef. App. cr. T. I. p. 735 sqq.

IV. §. 1. Ἅπανθ' cum Reisk. et Bekk. ex app. Frcfr. ΣΥ et Bodl. dedi, vulg. πάντα. — οὐδ' εἰς μίαν fortius negat quam οὐδεμίαν,

ναῖοι, οὔτε δεινότητα οὔτε ἀλαζονείαν ἐπανοίσω,
οὐδὲ προσποιήσομαι δι' οὐδὲν ἄλλο γιγνώσκειν καὶ
προαισθάνεσθαι, πλὴν δι' ἃ ἂν ὑμῖν εἴπω, δύο·
ἓν μὲν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δι' εὐτυχίαν, ἣν συμπά-
σης ἐγὼ τῆς ἐν ἀνθρώποις οὔσης δεινότητος καὶ
σοφίας ὁρῶ κρατοῦσαν, ἕτερον δὲ, ὅτι προῖκα τὰ
πράγματα κρίνω καὶ λογίζομαι, καὶ οὐδὲν λῆμμ' ἂν
οὐδεὶς ἔχοι πρὸς οἷς ἐγὼ πεπολίτευμαι καὶ λέγω δεῖ-
ξαι προσηρτημένον. Ὀρθὸν οὖν, ὅ τι ἂν ποτε ἀπ' 2
αὐτῶν ὑπάρχῃ τῶν πραγμάτων, τὸ συμφέρον φαί-
νεταί μοι. ὅταν δ' ἐπὶ θάτερα, ὥσπερ εἰς τρυτάνην,
ἀργύριον προσενέγκῃς, οἴχεται φέρον καὶ καθείλκυκε
τὸν λογισμὸν ἐφ' αὑτὸ, καὶ οὐκ ἂν ἔτ' ὀρθῶς οὐδ'

---

ita οὐδὲ καθ' ἓν in Mid. 552, 13. et Aristog. I. p. 778, 24. Vid. Buttmann. ad Plat. Alcibiad. I, c. 18, n. 6. — ἐπανοίσω, tene notionem hujus et sequentis futuri, quo *consilium* exprimitur. Herm. ad Vig. p. 747. Nos similiter verbo auxiliari *wollen* utimur. Quae verba praecedunt οὔτε δεινότητα οὔτε ἀλαζονείαν (de hac vid. Bekk. Anecd. 243, 20.), ea diversi generis esse facile animadvertis, ita, ut ad unam notionem „solertia, quam jactem" referri debeant. H. Wolf. ita vertit: nequaquam singulari meae prudentiae adscribam neque arroganter praedicabo. Mox signum commatis post εἴπω cum Reisk. et Schaef. posui; nam ἃ ἂν εἴπω explicatur per δύο. — λῆμμ' ἂν οὐδείς, ita haec verba in cod. α et Bekk. in Σ collocata repperit, vulg. οὐδεὶς ἄν. — πρὸς οἷς — προςηρτημένον, nullus dixerit, lucrum adhaesisse meae rationi remp. gubernandi i. e. me lucro ductum remp. gubernasse. Schol. προςκεκολλημένον ἐμοί. De praepos. πρὸς c. dat. vid. ad Phil. I, 9, 3.

§. 2. Ἀπ' αὐτῶν ὑπάρχ. τῶν πραγμ. Commodum publicum, quod ex ipso rerum statu proficiscetur, ego perspectum habeo. — ὥσπερ εἰς τρυτάνην, Par. 8. ὡσπερεὶ ἐπὶ τρυτ., quod rec. A., in Farrag. Wolf. et Ald. Tayl. ὥσπερ ἐπὶ τρυτ., quod Beck. habet, sed vulgatam cum B., qui nullam lectionis discrepantiam notavit, tuitus sum; nam hoc ἐπὶ ex praecedenti ortum videtur. „Mihi ἐπὶ probatur. In talibus enim comparationibus non memini praepositionem legere variatam." *Schaefer.* Mox recte Reisk. φέρον ad τὸν λογισμὸν refert: *mentem secum aufert.* — καθείλκυκε ex Bav. FΣ cum Bekk. dedi; melius convenit praesenti οἴχεται, quam vulg. καθείλκυσε. Haec vox dicitur et de navibus, quae in mare dimittuntur, et de *lance*, quae detrahitur. Noster suam castitatem et integritatem laudat de Cor. p. 324, 8. quem locum *Ja-*

ὑγιῶς ὁ τοῦτο ποιήσας περὶ οὐδενὸς ἂν λογίσαιτο.
3 Ἓν μὲν οὖν ἔγωγε πρῶτον ὑπάρχειν φημὶ δεῖν, ὅπως εἴτε σύνταξιν εἴτε συμμάχους εἴτ᾽ ἄλλο [τι] βούλεταί τις κατασκευάζειν τῇ πόλει, τὴν ὑπάρχουσαν εἰρήνην μὴ λύων τοῦτο ποιήσει, οὐχ ὡς θαυμαστὴν οὐδ᾽ ὡς ἀξίαν οὖσαν ὑμῶν· ἀλλ᾽ ὁποία τίς ποτ᾽ ἐστὶν αὕτη, μὴ γενέσθαι μᾶλλον εἶχε τοῖς πράγμασι καιρὸν ἢ γεγενημένην νῦν δι᾽ ἡμᾶς λυθῆναι· πολλὰ γὰρ προείμεθα, ὧν ὑπαρχόντων τότ᾽ ἂν ἦ νῦν
4 ἀσφαλέστερος καὶ ῥᾴων ἦν ἡμῖν ὁ πόλεμος. Δεύτε-

---

cobs. attulit. Contra Demosthenem Dinarchus p. 20. (§. 28. Bekk.) μισθωτὸς οὗτός ἐστι παλαιός, coll. p. 33. (§. 41.) — οὐκ ἂν ἔτ᾽ dedi ex Cod. *α.* cum B., vulg. οὐκέτ᾽ ἄν. De duplici ἂν vid. Herm. ad Vig. p. 814. nam quod Bekk. ex FΣ ἂν ante λογίσαιτο omisit, non probo.

§. 3. Ἓν μὲν οὖν. „Hactenus ἡ παρασκευή, qua fidem atque auctoritatem sibi praestruxit orator, integritatis ac prudentiae nomine.“ *Doan.* ἓν πρῶτον conjunctum vides ut εἷς μόνος, εἷς τις, εἷς ἕκαστος, εἷς οὐδείς, *unum idque primum*, cui opponitur δεύτερον. — εἴτε συμμάχους εἴτε σύνταξιν, ita haec verba cum Bekkero ex Aug. 1. app. Frcfr. Harl. FΣ collocavi, vulg. εἴτε σύντ. εἴτε συμμ. Harpocration de altera harum vocum haec habet: ἔλεγον ἑκάστους φόρους συντάξεις, ἐπειδὴ χαλεπῶς ἔφερον οἱ Ἕλληνες τὸ τῶν φόρων ὄνομα. Paullo post τί, quod in Aug. 1. app. Frcfr. Harl. *α. β.* et Σ deest, uncis inclusi Schaefero improbante. Fritzsche Quaest. Luc. p. 94. hanc vocem damnandam censet. — εἰρήνην, causam pacis ipse indicat Dem. de Cor. 231, 16. coll. p. 236, 7. vid. Prolegg. — ποιήσει scripsi ex Aug. 1. Harl. *α.* et *β.* ΣΤ, idem Bekk., probat Schaef. Vulg. ποιήσῃ, quod Beckius praetulit. Vid. ad Olynth. I, 1, 2. — ὁποία τίς ποτ᾽ dedi ex cod. *α.* et Σ cum Bekkero; compara ὁποῖ᾽ ἄττα Olynth. II, 10, 5. III, 9. Vulg. τίς. — μᾶλλον εἶχε — καιρόν, majorem utilitatem et opportunitatem hoc praebuisset rebus i. e. civitati nostrae, si pax non esset facta. Thuc. I, 42. ἡ τελευταία χάρις καιρὸν ἔχουσα (beneficium opportune collatum), ubi Schol. εὐκαιρῶς γενομένη. — γεγενημένην, ita ΣΤ, vulg. γεγενημένη, quod Bekk. et Jacobs. Sed verborum structura accusativum requirit et facile ν ob seq. νῦν delitescere potuit. W. R. A. B. eodem modo. Mox δι᾽ ἡμᾶς dedi ex Bav. ΣF cum Bekk., quod et ipsum Schaefero placet, cui tamen supra ὑμῶν in ἡμῶν mutanti non adsentior. Usque ad hunc locum lectt. varr. ex Codd. *α.* et *β.* in margine ed. Lut. enotatas habui.

§. 4. Προεξέμεθα. Hanc lect. recepi ex Par. 2. 5. 6. eund.

ρον δὲ, ὁρᾶν ὅπως μὴ προαξόμεθα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοὺς συνεληλυθότας τούτους καὶ φάσκοντας Ἀμφικτύονας νῦν εἶναι εἰς ἀνάγκην καὶ πρόφασιν κοινοῦ πολέμου πρὸς ἡμᾶς.

Ἐγὼ γάρ, εἰ γένοιθ' ἡμῖν πρὸς Φίλιππον πά- V.
λιν πόλεμος δι' Ἀμφίπολιν ἢ τι τοιοῦτον ἔγκλημα 1
ἴδιον, οὗ μὴ μετέχουσι Θετταλοὶ μηδ' Ἀργεῖοι μηδὲ Θηβαῖοι, οὐκ ἂν ἡμῖν οἴομαι τούτων οὐδένα πολε-

---

B. e ΣF. Vulg. προαξώμεθα. Bremius etiam Obss. p. 75. προαξόμεθα probat. *Doun.* confert Xenoph. [d. Off. Mag. Equ. c. 5. §. 15.] τοῦτο γὰρ τοὺς πολεμίους προάγεται ἀφυλακτοῦντας μᾶλλον ἁμαρτάνειν, haec res *elicit* hostes; adde initium orat. de Chers. — φάσκοντας Ἀμφικτ. εἶναι, „Amphictyonum concilium Athenienses illud non reputabant, a quo Philippus in amplissimo illo auctoritatis et honoris gradu collocatus fuerat.“ *Lucches.* Cf. dicta ad c. 6, 2. κωλύομεν et d. f, leg. 446, 6. Mentem Oratoris acerbam facile odoreris. — ἡμᾶς, hoc ex Aug. 1. et Weimar. recc. Beck. et B.; ipse etiam nexus commendat. Vulg. ὑμᾶς, quod miror Bekkerum in nuperrima editione restituisse, quum ipsum προαξόμεθα non admittat pronomen secundum; loci enim sequ. cap. §. 1. πόλεμος πρὸς ὑμᾶς αὐτοῖς est diversa a nostro ratio.

§. 1. Ἔγκλημα, Olynth. III, 2, 4. — πρὶν ἀκοῦσαι cum V.
Bekkero scripsi ex Ald. Tayl. Aug. 1. ΣΤ; vulg. πρὶν ἂν ἀκούσῃ. Jam quum, Elmslejo ad Eur. Med. 215. monente, πρὶν ἂν cum conjunctivo nonnisi praecedente enunciato negativo ponatur, nostro etiam loco πρὶν ἂν ἀκούσῃ ferri potest, sed in eadem formula saepe infinitivus sequitur, quem h. l. e melioribus libris adscivi. Infinitivus rem, quae fieri possit, simpliciter innuit, conjunctivus certam proponit legem, e qua id, quod praecedit, pendet. Vid. Matth. Gr. §. 522. p. 1011. ed. sec. et Engelhardtum ad h. l. — Θηβαίους, de vetere odio Atheniensium et Thebanor. vid. ad Olynth. III, 8, 3. — οὐχ ὡς ἡδέως ἔχουσι, vid. 6, 2. et Olynth. II, 3, 3. ἐχόντων ὡς ἔχουσι Θηβαίων ἡμῖν. Ad verba χαρίζ. Φιλ. cf. de Cor. 240, 10. οἱ ἀναίσθητοι Θηβαῖοι φίλον, εὐεργέτην, σωτῆρα τὸν Φίλιππον ἡγοῦντο. — φήσειε, in Aug. 1. et Harl. est φήσει, quod olim Bekk. receperat, sed nunc vulgatam, quam olim dederam, restituit; locus differt ab Olynth. II, 7, 4. εἰ δέ τι πταίσει, ubi addere oblitus sum vulgatam esse πταίσειε. — ἀναισθήτους, Noster de Cor. 237, 14. τῆς βαρύτητος Θηβαίων facit mentionem. cfr. Horat. Epp. II, 1, 244. Corn. Nep. Alcib. c. 7. — ὑμᾶς αὐτοῖς, in multis libris est αὐτούς; sed quum ὑμᾶς (Schaef. mavult ἡμᾶς) singulari careat vi, non est, quod lect. vulg. mutetur. —

μῆσαι καὶ πάντων ἥκιστα (καί μοι μὴ θορυβήσῃ μηδεὶς πρὶν ἀκοῦσαι) Θηβαίους, οὐχ ὡς ἡδέως ἔχουσιν ἡμῖν οὐδ᾽ ὡς οὐκ ἂν χαρίζοιντο Φιλίππῳ, ἀλλ᾽ ἴσασιν ἀκριβῶς, εἰ καὶ πάνυ φήσειέ τις αὐτοὺς ἀναισθήτους εἶναι, ὅτι, εἰ γενήσεται πόλεμος πρὸς 61
ὑμᾶς αὐτοῖς, τὰ μὲν κακὰ πάνθ᾽ ἕξουσιν αὐτοί, τοῖς δ᾽ ἀγαθοῖς ἐφεδρεύων ἕτερος καθεδεῖται· οὔκουν προεῖντ᾽ ἂν ἑαυτοὺς εἰς τοῦτο, μὴ κοινῆς τῆς ἀρχῆς
2 καὶ τῆς αἰτίας οὔσης τοῦ πολέμου. Οὐδέ γε εἰ πάλιν

τοῖς ἀγαθοῖς ἐφεδρεύειν, Schol. ἔφεδρος, ἐλπίζων, παραμένων, gladiator tertiarius, qui post pugnam aliorum ducum cum victore congrediebatur. Orv. ad Char. p. 436. hinc ἐφεδρεύειν, observare tempus, dum eo uti possis. de Chers. p. 100, 9. οὔκουν βούλεται τοῖς ἑαυτοῦ καιροῖς τὴν παρ᾽ ὑμῶν ἐλευθερίαν ἐφεδρεύειν, non vult vestra libertate suis rebus insidias parari. Conf. ἐφορμεῖν τοῖς καιροῖς Olynth. II, 3, 2. *Auger.* putat, h. l. innui Lacedaemonios, qui exspectabant Thebanorum interitum, quo ipsi crescerent. Intelligo per ἕτερον ipsum Philippum. Vid. A. G. Becker p. 245. — προεῖντ᾽ ἄν, vulg. πρόειντο ἄν. Optativum aor. requiri patet; quem etsi Graeci in verbis τίθημι et ἵημι saepe ad modum verborum barytonorum formabant, tamen Bekkerus h. l., Phil. II, 67, 21. 68, 27. de Cor. 311, 27. dedit formam per ει; Schaefero οι placet. Sed quum in omnibus his locis vulg. πρόεισθε vel πρόειντο legatur, nonnulli vero codices πρόοιντο vel πρόοισθε habeant, haec librariorum, illa genuina lectio videtur. Buttm. Gr. ampl. I, 558 sq. Matth. Gr. §. 213. 3. 4. In Thucydide Poppo (I, 1, 228.) formam οι majorem dicit habere auctoritatem.

§. 2. *Οὐδέ γε*, *Neque vero etiam*, ut huj. or. 6, 3. similiter καὶ-γὲ Olynth. II, 414. De *Oropo* vid. quae supra ad Lib. Vit. Dem. III, 1. diximus; adde, Themisonem hanc urbem Ol. 103. 3. cepisse. Dem. de Cor. 259, 10. Diod. Sic. XVI, 76. ibiq. Wesseling. Jam Athenienses eam fidei Thebanorum permiserant, huj. or. 7, 2. coll. pro Megapol. 206, 24., qui eam restituere nolebant. Oratoris mens est, e privatis controversiis nullum imminere periculum belli communis. — ἂν οἶμαι — βοηθεῖν, R. et B. olim οἴομαι, sed hic nunc οἶμαι. Ἂν infinitivo praes. et aor. junctum vim habet potentialem (vid. ad Phil. I, 4, 4.). *Sperat* fore ut sint, qui rebus urgentibus opem ferant, sed *contendit*, neutris ad injurias aliis inferendas socios praesto futuros. Facile vides infinitivorum discrimen. Si vero ἂν futuro additur, rei probabilitatem extollit. Wolf. ad Lept. p. 343. Schaef. ad Greg. Cor. p. 66. Poppo ad Thuc. I, 1, 138. Pinzger ad Lyc. in Leocr. p. 236.

πρὸς τοὺς Θηβαίους πολεμήσαιμεν δι' Ὠρωπὸν ἢ τι τῶν ἰδίων, οὐδὲν ἂν ἡμᾶς παθεῖν ἡγοῦμαι· καὶ γὰρ ἡμῖν κἀκείνοις τοὺς βοηθήσοντας ἂν οἶμαι, εἰς τὴν οἰκείαν εἴ τις ἐμβάλοι, βοηθεῖν, οὐ συνεπιστρατεύσειν οὐδετέροις. Καὶ γὰρ αἱ συμμαχίαι τοῦτον 3
ἔχουσι τὸν τρόπον, ὧν καὶ φροντίσειεν ἄν τις, καὶ τὸ πρᾶγμα φύσει τοιοῦτόν ἐστιν· οὐκ ἄχρι τῆς ἴσης ἕκαστός ἐστιν εὔνους οὔθ' ἡμῖν, οὔτε Θηβαίοις, ὥστε εἶναι καὶ κρατεῖν τῶν ἄλλων, ἀλλὰ σῶς μὲν εἶναι ἅπαντες ἂν βούλοιντο ἕνεκα ἑαυτῶν, κρατήσαντας δὲ τοὺς ἑτέρους δεσπότας ὑπάρχειν αὐτῶν οὐδὲ εἷς.

Τί οὖν ἡγοῦμαι φοβερόν, καὶ τί φυλάξασθαι VI.
φημὶ δεῖν ἡμᾶς; ὅπως μὴ κοινὴν πρόφασιν καὶ κοινὸν 1
ἔγκλημα ὁ μέλλων πόλεμος πρὸς ἅπαντας λάβῃ. Εἰ 2

---

§. 3. *Ὧν καὶ φροντίσειεν*, Ald. W. A. et Beck. pro ὧν habent ὄν, sed Obsop. e suo Cod. vulgatam restituit, quae in Bav. Aug. 3. Ald. Lessing. Harl. aliisque reperitur. Eandem R. (non ὄν, ut Beckius monet) et B. dederunt, quos sequutus ita locum interpretor: haec est ratio societatum etiam *erga eos socios*, quos quis maxime diligat. — *ἄχρι τῆς ἴσης* — *ὥστε εἶναι*, prima verba A. et Jacobs. interpr. *ex aequo*, pariter. Pro ὥστε εἶναι Reisk. probabiliter conjecerat σῶς τε, idque olim Bekk. receperat. Auger. dedit ὥστε σῶς τε εἶναι, consentit Buttm. ad Plat. Dial. IV. p. 207. Schaeferus arbitratur, Oratorem dedisse ὥστε σῶς τε βούλεσθαι εἶναι. Sed librorum auctoritas omnino obstat: equidem vulgatam defendo. Sunt enim duo ennnciata, alterum simplex εἶναι καὶ κρατεῖν, alterum amplificatum σῶς εἶναι καὶ κρατήσαντας δεσπότας ὑπάρχειν. In illo dicit: nemo vult, *nos esse* et *imperare* (i. e. nos ita esse, ut imperemus), in hoc: omnes vero volunt, nos *salvos esse, quin domini imperemus.* Itaque mihi melior etiam sensus ex vulgata procedere videtur, quam Beckius et nunc Bekkerus servarunt. Pro *ἅπαντες* Bekk. e *ΣΥ* dedit πάντες, in cett. vulgata, quam retinui, et pro *ἕνεκα ἑαυτῶν* e *Σ* ἕνεχ' αὐτῶν, Reisk. et Beck. ex Par. 8. ἕνεκά γε ἑαυτῶν, idem in *Υ*. Vulgatam cum Augerio praetuli, item c. 6, 6.

§. 1. *Δεῖν ἡμᾶς*, Hanc lectionem ex Bav. et F, in quo utroque superscripta est, R. et B. dedere. Vulg. ὑμᾶς Aug. et Beck. sed illam sensus requirit. VI.

§. 2. *Ὅσοι γε δὴ — φρονοῦσι*. Particc. γὲ δή, quae absunt ab Aug. 1. 3. Bav. *ΣΥF*, append. Francf. et Harl., omisit B.; verum

γὰρ Ἀργεῖοι μὲν καὶ Μεσσήνιοι καὶ Μεγαλοπολῖται καί τινες τῶν λοιπῶν Πελοποννησίων, ὅσοι γε δὴ τὰ αὐτὰ τούτοις φρονοῦσι, διὰ τὴν πρὸς Λακεδαιμονίους ἡμῖν ἐπικηρυκείαν ἐχθρῶς σχήσουσι καὶ τὸ δοκεῖν ἐκδέχεσθαί τι τῶν ἐκείνοις πεπραγμένων, Θηβαῖοι δὲ ἔχουσι μέν, ὥς λέγουσιν, ἀπεχθῶς, ἔτι δὲ ἐχθροτέρως σχήσουσιν, ὅτι τοὺς παρ' ἐκείνων φεύγοντας σώζομεν καὶ πάντα τρόπον τὴν δυσμένειαν

---

sua vi non carent, *sane quidem* i. e. non sunt pauci. „Vix credam a librariis addita esse, *nempe quotquot.*" *Schaef.* „Tum duae factiones erant in Peloponneso, pars cum Lacedaemoniis sentiebant, plerique contra." *Doun.* Inter hos populi antea laudati referendi sunt, qui metuebant, ne foedere Atheniensium et Lacedaemoniorum icto, in horum redigerentur potestatem. — ἐπικηρυκείαν, Harpocrat. hanc vocem ita interpret. τὸ περὶ φιλίας καὶ διαλλαγῶν κήρυκας πέμπειν. eodem modo Bekk. Anecd. 243, 26. Sed quae sit legatio intelligenda, dubium. Nam neque cum Dounaeo ad locum Lept. 472, 26., qui ad Ol. 96, 2. spectat, provocandum neque cum Lucchesinio ad legationem post Leuctricam pugnam Ol. 102, 4. Locus ipse testatur, tempus praesens innui. — ἐκδέχεσθαι, Harpocrat. παρ' ἑτέρου λαβόντα αὐτὸν ἐγχειρεῖν τὸ δεύτερον, i. e. hoc loco, *suscipere* res Lacedaemoniorum et sibi vindicare. Schaeferus ἐκείνοις refert ad Lacedaemoniorum hostes et locum interpretatur: *captare occasionem aliquid rerum ab illis contra Lacedaemonios gestarum nostrum in usum convertendi.* Sed vereor, ut recte. Nam ἐκείνοις refero ad ipsos Lacedaemonios, ita: rerum a Lacedaemoniis gestarum aliquid nobis vindicare. Cfr. §. 3. τῶν ἐκείνοις πεπονημένων τὴν δόξαν. — παρ' ἐκείνων φεύγοντας. „Coronei veriti, ne sibi id a Thebanis accideret, quod Ol. 104, 1. Orchomeniis, qui ab iisdem victi, nullâ mora Thebas fuerant in servitutem abducti, Athenas confugerunt atque humaniter excepti sunt." *Lucches.* Cfr. Dem. d. f. leg. 375, 12. — Φωκέων φυγάδας, vid. ad Liban. Arg. 1, 3. Diod. S. XVI, 60. monet, jussum fuisse, ut exsules Phocensium piaculares habeantur, quos ex omni loco retrahere cuivis liceat: hos recipiebant Athenienses. de Cor. p. 230, ult. — κωλύομεν, nam Athenienses nullos miserant legatos ad conventum Amphictyonum. d. f. leg. p. 380, 18. — ὀργιζόμενοι, vulg. ὀργιζόμενος, sed illam lect. ex Ald. Tayl. Aug. 1. 2. append. Francf. Υ cum R. A. Beck. B. recepi. — δόγματα προστησάμενοι, decreta Amphictyonum praetexentes. „προΐστασθαι, collocare aliquem ante se, pone tergum ejus se abdere." R. Nam bellum erat pium, horum auctoritate susceptum. — πέρα τοῦ συμφέρ., quod in Par. 2. 3. 7. Ald. Tayl. Aug. 2. leg

νδεικνύμεθ' αὐτοῖς, Θετταλοὶ δ', ὅτι τοὺς Φωκέων
υγάδας σώζομεν, Φίλιππος δὲ, ὅτι κωλύομεν αὐ-
ὸν κοινωνεῖν τῆς Ἀμφικτυονίας, φοβοῦμαι μὴ πάν-
ες, περὶ τῶν ἰδίων ἕκαστος, ὀργιζόμενοι, κοινὸν
φ' ἡμᾶς ἀγάγωσι τὸν πόλεμον, τὰ τῶν Ἀμφικτυό-
ων δόγματα προστησάμενοι, εἶτ' ἐπισπασθῶσιν
καστοι πέρα τοῦ συμφέροντος ἑαυτοῖς ἡμῖν πολε-
ῆσαι, ὥσπερ καὶ περὶ Φωκέας. Ἴστε γὰρ δήπου 3
οὐθ', ὅτι νῦν Θηβαῖοι καὶ Φίλιππος καὶ Θετταλοὶ
ὐχὶ ταὐτὰ ἕκαστοι μάλιστα ἐσπουδακότες, ταὐτὰ
άντες ἔπραξαν· οἷον Θηβαῖοι τὸν μὲν Φίλιππον
αρελθεῖν καὶ λαβεῖν τὰς παρόδους οὐκ ἠδύναντο
ωλῦσαι, οὐδέ γε τῶν αὐτοῖς πεπονημένων ὕστατον
λθόντα τὴν δόξαν ἔχειν. Νυνὶ γὰρ Θηβαίοις πρὸς 4

---

ar περὶ τοῦ, nisi ex seq. περὶ ex interpretamento enatum videtur. — περὶ Φωκέας, nam Boeoti, Locrenses, Thessali magnos sumtus in oc bellum Phocense impenderant. Ceterum non est, quod cum . et A. γέγονε subintelligamus; nam refertur ad ἐπισπασθῶσιν.

§. 3. Ἕκαστοι μάλιστα collocavi ex Aug. 1. Harl. ΣΥ cum ekkero; vulg. μάλιστα ἕκαστοι. *Philippus* cum Thessalis parabat hebanis opes, *Thebani* cum Thessalis augebant gloriam Philippi, *hessali* et Philippi et Thebanorum rebus prospiciebant; cfr. §. 6. φήσετε ἕκαστον πολλὰ προηγμένον ὧν οὐδὲν ἐβούλετο πρᾶξαι. — τὰς αρόδους οὐκ ἠδύναντο, non solum Thermopylas intelligit Strab. IX. p. 655. Almel. τὴν μὲν οὖν πάροδον Πύλας καλοῦσι), d etiam ceteras angustias. Phil. III. p. 119, 14. κύριος δὲ τῶν λῶν καὶ τῶν ἐπὶ τοὺς Ἕλληνας παρόδων ἐστί. — ὕστατον ἐλ-θόντα. „Thebani gravissimam partem belli Phocensis [πεπονημέ-ν] sustinuerant: bellum affecerant, hostem profligaverant, cum ilippus imperator accedens, delectus ab Amphictyonibus, belli afecti tulit gloriam.“ *Doun.*

§. 4. Θηβαίοις — πέπρακται. Res prospere gesta i. e. uit Thebanis; vid. Olynth. I, 2, 1. ἡμῖν πεπρᾶχθαι. In nonnullis ris et edd. (W. A.) ἔχειν καὶ κεκομίσθαι legitur, sed pri- verba ex interpretamento orta dicas. Similem praepositionis ὸς usum vid. Olynth. III, 2, 1. πρὸς τὰ τοῦ πολέμου ταχὺ πράτ-θαι: quas intelligat h. l. regiones, ipse statim dicit. — οὐδὲν αὐτοῖς, nisi ille venisset, non sperare licuit Thebanis, fore, illa oppida recuperarent. W. et A. πεπραγμένον suppleri volunt, πλέον interponi; sed jam Bekk. monuit, nullo opus esse supple-nto. — ταῦτα δ' οὐκ ἐβούλοντο, ut Philippus per Thermo-

μὲν τὸ τὴν χώραν κεκομίσθαι κάλλιστα πέπρακται, πρὸς δὲ τιμὴν καὶ δόξαν αἴσχιστα· εἰ γὰρ μὴ παρῆλθε Φίλιππος, οὐδὲν ἂν αὐτοῖς ἐδόκει εἶναι. ταῦτα δ' οὐκ ἠβούλοντο, ἀλλὰ τῷ τὸν Ὀρχομενὸν καὶ τὴν Κορώνειαν λαβεῖν ἐπιθυμεῖν, μὴ δύνασθαι δέ, πάντα ταῦθ' ὑπέμειναν. Φίλιππον τοίνυν τινὲς μὲν δήπου τολμῶσι λέγειν, ὡς οὐς ἠβούλετο Θηβαίοις Ὀρχομενὸν καὶ Κορώνειαν παραδοῦναι, ἀλλ' ἠναγκάσθη· ἐγὼ δὲ τούτοις μὲν ἐρρῶσθαι λέγω, ἐκεῖνο δὲ οἶδ',

---

pylas intraret et gloriam belli finiti ille reportaret. Dedi ex Aug. 1. et plerisque Bekkeri codd. cum hoc ipso ἠβούλοντο, idem §. 6. Videtur enim augmentum temporale in hoc verbo apud Dem. ubique restituendum. Vulg. ἐβούλοντο. — *τὸν Ὀρχομενὸν καὶ τὴν Κορώνειαν*, vid. ad Lib. Arg. 1, 1. et d. f. leg. 375, 11. τὸν δὲ Ὀρχομενὸν καὶ τὴν Κορώνειαν προσεξηνδραπόδισται. et p. 385, 4. ἔστι Ὀρχομενὸς, Κορώνεια, Κορσιαὶ, τὸ Τιλφωσσαῖον, τῆς τῶν Φωκέων χώρας ὅσην ἠβούλοντο. De Coronea vid. Steph. Byz. s. v. — *πάντα ταῦθ'* ex Aug. 1. Harl. ΣΥ cum Bekk.; vulg. ταῦτα πάνθ'.

§. 5. *Φίλιππον τοίνυν.* „At enim Thebani non sunt amici Philippo, non enim libens illis concessit Orchomenum et Coroneam, sed invitus: itaque ei nullam ferent opem contra nos, si postulet.“ *Doun.* — *οὐκ ἠβούλετο*, Bekk. ex uno cod. v dedit ἐβούλετο, quod jam Reisk. vel sine libris recte in ἠβούλετο mutaverat. Porro οὐκ ante hanc vocem, pro quo Bekk. e ΣF οὐδ' olim et nuperrime (nam nuper in ed. maj. οὐκ) cum Schaefero retinui. — *ἐρρῶσθαι*, Hesych. ὑγιαίνειν, eod. modo ut χαίρειν, *aliquid missum facere*, hos jubeo valere, non enim impulsus ab aliquo hoc fecit Phil., sed ut gloriam sibi pararet; d. f. leg. 419, 12. ἐρρῶσθαι πολλὰ φράσας τῷ σοφῷ Σοφοκλεῖ. quem locum innui videmus in Bekk. Anecd. 243, 29. ubi per κατεγνωκὼς explicatur. — *οὐ μᾶλλόν γε ταῦτ' ἔμελεν αὐτῷ — εἰληφέναι*, interpp. hunc locum male cepere. Reisk. „minus huic rei studuisse, quam ut.“ Jacobs. et A. G. Becker „ich weiss, dass ihm nichts so sehr am Herzen lag.“ Sensus est: *non magis* (ut Latini, vid. Ramshorn Gr. lat. p. 305. nos: eben so sehr) *hoc ei cordi fuisse*, *quam* etc. In lectione ἔμελεν omnes Bekk. libri consentiunt. Sed quum Reisk. Aldinas in lectt. varr. non satis distinxerit, addam. Ald. 1. habet ἔμελλεν et paullo post ἢ τὸ τάς; eod. mod. Hervag. 1. et Lutet.; sed Ald. 2. ἔμελων (?) ἢ τάς; eandem lect. praebent Hervag. 2. et Fel. nisi quod utraq. haec ἔμελεν. Artic. τὸ, qui etiam abest ab Aug. 1. ΣΥ, unde unde ortus sit, vel propterea ferri nequit, quod λαβεῖν non solum ad τὰς παρόδους (potiri angustiis), sed etiam ad

ι φῦ μᾶλλόν γε ταῦτ' ἔμελεν αὐτῷ, ἢ τὰς παρόδους
θεῖν ἠβούλετο καὶ τὴν δόξαν τοῦ πολέμου τοῦ δο-
ν δι' αὐτὸν κρίσιν εἰληφέναι, καὶ τὰ Πύθια θεῖ-
ι δι' ἑαυτοῦ· καὶ ταῦτ' ἦν, ὧν μάλιστ' ἐγλίχετο.
ιτταλοὶ δέ γε οὐδέτερ' ἠβούλοντο τούτων, οὔτε 6
βαίους οὔτε τὸν Φίλιππον μέγαν γίγνεσθαι —
ῦτα γὰρ πάντα ἐφ' ἑαυτοὺς ἡγοῦντο εἶναι —, τῆς
υλαίας δ' ἐπεθύμουν καὶ τῶν ἐν Δελφοῖς, πλεο-
κτημάτων δυοῖν, κύριοι γενέσθαι· τῷ δὲ τούτων

———

δόξαν (nancisci gloriam) refertur. Ita in Eur. Phoen. 977. τι-
ναι et ad νόστον (parare reditum) et ad κλεινὰς Θήβας (reddere
ebas inclytas) pertinet. Ἠβούλετο dedi ex Aug. 1. et plerisque
k. codd. cum hoc ipso; vulg. ἐβούλετο. Τοῦ πολέμου τοῦ
κεῖν est attractio pro τοῦ δοκεῖν τὸν πόλεμον εἰληφέναι, Wolfio
te interpretante. Locus simillimus Olynth. I, 2, 2. τούτων οὐχὶ
ὁρῶ τὸν καιρὸν τοῦ λέγειν, non enim cum Diudorf. Praef.
II. τοῦ λέγειν in suspicionem vocandum. Adde G. T. A. Krügeri
aest. lat. ling. III. p. 151 sq. Δι' αὐτὸν dedi ex Ald. P. Man.
A.; nam subjectum ad κρίσιν εἰληφ. est πόλεμον. Vulg. et apud
Beck. B. αὐτόν. Sensus: *ipso interveniente*, ita differt a δι' ἑαυ-
. Schaef. meam rationem probavit. — Πύθια θεῖναι, Pythii
i Amphictyonibus commissi erant, in quorum numerum quum
et Phil. receptus, (Phil. III. p. 119, 11.) τίθησι μὲν τὰ Πύθια,
κοινὸν τῶν Ἑλλήνων ἀγῶνα, i. e. *instituit*. coll. Diod. S. XVI,
— γλίχεται, Hesych. ἐπιθυμεῖ, bene *Doun*. „misere cupere."
m. d. f. leg. 411, 24. τῆς παρ' ὑμῶν τιμῆς γλιχομένοις — ἀπαντᾶν.
cum nostrum innuit Suid. s. γλίχεται, nisi quod μάλιστα omisit,
n Bekk. Anecd. 131, 1.

§. 6. Ἠβούλοντο cum R. et cett. edd. ex Harl. Ald. Tayl.
end. Francf. et plerisque Bekk. codd. — γίγνεσθαι, lect. vulg.
έσθαι, illud cum B. ex Par. 7. 8. Aug. 1. Bav. FΣ et Dresd.
ctioni vulgatae favet id, quod infra legitur κύριοι γενέσθαι, sed
ebani et Philippus potentiam *jam* nacti (γίγνεσθαι), Thessali sua
nmoda *nondum* adepti erant (γενέσθαι). Ex Aug. 1. Harl. ΣΓ
ead. cum B. scripsi ταῦτα γὰρ πάντα, vulg. πάντα γὰρ ταῦτα.
il. II, 67, 2. quem locum Schaefer. laudat, lectio ipsa dubia est.
τῆς Πυλαίας, Harpocrat.: Πυλαία ἐκαλεῖτο ἡ εἰς τὰς Πύλας
νοδος τῶν Ἀμφικτυόνων. — τῶν ἐν Δελφοῖς sc. δικαίων. Thes-
i Amphictyoniam, cujus olim participes fuerant, intercedente
ilippo recuperare studebant; vid. Dem. d. fals. leg. 443, 17.
ete Reisk. comma posuit post Δελφοῖς et delevit post πλεονεκτημά-
ν, nam haec πλεονεκτήματα δύο erant ludi Pythii et Amphictyo-

γλίχεσθαι τάδε συγκατέπραξαν. τῶν τοίνυν ἰδίων ἕνεκα εὑρήσετε ἕκαστον πολλὰ προηγμένον, ὧν οὐδὲν ἠβούλετο, πρᾶξαι. τοῦτο μὲν τοίνυν, ὅτι τοιοῦτόν ἐστι, φυλακτέον ἡμῖν.

VII. 1 „Τὰ κελευόμενα ἡμᾶς ἄρα δεῖ ποιεῖν ταῦτα φοβουμένους; καὶ σὺ ταῦτα κελεύεις;" πολλοῦ γε καὶ δέω· ἀλλ' ὡς οὔτε πράξομεν οὐδὲν ἀνάξιον ἡμῶν αὐτῶν οὔτ' ἔσται πόλεμος, νοῦν τε δόξομεν πᾶσιν

---

nia; non probo Weiskium de hyp. III, 7. qui προμαντείαν et τὸ τὰ Πύθια τιθέναι intelligit; nam illa erat Atheniensium. Wesselingii sententia (ad Diod. S. XVI, 60.) de binis suffragiis in Amphictyonia prava nititur interpunctione nostri loci. — ἕνεκα εὑρήσετε ἕκαστον, ita verba haec collocavi cum B. ex Aug. 1. Harl. app. Fcfr. ΣΥ; sed iidem codd. habent ἕνεχ', quod B. rec., Auger. vulgat. retinuit. — πολλὰ προηγμένον, de voce προάγειν vid. ad c. 4, 4. Ante πολλὰ vulgo additur εἰς τά. Quae verba quum a pluribus libris absint, ea R. uncis inclusit et B. delevit, recte. Nam πολλὰ ad πρᾶξαι referendum. Videtur illud additamentum ex Phil. II, 66, 1. (εἰς τοῦτο ἤδη προηγμένα τυγχάνει πάντα τὰ πράγματα) fluxisse. — φυλακτέον ἡμῖν, W. et A. dederunt ὑμῖν, quod in Aug. 1. et Υ, sed in cett. edd. ἡμῖν, quod verum; c. 4, 4. ὅπως μὴ προαξόμεθα.

VII. §. 1. Τὰ κελευόμενα ἡμᾶς ἄρα, Cod. Obs. habet ἆρα, quod rec. B. et videtur haec partic. hujus loci naturae magis convenire, *igitur*. Num prae metu cooptemus Philippum in numerum Amphictyonum? Vulg. ἄρα. — ἡμῶν αὐτῶν, supplemento Reiskii τῇ εἰρήνῃ ἐμμένοντες non opus est, neque particc. εἰ οὐκ, quas Ald. Tayl. et Harl. habent, ita ut οὔτ' omittatur; nam sensus: neque indigne faciemus republ., neque bellum erit i. e. etiam sine bello non indigne faciemus. — νοῦν τε, Bekk. e Σ dedit δὲ, quod sane exspectes, sed vulgata τὲ bene habet, nam verba νοῦν δόξομεν πᾶσιν ἔχειν Orator praecedentibus non opponi, sed iis aequabiliter adjungi vult. Vid. Plat. de legg. II, 655. E. οἷςδ' οὔτε χαίρειν δυνατὸν, οὔτε ἐπαινεῖν, αἰσχρά τε προσαγορεύειν. — λέγειν, W. addi vult ἐμέ, quod in textum rec. A.; sed λέγειν pertinet ad δόξομεν. Consentit Schaefer. ita interpretans: si quae erunt criminationes, eas Athenienses facile poterunt diluere. - οἶμαι δείξειν, reposui cum Beckio οἶμαι. R., et B. olim οἴομαι, nunc hic οἶμαι restituit. Pro δείξειν in marg. Bav. et F, in Σ, Ald. Tayl. app. Fcfr. et N. δεῖν ποιεῖν, id quod nunc Bekk. (olim enim δείξειν) dedit defendente Engelhardto. Reisk. pro δείξειν conjecerat δεῖξαι, quod Aug. Beck. et Jacobs. recc. Schaefer. dicit, δείξειν Oratorem non potuisse scribere. Quae sententia haud dubie vera est, si idem subjectum

ἔχειν καὶ τὰ δίκαια λέγειν, τοῦτ' οἶμαι δεῖξειν. Πρὸς 2
δὲ τοὺς θρασέως ὁτιοῦν οἰομένους ὑπομένειν δεῖν καὶ
μὴ προορωμένους τὸν πόλεμον ἐκεῖνα βούλομαι λογί-
σασθαι. ἡμεῖς Θηβαίους ἐῶμεν ἔχειν Ὠρωπόν· καὶ εἴ
τις ἔροιτο ἡμᾶς, κελεύσας εἰπεῖν τἀληθῆ, διὰ τί;
„ἵνα μὴ πολεμῶμεν," φαίημεν ἄν. Καὶ Φιλίππῳ νυνὶ 3
κατὰ τὰς συνθήκας Ἀμφιπόλεως παρακεχωρήκαμεν,
καὶ Καρδιανοὺς ἐῶμεν ἔξω Χεῤῥονησιωτῶν τῶν ἄλλων

---

quod in *οἶμαι*, etiam in *δείξειν* esse statuimus. At equidem vulgatam genuinam existimo; structura haec est: *οἶμαι, τοῦτο δείξειν ὡς οὔτε πράξομεν.* Nam *τοῦτο δείξει* significat: res ipsa ostensura est. Vid. ad Olynth. I, 7, 5. Sensus igitur: *puto, rem ipsam ostensuram esse s. ostensum iri*, nos neque etc.

§. 2. *Πρὸς δὲ τούς*, Wolf. aut post *πρὸς δὲ* comma poni vult, aut haec verba deleri. Sed strue haec cum *ἐκεῖνα βούλομαι λογίσασθαι*, *adversus eos, qui putant, haec volo perpendere* i. e. *iis perpendendum tradere* (vid. de usu aor. Herm. ad Vig. p. 746.), aut, ut Reiskii verbis utar in Ind. Gr., *iis ad animum revocare*. *Θρασέως* non ad *οἰομένους* cum A. G. Bekkero referendum, sed ad *ὑπομένειν* (audacter suscipere), pro quo in Par. 2. 5. Harl. Ald. Tayl. Aug. 1. 2. Obs. *Σ ὑπομεῖναι*, quae lectio mihi non spernenda videtur. — *φαίημεν*, Bekk. e *Σ* dedit *φαῖμεν*, quae forma cum illa saepe permutatur; nostram habet etiam Xen. Hier. 7, 7. *πῶς γὰρ ἂν φαίημεν;*

§. 3. *Ἀμφιπόλεως*, Haec fuit conditio pacis cum Philippo, ut ea, quae occupaverat, retineret. *παραχωρεῖν* cum genitivo struitur, ut de Cor. 247, 24. *ὥστε τῆς τῶν Ἑλλήνων ἐλευθερίας ἐθελοντὰς παραχωρῆσαι Φιλίππῳ.* Locum nostrum vid. in Bekk. Anecd. 161, 24. De *Cardianis* et *Caris* expositum in comm. hist. ad h. l. — *Χεῤῥονησιωτῶν*, ita Par. 5. 7. Bav. append. Francf. Ald. Tayl. *Σ*, vulg. *Χεῤῥονησιτῶν*; sed quum a *νῆσος* deducatur *νησιώτης*, illam formam cum B. praetuli; qui quum nuper *Χεῤῥονησιτῶν* edidisset, nuperrime formam nostram revocavit. Vid. Lobeck. ad Phryn. p. 700. et Schneider. ad Xen. H. Gr. III, 2, 8. Buttm. Gr. ampl. II, 330. *Χεῤῥονησίτης*, quae forma in Lib. Arg. or. de Chers. p. 88, 12. ubi etiam Bekk. retinuit. — *τὸν Κᾶρα*, i. e. regem Carum. Similiter Herodot. (I, 80. III, 7.) *τὸν Λυδὸν, τὸν Ἀράβιον*, et *Schweighaeuser*. I, 5. pro *τῶν Κόλχων βασιλῆα* reposuit *τὸν Κόλχον*. — *Κῷν* edid. cum R. ex Par. 5. 7. Aug. 1. Bav. Harl. F*Σ*; vulg. *Κῶ*. De Chers. p. 198, 20. Par. 2. 3. 5. *Κῶ* legunt; sed adjecta est lineola transversa, quae *ν* indicat; hinc non recte praecipit Buttmannus Gr. ampl. I, 157. formam *Κῶ* usitatiorem esse. Mecum

τετάχθαι, καὶ τὸν Κᾶρα τὰς νήσους καταλαμβάνειν, Χίον καὶ Κῶν καὶ Ῥόδον, καὶ Βυζαντίους κατάγειν τὰ πλοῖα, δῆλον ὅτι τὴν ἀπὸ τῆς εἰρήνης ἡσυχίαν πλειόνων ἀγαθῶν αἰτίαν εἶναι νομίζοντες ἢ τὸ προσ-
4 κρούειν καὶ φιλονεικεῖν περὶ τούτων. Οὐκοῦν εὔηθες καὶ κομιδῇ σχέτλιον, πρὸς ἑκάστους καθ' ἕνα οὕτωσὶ προσενηνεγμένους περὶ τῶν οἰκείων καὶ ἀναγκαιοτάτων, πρὸς ἅπαντας περὶ τῆς ἐν Δελφοῖς σκιᾶς νυνὶ πολεμῆσαι.

---

sentire video Popponem ad Thucyd. I, 1, 220. Vid. Duck. ad Thuc. VIII, 41. — *Βυζαντίους κατάγειν τὰ πλοῖα*, Hesych. εἰς τὸν ναύσταθμον ἄγειν. Deduxerunt naves ad oram, aut ut inde merces sumerent (Noster in Polycl. p. 1207, 27. *Βυζαντίων καταγόντων* τὰ πλοῖα ἕνεκα τῆς ἰδίας χρείας τοῦ σίτου coll. 1211, 27.), aut ut certa vectigalia nautae penderent, *das Stapelrecht ausüben* (Lept. 480. 15.). Hic sensus nostri loci. Vid. Pinzger ad Lycurg. in Leocr. p. 183. Nam quum Athenienses e Chersoneso Taurica frumenta importarent, saepe factum videtur, ut Byzantii, quorum urbs sita est ad Bosporum Thracium, naves deducerent. Byzantiis vero cum Atheniensibus fuisse simultates patet ex or. d. Chers. p. 93, 14. Quid sit πλοῖον, vid. ad Phil. I, 5, 1. — *καὶ φιλονεικεῖν:* τὸ, quod vulgo inter has voces interponitur, R. A. Beck. B. ex Aug. 1. 3. Ald. P. Manut. ΣΥΩ deleverunt.

§ 4. *Εὔηθες*, Cfr. ad Olynth. I, 3, 1. et Bekk. Anecd. 243, 12.; formula *ἑκάστους καθ' ἕνα* ad ejusd. or. 9, 2. explicata est. — *οὑτωσί* ita vulg. et ΥΩ, οὕτως Fuv, οὕτω Σ, idq. Bekk. recepit; ego cum F. A. Wolfio (Analect. II, 437.) vulgatam teneo. Unus codex habet οὑτωσίν, de quo vid. Buttm. Gr. ampl. I, 515. not. Sed οὕτως et οὑτωσὶν ab iis profectum puto, qui ἤδη post οὑτωσὶ in libris suis legerent. Quae vox quum ab Aug. 1. Par. 5. 8. Harl. ΣΥ et Dresd. absit, eam olim incluseram, nunc delevi; idem a Bekk. video factum, qui olim retinuerat. — *οἰκείων καὶ ἀναγκ.*, illud refer ad oppida, hoc ad victum. *ἅπαντας*, Bekk. e Σ πάντας dedit. — *τῆς ἐν Δ. σκιᾶς*, Harpocrat. p. 292. monet, Didymo auctore, hanc dicendi rationem desumtam esse a proverbio περὶ ὄνου σκιᾶς (Aristoph. Vesp. 191. ubi vid. Schol.), quod referatur ad eos, qui de rebus nihili contendant. Bekk. Anecd. 243, 30. Noster intelligit Amphictyoniam. Neque cum Weiskio d. hyp. III, 7. ad προμαντείαν referam. Vid. Tittmann. de Amphict. p. 153. Post πολεμῆσαι cum Reiskio et Bekkero plene interpunxi.

COMMENTARII HISTORICI.

COMMENTARIUS HISTORICUS

in Vitam Demosthenis a Libanio conscriptam.

Ad Cap. I.

Praeter Libanium descripsit vitam nostri Oratoris Plutarchus in Vit. Parall., seorsim editam ab Huttenio Tubing. 1795. In quo libro etsi lineamenta vitae Dem. bene adumbrata dicas, ut frustra quaeras, qui olim fusius de hac re egerit, tamen fontes, quos Plut. adiit, non ubique satis perlustrasse et vera a falsis distinxisse videtur *). Ab eodem auctore libellum in Vitt. X Oratt. profectum esse, vix crediderim; quanquam H. Wolfius juvenile Plutarchi opus esse existimat, tamen sive dicendi genus, sive fontes, quos scriptor laudat, spectes, Pseudo-Plutarcho cum Ruhnkenio hist. cr. or. T. VIII. p. 130. illud tribues. Ceterum auctor Hegesiam et Demetrium, Magnesia oriundos, potissimum sequutus esse videtur. *Lucianus* in encomio Thersagoram jubet in Demosthenis laudibus versari, cujus et ingenium et mores et eloquentiam plurimi facit; de hoc dicit c. 14: *ταῖς μὲν ἐννοίαις καὶ τοῖς ὀνόμασι καταπυκνῶν τὸν λόγον, ταῖς δὲ διατέθεσιν ἐξακριβῶν τὰς πιθανότητας, λαμπρὸς μὲν τῷ μεγέθει, σφοδρὸς δὲ τῷ πνεύματι, σωφρονέστατος τὴν τῶν ὀνομάτων καὶ νοημάτων ἐγκράτειαν, ποικιλώτατος δ' ἐναλλαγαῖς σχημάτων· μόνος γέ τοι τῶν ῥητόρων, ὡς ὁ Λεοσθένης ἐτόλμησεν εἰπεῖν, ἔμψυχον, οὐ σφυλήρατον παρεῖχε τὸν λόγον.* De *Zosimi* et *Ano-*

*) Vid. cap. 15. et A. G. Becker. ad vers. quam Dem., interpr. praefixit. p XXXV.

nymi vita Dem. (in Reisk. Or. T. IV, 145—159.) Reiskius l. l. p. 143. haec habet: „Zosimi quidem opusculum, ut orationis infantia et spurcitie, ita nugis quoque anilibus et commentis in veritatem rerum historicam abnormiter impingentibus putidisque fabellis scatet. Posterius, est illud quidem paullo tersius, sed in se ipsum quoque leve. Ambo illa opuscula nihil nos docent, quod non dudum nossemus, aut ea nobis persuasum eunt, quae nunquam comittemus, ut nobis persuadeantur.“ *Suidas* tria fragmenta de vita Demosthenis (s. Δημοσθένης) congessit, quorum illud, quod secundum tenet locum, ceteris facile praetuleris. E recentioribus scriptoribus Andr. *Schottus* vitam Oratoris ad annos digessit; legitur in initio ed. H. Wolfii. *Taylor* largam collegit materiam apud Reisk. Orr. gr. VIII, 738 sqq. Nostra aetate *A. G. Becker* (Demosthenes als Staatsmann u. Redner. Halle 1815.) subtiliter de vita Dem. exposuit. Elogia veterum auctorum de Demosthene H. Wolfius editioni suae praefixit, e quibus affero Cicer. Brut. 9.: „Nihil acute inveniri potuit in eis causis, quas scripsit (Demosthenes), nihil (ut ita dicam) subdole, nihil versute, quod ille non viderit: nihil subtiliter dici, nihil presse, nihil enucleate, quo fieri possit aliquid limatius: nihil contra grande, nihil incitatum, nihil ornatum vel verborum gravitate vel sententiarum, quo quidquam esset elatius.“ Cfr. d. Orat. I, 61. Val. Max. VIII, 7. Juvenal. X, 114. Judicium singulare περὶ Δημοσθένους δεινότητος exhibuit Dionys. Halicarn. in Opp. ed. Reisk. T. VI. p. 953 sqq.*) Cfr. *Jaenisch* ästhetisch-critische Parallele d. Dem. u. Cicero. Berl. 1801. p. 64: „Das Grosse einfach, das Kleine gefällig, das Dunkle klar, das Feine verständlich und fasslich zu sagen — in dieser Kunst ist kein alter

---

*) Vide: Dionys. über die Rednergewalt des Demosthenes. Uebers. u. erläutert von *A. G. Becker*. Nebst einer Abhandl. über Dionys. als aesthet.-crit. Schriftsteller. Wolfenb. u. Leipz. 1829.

Redner und kein neuer Schriftsteller so erfahrner Meister als Demosthenes." Adde *Reinhardum* (Geständnisse seine Bildung als Prediger betr.) p. 52 sq.

Ad Cap. II. §. 1.

Dicendum de anno natali Demosthenis, quem vulgo Ol. 99, 4. statuunt, obsequentes Dion. Hal. in ep. ad Amm. VI. p. 724. Sed hic videtur expeditiones Olynthiacas Ol. 107, 4. susceptas cum iis confudisse, quae ad Ol. 106, 4. pertinent, de quibus monui in Prolegg. ad orr. Olynth. p. 68. Has enim tangit Orator in Mid. p. 566, 26. 578, 3. Vid. Boeckh. de chronol. orat. Mid. p. 81 sq.*) Jam quum in eadem oratione p. 564. (§. 42. ed. Spald. et Buttm.) Dem. dicat: *δύο καὶ τριάκοντα ἔτη γέγονα* (cfr. Plut. c. 12.) et quum haec oratio ad Ol. 106, 4. referenda sit, patet Demosthenem natum esse Ol. 98, 4. (385. a. Chr.) archonte Dexitheo. Eundem annum vindicat auctor vitt. X Rhet. Vid. Wolf. Proleg. Lept. p. LXII. Weiske de hyperb. P. III. p. 14 sq. et quos ibi laudat.

Ad Cap. III. §. 1.

Libanius, qui h. l. monet, Demosthenem, audito Callistrato, commotum fuisse ad artem dicendi, una cum Plutarcho sequutus est Dionysii rationem temporum. Quae si falsa est, ut modo vidimus, aliter de hac re statuendum erit. Demosthenes in album civium receptus est sub finem Ol. 103, 2. archonte Polyzelo. Vid. Onetor. I. p. 868, 1 et 4: *ἐγήματο (Ἄφοβος) ἐπὶ Πολυζήλου ἄρχοντος σκιροφοριῶνος μηνός· ἐγὼ δὲ εὐθὺς μετὰ τοὺς γάμους δοκιμασθεὶς ἐνεκάλουν.* Dem. secum pugnare videtur ead. pag. v. 20. dicens: *μετὰ τοῦτον τὸν ἄρχοντα Κηφισόδωρος, Χίων. ἐπὶ τούτων*

*) A. G. Becker (Dem. als S. u. R.) assentitur p. 7. sed p. 21. et 59. in tab. chron. orationem Mid. ad Ol. 107, 4. male refert. Vid. Boeckh Staatsh. II, 109.

ἐνεκάλουν δοκιμασθείς. Sed omnis repugnantia tollitur, modo struas ἐπὶ τούτων cum ἐνεκάλουν, et non cum δοκιμασθείς. Jam vero causa Oropica dicta est Ol. 103, 3. Non adsentior Weiskio de hyp. III. p. 15. dicenti: „audivit, ni fallor, Ol. 103, 2. annum agens 18. paullo ante quam in civium album receptus esset.“ Imo errorem esse arbitror Plutarchi et Libanii, qui quum cognovissent, Demosthenem, permittente paedagogo, audiisse Callistratum et hunc Ol. 103, 3. causam Oropicam dixisse, utrumque conciliarunt. Accedit quod Libanius dicit: φασὶν, οἶμαι, τὴν (δίκην) περὶ Ὠρωποῦ**). Hinc illam rem ita expediendam existimo. Demosthenes adolescentulus audiit Callistratum (quem de Cor. 301, 18. inter celebres oratores refert) nescio quam causam dicentem; hac re motus ad dicendum se contulit. Non repugnem si quis contendat, etiam Ol. 103, 3. Callistratum esse a Demosthene auditum, certe sine paedagogo. Jam Orator inter viros receptus accusavit tutores et habuit deinceps orationes tutorias: lis diremta est Timocrate praetore Ol. 104, 1. — Ceterum vide dicta ad orat. d. Pac. 5, 2.

Ad Cap. V. §. 1.

Phocenses violatae religionis condemnati, quod sacrum agrum arassent, recusabant, Philomelo suadente, summam, quae iis Amphictyonum decreto imposita erat, solvere; ille foedere cum Atheniensibus et Spartanorum rege Archidamo inito, Delphos occupat et Thracidas interficit. Qua de causa Thebani cum Locrensibus, Thessalis aliisque Ol. 106, 2. bellum Pho-

*) Ex hoc loco fuerunt qui concluderent, Demosthenem archonte Cephisodoro inter viros receptum esse. Non probo, neque intelligo *Schoemannum* de Com. Athen. p. 76 et 77. Nam quum dixisset, Demosthenem XVIII annos natum inter cives receptum esse, tamen contendit, falli eos, qui id Polyzelo arch. factum esse putent.

**) Libanium narrationes interdum vel male percepisse vel confudisse patet ex notis ad Vit. Dem. IV, 3.

censibus intulerunt, quod decimo anno finem habebat. Vid. Diod. Sic. XVI, 23 sqq. Plut. Dem. 12. Demosth. de Cor. p. 230, 27. Olynth. II, 3, 3. ibique dicta. Welsk. de hyperb. I. p. 24—31.

Ad Cap. V. §. 2.

Ante initium belli Phocensis finitum erat *bellum sociale* *), inde exortum, quod cum ceteri Atheniensium duces, tum Chares (de quo vide ad Olynth. I, 10, 2.), bellum illaturus Pheraeis, socios, gravi jugo jam pressos, offenderat. Diod. Sic. XV, 93. Hinc Chii aliique exstiterunt vindictam rei sumturi. Diod. S. XVI, 22. et Dem. de Rhod. libert. p. 191, 12. *συνέστησαν ἐφ' ἡμᾶς τουτονὶ πόλεμον*. Bellum initum (dissuadente Isocrate de Pace p. 256. ed. Lang.) Ol. 105, 2. finitum ejusd. Ol. 4. et pax ipsa Ol. 106, 1. composita est, quum rumor ad Athenienses delatus esset, Persas defectoribus CCC navium subsidia promisisse. Interea Philippus hoc tempore usus est ad Amphipolin oppugnandam, de qua re mox dicetur.

Ad Cap. V. §. 3.

Summatim exponam de vita et rebus gestis Philippi usque ad illud tempus, quo Demosthenes primam Philippicam habuit.

Philippus, natus Ol. 99, 2.. mortuus Ol. 111, 1. admodum puer fortunae expertus est temeritatem. Justinus VII, 5. narrat, eum a fratre Alexandro ad Illyrios, tum ad Thebanos obsidis loco esse missum; Plut. Pelop. c. 26. ab eodem fratre fuisse traditum Pelopidae; Diod. S. XVI, 2. ab Amynta fuisse permissum Illyriis, qui eum Thebanis concessissent, quanquam idem Diod. XV, 67. dixerat, Philippum Pelopidae ab Alexandro deditum esse. Quae quum ita sint, has diversitates, e vario rumore exortas, ita conciliandas esse puto. Philippus a patre Illyriis traditus fuit, sed nescio quomodo

---

*) Vid. *A. G. Becker* Vers. Dem. I. p. 6. et *Voemel* lineamenta belli Amphip. p. 21.

ab his repetitus; nam Aesch. d. f. leg. p. 212. diserte tradit, eum in Macedonia fuisse quum pater decederet Ol. 102, 3. Jam quum Pelopidas Ol. 102, 4. auxilio Thessalis, quos Macedo impugnaverat, lato, in Macedoniam irruisset et obsidem impetrasset, Philippus in hujus fidem a fratre Alexandro commissus est. Thebas quum deferretur, annos habuit quatuordecim; hic per triennium moratus ex Epaminondae consuetudine et usu permagnam cepit utilitatem. Jam male Libanius cum Diod. S. XVI, 2. tradit, Philippum, nuntio de fratris morte accepto, clam Thebas reliquisse et in Macedoniam reversum esse; nam auctore Athenaeo XI, 506. F. Plato Euphraeum Oritem ad Perdiccam ablegavit, qui regem commoveret *ἀπομερίσαι τινὰ χώραν Φιλίππῳ. διατρέφων δ' ἐνταῦθα δύναμιν, ὡς ἀπέθανε Περδίκκας, ἐξ ἑτοίμου τῆς δυνάμεως ὑπαρχούσης, ἐπέπεσε τοῖς πράγμασιν*. Quare hic sub fratris mortem in Macedonia fuit et non demum hoc mortuo e Boeotia fugit. Vid. Wessel. ad Diod. S. XV, 2. (ed. Bip. T. VII. p. 508 sq.) Vogel in not. ad vit. Phil. p. 263. Weisk. de hyperb. II, 12 et 26. — Sexto anno post Ol. 105, 1. Philippus quum ageret annum vicesimum tertium suscepit imperium. Ipso autem hoc anno duorum aemulorum subiit invidiam: alter fuit Pausanias qui a multis sociis et rege Thraciae sustentabatur, sed ab his derelictus parum valuit: alter Argaeus favore et auxiliis usus est Atheniensium. Quapropter hi Mantiam cum classe bene instructa et tribus millibus copiarum terrestrium in Macedoniam miserunt. Philippus vero periculum imminens ita defendit, ut Amphipolin sui juris esse concederet. Jam Mantias, classe ad Methonem appulsa, Argaeum Aegas, Macedoniae caput, praemisit; sed milites ejus, sat timidos, Macedo adgressus fudit, Athenienses autem beneficiis ornavit. Dem. in Aristocr. p. 660, 13. Aeschin. d. f. leg. p. 212 et 213. Diod. S. XVI, 3.

Ol. 105, 2. Bello Paeonico et Illyrico exorto, Philippus *Paeoniam* totam et *Illyriae* partem in suam re-

degit potestatem. Diod. S. XVI, 4. Demosth. tangit hanc rem Olynth. III, 5, 2.

Ol. 105, 3. Hoc anno, quo bellum sociale gerebatur, *Amphipolis* Chalcidica, ad Strymonem sita (vid. Mannert Geogr. VII, 237.) a Rege expugnatur*). Diod. S. XV, 8. narrat, Philippum hanc in rem tormentis bellicis esse usum, et Scholiast. ad Olynth. III, (vulg. I.) 2, 2. tradit, eum urbem ingressum proditores, quippe quibus confidere non posset, interfici jussisse, idemque accidisse Pydnaeis proditoribus. Ita, opinor, utraque narratio conciliari potest. Iam ipse hic locus quum et mercaturae et imperio opportunissimus esset, patet, cur et Philippi et Atheniensium permagni interfuerit, eo potiri. Diod. S. l. l. dicit: πολλὰ συνελάβετο τῷ Φιλίππῳ πρὸς αὔξησιν. Aesch. d. f. leg. p. 219. εἰ δ' Ἀμφιπολίτας ἀφεῖλον τὴν Ἀθηναίων πόλιν, οὐ τὰ ἐκείνων ἔχεις, ἀλλὰ τὴν Ἀθηναίων χώραν. Dem. Phil. II. p. 70, 9. εἰ Ἀμφίπολιν καὶ Ποτίδαιαν προεῖτο (Φίλιππος), οὐδ' ἂν οἴκοι μένειν βεβαίως ἡγοῖτο. Quanquam Philippus professus erat, se Amphipolin traditurum Atheniensibus (Dem. Olynth. I, 3, 1.), tamen sibi hanc urbem vindicavit, quippe quae omnino Macedonum esset. Orat. de Halon. p. 83, 20. Phil. ep. p. 164. Exortum est bellum Amphipolitanum Ol. 105, 3. usque ad Ol. 108, 2.**).

Eodem anno Rex *Pydnam* et *Potidaeam* cepit, hanc quidem urbem Olynthiis se concessurum pollicitus. Vide de his urbibus comment. hist. ad Phil. I, 2, 2.

Ol. 105, 4. *Thessalos* liberavit a tyrannide Lycophronis et Tisiphoni. Diod. S. XVI, 14. Voemel l. l. p. 26.

Ol. 106, 1. vicit *Thracum* regem, *Paeonios* et

---

*) Amphipolitanorum legati, qui antequam hoc fieret, Atheniensium auxilium imploraverant, infecta re redibant. Vid. Dem. Olynth. III, 3, 1. coll. I, 3, 1.

**) Cfr. Vogel vit. Phil. p. 35. A. G. Becker vers. Dem. I. p. 9. J. Th. Voemel lineamenta belli Amphipolitani a Philippo cum Atheniensibus gesti. Francf. 1826.

τετάχθαι, καὶ τὸν Κᾶρα τὰς νήσους καταλαμβάνειν, Χίον καὶ Κῶν καὶ Ῥόδον, καὶ Βυζαντίους κατάγειν τὰ πλοῖα, δῆλον ὅτι τὴν ἀπὸ τῆς εἰρήνης ἡσυχίαν πλειόνων ἀγαθῶν αἰτίαν εἶναι νομίζοντες ἢ τὸ προσ-
4 κρούειν καὶ φιλονεικεῖν περὶ τούτων. Οὐκοῦν εὔηθες καὶ κομιδῇ σχέτλιον, πρὸς ἑκάστους καθ᾽ ἕνα οὑτωσὶ προσενηνεγμένους περὶ τῶν οἰκείων καὶ ἀναγκαιοτάτων, πρὸς ἅπαντας περὶ τῆς ἐν Δελφοῖς σκιᾶς νυνὶ πολεμῆσαι.

---

sentire video Popponem ad Thucyd. I, 1, 220. Vid. Duck. ad Thuc. VIII, 41. — *Βυζαντίους κατάγειν τὰ πλοῖα*, Hesych. *εἰς τὸν ναύσταθμον ἄγειν.* Deduxerunt naves ad oram, aut ut inde merces sumerent (Noster in Polycl. p. 1207, 27. *Βυζαντίων καταγόντων τὰ πλοῖα ἕνεκα τῆς ἰδίας χρείας τοῦ σίτου* coll. 1211, 27.), aut ut certa vectigalia nautae penderent, *das Stapelrecht ausüben* (Lept. 480. 15.). Hic sensus nostri loci. Vid. Pinzger ad Lycurg. in Leocr p. 183. Nam quum Athenienses e Chersoneso Taurica frumenta importarent, saepe factum videtur, ut Byzantii, quorum urbs sita est ad Bosporum Thracium, naves deducerent. Byzantiis vero cum Atheniensibus fuisse simultates patet ex or. d. Chers. p. 95, 14. Quid sit *πλοῖον*, vid. ad Phil. I, 5, 1. — *καὶ φιλονεικεῖν:* τὸ, quod vulgo inter has voces interponitur, R. A. Beck. B. ex Aug. 1. 3. Ald. P. Manut. ΣΥΩ deleverunt.

§ 4. *Εὔηθες*, Cfr. ad Olynth. I, 3, 1. et Bekk. Anecd. 243, 12.; formula *ἑκάστους καθ᾽ ἕνα* ad ejusd. or. 9, 2. explicata est. — *οὑτωσί* ita vulg. et ΥΩ, οὕτως Fuν, οὕτω Σ, idq. Bekk. recepit; ego cum F. A. Wolfio (Analect. II, 437.) vulgatam teneo. Unus codex habet *οὑτωσίν*, de quo vid. Buttm. Gr. ampl. I, 515. not. Sed *οὕτως* et *οὑτωσὶν* ab iis profectum puto, qui ἤδη post οὑτωσὶ in libris suis legerent. Quae vox quum ab Aug. 1. Par. 5. 8. Harl. ΣΥ et Dresd. absit, eam olim incluseram, nunc delevi; idem a Bekk. video factum, qui olim retinuerat. — *οἰκείων καὶ ἀναγκ.*, illud refer ad oppida, hoc ad victum. *ἅπαντας*, Bekk. e Σ *πάντας* dedit. — *τῆς ἐν Δ. σκιᾶς*, Harpocrat. p. 292. monet, Didymo auctore, hanc dicendi rationem desumtam esse a proverbio *περὶ ὄνου σκιᾶς* (Aristoph. Vesp. 101. ubi vid. Schol.), quod referatur ad eos, qui de rebus nihili contendant. Bekk. Anecd. 243, 30. Noster intelligit Amphictyoniam. Neque cum Weiskio d. hyp. III, 7. ad *προμαντείαν* referam. Vid. Tittmann. de Amphict. p. 153. Post *πολεμῆσαι* cum Reiskio et Bekkero plene interpunxi.

consopiverat. Phil. I, 4, 2.; hos ut Demosthenes resuscitet iisque animum faciat, in medium procedit et primam habet Philippicam, de qua vid. Prolegg.

Sed occasione oblata utar, ut omnino de Philippi ingenio et moribus aliquid moneam. Accidit ei idem, quod multis viris fortibus et strenuis, ut et aequales et posteri non eodem modo de illo statuerent, quippe quem alii vehementer accusarent, alii laudarent. Jam accuratius de hoc rege cogitantibus videbitur homo ut ingenio acuto et callido, ita animo forti et bellicoso ornatus (φιλοπραγμοσύνην ejus laudat Dem. Phil. I, 13, 1.), qui temporibus bene in suam rem utebatur; neque ab omni justitia abhorruisse existimandus est, immo mitis saepe fuit et benignus. Vide librum praeclarum *P. J. S. Vogelii:* Biographie grösser Männer des Alterthums. Norbg. 1790. T. II. p. 62 sqq. Plutarch. Apophth. Lib. VI. Polyb. de virtut. et vitiis, in ejus Opp. T. III. p. 19 sqq. ed. Vindob. Cic. d. Off. I, 26. II, 14. Si Theopompum, scriptorem acerbum, legimus conviciis paene insectari Philippum, neque huic*) neque oratorum Graecorum invidiae est cedendum. Vide *B. G. Weiskium* in libro egregio: de hyperbole, errorum in historia Philippi commissorum genitrice Lips. 1818. (cfr. Ephem. litt. Lips. Nr. 86 anni 1821.) P. I. p. 49: „suum quemque (oratorem) ducebat ingenium ad hyperbolas. His favebat Demosthenis ea, quae in egregio virtutum oratoriarum ejus temperamento eminebat, orationis vis ac vehementia, in Philippicis maxime conspicua; tum et grandisonum Aeschinis dicendi genus, et acre Lycurgi, et salsum atque acerbum Demadis.“ Cfr. Wolf. Prol. Lept. p. LX. Adde *Valckenarium* de indole, virtutibus et rebus gestis Philippi. L. B. 1784. p. 239. et *Drumann's* Ideen zur Gesch. d. Verfalls der griech. Staaten. Berl.

*) Vide judicium Polybii de Theopompo l. l. et Pflugk de Theopompi vita et scriptis. Berol. 1827.

1815. p. 27.*) Denique subjiciam *Augerii* verba (Oeuvres complettes de Demosthène et d'Eschine traduites en Francais. Anger. 1804.) P. I, p. 224: „On voit dans la personne de Philippe un roi presque aussi maitre de ses alliés que de ses sujets et non moins redoutable dans les traités que dans les combats; un prince vigilant, actif, lui-même son surintendant, son ministre, son general. On le voit avide et insatiable de gloire, la chercher où elle se vend à plus haut prix, faire ses plus chères delices de la fatique et du peril, former sans relâche ce juste, ce prompt accord de soins et de mouvemens, que les expeditions militaires demandent. Il joignait en lui deux qualités, ordinairement inalliables et incompatibles: une flegme, un sang-froid avec une activité et une ardeur, qui ne connoissaient ni moment de repos, ni difference de saison. *Idem* p. 228: quels moyens emploie-t-il pour reussir? la finesse, la ruse, la fraude, le mensonge, la perfidie, le parjure: sont cela les armes de la vertu! on voit dans ce prince une ambition demesurée, conduite par un esprit adroit, mais on n'y voit point de qualités d'un home veritable grand.“ In his multa oratorie dicta esse facile patet. Cfr. *Goldsmith* Gesch. d. Griechen übers. v. *C. D. Beck*. Lips. 1806. T. II, p. 1—47. *Graff* Gesch. Griechenlands. Mainz 1828. p. 360 sqq.

COMMENTARIUS HISTORICUS

in Demosthenis Orationes V.

Ad Philipp. I, 1, §. 4.

Lacedaemonii inde a devictis Atheniensibus Ol. 93, 4. superbia efflati insulis maris Aegaei, Pelopon-

---

*) Vide meam commentationem de Canone Philipp. Demosth. Frib. 1820. p. 16. quam sub calcem secundae Philippicarum partis recudendam curabo.

neso, Corintho et Boeotia politi erant. Xen. Hell. V, 3, 27. Diod. S. XV, 28. Jam quum iidem Ol. 100, 2. Cadmea occupata multos e patria expulissent, hi ipsi Atheniensium implorant opem et anno sequente Lacedaemonios fugant. Diod. S. XV, 26. ὁ δὲ δῆμος τῶν Ἀθηναίων διακούσας τῶν πρέσβεων ἐψηφίσατο παραχρῆμα δύναμιν ὡς πλείστην ἀποστεῖλαι τὴν ἐλευθερώσουσαν τὰς Θήβας, ἅμα μὲν τῆς εὐεργεσίας ἀποδιδοὺς τὰς χάριτας, ἅμα δὲ βουλόμενος τοὺς Βοιωτοὺς ἐξιδιώσασθαι καὶ συναγωνιστὰς ἰσχυροὺς ἔχειν κατὰ τῆς Λακεδαιμονίων ὑπεροχῆς. Chabrias copias Spartanorum maritimas fundit Ol. 100, 4. Diod. S. XV, 34., Timotheus naves eorundem ad Leucadem disjicit. Ib. XV, 36. Pace paullo post facta Graecis urbibus libertas vindicatur Vid. Jacobs. in not. ad vers. h. l. Eandem rem Dem. tangit Olynth. I, 9, 1. ubi vid. Schol. p. 32. E. ed. H. Wolf.

Ad Philipp. I, 2. §. 2.

Pydna, Macedoniae urbs apud Thermaicum sinum in Pieria regione, Strabonis tempore [VII, 8.] dicebatur Citro, distabat a Methone LX stadiis. Ol. 92, 3. Archelaus, Macedonum rex eam subegerat [Diod. S. XIII, 49.], deinde a Timotheo, Atheniensi, capta Ol. 101, 3. *Lucchesin.* Cfr. Mannert Geogr. VII. p. 507. — *Potidaea*, urbs Macedoniae, Thraciae contermina, ad Pallenes Isthmum sita, vetus Corinthiorum colonia Ol. 104, 1. a Timotheo vectigalis Atheniensium facta. Postea Cassandra [Strab. VII, 12.] nuncupata est. *Lucchesin.* Cfr. Poppo Thucyd. II. p. 372. Has urbes, ut supra monui, Ol. 105, 3. Philippus cepit, Potidaeam Olynthiis traditurus. Olynth. I, 3, 1. Diod. S. XVI, 8. et Wessel. ad h. l. — *Methone*, quae dicitur Thracia, XL stadiis distabat a Pydna. Mirum sane est, quod Diod. Sic. his narrat, eam a Philippo expugnatam esse: XVI, 31. leviter, c. 34 accuratius hanc rem adumbrans*); sed priore loco res ad Ol. 106, 3. altero

*) Diodorus diversos annales ante oculos habuisse putandus est.

ad Ol. 106, 4. refertur. Non adsentior Vogelio l. l. p. 272. illum annum praeferenti. Nam quum Diodor. XVI, 31. narret, Methonem una cum Pagasis expugnatam esse, et ex multis Demosthenis locis (Olynth. III, 5, 1.) pateat, Pagasas post Thessaliam in potestatem regis redactas idque Ol. 106, 4. factum esse, probabile est, rem illam ad Ol. 106, 4. pertinere. Polyaen. IV, 2, 15. dicit, hanc urbem vi captam esse, Diod. XVI, 34. eam, obsidione facta, a civibus traditam, et his cum vestitu egressis, a Philippo excisam esse, cfr. Dem. Phil. III. p. 117, 19. Utraque narratio facile conciliari potest. Hoc oppidum quum obsideret rex, dexter oculus ei ab Astere excussus est. Diod. l. l. Harpocr. s. h. v. Justin. VII, extr. Suid. s. *Κάρανος*. Dem. de Cor. p. 247, 11. Philippum dicit *τὸν ὀφθαλμὸν ἐκκεκομμένον*. Quanto denique usui hae urbes illi fuerint, ex ipso situ intelligitur. Vid. huj. or. c. 3. §. 3.

Ad Philipp. I, 6. §. 1.

Scholiasta monet, ab Oratore illos mille mercenarios in memoriam suorum revocari, cum quibus, a Persarum rege dimissis, Chares Atheniensis ab Artabazo sollicitatus illum Ol. 106, 1. devicerit. Tangit hanc rem Diod. S. XVI, 22. ubi quod Wessel. scripsit *Ἀρταβάζου* pro vulg. *Φαρναβάζου* a nostro scholiasta confirmatur.

Ad Philipp. I, 7. §. 2.

Bellum *Corinthium* ab Ol. 96, 2. usque ad Ol. 98, 2. gestum eo spectavit, ut Lacedaemonii opprimerentur. Priusquam Agesilaus ex Persia redierat, ad manus ventum est ad Sicyonem: Lacedaemonii vicerunt, eorum vero socii cedunt. Xen. Hell. IV, 2, 13. Diod. S. XIV, 82. Harpocr. s. *ξέν. ἐν Κορ.* Schol. ad Aristoph. Plut. 173. Sed Ol. 96, 4. Iphicrates Lacedaemonios et Sicyonios fundit adeoque Corinthiorum regionem subigere in animum inducit, at (Diod. S. XIV, 92.) *τοῦ δήμου κωλύσαντος οὗτος μὲν ἀπέθετο*

τὴν ἀρχὴν, οἱ δὲ Ἀθηναῖοι Χαβρίαν ἀντ' αὐτοῦ στρατηγὸν εἰς τὴν Κόρινθον ἐξέπεμψαν. Vid. Taylor. ad Lysiae epitaph. p. 121. R. Nep. Iphicr. 2. Sequentibus annis Polytropus, Callias, Callistratus huic bello praeerant, quod pace ista Antalcidae demum profligatum est.

Ad Philipp. I, 7. §. 6.

Tourrellus hunc *Menelaum* Philippi fratrem ex altero conjugio natum esse censet. Lucchesin. haec: „Menelaus iste prorsus ignoraretur, nisi ejus hoc loco fieret mentio a Demosthene. Si quis conjectando locus aperiri queat, qui illum Phocensium aliquem, regionis armorumque peritum credat, puto non longe a vero discedere. Non dubito, sermonem hic fieri de exercitu illo, quo repulerant hoc anno Athenienses Philippum a Thermopylis.“ Cfr. Harpocrat. s. v. *Μενέλαος*.

Ad Philipp. I, 10. §. 3.

Monuimus in com. h. ad Lib. Vit. Dem. V. §. 3. sub Ol. 106, 1. hoc ipso anno Philippum eas injurias, quarum h. l. mentio fit, Atheniensibus intulisse videri. Lucches. sumit Ol. 105, 3. Vid. Weisk. de hyperb. I. p. 34. qui confert Demosth. Prooem. p. 1432. *ὅπερ, ἡνίκα ἐν Ἑλλησπόντῳ Φίλιππον ἠκούσαμεν, συνέβη καὶ πάλιν, ἡνίκ' εἰς Μαραθῶνα τριήρεις αἱ ληστρίδης προσέσχον.*

Ad Philipp. I, 11. §. 1.

De Methone et Potidaea vid. h. com. ad c. 2. §. 2. *Pagasae*, maritima Thessaliae urbs, navale Pheraeorum, quam Philippus eo tempore, quo Thessaliam liberavit, Ol. 106, 4. in potestatem suam redegisse videtur, nam hi dicuntur *ἀπαιτεῖν* illam urbem (Olynth. III, 7, 2.) sed invitis ipsis Pagasaeis (ibid. 3, 2.) Erravit Diod. S. XVI, 31., ubi Ol. 106, 3. illud accidisse narrat dicens *Παγασὰς* (nam ita legendum pro vulg. *Παγὰς* suadente Wesselingio) *δὲ χειρωσάμενος ἠνάγκασεν ὑποταγῆναι.*

Ad Olynth. I, 4. §. 1.

„Nemo ex hoc loco reputet, Philippum Thessaliam in suam ditionem redegisse. Id enim nequaquam accidit. Sed partim suae potentiae metu, partim collatis beneficiis, partim Pherarum, Magnesiae Pagasarumque usurpatione injecto provinciae fraeno, eam gentem dicto suo audientem habuit suaeque addictam voluntati. Huc igitur servitutis vox referri debet, qua nunc Demosthenes utitur.“ *Lucchesin.* Idem fere statuit Weisk. de hyperb. I. p. 73 et II. p. 9. Cfr. Olynth. III, 7, 3. et Justin. VII, 6.

Ad Olynth. I, 6. §. 1.

Timotheus, quem Nep. (Tim. 1.) Olynthios subegisse tradit, auctore Diod. S. XV, 47. Ol. 101, 3. in Thraciam profectus multas ibi civitates in fidem suorum civium acceperat. Hoc tempore Macedoniae praefuit Amyntas, qui (Aesch. d. f. leg. p. 213, 1.) familiaritate utebatur Atheniensium; his ille videtur Perdiccam filium, quem scholiasta commemorat, ad opem ferendam misisse. Jam idem Timotheus, ut supra dictum, Ol. 104, 1. subegit Potidaeam, Diod. S. XV, 81. Quum vero Olynthiorum plurimum interesset, hanc urben tenere, eodem anno Macedonum auxilium putandi sunt ad hanc rem implorasse, id, quod Dem. h. l. tangit. — De rebus Thessalorum vide modo dicta et com. h. ad Lib. Vit. Dem. V. §. 3. sub Ol. 106, 4.

Ad Olynth. I, 9. §. 3.

Ad hujus §. verba *μελλόντων αὐτῶν* *Lucchesin.* haec animadvertit: „Notat tempus non illud solum, quo apertum cum Philippo bellum habebant Athenienses, sed omne, quo damna atq. injurias ab illo acceperant. Quocirca ne punctum quidem a veritate discedit, inquiens, rempubl. otiose primum exspectasse, quid aliis contra regem succederet, quive rei exitus foret. His autem verbis veluti digito monstrat acerrimas periculosasque contentiones, quibus illum ab ipso regnandi exordio Paeones, Illyrii, Thraces exercuerunt.“

Ad Olynth. I, 10. §. 2.

Bellum *Amphipolitanum*, quod magis per alios quam per Philippum cum Atheniensibus gestum est, primum Iphicrati ab his demandatum fuit, qui quamvis summis ornatus honoribus rem patriam deseruit. Dem. in Aristocr. 663, 10. Imperium Ol. 104, 1. illi ab rogatum tradebatur Timotheo; Charidemus, quem hic socium elegerat, ad Cotyn, Thraciae regem, cum navibus Atheniensibus transiit. Dem. l. l. v. 28. Ex Aeschin. d. f. leg. p. 248. patet, eodem bello male rem gessisse Charetem, qui (Diod. S. XV, 95.) adversus socios missus Ol. 106, 1. cum Artabazo se conjunxit et proprium suscepit bellum. Monet Aeschines, Athenienses *χίλια καὶ πεντακόσια τάλαντα οὐκ εἰς στρατιώτας, ἀλλ' εἰς ἡγεμόνων ἀλαζονείας ἀνηλωκέναι.* Has duces nominat Deiaren, Deipyrum, Polyphontem (de quibus vid. Reiskium ad Aesch. l. l. p. 249.), qui *κατῆγον τὰ πλοῖα καὶ τοὺς Ἕλληνας ἐκ τῆς κοινῆς θαλάττης.* Vid. quae in com. hist. ad Lib. Vit. Dem. V. §. 3. sub Ol. 105, 3. dicta sunt, Weisk. de hyp. I. p. 37. et Voemel l. l. p. 18.

Ad Olynth. II, 6. §. 4.

Diversum innuitur bellum, alterum *Corinthiorum*, quos Athenienses, Megarensibus ad fines ipsorum proferendos auxiliantes, adgrediebantur Ol. 80, 3. (Thucyd. I, 103. Diod. XI, 79.), alterum *Megarensium*, in quorum fines Athenienses Ol. 83, 1. et annis proximis invadebant, quod defecerant et foedus cum Corinthiis et Spartanis inierant. Minus probabilis est Ulpiani sententia, qui unum bellum intelligit, quod Megarenses et Corinthii conjuncti Atheniensibus inferebant. Nam, inquit Ulpian., Megarenses quum *τὴν ἱερὰν ὀργάδα* (locum Cereri et Proserpinae sacrum in confinio Megaridis et Atticae) tempore Pericles sibi vindicassent, hi una cum Corinthiis, quos in auxilium vocaverant, vehementem Atheniensium impetum (*ἁρπάσαντας*) experiebatur. Thuc. I, 139 ibiq. Duk. Plut. Pericl II. p. 168.

Ad Olynth. II, 8. §. 1.

De *rege Macedonum Atheniensibus olim subjecto* Lucches. ad h. l. haec: „Ab Amynta puto, Philippi patre, ac Perdicca ex hujus majoribus, Alexandri filio, tributum Atheniensibus persolutum; ab illo autem, ut sibi reipubl. patrocinium compararet, ab isto, ut violatae fidei factaeque saepe injuriae poenas lueret. Id eam ob rem mihi persuadeo, qnod Amyntas, postquam Lacedaemoniorum societatem gravem periculosamque expertus est, eisque in Olynthi occupatione ludibrio fuit, se totum Atheniensibus dederat ac veluti patronis utebatur. Hinc nihil mirum, si rex tot fractus calamitatibus, prius infensus Atheniensibus, modo propemodum cliens ad istorum conciliandam benevolentiam quidpiam daret pecuniae. Quod vero ad Perdiccam attinet, is enimvero inquieto animo variaque fortuna suadente saepius dissolvit ictum cum Atheniensibus foedus, saepius renovavit, donec ab iisdem tanta voluntatis varietate fessis e Macedonia depulsus est Ol. 91, 1." Noli cum Lucchesinio rem ad vividum resecare neque cum Vogelio acerbior esse, qui p. 259. haec: „Man thut wohl dem Demosthenes nicht Unrecht, wenn man ihm wenig Bekanntschaft mit der alten Macedonischen Geschichte zutraut und die Behandlung der Zinsbarkeit der alten macedonischen Könige für einen seiner Fechterstreiche ansieht."

Ad Olynth. III, 5. § 2.

Res, quam h. l. Orator tangit, haec est. Demosthenes in Aristocr. p. 623, 17. narrat, Cotye mortuo (Ol. 106, 4.) *Βηρισάδην καὶ Ἀμάδοκον καὶ Κερσοβλέπτην τρεῖς ἀνθ᾽ ἑνὸς γενέσθαι βασιλέας.* Cersobleptes filius Cotyis erat, quem pater voluerat imperium cum illis duobus*) partiri. Aristocr. 619, 21. Cersobleptes hoc

*) Quaeritur, utrum hi fratres fuerint Cersobleptis. Demosthenes certe nullo loco Aristocrateae hoc affirmat, et si fuissent, p. 622 et sq. ita illos ab eo appellari exspectaveris. Vid. Rumpf de

decretum repudiasse videtur, nam Suidas (s. *Κερσοβλέπτης*) auctor est, Amadocum ad Philippum venisse, hujus opem imploratum in bello contra Cersoblepten. Qua quidem occasione, ni fallor, rex usus est, ut alterum (Cersoblepten) expelleret., alteros (Amadocum et Berisaden) faceret reges. Non enim probabile est, quod putat Lucchesin. ad h. l., Amadocum et Berisaden e regno ejectos, Teren et Cersoblepten a Philippo confirmatos*). Nam Dem. Aristocr. 624, init. dicit, Cersoblepten, Berisade mortuo, hujus filiis et Amadoco bellum intulisse, quod non fecisset, si in regno fuisset. Jam hic Charidemo Atheniensi summam rerum suarum permisit (Dem. Aristocr. 674, 24.) *διὰ τὴν παρουσίαν καὶ τὸ δύναμιν ἔχειν*. Mox Athenodorus, dux militum mercenariorum Atheniensium, Cersoblepten eiusque tutorem Charidemum coegit, ut Chersonesum Thraciae Atheniensibus traderet. Dem. Aristocrat. 677, 11. *γράφει ὁ Ἀθηνόδωρος συνθήκας, καθ᾽ ἃς ἀναγκάζει τὸν Κερσοβλέπτην ὀμόσαι πρός τε ὑμᾶς καὶ πρὸς τοὺς βασιλέας, εἶναι μὲν τὴν ἀρχὴν κοινὴν τῆς Θρᾴκης εἰς τρεῖς διῃρημένην, πάντας δ᾽ ὑμῖν ἀποδοῦναι τὴν χώραν.* Jam Philippus, aliis rebus distentus, quas Dem. h. l. tangit, Cersoblepten reliquisse videtur usque Ol. 108, 2., nam hoc anno eum imperio. quod adhuc concessum erat, spoliabat. Vide locum Aeschinis in Proleg. ad or. de Pace p. 171. not. allatum, comment. hist. ad ejusdem or. c. 7. §, 3. et Weisk. de hyperb. I. p. 36. Redeuntem Cersoblepten rex tertio expulit (Ol. 109, 2.) teste Diod.

Charid. Or. p. 20. Sed ex Justini (VIII, 3.) loco: „evenit ut eum fratres duo, reges Thraciae, non contemplatione justitiae ejus sed invicem metuentes, ne alterius viribus accederet, disceptationum suarum judicem eligerent," vulgaris exorta sententia, eos fuisse fratres. Vid. Vogel l. l. p. 269. A. G. Becker vers. Dem. T. II. p. 346. Voemel lineam. p. 30. At Justino diffidere licet.

*) Non probo Lucchesinium, quod Teren addit, qui deinceps in societatem Cersobleptis videtur venisse, nam in Aristocrat. non commemoratur.

S. XVI, 71. Non dubium est, quin ad Athenienses confugerit, nam in ep. ad Athen. (Ol. 110, 1. scripta) p. 161, 5. Atheniensibus Phil. exprobrat, quod veliut *ὑπὲρ Κερσοβλέπτου πόλεμον αἱρεῖσθαι πρὸς ἡμᾶς* (sc. *Φίλιππον*), et paullo post v. 14. *κομίζεσθε καὶ παρ' ἐμοῦ τὴν Θρᾴκην, ὅσης Τήρης καὶ Κερσοβλέπτης ἦρχεν*. Cfr. Rumpf de Char. Or. p. 7.

Ad eandem paragr.

Per *τὰς ἐπ' Ἰλλυριοὺς καὶ Παίονας στρατείας* non intelligendum puto bellum Illyricum et Paeonicum Ol. 105, 2. gestum, ut Tourrell. et Lucches., sed potius quod pertinet ad Ol. 106, 1. Nam quum (Diod. S. XVI, 22.) Thraces, Paeones et Illyrii contra Philippum conspirassent, hic eo, quo diximus, anno ad officium hostes redire coegit. Hoc enim tempus non longe abest a bello, Arymbae illato. *Arymbas* (alii, ut Justinus, Arybbas scribunt, quae varietas ex confusione litterarum orta est, vid. Gronov. ad Arrian. Ex. Al. I, 20 et 24.) filius Alcetae, regis Molossorum, fuit Philippo affinis; nam hic Olympiadem, filiam Neoptolemi, fratris Arymbae, in matrimonium duxerat. Diod. S. XVI, 72.*) Jam quum post Alcetae mortem filii inter se dissiderent et non prius concorditer regnarent, quam regno aequaliter diviso (Pausan. Att. c. 38. §. 3.), hoc ipsum Philippo intercedente factum videtur, idque Ol. 107, 1.**) Weiskius l. l. dicit Ol. 107, 4. At Diod. S. l. l. auctor est, Arymbam Ol. 109, 3. vita decessisse post *decimum* annum regni, illoque mortuo, Alexandro,

*) Justin. VII, 6. scribit: „Philippus Neoptolemi filiam uxorem ducit, conciliante nuptias *fratre patruele*, altore virginis, Arrubba." Weiskio de hyp. II. p. 38. not. *patruele* additum videtur ab eo, qui non videret, *fratrem* esse sororis maritum. Non consentio, immo *fratre patruele* dictum puto pro *fratre patris*. Bongarsius ad Just. XVIII, 3. conjecerat *patruo*.

**) Aristid. de dictione civili p. 237. locum Demosthenis ita citat: *τὰς δ' ἐπ' Ἰλλυριοὺς καὶ Παίονας αὐτοῦ, καὶ ὅποι τις ἂν εἴποι, παραλείπω στρατείας*. Nullam Arymbae facit mentionem.

Olympiadis fratri, hoc esse demandatum. Paullum dissentit Justin. VIII, 6. narrans, regnum Arymbae esse *ereptum* et Alexandro traditum; quae diversitas me non moratur, nam constat, Justinum sive ejus antesignanum ex Philippi fuisse osoribus.

Ad Or. de Pac. 2. §. 2.

Plutarchus, Eretriae tyrannus, contra Clitarchum, imperium affectantem, auxilium Atheniensium, interveniente Midia, imploraverat. Dem. in Mid. p. 579, 2. Adversabatur Demosthenes et quidem, si verum dixit Aesch. in Ctes. p. 480. R., a Callia Chalcidensi corruptus. Nihilo minus auxilia mittebantur duce Phocione (Plut. Phoc. c. 13.), qui rem bene gessit, id quod, si oratio in Midiam Ol. 106, 4. habita est, (de qua re in h. com. ad Lib. Vit. Dem. 2, 1. monuimus), eadem hoc anno evenisse probabile est.*). Jam quum Euboeenses suspicarentur, ne Athenienses de insula subigenda cogitarent, Plutarchus milites horum cum duce in vincula conjecit, nec prius restituit, quam quinquagenorum talentûm pretium accepisset, unde patet, cur Demosth. nostro loco πόλεμον ἄδοξον καὶ δαπανηρόν dicat. Vid. Schol. Cod. August. ap. Reisk. T. II. p. 126. Ulpian. ad Dem. Mid. p. 550, 26. Plut. Phoc. l. l. Cfr. A. G. Becker vers. Dem. I. p. 240. sqq.

Ad Or. de Pac. 7. §. 3.

Cardia, urbs Chersonesi, quam Cersobleptes, Chersoneso Atheniensibus tradita (vid. ad Phil. 1, 5, 2. et com. hist. ad Olynth. III, 5, 2.) retinuerat; hinc Dem. in Aristocr. 677, 3. Cardianos dicit ἐχθροὺς Atheniensium. Iam quum, Cersoblepte per Philippum victo, Athenienses hanc urbem sibi vindicare vellent, ea in fidem se recepit Philippi, nam hic in epist. p. 161,

*) Lucchesinius statuit intra Ol. 105, 3. et 107, 4. hanc expeditionem esse missam, tam latos ponens fines, quod Midianam Ol. 107, 4. habitam esse putabat, qui error e falso anno natali Demosthenis enatus est.

20. scribit: *Καρδιανοῖς δέ φημι βοηθεῖν, γεγονὼς αὐτοῖς πρὸ τῆς εἰρήνης σύμμαχος.* E nostro loco patet, Athenienses per pacem concessisse, ut Cardia a Chersoneso divelleretur. Quanti haec urbis fuerit facienda, cognoscitur ex Dem. Aristocr. 681, 17. *ὥσπερ Χαλκὶς τῷ τόπῳ τῆς Ἐυβοίας πρὸ τῆς Βοιωτίας κεῖται, οὕτω Χεῤῥονήσου κεῖται πρὸ τῆς Θρᴀ́κης ἡ Καρδιανῶν πόλις,*

Ad eandem paragr.

Cariae rex *Mausolus*, quem Theopompus apud Suidam auri cupidissimum vocat, Ol. 105, 3. Chiis ceterisque, qui bellum sociale contra Athenienses gerebant, auxilium tulerat. Diod. S. XVI, 7. dicit, venisse *συμμάχους τοῖς Χίοις παρὰ Βυζαντίων καὶ Κώων, ἔτι δὲ τοῦ Μαυσώλου τοῦ Καρῶν δυνάστου.* Hic rex insulas Chium, Con et Rhodum in potestatem suam redigere volebat, Dem. d. Rhod. libert. p. 191, 20. *Μαύσωλος τὴν ἐλευθερίαν αὐτῶν* (Rhodiorum) *ἀφῃρημένος.* Eo mortuo Ol. 106, 4. (Diod. S. XVI, 36.) Artemisia soror et conjux ad biennium successit. Hanc excepit frater *Idrieus*, qui ab Atheniensibus eandem impetrabat potestatem: hunc intellige per *τὸν Κᾶρα.*

Varietas Lectionis e Codd. Pariss. α et β, Monacenss. γ. δ. ε. ζ, Gothan. et Dresd. enotata*).

Philipp. I.

Pag. 19. vers. 1. Προὐτίθετο, Dresd. προὔκειτο.

P. 20, 1. prius ἂν d. Dresd. 2. περὶ ὧν, α. β. ὑπὲρ. 4. ἂν d. Dresd. 6. συνεβούλευαν, α. συνεβούλευσαν, Dresd. συνεβούλευαν. 7. post βουλεύεσθαι in β. περὶ αὐτῶν.

P. 21, 6. ἐπεί τοί γε, α. ἐπεὶ εἴτοι. 8. αὐτὰ d. Dresd. 9. ἀκούουσι, α. β. ἀκούουσιν.

P. 22, 3. 4. ἀνάξιον ὑμεῖς ἐπράξατε τῆς πόλεως, Goth. ἀνάξιον τῆς πόλεως. Dresd. τῆς πόλεως ἐπράξατε. 5. [Ἑλληνικῶν] d. α. 8. ἂν, β. et Dresd. ἐάν.

P. 23, 2. τοῖς πράγμασι τὸν νοῦν, Dresd. τὸν νοῦν τοῖς πράγμασι 6. νῦν d. α. 7. πάντα, β. πάντ'.

P. 24, 2. ἐβούλετ' ἔχειν οἰκείως, β. ἐβούλετο, Goth. et Dresd. οἰκείως ἔχειν. 4. πολεμεῖν ἐστιν, Goth. ἐστὶν πολεμεῖν. 5. ἑαυτοῦ, β. et Goth. αὐτῶν. 6. ἔρημον ὄντα, Dresd. ἔρημος ὢν τοτε.

P. 25, 1. ἐκτήσατο, Goth. et Dresd. ἐκτήσατ' ἄν. 2. εἶδεν, β. οἶδεν. 3. τὰ d. β. 5. ἀπόντων, β. ἀπόντων πράγματα.

P. 26, 1. φίλα, Goth. φίλια 9. ἕτοιμος, β et Goth. ἑτοίμως.

P. 27, 2. ἁπλῶς εἰπεῖν, α. d. εἰπεῖν. Dresd. d. ἁπλῶς. 5. ὑμέτερ', α. β. ὑμέτερα.

P. 28, 4. αὐτῷ d. α. ἅπανθ', Dresd. πάνθ'. 6. ἐνεῖναι, β et Dresd εἶναι.

P. 29, 3. οἷός τ' ἐστιν, α. οἷός ἐστιν. 4. τούτων, Goth. et Dresd. τούτοις.

P. 30, 1. καὶ κύκλῳ, β. Dresd. Goth. κύκλῳ καὶ. 5. τις d. α. 6. οἴομαι β. Goth. Dresd. ἡγοῦμαι.

P. 31, 3. γένοιτο γὰρ ἄν, β. et Dresd. τί δ' ἂν γένοιτο.

P. 32, 3. ἄνπερ, β et Dresd. ἐάνπερ. 5. ἐπηύξηται, α. ἐπηύξηκεν. 6. post ἀμέλειαν, α. καὶ ῥαθυμίαν.

---

*) De his Codicibus exposui in Praefatione: unum hoc addam, per α et β significari Parisinos, per γ. δ. ε. ζ. Monacenses codices.

P. 33, 3. ἂν d. β et Dresd. ib. ὅπως βούλεσθε, β. et Dresd. ὅπως ἂν βούλησθε. 4. διοικήσαισθε, α. διοικήσεσθε. β. διοικῆτε. 5. ὑμῖν d. α. 6. δύναισθ' ἄν, β. δυνήσεσθ' ἄν.

P. 34, 4. ἡγοῦμαι, α. οἴομαι. 6. δοκεῖ, α. δοκῇ.

P. 35, 1. καὶ d. α. 3. ἀναβάλλεσθαι, α. ἀναβάλλειν. 5. ἤδη d. Dresd. 7. τίς πορισθεῖσα, Dresd. τίς ἡ πορισθ.

P. 36, 1. τοίνυν d. Dresd. 4. ἐμβᾶσι, β. ἐμβᾶσιν 5. τούτοις, Dresd. τούτῳ.

P. 37, 1. ἀπὸ, β. ἐπὶ 2. στρατείας, β. et Dresd. στρατίας. 7. ὁρμήσαιτε, α. ὁρμήσετε. β. ὁρμήσητε.

P. 38, 1. εὐτρεπεῖς, β. εὐπρεπεῖς. 6. καιρόν, Dresd. καιρός. 8. οἶμαι, α. β. οἴομαι. ib. πρὸς δὲ ταύτοις, α. πρὸ δὲ τούτων.

P. 39, 5. ἐθελήσετε, α. ἐθελήσει.

P. 40, 1. ταῦθ' d. α. 2. ἅπαντ', β. ἅπαντα 3. μέγιστ', β. μέγιστα.

P. 41, 5. οἴομαι, Dresd. οἶμαι. 6. εἶναι d. Dresd. 10. τοῦ d. β., Dresd. τῷ πολέμῳ χρήσασθαι.

P. 42, 1. ποτ', β. ποτε. 4. συστρατεύεσθαι, Dresd. στρατεύεσθαι. 11. πανταχοῖ, α. πανταχοῦ. 12. ἐστιν, α. β. ἐστ'.

P. 43, 6. γε d. β.

P. 44, 2. ὃν ἂν ἐκπέμψητε, β. πέμψητε. Dresd. ὃν ἂν αὐτοὶ πέμψ.

P. 45, 3. τῶν ante τῆς d., β. 5. ταῦτα d. Dresd. 9. περανῶ, α. περαίνω 10. τοῖς στρατευομένοις d. α. 18. post ἀφορμὴν α. εἶναι.

P. 46, 6. ἐὰν, β. et Dresd. ἂν. 8. κελεύω γενέσθαι, Dresd. λέγω γενήσεται. 9. post μὲν, β. οὖν. ib. δεδυνήμεθα, Dresd. δυνάμεθα. 10. ταῦτά, α. ταῦτ'.

P. 47, 1. χειροτονήσατε, α. χειροτονήσετε. 6. τὸν d. α. 8. λογίσαισθε, β. λογίσεσθε.

P. 48, 1. ἡνίκ', β. ἡνίκα. ib. δυναίμεθα, Dresd. δυνώμεθα 2. ἡμᾶς d. α et β.

P. 49, 5. ἃ ἐγὼ, β. ἅγω, in α. d. ἅ. 7. Post τἆλλα etiam in Dresd. deest πάντα. 11. γιγνόμενοι, α. γινόμενοι. β. γενόμενοι.

P. 50, 3. τούτοις, α. τούτῳ. 10. ἄγων, α. β. ἔχων.

P. 51, 1. ἐξέλεξε, α. ἐξέλεξεν. 3. ταῦτα ἠδύνασθε, Dresd. ταῦτ' ἠδυν. in α et β. δύνασθε. 4. προαθῆσθε, Dresd. προέλησθε. 7. γίγνεσθαι, Dresd. γίνεσθαι.

P. 52, 1. ἐπιμελούμενοι, idem α et β. ib. ἀναλίσκετε, α. ἀναλίσκεται. 3. [τοσαύτην] d. α et β. 7. ἐκ πολλοῦ d. Dresd. 9. τί λαβόντα, α. τίνα λαβ. 11. περὶ τοῦ πολέμου, d. περὶ Dresd.

P. 53, 3. ἔδοξε, α. ἔδοξεν. 4. πάλιν, α. πάλιν εἶτ'. 5. προαπόλωλεν ἐφ' ἅ, α. προαπόλωλεν τὸ ἐφ' ὅ. 8. εἰρωνείαν,

idem α., vulg. ῥαθυμίαν. ib. ὥς δὲ, idem α., vulg. ὥς δ' εἰς.

P. 54, 2. οἶαίτ', idem α. β., vulg. οἶαίτε. 5. ΕΠΙΣΤΟΛΗ, α. ἐπιστολῆς ἀνάγνωσις. 8. ὅσα, α. ἃ.)

P. 55, 4. [ὦ ἄνδ. Ἀθην.] d. α. et Dresd. 6. ὅσα, α. ἃ 8. οὐκ, β. μή. 12. ἀξιώσειεν, α. β. ἀξιώσειε 13. εὖ d. α. 15. συμβάντα, idem α.

P. 56, 7. πατάξῃ τις, α. πατάξῃς. 10. ἐὰν, α. β. ἄν. 11. [καὶ] d. α.

P. 57, 3. πρὸ τῶ πραγμ. idem. α. (nam vitiose περὶ legitur.)

P. 58, 6. Ante ἀπέγνωκατε etiam in Dresd. ἑαυτῶν deest.

P. 59, 2. post παθεῖν d. α. et Dresd. αὐτοὺς, quod vulgo legitur. 2. ante Φιλίππου artic. τοῦ d. α et β. 4. κωλύσει, α κωλύσῃ, Dresd. κωλύσοι. 5. παρὰ, β. ἀπὸ 6. ἐὰν, α et β. ἄν. 9. πλευσούμεθα, β. πλευσόμεθα.

P. 60, 2. καθώμεθα, β. καθήμεθα 4. οὐ d. β. 6. παρῇ d. α. 7. ἡμῖν d. α. ὑμῖν β.

P. 61, 1. ἂν d. α et β. 2, ἅπανθ', α. πάντα 5. ἥγηται etiam α et β. 7. ἐκεῖ d. α. 8. ἂν d. α.

P. 62, 1. post τύχητε vox ῥᾳδίως, quae vulg. legitur, etiam d. α. ib. ψηφίζησθε idem α et β. ib. καὶ d. β et Dresd. 5. ὥστε μὴ, β et Dresd. οὐ γὰρ 7. Post ὁρᾶν β. δεῖ.

P. 63, 8. οἱ δ' usque ad τειχίζειν d. Dresd. 10. ἕκαστος, α et Dresd. ἕκαστοι.

P. 64, 2. πεπραγμένων, Dresd. πραγμάτων. 4. γε d. Dresd. 7. εἰσιν d. Dresd. 8. ἐὰν, α. ἄν. 10. ὕβρικε, α. ὕβρικεν. ib. ἅπανθ', β. et Dresd. πάνθ'.

P. 65, 1. ταῦτα, α. ταῦτ' 5. ἐὰν, β et Dresd. ἂν 6. πράγμασι d. α. 8. εἱλόμην, β. ἀνειλόμην 9. ὑμῖν d. α. ib. νῦν τε, β. νῦν δ' 14. οὖσι, α. οὖσιν 16. πεπεῖσθαι d. Dresd. 17. ὑμῖν d. α.

Libanii Argumenta Oratt. Olynth.

P. 78, 8. Δυςμάχητον, idem Goth. ib. οὐχ, ὡς, Goth. οὕτως.

P. 79, 5. ante τόπον Goth. τὸν 8. καταβαλόντα, Goth. βαλόντα.

P. 80, 1. εἰς τοῦτο, Goth. εἰς τοὺς τόπους 3. στρατείας, Goth. στρατίας 4. μισθὸν, Goth. μισθοὺς 5. διενέμοντο, Goth. διένεμον 8. ἀπειλοῦντα, Goth. ἐπαπειλοῦντες 9. τε αὐτὰ etiam in Goth., vulg. ταῦτα ib. εἰς τὴν ἀρχαίαν τάξιν d. Goth.

P. 81, 1. ταῦτα d. Goth. 2. ante ἐπιφέρει Goth. καὶ 6. τοῦ d. Goth.

Olynthiaca I. (vulg. II.)

P. 87, 4. πράγματι, α et β. πράγμασιν 4. ἑαυτῶν, β. αὐτων, ζ. αὑτῶν. ib. εἶναι d. α.

P. 88, 12. τε d. ε.

P. 89, 4. τινά d. α. Goth. τινὰ φιλοτιμίαν 6. αὐτοῦ δ. ἑαυτοῦ 7. ὑμεῖς, δ. ἡμεῖς

P. 90, 2. ἴδοι, β. ἴδῃ. 3. μὲν d. β. 6. τούτων d. α, sed in β et Dresd. ὑπὲρ τούτων 6 ἔνι, β. ἔνι λέγειν

P. 91, 2. φήσειε, α et β. φήσειεν 3. πανθ' ὅσα πώποτ', γ. δ ε. ζ. πάντα ὅσα πώποτε. 5. δυοῖν, Dresd. δυεῖν. ib. συμφέρειν ἡγοῦμαι, ita etiam ζ. collocavit. 6. τοῦ τ', γ. et Dresd. τοῦ τε 7. καὶ τοῦ, β. τοῦ τε. τοῦ d. α. 11. αὐτῷ, δ. idem, sed animadvertitur, antea aliam literulam pro ω fuisse, ε. αὐτοῦ. 13. εἶναι d. Dresd.

P. 92, 1. αὐτὸν d. β.

P. 93, 1. ἡμῖν, α. ὑμῖν. δ. ἡμῖν correct. ex ὑμῖν. 3. ante τὸ, quod vulg. legitur, τῷ d. γ. δ. ε. ζ. 4. κατασκευάσαι, β et Dresd. κατασκευάσειν. 5. ὑμετέραν, idem α et β., sed δ. ἡμετ. corr. ex ὑμετ. 7. ὑμᾶς, idem α. β. ε et ζ, sed δ. ἡμᾶς corr. ex ὑμᾶς, etiam Dresd. 9. πολεμήσειν ὑπὲρ αὐτῶν, ita etiam collocant γ. δ. ε. ζ., vulg. ὑπὲρ αὐτῶν ante πολεμήσειν 11. ὅντιν', γ. δ. ε. Dresd. ὅντινα.

P. 94, 7. πάρεστι etiam γ. δ. ζ. 8. ἢ, quod vulg. ante ὡς, d. α.

P. 95, 6. οἱ, quod vulg. ante ἄνθρωποι, d. Dresd. 7. καὶ πονηρίας d. Dresd. 9. ἀνεχαίτισε, α et β. ἀνεχαίτισεν.

P. 96, 7. ἰσχυρότατα, β et ζ. ἰσχυρότερα. ib. καὶ d. Dresd. 11. ὑμᾶς, α. ἡμᾶς.

P. 97, 4. ἀπαιτεῖν, Dresd. ἀπαιτεῖν αὐτὸν. 5. σκοπεῖσθε μέντοι τοῦτο, Dresd. σκοπεῖσθαι μέντοι τοῦτο δεῖ. 6. ἱροῦσι, α. ἱροῦσιν. ib. ἡμῶν, α et β. ὑμῶν.

P. 98, 1. δεικνύειν, Dresd. δεικνύναι. 3. πράγματα, β. ζ. et Dresd. ἔργα. 4. ἑτοιμόταθ', β et Dresd. ἑτοιμότερον. 5. ἀπιστοῦσι πάντες, β et Dresd. ἀπιστοῦσιν ἅπαντες. 15. προςθήκης μέρει, γ et ζ. προςθήκῃ μέρϊς, idem in δ. sed superscripta vulgata. ib. σμικρὰ, α, β. et Dresd. μικρὰ.

P. 99, 1. ὑπῆρξε, α. ὑπῆρξεν. ib. ὑμῖν, α. ἡμῖν. 3. νοσοῦσι καὶ d. α. 5. οἰκίαν, α. οἰκείαν. 10. αὐτὴν d. β. 11. ἑαυτῷ, α. αὐτῷ, Dresd. ras. una cum v. in κατεσκεύακεν.

P. 100, 8. ἄνω [τε καὶ] κάτω, α. ἄνω κάτω, sed τε nov. man. in Goth.. 10. πορίσωσιν, α. ποιήσωσιν

P. 101, 3. πεζέταιροι, α. β. πεζέτεροι, γ. ε. ζ. πεζαίτεροι 11. τ' ἀνδρὸς d. α. 12. ἢ, Goth. καὶ.

P. 102, 2. παρεῶσθαι, id α et β., vulg. παρεωρᾶσθαι.

P. 104, 7. ἡμῶν d. Dresd. ib. ἕως, α. β. τέως.

P. 105, 3. νομίζει, Dresd. νομίζοι. 4. τὸ d. γ. δ. ε. 5. παρὰ πάντ', Dresd. παρ' ἅπαντα

P. 106, 5. τοῖς d. α. β. 6. τι, nov. man. in Goth. τοι.

P. 107, 1. μηδένα, α. β. μηδὲ. 3. δὴ etiam in γ.

P. 108, 1. καὶ et mox ἕκαστον d. α. 4. μηδὲ εἷς, Dresd. et Goth. μηδεὶς 6. ὁ χρόνος ἅπας, eodem modo γ. δ. ε. Dresd., vulg. ἅπας ὁ χρόνος, ἅπας d. α.

P. 109, 1. ἅπας ὁ χρόνος, eadem ratio in γ. ε et Dresd. vulg. ὁ χρόνος ἅπας. 5. τῶν αὐτῶν vulg. et in Dresd. ante ἐλπίζετε, sed α. γ. ε. post hanc vocem. 8. νυνὶ, α. β. δ. et Goth. νῦν.

P. 110, 6. ὑμῶν, idem γ. δ. ε. vulg. ἡμῶν.

P. 111, 2. ἰδίους, Dresd. ἰδίᾳ. 5. αὐτὴν d. Dresd.

P. 112, 4. ταύτας, idem α. β., vulg. τούτους 10. βοησόμενοι, idem α. β. Dresd. Goth., vulg. βοηθησόμενοι. ib. οἱ, quod vulg. ante τριακόσιοι legitur, neq. in Goth. neq. Dresd.

P. 113, 11. περιέσται, α. ἐξέσται, ras. Dresd.

P. 114, 1. ἀφ᾽ ὅσων, idem α., vulg. et Goth. ἀφ᾽ ὧν 5. εἴπῃ, β et Goth. εἴποι. ib. ποιῆτε, β et Goth. ποιήσητε 7. πολλῷ d. β.

Olynthiaca II. (vulg. III.)

P. 119, 2. Σώσωμεν, β. γ. σώσομεν, sed hic supra scr. ωμεν. 3. περὶ τοῦ — σκοπεῖν, α. περὶ τοῦ τίνα τιμωρήσεταί τις καὶ ὃν τρόπον ἐξέσται σκοπεῖν, sed Goth. et Dresd. τρόπον post τίνα collocant et καὶ ὃν omittunt. 10. χαλεπώτατον, β. et ζ. χαλεπότερον. ib. ἐκεῖνο etiam Dresd. et Monacc., vulg. ἐκεῖν᾽.

P. 120, 4. πᾶν, Goth. et Dresd. πόσον. 5. [πράγματα] d. α. 11. γιγνομένου, β. et ζ. γενομένου.

P. 121, 5. μόγις, Dresd. Goth. et ζ. μόλις

P. 122, 3. ἀφεῖτε, α. ἀφίετε. 8. post τις d. α et β. οὗτος, quod vulg. et Dresd. additur.

P. 123, 8. [τέως] d. α. ib. νυνὶ, β. ζ. Goth. Dresd. νῦν.

P. 124, 2. Vulg. ante τὸν legitur τῶν, quod d. β. γ. δ. ε. ζ. 9. Vulg. ante γὰρ est μὲν, quod d. γ. ε. δ.

P. 125. 9. διανέμουσι, β et Goth. διανέμουσι ὡς.

P. 126, 1. ἀθυμοτέρους, β. ῥαθυμοτέρους. 7. περιγίγνεσθαι, Goth. περιγενέσθαι.

P. 127, 2. τούτους τοὺς, idem α., τοὺς αὐτοὺς τούτους β., vulg., Goth. et Dresd. τοὺς deest. 6. ἂν d. Goth. et Dresd. 8. μηδέν᾽, γ. μηδένα.

P. 128. 1. γε d. Dresd.

P. 129, 12. πολεμηθεῖεν, Goth. πολεμήσειεν ἐκείνῳ.

P. 130, 3. ταῦτα d. α. β. Dresd. 5. εἶσι d. α. 8. ante τοῦ vulg. καὶ, sed d. Dresd. 9. τῶν, β et ε. τοῦ.

P. 131, 3. γὰρ d. α. et β. 4. ταὐτὸ, β et ζ. ταὐτὸν 5. ἐν ὀλίγῳ, Dresd. ἐνὶ λόγῳ. 8. ἡμῖν, γ. δ. ζ. ὑμῖν.

P. 132, 2. ῥᾷστον, β. ῥᾴον. 8. ἐλλείποντας, α. λείποντας.

P. 133, 1. ταῦτ', γ. δ. ζ. ταῦτα. 6. γὰρ d. α.

P. 134, 6. [ἡδονῆς καὶ] d. α. β. et Dresd. 11. ἡμῶν, Dresd. ὑμῶν.

P. 136, 4. κατέλιπον, Goth. κατέλειπον. 8. τοιαῦτα καὶ τοσαῦτα, invers. ord. Dresd. 11. ἐν d. α. 14. ποτ', Dresd. ποτ' ἄρ'.

P. 137, 6. νυνὶ, β. ζ. et Dresd. νῦν. 9. καὶ, α. οἷς.

P. 139, 1. ἠσκήκαμεν, β. Dresd. Goth. ἠσκήσαμεν. 3. ante Φίλιππος habent ὁ γ. Dresd. Goth. 8. τοιαῦτα, α et γ. ταῦτα. 9. πτωχῶν, Dresd. πτωχῶν ταχὺ, β. ταχὺ post ἔντιμοι ponit.

P. 140, 2. ηὔξηται, α. ηὔξηκε. 4. καὶ d. Dresd. 5. πολιτευομένων, β. πεπολιτευμένων. 7. post δήμου β. καὶ

P. 141, 2. χρήματα καὶ, idem Dresd., sed καὶ d. δ. ε. 5. βοΐδια, α. βοηδρόμια. ib. ἀνανδρότατον, α. ἀνδρειότατον. 6. ἐπάγουσιν, γ. ὑπάγουσιν, vulgata in marg. 7. αὐτοῖς, Goth. et β. αὐτούς.

P. 142, 1. τῶν, α. ἢ τῶν 4. ἀλλὰ νῦν γ' ἔτι, Dresd. et Goth. ἔτι καὶ νῦν. 9. κτήσαισθε, α. et Dresd. κτήσησθε; β. κτήσοισθε. 12. οὔτ' ἰσχὺν ἐκεῖνα, γ. δ. ε. ζ. ἐκεῖνα οὔτε ἰσχύν.

P. 143, 2. οὔτ', α. γ. δ. ε. ζ. Dresd. οὔτε. 7. ὑπάρχοι, α. ἕτοιμος ὑπάρχοι. Goth. et β. ἕτοιμος ὑπάρχῃ

P. 144, 2. τὰ νῦν, γ. τὰ νῦν 6. λαμβανέτω, α. λαμβάνων. 11. ἔχοι, β et γ. ἔχει.

P. 145, 1. ποιούντων, idem β. 4. γίγνεται, β. γέγονε 6. ὑμῶν, ε. ζ. ἡμῶν. 8. ὑμῖν, γ. ἡμῖν. 9. post καλῶν β. Goth. Dresd. καὶ μεγάλων. 12. ἅπασι, β. ζ. Dresd. πᾶσι.

Olynthiaca III. (vulg. I.)

P. 148, 1. Ἂν d. α et Dresd. 3. ὧν, β. οὗ, Dresd. addit ὑμεῖς.

P. 150, 5. τοῦτο d. Dresd. 7. τύχῃ, Dresd. τύχοι.

P. 151, 1. ὑμῖν, Dresd. ἡμῖν. 5. τὸ d. α. 7. ποιήσαιτο, Goth. et Dresd. ποιήσηται.

P. 152, 4. αὐτῷ d. Dresd.

P. 153, 1. δεῖν, idem γ et δ. 6. νυνὶ, β. νῦν. 7. ὡς d. Dresd. 8. ταῦθ', Goth. et Dresd. τοῦτο. 9. ὑμῖν, Dresd. ἡμῖν. ib. ἡμῶν, α. ὑμῶν.

P. 154, 1. ταὐτὸν, γ. δ. ταὐτὸ 2. ὅπερ, Goth. ὃ πόλλακις ἤδη 6. [καὶ] d. α

P. 155, 3. πρώτῳ, β. πρῶτον. 5. νῦν, α. β. Goth. Dresd. νυνὶ 8. ποτε d. Dresd. 9. νυνὶ δή, α. νῦν ἤδη 11. προτέρων, id Dresd., sed α. πρότερον.

P. 156, 2. ὑπηργμένων, α. ὑπηρετεμένων 5. τὸν d. α.

P. 157, 1. [τῇ τύχῃ] d. α. 5. προϋπαρξάντων, α. προϋπαρξάντων 6. ἡμᾶς, id Dresd., sed α. ὑμᾶς

P. 158, 1. Φίλιππος, Goth. et Dresd. ὁ Φιλ. 5. ᾤχετ', γ. ζ. Dresd. ᾤχετο. 7. ἠσθένησε, α et β. ἠσθένησεν et paullo post ἐπεχείρησεν. 11. τὶς ἄν, id. δ. et η., vulg. ἄν τις

P. 159, 4. vulg. post ἢ legitur πρὸς ἅπαντας, sed haec verba absunt ab α. β. et omnibus Monacc. 9. εἰς, Dresd. ἐς 10. ὑμῶν, α. ἡμῶν

P. 160, 1. ὥςπερ, ζ. Goth. et Dresd. ὅνπερ. 4. οὕτω, α. οὕτως 6. ἠβουλόμεθα, β. ἐβουλόμεθα 9. ἂν d. β.

P. 161, 4. οἴομαι [γε], γ. δ. ε. η. οἶμαι 7. καὶ τοὺς, β. καὶ τῷ τοὺς

P. 162, 1. ῥαδίως d. Dresd. 5. δή, idem δ et η. 8. ὑμῖν, Dresd. ἡμῖν 13. δ' ἅπαντος, β. δὲ πάντος

P. 163, 10. λέγουσι δὲ καὶ ἄλλους τινὰς ἄλλοι πόρους, Goth. et Dresd. λέγουσι δέ τινες καὶ ἄλλους πόρους 11. δοκεῖ, id. α. β. et Dresd. omisso praeced. ἄν, quod vulg. cum δοκῇ legitur 14. τοῦ ante Φιλίππου d. α et β.

P. 164, 2. εὐπρεπῶς, id. Goth., sed α. εὐτρεπῶς 3. ἔχει, idem η. 8. τὰ d. Dresd.

P. 165, 4. εἰ δ. τ. ἀποστερήσεται, idem β. Goth. et Dresd., α. ἀποστερηθήσεται. 14. τἀγαθά, γ et β. τὰ ἀγαθά.

P. 166, 8. ἡμᾶς, id. η, sed α et β ὑμᾶς

P. 167, 13. πράξει, α. Goth. et Dresd. πράξῃ

P. 168, 2. ὑμᾶς, β et Goth. ἡμᾶς 5. μηδενὸς, β. οὐδενὸς 6. οἶμαι, idem γ. δ. ε. ζ. 9. ζημιώσεσθαι, id. α., vulg. ζημιωθήσεσθαι

P. 169, 1. συνιδόντας, α. β. Goth. et Dresd. συνειδότας 10. καὶ d. β et Dresd. 11. δ' εἴη, γ et δ. δὲ εἴη. ib. εἵνεκα, ζ et Goth. ἕνεκα.

Oratio de Pace.

P. 178, 4. Τῷ d. α. 5. πάντας, Goth. ἅπαντας 8. βουλεύεσθαι, Dresd. συμβουλ.

P. 179, 5. ἂν d. α 7. οὐ μὴν, οὐ d. β., in quo ἀλλὰ μὲν

P. 180, 4. δι' ὧν, β. Dresd. et Goth. ἐξ ὧν 5. προειμένα, Dresd. πεπραγμένα 6. δὲ d. Dresd. 11. νῦν d. Dresd.

P. 181, 2. ἄδοξον, β. καὶ ἄδοξον 6. χρόνου d. β. 9.

ἔγνωτε, β et Dresd. ἐγνώκατε 10. τῶν ταῦτα, α. τῶν τότε 14. ὑμῖν, α. ὑμῶν

P. 183, 5. ᾤχετο, α. οἴχεται 7. τρίτον, α. τὸ τρίτον

P. 184, 4. ὑπαχθέντες, α. ἐπαχθέντες. ib. συμφερόντως, α. συμφόρως 7. εὖ d. α. 9. ἅπανθ', α et β. πάντα.

P. 185, 2. οὐδέ, α. οὔτε 5. οὔσης d. α. 6. ὅτι d. α. 13. ἂν d. β.

P. 186, 3. [τι] d. α. β et Dresd. 6. ὑμῶν, Dresd. ἡμῶν

P. 189, 10. ἅπαντες, Dresd. πάντες. ib. ἕνεκα, Dresd. ἕνεκα γ'

P. 191, 4. ἰδίων, Dresd. οἰκείων.

P. 196, 2. Κῶν, Dresd. Κῶ. 6. ἤδη, quod vulg. post οὑτωσὶ legitur, d. Dresd.

ADDENDA.

Philipp. I, c. 1. §. 1. In verbis τότ' ἂν καὶ αὐτὸς partic. καὶ mihi suspecta est.

— — c. 2. §. 3. νῦν ante ὑπαρχούσης dannari malim.

— — c. 3. §. 1. θέλῃ retineo, Bremi et Vömel ἐθέλῃ.

— — ib. §. 3. οἷός τ' ἐςιν. medium τε delendum est. Cfr. Engelhardt. et Bremi in Jahnii Ann. IX, 2., p. 176.

— — c. 4. §. 2. παρὰ τὴν αὐτοῦ ῥώμην. Fritzsche Qu. Luc. p. 124. contendit παρὰ simpliciter esse *propter*, at non est idem quod διά, sed rei momentum exprimit. Vid. Bremi ad or. I. in Aphob. p. 34. et C. A. E. Schmidt ad Din. p. 54.

— — ib. §. 3. καίτοι καὶ τοῦτο. Errat Voemelius p. 170. dicens, Engelhardtum et Fritzschium de hoc loco idem statuere, nam ille explicat: pono hoc quoque eventurum; hic: ut hoc etiam inculcem, id, quod mihi probatur.

— — ib. §. 5. ἀναβάλλεσθαι. Engelhardtus (cuius progr. mihi tradebatur, quum notae iam operis tractabantur) p. 36. praefert ἀναβάλλεσθαι. Nam ἀναβάλλειν est efficere, ut alii differant, ἀναβάλλεσθαι, differre. Praefero nunc ἀναβάλλειν, idem Bremi et Voemel.

— — c. 6. §. 1. ἀλλ' ἢ bene Bremi: *sed unice*, *nonnisi*.

— — ib. §. 2. Dindorfius recepit ἐθελήσει pro ἐθελήσετε.

— — ib. §. 3. ποιήσητε τοῦθ'. In Bekk. Σ et meo α τοῦθ' non legitur: vox suspecta est.

— — ib. §. 5. οἴομαι. Ita et Bekk. nupertime, nuper οἶμαι, quod Brem. et Voemel. recc.

— — c. 8. §. 1. τοῖς στρατευομένοις. Engelhardt. p. 37 cum Bekk. (it. Br. et Vöm.) hanc vocem eiici vult: sed nondum abiicio, quum, ut δυνάμει ad τροφῇ, ita ad στρατευομένοις videatur σιτηρέσιον pertinere. Ceterum χρήματα non cum Engelhardto nominativum esse duxerim.

Philipp. I, c. 10. §. 3. Ad οὐχ ὥςπερ adde: *non faciet, quod iam fecit, ut in vestras invadat possessiones.*

— — c. 13. §. 1. εἴπερ μὴ πάντα πᾶσιν ἀπεγνώκατε. Vulg. ante ἀπεγνώκατε legitur ἑαυτῶν, quod defendebat Bremi in Obss. ad h. l., sed in editione et Jahn. Ann. l. l. p. 176. contra Engelhardtum damnat.

— — ibid. §. 2. περὶ τοῦ τιμωρήσασθαι. Errat Voemel, monens Bekkerum in min. ed. pro περὶ scripsisse ἀπό; scripsit ὑπέρ: sed vide annotat.

— — c. 14. §. 2. ἄνδρα ἄν. Bekk. ἄν ex Σ Υ delevit; sequitur Bremi. Deest etiam α et β. Defendunt particulam Schaef. et Engelh. p. 40; retinet Voemel.

Olynth. I, c. 2. §. 2. Dixi, ὅπως μὴ cum futuro significare *eventum*, adde: *et rationem.*

— — ibid. §. 3. μέγας ηὐξήθη. Voemel vulgat. νῦν inter utramque vocem retinuit, defendente Engelhardto; Bremi in Jahn. Ann. l. l. p. 173. eam eiici vult.

— — c. 7. §. 2. De notione verborum ἀπωθεῖν et παρωθεῖν Bremium (Jahn. Ann. l. l. p. 174.) mecum sentire video.

— — ibid. §. 5. ἐν τοῖς σώμασιν ἡμῶν. Bremi in edit. ἡμῶν ex Σ Υ delevit: sed cum Bekkero Voemelius recte retinuit; nam ἀῤῥώςημα, ῥῆγμα, στρέμμα commendant ἡμῶν. — Paullo post de usu τέως consentit Dindorf. Praef. p. XIII. Vid. Bremi ad h. l.

Olynth. II, c. 1. §. 1. De praepositionum εἰς et πρὸς permutatione idem fere statuit Bremius, qui dicit: „in ipsa substantivorum notione videtur causa esse diversitatis praepositionum". — §. 2. De ellipsi verbi ποιεῖν vid. etiam Stallbaum. ad Plat. Men. p. 36.

— — c. 3. §. 3. ἐχόντων μὲν ὡς ἔχουσι Θηβαίων. „Solemnis loquendi ratio, quando sermo est de re, quam disertius eloqui nolis. Fritzsch. Lucian. p. 159." *Voemel* ad h. l. p. 119.

— — c. 4. §. 1. Admodum laetor, Bremium et in edit. et in Jahn. Ann. l. l. p. 175. mecum defendere lectionem vulgatam καθίςατε, pro quâ Bekkerus coniecerat καθίσατε; sequitur Voemel.

— — c. 10. §. 4. In verborum μείζων — βλάβη τῶν πεποιηκότων explicatione Rostium in Brem. ed. mecum consentire video.

Olynth. III, c. 1. §. 3. ὑπὲρ σωτηρίας αὐτῶν, idem Bremi, Voemel αὑτῶν.

— — c. 2. §. 2. ἄτ' Ἀμφιπολιτῶν ἐποίητε, Schaef.

in Ind. s. v. *τὲ* monet, esse ad *Πυδναίων*, quod sequitur, supplendum *καὶ ἅ*. Ita traiectione non opus est.
Olynth. III, c. 6. §. 4. *καὶ εἶναι στρατιωτικά*. In h. l. communis editorum error est. Bremi et Voemel dicunt, *ταῦτ'*, quod vulgo ante *εἶναι* legitur, a Bekkero, (qui ipse nullam diversitatem enotavit), auctoritate duorum codd. Par. quos Reisk. 5 et 7. dicit, esse eiectum. Minime. Reisk. intellexit verba praecedentia: *σὺ γράφεις ταῦτ' εἶναι στρατωτικά*; Schaeferus App. I, p. 211. *suspicatur*, librorum illorum scripturam ad hunc versum referendam esse. Vid. annott. Voemelius accurate VV. DD. sententias de h. l. exposuit p. 52.

I.

INDEX VERBORUM.

P.

Σ.

T.

II.

INDEX GRAMMATICUS.

III.

INDEX RERUM.

E R R A T A.

Pag. 3 v. 31 (not.) 412 lege 312
— 21 v. 5 (not.) III l. 111
— 24 v. 17 (not.) Ol. II, 3, 1. l. III, 2, 1.
— 32 v. 6 (not.) 106, 4. l. 107, 1.
— 32 v. 7 (text.) *αἰεὶ* l. *ἀεὶ*
— 34 v. 7 (not.) *καὶ ἤδη* l. *καὶ δή*
— 48 v. 2 (text.) mitte uncos circa *ἡμᾶς*
— 57 v. 3 (text.) *περὶ* l. *πρὸ*
— 64 v. 9 (text.) *ἄνθρωπος* l. *ἄνθρωπος*
— 90. v. 4 (not.) *profert* l. *protulit.*
— 93 v. 7 (not.) 116, 4. l. 106, 4.
— 119 v. 7 (not.) impeditionem l. *impeditiorem*

